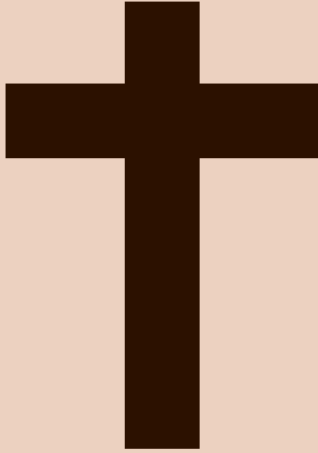

Testamentu Foun ba
Ema Hotu

The New Testament in the Tetun Dili language of East Timor

Testamentu Foun ba Ema Hotu
The New Testament in the Tetun Dili language of East Timor
O Novo Testamento na língua Tetun Dili de Timor Leste

Copyright © 2021 Biblia ba Ema Hotu

Language: Tetun Dili

Translation by: Biblia ba Ema Hotu

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2023-12-04

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 13 Dec 2023
ec11a15b-ac26-5102-b6d0-8c049df10e2c

Contents

INT	1
Mateus	2
Marcos	43
Lucas	68
João	110
Apostolu sira nia Istoría . .	140
Roma	178
1 Korintu	196
2 Korintu	213
Galásia	224
Éfezu	230
Filipi	236
Kolose	240
1 Tesalónika	244
2 Tesalónika	248
1 Timóteo	250
2 Timóteo	255
Tito	259
Filemón	261
Ebreu	262
Tiago	276
1 Pedro	281
2 Pedro	286
1 João	289
2 João	294
3 João	295
Judas	296
Apokalipse	298
GLO	319

Introdusaun

Biblia ba Ema Hotu nudar organizona sarani kristaun ho vizaun atu Nai Maromak nia liafuan sai familiar ba ema Timor tomak, para ita bele konhese Nai Maromak hodi moris tuir Nia hakarak.

Nunee ho Nai Maromak nia tulun Biblia ba Ema Hotu aprezena tradusaun nee ba povu Timor Leste.

Testamentu Foun orijinal hakerek ho lian Gregu, uza linguajen nebee ema baibain koalia. Iha tradusaun Tetun ida nee mos, tradutor sira hakaas aan uza linguajen nebee simples, atu ema barak bele kompriende, no esforsu aan mos atu tuir lo-loos signifkadu orijinal nian.

Iha ema barak tulun ona atu asegura kualidade tradusaun nee. Maski nunee, edisaun nee sei “ad experimentum” hela. Nee signifka katak, se lee nain sira iha komentariu ka sujestaun, oinsaa mak bele hadia liu tan ba edisaun tuir mai, bele haruka mai email nee: Bibli-aEH@gmail.com.

Evanjelhu Mateus

*Nai Jesus nia bei-ala sira
(Lucas 3:23-38)*

¹ Livru nee koalia kona ba Jesus Kristu. Jesus husi liurai David nia jerasaun, i David nee husi Abraão nia jerasaun.

² Jesus nia bei-ala sira nia naran komesa husi Abraão too liurai David hanesan tuir mai nee:

Abraão nia oan Isac.

Isac nia oan Jacó.

Jacó nia oan Judá ho ninia maun-alin sira.

³ Judá nia oan Perez ho Zerá, sira nia inan naran Tamar.

Perez nia oan Hesron.

Hesron nia oan Aram.

⁴ Aram nia oan Aminadab.

Aminadab nia oan Nahason.

Nahason nia oan Salmon.

⁵ Salmon nia oan Boaz, nia inan naran Rahab.

Boaz nia oan Obed, nia inan naran Rute.

Obed nia oan Jessé.

⁶ Jessé nia oan liurai David.

Jesus nia bei-ala sira husi liurai David too nia jerasaun nebee mak militar lori baa dadur iha rai Babilónia, sira nia naran mak tuir mai nee:

David nia oan Salomão, nia inan nee uluk Urias nia feen.

⁷ Salomão nia oan Roboão.

Roboão nia oan Abias.

Abias nia oan Aza.

⁸ Aza nia oan Josafat.

Josafat nia oan Jorão.

Jorão nia oan Uzias.

⁹ Uzias nia oan Jotam.

Jotam nia oan Ahaz.

Ahaz nia oan Ezequias.

¹⁰ Ezequias nia oan Manassés.

Manassés nia oan Amon.

Amon nia oan Jozias.

¹¹ Jozias nia oan mak Jekonias ho nia alin sira. Iha sira nia tempu mak militar lori povu Israel baa dadur iha Babilónia.*

¹² Jesus nia bei-ala sira husi tempu dadur nee ba oin mak tuir mai nee:

Jekonias nia oan Salatiel.

Salatiel nia oan Zorobabel.

¹³ Zorobabel nia oan Abiud.

Abiud nia oan Eliakim.

Eliakim nia oan Azur.

¹⁴ Azur nia oan Zadok.

Zadok nia oan Jakim.

Jakim nia oan Eliud.

¹⁵ Eliud nia oan Eleazar.

Eleazar nia oan Matan.

Matan nia oan Jacó.

¹⁶ Jacó nia oan José.

José kaben ho Maria, i Maria mak kous Jesus. Jesus nee, ema mos bolu Nia Mesias, nee dehan katak, Salvador nebee Maromak promete hori uluk kedas atu haruka mai.

¹⁷ Nunee, komesa husi Abraão too David hamutuk jerasaun sanulu resin haat. Husi David too militar lori povu Israel baa dadur iha Babilónia mos jerasaun sanulu resin haat. I husi jerasaun nebee dadur iha Babilónia too Mesias hamutuk jerasaun sanulu resin haat tan.

*Nai Jesus Kristu moris mai
(Lucas 2:1-7)*

¹⁸ Istoría kona ba Jesus Kristu nia moris hanesan nee: Nia inan Maria troka prenda ona ho José. Maibee bainhira sira nain rua seidauk moris hamutuk nudar feen ho laen, Maria hatene ona katak nia isin rua liu husi Espiritu Santu nia kbiit.*
¹⁹ Bainhira José hatene katak Maria isin rua ona, nia hakarak atu hakotu sira nain rua nia relasaun. Maibee José lakohi halo moe Maria iha ema barak nia oin, tanba nia ema ida nebee laran moos. Nunee nia desidi atu hakotu nonook deit.

²⁰ Maibee bainhira José hanoin hela buat nee, Nai Maromak nia anju ida mai hatudu aan ba nia liu husi mehi. Anju nee dehan, "José, liurai David nia jerasaun, la bele tauk atu kaben ho Maria. Tanba Labarik nebee mak iha Maria nia kabun laran nee mai husi Espiritu Santu. ²¹ Maria sei tuur ahi oan mane ida. O tenki foo naran Jesus, tanba Nia mak sei salva Nia povu husi sira nia sala."* ✧

²² Buat hirak nee hotu sai nunee tuir saida mak Nai Maromak nia profeta hori uluk kedas hakerek ona dehan, ²³ "Aban-bainrua iha feto raan ida sei isin rua hodi tuur ahi oan mane ida. Labarik nee nia naran Emanuel." Nee dehan katak "Maromak hamutuk ho ita".* ✧

²⁴ Bainhira José hadeer, nia halo tuir saida mak anju nee hatete ba nia. Nia kaben ho Maria. ²⁵ Maibee nia la halo relasaun ho Maria hanesan feen-laen too Maria tuur ahi. I José foo naran ba Labarik nee, Jesus.*

* **1:11** 2 Liurai sira (Reis, Raja-raja) 24:14-15; 2 Krónikas (Tawarikh) 36:10; Jeremias 27:20 ✧ **1:18** Lucas 1:27

* **1:21** Naran Jesus dehan "Nai Maromak foo salvasaun". ✧ **1:21** Lucas 1:31 ✧ **1:23** Isaias 7:14 ✧ **1:25**

Lucas 2:21

2

Matenek nain sira husi lorosae mai adora Nai Jesus

¹ Jesus moris iha aldeia Belém iha provinsia Judeia. Iha tempu nebaa liurai Herodes mak ukun rai nee. Iha loron ida matenek nain balu nebee hatene siik sinal iha fitun, sira mai husi rai dook, husi parte lorosae. Too iha sidade Jerusalém, ² sira husu, “Kosok Oan nebee moris atu sai ema Judeu sira nia liurai nee iha nebee? Ami haree tiha ona fitun ida iha parte lorosae nebee foo sinal kona ba Nia moris. Tanba nee mak ami mai atu adora Nia.”

³ Bainhira liurai Herodes rona sira nia liafuan nee, nia laran susar teb-tebes, nune mos povu iha Jerusalém tomak. ⁴ Depois Herodes halibur nai lulik nia ulun sira ho mestri relijiaun sira hotu hodi husu, “Mesias, Salvador nebee Maromak promete hori uluk kedas atu haruka mai nee, sei moris iha nebee?”

⁵ Sira hataan, “Iha aldeia Belém iha provinsia Judeia. Tanba hori uluk kedas Maromak nia profeta hakerek dehan,

⁶ ‘Imi ema Belém, iha povu Judá nia rain, keta hanoin dehan imi mak kiik liu iha Judá nee.

Tanba ukun nain ida sei mai husi imi nia rain,

Nia mak sei sai bibi atan ba Hau nia povu Israel.’”^{*}

⁷ Rona nune, Herodes bolu nonook matenek nain sira nee hodi husu ba sira, hori-bainhira loos mak fitun nee mosu. I sira mos esplika ba nia. ⁸ Depois nia haruka sira baa Belém. Nia hameno hela dehan, “Senhor sira baa buka di-diak Labarik nee. Bainhira hetan ona Nia, mai fali foo hatene hau, para hau mos bele baa adora Nia.”

⁹⁻¹⁰ Rona tiha liurai nia liafuan, matenek nain sira nee komesa lao ba dadauk. Derepent fitun nebee sira uluk haree iha lorosae nee, mosu fila fali iha sira nia oin. Haree nune, sira mos kontenti teb-tebes, i sira lao tuir fitun nee. Too iha Labarik nee nia hela fatin, fitun nee mos para iha uma leten.

¹¹ Nune sira tama liu ba uma laran haree Labarik nee ho Nia inan Maria, i sira hakneak hakruuk too rai hodi adora Nia. Depois sira hasai sira nia prezenti karun teb-tebes, sira foo ba Labarik nee osan mean, ai been morin ho mina morin diak nian.

¹² Hotu tiha Maromak foo hanoin ba sira liu husi mehi katak sira la bele fila fali ba

Herodes. Entaun sira fila ba sira nia rain liu husi dalan seluk.

José lori Nai Jesus ho Maria halai ba rai Ejitu

¹³ Bainhira matenek nain sira fila tiha, Nai Maromak nia anju mai hatudu aan ba José liu husi mehi. Anju nee foo hatene dehan, “Hadeer ona! Lori Labarik nee ho Nia inan halai ba iha rai Ejitu, tanba Herodes buka hela Labarik nee atu oho Nia. Hela iha nebaa too hau foo hatene fali ba o katak imi bele fila.”

¹⁴ Tha kalan nee kedas, José hadeer lori Labarik nee ho Nia inan halai ba Ejitu, ¹⁵ i sira hela iha nebaa too Herodes mate. Uluk kedas Nai Maromak koalia liu husi Nia profeta dehan, “Hau bolu Hau nia Oan sai husi Ejitu.” Agora sai duni nune.^{*}

Liurai Herodes oho labarik kiikoan sira iha Belém

¹⁶ Bainhira liurai Herodes hatene katak, matenek nain sira halo beik tiha nia hodi fila liu husi dalan seluk, nia hirus teb-tebes. Nia foo orden ba soldadu sira atu baa Belém vila ho rai nebee besik hodi oho hotu labarik mane kiikoan nebee tinan rua mai kraik. Nia foo orden nune tuir informasaun husi matenek nain sira kona ba tempu nebee mak sira haree fitun nee mosu.

¹⁷ Buat nee akontese tuir saida mak Maromak nia profeta Jeremias foo sai uluk kedas dehan,

¹⁸ “Iha ema tanis hakilar iha aldeia Rama. Rakél tanis halerik tanba nia oan sira la iha ona.

Ema hamaus nia atu la bele tanis maibee nia lakohi rona.”^{*}

José lori Nai Jesus ho Maria fila husi Ejitu

¹⁹ Ikus mai liurai Herodes mate. Iha tempu nebaa Nai Maromak nia anju hatudu aan ba José liu husi mehi iha rai Ejitu. ²⁰ Anju nee dehan, “Hadeer ona! Lori Labarik nee ho Nia inan fila fali ba rai Israel, tanba ema nebee hakarak oho Labarik nee mate tiha ona.” ²¹ Entaun José hadeer i lori Labarik nee ho Nia inan fila fali ba Israel.

²² Maibee too iha nebaa, José rona katak liurai Herodes nia oan Arquelau mak ukun fali iha provinsia Judeia, nune nia tauk atu fila ba nebaa. Maromak mos foo hanoin ba nia liu husi mehi. Entaun sira baa hela fali iha provinsia Galileia, ²³ iha aldeia ida naran Nazaré. Nune buat nebee profeta sira uluk koalia akontese

^{*} 2:6 Mikeias 5:1; 2 Samuel 5:2 ^{*} 2:15 Oseias (Hosea) 11:1 ^{*} 2:18 Jeremias 31:15 ^{*} 2:23 Marcos 1:24;

Lucas 2:39; João 1:45

duni. Sira dehan, "Ema sei bolu Nia Nazaré oan."[✧]

3

João Sarani Nain prepara dalam ba Nai Jesus

(*Marcos 1:1-8; Lucas 3:1-18; João 1:19-28*)

¹ Molok Jesus hahuu Nia knaar, João Sarani Nain komesa hanorin ema iha rai fuik maran iha rai Judeia. ² Nia foo sai dehan, "Hakribi ona imi nia sala, tanba tempu besik ona atu Maromak ukun imi."[✧]

³ Uluk liu Maromak nia profeta Isaias hakerek ona kona ba João dehan, "Iha ema ida foo sai ho lian makaas iha rai fuik maran dehan,

'Imi tenki hadia dalam para simu ita nia Nai.

Halo loos tiha dalam nebee kleuk para Nia lao tuir."[✧]

⁴ João nia hena halo husi kuda kamelu nia fulun, i nia sintu halo husi animal nia kulit. Nia hahaan mak gafanhotu ho bani been.[✧]

⁵ Ema barak mai husi fatin oi-oin atu haree João. Sira mai husi sidade Jerusalém, husi provinsia Judeia tomak ho mos husi aldeia sira nebee mak besik iha mota Jordaun. ⁶ Sira foo sai sira nia sala, depois João foo sarani sira iha mota Jordaun.

⁷ Iha mos ema barak husi grupu Farizeu ho Saduseu mai atu João foo sarani sira. Maibee bainhira João haree sira, nia siak sira dehan, "Hoi! Samea nia oan! Maromak sei kastigu imi tanba imi nia hahalok aat. Karik ema bosok imi dehan imi bele sarani para sees aan husi kastigu nee."[✧] ⁸ Imi tenki muda imi nia hahalok hodi hatudu katak imi husik duni imi nia sala. ⁹ I lalika hanoin dehan, imi loos ona tanba deit imi Abraão nia jerasaun. Lae! Hau hatete ba imi, fatuk sira nee mos, Maromak bele halo sai Abraão nia jerasaun.[✧] ¹⁰ Maromak hanesan toos nain nebee kaer hela baliu atu tesi ona ai huun too abut. Ai huun hotu-hotu nebee la foo fuan diak, Nia sei tesi tiha hodi soe ba ahi laran.[✧]

¹¹ Hau foo sarani imi ho bee deit para hatudu katak, imi hakribi ona imi nia sala. Maibee la kleur tan, Ema ida boot liu hau sei mai. Atu lori deit Nia sandalias mos, hau la serve. Ema nee laos foo sarani imi ho bee, maibee Nia sei foo sarani imi hodi Espiritu Santu ho mos ahi. ¹² Nia hanesan natar nain nebee pruntu ona atu haketak

hare isin ho hare kulit sira nee. Hotu tiha, hare isin nia sei rai di-diak iha armazen, maibee hare kulit nia soe tiha ba ahi ida nebee nunka mate."

João foo sarani Nai Jesus

(*Marcos 1:9-11; Lucas 3:21-22*)

¹³ Iha tempu nebaa Jesus mai husi rai Galileia ba iha mota Jordaun para João foo sarani Nia. ¹⁴ Maibee João lakohi. Nia dehan, "Tuir lo-loos Ita Boot mak foo sarani hau. Nusaa mak Ita Boot mai fali iha hau?"

¹⁵ Jesus hataan, "Husik ba, agora nee ita mak foo sarani Hau para halo tuir Maromak nia hakarak." João mos simu.

¹⁶ Sarani hotu tiha, Jesus sai kedas husi bee laran. Derepentí lalehan nakloke, i Nia haree Maromak nia Espiritu hanesan manu pombu tuun ba iha Nia. ¹⁷ Depois lian ida husi lalehan hatete,

"Ida nee Hau nia Oan Doben; Nia halo Hau nia laran haksolok teb-tebes."[✧]

4

Satanás koko Nai Jesus

(*Lucas 4:1-13; Marcos 1:12-13*)

¹ Hotu tiha, Maromak nia Espiritu domina Jesus i lori Nia ba iha rai fuik maran atu Satanás bele koko Nia.[✧] ² Iha nebaa Jesus jejun durante loron haat-nulu, kalan haat-nulu, too Nia hamlaha. ³ Depois diabu tentador mai koko Jesus. Diabu nee dehan, "Se O Maromak nia Oan duni, haruka fatuk sira nee sai paun."

⁴ Maibee Jesus hataan, "Iha Livru Sagradu hakerek, 'Ema kriatura laos moris husi hahaan deit, maibee presiza mos Maromak nia liafuan hotu-hotu.'[✧]

⁵ Depois Satanás lori Jesus ba iha Jerusalém, Maromak nia sidade. Satanás lori Nia baa hamriik iha uma kreda boot nia tutun, ⁶ i dehan, "Se O Maromak nia Oan duni, soe aan tuun ba rai. Tanba iha Livru Sagradu hakerek dehan, 'Maromak sei haruka Nia anju sira mai kuidado O.'

'Sira sei lolo liman hodi tane O, atu O nia ain la bele kona fatuk.'[✧]

⁷ Maibee Jesus hataan dehan, "Iha Livru Sagradu mos bandu ema dehan, 'La bele koko Maromak, o nia Nai.'[✧]

⁸ Depois Satanás lori tan Jesus ba iha foho ida aas teb-tebes nia tutun, i hatudu ba Jesus nasaun hotu-hotu iha mundu

✧ **3:2** Mateus 4:17; Marcos 1:15 ✧ **3:3** Isaias 40:3 ✧ **3:4** 2 Liurai sira (Reis, Raja-raja) 1:8 ✧ **3:7** Mateus 12:34, 23:33 ✧ **3:9** João 8:33 ✧ **3:10** Mateus 7:19 ✧ **3:17** Jénesis (Kejadian) 22:2; Salmus (Mazmur) 2:7; Isaias 42:1; Mateus 12:18, 17:5; Marcos 1:11; Lucas 9:35 ✧ **4:1** Ebreu 2:18, 4:15 ✧ **4:4** Deuteronomíu (Ulangan) 8:3 ✧ **4:6** Salmus (Mazmur) 91:11-12 ✧ **4:7** Deuteronomíu (Ulangan) 6:16

tomak ho sira nia riku-soin hotu. ⁹ Satanás dehan ba Jesus, “Buat sira nee hotu hau sei foo ba O, naran katak O hakneak hodi adora hau.”

¹⁰ Maibee Jesus hataan fali dehan, “Satanás, sai tiha husi nee! Tanba iha Livru Sagradu haruka ema hotu-hotu nunee:

‘O tenki adora Maromak, o nia Nai, i serbi mak Nia deit.’ ¹⁰*

¹¹ Hotu tiha Satanás husik tiha Jesus, i anju sira mai serbi Nia.

Nai Jesus komesa foo sai Liafuan Diak (Marcos 1:14-15; Lucas 4:14-15)

¹² Iha loron ida, Jesus rona katak ema kaer tiha João Sarani Nain hodi baa dadur iha komarka. Nunee Jesus husik tiha provinsiua Judeia baa fali iha provinsiua Galileia. ¹³ Too iha nebaa, Nia baa uluk iha Nia aldeia Nazaré, depois baa hela fali iha sidade Kafarnaum. Sidade nee iha tasi Galileia nia sorin, iha rai Zebulón ho Naftali. ¹⁴ Nunee Jesus halo tuir saida mak Maromak nia profeta Isaias hakerek nanis ona dehan,

¹⁵ “Rai Zebulón ho rai Naftali, besik tasi Galileia, iha mota Jordaun nia sorin ba, rai Galileia, ema nebee laos Judeu nia hela fatin.

¹⁶ Iha rai nee, ema uluk moris iha nakukun laran, maibee agora sira hetan ona naroman boot.

Iha sira nia rain, uluk nakukun atu lori sira ba mate haketak aan husi Maromak, maibee agora naroman mosu ona hodi leno sira.” ¹⁶*

¹⁷ Iha tempu nebaa Jesus komesa foo sai ba ema dehan, “Hakribi ona imi nia sala, tanba tempu besik ona atu Maromak ukun imi.” ¹⁷*

Nai Jesus bolu peskador nain haat atu tuir Nia

(Marcos 1:16-20; Lucas 5:1-11)

¹⁸ Iha loron ida Jesus lao hela iha tasi ibun Galileia. Nia haree peskador nain rua soe hela dai iha tasi. Sira nain rua nee maun-alin, maun naran Simão, ema mos bolu nia Pedro. Alin naran André. ¹⁹ Jesus dehan ba sira, “Mai tuir Hau! Imi nee peskador ikan nian, maibee agora Hau sei hanorin imi atu sai peskador ba ema.” ²⁰ Sira mos husik kedas sira nia dai hodi tuir Jesus.

²¹ Jesus lao nafatin, Nia haree tan ema nain rua, Tiago ho nia alin João. Sira nain rua hadia hela redi iha roo laran hamutuk

ho sira nia aman Zebedeu. Jesus bolu tan sira nain rua atu tuir Nia. ²² Tiago ho João mos husik kedas sira nia aman ho sira nia roo hodi tuir Jesus.

Nai Jesus hanorin ema barak i kura sira nia moras

(Lucas 6:17-19)

²³ Jesus lao iha provinsiua Galileia tomak hodi hanorin iha ema Judeu sira nia uma kreda. Nia foo sai Liafuan Diak kona ba oinsaa Maromak ukun nudar Liurai. I ema nia moras oi-oin deit, Nia kura hotu kedas. ²⁴ Buat nebee Jesus halo, ema konta iha nebee-nebee too iha provinsiua Síria tomak. Ema barak mai lori sira nia maluk nebee moras oi-oin, balu diabu tama iha laran, balu moras bibi maten, liman-ain mate ho moras sel-seluk tan. I Jesus kura moras sira nee hotu. ²⁵ Ema barak teb-tebes mak tuir Jesus. Iha ema husi Galileia, husi rai Dekápolis, husi sidade Jerusalém ho provinsiua Judeia, balu tan mai husi mota Jordaun nia sorin ba.

5

Nai Jesus hanorin iha foho ida

¹ Iha loron ida Jesus haree ema barak mai hobur Nia, entaun Nia baa sae iha foho ida. Too iha nebaa, Nia tuur, i Nia eskolante sira mai haleu Nia. ² Depois Nia komesa hanorin sira.

See mak hetan bensaun (Lucas 6:20-23)

³ Jesus hanorin nunee:

“Ema sira nebee hatene aan dehan sira prezisa hela Maromak, sira simu bensaun nunee: Sira nee Maromak nia reinu.

⁴ Ema sira nebee tanis ho laran susar, sira simu bensaun nunee: Maromak sei hamaran sira nia matan been.” ⁴*

⁵ Ema sira nebee haraik aan, sira simu bensaun nunee: Maromak sei foo mundu foun ba sira atu hela.” ⁵*

⁶ Ema sira nebee hakarak teb-tebes atu moris loos, sira simu bensaun nunee: Maromak sei foo tuir sira nia hakarak nee.” ⁶*

⁷ Ema sira nebee mak hatudu laran luak ba ema seluk, sira simu bensaun nunee: Maromak sei hatudu Nia laran luak ba sira.

⁸ Ema sira nebee laran moos, sira simu bensaun nunee: Sira sei haree Maromak.” ⁸*

* **4:10** Deuteronomíu (Ulangan) 6:13 * **4:12** Mateus 14:3; Marcos 6:17; Lucas 3:19-20 * **4:13** João 2:12 * **4:16** Isaias 9:1-2 * **4:17** Mateus 3:2 * **4:23** Mateus 9:35; Marcos 1:39 * **5:4** Isaias 61:2 * **5:5** Salmus (Mazmur) 37:11 * **5:6** Isaias 55:1-2 * **5:8** Salmus (Mazmur) 24:3-4

⁹ Ema sira nebee gosta tulun ema seluk atu moris iha dame nia laran, sira simu bensaun nunee: Maromak sei bolu sira nee Nia oan.

¹⁰ Ema nebee hetan terus tanba moris tuir Maromak nia hakarak, sira simu bensaun nunee: Sira nee Maromak nia reinu.*

¹¹ Bainhira ema hatete aat imi i halo terus imi tanba imi tuir Hau, ka sira bobar lia tuun-sae hodi hatete aat imi nia naran tanba Hau, imi hetan bensaun.* ¹² Kuandu ema halo imi terus nunee, simu ho hak-solok i kontenti deit ba, tanba Maromak sei foo premiu boot ba imi iha lalehan. Keta haluha katak, Maromak nia profeta sira nebee moris iha tempu uluk mos, ema halo terus sira hanesan nee.*

Ema nebee mak tuir Nai Jesus, hanesan masin ho naroman

(Marcos 9:50; Lucas 14:34-35)

¹³ “Imi hanesan masin ba mundu. Maibee se masin nee sai miis ona karik, ita la bele halo meer fila fali, la iha folin tan ona. Ita soe tiha deit i ema sama.*

¹⁴ Imi mos hanesan ahi-oan nebee foo naroman ba mundu. Imi nia naroman hanesan sidade nebee mak harii iha foho leten, ema hotu-hotu bele haree.* ¹⁵ Nunee mos bainhira ema sunu ahi-oan, nia nunka taka fali ho sanan. Maibee ahi-oan tenki tau iha fatin aas para bele foo naroman ba ema hotu nebee iha uma laran.* ¹⁶ Imi nia moris mos tenki nunee, imi tenki sai naroman ba ema seluk atu nunee sira bele haree buat diak nebee imi halo. Nunee sira sei hahii imi nia Aman iha lalehan.*

Nai Jesus kumpri Maromak nia liafuan hotu

¹⁷ “La bele hanoin katak, Hau mai iha mundu nee atu halakon Moisés nia lei ho profeta sira nia liafuan. Lae! Hau mai laos atu halakon maibee atu kumpri lo-loos buat hotu-hotu nebee mak sira hakerek tiha ona. ¹⁸ Hau hatete lo-loos ba imi, bainhira lalehan ho rai sei iha, buat hotu nebee hakerek iha lei nee, buat kiikoan ida mos sei la lakon, too buat hotu nebee Maromak hatete, sai realidade.* ¹⁹ Nunee, see mak kontra lei ruma tanba dehan lei nee kiikoan deit, depois hanoin ema seluk atu lalika halo tuir, Maromak sei konsidera nia ema kiik liu iha Nia reinu. Maibee see mak moris tuir lei nee i hanoin ema seluk mos atu halo tuir, Maromak sei konsidera

nia ema boot iha Nia reinu. ²⁰ Hau dehan ba imi, imi tenki moris loos liu fali mestri relijiaun sira ho ema Farizeu sira. Se lae, imi la bele tama iha Maromak nia reinu.”

Keta hirus malu (Lucas 12:57-59)

²¹ Jesus hanoin nafatin Nia eskolante sira dehan, “Imi rona ona katak uluk ita nia bei-ala sira hetan lei ida nebee dehan, ‘La bele oho ema. See mak oho ema, nia sei hetan kastigu.’* ²² Maibee Hau hatete ba imi, see mak hirus ema seluk, nia sei hetan kastigu. See mak hirus ema seluk too tolok, nia sei baa hataan iha tribunal. I see mak hirus ema seluk dehan, ‘O beik-teen’, ema nee lao dadauk ona ba iha ahi infernu.

²³ Nunee, se o baa iha altar atu foo o nia oferta ba Maromak, maibee too iha nebaa o hanoin hetan ema ruma hirus o tanba o nia hahalok, ²⁴ husik lai o nia oferta iha altar oin. Depois baa dame malu ho ema nee lai mak foin fila fali mai hodi foo oferta nee ba Maromak.

²⁵ Se ema ruma atu lori o ba iha tribunal, diak liu molok too tribunal o dame malu kedas ho nia. Se lae, ema nee bele entrega o ba iha juis, juis bele entrega o ba iha polisia, i polisia hatama o iha kadeia. ²⁶ Hau dehan lo-loos ba o, o selu kotu tiha multa mak foin bele sai fali husi kadeia.”

Ita tenki soe saida deit mak halo ita monu ba sala

²⁷ “Imi rona ona lei nebee dehan, ‘La bele halo sala seksual ho ema nia feen ka laen.’* ²⁸ Maibee Hau hatete ba imi, se mane ida fihir feto ida hodi hanoin foer ba nia, mane nee halo ona sala seksual ho nia iha nia laran. ²⁹ Se o nia matan sorin loos halo o monu ba sala karik, sukut sai o nia matan nee i soe tiha. Diak liu o moris ho matan sorin deit, duke o tama ba iha infernu ho matan kompletu.* ³⁰ Se o nia liman loos halo o monu ba sala karik, tesi sai o nia liman nee i soe tiha. Diak liu o moris ho liman ida deit, duke o tama ba iha infernu ho liman kompletu.*

Feen ho laen keta soe malu (Mateus 19:9; Marcos 10:11-12; Lucas 16:18)

³¹ “Iha lei ida nebee dehan, ‘See mak hakarak soe nia feen, tenki halo surat deklarasaun ida foo ba nia.’* ³² Maibee Hau hatete ba imi, mane so bele soe

* 5:10 1 Pedro 3:14 * 5:11 1 Pedro 4:14 * 5:12 2 Krónikas (Tawarikh) 36:16; Apostolu sira nia Istoria 7:52

* 5:13 Marcos 9:50; Lucas 14:34-35 * 5:14 João 8:12, 9:5 * 5:15 Marcos 4:21; Lucas 8:16, 11:33 * 5:16 1

Pedro 2:12 * 5:18 Lucas 16:17 * 5:21 Ézodu (Keluaran) 20:13; Deuterónómiu (Ulangan) 5:17 * 5:27 Ézodu

(Keluaran) 20:14; Deuterónómiu (Ulangan) 5:18 * 5:29 Mateus 18:9; Marcos 9:47 * 5:30 Mateus 18:8; Marcos

9:43 * 5:31 Deuterónómiu (Ulangan) 24:1-4; Mateus 19:7; Marcos 10:4

nia feen kuandu nia feen halo ona sala seksual ho ema seluk. Se nia feen la sala ida, maibee mane nee soe nia, nee dehan katak, mane nee mak dudu nia feen atu halo sala seksual. Tanba se nia feen hola fali mane seluk, nee sala ona. I se mane ida kabene fali ho fetu nebee nia laen soe tiha nee, mane nee mos halo sala seksual.”[✧]

La bele jura para haforsa ita nia promesa

³³ “Nunee mos imi rona ona katak, uluk ita nia bei-ala sira simu lei ida nebee dehan, ‘Buat nebee mak o jura ba Nai Maromak, o tenki halo tuir duni, la bele kontra fali.’[✧] ³⁴ Maibee Hau hatete ba imi, la bele halo juramentu saida deit. La bele jura temi lalehan, tanba lalehan nee Maromak nia kadeira hodi tuur kaer ukun.[✧] ³⁵ La bele jura temi rai, tanba rai nee fatin hodi Maromak tau Nia ain. La bele jura temi Jerusalém, tanba Jerusalém nee Liurai Boot nia sidade.[✧] ³⁶ I la bele jura temi imi nia ulun rasik, tanba imi nia fuuk lahan ida mos, imi la bele halo metan ka halo mutin. ³⁷ Entaun se imi promete atu halo buat ruma, dehan deit, ‘Sin, hau sei halo.’ Se lae, dehan deit, ‘Lae.’ Se imi aumta tan para haforsa imi nia promesa, entaun liafuan sira nee mai husi aat nain.”

La bele halo aat ba ema nebee mak halo aat ita

(Lucas 6:29-30)

³⁸ “Imi rona ona lei nebee dehan, ‘Matan tenki selu ho matan, nehan tenki selu ho nehan.’[✧] ³⁹ Maibee Hau hatete ba imi, la bele halo aat fali ba ema nebee mak halo aat imi. Se ema ruma basa imi nia hasan sorin loos karik, foo tan hasan sorin ba nia. ⁴⁰ Se iha ema ruma hakarak hadau imi nia faru, foo mos imi nia faru manas ba nia. ⁴¹ Se iha militar ruma mak obriga imi atu hulana nia sasaan lao too kilometru ida, kontinua lao ho nia too kilometru rua. ⁴² Se ema husu imi nia sasaan ruma, foo deit ba. Se ema hakarak empresta buat ruma husi imi, foo empresta ba.”

Hadomi ita nia inimigu

(Lucas 6:27-28,32-36)

⁴³ “Imi rona ona lei nebee dehan, ‘Hadomi o nia maluk, odi o nia inimigu.’[✧] ⁴⁴ Maibee Hau hatete ba imi, hadomi imi nia inimigu sira, i harohan atu Maromak tulun ema nebee mak halo terus imi. ⁴⁵ Se imi halo nunee, imi hatudu katak imi halo tuir imi nia

Aman iha lalehan. Tanba Nia halo loro matan sae hodi foo naroman ba ema diak ho mos ema aat. I Nia foo udan ba ema nebee moris loos ho mos ema nebee moris iha sala laran. ⁴⁶ Se imi hadomi deit ema nebee mak hadomi imi, imi atu manaan saida? Tanba kobraador impostu sira gosta han-matak ema maibee sira mos hadomi ema nebee mak hadomi sira. ⁴⁷ Se imi kumprimenta deit imi nia maluk, imi nia hahalok nee diak liu ema seluk ka? Lae! Ema nebee la konhese Maromak mos halo ida nee. ⁴⁸ Imi tenki laran diak teb-tebes, hanesan mos imi nia Aman iha lalehan laran diak.”[✧]

6

Bainhira ajuda ema kiak, la bele konta ba-mai

¹ Jesus hanorin nafatin nunee: “Kuidadu, keta foti aan hatudu imi nia hahalok diak iha ema nia oin atu sira bele haree. Se imi halo nunee, imi nia Aman iha lalehan sei la selu imi nia kolen.”[✧]

² Bainhira o foo buat ruma ba ema kiak, la bele konta tuun-sae hanesan fali ema nebee buka oin. Sira sempre konta tuir sira nia diak iha uma kredo laran ho mos iha estrada ibun para ema bele gaba sira. Hau dehan lo-loos ba imi, sira simu hotu ona sira nia kolen. ³ Maibee bainhira o foo buat ruma ba ema kiak, saida mak o nia liman loos foo, o nia liman karuk lalika hatene. ⁴ Ho nunee, o foo sub-subar deit. O nia Aman iha lalehan haree hotu saida mak ema halo sub-subar, i Nia sei selu o nia kolen.”

Oinsaa halo orasaun

(Lucas 11:2-4)

⁵ “Bainhira imi halo orasaun, la bele hanesan ema nebee buka oin. Sira gosta hamriik halo orasaun iha uma kredo laran ho mos iha estrada boot atu ema bele haree. Hau dehan lo-loos ba imi, sira simu hotu ona sira nia kolen.”[✧] ⁶ Maibee bainhira imi halo orasaun, tama iha kuartu laran, taka odamatan i halo orasaun ba imi nia Aman iha lalehan. Imi nia Aman nee, ema ida la haree. Maibee Nia haree hotu saida mak ema halo sub-subar, i Nia sei selu imi nia kolen.

⁷ Bainhira imi halo orasaun, la bele koaliala fila ba fila mai hanesan fali jentiu sira, tanba sira hanoin dehan harohan ho liafuan naruk mak foin sira nia maromak

✧ **5:32** Mateus 19:9; Marcos 10:11-12; Lucas 16:18; 1 Korintu 7:10-11 ✧ **5:33** Levitiku (Imamat) 19:12; Número (Bilangan) 30:2; Deuteronomiu (Ulangan) 23:21 ✧ **5:34** Tiago 5:12; Isaias 66:1; Mateus 23:22 ✧ **5:35** Isaias 66:1; Salmus (Mazmur) 48:3 ✧ **5:38** Ezodu (Keluaran) 21:24; Levitiku (Imamat) 24:20; Deuteronomiu (Ulangan) 19:21 ✧ **5:43** Levitiku (Imamat) 19:18 ✧ **5:48** Levitiku (Imamat) 19:2; Deuteronomiu (Ulangan) 18:13 ✧ **6:1** Mateus 23:5 ✧ **6:5** Lucas 18:10-14

simu. ⁸ La bele halo orasaun hanesan sira, tanba molok imi husu buat ruma ba imi nia Aman iha lalehan, Nia hatene uluk ona buat nebee mak imi prezisa. ⁹ Nunee, halo orasaun hanesan nee:

'Ami nia Aman iha lalehan,
tulun ema atu foti aas Ita Boot nia naran santu.

¹⁰ Mai ukun ema hotu-hotu ba.

Tulun ema iha mundu nee atu halo tuir Ita Boot nia hakarak,

hanesan sira iha lalehan mos halo tuir.

¹¹ Foo ai haan natoon mai ami iha loron ida nee.

¹² Perdua ami nia sala,

hanesan ami mos perdua ona ba ema nebee halo sala mai ami.

¹³ Keta husik ami atu monu ba tentasaun, maibee hasai ami husi buat aat.

[Ita Boot mak Liurai,

Ita Boot mak Kbiit Nain,

Ita Boot mak serve atu ema hotu-hotu hahii,

too tinan ba tinan. Amen.]*^{*}

¹⁴ Se imi perdua ema nebee mak halo sala hasoru imi, entaun imi nia Aman iha lalehan mos sei perdua imi nia sala.

¹⁵ Maibee se imi la perdua ema nebee mak halo sala hasoru imi, imi nia Aman mos sei la perdua imi nia sala."^{*}

Oinsaa halo jejun

¹⁶ "Bainhira imi halo jejun, la bele halo imi nia oin tristi hanesan fali ema sira nebee buka oin. Sira hatudu aan nunee para ema bele hatene katak sira jejun hela. Hau dehan lo-loos ba imi, sira simu hotu ona sira nia kolen. ¹⁷ Maibee bainhira imi halo jejun, fase imi nia oin halo moos i sui imi nia fuuk halo kabээр, ¹⁸ para ema nebee haree imi la nota katak imi jejun hela. So imi nia Aman iha lalehan mak hatene. Ema ida la haree Nia, maibee Nia haree hotu saida mak ema halo sub-subar, i Nia sei selu imi nia kolen."

Rai riku-soin iha lalehan (Lucas 12:33-34)

¹⁹ "La bele rai riku-soin mundu nian ba imi nia aan, tanba iha mundu nee nehek mutin bele estraga, bele fuhuk tiha, i naok-teen bele tama baa foti."^{*} ²⁰ Diak liu rai riku-soin ba imi nia aan iha lalehan. Iha nebaa nehek mutin la estraga, la fuhuk, i naok-teen mos la tama baa foti. ²¹ Tanba imi nia riku-soin tau iha nebee, imi nia laran mos iha nebaa."

Moris iha naroman (Lucas 11:34-36)

²² "Imi nia matan hanesan ahi-oan nebee foo naroman ba imi nia aan tomak. Se imi nia matan haree moos, imi nia aan mos naroman. ²³ Maibee se imi nia matan aat, imi nia aan mos sai nakukun tiha. I kuandu naroman nebee iha imi nia aan la iha ona, entaun imi nia moris nakukun teb-tebes."

Keta preokupa ho imi nia moris (Lucas 16:13, 12:22-31)

²⁴ "La iha ema ida mak bele serbi pa-traun nain rua. Tanba nia sei odi ida, i hadomi ida seluk. Nia sei foo laran ba ida, i lakohi interese ida seluk. Nunee mos imi la bele serbi Maromak i serbi osan dala ida.

²⁵ Tanba nee, Hau hatete ba imi, lalika preokupa ho imi nia moris loro-loron, atu haan saida, ka atu hemu saida ka atu hatais saida. Ita nia moris folin liu hahaha, i ita nia isin lolon folin liu ropa. ²⁶ Haree took manu fuik sira nebee semo iha leten nebaa. Manu sira nee la kuda batar, la silu batar, la rai hahaha iha armazen. Maibee imi nia Aman iha lalehan foo ai haan ba sira. Imi folin liu manu sira nee. ²⁷ Se imi preokupa kona ba imi nia moris, nee bele aumenta imi nia tinan ka? Lae! Atu aumenta oras ida deit mos la bele.

²⁸ Entaun nusaa mak imi preokupa kona ba imi nia ropa? Haree took ai funan nebee moris iha rai fuik nebaa. Ai funan nee la halo servisu, la soru tais. ²⁹ Maibee Hau dehan ba imi, liurai Salomão, maski riku teb-tebes, nia hatais kapaas halo nusaa mos, ai funan sira nee kapaas liu nafatin. ³⁰ Duut nebee ohin loron matak iha rai fuik, aban ema soe fali ba ahi laran mos, Maromak halo furak. Saa tan imi! Nia sei foo ropa ba imi hatais. Entaun nusaa mak imi nia fiar fraku hanesan nee?!^{*} ³¹ Nee duni lalika preokupa dehan, 'Ita atu haan saida?' ka 'Ita atu hemu saida?' ka 'Ita atu hatais saida?' ³² Ema nebee la konhese Maromak, sira buka tuun-sae buat sira nee. Maibee imi nia Aman iha lalehan hatene hotu imi nia prezisa nee. ³³ Hakaas aan liu-liu atu serbi Maromak nudar imi nia Liurai hodi moris loos iha Nia oin mak Maromak sei foo tan buat sira nee ba imi. ³⁴ Entaun lalika preokupa kona ba loron aban, tanba loron aban nee preokupasaun ketak fali. Susar nebee ita hetan iha loron ida nee, too ona ba loron nee."

7

Keta ansi foo sala ba ema (Lucas 6:37-38,41-42)

* **6:13** b: Kopia evanjelhu Mateus husi tempu antigu barak. Balu hakerek versikulu 13b nee, balu lae. **6:15** Marcos 11:25-26 * **6:19** Tiago 5:2-3 * **6:30** 1 Liurai sira (Reis, Raja-raja) 10:4-7; 2 Krónikas (Tawarikh) 9:3-6

¹ Jesus hanorin nafatin Nia eskolante sira dehan, "La bele ansi foo sala ba ema, atu nunee Maromak la foo sala ba o. ² Imi tetu ema seluk nia sala oinsaa, Maromak mos sei tetu imi nunee. I sasukat nebee mak imi uza ba ema seluk, Maromak sei uza fali sasukat nee ba imi."*

³ Nusaa mak o haree ai uut iha ema seluk nia matan, maibee ai kabelak nebee taka o nia matan rasik, o la senti? ⁴ Oinsaa mak o brani dehan ba o nia maluk, 'Mai hau hasai tiha ai uut nee husi o nia matan.' Afinal iha ai kabelak ida taka hela o nia matan rasik. ⁵ Imi nee koalia oin seluk, hahalok oin seluk! Hasai tiha uluk ai kabelak iha o nia matan rasik mak foin o haree hetan para bele hasai ai uut husi o nia maluk nia matan.

⁶ Buat nebee Maromak nian, la bele foo ba ema nebee lakohi rona. Nee hanesan imi foo fali ba asu, ka foo buat murak mean ba fahi. Se imi halo nunee, fahi sei sama tiha ba rai, i asu sei fila hodi ataka imi."

*Harohan beibeik ba Nai Maromak
(Lucas 11:9-13)*

⁷ "Husu beibeik ba Maromak,
Nia sei foo.

Buka beibeik,
o sei hetan.

Dere beibeik odamatan,
odamatan sei nakloke ba o.

⁸ Tanba, see mak husu beibeik ba Maromak, nia sei simu. See mak buka beibeik, nia sei hetan. See mak dere beibeik odamatan, Maromak sei loke ba nia.

⁹ Imi aman sira, bainhira imi nia oan husu paun, imi foo fali fatuk ka? ¹⁰ Se nia husu ikan, imi foo fali samea ka? Nunka! ¹¹ Maski imi ema aat, maibee imi hatene foo buat diak ba imi nia oan sira. Saa tan imi nia Aman iha lalehan! Bainhira imi husu, Nia sei foo buat diak teb-tebes ba imi."*

Ukun fuan nebee mak importante liu

¹² "Saida mak o hakarak atu ema seluk halo ba o, o mos tenki halo buat nee ba ema seluk. Ida nee mak Moisés nia lei ho profeta sira nia livru hanorin hori uluk kedas."

*Odamatan lalehan nian klood
(Lucas 13:24)*

¹³ "Atu tama ba moris rohan-laek, tenki liu husi odamatan klood. Tanba odamatan ba infernu luan, nia dalan mos fasil atu ema liu, i ema barak mak tama liu husi odamatan nee. ¹⁴ Maibee odamatan atu tama ba moris rohan-laek klood, nia dalan

mos susar, i ema uitoan deit mak buka odamatan nee too hetan."

Ita bele konhese profeta falsu husi sira nia hahalok

(Lucas 6:43-44)

¹⁵ "Kuidadu ho ema nebee bosok dehan, sira Maromak nia profeta. Sira finji maus hanesan bibi malae, afinal sira gosta estraga ema hanesan asu fuik. ¹⁶ Imi sei hatene sira husi sira nia hahalok, hanesan ita hatene ai huun ida husi nia fuan. Ai tarak nunka foo fuan fali uvas ka ai fuan figeira. ¹⁷ Ai huun nebee diak sei foo fuan nebee diak. I ai huun nebee la diak sei foo fuan nebee aat. ¹⁸ Ai huun diak la bele foo fuan nebee mak aat. I ai huun nebee aat la bele foo fuan diak. ¹⁹ Ai nebee mak la foo fuan diak, sei tesi tiha hodi soe ba ahi."* ²⁰ Nunee mos ho profeta falsu sira, imi bele konhese sira husi sira nia hahalok."*

Se bolu Jesus "Nai", tenki moris tuir Maromak nia hakarak

(Lucas 13:25-27)

²¹ "Ema barak bolu Hau dehan, 'Nai, Nai!' Maibee laos sira hotu-hotu mak sei tama ba Maromak nia reinu. So sira nebee moris tuir Hau nia Aman iha lalehan nia hakarak mak bele tama. ²² Iha loron ikus bainhira Maromak tesi ema hotu-hotu nia lia, ema barak sei mai dehan, 'Nai, Nai, ami uluk foo tutan Maromak nia lia menon hodi Nai nia naran. Ami mos temi Ita Boot nia naran hodi duni sai diabu husi ema, i halo milagre oi-oin.' ²³ Maibee Hau sei koalia mo-moos ba sira dehan, 'Hau nunka konhese imi. Imi ema aat, sai husi nee!'"*

*Ema matenek ho ema beik harii uma
(Lucas 6:47-49)*

²⁴ "Ema nebee rona Hau nia liafuan nee i halo tuir, nia hanesan ema matenek ida nebee harii nia uma iha fatuk leten. ²⁵ Depois udan boot mai, mota tuun, anin boot mos baku makaas uma nee. Maibee uma nee la monu, tanba harii metin iha fatuk leten.

²⁶ Ema nebee rona Hau nia liafuan maibee la halo tuir, nia hanesan ema beik ida nebee harii nia uma iha rai henek leten. ²⁷ Depois udan boot mai, mota tuun, anin boot mos baku makaas uma nee. I uma nee naksobu tiha too rai."

Nai Jesus hanorin ho kbiit

²⁸ Bainhira Jesus hanorin tiha hotu, ema barak nebee rona nee admira, ²⁹ tanba Nia hanorin ho kbiit, la hanesan ho mestri relijiaun sira nia hanorin.*

8

Nai Jesus kura ema lepra ida

(Marcos 1:40-45; Lucas 5:12-16)

¹ Jesus lao tuun mai husi foho, ema lubun boot nee mos lao tuir Nia.

² Derepentni ema ida moras lepra mai hakneak iha Jesus nia oin hodi husu tulun dehan, "Nai, Ita Boot iha kbiit atu kura hau nia moras hodi halo hau nia isin sai moos fali, naran katak Ita Boot hakarak."

³ Jesus lolo liman ba tau iha nia isin hodi dehan, "Hau hakarak. O diak ona ba!" I ema nee nia isin moos kedas. ⁴ Depois Jesus dehan ba nia, "La bele konta sai buat nee ba ema seluk. Maibee baa prezenta aan iha nai lulik, atu nia haree katak o nia isin moos ona. Depois foo oferta tuir lei Moisés nian, para ema hotu bele hatene katak o diak ona."*

Nai Jesus kura komandante Roma ida nia atan

(Lucas 7:1-10)

⁵ Depois Jesus tama ba iha sidade Kafarnaum. Iha nebaa komandante Roma ida mai hasoruru Jesus hodi husu tulun ⁶ dehan, "Nai, Hau nia atan mane ida moras todan iha uma. Nia la bele book aan hodi hadeer husi toba fatin, nia terus atu mate."

⁷ Jesus hataan, "Hau sei baa kura nia."

⁸ Maibee komandante nee hataan fali dehan, "Nai, hau la serve atu simu Ita Boot iha hau nia uma. Nai foo deit orden ba moras nee mak moras nee sai husi hau nia atan. ⁹ Hau hatene nunee tanba hau nia komandante sira mos iha kbiit atu foo orden mai hau. Nunee mos, hau iha kbiit atu foo orden ba hau nia soldadu sira. Se hau manda hau nia soldadu ida dehan, 'Baa nebaa!', nia mos baa. Se hau hatete, 'Mai iha nee!', nia mai. Se hau haruka hau nia atan dehan, 'Halo ida nee!', nia halo duni."

¹⁰ Rona nunee, Jesus admira, i Nia hatete ba ema sira nebee tuir Nia, "Hau dehan lo-loos ba imi, Hau seidauk haree ema Israel ida nebee fiar makaas hanesan ema Roma nee. ¹¹ Rona mai. Ema barak sei mai husi fat-fatin, husi lorosae-loromonu, sira sei mai tuur haan hamutuk ho Ita nia bei-ala Abraão, Isac ho Jacó iha Maromak nia festa boot iha lalehan.* ¹² Hori uluk Maromak hili ema Israel atu sai Nia reinu hodi tama iha nebaa. Maibee barak mak Nia sei soe sai ba iha fatin nakukun. Iha nebaa sira sei tanis hakilar i ruun nehan."*

¹³ Depois Jesus dehan ba komandante nee, "Bele baa ona. Buat nebee ita fiar

nee sei akontese duni." Iha oras nee kedas komandante nia atan hetan fali isin diak.

Nai Jesus kura Pedro nia banin feto ho ema barak tan

(Marcos 1:29-34; Lucas 4:38-41)

¹⁴ Loron ida, Jesus baa iha Pedro nia uma. Nia tama baa haree Pedro nia banin feto toba hela, tanba nia isin manas. ¹⁵ Jesus kaer nia liman, derepentni nia isin manas lakon tiha, i nia hadeer kedas baa prepara hataan foo ba Jesus.

¹⁶ Bainhira kalan ona, ema barak mai lori sira nia maluk nebee mak diabu tama iha laran. Depois Jesus foo orden deit, diabu sira nee sai kedas. Nia mos kura ema moras hotu-hotu. ¹⁷ Nunee Nia halo tuir saida mak Maromak nia profeta Isaias hakerek nanis ona dehan, "Nia rasik hasai ita nia moras.

Ita nia moras aat, Nia mak lori."*

Tuir Nai Jesus laos fasil

(Lucas 9:57-62)

¹⁸ Iha loron ida, Jesus haree ema barak mai haleu Nia. Entaun Nia haruka Nia eskolante sira prepara roo para baa iha tasi sorin. ¹⁹ Jesus seidauk sae roo, mestri relijiaun ida mai dehan ba Nia, "Mestri, Ita Boot baa nebee deit, hau prontu atu tuir."

²⁰ Jesus hataan, "Asu fuik iha nia fatin hodi hela. Manu fuik mos iha nia knuuk. Maibee Hau, Ema Umanu nia Oan la iha fatin ida hodi tau Hau nia ulun ba."

²¹ Iha tan ema ida nebee baibain tuir Jesus dehan ba Nia, "Nai, husik hau fali baa hakoi hau nia aman lai mak foin hau tuir Ita Boot."*

²² Maibee Jesus hataan, "Mai tuir Hau! Ema nebee lakohi rona Maromak, sira hanesan ema nebee mate tiha ona. Husik sira mak hakoi malu."

Nai Jesus halo hakmatek anin boot

(Marcos 4:35-41; Lucas 8:22-25)

²³ Hotu tiha Jesus sae roo, i Nia eskolante sira mos tuir Nia. ²⁴ Iha tasi klanan derepentni anin boot mai, too laloran boot halo tasi been tama iha roo laran. Maibee Jesus dukur hela. ²⁵ Nia eskolante sira fanu Nia dehan, "Nai, salva lai ami, ita atu mout ona!"

²⁶ Jesus hataan, "Imi nee fiar fraku. Nusaa mak imi tauk hanesan nee?" Depois Nia hadeer hodi siak anin ho laloran boot nee. Anin para kedas, tasi mos hakmatek liu.

²⁷ Nia eskolante sira admira dehan, "Ema nee see loos mak too anin ho laloran mos rona Nia?"

* 8:4 Levitiku (Imamat) 14:1-32

* 8:11 Lucas 13:29

* 8:12 Mateus 22:13, 25:30; Lucas 13:28

* 8:17 Isaias

Nai Jesus duni sai diabu husi ema nain rua

(*Marcos 5:1-20; Lucas 8:26-39*)

²⁸ Depois Jesus too iha tasi sorin, iha ema Gadara† sira nia rain. Iha nebaa iha mane nain rua diabu tama iha sira nia laran. Sira nee siak loos, too la iha ema ida mak brani atu lao liu husi nebaa. Sira sai mai husi fatuk kuak nebee ema halo ba rate, i hasoru Jesus. ²⁹ Sira hakilar dehan, “Maromak nia Oan, O hakarak halo saida mai ami? Tempu seidauk too mos, O atu kastigu ami ka?”

³⁰ Iha momentu nebaa iha fahi barak teb-tebes haan hela iha foho lolon, laduun dook husi fatin nee. ³¹ Diabu sira husu fila-fila ba Jesus, “Se O atu duni sai ami karik, entaun haruka ami tama ba iha fahi sira nebaa.”

³² Jesus haruka sira dehan, “Baa ona!” Entaun diabu sira sai tiha husi ema nain rua nee hodi tama fali iha fahi. Derepent i fahi sira nee halai saruntu malu tuun husi foho nee, monu hotu ba tasi laran, i mout too mate hotu.

³³ Haree nunee, fahi atan sira halai ba vila laran hodi konta sai kona ba ema nain rua nebee uluk diabu domina nee, ho mos istoria nee tomak. ³⁴ Depois ema hotu sai mai husi vila hasoru Jesus, i sira husu fila-fila atu Nia sai ona husi rai nee.

9

Nai Jesus kura ema ida liman-ain mate
(*Marcos 2:1-12; Lucas 5:17-26*)

¹ Hotu tiha Jesus sae fali roo fila ba iha tasi sorin hodi baa iha Nia sidade. ² Iha nebaa ema balu mai hulán mane ida liman-ain mate, latan hela iha nia toba fatin. Sira lori nia ba Jesus. Bainhira Jesus haree sira nia fiar, Nia dehan ba ema isin mate nee, “Oan, laran metin ba! O nia sala hamoos tiha ona.”

³ Mestri relijiaun sira rona liafuan nee, sira murmura dehan, “Ema nee foti Aan hanesan fali Maromak!”

⁴ Maibee Jesus hatene hela sira nia hanoin, entaun Nia dehan, “Nusaa mak imi hanoin aat nunee? ⁵ Se Hau dehan ba ema nee katak, nia sala hamoos tiha ona, imi seidauk hatene, sai duni nunee ka lae. Maibee se Hau haruka nia hamriik ona hodi lao, imi bele haree ho matan. ⁶ Agora Hau sei hatudu mo-moos ba imi katak, iha munda nee Hau, Ema Umanu nia Oan iha kbiit hodi hamoos ema nia sala.” Depois Jesus hatete ba ema liman-ain mate nee, “Hamriik ona! Foti o nia toba fatin hodi

fila ba uma.” ⁷ Ema nee mos hamriik kedas hodi lao ba uma.

⁸ Ema barak haree buat nebee Jesus halo nee. Sira hakfodak ho tauk, i sira hahii Maromak tanba Nia foo tiha ona kbiit hanesan nee ba ema.

Nai Jesus bolu Mateus para tuir Nia
(*Marcos 2:13-17; Lucas 5:27-32*)

⁹ Depois Jesus husik tiha fatin nee. Nia lao dadauk, Nia hetan ema kobrador impostu ida naran Mateus, tuur hela iha nia servisu fatin. Jesus dehan ba nia, “Mai tuir Hau!” Mateus mos hamriik hodi tuir Jesus.

¹⁰ Depois Jesus ho Nia eskolante sira baa haan iha Mateus nia uma, i kobrador impostu barak ho ema aat sira seluk mai haan hamutuk ho sira.

¹¹ Ema husi grupu Farizeu sira haree, i sira husu ba Jesus nia eskolante sira, “Nusaa mak imi nia mestri haan hamutuk fali ho kobrador impostu ho ema aat sira nee?”

¹² Maibee bainhira Jesus rona sira nia liafuan nee, Nia dehan, “So ema moras mak presiza doutor, ema isin diak lae. ¹³ Baa aprende di-diak Maromak nia liafuan nebee dehan, ‘Hau hakarak atu imi hatudu laran luak ba malu. Se lae, imi lori sakrifisiu foo mai Hau mos la iha folin.’ Hau mai atu bolu ema aat sira, laos atu bolu ema nebee konsidera nia aan moris loos ona.”

Tansaa mak Nai Jesus nia eskolante sira la jejun

(*Marcos 2:18-22; Lucas 5:33-39*)

¹⁴ Depois João Sarani Nain nia eskolante sira mai husu Jesus nunee: “Ami nebee tuir João Sarani Nain baibain halo jejun. Ema Farizeu sira nia eskolante sira mos hanesan. Maibee tansaa mak Ita Boot nia eskolante sira la jejun?”

¹⁵ Jesus hataan ho komparasaun dehan, “Hau hanesan noivu ida nebee celebra nia festa kazamentu. Bainhira noivu sei hamutuk ho nia bainaka sira, sira la bele tristi. Maibee too iha loraun ida, ema sei lori lakon tiha noivu nee. Iha loraun nee mak nia bainaka sira sei jejun.

¹⁶ La iha ema ida uza hena foun hodi taka fali ba hena bosan nebee kuak. Se lae, hena foun dada hamutuk sai kiik tiha too estraga fali hena bosan nee halo naklees liu tan.

¹⁷ Nunee mos ema halo tua, la tau iha tua fatin nebee halo husi animal nia kulit nebee tuan ona. Tanba tua foun sempre nafurin sae hodi halo kulit tuan nee nakfera tanba toos tiha ona. Nunee

† 8:28 Kopia evanjelhu Mateus husi tempu antigu barak. Balu hakerek “Gadara”, balu hakerek “Gergesa”, i balu tan hakerek “Gerasa”. ✧ 9:11 Lucas 15:1-2 ✧ 9:13 Mateus 12:7; Oseias (Hosea) 6:6

tua mos fakar sai. Tua foun, tenki tau iha tua fatin foun. Nunee tua fatin bele dura i tua mos la fakar sai.”*

Nai Jesus halo moris menina ida, i kura feto ida tan

(Marcos 5:21-43; Lucas 8:40-56)

¹⁸ Jesus sei koaliala hela ho João Sarani Nain nia eskolante sira, responsavel uma kreda ida mai hakneak iha Jesus nia oin hodi husu tulun dehan, “Hau nia oan feto foin mate. Hau husu atu Ita Boot baa tau liman ba nia hodi halo nia moris fali.” ¹⁹ Entaun Jesus hamriik lao tuir responsavel nee, i Nia eskolante sira mos baa hamutuk ho Nia.

²⁰⁻²¹ Iha dalan klaran, iha feto ida, nia fulan mai la para durante tinan sanulu resin rua. Feto nee hanoin nunee: “Naran katak hau kona kois deit Nia hena mos, hau nia moras sei diak.” Entaun nia bes-besik ba iha Jesus nia kotuk hodi kona Jesus nia hena rohan.

²² Jesus fila ba kotuk i haree feto nee hodi dehan, “Oan, laran metin ba! O hetan kura tanba o fiar mai Hau.” I nia moras diak kedas.

²³ Bainhira Jesus too iha responsavel nia uma, Nia haree ema toka muzika mate nian i ema barak tanis halerik. ²⁴ Jesus dehan ba sira, “Imi hotu sai. Menina nee la mate ida, nia toba deit.” Maibee sira hamnasa fali Nia.

²⁵ Bainhira ema sira nee sai hotu, Jesus tama ba laran hodi kaer menina nee nia liman, i menina nee hadeer fali. ²⁶ Buat nebee Jesus halo nee, ema konta lemo-lemo, too ema iha rejiaun nee tomak hatene.

Nai Jesus kura ema matan delek nain rua

²⁷ Depois Jesus sai husi fatin nee. Nia lao dadauk, iha ema matan delek nain rua lao tu-tuir Nia hodi bolu ho lian makaas dehan, “Liurai David nia Jerasaun, hanoin ami ba!”

²⁸ Jesus tama iha uma laran, ema matan delek nain rua nee mos tama tuir Nia. Jesus husu ba sira dehan, “Imi fiar katak Hau bele kura imi nia matan ka?”

Sira hataan, “Ami fiar, Nai.”

²⁹ Depois Jesus tau liman ba sira nia matan hodi dehan, “Tanba imi nia fiar mak imi hetan kura.” ³⁰ Sira nain rua

nia matan haree moos kedas. Jesus bandu makaas sira dehan, “La bele foo hatene buat nee ba see-see deit.” ³¹ Maibee sira sai baa konta lemo-lemo kona ba Jesus iha rejiaun nee tomak.

Nai Jesus kura ema ida nebee koaliala la diak

³² Bainhira sira nain rua nee sai dadauk, ema lori tan sira nia maluk ida ba Jesus. Ema nee diabu domina ona too nia koaliala la diak. ³³ Jesus duni sai tiha diabu, ema nee bele koaliala kedas. Ema barak nebee haree buat nee, sira hotu admira dehan, “Buat ida hanesan nee foin mak akontese iha rai Israel.”

³⁴ Maibee ema Farizeu sira dehan, “Nia duni sai diabu tanba diabu nia xefi mak foo kbiit ba Nia.”*

Presiza tan ema atu halao Nai Maromak nia servisu

³⁵ Jesus lao husi sidade ba sidade ho aldeia ba aldeia hodi hanorin iha uma kreda laran. Nia foo sai Liafuan Diak kona ba oinsaa Maromak ukun nudar Liurai. I ema nebee moras oi-oin Nia kura tiha hotu.* ³⁶ Bainhira Jesus haree ema barak nee, Nia hanoin loos sira, tanba sira la hatene atu halo oinsaa, i la iha ema ida atu tulun sira. Sira hanesan bibi malae nebee la iha bibi atan atu hatudu dalan ba sira.* ³⁷ Depois Jesus soe lia ba Nia eskolante sira dehan, “Batar iha toos laran maran tiha ona. Batar nee barak teb-tebes, maibee ema atu silu, uitoan deit. ³⁸ Tanba nee, harohan ba Toos Nain atu haruka tan ema hodi silu batar nee.”† *

10

Nai Jesus hili Nia apostolu sanulu resin rua

(Marcos 3:13-19; Lucas 6:12-16)

¹ Iha loron ida Jesus halibur Nia eskolante nain sanulu resin rua. Nia foti sira sai Nia apostolu hodi foo kbiit ba sira atu duni sai diabu husi ema i kura ema nia moras oi-oin. ² Sira nain sanulu resin rua nia naran mak hanesan tuir mai nee:

Primeiru, Simão (ema mos bolu nia Pedro), ho nia alin André,

Tiago ho nia alin João (sira nain rua Zebedeu nia oan),

³ Filipe ho Bartolomeu,

* **9:17** Nunee Jesus hanorin dehan, la bele kahur Nia hanorin nebee foun ho ema Farizeu sira nia hanorin nebee tuan. * **9:34** Mateus 10:25, 12:24; Marcos 3:22; Lucas 11:15 * **9:35** Mateus 4:23; Marcos 1:39; Lucas 4:44 * **9:36** Númerus (Bilangan) 27:17; 1 Liurai sira (Reis, Raja-raja) 22:17; 2 Krónikas (Tawarikh) 18:16; Ezequiel 34:5; Zacarias 10:2; Marcos 6:34 † **9:38** Batar maran mak ema nebee prontu atu rona Maromak nia liafuan. * **9:38** Lucas 10:2 * **10:4** Patriota sira luta atu ema Judeu sira bele sai husi estadu Roma nia okos hodi ukun rasik aan. Ema mos bolu sira Zelote.

Tomé ho Mateus (nia kobraador im-
postu),
Tiago (nia Alfeu nia oan) ho Tadeu,
4 Simão (nia ema Patriota),*
ho Judas Iscariotes (ikus mai nia mak
faan Jesus).

*Nai Jesus foo knaar ba Nia apostolu sira
(Marcos 6:7-13; Lucas 9:1-6, 10:4-12)*

5-6 Jesus foo knaar ba apostolu nain
sanulu resin rua hanesan nee: "Imi baa
ona. Imi tenki baa iha ema Israel sira deit,
tanba sira hanesan bibi malae nebee lao
sala dalan ona. La bele baa tama iha ema
jentu sira nia leet. Ema Samaria nia aldeia
sira mos la bele tama. 7 Baa foo hatene
ema Israel sira dehan, "Tempu besik ona
atu Maromak ukun imi." 8 Baa kura ema
moras, halo moris fali ema mate, foo isin
diak ba ema nebee moras lepra, i duni sai
diabu husi ema nia laran. Imi simu kbiit
nee ho gratis, tenki foo mos ho gratis. 9 La
bele lori osan mean ka osan mutin, atu doit
ida mos la bele. 10 Lalika lori pasta, lalika
lori hena tahan rua ka sandalias atu troka
iha dalan, i lalika lori imi nia ai tonka.
Tanba ema nebee servisu, nia iha direitu
atu ema foo buat nebee mak nia presiza.*

11 Bainhira imi tama iha sidade ida ka
aldeia ida, baa buka uluk ema ida nebee
laran diak, i hela iha nia uma too imi sai
fali husi fatin nee. 12 Bainhira imi tama
iha uma laran, harohan ba Maromak atu
foo bensaun ba uma kain nee. 13 Se uma
nain simu imi ho diak, sira sei hetan duni
bensaun nee. Se lae, dada fila fali imi nia
liafuan bensaun nee. 14 Se imi baa too iha
uma ida ka aldeia ida mak ema la simu
imi ka lakohi rona imi nia liafuan, husik
tiha fatin nee. I hisik rai rahun husi imi
nia ain okos nudar sinal katak sira rasik
mak sei lori todan.* 15 Hau hatete lo-loos
ba imi, iha loran ikus bainhira Maromak
tesi ema hotu-hotu nia lia, ema iha aldeia
nee sei simu kastigu todan liu fali ema aat
sira nebee uluk hela iha rai Sodoma ho
Gomora.*

*Nai Jesus nia eskolante sira sei terus
(Marcos 13:9-13; Lucas 21:12-17)*

16 Jesus hatutan tan dehan, "Rona di-
diak, Hau haruka imi baa hanesan bibi
malae nebee tama iha asu fuik nia leet. Imi
tenki matenek hanesan samea. I imi nia
laran tenki moos hanesan manu pombu.*
17 Kuidadu, tanba ema sei mai kaer imi
hodi lori imi ba iha tribunal. Sira sei baku

imi ho sikoti iha sira nia uma kreda laran.
18 Sira mos sei foo sala ba imi iha naiulun
ho liurai sira nia oin. Buat sira nee hotu
sai nunee tanba imi tuir Hau. Ho nunee
imi sei foo sasin kona ba Hau iha sira nia
oin ho mos iha ema nebee laos Judeu nia
oin. 19 Bainhira ema lori imi baa hataan
iha tribunal, lalika preokupa atu koalia
saida ka atu hataan oinsaa. Tanba iha oras
nee duni Maromak sei foo hatene ba imi
liafuan nebee mak imi atu koalia sai. 20 Iha
tempu nee, laos imi mak koalia, maibee
imi nia Aman nia Espiritu mak koalia liu
husi imi.*

21 Iha uma laran ida, se iha ema ida mak
fiar mai Hau, nia maun-alin rasik mak sei
entrega nia ba naiulun sira para oho. Se
oan ida fiar mai Hau, nia aman rasik mak
entrega nia ba ema seluk para oho. Se
inan-aman mak fiar, sira nia oan rasik mak
hamriik hasoru sira hodi foo ba ema oho.*

22 Ema iha nebee-nebee deit sei odi imi
tanba imi tuir Hau. Maibee ema nebee
mak aguenta nafatin too rohan, Maromak
sei salva sira.* 23 Bainhira ema halo terus
imi iha sidade ida tanba imi fiar mai Hau,
halai ba sidade seluk. Hau hatete lo-loos
ba imi, imi seidauk haleu sidade hotu iha
Israel laran, Hau, Ema Umanu nia Oan mai
fali ona.

24 Estudante ida la bele boot liu nia
mestri, i atan ida la bele boot liu fali nia
patraun.* 25 Se estudante ida sai hanesan
nia mestri, nee too ona. I atan ida sai
hanesan nia patraun, nee mos too ona.
Hau hanesan imi nia xefi familia, maibee
ema hatete aat Hau dehan, Hau diabu nia
xefi Belzebu. Entaun imi nebee tama iha
Hau nia familia mos, ema sei hatete imi aat
loos.*

*Tauk mak Nai Maromak deit
(Lucas 12:2-7)*

26 "Nunee lalika tauk ema sira nee.
Tanba buat hotu-hotu nebee agora taka
hela, loran ida sei nakloke. I buat
hotu-hotu nebee agora subar hela, aban-
bainrua ema sei hatene.* 27 Buat nebee
mak Hau foo hatene ba imi iha kotu-kotuk,
imi tenki hatete sai. I saida mak Hau
hanorin bis-bisu deit ba imi, imi tenki foo
sai ho lian makaas iha ema barak nia oin.
28 La bele tauk ema nebee mak hakarak
oho imi, tanba sira so bele oho deit imi
nia isin, imi nia kلامar sira la bele oho.
Diak liu imi tauk mak Maromak, tanba Nia
iha kbiit atu oho imi nia isin hodi soe imi

* **10:10** 1 Korintu 9:14; 1 Timóteo 5:18 * **10:14** Apostolu sira nia Istoría 13:51 * **10:15** Mateus 11:24; Jénesis
(Kejadian) 19:24-28 * **10:16** Lucas 10:3 * **10:20** Marcos 13:9-11; Lucas 12:11-12, 21:12-15 * **10:21** Marcos
13:12; Lucas 21:16 * **10:22** Mateus 24:9, 13; Marcos 13:13; Lucas 21:17 * **10:24** Lucas 6:40; João 13:16, 15:20
* **10:25** Mateus 9:34, 12:24; Marcos 3:22; Lucas 11:15 * **10:26** Marcos 4:22; Lucas 8:17

nia klamar iha infernu laran. ²⁹ Hanoin took manu liin. Manu liin rua, ema faan sentavus ida deit. Maski baratu liu, maibee la iha ida mak monu ba rai, se imi nia Aman iha lalehan la foo lisensa. ³⁰ Laos nee deit, maibee Maromak mos hatene lo-loos imi nia fuuk lahan hira mak iha imi nia ulun. ³¹ Nee duni lalika tauk, tanba imi folin boot liu manu liin barak.”

Keta moe foo sai katak ita tuir Nai Jesus (Lucas 12:8-9)

³² “See mak foo sai iha ema nia oin katak nia fiar mai Hau, aban-bainrua Hau mos sei foo sai iha Hau nia Aman iha lalehan nia oin katak, nia Hau nia ema. ³³ Maibee see mak foo sai iha ema nia oin katak nia la konhese Hau, aban-bainrua Hau mos sei foo sai iha Hau nia Aman iha lalehan nia oin katak, nia Laos Hau nia ema.”[✠]

Nai Jesus mai, halo ema fahe malu (Lucas 12:51-53, 14:26-27)

³⁴ “Keta hanoin dehan Hau mai iha mundu nee atu lori dame. Hau mai Laos atu lori dame, maibee atu lori konfliktu. ³⁵ Hau mai para halo ‘oan mane kontra nia aman, oan fetu kontra nia inan, fetu foun kontra nia banin fetu. ³⁶ Ema nia inimigu mai husi nia uma laran rasik.’[✠] ³⁷ See mak hadomi liu nia inan-aman duke nia hadomi Hau, nia la serve atu sai Hau nia ema. Nunee mos ema nebee mak hadomi nia oan mane ka oan fetu liu fali Hau, nia la serve sai Hau nian. ³⁸ See mak hakarak sai Hau nia ema, nia tenki tuir Hau, i nia tenki prontu atu simu terus, hanesan ema nebee lori nia krus too mate. Se lae, nia la serve sai Hau nia ema.[✠] ³⁹ Ema nebee hanoin liu nia moris iha mundu nee, sei lakon fali nia moris. Maibee see mak lakon nia moris iha mundu nee tanba nia tuir Hau, nia sei hetan moris rohan-laek.”[✠]

Nai Maromak sei selu buat nebee mak ita halo

(Marcos 9:41)

⁴⁰ “See mak simu imi, nia simu ona Hau. See mak simu Hau, nia simu ona Ida nebee mak haruka Hau mai.[✠] ⁴¹ See mak simu profeta ida tanba profeta nee footutan Maromak nia lia menon, iha loran ikus bainhira Maromak selu profeta sira nia kolen, ema nee mos simu hanesan. I see mak simu ema ida nebee moris loos

tanba nia moris nee loos, iha loran ikus bainhira Maromak selu ema moris loos sira nia kolen, ema nee mos simu hanesan. ⁴² Hau dehan lo-loos ba imi, see mak foo tulun ba ema kiik ida tanba ema nee tuir Hau, maski nia foo bee kopu ida deit mos, Maromak la haluha nia kolen.”

11

João Sarani Nain haruka nia eskolante baa hasoru Nai Jesus (Lucas 7:18-35)

¹ Bainhira Jesus hanorin tiha buat sira nee hotu ba Nia eskolante nain sanulu resin rua, Nia husik tiha fatin nee. Depois Nia lao husi aldeia ba aldeia iha rejiaun nee hodi hanorin ema i foo sai Maromak nia liafuan.

² Iha tempu nebaa João Sarani Nain dadur tiha ona iha kadeia. Nia rona buat nebee Mesias halo. Nunee nia haruka nia eskolante balu baa hasoru Jesus hodi husu, ³ “Ita Boot mak Ema ida nebee Maromak promete atu haruka mai ka, ami tenki hein fali ema seluk?”

⁴ Jesus hataan dehan, “Imi fila baa konta ba João kona ba buat hotu-hotu nebee imi ohin rona ho saida mak imi haree. ⁵ Ema matan delek bele haree. Ema ain aat bele lao. Ema moras lepra, isin sai moos. Ema tilun diuk bele rona. Ema mate moris fila fali. I ema kiak rona Liafuan Diak.”[✠]

⁶ Hatete mos ba João dehan, ‘Ema nebee fiar nafatin mai Hau too rohan, nia hetan bensaun.’”

⁷ Bainhira João nia eskolante sira fila dadauk, Jesus komesa koalia kona ba João. Nia husu ema barak nebee haleu Nia nunee: “Uluk imi baa iha rai fuik maran atu haree see loos? Imi baa atu haree ema nebee nakdoko ba-mai tuir anin hanesan fali duut manulain ka? Lae! ⁸ Entaun imi baa atu haree see? Imi baa atu haree ema nebee hatais hena folin karun ka? Lae! Ema nebee hatais hena folin karun hela iha uma liurai nian. ⁹ Entaun imi baa atu haree see? Imi hanoin atu haree Maromak nia profeta ka? Loos duni! Maibee Hau hatete ba imi, João nee boot liu fali profeta. ¹⁰ Nia nee uluk kedas Livru Sagradu temi tiha ona dehan, ‘Rona mai! Hau haruka Hau nia ema ida baa uluk

hodi prepara dalan ba O.’[✠]

✠ 10:33 2 Timóteo 2:12 ✠ 10:36 Mikeias 7:6 ✠ 10:38 Mateus 16:24; Marcos 8:34; Lucas 9:23 ✠ 10:39 Mateus 16:25; Marcos 8:35; Lucas 9:24, 17:33; João 12:25 ✠ 10:40 Marcos 9:37; Lucas 9:48, 10:16; João 13:20 ✠ 11:5 Iha tempu nebaa ema matan delek, ain aat, moras lepra ka tilun diuk, la bele hetan kura. Uluk kedas Maromak nia profeta Isaias foo hatene katak, aban-bainrua Maromak sei haruka Mesias mai para kura moras sira nee i foo sai Liafuan Diak ba ema kiak sira (Isaias 35:5-6, 61:1). Nai Jesus temi Isaias nia liafuan nee hodi hatudu ba João Sarani Nain katak, Jesus mak Mesias, Ida nebee Maromak promete atu haruka mai nee. ✠ 11:5 Isaias 35:5-6, 61:1 ✠ 11:10 Malakias 3:1

¹¹ Hau hatete lo-loos ba imi, hori uluk kedas, la iha ema ida iha mundu nee mak hetan bensaun boot liu João Sarani Nain. Maski nunee komesa agora ba oin, see mak hakruuk ba Maromak nudar Liurai, bele ema nee kiik mos, nia sei hetan bensaun boot liu fali João.[†] ¹² Husi tempu João Sarani Nain mai too agora, iha ema uza violensia kontra Maromak nia reinu atu hatuun Maromak nudar Liurai.[‡] ¹³ Molok João mai, profeta sira ho mos Moisés nia lei foo sai antes tiha ona kona ba saida mak akontese agora dadauk.[☆] ¹⁴ Se imi hakarak fiar buat nebee mak loos, entaun imi sei hatene katak João mak profeta Elias nebee durante nee ema hein hela.[☆] ¹⁵ Imi nebee iha tilun, rona di-diak ba!"

¹⁶ Jesus dehan tan, "Ema agora dadauk nee, Hau atu kompara ho saida? Sira hanesan labarik nebee tuur iha merkadu hodi hakilar ba sira nia kolega halimar dehan,

¹⁷ 'Ami toka muzika kapaas loos, maibee imi la dansa.

Ami tanis leli,

maibee imi la tanis.'

¹⁸ Nunee mos João mai, nia sempre jejun i la hemu tua, depois ema dehan, diabu tama iha nia laran. ¹⁹ Maibee Hau, Ema Umanu nia Oan mai, Hau haan ho hemu tua hanesan ema baibain, depois ema dehan, Hau kaan-teen ho lanu-teen, i halo belun ho kobrador impostu sira ho ema aat sira. Maibee ema hotu-hotu nebee moris tuir Maromak nia matenek, sira hatudu katak Maromak nia matenek nee loos duni."

Ema nebee lakohi husik sala sei terus
(Lucas 10:13-15)

²⁰ Depois Jesus komesa kritika ema iha aldeia balu, tanba iha aldeia hirak nee mak Nia halo milagre barak liu, maibee ema sira nee lakohi hakribi sira nia sala. ²¹ Jesus dehan, "Imi ema Korazim sei terus. Imi ema Betsaida sei terus. Hau halo ona milagre bar-barak iha imi nia leet, maibee imi lakohi hakribi imi nia sala. Ema jentiu sira nebee uluk liu hela iha sidade Tiru ho Sidon nunka haree milagre sira nee. Se sira haree karik, entaun sira tuur hakdasak iha ahu kdesan i hatais hena lutu hodi hatudu katak sira hakribi ona

sira nia sala.[☆] ²² Maibee Hau hatete ba imi, iha laron ikus bainhira Maromak tesi ema hotu-hotu nia lia, imi sei simu kastigu todan liu fali ema Tiru ho ema Sidon.

²³ Nunee mos imi ema Kafarnaum sira, keta hanoin katak, Maromak sei foti sae imi ba lalehan. Lae! Nia sei soe imi ba infernu. Se karik uluk ema jentiu sira iha sidade Sodoma haree milagre nebee Hau halo iha imi nia rai nee, entaun sira husik sira nia sala, i Maromak la sunu mutuk sidade nee.[☆] ²⁴ Hau dehan ba imi, iha laron ikus bainhira Maromak tesi ema nia lia, Maromak sei foo kastigu ba imi todan liu fali ema Sodoma sira nian."[☆]

Liu husi Nai Jesus deit mak ita bele konhese Aman Maromak
(Lucas 10:21-22)

²⁵ Iha tempu nee, Jesus hahii Maromak dehan, "Hau nia Aman, lalehan ho rai nia Nain. Hau hahii Ita Boot, tanba Ita Boot taka buat sira nee ba ema matenek ho ema eskola boot, maibee Ita hatudu fali ba ema nebee kiik. ²⁶ Hau nia Aman, ida nee halo Ita Boot nia laran haksolok duni."

²⁷ Hotu tiha, Jesus koalia ba ema iha nebaa nunee: "Hau nia Aman foo ona kbiit ho matenek hotu-hotu mai Hau. La iha ema ida konhese lo-loos Hau, so Hau nia Aman deit. I la iha ema ida mak konhese lo-loos Hau nia Aman, so Nia Oan, Hau deit. Hau mos hili ema seluk hodi hatudu Hau nia Aman ba sira, para sira mos bele konhese Nia.[☆]

²⁸ Imi nebee kole, imi nebee loro-loron lori naha todan, mai iha Hau, i Hau sei halo kamaan imi nia todan. ²⁹ Mai aprende husi Hau i moris tuir Hau nia hanorin, tanba Hau nee laran maus ho haraik Aan. Nunee imi nia laran bele senti kamaan.[☆] ³⁰ Tanba buat nebee Hau hanorin la susar, i naha nebee Hau foo ba imi atu lori mos la todan."

12

Nai Jesus mak laron Sabadu nia Nain
(Marcos 2:23-28; Lucas 6:1-5)

¹ Iha laron Sabadu ida, Jesus ho Nia eskolante sira lao liu husi ema nia toos. Nia eskolante sira hamlaha, entaun sira komesa korut trigu musan hodi haan.[☆]

² Iha ema husi grupu Farizeu haree, i sira

[†] **11:11** Nunee Nai Jesus dehan, se ita tuir Nia, nee bensaun boot liu fali bensaun nebee mak João Sarani Nain hetan. João foo hatene antes kona ba Jesus nia servisu, depois ema dadur nia iha komarka, i too ikus oho nia. Nunee João rasik la kongege akompanha Jesus nia servisu, i la haree Nia mate ho moris fali. [‡] **11:12** Versikulu nee nia signifikadu laduun klaru. Ema balu kompriende hanesan nee: Husi tempu João Sarani Nain mai too agora, Maromak nia reinu aumenta makaas, i ema hakaas aan atu tama. [☆] **11:13** Lucas 16:16 [☆] **11:14** Malakias 4:5; Mateus 17:10-13; Marcos 9:11-13 [☆] **11:21** Isaias 23:1-18; Ezequiel 26:1—28:26; Joel 3:4-8; Amós 1:9-10; Zacarias 9:2-4 [☆] **11:23** Isaias 14:13-15; Jénesis (Kejadian) 19:24-28 [☆] **11:24** Mateus 10:15; Lucas 10:12 [☆] **11:27** João 3:35, 1:18, 10:15 [☆] **11:29** Jeremias 6:16 [☆] **12:1** Deuteronomiu (Ulangan) 23:25

hasee Jesus dehan, "Haree took. Ita Boot nia eskolante sira servisu fali iha loron Sabadu. Ida nee kontra ita nia lei!"

³ Jesus hataan, "Imi lee tiha ona liurai David nia istoria. Nusaa mak imi la kompiende nafatin? Iha loron ida David ho nia ema sira hamlaha loos. ⁴ Nia tama ba tenda orasaun. Iha nebaa iha paun nebee nai lulik sira oferese ona ba Maromak. Tuir lo-loos, so nai lulik sira deit mak bele haan paun nee, David ho nia ema sira nee la bele. Maibee David foti tiha paun nee, i nia ho nia ema sira haan." ⁵ Imi mos lee tiha ona Moisés nia lei. Tuir lei nee dehan, se nai lulik ida nia loron atu servisu iha uma kreda boot monu iha Sabadu, entaun nia tenki servisu duni. Maski kontra lei Sabadu nian, maibee Maromak la foo sala ba nia." ⁶ Hau dehan ba imi, agora iha imi nia leet iha Ema ida boot liu uma kreda nee. ⁷ Iha Livru Sagradu hakerek dehan, 'Hau hakarak atu imi hatudu laran luak ba malu. Se lae, imi lori sakrifisiu foo mai Hau mos la iha folin.' Maibee liafuan nee, karik imi la simu. Nee mak imi hatudu liman ba ema nebee mak la sala." ⁸ Hau, Ema Umanu nia Oan mak loron Sabadu nia Nain. Hau mak iha direitu atu desidi, ema bele halo saida iha loron nee."

Nai Jesus kura ema liman sorin mate iha loron Sabadu

(*Marcos 3:1-6; Lucas 6:6-11*)

⁹ Depois Jesus lao husi toos nee, baa tama fali iha uma kreda. ¹⁰ Iha nebaa iha mane ida nia liman sorin mate. Ema Farizeu sira buka dalan atu foo sala ba Jesus. Entaun sira husu ba Jesus dehan, "Tuir lei Moisés nian, bele kura ema moras iha loron Sabadu ka lae?"

¹¹ Jesus hataan, "Se karik loron Sabadu mak imi nia bibi ida monu tama ba rai kuak laran, imi baa hasai ka lae?" ¹² Entaun halo buat diak ba ema iha loron Sabadu mos la kontra lei. Tanba kompara ho bibi, ema mak folin boot liu."

¹³ Depois Jesus dehan ba ema liman sorin mate nee, "Lolo o nia liman mate nee mai!" Ema nee lolo ba, nia liman diak kedas hanesan fali nia liman sorin.

¹⁴ Maibee ema Farizeu sira sai tiha ba liur hodi kombina malu para oho Jesus.

Nai Maromak hili nanis Nai Jesus

¹⁵ Jesus hatene hela ema Farizeu sira nia planu, nunee Nia husik tiha fatin nee. Ema barak tuir Nia, i Nia kura sira nia moras hotu. ¹⁶ Maibee Nia bandu sira atu la bele hatete sai kona ba Nia. ¹⁷ Nunee Nia

halo tuir buat nebee mak Maromak foo sai tiha ona liu husi profeta Isaias. Maromak dehan,

¹⁸ "Haree ba! Nee Hau nia Atan, Hau mak hili Nia.

Hau hadomi Nia, i Nia halo haksolok Hau nia laran.

Hau sei tau Hau nia Espiritu iha Nia, i Nia sei foo sai lia loos ba ema husi suku hotu-hotu.

¹⁹ Nia la diskuti malu ho ema, i la hakilar. Nia la koaliala ho lian makaas tuir dalan.

²⁰ Ai sanak lotuk nebee mak besik atu tohar, Nia la silu tohar. Ahi-oan nebee mak besik atu mate, Nia la huu mate.

Nia sei hatudu Nia laran luak beibeik too lia loos mak manaan.

²¹ Ema iha suku hotu-hotu sei laran metin ba Nia."*

Nai Jesus nunka uza Satanás nia kbiit (Marcos 3:20-30; Lucas 11:14-23)

²² Depois ema balu lori mane ida ba Jesus. Ema nee diabu domina too nia matan delek i la hatene koaliala. Jesus kura nia, nunee nia bele koaliala ho haree fila fali. ²³ Ema hotu admira hodi dehan, "Keta halo be Ema nee mak David nia Jerasaun nebee Maromak promete atu haruka mai?"

²⁴ Maibee bainhira ema husi grupu Farizeu rona nunee, sira dehan, "Ema nee duni sai diabu tanba deit Nia simu kbiit husi diabu nia xefi Belzebu."*

²⁵ Maibee Jesus hatene sira hotu nia hanoin. Nunee Nia hatete ba sira, "Se iha nasaun ida, nia povu haan malu hela deit, nasaun nee sei rahun. Se iha sidade ida ka uma kain ida, nia ema sira istori malu hela deit, sira sei naksobu. ²⁶ Se Satanás mak duni sai Satanás, entaun diabu sira haan malu hela deit, i Satanás nia ukun sei la dura. ²⁷ Imi duun Hau dehan, hodi Belzebu nia kbiit mak Hau duni sai diabu. Entaun bainhira imi nia eskolante sira duni sai diabu, sira mos uza Belzebu nia kbiit ka? Lae! Imi nia eskolante sira rasik mak sei hatete sai katak, buat nebee imi duun Hau nee, la loos. ²⁸ Hau duni sai diabu hodi Maromak nia Espiritu. Nee hatudu katak Maromak ukun ona iha imi nia leet nudar Liurai.

²⁹ Hau foo ezemplu tan. Se ema ida hakarak tama baa foti sasaan husi ema forti ida nia uma, nia tenki futu metin tiha ema forti nee uluk mak foin bele lalin sasaan sai husi nia uma.*

* 12:4 1 Samuel 21:1-6; Levitiku (Imamat) 24:9 * 12:5 Número (Bilangan) 28:9-10 * 12:7 Mateus 9:13; Oseias (Hosea) 6:6 * 12:11 Lucas 14:5 * 12:21 Isaias 42:1-4 * 12:24 Mateus 9:34, 10:25 * 12:29 Nunee Jesus hatete katak, Nia forsa liu Satanás. Nia mak bele hasai ema husi Satanás nia liman laran.

³⁰ Ema nebee la hamutuk ho Hau, nia kontra Hau. I ema nebee la servisu hamutuk ho Hau, nia estraga Hau nia servisu.* ³¹ Nunee Hau dehan ba imi, ema nebee halo sala, too hatete aat Maromak mos, Maromak sei foo perdaun. Maibee see mak hatete aat Maromak nia Espiritu, Maromak la foo perdaun ba nia. ³² Nunee mos ema nebee mak koalia aat Hau, Ema Umanu nia Oan, nia sei hetan perdaun. Maibee see mak koalia aat Espiritu Santu, Maromak la foo perdaun ba nia too tinan ba tinan.”*

Ema nia hahalok hatudu nia laran diak ka aat

(Lucas 6:43-45)

³³ Jesus koalia nafatin ba ema Farizeu sira dehan, “Ai huun nebee diak sei foo fuan diak. Maibee ai huun nebee la diak sei foo fuan la diak. Tanba ai nee nia fuan mak hatudu sai katak ai huun nee diak ka la diak.* ³⁴ Imi nee samea nia oan! Imi ema laran aat bele koalia buat diak ka? Lae! Tanba buat nebee mak rai iha ema nia laran, ida nee mak sei sai husi nia ibun.* ³⁵ Ema nebee diak koalia liafuan diak, tanba nia laran nakonu ho buat diak. I ema nebee aat koalia buat aat, tanba nia laran nakonu ho buat aat.

³⁶ Hanoin di-diak! Iha laron ikus bainhira Maromak tesi ema hotu-hotu nia lia, Nia sei tetu ema nia liafuan ida-ida. Imi nia liafuan nebee mak imi koalia arbiru, imi tenki hataan iha Maromak nia oin. ³⁷ Atu Maromak desidi foo kastigu ka, desidi dehan imi la sala, depende ba imi nia liafuan.”

Ema husu Nai Jesus atu hatudu milagre (Marcos 8:11-12; Lucas 11:29-32)

³⁸ Depois ema Farizeu ho mestri relijiaun balu husu ba Jesus dehan, “Mestri, ami hakarak haree milagre husi Ita Boot hodi hatudu katak Ita Boot nia kbiit mai husi Maromak.”*

³⁹ Jesus hataan, “Imi ema agora nee mesak aat deit i la foo laran ba Maromak! Imi husu Hau halo milagre hanesan sinal atu imi bele fiar. Maibee Hau sei la halo. Milagre nebee Maromak uluk halo liu husi profeta Jonas too ona.* ⁴⁰ Jonas hela iha ikan boot nia kabun laran laron tolu kalan tolu. Nunee mos Hau, Ema Umanu nia Oan sei hela iha rai okos laron tolu kalan tolu.* ⁴¹ Iha laron ikus bainhira Maromak tesi ema hotu-hotu nia lia, ema jentiu sira

husi sidade Nínive sei hamriik hodi foo sala ba imi. Tanba uluk bainhira Jonas baa foo sai Maromak nia liafuan ba sira, sira husik kedas sira nia sala. Agora iha Ema ida nebee boot liu fali Jonas iha imi nia leet, maibee imi lakohi husik imi nia sala.* ⁴² Laos povu Nínive deit mak sei foo sala ba imi. Liurai feto husi rai Seba mos sei moris fali, i hamriik hodi foo sala ba imi nebee moris agora, tanba uluk nia mai husi rai dook atu rona rasik liafuan matenek nian husi liurai Salomão. Agora iha Ema ida boot liu fali Salomão iha imi nia leet, maibee imi lakohi rona Nia.”*

Diabu fila ba nia hela fatin uluk (Lucas 11:24-26)

⁴³ “Bainhira espiritu aat sai husi ema ida, espiritu aat nee baa lao lemo-lemo iha rai fuik maran hodi buka fatin atu hela. Maibee nia la hetan fatin nebee diak. ⁴⁴ Entaun nia dehan, ‘Diak liu hau fila fali ba hau nia hela fatin uluk.’ Kuandu nia fila, nia haree fatin nee mamuk, hamoso tiha ona i buat hotu-hotu tau tuir nia fatin. ⁴⁵ Depois espiritu aat nee baa bolu tan espiritu hitu nebee aat liu fali nia, i sira hotu baa hela iha ema nee. Nunee ema nee nia moris aat liu fali uluk. Ema aat nebee moris agora mos sei sai hanesan nee.”

See mak Nai Jesus nia familia lo-loos (Marcos 3:31-35; Lucas 8:19-21)

⁴⁶ Jesus sei koalia hela ba ema lubun boot, Nia inan ho Nia alin mane sira mai hamriik iha liur atu koalia ho Nia. ⁴⁷ Iha ema ida foo hatene ba Jesus dehan, “Ita Boot nia inan ho alin sira hamriik iha liur. Sira husu atu koalia ho Ita Boot.”†

⁴⁸ Maibee Jesus hataan ba ema nee dehan, “Hau nia inan mak see? I Hau nia alin sira mak see?” ⁴⁹ Depois Nia hatudu ba Nia eskolante sira hodi dehan, “Sira nee mak Hau nia inan ho Hau nia alin sira. ⁵⁰ Tanba see mak halo tuir Hau nia Aman iha lalehan nia hakarak, sira nee mak Hau nia inan, Hau nia feton ho Hau nia alin sira.”

13

Komparasaun kona ba ema nebee kari fini

(Marcos 4:1-9; Lucas 8:4-8)

¹ Iha laron nebaa, Jesus sai husi uma nee i baa tuur iha tasi ibun. ² Ema barak teb-tebes mak mai haleu Nia, nunee Nia baa tuur iha roo laran, i ema sira nee

* **12:30** Marcos 9:40 * **12:32** Lucas 12:10 * **12:33** Mateus 7:20; Lucas 6:44 * **12:34** Mateus 3:7, 23:33, 15:18; Lucas 3:7, 6:45 * **12:38** Mateus 16:1; Marcos 8:11; Lucas 11:16 * **12:39** Mateus 16:4; Marcos 8:12 * **12:40**

Jonas 1:17 * **12:41** Jonas 3:5 * **12:42** 1 Liurai sira (Reis, Raja-raja) 10:1-10; 2 Krónikas (Tawarikh) 9:1-12

† **12:47** Kopia evanjelhu Mateus husi tempu antigu barak. Maioria tau versikulu 47, maibee balu lae. * **13:2**

Lucas 5:1-3

hamriik deit iha tasi ibun.* ³ Nia hanorin buat barak uza komparasaun. Nia dehan nunee: "Iha toos nain ida baa kari fini iha nia toos. ⁴ Bainhira nia kari fini nee, balu monu iha dalan. I manu fuik mai haan tiha hotu.

⁵ Fini balu monu iha fatuk leten, fini nee moris lalais deit tanba rai mihiis. ⁶ Maibee bainhira loro matan sae, loro manas sunu fini nebee foin moris sai mai nee too namlaik tiha, tanba abut la tama iha rai okos.

⁷ Fini balu monu iha duut tarak laran. Fini nee moris, maibee duut tarak habit tiha too la buras sae.

⁸ Iha fini balu tan monu iha rai bokur. Fini nee moris too foo isin barak, balu too musan atus ida, balu too musan neen-nulu, i balu too tolu-nulu.

⁹ Imi nebee iha tilun, rona di-diak ba!"

Tanba saa mak Nai Jesus hanorin uza komparasaun?

(Marcos 4:10-12; Lucas 8:9-10)

¹⁰ Depois Jesus nia eskolante sira mai husu Nia dehan, "Nusaa mak Ita Boot hanorin sira uza fali komparasaun?"

¹¹ Jesus hataan, "Uluk ema seidauk hatene, oinsaa mak Maromak ukun nudar Liurai. Agora Hau foo sai mo-moos ba imi deit, ba ema seluk lae. ¹² Tanba ema nebee kompriende ona, Maromak sei halo nia kompriende liu tan. Maibee ema nebee lakohi hatene, buat uitoan nebee nia kompriende tiha ona mos, Maromak sei hasai tiha husi nia hanoin.* ¹³ Hau hanorin sira uza komparasaun tanba 'Sira haree hela,

maibee hanesan la haree.

Sira rona hela,

maibee hanesan la rona i la kompriende.'

¹⁴ Maromak nia liafuan liu husi profeta Isaias kona loos sira. Maromak dehan,

'Imi sei rona beibeik,

maibee la kompriende nafatin.

Imi sei haree beibeik,

maibee nafatin la hatene tuir.

¹⁵ Tanba povu nee nia laran toos tiha ona, sira lakohi rona ho sira nia tilun, sira nia matan taka metin.

Sira halo nunee atu sira nia matan la bele haree,

sira nia tilun la bele rona,

i sira nia laran la bele kompriende.

Nunee sira la bele fila fali mai Hau, atu Hau salva sira.*

¹⁶ Maibee imi nee hetan bensaun tanba imi nia matan haree, imi nia tilun rona.

¹⁷ Hau hatete lo-loos ba imi, uluk profeta barak ho ema seluk nebee moris loos, hakarak teb-tebes atu haree buat nebee mak agora imi haree, maibee sira la haree. Sira hakarak teb-tebes atu rona buat nebee agora imi rona, maibee sira la rona."*

Komparasaun kona ba kari fini dehan saida?

(Marcos 4:13-20; Lucas 8:11-15)

¹⁸ "Entaun rona mai, istoria kona ba ema kari fini nee dehan saida? ¹⁹ Fini nebee monu iha dalan mak ema nebee rona Maromak nia liafuan kona ba oinsaa Nia ukun nudar Liurai, maibee ema nee la kompriende. Depois aat nain mai hadau tiha liafuan nebee iha tiha ona nia laran.

²⁰ Fini nebee monu iha fatuk leten mak ema nebee rona Maromak nia liafuan, i simu kedas ho laran haksolok. ²¹ Maibee liafuan nee la iha abut. Nunee nia fiar duni maibee la kleur ida. Bainhira susar kona nia, ka ema seluk halo terus nia tanba nia simu liafuan nee, nia husik tiha kedas.

²² Fini nebee monu iha duut tarak laran mak ema nebee rona Maromak nia liafuan, maibee nia preokupa ho nia moris loro-loron nian, i matan naklosu ba rikusoim mundu nian. Nia preokupasaun nee la foo fatin ba Maromak nia liafuan, nunee liafuan nee la muda nia moris.

²³ Maibee fini nebee monu iha rai bokur mak ema nebee rona Maromak nia liafuan hodi kompriende. Depois ema nee moris tuir, hanesan fini nebee moris too foo isin, balu too musan atus ida, balu musan neen-nulu, i balu musan tolu-nulu."

Komparasaun kona ba duut fuik iha toos laran

²⁴ Depois Jesus halo tan komparasaun dehan, "Maromak ukun nudar Liurai, nee hanesan toos nain ida baa kari fini diak iha nia toos. ²⁵ Kalan boot ema hotu toba dukur tiha, toos nain nia inimigu ida mai kari tan duut nia musan ba iha toos nee nia laran. Hotu tiha inimigu nee fila.

²⁶ Bainhira fini nee moris i fulin komesa sai mai, duut fuik mos moris buras. ²⁷ Haree nunee, atan sira nebee mak servisu iha toos nee baa foo hatene toos nain dehan, 'Patraun, uluk ita kari deit fini diak. Nusaa mak duut fuik mosu hotu?'

²⁸ Toos nain nee hataan, 'Hau nia inimigu mak halo ida nee.'

Atan sira dehan tan, 'Se patraun hakarak, ami baa fokit sai tiha.'

²⁹ Maibee toos nain hataan dehan, 'La bele. Keta fokit lai, tanba se imi fokit sai duut fuik nee, imi mos bele fokit sai

* 13:12 Mateus 25:29; Marcos 4:25; Lucas 8:18, 19:26

* 13:15 Isaias 6:9-10

* 13:17 Lucas 10:23-24

fini diak nebee moris ona nee. ³⁰ Husik sira moris hamutuk. Bainhira too nia tempu atu koa mak hau haruka ema nebee servisu atu baa fokit sai duut nee hodi futu hamutuk ba sunu tiha. Depois toos nia rezultadu tau hamutuk hodi rai iha armazen laran.”

Komparasaun kona ba ai musan ho fermentu

(*Marcos 4:30-32; Lucas 13:18-21*)

³¹ Jesus halo tan komparasaun dehan, “Maromak Nia reinu, nee hanesan ai musan kiikoan loos nebee mak ema kuda iha nia toos. ³² Maski ai musan nee kiik liu musan sira seluk, maibee nia moris i buras too sai ai huun ida nebee mak boot liu iha toos laran. Nunee manu fuik sira mai halo knuuk iha nia sanak.”*

³³ Jesus halo tan komparasaun seluk dehan, “Maromak ukun Nia reinu, nee hanesan fermentu nebee senhora ida kahur ho trigu saka ida hodi halo paun. Too ikus, fermentu uitoan nee halo trigu tomak sae.”†

Nai Jesus sempre uza komparasaun hodi hanorin buat foun

(*Marcos 4:33-34*)

³⁴ Jesus esplika reinu lalehan ba ema lubun boot nee ho komparasaun oi-oin. Nia sempre hanorin sira uza komparasaun. ³⁵ Nunee Nia halo tuir saida mak Maromak nia profeta hakerek tiha ona dehan,

“Hau sei hanorin uza komparasaun.

Hau sei foo sai buat nebee mak ema nunka rona

komesa husi Maromak halo mundu too agora.”*

Komparasaun kona ba duut fuik iha toos laran dehan saida?

³⁶ Depois Jesus sai tiha husi ema barak nee nia leet hodi tama ba iha uma laran. Nia eskolante sira mai tuir Nia hodi husu dehan, “Esplika mai ami komparasaun kona ba duut fuik nee.”

³⁷ Jesus hataan dehan, “Ema nebee mak kari fini diak mak Hau, Ema Umanu nia Oan. ³⁸ Toos mak mundu nee. Fini diak mak Maromak nia reinu, i duut fuik mak ema nebee tuir Satanás. ³⁹ Inimigu nebee kari duut fuik nee mak Satanás. Tempu koa nian mak bainhira mundu remata, i ema nebee hatama rezultadu toos mak Maromak nia anju sira. ⁴⁰ Duut fuik fokit tiha hodi sunu iha ahi laran. Nunee mos bainhira mundu nee atu remata. ⁴¹ Hau,

Ema Umanu nia Oan sei haruka Hau nia anju sira baa iha Hau nia povu nia leet hodi fokit sai see-see deit mak halo sala ho mos ema nebee mak halo ema seluk too monu ba sala. ⁴² Hau nia anju sira sei soe ema aat sira nee ba iha ahi lakan laran, iha nebaa sira sei tanis hakilar i ruun nehan. ⁴³ Maibee ema nebee mak moris loos, sira sei tama iha lalehan hodi hela hamutuk ho Maromak, Nia mak sira nia Aman ho sira nia Liurai. Iha nebaa sira sei nabilan hanesan loro matan. See mak iha tilun, rona di-diak ba!”

Nai Maromak ukun ita nudar Liurai folin boot liu riku-soin hotu-hotu

⁴⁴ “Maromak ukun nudar Liurai, ita bele kompara ho riku-soin ida karun teb-tebes nebee subar hela iha rai okos. Iha ema ida hetan riku-soin nee. Nia kontenti loos, entaun nia hakoi fila fali, i baa faan tiha nia sasaan hotu-hotu hodi sosa rai nee, para riku-soin nee bele sai ninian.

⁴⁵ Maromak ukun nudar Liurai, ita mos bele kompara hanesan nee: Iha kontratu nain ida buka hela buat murak mean atu sosa. ⁴⁶ Bainhira nia hetan ida nebee diak liu, nia baa faan tiha nia sasaan hotu-hotu hodi sosa buat murak mean nee.”

Komparasaun kona ba redi

⁴⁷ “Maromak ukun nudar Liurai, bele mos kompara hanesan nee. Iha peskador balu hatuun redi ba iha tasi laran hodi hetan ikan oi-oin deit. ⁴⁸ Bainhira redi nee ikan nakonu ona, sira dada sai ba iha tasi ibun. Depois sira tuur hodi hasai tiha ikan barak nee husi redi. Ikan diak nian, sira hatama ba iha nia fatin. Ikan nebee mak aat, sira soe tiha.

⁴⁹ Nunee mos bainhira mundu nee atu remata, anju sira sei mai haketak tiha ema aat husi ema nebee mak moris loos. ⁵⁰ Ema aat, sei soe ba iha ahi lakan laran, iha nebaa sira sei tanis hakilar i ruun nehan.”

Nai Maromak nia hanorin uluk ho agora

⁵¹ Depois Jesus husu Nia eskolante sira dehan, “Buat nebee ohin Hau hanorin nee, imi kompriende hotu ka lae?”

Nia eskolante sira hataan, “Ami kompriende.”

⁵² Jesus dehan, “Se nunee imi hanesan mestri relijiaun nebee hatene ona Maromak nia liafuan uluk nian i hatene mos buat nebee mak agora Hau hanorin kona ba Maromak ukun nudar Liurai. Imi hanesan uma nain nebee mak rai riku-soin

* **13:32** Nunee Nai Jesus hanorin katak, maski fo-foun ema uitoan deit mak hakruuk ba Maromak nudar Liurai, maibee too ikus Nia reinu sei sai barak loos. † **13:33** Nunee Nai Jesus hanorin katak, maski ema uitoan hakruuk ba Maromak nudar Liurai, maibee bele muda ema barak nia moris. ✧ **13:35** Salmus (Mazmur) 78:2

antigu nian ho riku-soin foun hamutuk iha fatin ida, depois hatudu sai ba ema.”

*EMA NAZARÉ LAKOHI SIMU NAI JESUS
(Marcos 6:1-6; Lucas 4:16-30)*

⁵³ Bainhira Jesus hanorin hotu kom-parasaun hirak nee, Nia husik tiha fatin nee ⁵⁴ hodi baa fali iha Nia aldeia rasik. Iha nebaa Nia tama iha uma kreda hodi hanorin. Ema nebee rona Nia admira hodi husu ba malu, “Ema nee hetan matenek husi nebee? Nia hetan kbiit husi nebee mak bele halo milagre boot hanesan nee? ⁵⁵ Ita hatene hela Nia. Nia aman badaen ai ida. Nia inan mak Maria, i nia alin sira Tiago, José, Simão ho Judas. ⁵⁶ Nia alin fetu sira mos hela iha nee hotu. Entaun Ema nee hetan buat sira nee husi nebee?” ⁵⁷ Nunee sira laran moras too lakohi simu Nia.

Maibee Jesus hatete ba sira, “Ema iha nebee-nebee deit respeita Maromak nia profeta. So ema husi nia aldeia rasik ho nia familia rasik mak la respeita nia.”^{*} ⁵⁸ Entaun Jesus halo milagre uitoan deit iha sira nia leet, tanba sira lakohi fiar ba Nia.

14

LIURAI HERODES HARUKA TESI JOÃO SARANI NAIN NIA ULUN

(Marcos 6:14-29; Lucas 9:7-9)

¹ Iha tempu nebaa liurai Herodes mak ukun iha provinsia Galileia. Nia rona buat oi-oin kona ba Jesus, ² too nia hatete ba nia funsionariu sira, “Keta halo be Ema nee João Sarani Nain mak moris fali ona husi mate. Nee mak Nia iha kbiit hodi halo milagre.”

³⁻⁴ João Sarani Nain ho Herodes nia istoria nunee: Uluk Herodes hola fali nia alin Filipe nia kaben, naran Herodias. Iha tempu nebaa João hasee nia fila-fila dehan, “Ita la bele hola fali ita nia alin nia kaben, hahalok nee kontra Maromak nia lei!” Tanba nee, Herodes haruka ema kaer João i futu nia hodi hatama ba iha komarka.^{*} ⁵ Tuir lo-loos Herodes hakarak atu oho João, maibee nia la brani tanba povu hanoin dehan João nee Maromak nia profeta ida.

⁶ Iha loran ida Herodes halo nia tinan, i Herodias nia oan fetu mai dansa iha bainaka sira nia oin. Menina nee nia dansa halo Herodes nia laran kontenti tebebes, ⁷ too nia jura ba menina nee atu foo saida deit mak nia husu.

⁸ Menina nia inan rona kona ba juramentu nee, i nia hamaus nia oan atu husu João Sarani Nain nia ulun. Entaun menina

nee husu ba Herodes, “Hau hakarak João nia ulun, tau iha bandeja ida, entrega kedas mai hau.”

⁹ Liurai laran susar tebebes. Maibee nia jura tiha ona iha bainaka sira nia oin, entaun nia haruka ema baa halo tuir saida mak menina nee husu. ¹⁰ Sira baa iha komarka hodi tesi tiha João nia ulun, ¹¹ i tau iha bandeja foo ba menina nee. Depois menina nee lori baa entrega ba nia inan.

¹² Hotu tiha João nia eskolante sira baa lori sai João nia mate isin baa hakoi tiha. Depois sira baa foo hatene Jesus.

NAI JESUS FOO HAHAN BA EMA RIHUN LIMA RESIN

(Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17; João 6:1-14)

¹³ Jesus rona katak ema oho tiha ona João. Entaun Nia husik tiha fatin nee hodi sae roo ba iha rai fuik ida. Maibee ema rona katak Nia atu baa iha nebaa, nunee ema barak husi aldeia oi-oin lao liu husi tasi ibun hodi tuir Nia. ¹⁴ Bainhira Jesus tuun husi roo, Nia haree ema lubun boot hein hela Nia iha nebaa. Nia hanoin loos sira, i Nia kura sira nebee mak moras.

¹⁵ Bainhira lokraik ona, Jesus nia eskolante sira mai hatete ba Nia dehan, “Iha nee rai fuik, rai mos besik kalan ona. Diak liu haruka ema sira nee baa iha aldeia hodi sosa hakaan rasik.”

¹⁶ Maibee Jesus dehan, “Lae, sira la presiza baa sosa hakaan. Imi mak foo hakaan ba sira.”

¹⁷ Nia eskolante sira hataan, “Ami iha deit paun fuan lima ho ikan rua.”

¹⁸ Jesus hataan fali, “Lori mai.” ¹⁹ Depois Jesus haruka ema lubun boot nee tuur hotu iha duut leten. Nia foti paun fuan lima ho ikan rua nee, i hateke ba lalehan hodi foo agradese ba Maromak. Nia silu paun ho ikan halo pedasuk-pedasuk, i foo ba Nia eskolante sira. Depois Nia eskolante sira hodi baa fahe ba ema lubun boot nee.

²⁰ Sira hotu haan too bosu, hakaan mos resin. Nia eskolante sira tau hamutuk hakaan restu sira nee iha bote sanulu resin rua nakonu. ²¹ Ema nebee haan nee maizoumenus rihun lima. Nee foin sura mane deit, fetu ho labarik la sura.

NAI JESUS LAO IHA BEE LETEN

(Marcos 6:45-52; João 6:16-21)

²² Hotu tiha, Jesus haruka kedas Nia eskolante sira sae roo hodi baa uluk iha tasi sorin. Maibee Nia sei hela iha nebaa, atu haruka ema lubun boot nee fila. ²³ Bainhira sira fila hotu ona, Jesus mesak sae ba foho ida hodi halo orasaun. Rai besik kalan ona, Nia mes-mesak iha foho

* 13:57 João 4:44

* 14:3-4 Lucas 3:19-20; Levitiku (Imamat) 18:16, 20:21

leten. ²⁴ Iha momentu nebaa roo nebee Nia eskolante sira sae nee iha tiha ona tasi klaran. Roo nee halai hasoru anin boot, laloran mos baku makaas. ²⁵ Iha dadeersaan nakukun Jesus lao iha bee leten baa hasoru Nia eskolante sira. ²⁶ Bainhira Nia eskolante sira haree Nia lao iha bee leten, sira tauk hodi hakilar makaas dehan, "Mate kllamar mai nee!"

²⁷ Maibee Jesus hataan kedas, "Brani ba! Nee Hau. La bele tauk!"

²⁸ Pedro hataan, "Nai, se Nai mak iha nebaa duni, entaun haruka hau lao iha bee leten baa hasoru Ita Boot."

²⁹ Jesus dehan, "Mai ba!" Nunee Pedro tuun husi roo i lao iha bee leten atu baa Jesus. ³⁰ Maibee bainhira Pedro haree anin boot, nia komesa tauk i mout dadauk iha tasi laran. Nia hakilar makaas ba Jesus dehan, "Nai, salva hau ba!"

³¹ Jesus lolo kedas Nia liman ba Pedro hodi kaer nia dehan, "O nee fiar fraku! Nusaa mak o duvida hanesan nee?"

³² Depois sira nain rua tama iha roo laran, i anin mos para kedas. ³³ Sira hotu nebee iha roo laran komesa adora Jesus dehan, "Ita Boot mak Maromak nia Oan duni!"

Nai Jesus kura ema moras iha Genesaré (Marcos 6:53-56)

³⁴ Bainhira Jesus ho Nia eskolante sira too iha tasi sorin, sira tuun iha rai Genesaré. ³⁵ Ema iha nebaa konhese kedas Jesus, i sira baa foo hatene ema iha rejiaun nee tomak. Nunee ema lori sira nia maluk sira nebee moras ba Jesus. ³⁶ Sira husu ba Jesus atu ema moras sira nee bele kona deit Nia hena rohan. I ema moras sira nebee konsege kona Nia hena rohan, sira hetan kura hotu.

15

Keta troka Nai Maromak nia lei ho ita nia lisan

(Marcos 7:1-13)

¹ Loron ida ema balu husi grupu Farizeu ho mestri relijiaun balu mai husi Jerusalém atu hasoru malu ho Jesus. Too iha nebaa, sira husu Nia, ² "Tuir ita nia beiala sira nia lisan, molok atu haan tenki fase liman lai. Maibee Ita Boot nia eskolante sira lae. Nusaa mak sira kontra fali ita nia lisan nee?"

³ Jesus hataan dehan, "Nusaa mak imi kontra Maromak nia lei tanba deit imi hakarak tuir imi nia lisan? ⁴ Tanba Maromak hatete, 'Respeita o nia inan-aman.' Nia mos dehan, 'See mak koalia liafuan aat

hasoru nia inan-aman, ema nee sei hetan kastigu mate." ⁵ Maibee imi hanorin imi seluk fali. Tuir imi, ema bele hatete ba nia inan-aman dehan, 'Sasaan nebee apaa ho amaa prezisa, hau la bele foo, tanba hau promete ona atu foo ba Maromak.'

⁶ Nunee imi hanorin ema atu la respeita sira nia inan-aman. Imi halakon tiha Maromak nia lei tanba deit imi hakarak halo tuir imi nia lisan. ⁷ Imi koalia oin seluk, hahalok oin seluk! Buat nebee hori uluk kedas profeta Isaias hakerek, kona loos imi. Nia foo tutan Maromak nia liafuan nunee:

⁸ 'Ema sira nee hahii Hau ho ibun tutun, maibee sira nia laran dook husi Hau.

⁹ Sira adora Hau

maibee la iha folin.

Sira hanorin deit lei ema nian,

maibee bosok fali dehan, sira nia hanorin nee mai husi Hau." ¹⁰

Buat aat iha ema nia laran mak halo nia foer

(Marcos 7:14-23)

¹⁰ Depois Jesus bolu ema hotu iha nebaa atu mai besik. Nia dehan ba sira, "Rona mai, i kompriende di-diak Hau nia liafuan nee. ¹¹ Hahaan saida mak hatama husi ema nia ibun, nee la halo foer nia iha Maromak nia oin. Maibee liafuan nebee mak sai husi ema nia ibun, nee mak halo foer nia."

¹² Jesus nia eskolante sira mai dehan ba Nia, "Ita Boot hatene ka lae? Ita Boot nia liafuan ohin nee xoke loos ema Farizeu sira."

¹³ Maibee Jesus soe lia hodi hataan sira dehan, "Ai horis hotu-hotu nebee laos Hau nia Aman iha lalehan mak kuda, Nia sei fokit sai tiha. ¹⁴ Husik sira hirus ba! Sira nee hanesan ema matan delek nebee hakarak hatudu dalan ba ema matan delek seluk, too ikus sira monu hotu ba rai kuak." ¹⁵

¹⁵ Pedro husu, "Ohin Mestri koalia kona ba buat nebee halo foer ema. Liafuan nee dehan saida?"

¹⁶ Jesus hataan, "Imi la kompriende nafatin ka? ¹⁷ Imi hatene katak buat nebee ema haan liu husi nia ibun sei tama iha nia kabun laran depois sai fali. ¹⁸ Maibee buat nebee mak sai husi ema nia ibun mai husi nia laran. Ida nee mak halo foer nia." ¹⁹ Tanba hanoin aat nebee mosu husi ema nia laran mak lori nia ba oho ema, halo sala ho ema nia feen ka laen ho sala seksual sel-seluk, naok, foo sasin falsu i hatete aat ema seluk. ²⁰ Hahalok sira nee mak halo ema sai foer iha Maromak nia

✧ 15:4 Ézodu (Keluaran) 20:12, 21:17; Levitiku (Imamat) 20:9; Deuteronomiu (Ulangan) 5:16 ✧ 15:9 Isaias 29:13

✧ 15:14 Lucas 6:39 ✧ 15:18 Mateus 12:34

oin. Laos haan la fase liman mak halo sira sai foer."

Feto jentiu ida fiar makaas ba Nai Jesus (Marcos 7:24-30)

²¹ Depois Jesus husik tiha fatin nee hodi baa fali iha rai ida besik sidade Tiru ho Sidon. ²² Iha nebaa iha feto Kanaán ida husi rai nee mai hasoru Jesus. Nia husu fila-fila ho lian makaas dehan, "Nai, Liurai David nia Jerasaun, hanoin hau ba! Hau nia oan feto, diabu tama iha nia laran halo nia terus liu."

²³ Maibee Jesus la hataan buat ida. Nunee Nia eskolante sira mai hatete ba Nia dehan, "Senhora nee hakilar la para iha ita nia kotuk, diak liu haruka nia fila."

²⁴ Maibee Jesus hataan dehan, "Maromak haruka Hau mai atu ajuda deit ema Israel, tanba sira hanesan bibi malae nebee lao sala dalan ona."

²⁵ Maski nunee senhora nee mai hakneak iha Jesus nia oin hodi dehan, "Nai, ajuda hau!"

²⁶ Jesus soe lia dehan, "La bele foti labarik nia hanaan hodi soe fali ba asu. Nee la loos."*

²⁷ Senhora nee hataan fali dehan, "Loos duni Nai, maibee asu sira bele hili labarik nia hanaan nebee mak monu iha meza okos."

²⁸ Rona nunee Jesus dehan, "Senhora, ita nia fiar makaas! Saida mak ita husu sei akontese duni." Iha oras nee kedas senhora nee nia oan feto diak fali.

Nai Jesus kura ema jentiu barak nia moras

²⁹ Depois Jesus husik tiha fatin nee, lao tui tasi Galilea nia ninin. Nia sae ba foho ida hodi tuur, ³⁰ i ema barak teb-tebes mai iha Nia. Sira lori sira nia maluk nebee ain mate, ain aat, matan delek, koalia la diak, ho ema moras oi-oin tan. Sira tau ema sira nee iha Jesus nia oin, i Nia kura sira hotu kedas. ³¹ Bainhira sira haree saida mak Jesus halo nee, sira hotu admira. Ema nebee uluk koalia la diak agora bele koalia, ema ain mate ho ain aat bele lao, i ema matan delek bele haree. Entaun sira hotu hahii Israel nia Maromak.

Nai Jesus foo hanaan ba ema rihun haat (Marcos 8:1-10)

³² Depois Jesus bolu Nia eskolante sira hamutuk, foin Nia dehan ba sira, "Hau hanoin loos ema barak nee. Sira hamutuk ho Hau loron tolu ona, i sira nia hanaan

la iha ona. Hau lakohi haruka sira fila ho kabun mamuk. Se lae, sira oin nakukun, bele monu iha dalan."

³³ Nia eskolante sira hataan, "Rai nee fuik. Ita atu hetan hanaan husi nebee mak atu foo hanaan ba ema barak hanesan nee?"

³⁴ Jesus husu, "Imi sei iha paun fuan hira?"

Sira hataan, "Tha deit paun fuan hitu, ho ikan kiik, uitoan deit."

³⁵ Depois Jesus haruka ema lubun boot nee tuur hotu iha rai. ³⁶ Nia foti paun fuan hitu ho ikan nee hodi foo agradese ba Maromak. Nia silu halo rohan-rohan tiha, i foo ba Nia eskolante sira. Depois Nia eskolante sira fahe ba ema lubun boot nee. ³⁷ Sira hotu haan too bosu, hanaan mos resin. Nia eskolante sira tau hamutuk hanaan restu sira nee iha bote hitu nakonu. ³⁸ Ema nebee haan nee, rihun haat. Nee foin sura mane deit, feto ho labarik la sura.

³⁹ Hotu tiha Jesus haruka ema lubun boot nee fila. Depois Nia baa sae roo hodi baa iha rai Magadán.

16

Ema Farizeu ho Saduseu husu Nai Jesus atu hatudu milagre

(Marcos 8:11-13; Lucas 12:54-56)

¹ Iha loron ida ema balu husi grupu Farizeu ho Saduseu mai koko Jesus. Sira husu para Nia halo tan milagre hodi hatudu katak Nia kbiit nee mai duni husi Maromak.*

² Maibee Jesus hataan, "Bainhira loro matan atu besik monu, imi haree kalohan mihis sai mean, imi siik dehan, aban la udan. ³ Iha dadeer-saan fali, bainhira imi haree loro matan leno kalohan mahar, imi siik dehan, karik orsida udan. Imi hatene siik sinal nebee mosu iha kalohan. Maibee sinal nebee mak akontese iha imi nia oin agora dadauk nee, imi la hatene siik. ⁴ Imi ema agora nee mesak aat deit i la foo laran ba Maromak! Imi husu Hau halo milagre hanesan sinal atu imi bele fiar. Maibee Hau sei la halo. Milagre nebee Maromak uluk halo liu husi profeta Jonas too ona."

* ✧ Koalia tiha hotu, Jesus lao husik tiha sira.

Kuidadu ho ema Farizeu ho Saduseu sira nia hanorin

(Marcos 8:14-21)

* **15:26** Iha nee labarik hatudu ba ema Israel, i asu ba ema jentiu. ✧ **16:1** Mateus 12:38; Lucas 11:16 * **16:4** Uluk liu ikan boot tolan tiha Maromak nia profeta ida naran Jonas. Too loron tolu, ikan nee muta sai fali Jonas iha tasi ibun, moris hela. Iha nee Jesus temi Jonas hodi hatudu ba Nia Aan rasik. Nia sei mate i ema sei hakoi Nia, depois iha loron tolu Nia sei moris fila fali. ✧ **16:4** Mateus 12:39; Lucas 11:29

⁵ Jesus ho Nia eskolante sira baa iha tasi sorin. Too iha nebaa, Nia eskolante sira foin hanoin katak sira haluha lori paun. ⁶ Depois Jesus hatete ba sira, "Kuidadu! Hadook aan husi ema Farizeu ho Saduseu sira nia fermentu."*

⁷ Nunee Nia eskolante sira komesa hatete ba malu dehan, "Karik Nia koalia hanesan nee tanba ita la lori paun."

⁸ Jesus hatene hela saida mak sira koalia. Entaun Nia hatete, "Imi nee fiar fraku! Nusaa mak imi diskuti malu fali kona ba paun? ⁹ Imi seidauk kompiende ka? Imi haluha ona paun fuan fuan lima nebee mak Hau fahe ba ema rihun lima ka? Iha tempu nebaa imi tau hamutuk hanaan restu too bote hira?*" ¹⁰ Depois oinsaa ho paun fuan hitu nebee Hau fahe ba ema rihun haat? Imi tau hamutuk hanaan restu too bote hira?*" ¹¹ Nusaa mak ohin Hau temi fermentu, imi hanoin kedas Hau koalia kona ba paun? Laos nunee! Maibee Hau foo hanoin ba imi atu kuidadu ho ema Farizeu ho Saduseu sira nia fermentu."

¹² Nee mak foin Nia eskolante sira kompiende katak, Nia laos koalia kona ba fermentu nebee mak halo trigu sae. Maibee Nia koalia kona ba ema Farizeu ho Saduseu sira nia hanorin nebee mak lori ema lao sala dalan.

*Pedro rekonhese Nai Jesus mak Mesias
(Marcos 8:27-30; Lucas 9:18-21)*

¹³ Depois Jesus baa iha rai ida nebee besik sidade Sezareia Filipi. Too iha nebaa, Nia husu ba Nia eskolante sira dehan, "Tuir ema konta, Hau, Ema Umanu nia Oan nee see?"

¹⁴ Sira hataan, "Iha balu dehan, Ita Boot João Sarani Nain. Balu tan dehan, profeta Elias. Seluk tan dehan, Jeremias ka profeta ida seluk."*

¹⁵ Jesus husu tan, "Tuir imi rasik, Hau nee see?"

¹⁶ Simão Pedro hataan, "Ita Boot nee Mesias, Salvador nebee Maromak promete hori uluk ona atu haruka mai. Ita Boot mak Maromak Moris nia Oan."*

¹⁷ Jesus dehan, "Simão, Jonas nia oan, o hetan bensaun, tanba laos ema mak foo hatene ba o kona ba buat nee. Maibee Hau nia Aman iha lalehan mak foo hatene ba o. ¹⁸ Hau hatete ba o, Hau bolu o Pedro. (Nee dehan katak 'fatuk isin'.) Hau sei harii Hau nia povu iha fatuk nee nia leten, hanesan igreja ida nebee hamriik metin,

too mate mos la bele manaan sira. ¹⁹ Hau sei foo xavi reinu lalehan nian ba o. Saida mak o bandu iha mundu nee, Maromak iha lalehan mos bandu. I saida mak o foo lisensa atu halo iha mundu nee, Maromak iha lalehan mos foo lisensa."* † *

²⁰ Depois Jesus bandu Nia eskolante sira atu la bele hatete sai ba see-see deit katak Nia mak Mesias.

Nai Jesus foo sai katak Nia sei mate i moris fali

(Marcos 8:31—9:1; Lucas 9:22-27)

²¹ Komesa husi loron nee, Jesus hatete sai ba Nia eskolante sira katak, Nia tenki baa iha Jerusalém i tenki simu terus oi-oin. Naiulun Judeu sira, nai lulik nia ulun sira ho mestri relijiaun sira sei halo terus Nia. Ema sei oho tiha Nia, maibee too iha loron tolu, Maromak sei halo Nia moris fila fali.

²² Rona nunee, Pedro dada Jesus ba sorin hodi siak Nia dehan, "Lae, Nai! Maromak sei la foo lisensa atu buat nee akontese."

²³ Maibee Jesus fila ba Pedro hodi siak fali nia dehan, "Satanás, sees tiha husi Hau nia oin! O atu taka dalan mai Hau! O nia hanoin nee laos mai husi Maromak, maibee mai husi ema nia hanoin."

²⁴ Depois Jesus dehan ba Nia eskolante sira, "See mak hakarak tuir Hau, nia tenki husik tiha nia hakarak rasik, i tenki pruntu simu terus, hanesan ema nebee lori nia krus too mate. I nia tenki tuir Hau nafatin.* ²⁵ Tanba see mak hakarak salva nia aan, nia sei lakon fali. I see mak lakon nia moris tanba nia tuir Hau, nia sei hetan moris rohan-laek.* ²⁶ Se ema ida hetan riku-soin mundu nian hotu-hotu, maibee too ikus la hetan moris rohan-laek karik, nia manaan saida loos? La iha buat ida mak nia bele foo hodi troka nia klamar. ²⁷ Tanba aban-bainrua Hau, Ema Umanu nia Oan sei fila fali mai husi lalehan ho Hau nia Aman nia kbiit tomak, i Nia anju sira haleu Hau. Iha tempu nee mak Hau sei foo justisa ba ema ida-idak tuir saida mak nia halo.* ²⁸ Hau hatete lo-loos ba imi, husi imi sira nee, balu sei moris too haree Hau, Ema Umanu nia Oan mai ukun nudar Liurai mak foin sira mate."

17

*Nai Jesus nakfilak Aan iha foho leten
(Marcos 9:2-13; Lucas 9:28-36)*

* **16:6** Lucas 12:1 † **16:9** Mateus 14:17-21 * **16:10** Mateus 15:34-38 * **16:14** Mateus 14:1-2; Marcos 6:14-15; Lucas 9:7-8 * **16:16** João 6:68-69 † **16:19** Versikulu nee bele mos tradus hanesan nee: Saida mak o bandu iha mundu nee, Maromak iha lalehan bandu uluk ona. I saida mak o foo lisensa atu halo iha mundu nee, Maromak iha lalehan foo lisensa uluk ona. * **16:19** Mateus 18:18; João 20:23 * **16:24** Mateus 10:38; Lucas 14:27 * **16:25** Mateus 10:39; Lucas 17:33; João 12:25 * **16:27** Mateus 25:31; Salmus (Mazmur) 62:12; Roma 2:6

¹ Liu tiha loron neen, Jesus lori Pedro, Tiago ho Tiago nia alin João, sira mes-mesak baa sae ba foho aas ida. ² Too iha nebaa, Nia eskolante nain tolu nee haree Jesus nakfilak Aan tiha. Nia oin nabilan hanesan loro matan, i Nia hena sai mutin nabilan. ³ Derepentni sira mos haree profeta Moisés ho Elias koaliala hela ho Jesus.

⁴ Haree nunee Pedro dehan ba Jesus, "Nai, ita hamutuk iha nee, furak. Se Nai hakarak, hau halo tenda tolu iha nee, ida ba Ita Boot, ida ba Moisés, ho ida ba Elias."

⁵ Pedro sei koaliala hela nunee, derepentni kalohan nabilan ida mai falun tiha sira. I lian ida sai husi kalohan nee dehan, "Ida nee Hau nia Oan doben. Nia halo Hau nia laran haksolok teb-tebes. Imi tenki rona Nia!"[✧]

⁶ Rona lian nee, sira nain tolu tauk teb-tebes, i sira taka rabat iha rai. ⁷ Maibee Jesus mai kaer sira hodi dehan, "Hamriik ona! Keta tauk." ⁸ Bainhira sira hateke sae, sira la haree tan ema seluk, so Jesus deit.

⁹ Hotu tiha Jesus ho Nia eskolante sira tuun fali husi foho. Sira lao tuun dadauk, Jesus bandu dehan, "Saida mak ohin imi haree nee, la bele hatete ba ema ida. Bainhira Maromak halo Hau, Ema Umanu nia Oan moris fali husi mate mak foin imi bele foo sai ba ema."

¹⁰ Depois Nia eskolante sira husu ba Jesus dehan, "Entaun nusaa mak mestri relijiaun sira dehan, Elias tenki mai uluk mak foin Mesias mai?"[✧]

¹¹ Jesus hataan, "Loos duni, Elias mai atu prepara buat hotu-hotu. ¹² Maibee Hau hatete ba imi, Elias mai tiha ona, i ema la hatene nia, too halo aat nia tuir sira nia hakarak. Hau, Ema Umanu nia Oan mos sira sei halo terus hanesan nee."[✧]

¹³ Rona nunee, Nia eskolante sira foin kompriende katak Elias ida nebee Jesus konta nee mak João Sarani Nain.

Nai Jesus duni sai diabu husi labarik ida (Marcos 9:14-29; Lucas 9:37-43a)

¹⁴ Bainhira Jesus ho Nia eskolante sira fila fali ba iha ema barak nia leet, iha mane ida mai hakneak iha Jesus nia oin ¹⁵ hodi dehan, "Nai, hanoin hau nia oan ba! Nia moras bibi maten, i terus liu. Dala barak nia monu tama ba ahi laran ka bee laran. ¹⁶ Hau lori ona nia ba Ita Boot nia eskolante sira, maibee sira la bele kura nia."

¹⁷ Jesus siak sira hotu dehan, "Imi ema nebee sempre halo aat i la fiar ba Maromak. Hau tenki hela ho imi too bainhira tan? Hau tenki pasiensia ho imi too iha nebee?! Lori labarik nee mai."

¹⁸ Depois Jesus foo orden ba diabu. Diabu mos sai husi labarik nee, i labarik nee diak kedas.

¹⁹ Bainhira Jesus mesak fali, Nia eskolante sira mai besik hodi husu, "Nusaa mak ami ohin la bele duni sai diabu nee?"

²⁰ Jesus hataan, "Tanba imi nia fiar fraku liu. Hau hatete lo-loos ba imi, se imi nia fiar kiikoan hanesan mostarda musan ida mos, imi bele foo orden ba foho ida dehan, 'Muda husi nee, baa iha nebaa.' I foho nee sei muda duni. Imi atu halo saida deit, bele."[✧] ²¹ [Maibee atu duni sai diabu hanesan ida ohin nee, imi tenki halo orasaun i halo jejun.]^{*✧}

Nai Jesus koaliala tan kona ba Nia mate (Marcos 9:30-32; Lucas 9:43b-45)

²² Iha loron ida, Jesus ho Nia eskolante sira halibur hamutuk iha provinsi Galileia. Iha nebaa Jesus hatete ba sira, "Aban-bainrua ema sei faan Hau, Ema Umanu nia Oan ba ema aat. ²³ Sira sei oho Hau, maibee iha loron tolu Maromak sei halo Hau moris fali husi mate." Rona nunee, Nia eskolante sira tristi loos.

Nai Jesus selu impostu ba uma kreda boot

²⁴ Jesus ho Nia eskolante sira too iha sidade Kafarnaum. Iha nebaa kobrador impostu balu mai husu Simão Pedro dehan, "O nia mestri baibain selu impostu ba iha uma kreda boot ka lae?"[✧]

²⁵ Pedro hataan, "Nia selu."

Bainhira Pedro tama ba uma laran, Jesus husu kedas nia dehan, "Simão, hanoin took. Liurai sira iha mundu nee husu impostu husi see? Husi sira nia oan rasik ka husi ema seluk?"

²⁶ Pedro hataan, "Husi ema seluk."

Jesus dehan, "Se nunee, liurai nia oan rasik la selu ida. ²⁷ Maibee atu sira la bele laran moras ba ita tanba deit ita la selu impostu nee, o baa kail ikan iha tasi. Ikan primeiru nebee o hetan, loke tiha nia ibun, foin foti osan mutin ida iha ikan nee nia ibun laran. Osan nee too atu selu ita nain rua nia impostu."

✧ 17:5 2 Pedro 1:17-18; Jénesis (Kejadian) 22:2; Salmus (Mazmur) 2:7; Isaias 42:1; Mateus 3:17, 12:18; Marcos 1:11; Lucas 3:22; Deuteronomíu (Ulangan) 18:15 ✧ 17:10 Malakias 4:5 ✧ 17:12 Mateus 11:14 ✧ 17:20 Mateus 21:21; Marcos 11:23; 1 Korintu 13:2 ✧ 17:21 Kopia evanjelhu Mateus husi tempu antigu barak. Versikulu 21 nee tama iha kopia nee balu, maibee iha kopia nebee antigu liu la tama. ✧ 17:24 Ézodu (Keluaran) 30:13, 38:26

18

Em a nebee mak boot liu iha Maromak nia reinu

(*Marcos 9:33-37, 9:42-48; Lucas 9:46-48, 17:1-2*)

¹ Iha tempu nebaa Jesus nia eskolante sira mai husu Nia dehan, “Em a nebee mak boot liu iha Maromak nia reinu?”^{*}

² Entaun Jesus bolu labarik ida mai hamriik iha sira nia klaran, ³ i Nia dehan ba sira, “Hau hatete lo-loos ba imi, see mak atu sai Maromak nia reinu, nia tenki muda nia moris hodi sai hanesan labarik kiik ida. Se lae, la bele.”^{*} ⁴ Nunee see mak haraik aan nudar labarik nee, nia mak boot liu iha Maromak nia reinu.

⁵ See mak simu labarik ida hanesan nee hodi Hau nia naran, nia simu Hau. ⁶ Maibee see mak halo labarik kiik ida monu ba sala too la fiar mai Hau, ema nee sei simu kastigu todan. Ba nia, diak liu ema kesi fatuk boot ida iha nia kakorok de pois soe nia tama ba tasi laran! Tanba kastigu nebee nia sei simu todan liu fali ida nee. ⁷ Koitadu, mundu nee sei terus tanba iha buat barak mak halo ema monu ba sala. Loos duni, buat hanesan nee sempre iha. Maibee see mak lori ema seluk atu monu ba sala, nia sei terus.

⁸ Se o nia liman ka o nia ain halo o monu ba sala karik, tesi i soe tiha. Diak liu o tama iha lalehan ho liman ka ain sorin deit duke o tama ba iha infernu ho liman-ain kompletu.^{*} ⁹ Se o nia matan halo o monu ba sala karik, sukut sai tiha o nia matan nee i soe tiha. Diak liu o tama ba iha lalehan ho matan sorin deit duke o tama ba iha infernu ho matan kompletu.”^{*}

Bibi malae nebee lakon (Lucas 15:3-7)

¹⁰ “Kuidadu, keta hanoin dehan ema kiik sira nee la iha folin, atu hatuun ema kiik ida mos la bele. Hau hatete ba imi, anju sira iha lalehan nebee mak tau matan ba sira sempre hamriik iha Hau nia Aman iha lalehan nia oin hodi husu atu tulun ema kiik sira nee.

¹¹ [Hau, Em a Umanu nia Oan mai atu salva ema nebee mak lao sala dalan.]^{*} ^{*}

¹² Imi nia hanoin oinsaa? Se ema ida iha bibi atus ida, de pois bibi ida lao sala dalan, bibi nain sei halo saida? Nia sei husik hela bibi sia-nulu resin sia iha foho, i baa buka tuir bibi ida nebee lao sala dalan

nee. ¹³ Hau dehan lo-loos ba imi, kuandu nia hetan ona bibi nee, nia kontenti liu ho bibi ida nee duke bibi sia-nulu resin sia seluk nebee nunka lao sala dalan. ¹⁴ Nunee mos imi nia Aman iha lalehan, Nia lakohi atu ema ida lakon, atu ema kiik ida lakon mos Nia lakohi.”

Oinsaa ita diak malu ho ema nebee mak halo sala hasoru ita

¹⁵ Jesus hatutan tan dehan, “Se o nia maluk ida halo sala hasoru o, baa koalia ho nia hodi foo hatene nia sala, maibee imi nain rua deit, la bele iha ema nia oin. Se nia simu o nia liafuan, entaun o diak malu fali ho nia.”^{*} ¹⁶ Maibee se nia lakohi rona o, entaun lori ema ida-rua baa koalia tan ho nia, atu sira sai sasin ba buat nebee imi koalia. Tanba iha Livru Sagradu hakerek dehan, “Tenki iha sasin nain rua ka tolu mak foin bele tesi lia.”^{*} ¹⁷ Se nia lakohi rona imi, baa foo hatene Maromak nia povu. Se Maromak nia povu mos nia lakohi rona, lalika liga nia, konsidera nia hanesan kobrador impostu ida ka ema ida nebee mak la konhese Maromak.

¹⁸ Hau hatete lo-loos ba imi, saida mak imi bandu iha mundu nee, Maromak iha lalehan mos bandu. I saida mak imi foo lisensa atu halo iha mundu nee, Maromak iha lalehan mos foo lisensa.[†] ^{*}

¹⁹ Iha tan buat ida mak Hau hakarak hatete: Husi imi sira nee, se iha nain rua mak lian ida iha mundu nee hodi husu buat ruma ba Hau nia Aman iha lalehan, entaun Nia sei foo. ²⁰ Tanba se iha ema nain rua ka tolu halibur hamutuk hodi Hau nia naran, Hau mos iha sira nia klaran.”

Komparasaun kona ba fungsionariu nebee lakohi perdua nia maluk

²¹ De pois Pedro mai husu Jesus, “Nai, se hau nia maluk halo sala fila-fila hasoru hau karik, hau tenki perdua nia dala hira? Too dala hitu ka?”

²² Jesus hatahan, “Lae, laos dala hitu deit! Maibee o tenki perdua nia fila-fila too hitu-nulu dala hitu.”[‡] ²³ Tanba Maromak ukun nudar Liurai hanesan komparasaun nee: Iha loron ida, liurai ida hakarak sura tuir nia osan nebee mak nia fungsionariu sira deve. ²⁴ Bainhira nia hahuu sura, iha ema balu lori nia fungsionariu ida mai. Fungsionariu nee deve osan mean bernal rihun sanulu. ²⁵ Maibee fungsionariu nee la

^{*} 18:1 Lucas 22:24 ^{*} 18:3 Marcos 10:15; Lucas 18:17 ^{*} 18:8 Mateus 5:30 ^{*} 18:9 Mateus 5:29 ^{*} 18:11 Kopia evanjelhu Mateus husi tempu antigu barak. Kopia balu hakerek versikulu nee, maibee kopia antigu liu lae.

^{*} 18:11 Lucas 19:10 ^{*} 18:15 Lucas 17:3 ^{*} 18:16 Deuteronomiu (Ulangan) 19:15 [†] 18:18 Versikulu nee bele mos tradus hanesan nee: Saida mak imi bandu iha mundu nee, Maromak iha lalehan bandu uluk ona. I saida mak imi foo lisensa atu halo iha mundu nee, Maromak iha lalehan foo lisensa uluk ona. ^{*} 18:18 Mateus 16:19; João 20:23 [‡] 18:22 Iha nee bele tradus dehan “70 dala 7”, bele mos “dala 77”.

iha kbiit atu selu. Entaun liurai foo orden ba nia soldadu sira atu baa faan tiha ema nee, nia feen ho oan sira ho mos nia riku-soin hotu.

²⁶ Rona nunee, fungsionariu nee hakneak hakruuk too rai iha liurai nia ain hodi husu dehan, 'Favor ida, foo tempu mai hau! Hau sei selu hotu hau nia tusan nee.'

²⁷ Liurai hanoin loos nia, too hamoos tiha nia tusan hotu hodi husik nia baa ho livre.

²⁸ Bainhira fungsionariu nee sai mai, nia hetan nia maluk fungsionariu ida nebee mak deve nia osan mutin atus ida deit. Nia baa kaer ema nee i buti nia kakorok hodi sisi dehan, 'O tenki selu hotu o nia tusan nee!'

²⁹ Rona nunee, nia maluk fungsionariu nee hakneak hakruuk too rai hodi husu dehan, 'Favor ida, foo tempu mai hau! Hau sei selu hau nia tusan nee.'

³⁰ Maibee fungsionariu nee la simu, nia sulan nia maluk nee ba iha komarka too selu hotu nia tusan. ³¹ Bainhira liurai nia fungsionariu sira seluk haree, sira nia laran susar teb-tebes i sira baa kesar iha liurai.

³² Depois liurai bolu fungsionariu nee hodi dehan, 'Fungsionariu laran aat! O nia tusan hau hamoos hotu tiha ona tanba o hakneak hodi husu mai hau. ³³ Hau hatudu tiha ona laran luak ba o. Nusaa mak o la hatudu laran luak ba o nia maluk nee?' ³⁴ Liurai nee hirus teb-tebes too haruka ema baa lori fungsionariu aat nee kastigu iha komarka laran too selu hotu nia tusan."

³⁵ Jesus taka Nia istoria dehan, "Hau nia Aman iha lalehan mos sei halo nunee ba imi ida-idak, se imi la perdua imi nia maluk ho laran tomak."

19

Farizeu sira husu kona ba feen-laen soe malu

(Marcos 10:1-12)

¹ Jesus hanorin hotu tiha, Nia lao sai husi Galileia hodi baa iha provinsia Judeia iha mota Jordaun nia sorin ba. ² Ema barak teb-tebes tuir Nia, i Nia kura sira nia moras.

³ Depois ema balu husi grupu Farizeu mai koko atu hamonu Nia. Sira husu dehan, "Tuir Moisés nia lei, laen soe nia feen ho razaun saida deit, bele ka lae?"

⁴ Jesus hataan, "Imi la lee iha Livru Sagradu kona ba Maromak halo ema ka? Iha nebaa hakerek dehan, 'Nia halo sira mane ho feto.'⁵ I hakerek tan dehan, 'Tanba nee, mane sei husik nia inan-aman

hodi baa moris neon ida laran ida ho nia feen,

i sira nain rua sai ona ida.'⁶

⁶ Entaun sira laos ona ema nain rua, maibee sai ona ida. Nee duni se Maromak tau feto ho mane hamutuk sai feen-laen ona, ema keta fahe fali."

⁷ Depois ema Farizeu sira nee husu fali ba Jesus, "Se nunee, nusaa mak Moisés dehan, laen bele soe nia feen, naran katak nia foo surat deklarasaun soe malu nian?"⁸

⁸ Jesus hataan, "Moisés nia lei foo lisensa atu imi soe imi nia feen tanba imi nia ulun toos. Maibee fo-foun Maromak halo lalehan ho rai laos nunee. ⁹ Hau hatete ba imi, mane so bele soe nia feen kuandu nia feen halo ona sala seksual ho ema seluk. Se nia feen la halo sala nee, maibee mane nee soe nia hodi hola fali feto seluk, mane nee halo sala seksual."¹⁰

¹⁰ Rona nunee, Jesus nia eskolante sira dehan, "Se hanesan nee, diak liu lalika kaben."

¹¹ Jesus hataan, "Laos ema hotu-hotu mak bele simu liafuan nee. So ema nebee Maromak foo kbiit ba sira mak bele simu.

¹² Iha ema balu la kaben tanba moris mai sira la bele duni. Iha ema balu la kaben tanba ema seluk mak halo sira nunee. Iha mos ema balu la kaben tanba sira hakarak foo aan tomak atu serbi Maromak nudar Liurai. See mak bele simu liafuan nee, simu ba."

Nai Jesus foo bensaun ba labarik

(Marcos 10:13-16; Lucas 18:15-17)

¹³ Depois ema balu mai lori labarik ba Jesus atu Nia tau liman ba sira hodi husu Maromak foo bensaun ba sira. Maibee Jesus nia eskolante sira bandu. ¹⁴ Entaun Jesus siak Nia eskolante sira dehan, "Husik labarik sira nee mai iha Hau, la bele bandu. Tanba ema hanesan labarik sira nee mak sai Maromak nia reinu." ¹⁵ Nia tau liman ba labarik sira nee, depois Nia sai husi nebaa.

Ema riku nebee hakarak tama lalehan

(Marcos 10:17-31; Lucas 18:18-30)

¹⁶ Iha laron ida, iha mane joven ida mai husu Jesus dehan, "Mestri, hau tenki halo buat diak saida para hau bele hetan moris rohan-laek?"

¹⁷ Jesus hataan dehan, "Nusaa mak ita husu mai Hau kona ba saida mak diak? So Maromak deit mak diak. Se ita hakarak hetan moris rohan-laek, halo tuir Nia ukun fuan."

¹⁸ Joven nee husu fali, “Ukun fuan nebee?”

Jesus hataan, “La bele oho ema, la bele halo sala ho ema nia kaben, la bele naok, la bele foo sasin falsu,^{*} ¹⁹ respeita o nia inan-aman, i hadomi o nia maluk hanesan o hadomi o nia aan rasik.”^{*}

²⁰ Joven nee hataan dehan, “Ukun fuan sira nee hau halo tuir hotu ona. Saida mak sei falta?”

²¹ Jesus hataan, “Se ita hakarak moris kompletu, entaun baa faan tiha ita nia riku-soin hotu, i osan nee fahe ba ema kiak. Nunee mak ita sei hetan fali riku-soin iha lalehan. Fahe hotu tiha, mai tuir Hau.”

²² Bainhira joven nee rona nunee, nia fila ho laran susar tanba nia riku teb-tebes.

²³ Depois Jesus dehan ba Nia eskolante sira, “Hau hatete lo-loos ba imi, susar teb-tebes ema riku ida atu sai Maromak nia reinu. ²⁴ Dala ida tan Hau dehan ba imi, kuda kamelu tama liu husi daun kuak susar teb-tebes. Maibee susar liu tan, ema riku ida atu sai Maromak nia reinu hodi hakruuk ba Nia nudar Liurai.”

²⁵ Bainhira Jesus nia eskolante sira rona nunee, sira admira teb-tebes hodi husu, “Se nunee, see loos mak sei hetan salvasaun?”

²⁶ Jesus hateke ba sira hodi dehan, “Ba ema, la bele duni. Maibee ba Maromak, buat hotu-hotu bele.”

²⁷ Depois Pedro dehan, “Ami husik tiha ona buat hotu-hotu hodi tuir Ita Boot. Entaun ami sei hetan saida?”

²⁸ Jesus hatete ba sira, “Hau dehan lo-loos ba imi, iha mundu foun Hau, Ema Umanu nia Oan sei tuur iha kadeira ukun, i naroman lalehan nian haleu hela Hau. Imi sira nebee agora tuir Hau, imi mos sei tuur iha kadeira ukun sanulu resin rua hodi ukun Israel nia suku sanulu resin rua hotu.^{*} ²⁹ See mak husik ona nia uma, nia maun-alin, nia inan-aman, nia oan sira ka nia toos tanba nia tuir Hau, ema nee sei simu fali dala atus ida i sei hetan moris rohan-laek. ³⁰ Maibee ema barak nebee agora boot sei sai kiik. I ema barak nebee agora kiik sei sai boot.”^{*}

20

Komparasaun kona ba ema nebee servisu iha toos uvas nian

¹ “Maromak ukun nudar Liurai, nee hanesan komparasaun tuir mai: Iha toos nain ida, dadeer-saan deit nia baa iha

merkadu hodi buka ema atu servisu iha nia toos uvas nian. ² Hetan tiha ema, nia konkorda malu ho sira atu selu loron ida osan mutin ida, i nia haruka sira baa servisu kedas iha nia toos.

³ Tuku sia dadeer, toos nain baa fali merkadu, nia haree tan ema balu hamriik hela, la halo buat ida. ⁴ Nia hatete ba sira, ‘Imi baa servisu iha hau nia toos, hau sei selu imi ho lo-loos.’ ⁵ I sira mos baa.

Tuku sanulu resin rua, toos nain sai baa bolu tan ema seluk. Nunee mos tuku tolu lokraik. ⁶ Tuku lima mos, nia baa merkadu, hetan ema seluk tan nebee hamriik hela deit. Nia husu sira, ‘Nusaa mak loron tomak imi hamriik iha nee deit, la halo buat ida?’

⁷ Sira hataan, ‘La iha ema ida mak foo servisu mai ami.’

Toos nain dehan, ‘Se nunee, imi baa servisu iha hau nia toos deit.’

⁸ Rai besik kalan ona, nia hatete ba mandor dehan, ‘Baa bolu ema sira nebee mak servisu iha toos hodi selu sira ida-ida. Maibee selu uluk ema sira nebee mak tama ikus. Sira nebee mak tama uluk, selu ikus.’^{*}

⁹ Nunee mandor bolu uluk ema nebee mak mai servisu iha tuku lima lokraik, i sira ida-ida simu osan mutin ida. ¹⁰ Entaun ema sira nebee mak mai servisu husi dadeer-saan hanoin katak sira atu simu barak liu fali. Afinal sira mos simu osan mutin ida. ¹¹ Bainhira sira simu hotu sira nia osan, ema nebee mak tama servisu husi dadeer nee mai murmura ba toos nain ¹² dehan, ‘Sira nebee mai ikus servisu oras ida deit. Nusaa mak sira simu osan hanesan fali ho ami? Ami nee servisu mate aan husi dadeer too lokraik, loron manas mos ami servisu nafatin.’ ¹³ Rona nunee, toos nain nee hataan ba ema ida husi sira dehan, ‘Belun, hau la halo sala hasoru o. Ita konkorda malu tiha ona katak, o atu simu osan mutin ida iha loron ida, loos ka lae? ¹⁴ Foti o nia osan nee hodi fila ona. Hau hakarak atu ema nebee tama servisu ikus mos simu osan hanesan ho imi. ¹⁵ Nee hau nia osan. Hau iha direitu atu uza tuir hau nia hakarak. Keta halo be o laran moras ba hau tanba hau halo buat diak ba ema seluk.’”

¹⁶ Jesus taka Nia liafuan dehan, “Nunee mos ema nebee mak ikus aban-bainrua sai fali primeiru. I ema nebee mak primeiru sai fali ikus.”^{*}

^{*} **19:18** Ézodu (Keluaran) 20:13-16; Deuteronomíu (Ulangan) 5:17-20 ^{*} **19:19** Ézodu (Keluaran) 20:12; Deuteronomíu (Ulangan) 5:16; Levítiku (Imamat) 19:18 ^{*} **19:28** Mateus 25:31; Lucas 22:30 ^{*} **19:30** Mateus 20:16; Lucas 13:30 ^{*} **20:8** Levítiku (Imamat) 19:13; Deuteronomíu (Ulangan) 24:15 ^{*} **20:16** Mateus 19:30; Marcos 10:31; Lucas 13:30

Nai Jesus koalia ba dala tolu kona ba Nia mate

(Marcos 10:32-34; Lucas 18:31-34)

¹⁷ Jesus lao dadauk ba sidade Jerusalém, Nia halibur Nia eskolante nain sanulu resin rua hamutuk hodi koalia ba sira deit dehan, ¹⁸ "Rona mai! Ita lao dadauk ba Jerusalém. Too iha nebaa, ema sei entrega Hau, Ema Umanu nia Oan ba iha nai lulik nia ulun sira ho mestri relijiaun sira. Ema sira nee sei tesi Hau nia lia katak, Hau tenki hetan kastigu mate. ¹⁹ Sira sei entrega Hau ba iha ema nebee la fiar Maromak. I ema sira nee sei tarata Hau, baku Hau ho sikoti, i prega Hau iha krus. Maibee iha laron tolu Maromak sei halo Hau moris fali husi mate."

Tiago ho João nia inan husu atu sira sai ema boot

(Marcos 10:35-45)

²⁰ Depois Zebedeu nia feen mai hamutuk ho nia oan Tiago ho João. Senhora nee mai hakneak iha Jesus nia oin hodi husu atu Jesus foo buat ruma ba nia.

²¹ Jesus husu, "Senhora hakarak saida?"

Senhora nee hataan, "Hau husu atu aban-bainrua kuandu Ita Boot ukun nudar Liurai, hau nia oan nain rua nee, ida tuur iha Ita Boot nia sorin loos, ida iha sorin karuk."

²² Maibee Jesus hatete ba Tiago ho João dehan, "Imi la kompriende saida mak imi husu. La kleur tan Hau sei simu terus todan. Imi mos pruntu simu terus nee ka lae?"*

Sira hataan, "Ami pruntu."

²³ Jesus hatete ba sira, "Loos duni, imi sei simu duni terus hanesan Hau. Maibee Hau la iha direitu atu hili see mak atu tuur iha Hau nia sorin loos ho sorin karuk. Kona ba ida nee, Hau nia Aman iha lalehan desidi tiha ona."

²⁴ Bainhira eskolante nain sanulu rona buat nebee mak Tiago ho João husu, sira hirus maun-alin nain rua nee. ²⁵ Entaun, Jesus bolu sira hamutuk hodi dehan, "Imi hatene katak, iha nasaun sel-seluk, nai ulun sira manda ema tuun-sae, i ukun nain sira hanehan sira nia povu."* ²⁶ Maibee imi la bele halo hanesan nee. Husi imi sira nee, see mak hakarak sai boot, nia tenki haraik aan hodi serbi nia maluk sira seluk. ²⁷ See mak hakarak sai ema boot liu, nia tenki sai atan ba nia maluk sira seluk hodi serbi sira.* ²⁸ Nia tenki hanesan Hau, Ema Umanu nia Oan. Hau mai iha mundu nee laos atu ema serbi Hau. Maibee Hau mai

atu serbi ema seluk i foo Aan ba mate atu ema barak hetan liberdade."

Nai Jesus kura ema matan delek nain rua

(Marcos 10:46-52; Lucas 18:35-43)

²⁹ Depois Jesus ho nia eskolante sira sai husi sidade Jerikó, i ema lubun boot mos tuir Nia. ³⁰ Iha nebaa iha ema matan delek nain rua tuur hela iha dalan ninin. Bainhira sira rona katak Jesus mak liu, sira bolu ho lian makaas dehan, "Nai, liurai David nia Jerasaun, hanoin ami ba!"

³¹ Ema lubun boot nee siak sira nain rua hodi haruka sira nonook. Maibee sira nain rua bolu makaas liu tan dehan, "Nai, liurai David nia Jerasaun, hanoin ami ba!"

³² Rona nunee, Jesus mos para, i Nia bolu sira mai hodi husu, "Imi hakarak Hau halo saida ba imi?"

³³ Sira hataan, "Nai, ami hakarak haree."

³⁴ Rona nunee, Jesus hanoin sira nain rua. Nia tau liman ba sira nia matan, i sira haree kedas. Depois sira tuir Jesus.

21

Ema barak haklalak simu Nai Jesus tama iha Jerusalém

(Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40; João 12:12-19)

¹ Bainhira Jesus ho Nia eskolante sira besik ona sidade Jerusalém, sira too iha aldeia Betfagé iha foho Oliveira nia lolon, Nia haruka Nia eskolante nain rua baa uluk. ² Nia dehan ba sira, "Imi baa iha aldeia nebaa. Bainhira imi tama, imi hetan kedas kuda buru inan ida kesi hela, nia oan iha hela nia sorin. Imi kore tiha dada mai. ³ Se iha ema ruma husu imi karik, foo hatene dehan, 'Nai mak presiza.' Ema nee sei haruka imi dada kedas kuda buru nee."

⁴ Nee tuir saida mak Maromak koalia liu husi Nia profeta hori uluk kedas dehan,

⁵ "Hatete ba Jerusalém oan sira nunee.*

Haree ba, imi nia Liurai mai iha imi.

Nia mai ho haraik Aan,

sae deit kuda buru oan."*^o

⁶ Depois eskolante nain rua nee baa halo tuir saida mak Jesus haruka. ⁷ Sira dada kuda buru inan nee ho nia oan lori ba Jesus. Too iha nebaa, sira hasai sira nia hena tau ba iha kuda nia kotuk, depois Jesus sae. ⁸ Ema barak hasai sira nia hena hodi nahe tu-tuir dalan. Iha mos ema balu taa ramus laten tuir dalan. ⁹ Ema balu lao uluk iha Jesus nia oin, iha balu lao husi

* **20:22** Tradusaun literal dehan, "Imi bele hemu husi kopu nebee Hau atu hemu ka?" Iha Biblia, "hemu husi kopu" dala barak signifika hetan terus. * **20:25** Lucas 22:26 * **20:27** Mateus 23:11; Marcos 9:35; Lucas 22:26 * **21:5** Mateus hakerek dehan, "Siaun nia oan feto". Siaun nee Jerusalém nia naran seluk. * **21:5** Zacarias 9:9

kotuk. Sira hotu haklalak hahii Maromak dehan,

"Hosana, liurai David nia Jerasaun!

Maromak foo bensaun ba Ida nebee mak mai lori Nai Maromak nia naran.

Hosana,

hahii Nia iha fatin aas liu!"[✧]

¹⁰ Bainhira Jesus tama iha Jerusalém, ema hotu iha sidade nee hakfodak hodi husu malu tuun-sae dehan, "Ema nee see loos?"

¹¹ Ema barak nebee mak lao hamutuk ho Jesus nee hataan dehan, "Nia nee Jesus, Maromak nia Profeta husi Nazaré iha provinsia Galilea."

Nai Jesus duni sai kontratu nain sira husi uma kreda boot

(*Marcos 11:15-19; Lucas 19:45-48; João 2:13-22*)

¹² Depois Jesus tama iha area uma kreda boot nian, Nia duni sai ema sira nebee mak halo kontratu iha fatin nee. Nia baku fila tiha meza nebee mak ema uza hodi troka osan, banku nebee mak ema tuur hodi faan manu pombu mos Nia baku fila hotu. ¹³ Nia siak sira dehan, "Iha Maromak nia liafuan hakerek tiha ona dehan, 'Tuir lo-loos Hau nia uma nee fatin para halo orasaun.' Maibee imi halo fali hanesan ema naok-teen sira nia subar fatin."[✧]

¹⁴ Hotu tiha, ema matan delek ho ema ain aat sira mai hasoru Jesus iha area uma kreda boot nee, i Nia kura sira hotu. ¹⁵ Bainhira nai lulik nia ulun sira ho mestri relijiaun sira haree milagre nebee mak Jesus halo, sira hirus. Sira mos hirus tanba labarik sira haklalak dehan, "Hosana, liurai David nia Jerasaun!" ¹⁶ Nunee sira hasee Jesus dehan, "Labarik sira haklalak saida ba O nee?! O la rona ka?"

Jesus hataan, "Hau rona. Maibee iha Livru Sagradu dehan, 'Maromak, Ita Boot hanorin labarik sira ho kiikoan sira nebee sei susu hela atu hahii Ita Boot.' Liafuan nee imi la lee ka?"[✧]

¹⁷ Depois Jesus husik tiha sira hodi baa fali iha aldeia Betânia, i Nia hela iha nebaa kalan ida.

Nai Jesus foo malisan ba ai huun nebee la foo fuan

(*Marcos 11:12-14,20-24*)

¹⁸ Aban dadeer-saan fali, Jesus fila ba iha Jerusalém. Iha dalan Nia hamlaha. ¹⁹ Nia haree ai figeira huun ida iha dalan ninin, i Nia baa besik ai huun nee hodi buka nia fuan. Maibee la iha, tahan deit mak iha. Haree nunee, Jesus hatete ba ai huun nee

dehan, "O sei la foo fuan tan!" Deperenti ai nee namlaik tiha.

²⁰ Bainhira Jesus nia eskolante sira haree, sira admira hodi husu dehan, "Nusaa mak ai huun nee namlaik tiha derepenti hanesan nee?"

²¹ Jesus hataan, "Hau hatete lo-loos ba imi, se imi nia fiar la nakdoko maibee metin nafatin, entaun imi mos bele halo saida mak Hau halo tiha ona ba ai figeira huun nee. Laos ida nee deit, maibee imi mos bele haruka foho nee muda ba iha tasi laran, i sei muda duni."[✧] ²² Saida deit mak imi husu liu husi orasaun, imi sei hetan, naran katak imi fiar."

Nai ulun Judeu husu, see mak foo direitu ba Nai Jesus

(*Marcos 11:27-33; Lucas 20:1-8*)

²³ Jesus tama iha area uma kreda boot hodi hanorin iha nebaa. Nia sei hanorin hela, nai lulik nia ulun sira ho katuas lia nain sira mai husu dehan, "O iha direitu saida para halo buat sira nee? See mak foo direitu nee ba O?"

²⁴ Jesus hataan, "Hau mos atu husu buat ida. Se imi hataan ho lo-loos mak Hau foo hatene imi, see mak foo direitu mai Hau hodi halo buat sira nee. ²⁵ Hau nia pergunta mak nee: See mak foo direitu ba João Sarani Nain hodi foo sarani ema? Maromak mak foo ka, ema mak foo?"

Sira diskuti malu dehan, "Ita susar ona. Se ita hataan, 'Maromak mak foo direitu ba nia', Jesus sei husu fali ita dehan, 'Entaun, nusaa mak imi la fiar ba nia?' ²⁶ Maibee se ita dehan, 'Ema mak foo direitu', entaun ita tauk povu, tanba povu sira hanoin dehan, João nee Maromak nia profeta ida."

²⁷ Nunee sira hataan dehan, "Ami la hatene."

Jesus dehan ba sira, "Se nunee, Hau mos la hatete ba imi, see mak foo direitu mai Hau hodi halo buat sira nee."

Komparasaun kona ba aman ida ho nia oan nain rua

²⁸ Depois Jesus hatete ba nai ulun relijiaun sira dehan, "Imi hanoin took komparasaun nebee Hau atu koalia nee. Iha senhor ida iha oan mane nain rua. Loron ida nia hatete ba nia oan mane boot dehan, 'Oan, loron ida nee o baa servisu iha toos uvas nian.'

²⁹ Nia oan mane boot hataan, 'Hau lakohi.' Maibee too ikus nia arepende i baa duni servisu iha toos.

³⁰ Depois senhor nee haruka tan nia oan kiik atu baa servisu iha toos.

Nia oan mane kiik hataan, 'Diak apaa, hau sei baa.' Maibee too ikus nia la baa."

³¹ Konta tiha hotu, Jesus husu ba sira dehan, "Tuir imi nia hanoin, oan ida nebee mak halo tuir nia aman nia hakarak?"

Sira hataan, 'Oan mane boot.'

Jesus dehan ba sira, "Hau hatete lo-loos ba imi, kogrador impostu ho fetu luroon sira sei tama iha Maromak nia reinu uluk liu fali imi. ³² Tanba uluk João Sarani Nain mai hanorin imi oinsaa mak bele moris loos, i imi lakohi rona. Maibee kogrador impostu sira ho fetu luroon sira rona hodi halo tuir. Imi haree hela sira hakribi sira nia sala, maibee imi rasik lakohi hakribi imi nia sala i la simu nafatin João nia liafuan."[✧]

Komparasaun kona ba ema nebee aluga toos uvas

(*Marcos 12:1-12; Lucas 20:9-19*)

³³ Jesus hatutan tan dehan, "Rona tan komparasaun ida nee. Iha toos nain ida kuda uvas iha nia toos ida tomak. Nia halo lutu haleu tiha toos nee, i kee rai kuak halo tanki ida atu hasai uvas been. Nia mos harii fatin aas ida ba seguransa sira atu hein toos nee. Hotu tiha, nia foo ba ema aluga, depois nia baa hela iha rai liur."[✧]

³⁴ Bainhira uvas besik tasak ona, toos nain haruka nia atan balu fila baa hodi simu uvas nebee mak ema aluga toos nee tenki foo ba nia. ³⁵ Maibee ema aluga toos nee kaer tiha atan sira nee. Ida sira baku, ida sira tuda ho fatuk, ida seluk sira oho. ³⁶ Depois toos nain haruka nia atan barak liu tan. Maibee ema aluga toos nee halo aat nafatin.

³⁷ Too ikus toos nain haruka nia oan rasik mak baa, tanba nia hanoin dehan, 'Sira sei respeita hau nia oan.'

³⁸ Maibee bainhira ema aluga toos nee haree toos nain nia oan, sira dehan ba malu, 'Nia mak sei hetan nia aman nia riku-soin tomak. Diak liu ita oho tiha nia, atu toos nee sai ita nian fali.' ³⁹ Nunee sira kaer nia, rasta nia sai husi toos laran, i oho tiha nia."

⁴⁰ Konta hotu tiha, Jesus husu ba nai ulun relijiaun sira dehan, "Tuir imi nia hanoin, bainhira toos nain nee fila fali mai, nia sei halo saida ba ema sira nebee aluga toos nee?"

⁴¹ Sira hataan dehan, "Nia sei kastigu mate tiha ema aat sira nee. I nia sei foo fali toos ba ema diak mak aluga, atu nunee too tempu kuu uvas, sira prontu foo toos nain nia parte."

⁴² Depois Jesus hatete ba sira, "Iha Livru Sagradu kompara Mesias hanesan fatuk ida. Imi nunka lee ka? Iha nebaa dehan, 'Iha fatuk ida nebee badaen fatuk sira lakohi uza,

maibee agora fatuk nee mak sai fali fatuk nebee prinsipal.

Nai Maromak rasik mak hili fatuk nee, ita haree ba furak teb-tebes.'"^{† ✧}

⁴³ Jesus foo atensaun ba sira dehan, "Imi la simu Fatuk nee. Nee duni Hau dehan ba imi, Maromak sei hasai imi sira nee husi Nia reinu. Nia sei hili fali povu seluk, i sira sei moris tuir Nia hakarak. ⁴⁴ [Ema nebee monu kona Fatuk nee, nia sei nakfera. I se karik Fatuk nee mak monu kona ema ruma, ema nee sei rahun.]"[‡]

⁴⁵ Bainhira nai lulik nia ulun sira ho ema Farizeu sira rona komparasaun hirak nee, sira hatene katak Jesus soe lia ba sira.

⁴⁶ Entaun sira buka dalan atu kaer Jesus, maibee sira tauk ema lubun boot nee, tanba povu fiar katak Jesus nee profeta ida.

22

Komparasaun kona ba festa boot
(*Lucas 14:15-24*)

¹ Depois Jesus koalia tan ho sira uza komparasaun dehan, ² "Maromak ukun ema nudar Liurai, hanesan istoria tuir mai nee: Iha liurai ida halo preparasaun ba nia oan mane nia festa kazamentu. ³ Bainhira buat hotu besik prontu ona, liurai haruka nia atan sira baa foo hatene fali ema nebee mak nia konvida tiha ona hodi bolu sira mai ona. Maibee konvidadu sira hotu lakohi baa festa nee.

⁴ Depois liurai haruka nia atan seluk baa foo hatene tan dala ida ba konvidadu sira. Nia hameno dehan, 'Hahaan prepara ona. Hau oho tiha ona karau aman ho karau oan bokur. Buat hotu-hotu prontu ona. Mai ona!' ⁵ Atan sira mos baa, maibee konvidadu sira nee la interese nafatin. Sira balu baa fali sira nia toos, balu baa sira nia servisu fatin. ⁶ Konvidadu sira seluk kaer tiha atan sira nee hodi halo terus sira i oho sira.

⁷ Rona nunee, liurai hirus teb-tebes i haruka nia soldadu sira baa oho tiha ema oho door sira nee i sunu mutuk sira nia sidade.

⁸ Depois liurai hatete ba nia atan sira dehan, 'Festa kazamentu prontu ona, maibee ema nebee mak hau konvida la serve atu tuir festa nee. ⁹ Agora imi baa iha estrada

✧ 21:32 Lucas 3:12, 7:29-30 ✧ 21:33 Isaias 5:1-2 † 21:42 Fatuk nee mak Jesus, ema mos bolu Mesias. Ema Judeu barak lakohi simu Nia, afinal Maromak haruka Nia mai iha mundu hodi salva ita ema. ✧ 21:42 Salmus (Mazmur) 118:22-23 ‡ 21:44 Kopia evanjelhu Mateus husi tempu antigu barak. Balu hakerek versikulu 44 nee, balu lae.

boot iha sidade laran. See-see deit mak imi hetan iha nebaa, bolu sira mai deit.’
 10 Nunee atan sira baa iha estrada bo-boot. See-see deit mak sira hetan, atu ema diak ka ema aat, sira halibur hotu, too halo nakonu fatin kazamentu nee.

11 Depois liurai tama iha fatin kaza-mentu atu hasoru bainaka sira. Iha nebaa nia haree ema ida la hatais ropa festa nian.* 12 Entaun nia husu, ‘Belun, o la hatais ropa festa nian, oinsaa mak o bele tama mai?’ Maibee ema nee la hataan buat ida. 13 Nunee liurai hatete ba nia atan sira dehan, ‘Futu ema nee nia liman-ain i soe sai ba iha fatin nakukun. Iha nebaa ema sei tanis hakilar i ruun nehan.’”

14 Jesus taka komparasaun nee dehan, “Nunee mos Maromak konvida ema barak, maibee uitoan deit mak Nia hili atu sai Nia reinu.”

*Pergunta kona ba selu impostu
(Marcos 12:13-17; Lucas 20:20-26)*

15 Depois ema Farizeu sira sai husi nebaa hodi kombina malu atu hamonu Jesus liu husi pergunta oi-oin. 16 Nunee sira haruka ema balu baa atu koko Jesus. Ema sira nee mak Farizeu nia eskolante ho partidu Herodes nia membru. Sira finji husu ba Jesus dehan, “Mestri, ami hatene katak Ita Boot ema nebee mak moris loos i sempre hanorin Maromak nia dalan ho lo-loos. Ita Boot la preokupa ema seluk nia hanoin, tanba Ita Boot la fihir ema. 17 Ita Boot nia hanoin oinsaa? Tuir ita nia lei relijiaun, ita selu impostu ba liurai boot César, nee loos ka la loos?”

18 Maibee Jesus hatene sira nia hanoin aat, i Nia dehan ba sira, “Imi nee laran makerek! Nusaa mak imi hakarak hamonu Hau? 19 Hatudu took mai Hau osan nebee mak uza hodi selu impostu.” Depois sira lori osan mutin ida foo ba Nia.

20 Jesus husu ba sira, “See nia oin mak iha osan nee? I see nia naran?”

21 Sira hataan, “Liurai boot César nian.”

Jesus hatete ba sira, “Se nunee, foo ba estadu buat nebee mak estadu nian, i foo ba Maromak buat nebee mak Maromak nian.”

22 Bainhira sira rona Jesus nia liafuan nee, sira hotu admira, i sira husik hela Jesus iha nebaa hodi baa fali fatin seluk.

*Nai Jesus hanorin kona ba ema mate moris fila fali
(Marcos 12:18-27; Lucas 20:27-40)*

23 Iha loron nee ema husi grupu Saduseu mos mai koko Jesus. Ema Saduseu sira hanorin dehan, ema mate sei la moris fali. Entaun sira husu ba Jesus,* 24 “Mestri, Moisés dehan, se mane ida mate, maibee la iha oan, mane nia alin tenki kaben fali ho fetu faluk nee para bele foo jersaun ba nia maun.* 25 Entaun, hanesan nee: Uluk iha ami nia rain iha maun-alin nain hitu. Maun boot kaben, depois nia mate, la iha oan. Entaun nia alin ida tuir nia nee kaben fali ho fetu faluk nee. 26 Nia mos mate, la iha oan. Nunee beibeik too alin ikun mos kaben ho fetu faluk nee, depois mate, la iha oan. 27 Too ikus fetu faluk nee mos mate. 28 Agora ami husu nunee: Feto nee kaben ho mane nain hitu. Aban-bainrua Maromak halo moris fali ema mate, fetu nee nia kaben mak ida nebee loos?”

29 Jesus hataan dehan, “Imi nia hanoin nee la loos tanba imi la hatene saida mak hakerek iha Livru Sagradu, i la kom-priende Maromak nia kbiit. 30 Bainhira ema mate moris fila fali, sira la kaben tan ona. Maibee sira hanesan anju sira iha lalehan. 31 Kona ba ema mate moris fali, Maromak koalia ona ba imi iha Livru Sagradu. Imi lee tiha ona ka lae? Maromak dehan, 32 ‘Hau mak o nia bei-ala Abraão nia Maromak, Isac nia Maromak ho Jacó nia Maromak, sira hotu adora nafatin Hau too agora.’ Nee hatudu katak ema mate sei moris fali. Tanba so ema moris deit mak bele adora Maromak, ema mate lae.”

33 Bainhira ema lubun boot nee rona Jesus nia hanorin nee, sira admira teb-tebes.

*Ukun fuan nebee mak importante liu
(Marcos 12:28-34; Lucas 10:25-28)*

34 Ema Farizeu sira rona katak Jesus halo ema Saduseu sira la brani atu koalia tan. Nunee Farizeu sira halibur malu atu koko tan Jesus. 35 Entaun mestri relijiaun ida husi sira mai husu Jesus, 36 “Mestri, iha Moisés nia lei, ukun fuan ida nebee mak importante liu?”

37 Jesus hataan, “O tenki hadomi Maromak, o nia Nai, ho o nia aan tomak, ho laran tomak, ho neon tomak.’ * 38 Ida nee mak ukun fuan nebee boot liu i importante liu. 39 Iha tan ukun fuan ida nebee atu hanesan: ‘O tenki hadomi o nia maluk hanesan o hadomi o nia aan rasik.’* 40 Moisés nia lei tomak ho profeta sira nia

* 22:11 Matenek nain balu kona ba Biblia dehan, liurai nee hirus tanba nia prepara tiha ona ropa festa nian ba bainaka sira hotu, maibee ema ida nee lakohi hatais. * 22:13 Mateus 8:12, 25:30; Lucas 13:28 * 22:23 Apostolu sira nia Istoría 23:8 * 22:24 Deuteronomiu (Ulangan) 25:5 * 22:32 Ézodu (Keluaran) 3:6 * 22:37 Deuteronomiu (Ulangan) 6:5 * 22:39 Levitiku (Imamat) 19:18 * 22:40 Lucas 10:25-28

liafuan hotu nia huun mak ukun fuan rua nee.”[✧]

Mesias, Salvador nebee atu mai nee see?

(*Marcos 12:35-37; Lucas 20:41-44*)

⁴¹ Bainhira ema Farizeu sira sei halibur malu iha nebaa, Jesus husu ba sira dehan, ⁴² “Imi hanoin saida kona ba Mesias? Mesias nee see nia Jerasaun?”

Sira hataan, “Nia nee liurai David nia Jerasaun.”

⁴³ Jesus husu tan dehan, “Se nunee, nusaa mak Maromak nia Espiritu foo hanoin ba liurai David atu bolu Mesias nee ‘Nai’? David hakerek dehan,

⁴⁴ ‘Nai Maromak hatete ona ba hau nia Nai dehan,

“Mai tuur iha Hau nia sorin loos, too Hau hamonu O nia inimigu sira iha O nia ain okos.”[✧]

⁴⁵ Iha nee liurai David rasik bolu Mesias nee nia Nai. Entaun oinsaa mak Mesias nee bele sai fali David nia Jerasaun?”[†]

⁴⁶ Sira hotu la bele hataan. Komesa iha loron nee la iha ema ida brani atu husu tan pergunta ba Nia.

23

Nai Jesus kritika mestri relijiaun ho ema Farizeu sira

(*Marcos 12:38-39; Lucas 11:43,46, 20:45-46*)

¹ Hotu tiha Jesus foo hanoin ba Nia eskolante sira ho ema barak nebee mak halibur hamutuk iha fatin nee. Nia dehan nunee: ² “Mestri relijiaun sira ho mos ema Farizeu sira iha direitu atu hanorin Moisés nia lei. ³ Nee duni imi tenki rona sira i halo tuir sira nia hanorin. Maibee la bele halo tuir sira nia hahalok, tanba sira la moris tuir buat nebee mak sira rasik hanorin. ⁴ Sira foo regulamentu todan liu ba povu, maibee sira la ajuda netik ema atu bele halo tuir. ⁵ Sira halo saida deit, sira halo so atu ema seluk bele haree hodi gaba. Ezemplu, sira hakerek Maromak nia liafuan taka ba sira nia reen toos i suku fita iha sira nia batina tutun tuir lei Moisés nian. Maibee sira halo sira nian boot liu atu ema seluk gaba.”[✧]

⁶ Kuandu iha festa ka iha uma kreda laran, sira gosta tuur iha oin hanesan ema boot. ⁷ Sira gosta ema kumprimenta sira iha merkadu, i gusta ema bolu sira ‘mestri’. ⁸ Maibee imi la bele halo tuir sira nia hahalok nee. Imi la bele husik ema gaba imi hodi bolu imi ‘mestri’, tanba imi nia Mestri ida deit, i imi hotu mesak maunalin. ⁹ Imi la bele foti aas ema ida iha mundu nee dehan ‘aman’, tanba imi nia Aman iha ida deit, Nia iha lalehan. ¹⁰ Imi la bele husik atu ema bolu imi ‘xefi’, tanba imi nia Xefi iha ida deit, Nia mak Mesias. ¹¹ Husi imi sira nee, see mak boot liu, nia sei haraik aan hodi serbi nia maluk sira seluk.[✧] ¹² Tanba see mak foti aan sai boot, Maromak sei hatuun nia. Maibee see mak haraik aan, Maromak sei foti sae nia.”[✧]

Nai Jesus kritika naiulun relijiaun sira
(*Marcos 12:40; Lucas 11:39-42,44,47-52, 20:47*)

¹³ Depois Jesus hatete ba naiulun relijiaun sira dehan, “Imi mestri relijiaun sira ho Farizeu sira, imi sei terus. Imi koalia oin seluk, hahalok oin seluk. Imi rasik lakohi tama Maromak nia reinu. Se iha ema seluk hakarak tama mos, imi taka odamatan ba sira, atu sira la bele tama.

¹⁴ [Imi mestri relijiaun sira ho Farizeu sira, imi sei terus. Imi koalia oin seluk, hahalok oin seluk. Imi gusta han-matak feto faluk sira hodi hadau sira nia uma, i finji harohan nar-naruk para taka falta imi nia hahalok aat. Nee duni Maromak sei kastigu imi todan liu fali ema seluk.][†]

¹⁵ Imi mestri relijiaun sira ho Farizeu sira, imi sei terus. Imi koalia oin seluk, hahalok oin seluk. Imi baa iha nebee-nebee too hakur tasi hodi buka ema ida atu tuir imi nia hanorin. Maibee bainhira imi hetan tiha, imi halo nia moris aat liu tan too nia merese hetan kastigu iha infernu todan liu fali imi dala rua.

¹⁶ Imi mestri matan delek! Imi sei terus. Imi hanorin dehan, ‘Se ema ida jura temi uma kreda boot nia naran, nia la halo tuir mos la buat ida. Maibee se nia jura temi osan mean nebee mak iha uma kreda laran, entaun nia tenki halo tuir.’ ¹⁷ Imi matan delek i beik-teen! Ida nebee mak importante liu? Osan mean ka Maromak

[✧] 22:44 Salmus (Mazmur) 110:1 [†] 22:45 Nunee Nai Jesus hanorin dehan, Nia laos liurai David nia Jerasaun deit, maibee Nia mos liurai David nia Nai. ^{*} 23:5 Iha tempu nebaa ema mane sira hakerek liafuan balu husi Biblia tau iha karteira ida kesi ba sira nia reen toos ho sira nia liman kabun hodi foo hanoin ba sira atu moris tuir Maromak nia ukun fuan. Sira mos suku fita azul iha sira nia batina tutun hodi hatudu katak sira Maromak nian. Mestri relijiaun ho ema Farizeu sira halo sira nia karteira boot liu ho sira nia fita naruk liu atu ema seluk bele gaba sira. [✧] 23:5 Mateus 6:1; Deuteronomiu (Ulangan) 6:8; Número (Bilangan) 15:38 [✧] 23:11 Mateus 20:26-27; Marcos 9:35, 10:43-44; Lucas 22:26 [✧] 23:12 Lucas 14:11, 18:14 [†] 23:14 Evanjelhu Mateus nee, iha kopia barak husi tempu antigu. Kopia nebee foun liu hakerek versikulu 14 nee, maibee kopia nebee antigu liu lae.

nia uma kreda boot nebee mak halo osan mean nee sai lulik?

¹⁸ Imi mos hanorin dehan, 'Se ema ida jura temi altar iha uma kreda boot, nia la halo tuir mos la buat ida. Maibee se nia jura temi oferta nebee mak iha altar nee nia leten, nia tenki halo tuir.' ¹⁹ Imi nee matan delek duni! Ida nebee mak importante liu? Oferta ka altar nebee mak halo oferta nee sai lulik? ²⁰ Nee duni se ema jura temi altar, nee dehan katak nia temi mos buat hotu-hotu nebee mak iha altar nee nia leten. ²¹ Se nia jura temi uma kreda boot, nee dehan katak nia temi mos Maromak tanba Nia mak hela iha uma kreda nee. ²² Se nia jura temi lalehan, nee dehan katak nia temi Maromak nia kadeira ukun i temi mos Maromak tanba Nia mak tuur iha kadeira nee.*

²³ Imi mestri relijiaun sira ho Farizeu sira, imi sei terus. Imi koalia oin seluk, hahalok oin seluk. Bainhira imi kuu modo tahan, imi badinas foo parte ida husi parte sanulu nudar oferta ba Maromak. Too modo tahan kiikoan-kiikoan hanesan ortelaun ho ruku mos imi foo. Maibee imi la interese kona ba buat nebee mak importante liu iha Maromak nia lei, hanesan justisa, ajuda ema kbii-laek ho foo laran ba Maromak. Tuir loos buat sira nee mak tenki halo uluk. Maibee keta haluha foo mos parte ida husi sanulu ba Maromak.* ²⁴ Imi mestri matan delek! Imi bele taes bee hodi hasai lalar nebee mak monu tama ba imi nia kopu laran, maibee kuda kamelu imi tolan tomak!†

²⁵ Imi mestri relijiaun sira ho Farizeu sira, imi sei terus. Imi koalia oin seluk, hahalok oin seluk. Imi badinas hamoos kopu ho bikan nia liur. Maibee imi nia laran foer nafatin tanba imi gosta hadau ema nia sasaan hodi hanoin deit imi nia aan.

²⁶ Imi Farizeu matan delek duni! Fase uluk bikan nia laran mak nia liur sai moos hotu.

²⁷ Imi mestri relijiaun sira ho Farizeu sira, imi sei terus. Imi koalia oin seluk, hahalok oin seluk. Imi hanesan rate nebee mak ema pinta mutin. Husi liur haree ba furak, maibee iha laran iha mate ruin ho buat oi-oin nebee halo ema hakribi.* ²⁸ Imi mos nunee. Bainhira ema haree imi husi liur, imi ema diak. Afinal imi nia laran hakarak kontra Maromak nia ukun fuan, i imi fnji sai ema nebee moris loos.

²⁹ Imi mestri relijiaun sira ho Farizeu sira, imi sei terus. Imi koalia oin seluk,

hahalok oin seluk. Imi hada Maromak nia profeta sira nia rate halo bo-boot, ema moris loos sira nia rate mos imi enfeira halo kapaas. ³⁰ Depois imi dehan, 'Se ami moris iha ami nia bei-ala sira nia tempu karik, ami lakohi hamutuk ho sira hodi oho profeta sira nee.' ³¹ Afinal imi nia liafuan nee hatudu sai katak, imi nee jersaun husi ema sira nebee mak oho profeta sira. ³² Entaun buat aat nebee mak imi nia bei-ala sira husik hela ba imi, husik imi hatutan ba too hotu!

³³ Samea nia oan! Oinsaa mak imi bele halai sees husi kastigu nebee atu kona imi iha infernu? ³⁴ Tanba nee, rona di-diak! Hau sei haruka nafatin profeta ho ema matenek ho mos mestri nebee mak hanorin Maromak nia liafuan. Maibee imi sei oho balu, i prega balu ba iha krus. Sira seluk imi baku ho sikoti iha imi nia uma kreda i duni husi aldeia ba aldeia. ³⁵ Nunee, ema moris loos hotu-hotu nebee imi nia bei-ala sira oho, imi nebee moris agora mak sei lori todan. Nee sura husi Abel, ema ida nebee moris loos, too iha Zacarias, Barakias nia oan. Ema oho Zacarias iha area uma kreda boot besik meza sakrifisiu. ³⁶ Hau hatete lo-loos ba imi, sira hotu nia mate, imi nebee moris agora mak tenki lori todan."

*Nai Jesus hanoin loos ema Jerusalém
(Lucas 13:34-35)*

³⁷ "Koitadu, imi ema Jerusalém! Imi oho Maromak nia profeta sira, i ema nebee Maromak haruka ba imi, imi tuda ho fatuk too mate. Dala barak Hau hakarak halibur imi hanesan manu inan halibur nia oan sira atu luut, maibee imi lakohi. ³⁸ Rona mai! Maromak husik tiha ona imi nia hela fatin. Agora imi mesak ona. ³⁹ Hau hatete ba imi, imi sei la haree tan Hau too imi foo sai dehan, 'Maromak foo bensaun ba Ema ida nebee mai lori Nai Maromak nia naran.'"

24

*Uma kreda boot sei rahun
(Marcos 13:1-2; Lucas 21:5-6)*

¹ Koalia hotu tiha, Jesus lao sai husi uma kreda boot. Nia lao dadauk, Nia eskolante sira mai besik hodi hatudu uma kreda nia furak ba Nia. ² Maibee Jesus hataan, "Imi haree di-diak ba! Hau hatete lo-loos ba imi, too loron ida, buat sira nee sei rahun hotu. Fatuk sira nee hotu sei tetuk too rai."

*Terus boot sei mai
(Marcos 13:3-23; Lucas 21:7-24)*

* **23:22** Isaias 66:1; Mateus 5:34 † **23:23** Levitiku (Imamat) 27:30 ‡ **23:24** Nee dehan katak, sira badinas halo buat nebee laduun importante, maibee lei nebee mak importante liu, sira la interese. ✧ **23:27** Apostolu sira nia Istoria 23:3

³ Depois Jesus lao baa tuur mesak iha foho Oliveira. Nia eskolante sira baa besik Nia hodi husu, "Hatete took mai ami, buat nebee ohin Ita Boot koalio nee, bainhira mak sei akontese? Kuandu Ita Boot atu fila fali mai, sinal saida mak sei mosu? I sinal saida mak sei hatudu katak mundu atu remata ona?"

⁴ Jesus hataan dehan, "Kuidadu di-diak para ema la bele bosok imi. ⁵ Ema barak sei mai lori Hau nia naran dehan sira nee mak Mesias, Salvador nebee Maromak promete ona hori uluk atu haruka mai. I sira lohi ema barak atu lao sala dalan. ⁶ Imi sei rona kona ba funu oi-oin, i ema sei konta tutan kona ba funu iha fat-fatin. Maibee keta tauk. Buat sira nee tenki akontese uluk, maibee nee laos dehan katak mundu atu remata ona. ⁷ Nasaun sei funu hasoru nasaun, estadu sei funu hasoru estadu. Sei iha rai hamlaha boot, i rai sei nakdoko iha fat-fatin. ⁸ Maibee susar sira nee foin mak hahuu, hanesan fetu isin rua nebee foin kanotak moras atu tuur ahi.

⁹ Ema iha nasaun hotu-hotu sei odi imi tanba imi tuir Hau. Sira sei entrega imi ba ema seluk atu halo terus imi i oho imi. ¹⁰ Iha tempu nee mos ema nebee fiar mai Hau, barak sei fila kotuk mai Hau. Sira sei odi malu i faan malu ba inimigu sira. ¹¹ Profeta falsu barak sei mosu hodi bosok ema barak atu tuir sira. ¹² Hahalok aat iha mundu nee aumanta ba beibeik too ema barak liu mak la hatudu domin ba malu tan. ¹³ Maibee see mak tuir nafatin Hau too rohan, Maromak sei salva nia. ¹⁴ Liafaun Diak kona ba oinsaa Maromak ukun nudar Liurai, ema sei haklaken iha mundu tomak, atu nunee ema husi nasaun hotu-hotu bele hatene. Haklaken hotu tiha mak foin mundu nee remata.

¹⁵ Hori uluk profeta Daniel hakerek kona ba buat ida aat liu nebee sei tama ba iha Fatin Lulik iha uma kreda boot, halo too Maromak hakribi. See mak lee liafaun nee, kompiende ba! Bainhira imi haree buat aat nee, ¹⁶ imi nebee iha provinsia Judeia tenki halai ona ba foho. ¹⁷ Iha loron nee, ema nebee iha hela liur, la bele tama baa foti sasaan iha uma laran. ¹⁸ I ema nebee iha hela toos, la bele fila baa foti nia hena iha uma. ¹⁹ Iha tempu nee, fetu isin rua ho inan sira nebee foo susu nia oan, sei terus teb-tebes. ²⁰ Harohan ba Maromak atu loron nebee mak imi halai ba foho

nee, la bele monu iha tempu malirin ka iha loron Sabadu, ita ema Judeu nia loron deskansa. ²¹ Tanba iha tempu nee, ema sei terus aat liu. Komesa husi Maromak halo mundu too agora, seidauk iha terus aat ida hanesan nee. I kuandu terus boot nee liu tiha, sei la akontese tan hanesan nee. ²² Se Maromak la habadak tempu terus nee, la iha tan ema ida mak moris. Maibee Nia sei habadak duni, tanba Nia hadomi ema nebee mak Nia hili tiha ona.

²³ Iha tempu nee, se ema ruma dehan ba imi, 'Haree took, Mesias iha nee' ka 'Mesias iha nebaa', keta fiar. ²⁴ Tanba ema sei mai bosok dehan sira mak Mesias ka sira Maromak nia profeta. Sira sei hatudu milagre bo-boot nebee halo ema admira, atu nunee sira bele lohi ema hotu-hotu atu lao sala dalan. Too ema nebee Maromak hili mos sira hakarak hamonu. ²⁵ Entaun hanoin di-diak! Aban-bainrua buat sira nee akontese, lalika hakfodak, tanba Hau foo hatene ona ba imi.

²⁶ Nunee se ema mai bosok imi dehan, 'Haree ba, Mesias iha rai fuik maran nebaa', lalika sai baa buka. Se ema dehan, 'Mesias iha hela subar fatin nee', lalika fiar. ²⁷ Tanba bainhira Hau, Ema Umanu nia Oan fila fali mai husi lalehan, ema hotu sei haree mo-moos, hanesan rai lakan nebee mak naroman husi lorosae too loromonu. ^{*}

²⁸ Bainhira imi haree manu metan semo hamutuk ba iha fatin ida, nee sinal hodi hatudu mo-moos katak iha mate isin dodok iha nebaa. ^{**} ^{*}

*Nai Jesus sei fila fali mai husi lalehan
(Marcos 13:24-31; Lucas 21:25-33)*

²⁹ "Bainhira loron terus nee liu tiha, loro matan sai nakukun tiha, fulan mos la foo naroman tan. Fitun sira iha lalehan sei monu namtate, i forsa hotu-hotu iha kalohan leten sei nakdoko. ^{*}

³⁰ Ema hotu-hotu iha mundu sei haree sinal ida iha lalehan hatudu sai katak Hau, Ema Umanu nia Oan atu mai ona. Haree nunee, sira nebee lakohi simu Hau sei tanis ho laran susar. Depois ema hotu-hotu sei haree Hau, Ema Umanu nia Oan tuun mai iha kalohan leten, ho kbiit boot ho naroman lalehan nian. ^{*} ³¹ I Hau sei haruka Hau nia anju huu korneta ho lian makaas hodi bolu anju sira atu halibur ema sira nebee mak Hau hili tiha ona husi mundu tomak, husi rai ulun too rai ikon.

^{*} **24:9** Mateus 10:22 ^{*} **24:13** Mateus 10:22 ^{*} **24:15** Daniel 9:27, 11:31, 12:11 ^{*} **24:18** Lucas 17:31

^{*} **24:21** Daniel 12:1; Apokalipse 7:14 ^{*} **24:27** Lucas 17:23-24 ^{*} **24:28** Tuir matenek nain balu kona ba Biblia, nee dehan katak, aban-bainrua Nai Jesus atu besik fila fali mai, sei iha sinal hodi hatudu mo-moos katak Nia atu mai ona. ^{*} **24:28** Lucas 17:37 ^{*} **24:29** Isaias 13:10, 34:4; Ezequiel 32:7; Joel 2:10,31, 3:15; Apokalipse 6:12-13

^{*} **24:30** Daniel 7:13; Zacarias 12:10-14; Apokalipse 1:7

³² Hanoin took ai figeira, i aprende husi ai nee. Bainhira ai figeira nia sanak komesa matak i nia dikin komesa sai, imi hatene katak bailoron besik ona. ³³ Nunee mos bainhira imi haree buat sira nee hotu akontese, imi hatene katak Hau besik mai ona, Hau iha ona odamatan oin. ³⁴ Hau hatete lo-loos ba imi, husi ema hotu nebee mak moris iha tempu nee, iha balu sei moris too buat sira nee hotu akontese. ³⁵ Lalehan ho rai sei remata, maibee Hau nia liafuan sei la remata.”

La iha ema ida hatene bainhira mak Nai Jesus atu mai fali

(Marcos 13:32-37; Lucas 17:26-30,34-36)

³⁶ “Kona ba loron ho oras nebee mak Hau atu fila fali mai, la iha ema ida mak hatene. Anju sira iha lalehan mos la hatene.† So Aman Maromak deit mak hatene. ³⁷ Bainhira loron too atu Hau, Ema Umanu nia Oan fila fali mai, ema sei moris baibain hanesan iha Noé nia tempu uluk.* ³⁸ Iha tempu nebaa molok bee boot sae, ema haan-hemu i halo festa kazamentu hanesan baibain, too loron Noé tama ba roo boot laran. ³⁹ Bainhira bee sae lori lakon tiha ema sira hotu foin sira nia matan nakloke hodi hatene saida mak akontese. Nunee mos bainhira Hau, Ema Umanu nia Oan fila fali mai.* ⁴⁰ Iha tempu nee, ema nain rua servisu hela iha toos laran, Maromak sei lori tiha ida i husik hela ida seluk. ⁴¹ Iha fetu nain rua fai hela hare, Maromak sei lori tiha ida, i husik hela ida seluk.

⁴² Entaun imi tenki matan moris, tanba imi la hatene saa loron mak Hau, imi nia Nai fila fali mai. ⁴³ Hanoin di-diak! Se iha uma nain ida hatene lo-loos iha oras nebee mak naok-teen atu mai, nia matan moris nafatin atu naok-teen la bele tama. ⁴⁴ Nee duni imi tenki prontu nafatin. Tanba aban-bainrua Hau, Ema Umanu nia Oan sei fila fali mai derepenti deit iha oras nebee imi la hatene.”*

Atan diak ho atan aat

(Lucas 12:41-48)

⁴⁵ “Entaun imi tenki hanesan atan ida nebee matenek toma konta nia patraun nia sasaan, i foo laran ba nia patraun. Patraun sei foo fiar ba ema nee atu fahe hakaan ba nia atan sira seluk tuir oras. ⁴⁶ Bainhira patraun fila ba uma, haree atan nee badinas halao nia servisu, atan nee sorti boot. ⁴⁷ Hau hatete lo-loos ba imi,

patraun sei foti nia hodi toma konta nia riku-soin hotu.

⁴⁸ Maibee karik atan nee ema aat ida, nia hanoin dehan, ‘Patraun sei kleur mak fila.’ ⁴⁹ Depois nia komesa baku nia maluk atan sira seluk, i haan-hemu hamutuk ho ema lanu-teen sira. ⁵⁰ Se nunee, iha loron nebee nia la hein, i oras nebee nia la hatene, derepenti deit nia patraun fila mai. ⁵¹ Depois patraun sei tetak rahun tiha atan nee i soe hamutuk ho ema sira nebee koalia oin ida hahalok oin seluk. Iha nebaa ema sei tanis hakilar i ruun nehan.”

25

Komparasaun kona ba fetu raan matenek ho fetu raan beik

¹ Jesus koalia tan dehan, “Aban-bainrua Hau fila fali mai hodi ukun nudar Liurai, sei sai hanesan komparasaun ida nee: Iha kalan ida, ema atu halo festa kazamentu. Iha fetu raan nain sanulu baa hein noivu iha liur, ida-idak lori nia ahi-oan.* ² Husi fetu raan nain sanulu nee, nain lima matenek, nain lima seluk beik. ³ Nain lima beik nee lori deit ahi-oan, la lori mina rezerva. ⁴ Maibee nain lima matenek nee lori mina rezerva iha botir.

⁵ Sira hotu baa hein noivu. Maibee noivu nee kleur loos foin too, nunee sira matan dukur toba tiha.

⁶ Iha kalan boot ema ida hakilar dehan, ‘Noivu mai ona! Imi mai hasoru nia ona!’ ⁷ Rona nunee, fetu raan nain sanulu nee hadeer hodi prepara sira nia ahi-oan. ⁸ Nain lima beik nee, sira nia mina atu hotu ona. Nunee sira hatete ba nain lima matenek dehan, ‘Foo imi nia mina uitoan mai, tanba ami nia ahi besik atu mate.’

⁹ Maibee nain lima matenek nee hataan, ‘Ami la bele foo. Se ami foo, entaun ami nia ahi mos bele mate. Diak liu imi baa sosa iha ema sira nebee faan mina.’ ¹⁰ Bainhira sira baa buka mina atu sosa, noivu mos too. I fetu raan nain lima nebee prontu hela atu simu noivu nee, tama hamutuk ho noivu iha festa laran. Depois ema taka tiha odamatan.

¹¹ Too ikus fetu raan nain lima beik nee mos too mai iha odamatan oin hodi bolu dehan, ‘Senhor! Senhor! Favor loke odamatan mai ami.’

¹² Maibee noivu hataan, ‘Hau dehan lo-loos ba imi, hau la konhese imi.’**

¹³ Konta hotu tiha, Jesus dehan, “Entaun matan moris neon nain nafatin ba. Tanba imi la hatene loron ho oras nebee mak Hau atu fila fali mai.”

† **24:36** Evanjelhu Mateus nee iha kopia barak husi tempu antigu. Balu dehan, “Hau, Maromak nia Oan mos la hatene.” Maibee balu la temi liafuan nee. * **24:37** Jénesis (Kejadian) 6:5-8 * **24:39** Jénesis (Kejadian) 7:6-24

* **24:44** Lucas 12:39-40 * **25:1** Lucas 12:35 * **25:12** Lucas 13:25

Komparasaun kona ba atan nebee kaer patraun nia osan

(Lucas 19:11-27)

14 "Hau foo komparasaun ida tan kona ba Hau nia loron atu fila fali mai. Iha ema riku ida atu baa iha rai dook. Molok atu baa, nia bolu nia atan sira hodi foo fiar ba sira kaer nia osan too nia fila. 15 Nia foo ba atan sira nee tuir ida-idak nia kapasidade. Atan ida, nia entrega osan mutin bormal lima. Ida seluk, nia entrega osan mutin bormal rua. Ida seluk tan, nia entrega osan mutin bormal ida. Fahe hotu tiha, nia sai ona ba rai liur.

16 Atan ida nebee simu osan mutin bormal lima nee, baa fila liman kedas, i nia manaan tan osan mutin bormal lima. 17 Nunee mos atan ida nebee simu osan mutin bormal rua. Nia baa fila liman i manaan tan osan mutin bormal rua. 18 Maibee atan ida nebee simu osan mutin bormal ida, nia baa kee rai kuak hodi hakoi subar tiha nia patraun nia osan.

19 Kleur loos mak foin atan sira nia patraun fila. Too iha uma, patraun bolu sira hodi husu tuir, sira ida-idak manaan fali osan hira. 20 Atan ida nebee simu osan mutin bormal lima nee mai uluk. Nia lori osan mutin bormal sanulu hodi dehan, 'Patraun, uluk patraun entrega osan mutin bormal lima mai hau. Agora haree took, hau manaan tan bormal lima.'

21 Nia patraun hatete ba nia, 'Diak loos! O nee atan diak, i foo laran ba hau duni. O halo buat kiikoan nee ho loos, nunee hau sei foo tan buat boot atu o tau matan. Mai haksolok hamutuk ho hau.'

22 Nunee mos atan nebee mak simu osan mutin bormal rua. Nia mai dehan, 'Patraun, uluk patraun entrega osan mutin bormal rua mai hau. Haree took, hau manaan tan bormal rua.'

23 Nia patraun hataan, 'Diak loos! O nee atan diak, i foo laran ba hau duni. O halo buat kiikoan nee ho loos, nunee hau sei foo tan buat boot atu o tau matan. Mai haksolok hamutuk ho hau.'

24 Depois atan nebee simu osan mutin bormal ida deit mai dehan, 'Patraun, hau hatene ita boot siak-teen. Ita boot gusta kuu buat nebee laos ita boot mak kuda, i simu buat nebee laos ita boot nia kosar been. 25 Nee mak hau tauk, i hau baa hakoi subar tiha patraun nia osan. Haree ba, ita boot nia osan mak nee.'

26 Maibee nia patraun hataan, 'Atan aat i baruk-teen! O hatene katak hau gusta kuu buat nebee laos hau mak kuda, i simu buat nebee laos hau nia kosar been. 27 Tuir

lo-loos o rai hau nia osan iha banku para hau fila mai, bele simu fali osan nee ho nia funan.'

28 Depois patraun hatete ba nia atan seluk, 'Foti tiha osan nee husi nia hodi foo fali ba atan ida nebee mak iha ona osan mutin bormal sanulu. 29 Tanba ema nebee iha ona, sei simu tan too nakonu resin. Maibee ema nebee la iha, uitoan nebee nia iha mos, sei hasai tiha husi nia.'

30 Agora kaer tiha atan nebee la iha folin nee hodi soe sai ba iha fatin nakukun. Iha nebaa ema sei tanis hakilar i ruun nehan.'''

Nai Jesus sei tesi ema hotu-hotu nia lia

31 Jesus hatutan tan dehan, 'Hau, Ema Umanu nia Oan sei fila fali mai husi lalehan ho naroman nabilan, i anju sira hotu mai hamutuk ho Hau. Hau sei tuur iha kadeira ukun nudar Liurai.' 32 Depois anju sira sei halibur ema husi nasaun hotu-hotu iha Hau nia oin, i Hau sei fahe ema sira nee ba grupu rua, hanesan bibi atan haketak bibi malae ho bibi timur. 33 Ema nebee moris loos, Hau tau iha Hau nia sorin loos, sira seluk Hau tau iha Hau nia sorin karuk. 34 Nudar Liurai, Hau sei hatete ba ema sira nebee mak iha Hau nia sorin loos dehan, 'Imi sira nee mak hetan bensaun husi Hau nia Aman, mai tama ona ba imi nia fatin iha reinu lalehan. Fatin nee prepara nanis ona ba imi bainhira Maromak halo mundu nee. 35 Tanba uluk bainhira Hau hamlaha, imi foo hahaan mai Hau. Hau hamrook, imi foo Hau hemu. Hau hanesan ema lao rai ida iha imi nia rain, imi simu Hau iha imi nia uma. 36 Hau la iha hena atu hatais, imi foo hena mai Hau. Hau moras, imi tau matan mai Hau. Hau dadur iha komarka, imi baa vizita Hau.'

37 Depois ema nebee moris loos nee husu, 'Nai, hori bainhira mak ami haree Ita Boot hamlaha, i foo hahaan ba Ita, ka Ita hamrook i ami foo Ita hemu? 38 Hori bainhira mak Ita Boot hanesan ema lao rai, depois ami simu Ita iha uma? Hori bainhira mak Ita Boot la iha hena, i ami foo hena ba Ita? 39 Hori bainhira mak ami haree Ita Boot moras ka dadur iha komarka, depois ami baa vizita Ita?'

40 Hau sei hataan dehan, 'Rona di-diak! Bainhira imi halo buat diak sira nee ba Hau nia maluk ida, maski ema kiik ida mos, nee hanesan imi halo ona mai Hau.'

41 Depois Hau hatete ba ema sira nebee mak iha Hau nia sorin karuk dehan, 'Imi sira nee hetan ona malisan. Sai tiha husi fatin nee, i baa tama iha ahi nebee

✠ 25:29 Mateus 13:12; Marcos 4:25; Lucas 8:18 ✠ 25:30 Lucas 19:11-27; Mateus 8:12, 22:13; Lucas 13:28 ✠ 25:31 Mateus 16:27, 19:28

mak nunka mate tinan ba tinan. Ahi nee prepara tiha ona ba Satanás ho nia anju sira. ⁴² Tanba uluk bainhira Hau hamlaha, imi la foo hakaan mai Hau. Hau hamrook, imi la foo Hau hemu. ⁴³ Hau hanesan ema lao rai ida iha imi nia rain, imi la simu Hau iha imi nia uma. Hau la iha hena atu hatais, imi la foo hena mai Hau. Hau moras ka dadur iha komarka, imi la tau matan ba Hau.'

⁴⁴ Sira mos husu, 'Nai, hori bainhira mak ami haree Ita Boot hamlaha ka hamrook, depois ami la foo haan-hemu? I hori bainhira mak Ita Boot hanesan ema lao rai, ka la iha hena atu hatais, ka moras ka dadur iha komarka, depois ami la tau matan?'

⁴⁵ Hau sei hataan, 'Rona di-diak! Bainhira imi la halo buat diak sira nee ba Hau nia maluk ida, maski ema kiik ida mos, nee hanesan imi la halo mai Hau.'

⁴⁶ Hotu tiha ema sira nee sei sai husi Hau nia sorin hodi hetan kastigu tinan ba tinan. Maibee ema nebee mak moris loos sei hetan moris rohan-laek."[☆]

26

Nai ulun relijiaun Judeu sira buka dalan atu oho Nai Jesus

(*Marcos 14:1-2; Lucas 22:1-2; João 11:45-53*)

¹ Bainhira Jesus hanorin tiha hotu buat sira nee, Nia hatete ba Nia eskolante sira dehan, ² "Imi hatene katak, hela deit loron rua atu festa Paskua. Iha tempu nee, ema sei entrega Hau, Ema Umanu nia Oan ba ema aat atu prega iha krus too mate."[☆]

³ Iha tempu nebaa nai lulik nia ulun sira ho katuas lia nian sira halibur hamutuk iha nai lulik boot Kaifás nia uma. ⁴ Sira kombina malu atu kaer Jesus nonook deit hodi oho. ⁵ Maibee sira hatete, "La bele kaer Nia iha loron festa nee, se lae povu bele halo rungu-ranga."

Feto ida fui mina morin ba Nai Jesus nia ulun

(*Marcos 14:3-9; João 12:1-8*)

⁶ Jesus baa iha aldeia Betânia hodi haan iha Simão ida nebee uluk moras lepra nia uma. ⁷ Bainhira Jesus haan hela, feto ida mai lori botir ida halo husi fatuk murak, mina morin karun teb-tebes mak iha laran. Nia baa besik Jesus hodi fui mina morin nee ba iha Jesus nia ulun.

⁸ Bainhira Jesus nia eskolante sira haree, sira hirus hodi dehan ba malu, "Nusaa

mak nia estraga deit mina morin folin karun nee? ⁹ Se mina morin nee faan karik, bele hetan osan barak hodi ajuda ema kiak sira."

¹⁰ Maibee Jesus hatene hela sira nia hanoin, nunee Nia dehan, "Imi keta hirus feto nee, tanba nia halo ona buat furak mai Hau. ¹¹ Ema kiak sira sempre iha imi nia leet, maibee Hau laos atu hela nafatin ho imi."[☆] ¹² Nia fui mina morin nee ba Hau nia isin para Hau mate karik, hein hakoi deit. ¹³ Hau hatete lo-loos ba imi, abanbainrua bainhira ema foo sai Liafuan Diak iha mundu tomak, sira mos sei konta kona ba buat nebee mak nia halo mai Hau, atu ema hanoin nafatin nia."

Judas iha planu atu faan Nai Jesus
(*Marcos 14:10-11; Lucas 22:3-6*)

¹⁴ Depois Judas Iscariotes, eskolante ida husi sanulu resin rua nee, baa hasoru nai lulik nia ulun sira. ¹⁵ Too iha nebaa, nia husu, "Se hau entrega Nia ba imi nia liman, imi sei foo saida ba hau?"

Entaun sira sura osan mutin tolu-nulu hodi foo ba nia."[☆] ¹⁶ I Judas sai kedas hodi buka dalan atu entrega Jesus ba sira.

Nai Jesus haan hamutuk ho Nia eskolante sira iha festa Paskua

(*Marcos 14:12-26; Lucas 22:7-23; João 13:21-30; 1 Korintu 11:23-25*)

¹⁷ Festa Paun la Tau Fermentu hahuu ona.* Iha loron primeiru Jesus nia eskolante sira baa husu Nia dehan, "Ita Boot hakarak ami baa prepara hakaan atu selebra festa Paskua iha nebee?"

¹⁸ Jesus hataan, "Baa iha sidade laran, iha nebaa imi sei hasoru ema ida. Hatete ba nia nunee: 'Mestri hameno katak, Nia loron nebee Maromak desidi nee besik ona, i Nia hakarak selebra festa Paskua hamutuk ho Nia eskolante sira iha ita nia uma.'"

¹⁹ Depois Nia eskolante sira baa halo tuir buat nebee mak Jesus haruka. Sira halo preparasaun ba festa Paskua iha nebaa.

²⁰ Bainhira kalan ona, Jesus tuur hamutuk ho Nia eskolante nain sanulu resin rua iha meza. ²¹ Sira haan daudaun, Nia dehan, "Hau hatete lo-loos ba imi, husi imi sira nee, ida sei faan Hau ba Hau nia inimigu sira."

²² Rona nunee, Nia eskolante sira tristi teb-tebes. I sira ida-ida komesa husu ba Nia dehan, "Nai, laos hau, loos ka lae?"

☆ **25:46** Daniel 12:2 ☆ **26:2** Ézodu (Keluaran) 12:1-27 ☆ **26:11** Deuteronomíu (Ulangan) 15:11 ☆ **26:15**

Zacarias 11:12 * **26:17** Iha festa Paun la Tau Fermentu, ema Judeu hanoin sira nia bei-ala sira uluk halai sai husi rai Ejitu. Bainhira sira halai, sira la iha tempu atu prepara paun ho fermentu. Festa nee lao durante loron walu. Iha kalan primeiru mak sira selebra festa Paskua. Lee iha Ézodu (Keluaran) 12: 6-15. ☆ **26:23** Salmus (Mazmur) 41:10

²³ Jesus hataan, "Ida nebee agora haan lisuk ho Hau iha manko, nia mak sei faan Hau." ²⁴ Hau, Ema Umanu nia Oan tenki mate duni tuir buat nebee hakerek tiha ona iha Livru Sagradu. Maibee ema nebee faan Hau nee, sei terus teb-tebes. Diak liu uluk kedas nia lalika moris."

²⁵ Depois Judas, ida nebee atu faan Jesus nee husu, "Mestri, laos hau, loos ka lae?" Jesus hataan, "O duni."

²⁶ Bainhira sira haan hela, Jesus foti paun hodi foo agradese ba Maromak. Nia silu paun nee hodi fahe ba Nia eskolante sira dehan, "Simu hodi haan ba. Nee Hau nia isin."

²⁷ Depois Nia foti tua kopu ida. Nia foo agradese ba Maromak, i foo ba Nia eskolante sira dehan, "Imi hotu hemu ba. ²⁸ Tua nee Hau nia raan. Liu husi Hau nia raan fakar mak Maromak kumpri Nia promesa hodi hamoso ema barak nia sala." ²⁹ Hau hatete ba imi, Hau sei la hemu tan tua nee. Bainhira Hau nia Aman iha lalehan ukun Nia povu hotu mak foin Hau hemu fali tua foun hamutuk ho imi."

³⁰ Hotu tiha Jesus ho Nia eskolante sira kanta hamutuk hodi hahii Maromak. Depois sira sai baa iha foho Oliveira.

Nai Jesus dehan, Pedro sei nega Nia

(Marcos 14:27-31; Lucas 22:31-34; João 13:36-38)

³¹ Jesus hatete ba Nia eskolante sira dehan, "Iha kalan nee kedas, imi hotu-hotu sei halai husik hela Hau tanba imi haree saida mak akontese mai Hau. Tanba iha Livru Sagradu hakerek dehan, 'Hau sei oho tiha bibi atan, i bibi sira sei halai namkari hotu.'" ³² Hau sei mate duni. Maibee bainhira Hau moris fali, Hau baa hein imi iha provinsi Galilea."

³³ Pedro hataan, "Maski sira hotu halai namkari tanba buat nebee mak akontese ba Ita Boot, maibee hau sei la halai."

³⁴ Jesus dehan ba nia, "Hau hatete lo-loos ba o, iha kalan nee duni, molok manu kokoreek, o sei nega Hau dala tolu."

³⁵ Pedro hataan fali, "Maski hau tenki mate hamutuk ho Ita Boot mos, hau sei la nega." Eskolante sira seluk mos hatete nunee.

Nai Jesus harohan iha toos Getsémani

(Marcos 14:32-42; Lucas 22:39-46)

³⁶ Depois Jesus lao hamutuk ho Nia eskolante sira baa iha fatin ida naran Getsémani. Too iha nebaa, Nia hatete ba sira, "Imi tuur iha nee, Hau sei baa halo orasaun iha nebaa lai." ³⁷ Nia lao tan uitoan, lori ho Pedro ho Zebedeu nia oan nain rua, Tiago ho João. Iha tempu

nee Jesus nia laran susar teb-tebes i la hakmatek. ³⁸ Jesus hatete ba sira nain tolu, "Hau nia laran susar teb-tebes, too senti atu besik mate ona. Imi hein Hau iha nee hodi hadeer nafatin."

³⁹ Jesus lao tan uitoan husi sira, depois Nia taka rabat ba rai hodi harohan dehan, "Hau nia Aman, se bele karik hasai tiha terus ida nee husi Hau. Maibee la bele halo tuir Hau nia hakarak, halo tuir deit Ita Boot nia hakarak."

⁴⁰ Depois Nia fila fali ba nia eskolante nain tolu nee, Nia haree sira toba dukur hela. Nia hatete ba Pedro, "Imi atu hadeer deit oras ida hamutuk ho Hau mos la bele ka? ⁴¹ Hadeer hodi halo orasaun atu imi la bele monu ba tentasaan. Tanba imi nia laran hakarak atu halo buat nebee loos, maibee imi ema nebee fraku."

⁴² Dala ida tan Jesus baa halo orasaun dehan, "Hau nia Aman, se Hau tenki simu terus nee, entaun halo tuir Ita Boot nia hakarak ba." ⁴³ Bainhira Nia fila fali, Nia haree sira nain tolu toba fali, tanba sira nia matan dukur loos.

⁴⁴ Entaun Nia husik sira i fila fali hodi halo orasaun ba dala tolu. Nia harohan hanesan ohin. ⁴⁵ Hotu tiha Nia fila fali ba Nia eskolante sira hodi dehan, "Imi sei toba deskansa ka? Agora oras too ona atu ema faan Hau, Ema Umanu nia Oan ba iha ema aat nia liman. ⁴⁶ Hadeer ona. Haree ba! Ema nebee mak faan Hau ba ema aat nee mai daudaun ona. Mai ita baa took iha sira."

Ema kaer Nai Jesus

(Marcos 14:43-50; Lucas 22:47-53; João 18:3-12)

⁴⁷ Jesus sei koalia hela, Judas, eskolante ida husi sira nain sanulu resin rua nee, too mai. Ema barak mai hamutuk ho nia, lori surik ho ai dona. Ema sira nee, nai lulik nia ulun sira ho katuas lia nain sira mak haruka. ⁴⁸ Molok too iha nebaa, Judas foo tiha ona sinal ba sira dehan, "Ema nebee mak hau rei, Nia mak nee, imi kaer Nia."

⁴⁹ Entaun Judas baa kedas kumprimenta Jesus dehan, "Mestri." I nia rei Jesus.

⁵⁰ Jesus hatete, "Belun, halo tuir o nia planu ba." Depois ema sira nee mai kaer Jesus.

⁵¹ Derepentni Jesus nia eskolante ida losu nia surik hodi tési kotu tiha ema ida nia tilun. Ema nee nai lulik boot nia atan. ⁵² Haree nunee, Jesus hatete, "Hatama tiha o nia surik nee ba iha nia fatin. Tanba see-see deit mak hodi surik hasoru ema, nia sei mate mos ho surik. ⁵³ Hau hatete lo-loos ba o, se Hau husu tulun ba Hau nia Aman iha

lalehan, Nia haruka kedas anju barak tebetes, liu fali batalhaun sanulu resin rua, para ajuda Hau. ⁵⁴ Maibee se Hau husu nunee karik, saida mak hakerek iha Livru Sagradu kona ba Hau nee la sai realidade.”

⁵⁵ Depois Jesus hatete ba ema barak nee dehan, “Nusaa mak imi mai lori surik ho ai dona atu kaer Hau? Imi hanoin Hau ema kriminozu ka? Afinal loro-loron Hau iha hela area uma kreda boot hodi hanorin, i imi la kaer Hau.” ⁵⁶ Maibee buat sira nee hotu akontese hodi kumpri saida mak profeta sira foo sai tiha ona iha Livru Sagradu.” Depois Jesus nia eskolante sira husik hela Nia hodi halai namkari hotu.

Nai Jesus iha justisa nain relijiaun Judeu nia oin

(*Marcos 14:53-65; Lucas 22:54-55,63-71; João 18:13-14,19-24*)

⁵⁷ Depois erna nebee kaer Jesus lori Nia ba iha nai lulik boot Kaifás nia uma. Iha nebaa mestri relijiaun sira ho katuas lia nain sira halibur hamutuk ona atu foo justisa ba Jesus. ⁵⁸ Pedro lao tu-tuir Jesus husi dook deit, i tama liu ba moru laran. Nia tuur hamutuk ho ema seguransa sira iha uma oin, atu hatene tuir saida mak akontese ba Jesus.

⁵⁹ Iha uma laran, nai lulik nia ulun sira ho justisa nain relijiaun Judeu sira seluk buka hela ema atu foo sasin falsu para bele kastigu mate Jesus. ⁶⁰ Maski ema barak mai hamriik iha oin hodi duun Nia, maibee justisa nain sira la hetan sala ida atu bele kastigu Nia. Too ikus ema nain rua tan baa hamriik iha oin ⁶¹ hodi foo sasin dehan, “Ema nee hatete hanesan nee: ‘Hau bele halo rahun Maromak nia uma kreda boot nee, depois iha loron tolu nia laran Hau bele harii fila fali.’”

⁶² Depois nai lulik boot hamriik hodi dehan ba Jesus, “Ema sira nee foo sasin tiha ona kona ba O nia sala. Nusaa mak O la hataan sira?” ⁶³ Maibee Jesus nonook deit.

Nunee nai lulik boot dehan, “Jura took hodi Maromak Moris nia naran, O mak Mesias, Maromak nia Oan, ka?”

⁶⁴ Jesus hataan, “Ita dehan nee loos. Maibee Hau hatete ba imi, aban-bainrua imi sei haree Hau, Ema Umanu nia Oan tuur iha Maromak Kbiit Nain nia sorin loos. I imi sei haree Hau tuun mai husi lalehan iha kalohan laran.”

⁶⁵ Rona nunee, nai lulik boot nee hirus too lees tiha nia batina hodi dehan ba justisa nain sira, “Agora imi rona rasik

ona Nia liafuan. Nia hatete aat Maromak! Nusaa mak ita hein tan sasin seluk? ⁶⁶ Imi foo justisa oinsaa?”

Justisa nain sira hataan, “Nia merese mate.”

⁶⁷ Depois sira tafui kabeen ba Jesus nia oin i baku Nia. Balu basa Nia hasan ⁶⁸ hodi husu, “He, Mesias, Profeta, foo sai took, see mak baku O nee?”

Pedro nega Nai Jesus dala tolu

(*Marcos 14:66-72; Lucas 22:56-62; João 18:15-18,25-27*)

⁶⁹ Pedro sei tuur hela iha uma oin, iha kriada ida mai besik nia dehan, “O mos hamutuk ho Jesus, Ema Galileia nee.”

⁷⁰ Maibee Pedro nega iha ema hotu nia oin dehan, “Hau la hatene buat nebee o koalio nee.”

⁷¹ Depois Pedro sai ba iha portaun, kriada ida tan haree nia i hatete ba ema nebee mak besik dehan, “Ema nee ohin hamutuk ho Jesus, Ema Nazaré.”

⁷² Pedro nega tan dala ida hodi dehan, “Hau jura, hau la konhese Ema nee.”

⁷³ La kleur ema sira nebee hamriik iha nebaa mai besik Pedro hodi dehan, “O nee Nia ema oin. Tanba o koalio hanesan ema Galileia.”

⁷⁴ Maibee Pedro jura dehan, “Hau la konhese Ema nee. Se hau bosok karik, husik Maromak kastigu hau ba.” Derepentini manu kokoreek.

⁷⁵ Rona nunee, Pedro hanoin fila fali liafuan nebee uluk Jesus dehan, “Molok manu kokoreek, o sei nega Hau dala tolu.” Entaun Pedro sai husi nebaa i tanis ho laran dodok.

27

Ema lori Nai Jesus ba iha governador Pilatus

(*Marcos 15:1; Lucas 23:1-2; João 18:28-32*)

¹ Dadeer-saan deit, nai lulik nia ulun sira ho katuas lia nain sira foti desizaun atu kastigu mate Jesus. ² Depois sira futu Nia hodi lori Nia baa entrega ba governador Pilatus.*

Judas tara aan

(*Apostolu sira nia Istorio 1:18-19*)

³ Bainhira Judas, eskolante nebee mak faan Jesus nee, hatene katak sira atu kastigu mate Jesus, nia laran tristi tebetes. Nunee nia entrega fali osan mutin tolu-nulu nee ba nai lulik nia ulun sira ho katuas lia nain sira. ⁴ Nia hatete, “Hau halo

✧ 26:55 Lucas 19:47, 21:37 ✧ 26:61 João 2:19 † 26:63 Liafuan Mesias dehan, Ema ida nebee Maromak hili nanis ona atu salva Nia povu hodi ukun sira. ✧ 26:64 Daniel 7:13 ✧ 26:66 Levitiku (Imamat) 24:16 ✧ 26:67

Isaia 50:6 * 27:2 Iha tempu nebaa ema Judeu la iha direitu atu desidi kastigu mate ema. Tanba nee, sira lori Nai Jesus ba iha estadu Roma atu tesi tan Nia lia.

sala ona! Ema ida nebee la iha sala sei mate tanba hau mak faan.”

Maibee sira hataan, “Ami la interese. O halo sala ka lae, nee o mak hatene.”

⁵ Entaun Judas soe osan nee ba iha uma kreda boot laran. Depois nia sai baa tara aan mate tiha.

⁶ Nai lulik nia ulun sira hili tiha osan nebee mak Judas soe nee hodi dehan, “Osan nee raan nia folin. Lei bandu atu hatama fali hamutuk ho osan uma kreda boot nian.” ⁷ Entaun sira desidi uza osan nee hodi sosa rai pedasuk nebee uluk badaen sanan rai nian. I sira foo rai nee atu sai fatin hodi hakoi ema estranjeiru. ⁸ Too agora ema bolu rai nee Rai Raan.*

⁹ Nunee sira halo tuir liafuan nebee profeta Jeremias hakerek hori uluk dehan, “Ema Israel sira desidi tiha ona katak, Nia folin mak osan mutin tolu-nulu. Entaun sira foti osan nee ¹⁰ hodi sosa rai nebee uluk badaen sanan rai nian, tuir orden nebee mak Nai Maromak foo mai hau.”*

Nai Jesus iha governador Pilatus nia oin (Marcos 15:2-5; Lucas 23:3-5; João 18:33-38)

¹¹ Bainhira Jesus hamriik iha governador Pilatus nia oin, governador husu ba Nia, “Loos ka, O mak ema Judeu sira nia Liurai ka?”

Jesus hataan, “Ita dehan nee loos.”

¹² Maibee bainhira nai lulik nia ulun sira ho katuas lia nain sira duun Jesus iha Pilatus nia oin, Jesus la hataan buat ida.

¹³ Entaun Pilatus hatete ba Jesus dehan, “O la rona ka? Ema sira nee foo sasin oi-oin hodi hasoru O!”

¹⁴ Maibee Nia la hataan, uitoan mos lae, halo governador Pilatus admira loos.

Governador Pilatus hamonu kastigu mate ba Nai Jesus

(Marcos 15:6-15; Lucas 23:13-25; João 18:39—19:16)

¹⁵ Tin-tinan, bainhira ema Judeu halo festa Paskua, governador sempre hasai ema dadur ida tuir povu nia hakarak. ¹⁶ Iha tempu nebaa iha ema dadur ida naran Barabás, ema hotu konhese nia kriminozu boot ida. ¹⁷ Entaun bainhira ema barak halibur hamutuk ona, Pilatus husu ba sira dehan, “Imi hakarak hau husik ida nebee? Barabás ka Jesus nebee ema bolu Mesias?” ¹⁸ Pilatus koalia nunee tanba nia hatene hela nai ulun Judeu sira laran moras ba Jesus, nee mak sira entrega Jesus ba nia.

¹⁹ Bainhira Pilatus tuur iha kadeira jus nian atu tesi Jesus nia lia, nia feen haruka lia menon dehan, “Keta halo buat ruma ba Ema nee tanba Nia la sala ida. Hau ohin mehi aat kona ba Nia, halo hau hanoin barak.”

²⁰ Maibee nai lulik nia ulun sira ho katuas lia nain sira obriga deit ema barak nee husu ba Pilatus atu husik Barabás, i oho Jesus. ²¹ Depois governador Pilatus husu fali dehan, “Husi ema nain rua nee, imi hakarak hau husik ida nebee?”

Sira hataan, “Barabás!”

²² Rona nunee Pilatus husu tan, “Entaun hau atu halo saida ba Jesus nebee ema bolu Mesias nee?”

Sira hotu hakilar, “Prega tiha Nia ba krus!”

²³ Depois Pilatus husu, “Tansaa? Nia halo krimi saida?”

Maibee sira hakilar makaas liu tan, “Prega tiha Nia ba krus!”

²⁴ Pilatus haree katak ema barak nee atu halo rungu-ranga, i nia la bele halo buat ida. Entaun nia foti bee hodi fase nia liman iha ema barak nee nia oin dehan, “Kona ba Ema nee nia mate, hau la hatene! Imi mak sei lori todan.”*

²⁵ Sira hotu hataan, “Husik ba, Ema nee nia raan, ami ho ami nia jersaun sira mak lori.”

²⁶ Entaun Pilatus halo tuir sira nia hakarak hodi hasai Barabás husi kadeia. I nia haruka ema baku Jesus ho sikoti, depois entrega Jesus ba soldadu sira atu prega iha krus.

Soldadu sira hamoe Nai Jesus

(Marcos 15:16-20; João 19:2-3)

²⁷ Hotu tiha soldadu sira lori Jesus ba iha governador Pilatus nia rezidencia[†] i sira halibur sira nia maluk soldadu sira seluk nebee hela iha nebaa hodi mai haleu Nia.

²⁸ Sira kolu tiha Jesus nia hena hodi foo hatais fali batina kor mean ida hanesan liurai sira baibain hatais. ²⁹ Sira mos dulas ai tarak halo kabuar hanesan koroa liurai nian hodi tau ba Nia ulun. Sira tau ai sanak lotuk ida iha Nia liman loos hanesan ai tonka. Sira hakneak iha Nia oin hodi hamoe Nia dehan, “Viva, ema Judeu sira nia Liurai!” ³⁰ Sira mos tafui kabeen ba Nia i foti fali ai sanak nee husi Nia liman laran hodi baku Nia ulun fila-fila. ³¹ Sira hamoe tiha Nia nunee, sira kolu fali batina mean hodi foo hatais fali Nia hena rasik. Hotu tiha sira lori Nia sai atu baa prega iha krus.

* **27:8** Apostolu sira nia Istoría 1:18-19 * **27:10** Zacarias 11:12-13; Jeremias 18:2-4, 19:1-11, 32:6-15 * **27:24** Deuteronomíu (Ulangan) 21:6-9 † **27:27** Tradusaun balu hakerek “Praetóriu”. Nee lian Latin hodi hatudu ba governador nia palasiu.

*Ema prega Nai Jesus iha krus**(Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43; João 19:17-27)*

³² Iha dala klanan, soldadu sira nebee mak lori Jesus nee hetan ema ida husi sidade Sirene, naran Simão. Sira obriga nia lori Jesus nia krus. ³³ Sira too iha fatin ida naran Golgota, katak "Fatin Ulun Ruin". ³⁴ Iha nebaa sira kahur tua ho aimoruk hodi foo ba Jesus. Nia koko tiha maibee lakohi hemu.*

³⁵ Depois sira prega Jesus iha krus. I soldadu sira dada rifa atu hatene see mak bele hetan Jesus nia hena.* ³⁶ Hotu tiha sira tuur hodi hein Nia. ³⁷ Sira mos iha ai kabelak ida nebee hakerek nune: "Nee Jesus, ema Judeu sira nia Liurai." Nee foo hatene razeau saida mak Jesus simu kastigu mate. I sira prega ai kabelak nee iha Nia ulun leten.

³⁸ Sira prega tan ema naok-teen boot nain rua iha krus, ida iha Jesus nia sorin loos, ida iha sorin karuk.

³⁹ Ema nebee liu husi fatin nee, sira doko ulun hodi koalia aat Jesus.* ⁴⁰ Sira hatete, "Uluk O dehan atu halo rahun uma kreda boot, depois harii fali iha lora tolu nia laran. Se O Maromak nia Oan duni, entaun salva took O nia Aan hodi tuun husi krus nee."*

⁴¹ Nai lulik nia ulun sira, mestri relijiaun sira ho katuas lia nain sira mos hatete aat Jesus dehan, ⁴² "Nia salva ona ema seluk, maibee Nia la bele salva Nia Aan rasik. Nia dehan, Nia mak ema Israel nia Liurai, entaun diak liu agora Nia tuun husi krus atu ita fiar. ⁴³ Nia fiar ba Maromak. Se Maromak gosta Nia, entaun ita haree took Maromak mai salva Nia ka lae. Tanba Nia rasik hatete katak Nia Maromak nia Oan."*

⁴⁴ Naok-teen nain rua nebee mak iha Jesus nia sor-sorin mos tarata aat Jesus nune.

*Nai Jesus mate**(Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49; João 19:28-30)*

⁴⁵ Komesa meudia, nakukun taka metin rejiaun nee tomak too tuku tolu lokraik. ⁴⁶ Iha tuku tolu lokraik, Jesus hakilar ho lian makaas dehan, "Eloi, Eloi, lama sabaktani?" Nee dehan, "Hau nia Maromak, Hau nia Maromak, tansaa mak Ita Boot husik Hau mesak?"*

⁴⁷ Rona nune, ema balu nebee hamriik besik dehan, "Nia bolu profeta Elias."

⁴⁸ Sira ida halai kedas baa foti esponza

rohan ida habokon ho tua siin, tau ba ai naruk ida hodi lolo ba iha Jesus nia ibun atu hemu.*

⁴⁹ Maibee sira seluk dehan, "Hein lai! Ita haree took, Elias mai salva duni Nia ka lae."

⁵⁰ Depois Jesus hakilar dala ida tan ho lian makaas, i Nia hakotu Nia iis.

⁵¹ Bainhira Jesus nia iis kotu, kurtina boot nebee taka Fatin Lulik iha uma kreda boot, naklees husi leten too kraik fahe tiha ba rua. Rai nakdoko makaas i fatuk boboot sira nakfera tiha.* ⁵² Rate sira mos nakloke. I Maromak nia ema balu nebee mate tiha ona, Nia halo moris fali. ⁵³ Sira ida-idak sai husi sira nia rate. Bainhira Jesus moris fali fali, sira mos tama iha sidade santu Jerusalém, i ema barak haree.

⁵⁴ Bainhira komandante Roma ho soldadu sira nebee hein Jesus nee haree rai nakdoko ho buat seluk nebee akontese, sira tauk teb-tebes hodi dehan, "Loos duni! Ema nee Maromak nia Oan."

⁵⁵ Iha nebaa iha senhora barak asisti husi dook deit. Sira nee uluk tuir Jesus husi Galilea too iha Jerusalém hodi serbi Nia. ⁵⁶ Sira nee mak Maria Madalena, Maria ida seluk (Tiago ho José nia inan), Zebedeu nia feen (Tiago ho João nia inan) ho mos sel-seluk tan.*

*Ema hakoi Nai Jesus nia mate isin**(Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56; João 19:38-42)*

⁵⁷ Iha ema riku ida husi sidade Ari-mateia, naran José. Nia mos Jesus nia eskolante ida. Loro matan atu monu ona, ⁵⁸ nia baa hasoru Pilatus hodi husu Jesus nia mate isin atu hakoi. Entaun Pilatus haruka soldadu sira entrega Jesus nia mate isin ba José. ⁵⁹ Depois José simu Jesus nia mate isin, i falun ho hena mutin diak nian nebee foun. ⁶⁰ Nia lori Jesus nia mate isin baa haloot iha rate nebee nia prepara tiha ona ba nia aan rasik. Fatin nee fatuk lolon nebee ema bahat tiha ona atu sai rate. Depois nia duir fatuk boot ida hodi taka rate nee. Hotu tiha nia fila.

⁶¹ Maibee Maria Madalena ho Maria ida seluk tuur hela hodi hateke ba rate nee.

Soldadu sira halo seguransa metin iha Nai Jesus nia rate

⁶² Tha fali aban, lora Sabadu, nai lulik nia ulun sira ho ema Farizeu sira baa hasoru malu ho governador Pilatus. ⁶³ Sira dehan, "Senhor, ami hanoin hela Ema bosok-teen nee nia liafuan. Uluk Nia

* 27:34 Salmus (Mazmur) 69:22 * 27:35 Salmus (Mazmur) 22:19 * 27:39 Salmus (Mazmur) 22:8, 109:25

* 27:40 Mateus 26:61; João 2:19 * 27:43 Salmus (Mazmur) 22:9 * 27:46 Salmus (Mazmur) 22:2 * 27:48

Salmus (Mazmur) 69:22 * 27:51 Ézodu (Keluaran) 26:31-33 * 27:56 Lucas 8:2-3 * 27:63 Mateus 16:21,

17:23, 20:19; Marcos 8:31, 9:31, 10:33-34; Lucas 9:22, 18:31-33

sei moris, Nia dehan katak too iha loron tolu Maromak sei halo Nia moris fali.*
 64 Nee duni haruka ita boot nia soldadu sira baa halo seguransa iha rate too iha loron tolu. Keta halo be Nia eskolante sira mai naok tiha Nia mate isin, depois sira dehan, Maromak halo Nia moris fali ona husi mate. Se ida nee mak akontese, entaun sira nee bosok aat liu fali sira nia Mestri.”

65 Pilatus hataan, “Entaun lori soldadu balu ba iha rate hodi halo seguransa metin iha nebaa.”

66 Nunee nai ulun Judeu sira hamutuk ho soldadu sira baa iha rate. Sira tau sinal ba rate nee nia odamatan atu ema keta tama. Depois soldadu sira halo seguransa nafatin iha nebaa.

28

Nai Jesus moris fila fali

(*Marcos 16:1-10; Lucas 24:1-12; João 20:1-10*)

1 Aban fali iha loron Domingu dadeersaan nakukun, Maria Magdalena ho Maria ida seluk baa haree rate. 2 Derepent i rai nakdoko makaas teb-tebes tanba Nai Maromak nia anju ida tuun mai husi lalehan hodi duir tiha fatuk nebee taka rate nee. Depois nia tuur iha leten. 3 Anju nee nia oin nabilan hanesan rai lakan, i nia hena mutin loos. 4 Haree nunee, seguransa sira tauk teb-tebes too sira nakdedar i monu tiha ba rai hanesan ema mate.

5 Depois anju hatete ba senhora nain rua nee dehan, “La bele tauk. Hau hatene imi buka hela Jesus, Ida nebee ema prega tiha ona ba krus nee. 6 Nia la iha nee ona, tanba Maromak halo moris fali ona Nia, tuir buat nebee uluk Nia hatete tiha ona. Mai haree fatin nebee mak ema tau Nia mate isin nee. 7 Haree tiha, imi baa lalais foo hatene Nia eskolante sira dehan, ‘Maromak halo moris fali ona Jesus husi mate. Nia sei baa iha Galileia hodi hein imi, i imi sei haree Nia iha nebaa.’ Keta haluha hau nia lia menon nee.”

8 Nunee senhora nain rua nee husik kedas rate. Sira tauk maibee sira mos haksolok teb-tebes. Sira halai lalais atu baa foo hatene Jesus nia eskolante sira.

9 Iha dalan klaran, derepent i Jesus hasoru sira i kumprimenta sira. Entaun sira baa besik Nia i hakruuk hakuak Nia ain hodi adora Nia. 10 Depois Jesus hatete ba sira, “La bele tauk. Baa foo hatene Hau nia maluk sira atu sira baa iha Galileia. Iha nebaa sira sei haree Hau.”

Ema seguransa iha rate habelar lia falsu

11 Bainhira senhora sira nee lao dadauk, seguransa sira balu hamriik hodi baa iha sidade Jerusalém. Too iha nebaa, sira konta ba nai lulik nia ulun sira kona ba buat hotu-hotu nebee mak ohin akontese iha rate. 12 Entaun nai lulik nia ulun sira hasoru malu ho katuas lia nain sira hodi halo planu. Sira foo osan barak ba soldadu sira nebee kontrola rate nee. 13 I sira hameno dehan, “Imi tenki foo sai dehan, ‘Iha kalan boot bainhira ami toba dukur hela, Nia eskolante sira mai naok tiha Nia mate isin.’ 14 Se governador rona karik, ami mak baa koalio ho nia atu nunee imi la bele hetan kastigu.”

15 Entaun ema seguransa sira simu osan nee i habelar lia falsu nebee mak hameno tiha ona ba sira. Too agora istoria nee ema Judeu sira sei konta nafatin.

Nai Jesus Nia lia menon ikus

(*Marcos 16:14-18; Lucas 24:36-49; João 20:19-23; Apostolu sira nia Istorio 1:6-8*)

16 Depois Jesus nia eskolante nain sanulu resin ida baa sae foho ida iha provinsia Galileia, tuir buat nebee Jesus hameno tiha ona ba sira.* 17 Bainhira sira haree Jesus, sira adora Nia. Maibee sira balu sei duvida hela.

18 Depois Jesus baa besik sira hodi dehan, “Maromak foo tiha ona kbiit tomak mai Hau atu ukun buat hotu-hotu iha lalehan ho rai. 19 Tanba nee, baa hanorin ema iha nasau hotu-hotu atu sira sai Hau nia eskolante. Foo sarani sira hodi Aman, Oan ho Espiritu Santu sira nia naran.* 20 Hanorin sira atu halo tuir buat hotu-hotu nebee mak Hau hatete ona ba imi. Keta haluha, Hau sempre hamutuk ho imi too mundu nee remata.”

* 28:16 Mateus 26:32; Marcos 14:28 * 28:19 Apostolu sira nia Istorio 1:8

Evanjelu Marcos

João Sarani Nain prepara dalam ba Nai Jesus

(*Mateus 3:1-12; Lucas 3:1-18; João 1:19-28*)

¹ Nee Liafuan Diak kona ba Maromak nia Oan* Jesus Kristu.† Liafuan Diak nee hahuu hanesan tuir mai nee. ² Hori uluk kedas profeta Isaias hakerek Maromak nia lia menon kona ba ema nebee prepara dalam ba Jesus. Maromak dehan nunee:

“Rona mai! Hau haruka Hau nia ema ida baa uluk

hodi prepara dalam ba O.*

³ Nia sei foo sai ho lian makaas iha rai fuik maran dehan,

‘Imi tenki hadia dalam atu simu ita nia Nai.

Halo loos tiha dalam nebee kleuk para Nia lao tuir.”**

⁴ Ema nee mak João Sarani Nain. Nia baa iha rai fuik maran hodi foo hatene ba povu dehan, “Hakribi ona imi nia sala hodi mai sarani, para Maromak hamoos imi nia sala.” ⁵ Ema barak mai husi provinsia Judeia laran tomak ho sidade Jerusalém. Sira foo sai sira nia sala, depois João foo sarani sira iha mota Jordaun. ⁶ João hatais hena nebee halo husi kuda kamelu nia fulun, i nia sintu halo husi animal nia kulit.* Nia hahaha mak gafanhotu ho bani been. ⁷ Nia foo sai dehan, “Iha Ema ida boot liu hau sei mai, atu hakruuk hodi kore deit Nia sandalias talin mos, hau la serve. ⁸ Hau foo sarani imi ho bee deit, maibee Nia sei foo sarani imi hodi Espiritu Santu.”

João foo sarani Nai Jesus

(*Mateus 3:13-17; Lucas 3:21-22*)

⁹ Iha tempu nebaa Jesus mai husi aldeia Nazaré iha provinsia Galileia ba iha mota Jordaun, i João foo sarani Nia iha mota nee. ¹⁰ Sarani hotu tiha Jesus sai husi bee laran. Derepentí Nia haree lalehan nakloke, i Maromak nia Espiritu hanesan manu pombu tuun ba iha Nia. ¹¹ Depois lian ida husi lalehan dehan, “O mak Hau nia Oan dehan.

O halo Hau nia laran haksolok tebetes.”**

Satanás koko Nai Jesus

(*Mateus 4:1-11; Lucas 4:1-13*)

¹² Hotu tiha Espiritu Santu lori kedas Jesus ba iha rai fuik maran. ¹³ Durante loran haat-nulu, kalan haat-nulu Jesus hela iha rai fuik maran iha animal fuik nia leet, i Satanás koko Nia fila-fila. Maibee anju sira serbi Nia.

Nai Jesus hahuu hanorin iha Galileia

(*Mateus 4:12-17; Lucas 4:14-15*)

¹⁴ Iha loran ida, ema kaer João Sarani Nain hodi baa dadur iha komarka. João tama tiha komarka, Jesus baa iha provinsia Galileia hodi foo sai Maromak nia Liafuan Diak. ¹⁵ Iha nebaa Nia dehan, “Tempu too ona. La kleur tan Maromak sei ukun imi. Nee duni, hakribi ona imi nia sala hodi fiar Liafuan Diak.”**

Nai Jesus bolu peskador nain haat atu tuir Nia

(*Mateus 4:18-22; Lucas 5:1-11*)

¹⁶ Iha loran ida Jesus lao liu husi tasi ibun Galileia. Nia haree peskador nain rua, Simão ho nia alin André soe hela dai iha tasi. ¹⁷ Jesus hatete ba sira, “Mai tuir Hau! Imi nee peskador ikan nian, maibee agora Hau sei hanorin imi atu sai peskador ba ema.” ¹⁸ Sira mos husik kedas sira nia dai hodi tuir Jesus.

¹⁹ Depois Jesus lao tan uitoan, Nia haree Zebedeu nia oan nain rua, Tiago ho João hadia hela redi iha sira nia roo laran. ²⁰ Jesus bolu kedas sira nain rua atu tuir Nia. Sira mos husik sira nia aman Zebedeu iha roo laran hamutuk ho ema nebee servisu ho sira. Depois sira nain rua baa tuir Jesus.

Nai Jesus duni sai espiritu aat husi ema ida

(*Lucas 4:31-37*)

²¹ Hotu tiha Jesus ho Nia eskolante sira baa iha sidade Kafarnaum. Iha loran Sabadu Jesus baa iha uma kreda i komesa hanorin.‡ ²² Ema nebee rona nee admira, tanba Nia hanorin ho kbiit, la hanesan ho mestri relijiaun sira nia hanorin.*

²³ Iha uma kreda laran, iha mos mane ida espiritu aat domina hela nia. Derepentí nia hakilar dehan, ²⁴ “Jesus, Ema Nazaré. O hakarak halo saida ba ami? O mai atu halakon ami ka? Hau hatene O. O mak Ema Santu nebee Maromak haruka mai.”

* **1:1** Kopia evanjelu Marcos husi tempu antigu barak. Balu hakerek “Maromak nia Oan”, balu lae. † **1:1** Liafuan Kristu dehan, Ema ida nebee Maromak hili nanis ona atu salva ita ema i ukun ita. ✧ **1:2** Malakias 3:1 ✧ **1:3** Isaias 40:3 ✧ **1:6** 2 Liurai sira (Reis, Raja-raja) 1:8 ✧ **1:11** Jénesis (Kejadian) 22:2; Salmus (Mazmur) 2:7; Isaias 42:1; Mateus 3:17, 12:18; Marcos 9:7; Lucas 3:22 ✧ **1:15** Mateus 3:2 ‡ **1:21** Loran Sabadu mak ema Judeu sira nia loran deskansa. Iha loran nee, sira baa iha uma kreda. ✧ **1:22** Mateus 7:28-29

²⁵ Maibee Jesus siak espiritu aat dehan, “Nonook! Sai husi ema nee!”

²⁶ Depois spiritu aat doko makaas ema nee i hakilar makaas hodi sai husi nia. ²⁷ Ema hotu admira hodi husu ba malu dehan, “Saida mak nee? Hanorin nee foun! Ema nee nia hanorin iha kbiit. Too Nia foo orden ba spiritu aat mos, spiritu aat halo tuir.”

²⁸ Entaun saida mak Jesus halo nee ema konta ba-mai too ema iha provinsia Galileia tomak rona.

Nai Jesus kura Simão Pedro nia banin feto ho ema barak tan

(Mateus 8:14-17; Lucas 4:38-41)

²⁹ Bainhira Jesus ho Nia eskolante sira sai husi uma kreda, Jesus baa tama kedas iha Simão ho André nia uma. Tiago ho João mos tuir. ³⁰ Momentu nee Simão nia banin feto isin manas toba hela iha kama. Ema konta kedas nia moras nee ba Jesus. ³¹ Nunee Jesus baa kaer senhora nee nia liman hodi ajuda nia hadeer. Derepentini nia isin manas lakon tiha, i nia hadeer kedas baa prepara hanaan foo ba sira.

³² Loro matan monu ona, ema barak mai lori sira nia maluk sira nebee moras ka diabu tama iha laran. ³³ Ema husi sidade nee tomak mai halibur iha uma oin. ³⁴ Jesus kura ema barak nebee moras oi-oin deit. Nia mos duni sai diabu husi ema barak. Nia bandu diabu sira la bele koalia, tanba sira konhese hela Nia.

Nai Jesus hanorin Liafuan Diak iha uma kreda barak

(Lucas 4:42-44)

³⁵ Iha dadeer-saan nakukun, Jesus hadeer, Nia sai husi uma baa iha rai fuik ida hodi halo orasaun. ³⁶ Simão ho nia kolega sira seluk sai baa buka Nia. ³⁷ Bainhira sira hetan Nia, sira dehan, “Ema hotu-hotu buka Ita Boot!”

³⁸ Maibee Jesus hataan, “Mai ita baa iha aldeia sira nebee besik atu Hau bele foo sai Maromak nia liafuan iha fatin sira nee. Tanba Hau mai atu halo ida nee duni.”

³⁹ Nunee Jesus lao haleu provinsia Galileia tomak hodi hanorin iha sira nia uma kreda i duni sai diabu husi ema.*

Nai Jesus kura ema moras lepra ida
(Mateus 8:1-4; Lucas 5:12-16)

⁴⁰ Iha mane ida moras lepra mai hakneak iha Jesus nia oin hodi husu tulun dehan, “Nai, Ita Boot iha kbiit atu kura hau nia moras hodi halo hau nia isin sai moos fali, naran katak Ita Boot hakarak.”

⁴¹ Jesus hanoin ema nee, nunee Nia lolo liman ba tau iha ema nee nia isin hodi dehan, “Hau hakarak. O diak ona ba!”

⁴² Derepentini ema nee nia moras lakon, i nia isin sai moos tiha. ⁴³ Depois Jesus haruka nia baa ona, i hameno dehan, ⁴⁴ “La bele konta sai buat nee ba ema seluk. Maibee baa aprezena aan iha nai lulik, atu nia haree katak o nia isin moos ona. Depois foo oferta tuir lei Moisés nian, para ema hotu bele hatene katak o diak ona.”*

⁴⁵ Maibee ema nee baa foo sai lemo-lemo katak Jesus kura tiha ona nia moras. Nunee Jesus la bele hatudu Aan ona iha sidade laran. Nia baa hela tiha iha rai fuik. Maski nunee ema husi fatin nebee-nebee deit baa nafatin iha Jesus.

2

Nai Jesus kura ema ida liman-ain mate
(Mateus 9:1-8; Lucas 5:17-26)

¹ Liu tiha laron ida-rua, Jesus fila fali ba Kafarnaum. Ema rona katak Jesus mai fali ona. ² Nunee ema nadodon mai sena malu metin iha uma laran, too iha odamatan oin mos, ema nakonu. Depois Jesus foo sai Maromak nia liafuan ba sira.

³ Jesus koalia dadauk, ema nain haat mai hulana mane ida liman-ain mate atu lori ba Jesus. ⁴ Maibee iha uma laran ema nakonu, too sira obriga atu tama mos, tama la diak. Entaun sira lori nia sae ba iha uma leten, i sira sobu uma kakuluk halo kuak hodi hatuun nia ho nia toba fatin, iha loos Jesus nia oin. ⁵ Bainhira Jesus haree sira nia fiar, Nia dehan ba ema isin mate nee, “Oan, o nia sala hamoos tiha ona.”

⁶ Iha mos mestri relijiaun balu tuur hela iha nebaa. Sira komesa hanoin dehan, ⁷ “Nusaa mak Nia koalia fali nunee? Nia hatete aat Maromak! So Maromak deit mak bele hamoos ema nia sala.”

⁸ Jesus hatene kedas sira nia hanoin, entaun Nia husu sira, “Nusaa mak imi hanoin nunee? ⁹ Se Hau dehan ba ema liman-ain mate nee katak, nia sala hamoos tiha ona, imi seidauk hatene, sai duni nunee ka lae. Maibee se Hau haruka nia hamriik ona hodi lori nia toba fatin i lao, imi bele haree ho matan. ¹⁰ Agora Hau sei hatudu mo-moos ba imi katak iha mundu nee Hau, Ema Umanu nia Oan iha kbiit hodi hamoos ema nia sala.”

Nunee Jesus hatete ba ema liman-ain mate nee dehan, ¹¹ “Hamriik ona! Foti o nia toba fatin hodi fila ba uma.”

¹² Ema nee hamriik kedas, i foti nia toba fatin hodi lao sai ba liur. Ema hotu iha fatin nee haree, i sira admira hodi hahii Maromak dehan, “Ita foin mak haree buat ida hanesan nee.”

* 1:39 Mateus 4:23, 9:35 * 1:44 Levitiku (Imamat) 14:1-32

*Nai Jesus bolu Levi para tuir Nia
(Mateus 9:9-13; Lucas 5:27-32)*

¹³ Hotu tiha Jesus sai ba iha tasi ibun Galilea, ema barak mai hasoru Nia, i Nia komesa hanorin sira. ¹⁴ Jesus lao dadauk, Nia haree kobrador impostu ida naran Levi, Alfeu nia oan tuur hela iha nia servisu fatin. Jesus dehan ba nia, "Mai tuir Hau!" Levi mos hamriik hodi tuir Jesus.

¹⁵ Depois Jesus ho Nia eskolante sira baa haan iha Levi nia uma, i kobrador impostu barak ho ema aat sira seluk mos haan hamutuk ho sira. Tanba ema hanesan nee, barak mak tuir Jesus.

¹⁶ Iha mestri relijiaun balu husi grupu Farizeu haree Jesus haan hamutuk ho kobrador impostu ho ema aat sira. Nunee sira husu ba Jesus nia eskolante sira, "Nusaa mak Nia haan hamutuk fali ho kobrador impostu ho ema aat sira nee?"

¹⁷ Bainhira Jesus rona sira nia liafuan nee, Nia dehan ba sira, "So ema moras mak prezisa doutor, ema isin diak lae. Hau mai atu bolu ema aat sira, laos atu bolu ema nebee konsidera nia aan moris loos ona."

*Tansaa mak Nai Jesus nia eskolante sira
la jejun*

(Mateus 9:14-17; Lucas 5:33-39)

¹⁸ Iha loron ida João Sarani Nain nia eskolante sira ho mos ema Farizeu sira halo jejun. Ema balu mai husu Jesus nunee: "Ema nebee tuir João Sarani Nain halo jejun. Ema Farizeu sira nia eskolante sira mos hanesan. Maibee tansaa mak Ita Boot nia eskolante sira la jejun?"

¹⁹ Jesus hataan ho komparasaun dehan, "Hau hanesan noivu ida nebee celebra nia festa kazamentu. Bainhira noivu sei hamutuk ho nia bainaka sira, sira bele jejun ka? La bele! Durante noivu iha hela sira nia klaran, sira la bele jejun. ²⁰ Maibee too iha loron ida, ema sei lori lakon tiha noivu nee. Iha loron nee mak nia bainaka sira sei jejun.

²¹ La iha ema ida uza hena foun hodi taka fali ba hena bosan nebee kuak. Se lae, hena foun dada hamutuk sai kiik tiha too estraga fali hena bosan nee halo naklees liu tan.

²² Nunee mos ema halo tua, la tau iha tua fatin nebee halo husi animal nia kulit nebee tuan ona. Tanba tua foun sempre nafurin sae hodi halo kulit tuan nee nakfera tanba toos tiha ona. Nunee tua mos fakar sai. Tua foun, tenki tau iha tua fatin foun."*

*Nai Jesus mak loron Sabadu nia Nain
(Mateus 12:1-8; Lucas 6:1-5)*

²³ Iha loron Sabadu ida, Jesus ho Nia eskolante sira lao liu husi ema nia toos. Sira lao dadauk, nia eskolante sira komesa korut trigu musan. ²⁴ Haree nunee, ema husi grupu Farizeu hasee Jesus dehan, "Haree took. Sira servisu fali iha loron Sabadu. Ida nee kontra ita nia lei!"

²⁵ Jesus hatete ba sira, "Imi lee tiha ona liurai David nia istoria. Nusaa mak imi la kompriende nafatin? Iha loron ida David ho nia ema sira hamlaha loos i prezisa hahaan. ²⁶ Nia tama ba tenda orasaun. Iha nebaa iha paun nebee nai lulik sira oferese ona ba Maromak. Tuir lo-loos, so nai lulik sira deit mak bele haan paun nee, ema seluk la bele. Maibee David foti tiha paun nee hodi haan, i nia fahe mos ba nia ema sira haan. Ida nee akontese iha nai lulik boot Abiatar nia tempu."*

²⁷ Jesus hatutan tan dehan, "Maromak halo loron Sabadu atu ajuda ema, laos atu foo todan ba ema. ²⁸ Nee duni Hau, Ema Umanu nia Oan mak loron Sabadu nia Nain. Hau mak iha direitu atu desidi, ema bele halo saida iha loron nee."

3

*Nai Jesus kura ema liman sorin mate
iha loron Sabadu*

(Mateus 12:9-14; Lucas 6:6-11)

¹ Iha loron Sabadu ida, Jesus baa tama fali iha uma kreda. Iha nebaa iha mane ida nia liman sorin mate. ² Ema Farizeu balu buka hela dalan atu foo sala ba Jesus. Entaun sira haree tu-tuir Nia atu kura ema nee iha loron sabadu ka lae.

³ Jesus bolu ema liman sorin mate nee hodi dehan, "Mai hamriik iha nee."

⁴ Depois Nia husu ba ema sira nee, "Tuir ita nia lei relijiaun, ita bele halo saida iha loron Sabadu? Ita bele halo buat diak ka, aat? Ita bele salva ema ka, oho ema?" Maibee sira hotu nonook deit.

⁵ Jesus hateke ba sira ida-ida ho hirus. Nia mos laran susar teb-tebes tanba sira ulun toos. Depois Nia dehan ba ema liman sorin mate nee, "Lolo o nia liman mate nee mai!" Ema nee lolo ba, i nia liman diak kedas.

⁶ Haree nunee, ema Farizeu sira sai tiha husi uma kreda. I sira komesa kombina malu ho partidu Herodes nia membru sira, oinsaa mak bele oho Jesus.

Nai Jesus kura ema barak iha tasi ibun

⁷ Hotu tiha Jesus ho Nia eskolante sira husik tiha fatin nee hodi baa fali tasi Galilea, i ema barak lao tuir sira. Ema sira nee mai husi provinsia Galilea ⁸ ho Judeia.

* **2:22** Nunee Nai Jesus hanorin katak, la bele kahur Nia hanorin nebee foun ho ema Farizeu sira nia hanorin nebee tuan. * **2:23** Deuteronomiu (Ulangan) 23:25 * **2:26** 1 Samuel 21:1-6; Levitiku (Imamat) 24:9

Iha balu mai husi sidade Jerusalém, husi Idumeia, husi mota Jordaun nia sorin ba, ho mos husi sidade Tiru ho Sidon. Ema sira nee mai tanba sira rona kona ba buat hotu nebee Jesus halo. ⁹ Tanba ema barak tebes, entaun Jesus haruka Nia eskolante sira prepara roo ida atu Nia bele tuur iha laran para ema lubun boot nee la bele sena malu ho nia. ¹⁰ Nia kura tiha ona ema moras barak, nee mak ema moras sira seluk mai hadau malu atu kona Nia. ¹¹ Iha ema balu espiritu aat tama iha sira nia laran. Bainhira sira haree Jesus, ema sira nee monu ba rai hodi hakilar dehan, "O nee Maromak nia Oan!" ¹² Maibee Jesus bandu makaas atu la bele foo sai katak Nia nee see.

Nai Jesus hili Nia apostolu sanulu resin rua

(Mateus 10:1-4; Lucas 6:12-16)

¹³ Iha loron ida Jesus sae ba foho ida. Iha nebaa Nia bolu ema balu hakbesik ba Nia, i sira mos baa. ¹⁴ Depois Nia hili nain sanulu resin rua sai Nia apostolu. ^{*} Nia foti sira atu sira akompanha Nia, i atu haruka sira baa foo sai Liafuan Diak. ¹⁵ Nia mos foo kbiit ba sira atu bele duni sai diabu husi ema.

¹⁶ Sira nain sanulu resin rua nebee Nia hili nee, sira nia naran mak hanesan tuir mai nee:

Simão (Jesus mos bolu nia Pedro),

¹⁷ Tiago ho João (sira nain rua Zebedeu nia oan. Jesus bolu sira 'Boanerjes', nee katak "hanesan rai tarutu"),[†]

¹⁸ André,

Filipe,

Bartolomeu,

Mateus,

Tomé,

Tiago (Alfeu nia oan),

Tadeu,

Simão (nia ema Patriota),[‡]

¹⁹ ho Judas Iscariotes (ikus mai nia mak faan Jesus).

Nai Jesus nunka uza Satanás nia kbiit

(Mateus 12:22-32; Lucas 11:14-23, 12:10)

²⁰ Hotu tiha Jesus tuun fali husi foho hodi baa tama iha uma ida. Ema barak mai hobur hamutuk iha fatin nee, too Jesus ho Nia eskolante sira atu haan mos la bele. ²¹ Bainhira Nia familia sira rona nunee,

sira mai atu lori Nia sai tiha, tanba ema dehan, "Nia bulak tiha ona!"

²² Iha mestri relijiaun balu mai husi Jerusalém, sira dehan, "Diabu nia xefi Belzebu tama ona Nia laran. Belzebu nee mak foo kbiit ba Nia hodi duni sai diabu."^{*}

²³ Rona nunee, Jesus bolu ema sira nee mai hodi hatete ba sira uza komparasaun dehan, "Oinsaa mak Satanás bele duni sai Satanás? ²⁴ Se iha nasaun ida, nia povu haan malu hela deit, nasaun nee sei monu.

²⁵ Se iha uma kain ida, nia ema sira istori malu hela deit, sira sei naksobu. ²⁶ Se Satanás kontra nia aan rasik, i diabu sira haan malu hela deit, entaun Satanás la bele hamriik metin, i nia ukun sei la dura.

²⁷ Hau foo ezemplu tan. Se ema ida hakarak tama baa foti sasaan husi ema forti ida nia uma, nia tenki futu metin tiha ema forti nee uluk mak foin bele lalin sasaan sai husi nia uma.[§]

²⁸ Hau hatete lo-loos ba imi, sala saida deit mak ema halo, Maromak foo perdaun, too ema hatete aat Maromak mos Maromak sei foo perdaun. ²⁹ Maibee see mak hatete aat Espiritu Santu, Maromak sei la foo perdaun ba nia. Ema nee sei lori nia sala nee too tinan ba tinan."^{*}

³⁰ Jesus hatete nunee tanba sira dehan, "Ema nee, espiritu aat tama tiha ona Nia laran."

See mak Nai Jesus nia familia lo-loos

(Mateus 12:46-50; Lucas 8:19-21)

³¹ Depois Jesus nia inan ho Nia alin mane sira too mai. Sira hamriik iha liur hodi haruka ema tama baa bolu Nia. ³² Iha uma laran, ema barak tuur haleu hela Jesus, sira dehan ba Nia, "Ita Boot nia inan ho alin sira iha liur hela, sira husu atu hasoru malu ho Ita Boot."

³³ Jesus hataan, "Hau nia inan mak see? I Hau nia alin sira mak see?"

³⁴ Depois Nia hateke ba ema nebee tuur haleu Nia nee hodi dehan, "Imi sira nee mak Hau nia inan ho Hau nia alin sira.

³⁵ See mak halo tuir Maromak nia hakarak, sira nee mak Hau nia inan, Hau nia feton ho Hau nia alin mane sira."

4

Komparasaun kona ba ema nebee kari fini

(Mateus 13:1-9; Lucas 8:4-8)

^{*} **3:10** Marcos 4:1; Lucas 5:1-3 ^{*} **3:14** Kopia evanjelhu Marcos husi tempu antigu barak. Balu hakerek "sai Nia apostolu", balu lae. [†] **3:17** Iha nee Marcos hakerek dehan, "rai tarutu nia oan". Nee katak, sira nia hahalok hanesan rai tarutu. Matenek nain Biblia nian balu hanoim dehan, Tiago ho João sira nia lian makaas hanesan rai tarutu, bele mos sira gosta koalia ho hirus. [‡] **3:18** Patriota sira buka dalan para ema Judeu sira bele sai husi estadu Roma nia okos hodi ukun aan. Ema mos bolu sira Zelote. ^{*} **3:22** Mateus 9:34, 10:25 [§] **3:27** Nunee Jesus dehan katak, Nia mak forsa liu diabu nia xefi, ida nebee sira bolu "Belzebu". ^{*} **3:29** Lucas 12:10

¹ Iha loron ida Jesus komesa hanorin iha tasi ibun Galileia. Ema barak teb-tebes mai haleu Nia, nunee Nia baa tuur iha roo ida nebee para hela iha tasi ninin, i ema barak nee hamriik deit iha tasi ibun. ² Nia hanorin buat barak uza komparasaun. Nia dehan nunee: ³ "Rona mai! Iha toos nain ida baa kari fini iha nia toos. ⁴ Bainhira nia kari fini nee, balu monu iha dalan. I manu fuik mai haan tiha hotu. ⁵ Fini balu monu iha fatuk leten, fini nee moris lalais deit tanba rai mihis. ⁶ Bainhira loro matan sae, loro manas sunu fini nebee foin moris sai mai nee too namlaik tiha, tanba abut la tama iha rai okos. ⁷ Fini balu monu iha duut tarak laran. Fini nee moris, maibee duut tarak habit tiha too la foo isin. ⁸ Iha tan fini balu monu iha rai bokur. Fini nee moris diak, buras, too foo isin barak, balu too musan tolu-nulu, balu too musan neen-nulu i balu too musan atus ida."

⁹ Jesus hatutan tan dehan, "Imi nebee iha tilun, rona di-diak ba!"

Tanba saa mak Nai Jesus hanorin uza komparasaun?

(Mateus 13:10-17; Lucas 8:9-10)

¹⁰ Bainhira Jesus mesak ho Nia eskolante sanulu resin rua ho ema balu tan nebee baibain tuir Nia, sira husu ba Nia kona ba komparasaun hirak nee. ¹¹ Jesus dehan ba sira, "Uluk ema seidaok hatene, oinsaa mak Maromak ukun nudar Liurai. Agora Hau foo sai mo-moos ba imi deit, maibee ba ema seluk Hau sempre uza komparasaun, ¹² atu nunee

'Sira haree duni,

maibee la kompriende saida mak sira haree.

Sira rona hela,

maibee la kompriende saida mak sira rona.

Nunee sira la bele fila fali ba Maromak atu Nia hamoos sira nia sala.'"^{*}

Komparasaun kona ba kari fini dehan saida?

(Mateus 13:18-23; Lucas 8:11-15)

¹³ Depois Jesus dehan tan, "Imi la kompriende komparasaun nee ka? Se imi la kompriende ida nee, entaun komparasaun sira seluk imi atu kompriende oinsaa? ¹⁴ Komparasaun nee nunee: Toos nain nebee kari fini nee mak ema nebee foo sai Maromak nia liafuan. ¹⁵ Fini nebee monu iha dalan mak ema nebee rona Maromak nia liafuan. Rona hotu tiha, Satanás mai

hadau kedas liafuan nebee iha tiha ona sira nia laran. ¹⁶ Fini nebee monu iha fatuk leten mak ema nebee rona Maromak nia liafuan, i simu kedas ho laran haksolok. ¹⁷ Maibee liafuan nee la iha abut. Nunee sira fiar duni maibee la kleur ida. Depois susar kona sira, ka ema seluk halo terus sira tanba sira simu liafuan nee, sira husik tiha kedas. ¹⁸ Fini nebee monu iha duut tarak laran mak ema nebee rona Maromak nia liafuan, ¹⁹ maibee sira preokupa ho sira nia moris loro-loron nian, sira nia matan naklosu ba riku-soin mundu nian, i sira nia laran nakonu ho hakarak oi-oin deit. Sira nia preokupasaun nee la foo fatin ba Maromak nia liafuan, nunee liafuan nee la muda sira nia moris. ²⁰ Maibee fini nebee monu iha rai bokur mak ema nebee rona Maromak nia liafuan hodi simu. Depois sira moris tuir, hanesan fini nebee moris too foo isin, balu musan tolu-nulu, balu musan neen-nulu, i balu too musan atus ida."

Rona ho atensaun para bele kompriende

(Lucas 8:16-18)

²¹ Jesus foo tan komparasaun ida nunee: "Bainhira ema sunu ahi-oan, sira taka tiha ho sanan ka tau fali iha kama okos ka? Lae! Ahi-oan tenki tau iha fatin aas. ^{*} ²² Nunee mos, buat hotu-hotu nebee agora sei subar hela, iha loron ida sei hatudu mo-moos. I buat hotu-hotu nebee agora taka hela, iha loron ida sei nakloke para ema bele hatene. ^{*} ²³ See mak iha tilun, rona di-diak ba!"

²⁴ Depois Jesus hatutan tan dehan, "Hanoin di-diak buat nebee mak imi rona. Se imi hakaas aan hodi kompriende Hau nia liafuan, Maromak sei tulun imi atu kompriende tuir imi nia esforsu nee. Laos nee deit, maibee Maromak sei foo liu fali imi nia esforsu." ^{*} ^{*} ²⁵ Tanba ema nebee kompriende ona, Maromak sei halo nia kompriende liu tan. Maibee ema nebee lakohi hatene, buat uitoan nebee nia kompriende tiha ona mos, Maromak sei hasai tiha husi nia hanoin."^{*}

Komparasaun kona ba fini nebee mesak moris

²⁶ Jesus halo tan komparasaun dehan, "Maromak ukun nudar Liurai, nee hanesan toos nain kuda fini iha nia toos laran. ²⁷ Kalan nia deskansa loron nia hadeer fali. Tempu lao dadauk, fini nee moris

^{*} **4:1** Lucas 5:1-3 ^{*} **4:12** Isaias 6:9-10 ^{*} **4:21** Mateus 5:15; Lucas 11:33 ^{*} **4:22** Mateus 10:26; Lucas 12:2

^{*} **4:24** Versikulu ida nee, ita bele kompriende mos hanesan nee: "Hanoin di-diak buat nebee mak imi rona. Imi tetu ema seluk nia sala oinsaa, Maromak mos sei tetu imi nunee. I sasukat nebee mak imi uza ba ema seluk, Maromak sei uza fali sasukat nee ba imi." ^{*} **4:24** Mateus 7:2; Lucas 6:38 ^{*} **4:25** Mateus 13:12, 25:29; Lucas 19:26

too buras ba beibeik, maibee toos nain la kompriende oinsaa mak fini nee bele buras hanesan nee. ²⁸ Rai nee rasik mak halo moris, primeiru iha kain, depois iha funan mak foin iha isin. ²⁹ Bainhira tasak ona, toos nain mai silu tanba tempu ona.”[✠]

Komparasaun kona ba ai musan nebee kiikoan liu

(Mateus 13:31-32,34; Lucas 13:18-19)

³⁰ Jesus dehan tan, “Maromak ukun Nia reinu, oinsaa loos? Hau atu halo komparasaun ho saida? ³¹ Nee hanesan ai musan kiikoan loos nebee mak ema kuda iha toos. Maski ai musan nee kiik liu musan sira seluk iha mundu nee, ³² maibee nia moris i buras too sai ai huun ida nebee mak boot liu iha toos laran, nia sanak mos boot. Nunee manu fuik sira bele mai hamahon aan hodi halo knuuk iha nebaa.”

³³ Jesus uza beibeik komparasaun hanesan nee hodi hanorin Maromak nia liafuan ba ema lubun boot. Nia hanorin tuir saida mak sira bele kompriende. ³⁴ Nia sempre hanorin sira uza komparasaun. Maibee bainhira Nia ho Nia eskolante sira mesak ona, Nia esplikla mo-moos ba sira.

Nai Jesus halo anin boot hakmatek

(Mateus 8:23-27; Lucas 8:22-25)

³⁵ Iha loron nee, loro matan besik monu ona, Jesus hatete ba Nia eskolante sira, “Mai ita baa iha tasi sorin.” ³⁶ Nunee sira husik hela ema barak nee hodi lao, sira sae roo nebee mak ohin Jesus tuur hodi hanorin nee. Iha mos roo seluk tuir sira. ³⁷⁻³⁸ Jesus tau ulun iha sumasu hodi toba dukur iha roo nia kotuk. La kleur anin boot mosu.† I laloran baku roo nee halo tasi been tama ba roo laran too bee besik nakonu. Haree nunee, Jesus nia eskolante sira fanu Nia hodi dehan, “Mestri, Ita atu mate ona! Mestri la interese ka?”

³⁹ Jesus hadeer hodi siak anin i hatete ba laloran nunee: “Para ona! Hakmatek ba!” Anin para kedas, tasi mos hakmatek liu. ⁴⁰ Depois Jesus hatete ba sira, “Nusaa mak imi tauk hanesan nee?! Imi la fiar Hau ka?”

⁴¹ Nia eskolante sira tauk teb-tebes hodi dehan ba malu, “Ema nee see loos mak too anin ho laloran mos rona Nia?”

5

Nai Jesus duni sai espiritu aat barak husi ema ida

(Mateus 8:28-34; Lucas 8:26-39)

¹ Jesus ho Nia eskolante sira ho roo too rai Gerasa, iha tasi Galileia nia sorin ba. ² Iha nebaa iha mane ida, espiritu aat tama

iha nia laran. Bainhira Jesus tuun husi roo, ema nee lao sai mai husi rate atu hasoru Nia. ³ Ema nee hela deit iha rate, i la iha tan ema ida mak bele kesi nia, maski ho korenti besik mos la bele. ⁴ Dala barak ona ema kesi nia liman-ain ho korenti besik, maibee nia sempre rasta kotu tiha korenti iha nia liman, i korenti iha nia ain mos nia halo rahun hotu. Nia forti liu, too la iha ema ida bele kaer metin. ⁵ Loron-kalan nia lao ba-mai iha rate leet ho mos lao tuunsae foho hodi hakilar beibeik i tuku kanek nia aan ho fatuk.

⁶ Bainhira ema nee haree Jesus husi dook, nia halai ba iha Jesus hodi hakruuk too rai iha Jesus nia oin. ⁷⁻⁸ Jesus haruka espiritu aat nee dehan “Espiritu aat, sai husi ema nee!”

Ema nee hakilar ho lian makaas dehan, “Jesus, Maromak Aas Liu nia Oan, O hakarak halo saida mai hau? Hau husu O atu jura hodi Maromak nia naran katak O sei la kastigu hau.”

⁹ Jesus husu ba nia, “O naran saa?”

Ema nee hataaun, “Hau nia naran Batalhaun, tanba ami barak.” ¹⁰ Depois nia husu beibeik ba Jesus atu la bele duni sai espiritu aat sira nee sai husi rai nee.

¹¹ Iha momentu nebaa, iha fahi barak teb-tebes haan hela iha foho lolon, la dook husi fatin nee. ¹² Espiritu aat sira husu fila-fila ba Jesus dehan, “Haruka ami baa tama iha fahi sira nebaa.” ¹³ Jesus mos foo lisensa. Entaun espiritu aat sira sai husi ema nee baa tama fali iha fahi sira. I fahi sira nee halai saruntu malu tuun husi foho lolon nee hodi monu hotu ba tasi laran. Nunee fahi sira nee mout too mate hotu. Fahi nebee mate nee hamutuk maizoumenus rihun rua.

¹⁴ Hotu tiha fahi atan sira halai baa konta sai iha sidade ho fatin sira nebee besik. I ema barak mai atu haree saida mak akontese tiha ona. ¹⁵ Too iha nebaa, sira haree ema nebee uluk espiritu aat batalhaun ida hela iha nia laran nee, diak tiha ona. Nia tuur hakmatek hela, hatais tiha ona hena, i hanoin normal fali ona. Haree nunee, sira hotu tauk. ¹⁶ Ema sira nebee ohin haree Jesus duni sai diabu nee, sira konta ba sira nebee foin mai, kona ba oinsaa mak Jesus kura ema nee, i saida mak akontese ba fahi sira nee. ¹⁷ Depois ema iha rai nee husu fila-fila atu Jesus sai tiha husi sira nia rain.

¹⁸ Bainhira Jesus atu sae fali ba roo laran, ema nebee ohin espiritu aat sai husi nia nee, husu atu bele baa hamutuk ho Jesus.

✠ 4:29 Joel 3:13 † 4:37-38 Tasi Galileia nia naruk kilometru 19, i nia luan kilometru 12. Bainhira anin boot husu, laloran mos boot.

¹⁹ Maibee Jesus lakohi. Nia dehan, "Diak liu o fila ba o nia maluk sira hodi konta saida mak Nai Maromak halo ona ba o, i oinsaa Nai Maromak hatudu Nia laran luak ba o."

²⁰ Entaun ema nee baa lao lemo-lemo iha rai Dekápolis hodi konta sai kona ba buat hotu nebee Jesus halo ba nia. Ema nebee rona, sira hotu admira.

Nai Jesus halo moris menina ida, i kura fetu ida tan

(Mateus 9:18-26; Lucas 8:40-56)

²¹ Jesus ho roo fila fali ba tasi sorin. Nia foin too iha tasi ninin, ema barak teb-tebes mai hobur Nia. ²² Iha ema ida naran Jairo, nia responsavel ida iha uma kreda iha sidade nee, nia mos mai. Bainhira nia haree Jesus, nia hakruuk too rai iha Jesus nia oin ²³ hodi husu tulun dehan, "Hau nia oan fetu besik atu mate. Hau husu atu Ita Boot baa tau liman ba labarik nee para nia bele diak fali i bele moris." ²⁴ Nunee Jesus baa ho Jairo.

Sira lao dadauk, ema barak lao tuir Jesus too sena malu kona Nia. ²⁵ Iha ema lubun boot nee, iha fetu ida, nia fulan mai la para durante tinan sanulu resin rua. ²⁶ Nia gasta tiha ona nia riku-soin hotu hodi baa konsulta iha doutor, maibee doutor sira la bele kura nia moras. Tratamentu nebee sira foo nee halo nia terus liu, i nia moras aumenta tan deit. ²⁷ Feto nee rona ona kona ba Jesus. Nunee nia sena malu husi ema barak nia leet hodi baa bes-besik iha Jesus nia kotuk, nia kona Jesus nia hena. ²⁸ Tanba nia hanoin nunee: "Naran katak hau kona kois deit Nia hena mos, hau nia moras sei diak."

²⁹ Nia foin kona Jesus nia hena, nia raan para kedas, i nia senti nia moras nee diak fali ona. ³⁰ Iha momentu nee kedas Jesus senti iha kbiit sai husi Nia. Nunee Nia hateke ba kotuk hodi haree ba ema barak nee, i Nia husu, "See mak ohin kona Hau nia hena nee?"

³¹ Nia eskolante sira hataan, "Ita Boot rasik haree deit ba, iha ema barak mak sena malu kona Ita Boot. Halo nusaa mak Ita Boot husu fali, 'See mak ohin kona Hau nia hena?'"

³² Maibee Jesus haree ba-mai atu buka hatene see loos mak ohin kona Nia hena nee. ³³ Feto nebee ohin kona Jesus nia hena nee, tauk teb-tebes ho nakdedar, tanba nia hatene saida mak ohin akontese ba nia. Nunee nia baa hakneak hakruuk too rai iha Jesus nia ain hodi konta sai hotu.

³⁴ Depois Jesus dehan, "Hau nia oan, o hetan kura tanba o fiar mai Hau. O nia

moras nee kura hotu tiha ona. Fila ho laran hakmatek."

³⁵ Jesus sei koalía hela, ema balu mai husi Jairo nia uma foo hatene ba Jairo dehan, "Senhor nia oan iis kotu tiha ona. Ita halo kole tan mestri hodi halo saida?"

³⁶ Rona nunee Jesus hatete ba Jairo, "Lalika tauk. Fiar deit."

³⁷ Jesus lori deit Pedro, Tiago ho Tiago nia alin João hodi akompanha Jairo. Ema sira seluk Nia bandu la bele tuir. ³⁸ Bainhira sira too iha Jairo nia uma, Jesus haree ema barak rungu-ranga, i ema tanis leilir. ³⁹ Jesus tama ba iha uma laran. Depois Nia dehan ba sira, "Nusaa mak imi rungu-ranga hodi tanis leilir hanesan nee? Labarik nee la mate ida, nia toba deit."

⁴⁰ Maibee sira hamnasa fali Nia.

Jesus haruka sira hotu sai. Depois Nia bolu labarik nee nia inan-aman ho Nia eskolante nain tolu nee, para sira tama hamutuk iha labarik nee nia kuartu laran. ⁴¹ Depois Jesus kaer labarik nee nia liman hodi dehan ba nia, "Talita kumi!" Nee dehan katak, "Noi, Hau haruka o hadeer ona!"

⁴² Derepentí deit labarik fetu nee hadeer, i lao kedas. Haree nunee, sira hotu admira teb-tebes. Labarik nee tinan sanulu resin rua.

⁴³ Jesus bandu sira la bele konta sai ba ema seluk. I nia haruka sira foo hakaan ba labarik nee.

6

Emá Nazaré lakohi simu Nai Jesus

(Mateus 13:53-58; Lucas 4:16-30)

¹ Jesus husik tiha fatin nee hodi baa fali iha Nia aldeia rasik, i Nia eskolante sira mos baa hotu. ² Too ona loron Sabadu, Jesus tama ba iha uma kreda hodi hanorin. Ema nebee rona, barak mak admira hodi husu ba malu, "Ema nee hetan buat sira nee husi nebee? Oinsaa mak Nia bele hetan matenek hanesan nee? Nia kbiit mai husi nebee mak Nia bele halo milagre?" ³ Ita hatene hela Nia. Nia nee badaen ai ida. Nia inan mak Maria, i nia alin sira Tiago, José, Judas ho Simão. Nia alin fetu sira mos hela iha nee." Nunee sira laran moras too lakohi simu Nia.

⁴ Jesus hatete ba sira, "Ema iha nebee-nebee deit respeita Maromak nia profeta. So ema husi nia aldeia rasik ho nia maluk rasik ho nia familia rasik mak la respeita nia."*

^{5-6a} Ema sira nee lakohi fiar ba Jesus. Nee mak Nia la bele halo milagre barak iha sira nia leet, Nia so tau liman ba ema moras

* 6:4 João 4:44

balu deit hodi kura sira. Nia hakfodak tanba ema iha nebaa la fiar ba Nia.

Nai Jesus foo knaar ba Nia eskolante sira

(Mateus 10:5-15; Lucas 9:1-6)

^{6b} Hotu tiha Jesus lao husi aldeia ida ba aldeia seluk hodi hanorin Maromak nia liafuan. ⁷ Nia bolu Nia eskolante nain sanulu resin rua i haruka sira lao ru-rua hodi foo kbiit ba sira atu duni sai espiritu aat. ⁸ Nia haruka sira nunee: "Bainhira imi lao, lori ai tonka. La bele lori pasta, bukai kata osan iha bolsu. ⁹ Tau sandalias, maibee keta lori hena hodi troka." ¹⁰ Nia hatutan tan, "Kuandu ema simu imi iha sira nia uma, hela deit iha uma nee too imi sai fali husi aldeia nee. ¹¹ Se imi baa too iha fatin ida mak ema la simu imi ka la rona imi nia liafuan, husik tiha fatin nee, i hisik rai rahun husi imi nia ain okos nudar sinal katak sira rasik mak sei lori todan."*

¹² Nunee eskolante sira lao ba iha fat-fatin hodi foo sai katak ema tenki hakribi sira nia sala. ¹³ Sira duni sai diabu barak husi ema, i kose mina ba ema moras barak hodi kura sira.*

Liurai Herodes haruka tesi João Sarani Nain nia kakorok

(Mateus 14:1-12; Lucas 9:7-9)

¹⁴ Iha tempu nee, ema barak temi ona Jesus nia naran. Liurai Herodes mos rona kona ba saida mak Jesus halo. Balu dehan, "Ema nee João Sarani Nain mak moris fali ona husi mate. Nee mak Nia iha kbiit hodi halo milagre." ¹⁵ Balu tan dehan, "Nia nee profeta Elias." Seluk tan dehan, "Nia nee Maromak nia profeta ida, hanesan mos profeta sira iha tempu antigu."*

¹⁶ Rona nunee Herodes dehan, "João ida hau tesi nia kakorok nee mak moris fali ona husi mate."

¹⁷⁻¹⁸ João Sarani Nain ho Herodes nia istoria nunee: Uluk Herodes hola fali nia alin Filipe nia kaben, naran Herodias. Iha tempu nebaa João hasee nia fila-fila dehan, "Ita la bele hola fali ita nia alin nia kaben, hahalok nee kontra Maromak nia lei!" Tanba nee, Herodes haruka ema kaer João i futu nia hodi hatama ba iha komarka.*

¹⁹ Nunee Herodias rai odi ba João, i hakarak atu oho. Maibee nia la bele oho, ²⁰ tanba Herodes respeita João i defende nia. Herodes hatene katak João nee ema ida nebee moris loos, i Maromak mak haruka nia mai. Bainhira Herodes rona João koaliala, nia laran la hakmatek. Maski nunee, nia gosta rona.

²¹ Too ikus Herodias hetan oportunitade atu halakon João, iha tempu nebee Herodes halo tinan. Iha laron nee nia halo festa boot. Nia konvida nia funsionariu boot, komandante militar ho mos ema boot sira iha Galileia laran. ²² Festa too klaran ona, Herodias nia oan feto tama mai dansa iha bainaka sira nia oin. Menina nee nia dansa halo Herodes ho bainaka sira nia laran kontenti teb-tebes. Liurai Herodes hatete ba menina nee, "O hakarak husi saida deit, husu ba! Hau sei foo." ²³ Nia jura ba menina nee dehan, "Saida deit mak o husu mai hau, hau sei foo ba o. Se o hakarak ukun hau nia rai sorin balu mos hau sei foo ba o."

²⁴ Menina nee sai baa husu nia inan nunee, "Hau husi saida mak diak?"

Nia inan hataan, "O baa husu João Sarani Nain nia ulun."

²⁵ Menina nee halai kedas ba iha liurai Herodes hodi husu, "Hau hakarak João Sarani Nain nia ulun, tau iha bandeja ida, entrega kedas mai hau."

²⁶ Liurai laran susar teb-tebes. Maibee nia jura tiha ona iha bainaka sira nia oin, entaun nia tenki halo tuir. ²⁷ Nia haruka kedas nia soldadu ida baa hasai João nia ulun atu lori mai. Soldadu nee mos baa iha komarka hodi tesi João nia kakorok, ²⁸ i tau nia ulun iha bandeja lori baa foo ba menina nee. Depois menina nee lori baa foo ba nia inan.

²⁹ Bainhira João nia eskolante sira rona dehan ema oho tiha João, sira baa lori sai João nia mate isin baa haloot iha rate.

Nai Jesus foo hakaan ba ema rihun lima resin

(Mateus 14:13-21; Lucas 9:10-17; João 6:1-14)

³⁰ Iha laron ida, Jesus nia apostolu sira nebee uluk Nia haruka baa nee, sira fila fali mai hamutuk ho Nia. Sira konta ba Nia buat hotu-hotu nebee mak sira halo ona, ho buat nebee mak sira hanorin ona. ³¹ Iha tempu nee ema barak lao ba lao mai, halo Jesus ho Nia eskolante sira haan mos la bele. Entaun Jesus hatete ba Nia eskolante sira, "Mai ita baa iha fatin ida hakmatek hodi deskansa." ³² Nunee Jesus ho Nia eskolante sira sae roo hodi baa iha rai fuik ida.

³³ Maibee ema barak haree hela roo nee lao, i hatene see mak iha laran. Nunee ema husi aldeia hotu-hotu halai liu husi tasi ibun. I ema sira nee mak too uluk.

³⁴ Bainhira Jesus tuun husi roo, i haree ema barak nee, Nia hanoin loos sira, tanba sira hanesan bibi malae nebee la iha bibi

* 6:11 Lucas 10:4-11; Apostolu sira nia Istoriala 13:51
Lucas 9:19 * 6:17-18 Lucas 3:19-20

* 6:13 Tiago 5:14 * 6:15 Mateus 16:14; Marcos 8:28;

atan atu hatudu dalan ba sira. Entaun Nia komesa hanorin sira buat barak.*³⁵ Bainhira lokraik ona, Jesus nia eskolante sira mai hatete ba Nia dehan, "Iha nee rai fuik, rai mos atu kalan ona."³⁶ Diak liu haruka ema sira nee baa iha aldeia sira nebee besik hodi sosa hakaan rasik."

³⁷ Maibee Jesus hataan, "Imi mak foo hakaan ba sira."

Nia eskolante sira hataan fali, "Ami mak atu hola hakaan ba sira hotu ka? Se nunee ita tenki gasta osan barak teb-tebes, hanesan ema badaen nia salariu fulan walu nian!"*

³⁸ Jesus husu, "Imi iha paun fuan hira? Baa haree took!"

Nunee sira baa buka hatene, depois sira mai fali dehan, "Iha paun fuan lima ho ikan rua."

³⁹ Jesus haruka Nia eskolante sira baa foo hatene ema barak nee tuur tuir grupu iha duut matak leten.⁴⁰ Entaun sira tuur tuir grupu, grupu balu ema atus ida, balu lima-nulu.

⁴¹ Nia foti paun fuan lima ho ikan rua nee, i hateke ba lalehan hodi foo agrades ba Maromak. Nia silu paun halo rohan-rohan, i foo ba Nia eskolante sira. Depois Nia eskolante sira hodi baa fahe ba ema lubun boot nee. Ikan rua mos Nia halo pedasuk-pedasuk, depois fahe ba sira.⁴² Sira hotu haan too bosu,⁴³ hakaan mos resin. Nia eskolante sira tau hamutuk hakaan restu sira nee iha bote sanulu resin rua nakonu.⁴⁴ Ema nebee haan nee rihun lima. Nee foin sura mane deit, feto ho labarik la sura.

Nai Jesus lao iha bee leten

(Mateus 14:22-33; João 6:16-21)

⁴⁵ Hotu tiha, Jesus haruka kedas Nia eskolante sira sae roo hodi baa uluk iha aldeia Betsaida iha tasi sorin. Maibee Nia sei hela iha nebua atu haruka ema lubun boot nee fila.⁴⁶ Depois Jesus mesak sae ba foho ida hodi halo orasaun.

⁴⁷ Rai kalan ona, roo nebee mak eskolante sira sae nee too tiha ona tasi klaran, i Jesus mesak iha rai maran.⁴⁸ Nia haree Nia eskolante sira hean roo makaas teb-tebes maibee roo la lao ba oin tanba halai hasoru anin boot. Iha dadeer-saan nakukun, Jesus lao iha bee leten ba iha Nia eskolante sira. Nia atu lao liu ona,⁴⁹ maibee bainhira Nia eskolante sira haree Nia lao iha bee leten, sira hanoin dehan mate klamar. Nunee sira hakilar⁵⁰ tanba sira hotu haree Nia i sira tauk teb-tebes.

Jesus hatete kedas ba sira, "Brani ba! Nee Hau. La bele tauk!"⁵¹ Depois Nia tama iha roo laran hamutuk ho sira, i anin mos para kedas. Eskolante sira hakfodak loos.⁵² Maski Jesus halo milagre hodi foo haan ema rihun lima resin, maibee eskolante sira la kompriende nafatin kona ba Jesus nia kbiit, tanba sira nia ulun toos.

Nai Jesus kura ema moras iha Genesaré (Mateus 14:34-36)

⁵³ Bainhira Jesus ho Nia eskolante sira too iha tasi sorin, iha rai Genesaré, sira kesi sira nia roo iha nebua.⁵⁴ Sira foin tuun husi roo, ema barak konhese kedas Jesus.⁵⁵ Nunee ema sira nee halai baa foo hatene ema iha rejiaun nee tomak. Ema rona dehan Jesus iha nebee, sira hulan moras sira ba iha nebua.⁵⁶ Jesus baa iha aldeia ida ka sidade ka rejiaun nebee deit, ema lori sira nia maluk nebee mak moras hodi tau iha fatin publiku. Sira husu ba Jesus atu ema moras sira nee bele kona deit Nia hena rohan. Ema moras sira nebee konsege kona Nia hena rohan, sira hetan kura hotu.

7

Keta troka Nai Maromak nia lei ho ita nia lisan

(Mateus 15:1-9)

¹ Iha laron ida ema balu husi grupu Farizeu ho mestri relijiaun balu mai husi Jerusalém atu hasoru malu ho Jesus.² Sira haree Jesus nia eskolante balu haan la fase liman tuir bei-ala sira nia kostumi.³ Ema Judeu hotu-hotu, liu-liu sira husi grupu Farizeu, kaer metin sira nia bei-ala nia kostumi oinsaa fase liman molok haan.⁴ Bainhira fila husi merkadu, antes atu haan sira tenki fase liman tuir sira nia lisan. Iha tan regra seluk mak sira halo tuir, hanesan fase kopu, buli ho mos sanan.

⁵ Entaun ema Farizeu sira ho mestri relijiaun sira husu Jesus dehan, "Tansaa mak Ita Boot nia eskolante sira la moris tuir ita nia bei-ala sira nia lisan? Nusaa mak sira haan la fase liman?"

⁶ Jesus hataan, "Imi koalia oin seluk, hahalok oin seluk! Buat nebee hori uluk kedas profeta Isaias hakerek, kona loos imi. Nia foo tutan Maromak nia liafuan nunee:

'Ema sira nee hahii Hau ho ibun tutun,
maibee sira nia laran dook husi Hau.

⁷ Sira adora Hau
maibee la iha folin.

* 6:34 Númerus (Bilangan) 27:17; 1 Liurai sira (Reis, Raja-raja) 22:17; 2 Krónikas (Tawarikh) 18:16; Ezequiel 34:5; Zacarias 10:2; Mateus 9:36 * 6:37 Iha nee Marcos hakerek "denáriu atus rua". Iha tempu nebua badaen sira laron ida manaan denáriu ida. * 7:7 Isaias 29:13

Sira hanorin deit lei ema nian,
maibee bosok fali dehan, sira nia
hanorin nee mai husi Hau.' *

⁸ Imi husik tiha ona Maromak nia ukun
fuan hodi kaer metin fali lisan nebee mai
husi ema."

⁹ Nia hatutan tan dehan, "Imi fasil loos
tau Maromak nia ukun fuan iha imi nia
kotuk para imi bele halo tuir imi nia lisan
rasik. ¹⁰ Tanba Moisés dehan, 'Respeita
o nia inan-aman.' Nia mos dehan, 'See
mak koalialiafuan aat hasoru nia inan-
aman, ema nee sei hetan kastigu mate.'*

¹¹ Maibee imi hanorin oin seluk fali. Tuir
imi, ema bele hatete ba nia inan-aman de-
han, 'Sasaan nebee apaa ho amaa presiza,
hau la bele foo, tanba hau promete ona atu
foo ba Maromak.' ¹² Nunee imi bandu ema
atu la bele ajuda sira nia inan-aman ona.
¹³ Liu husi lisan nebee mak imi hanorin
nee, imi halakon tiha Maromak nia lei. Iha
buat barak mak imi halo hanesan nee."

*Buat aat iha ema nia laran mak halo
nia foer*

(Mateus 15:10-20)

¹⁴ Depois Jesus bolu tan ema hotu iha
nebaa atu mai besik. Nia dehan ba sira,
"Imi hotu-hotu rona mai, i kompriende di-
diak Hau nia liafuan nee. ¹⁵ Buat nebee
mak tama ba ema nia laran, nee la halo
foer nia iha Maromak nia oin. Maibee buat
nebee mak sai husi ema nia laran, nee mak
halo foer nia. ¹⁶ [See mak iha tilun, rona
di-diak ba!]"*

¹⁷ Hanorin hotu tiha Jesus husik ema
barak nee hodi tama ba iha uma ida.
Depois Nia eskolante sira husu kona ba
komparasaun nebee ohin Nia koalialia nee.

¹⁸ Jesus hataan ba sira, "Entaun imi la
kompriende nafatin ka? Imi hatene katak,
buat nebee tama iha ema nia isin liu husi
nia ibun nee la halo foer nia. ¹⁹ Tanba buat
nebee ema haan, laos tama ba iha nia fuan
laran, maibee hataan nee tama ba iha nia
kabun laran, depois sai fali." Ho nunee
Jesus hatete katak, hataan saida deit ema
bele haan, la bandu ida.

²⁰ Jesus hatutan tan dehan, "Saida mak
sai husi ema nia laran, ida nee mak halo
foer nia. ²¹⁻²² Tanba hanoin aat nebee
mosu husi ema nia laran mak lori nia
ba halo sala ho ema nia feen ka laen,
halo sala seksual sel-seluk, naok, oho ema,
kaan ema nia sasaan, halo buat aat, han-
matak ema nia sasaan, la hatene moe,
laran moras ema, hatete aat ema seluk, foti

aan, i ulun toos. ²³ Hahalok sira nee hotu
sai husi ema nia laran, nee mak halo ema
foer iha Maromak nia oin."

*Feto jentiu ida fiar makaas ba Nai Jesus
(Mateus 15:21-28)*

²⁴ Hotu tiha Jesus sai husi fatin nee hodi
baa iha rai ida besik sidade Tirus.† Iha
nebaa Nia tama iha uma ida. Nia lakohi
atu ema seluk hatene katak Nia iha fatin
nee, maibee Nia atu subar Aan la diak.

²⁵ Iha fatin nee iha senhora ida, nia oan
feto espiritu aat tama iha laran. Bainhira
senhora nee rona katak Jesus iha hela fatin
nee, nia mai kedas hakneak hakruuk too
rai iha Jesus nia oin. ²⁶ Senhora nee ema
jentiu ida, laos Judeu, nia moris iha rai
Fenisia iha provinsia Siria. Nia husu fila-
fila ba Jesus atu duni sai espiritu aat husi
nia oan.

²⁷ Jesus soe lia dehan, "Husik labarik sira
haan lai too bosu mak foin foo restu ba
asu. La bele foti labarik nia hataan hodi
soe fali ba asu. Nee la loos."‡

²⁸ Maibee senhora nee hataan fali dehan,
"Loos duni Nai, maibee asu iha meza okos
bele hili labarik nia hataan nebee mak
monu iha rai."

²⁹ Jesus dehan, "Ita boot hataan ho diak.
Entaun bele fila ona ba uma. Diabu sai tiha
ona husi ita boot nia oan feto." ³⁰ Senhora
nee fila ba uma, nia haree nia oan toba
hela, diabu sai tiha ona husi nia.

*Nai Jesus kura ema ida nebee tilun diuk
i koalialia moos*

³¹ Hotu tiha Jesus sai husi rejiaun Tirus
baa fali iha Sidon. Depois Nia baa iha tasi
Galileia hodi tama ba iha rai Dekápolis.§
³² Iha nebaa ema balu mai lori sira nia
maluk ida nebee tilun diuk i koalialia la
moos. Sira lori nia ba iha Jesus hodi husu
fila-fila atu Jesus tau liman ba nia.

³³ Jesus lori ema nee sees husi ema barak
nia klaran. Nia hatama Nia liman fuan ba
iha ema nee nia tilun. Depois Nia tafui
kabeen ba iha Nia liman hodi tau ba ema
nee nia nanaal. ³⁴ Hotu tiha Nia hateke sae
ba lalehan, Nia dada iis naruk hodi dehan
ba ema nee, "Efata!" Nee katak "Nakloke
ba!"

³⁵ Derepentim ema tilun diuk nee bele
rona fali, nia nanaal mos mamar tiha, i nia
komesa koalialia moos.

³⁶ Jesus bandu ema sira iha nebaa atu
la bele hatete sai ba ema ida. Maski Jesus
bandu makaas, maibee sira baa konta liu

* **7:10** Ézodu (Keluaran) 20:12, 21:17; Levitiku (Imamat) 20:9; Deuteronomiu (Ulangan) 5:16
† **7:24** Kopia evanjelhu Marcos husi tempu antigu barak. Versikulu 16 nee tama iha kopia nee balu, maibee iha kopia nebee
antigu liu la tama. ‡ **7:27** Iha nee labarik hatudu ba ema Israel i asu hatudu ba ema jentiu. § **7:31** Dekápolis
nee katak "sidade sanulu".

tan. ³⁷ Sira admira teb-tebes hodi dehan, "Nia halo saida deit, furak teb-tebes. Ema tilun diuk bele rona, ema nebee la hatene koalia bele koalia."

8

Nai Jesus foo hahaan ba ema rihun haat (Mateus 15:32-39)

¹ Iha tempu nebaa, iha tan ema barak mai halibur hamutuk ho Jesus. Sira nia hahaan la iha ona, nunee Jesus bolu Nia eskolante sira hodi dehan, ² "Hau hanoin loos ema barak nee. Sira hamutuk ho Hau loron tolu ona, i sira nia hahaan la iha ona. ³ Se Hau haruka sira fila ba sira nia uma ho kabun mamuk deit, sira bele monu iha dalan, tanba sira balu mai husi fatin dook."

⁴ Jesus nia eskolante sira hataan, "Rai nee fuik. Ita atu hetan hahaan husi nebee mak atu foo hahaan ba ema sira nee?!"

⁵ Jesus husu ba sira, "Imi iha paun fuan hira?"

Sira hataan, "Iha hitu."

⁶ Depois Jesus haruka ema lubun boot nee tuur hotu iha rai. Nia foti paun fuan hitu nee hodi foo agradese ba Maromak. Nia silu halo rohan-rohan tiha foo ba Nia eskolante sira, depois sira fahe ba ema lubun boot nee. ⁷ Sira mos iha ikan kiik, uitoan deit. Jesus foo agradese ba Maromak ba ikan nee, i haruka Nia eskolante sira fahe ba ema lubun boot nee. ⁸ Sira hotu haan too bosu, hahaan mos resin. Nia eskolante sira tau hamutuk hahaan restu sira nee iha bote hitu nakonu. ⁹ Ema nebee haan nee maizoumenus rihun haat. Hotu tiha Jesus haruka ema lubun boot nee fila. ¹⁰ Depois Nia baa sae kedas roo hamutuk ho Nia eskolante sira hodi baa iha rai Dalmanuta.

Ema Farizeu husu Nai Jesus atu hatudu milagre

(Mateus 16:1-4)

¹¹ Ema Farizeu balu mai litik Jesus. Sira hakarak koko Nia, nunee sira husu para Nia halo milagre hodi hatudu katak Nia kbiit nee mai duni husi Maromak ka lae.*

¹² Jesus dada iis naruk hodi dehan, "Tanba saa mak imi ema agora nee husu Hau halo milagre hanesan sinal atu imi bele fiar? Hau hatete lo-loos ba imi, Hau sei la halo ba imi."*

¹³ Depois Jesus husik tiha sira. Nia sae fali roo hodi baa iha tasi sorin.

Kuidadu ho ema Farizeu ho Herodes sira nia hahalok

(Mateus 16:5-12)

¹⁴ Iha tasi klaran, Jesus nia eskolante sira foin hanoin katak sira haluha lori paun, sira so iha deit paun fuan ida iha roo laran. ¹⁵ Depois Jesus foo hanoin ba sira, "Kuidadu! Hadook aan husi ema Farizeu ho Herodes sira nia fermentu."*

¹⁶ Nia eskolante sira komesa hatete ba malu dehan, "Karik Nia koalia hanesan nee tanba ita la iha paun."

¹⁷ Jesus hatene hela saida mak sira koalia. Entaun Nia hatete, "Nusaa mak imi diskuti malu fali kona ba paun? Imi seidak kompiende ka? Tuir loos imi hatene ona! Nusaa mak imi ulun toos hanesan nee? ¹⁸ Imi iha matan, maibee imi la haree. Imi iha tilun, maibee imi la rona buat ida. Imi haluha ona ka?*" ¹⁹ Foin dadauk Hau silu paun fuan lima fahe ba ema rihun lima, imi tau hamutuk hahaan restu too bote hira?"

Sira hataan, "Bote sanulu resin rua."

²⁰ Jesus husu tan, "Depois oinsaa ho paun fuan hitu nebee Hau fahe ba ema rihun haat? Imi halibur hamutuk hahaan restu too bote boot hira?"

Sira hataan, "Bote boot hitu."

²¹ Jesus dehan ba sira, "Nee mos imi la kompiende nafatin ka?"

Nai Jesus kura mane matan delek ida iha Betsaida

²² Jesus ho Nia eskolante sira baa iha aldeia Betsaida. Too iha nebaa ema balu lori ema matan delek ida ba iha Jesus. Sira husu ba Jesus atu tau liman ba ema nee hodi kura nia. ²³ Jesus kaer ema matan delek nia liman hodi lori nia sai husi aldeia nee. Nia tafui ba ema nee nia matan, depois tau liman ba nia matan hodi husu, "O haree hetan buat ruma ka lae?"

²⁴ Ema nee hateke ba-mai, depois dehan, "Hau haree hetan ema, maibee hanesan fali ai huun mak lao ba-mai."

²⁵ Depois Jesus tau Nia liman ba ema nee nia matan dala ida tan. Ema nee koko atu haree, derepenti nia matan diak fali, i bele haree buat hotu-hotu ho moos. ²⁶ Jesus haruka ema nee fila ba nia uma. Nia dehan, "O bele fila ona, maibee liu husi dalan seluk. La bele tama ba aldeia Betsaida."

Pedro rekonhese Nai Jesus mak Mesias (Mateus 16:13-20; Lucas 9:18-21)

²⁷ Jesus ho Nia eskolante sira baa iha aldeia sira nebee besik Sezareia Filipi. Iha dalan klaran, Nia husu ba sira, "Tuir ema konta, Hau nee see?"

²⁸ Sira hataan, "Ema balu dehan, Ita Boot nee João Sarani Nain. Balu tan dehan,

* **8:11** Mateus 12:38; Lucas 11:16 * **8:12** Mateus 12:39; Lucas 11:29 * **8:15** Lucas 12:1 * **8:18** Jeremias 5:21; Ezequiel 12:2; Marcos 4:12 * **8:28** Marcos 6:14-15; Lucas 9:7-8

profeta Elias. Seluk tan dehan, profeta ida seluk.”[✧]

²⁹ Jesus husu tan, “Tuir imi rasik, Hau nee see?”

Pedro hataan, “Ita Boot nee Mesias, Salvador nebee Maromak promete hori uluk kedas atu haruka mai.”[✧]

³⁰ Jesus bandu sira atu la bele konta sai ba ema ida.

Nai Jesus foo sai katak Nia sei mate i moris fali

(Mateus 16:21-28; Lucas 9:22-27)

³¹ Hotu tiha Jesus foo sai ba Nia eskolante sira katak, Nia, Ema Umanu nia Oan tenki simu terus oi-oin. Nai ulun Judeu sira, nai lulik nia ulun sira ho mestri relijiaun sira sei la simu Nia. Ema sei oho tiha Nia, maibee too iha loron tolu, Nia sei moris fila fali. ³² Jesus hatete buat nee mo-moos deit. Rona nunee, Pedro dada Jesus ba sorin hodi siak Nia.

³³ Jesus fila oin hodi hateke ba Nia eskolante sira. I Nia siak Pedro dehan, “Satanás, sees tiha husi Hau nia oin! O nia hanoin nee laos mai husi Maromak, maibee mai husi ema nia hanoin.”

³⁴ Depois Jesus bolu ema barak nebee halibur iha nebaa atu mai besik hamutuk ho Nia eskolante sira. Nia dehan, “See mak hakarak tuir Hau, nia tenki husik tiha nia hakarak rasik, i tenki pruntu simu terus, hanesan ema nebee lori nia krus too mate. I nia tenki tuir Hau nafatin.”[✧] ³⁵ Tanba see mak hakarak salva nia aan, nia sei lakon fali. I see mak lakon nia moris tanba nia tuir Hau hodi foo sai Liafuan Diak, nia sei hetan moris rohan-laek.”[✧] ³⁶ Se ema ida hetan riku-soin mundu nian hotu-hotu, maibee too ikus la hetan moris rohan-laek karik, nia manaan saida loos? ³⁷ La iha buat ida mak nia bele foo hodi troka fali nia kلامar.

³⁸ Ema agora nee mesak aat deit i la foo laran ba Maromak. Se ema ruma moe atu simu Hau i lakohi simu Hau nia liafuan, aban-bainrua Hau, Ema Umanu nia Oan mos sei moe atu rekonhese nia bainhira Hau fila fali mai husi lalehan. Hau sei tuun mai ho Aman Maromak nia kbiit tomak, i Maromak nia anju sira akompanha Hau.”

9

¹ Jesus hatutan tan dehan, “Hau hatete lo-loos ba imi, husi imi sira nee, balu sei moris too haree Maromak ukun ho kbiit boot mak foin sira mate.”

Nai Jesus nakfilak Aan iha foho leten
(Mateus 17:1-13; Lucas 9:28-36)

² Liu tiha loron neen, Jesus lori Pedro, Tiago ho João, sira mes-mesak baa sae ba foho aas ida. Too iha nebaa, Nia eskolante nain tolu nee haree Jesus nakfilak Aan tiha. ³ Nia hena mos mutin nabilan tiha. Iha mundu nee, la iha ema ida mak bele halo hena sai mutin nabilan hanesan nee. ⁴ Derepentni sira haree profeta Elias ho Moisés koalita hela ho Jesus.

⁵ Haree nunee, Pedro dehan ba Jesus, “Mestri, ita hamutuk iha nee, furak. Diak liu ami halo tenda tolu, ida ba Ita Boot, ida ba Moisés, ho ida ba Elias.” ⁶ Pedro la hatene atu koalita saida tanba sira nain tolu tauk teb-tebes.

⁷ Depois kalohan ida mai falun tiha sira. I lian ida sai husi kalohan nee dehan, “Ida nee Hau nia Oan doben. Imi tenki rona Nia!”[✧]

⁸ Eskolante nain tolu nee hateke ba-mai, sira la haree ema ida, so Jesus deit.

⁹ Hotu tiha Jesus ho Nia eskolante sira tuun fali husi foho. Sira lao tuun dadauk, Jesus bandu dehan, “Saida mak ohin imi haree nee, la bele hatete ba ema ida. Bainhira Maromak halo Hau, Ema Umanu nia Oan moris fali husi mate mak foin imi bele foo sai ba ema.”

¹⁰ Buat nebee akontese nee, eskolante sira la foo sai ba ema ida. Maibee sira komesa husu ba malu dehan, “ ‘Moris fali husi mate’ nee dehan saida?”

¹¹ Depois sira husu ba Jesus dehan, “Nusaa mak mestri relijiaun sira dehan, Elias tenki mai uluk mak foin Mesias mai?”[✧]

¹² Jesus hataan, “Loos duni, Elias sei mai uluk atu prepara buat hotu-hotu. Maski nunee keta haluha, iha Livru Sagradu mos hakerek dehan, Ema Umanu nia Oan tenki hetan terus barak i ema sei fila kotuk ba Nia. ¹³ Maibee Hau hatete ba imi, Elias mai tiha ona, i ema halo aat nia tuir sira nia hakarak, hanesan saida mak hakerek ona iha Livru Sagradu.”

Nai Jesus duni sai espirtu aat husi labarik ida

(Mateus 17:14-21; Lucas 9:37-43a)

¹⁴ Depois Jesus ho Nia eskolante nain tolu nee fila fali ba iha eskolante sira seluk. Too iha nebaa, sira haree ema barak haleu eskolante sira, i mestri relijiaun sira diskuti malu hela ho sira. ¹⁵ Bainhira ema barak nee haree Jesus, sira admira, i sira halai kedas atu baa simu Nia.

¹⁶ Jesus husu sira, “Imi diskuti malu kona ba saida?”

✧ 8:29 João 6:68-69 ✧ 8:34 Mateus 10:38; Lucas 9:23, 14:27 ✧ 8:35 Mateus 10:39; Lucas 17:33; João 12:25

✧ 9:7 2 Pedro 1:17-18; Mateus 3:17; Marcos 1:11; Lucas 3:22 ✧ 9:11 Malakias 4:5; Mateus 11:14

¹⁷ Husi ema barak nee iha mane ida hataan, "Mestri, hau mai lori hau nia oan mane atu hasoru Ita Boot, tanba espiritu aat iha nia laran halo nia la bele koalial. ¹⁸ Kuandu espiritu aat nee ataka ona nia, espiritu nee riba nia ba rai. Labarik nee nia kabeen mutin sai, nia ruun nehan, i nia isin toos tiha. Hau husu tiha ona Ita Boot nia eskolante sira atu duni sai espiritu aat nee, maibee sira la bele."

¹⁹ Jesus siak sira dehan, "Imi ema nebee la fiar ba Maromak. Hau tenki hela ho imi too bainhira tan? Hau tenki pasiensia ho imi too iha nebee?! Lori labarik nee mai."

²⁰ Nunee sira lori labarik nee ba Jesus. Maibee espiritu aat nee foin hetan Jesus, nia riba kedas labarik nee ba rai too labarik nee duir ba duir mai, i kabeen mutin mos sai husi ibun.

²¹ Jesus husu ba labarik nia aman, "Hori bainhira mak ita boot nia oan hetan moras hanesan nee?"

Nia aman hataan, "Komesa nia sei kiik. ²² Dala barak espiritu aat nee soe nia ba iha ahi laran, ka halo nia mout iha bee laran, tanba hakarak atu oho nia. Maibee se Ita Boot bele halo buat ruma ba nia, entaun hanoin ami i tulun ami bal"

²³ Jesus hataan, "Nusaa mak o dehan, 'se Ita Boot bele'? See mak fiar, buat hotu bele deit."

²⁴ Labarik nia aman hataan kedas ho lian makaas, "Hau fiar! Tulun hau atu hametin hau nia fiar nebee fraku nee."

²⁵ Jesus haree ema barak liu tan halai ba iha fatin nee. Nunee Nia foo orden ba espiritu aat nee dehan, "Espiritu nebee halo labarik nee tilun diuk ho la bele koalial, Hau haruka o sai ona husi labarik nee! I la bele tama tan iha nia!"

²⁶ Rona nunee, espiritu aat hakilar makaas i doko labarik nee makaas loos, depois sai tiha husi nia. Labarik nee haree ba hanesan ema mate. Nunee ema barak dehan, "Nia mate tiha ona!"

²⁷ Maibee Jesus kaer labarik nia liman hodi ajuda nia hamriik. I labarik nee hamriik kedas.

²⁸ Depois Jesus ho Nia eskolante sira tama fali iha uma ida, Nia eskolante sira husu Nia mes-mesak, "Nusaa mak ami ohin la bele duni sai espiritu aat nee?"

²⁹ Jesus hataan, "Atu duni sai espiritu aat hanesan ida ohin nee, imi tenki halo orasaun [ho jejun].* Se lae, la bele."

Nai Jesus koalial tan kona ba Nia mate (Mateus 17:22-23; Lucas 9:43b-45)

³⁰ Hotu tiha Jesus ho Nia eskolante sira husik tiha fatin nee hodi lao liu husi provinsia Galileia. Jesus lakohi atu ema seluk hatene Nia iha nebee, ³¹ tanba Nia atu hanorin deit Nia eskolante sira. Nia hatete ba sira, "Aban-bainrua ema sei faan Hau, Ema Umanu nia Oan ba ema aat. Sira sei oho Hau, depois iha loron tolu Maromak sei halo Hau moris fali." ³² Maibee Nia eskolante sira la kompriende, i sira mos tauk atu husu ba Nia.

See mak boot liu?

(Mateus 18:1-5; Lucas 9:46-48)

³³ Jesus ho Nia eskolante sira too iha sidade Kafarnaum. Sira tama iha uma ida, depois Jesus husu ba Nia eskolante sira dehan, "Ohin ita iha dalan, imi diskuti malu kona ba saida?" ³⁴ Maibee Nia eskolante sira nonook deit, tanba ohin iha dalan sira diskuti malu kona ba ida nebee mak boot liu.*

³⁵ Jesus tuur, depois bolu Nia eskolante sanulu resin rua nee hamutuk hodi hanorin dehan, "See mak hakarak sai ema boot liu, nia tenki haraik aan sai ema ida nebee kiik liu hodi serbi nia maluk sira seluk hanesan atan."*

³⁶ Depois Jesus lori labarik ida mai hamriik iha eskolante sira nia klaran, i Nia hakuak labarik nee hodi dehan ba sira, ³⁷ "See mak simu labarik ida hanesan nee hodi Hau nia naran, nia simu Hau. I see mak simu Hau, nia laos simu Hau deit, maibee nia simu mos Ida nebee haruka Hau mai."*

Ema nebee la kontra ita, nia hamutuk ho ita

(Lucas 9:49-50)

³⁸ João foo hatene ba Jesus dehan, "Mestri, ami haree ema ida duni sai diabu hodi Ita Boot nia naran. Ami bandu nia, tanba nia laos ita nia ema."

³⁹ Maibee Jesus hataan, "La bele bandu! Tanba la iha ema ida mak halo milagre hodi Hau nia naran depois iha tempu badak nia laran nia hatete aat fali Hau.

⁴⁰ Ema nebee la kontra ita, nia hamutuk ho ita.* ⁴¹ Hau dehan lo-loos ba imi, see mak foo tulun ba imi tanba imi lori Mesias nia naran, maski nia foo bee kopu ida deit mos, Maromak la haluha nia kolen."*

Keta halimar ho sala

(Mateus 18:6-9; Lucas 17:1-2)

⁴² Jesus hatutan tan dehan, "See mak halo labarik kiik ida monu ba sala too la fiar mai Hau, ema nee sei simu kastigu

* 9:29 Kopia evanjelhu Marcos nian husi tempu antigu barak. Liafuan "ho jejun" nee tama iha kopia barak, maibee iha kopia balu la tama. ✧ 9:34 Lucas 22:24 ✧ 9:35 Mateus 20:26-27, 23:11; Marcos 10:43-44; Lucas 22:26

✧ 9:37 Mateus 10:40; Lucas 10:16; João 13:20 ✧ 9:40 Mateus 12:30; Lucas 11:23 ✧ 9:41 Mateus 10:42

todan. Ba nia, diak liu ema kesi fatuk boot ida iha nia kakorok depois soe nia tama ba tasi laran! Tanba kastigu nebee nia sei simu todan liu fali ida nee.

⁴³ Se o nia liman halo o monu ba sala karik, tesi tiha. Diak liu o tama iha lalehan ho liman sorin deit duke o tama ba iha infernu ho liman kompletu.⁴⁴ [Iha nebaa ular nunka mate, i ahi lakan hela deit.][†]

⁴⁵ Se o nia ain halo o monu ba sala karik, tesi tiha. Diak liu o tama iha lalehan ho ain sorin deit duke o tama ba iha infernu ho ain kompletu.⁴⁶ [Iha nebaa ular nunka mate, i ahi lakan hela deit.][‡] ⁴⁷ Se o nia matan halo o monu ba sala karik, sukut sai tiha o nia matan nee. Diak liu o tama ba iha Maromak nia reinu ho matan sorin deit duke o tama ba iha infernu ho matan kompletu.⁴⁸ Iha nebaa, 'ular nunka mate, i ahi lakan hela deit.'[✧]

⁴⁹ Ema hotu-hotu sei liu husi ahi para sai meer tiha.[§]

⁵⁰ Masin nee buat diak ida. Maibee se masin nee sai miis tiha ona karik, ita la bele halo meer fila fali. Imi mos tenki sai meer hanesan masin hodi moris dame malu."[✧]

10

Farizeu sira husu kona ba feen-laen soe malu

(Mateus 19:1-12; Lucas 16:18)

¹ Jesus sai husi fatin nee hodi baa iha provinsia Judeia ho fat-fatin iha mota Jordaan nia sorin ba. Iha nebaa mos ema barak mai haleu Nia, i Jesus hanorin sira hanesan baibain.

² Depois ema balu husi grupu Farizeu mai koko atu hamonu Nia. Sira husu, "Tuir Moisés nia lei, laen soe nia feen, bele ka lae?"

³ Jesus hataan, "Moisés nia lei hatete saida?"

⁴ Sira hataan, "Moisés foo lisensa dehan, laen bele soe nia feen, naran katak nia foo surat deklarasaun soe malu nian."[✧]

⁵ Jesus hataan, "Moisés hakerek lei nee tanba imi nia ulun toos. ⁶ Maibee fo-foun Maromak halo lalehan ho rai, Maromak 'halo sira mane ho fetu.'[✧]

⁷ Tanba nee, mane sei husik nia inan-aman

hodi baa moris neon ida laran ida ho nia feen,

⁸ i sira nain rua sai ona ida.'

Entaun sira laos ona ema nain rua, maibee sai ona ida.[✧] ⁹ Nee duni se Maromak tau fetu ho mane hamutuk sai feen-laen ona, ema keta fahe fali."

¹⁰ Hotu tiha Jesus ho Nia eskolante sira tama fali ba iha uma, depois eskolante sira husu kona ba Nia liafuan ohin nee.

¹¹ Jesus hataan ba sira dehan, "Se mane soe nia feen hodi hola fali fetu seluk, mane nee halo sala seksual hasoru nia feen. ¹² I fetu mos hanesan. Se nia soe tiha nia laen hodi hola fali mane seluk, nia mos halo sala seksual."[✧]

Nai Jesus foo bensaun ba labarik (Mateus 19:13-15; Lucas 18:15-17)

¹³ Iha loron ida, ema balu mai lori labarik ba Jesus atu Nia tau liman ba sira hodi foo bensaun ba sira. Maibee Jesus nia eskolante sira bandu.

¹⁴ Haree nunee, Jesus siak Nia eskolante sira dehan, "Husik labarik sira nee mai iha Hau, la bele bandu. Tanba ema hanesan labarik sira nee mak sai Maromak nia reinu. ¹⁵ Hau hatete lo-loos ba imi, see mak atu sai Maromak nia reinu, nia tenki laran metin ba Maromak hanesan labarik sira nee. Se lae, la bele."[✧] ¹⁶ Jesus hakuuk labarik sira nee, i tau liman ba labarik ida-idak nia ulun hodi foo bensaun ba sira.

Ema riku nebee hakarak tama lalehan (Mateus 19:16-30; Lucas 18:18-30)

¹⁷ Jesus foin sai husi fatin nee, ema riku ida halai mai hasoru Jesus. Nia hakruuk iha Jesus nia oin hodi husu, "Mestri nebee diak, hau tenki halo saida para hau bele hetan moris rohan-laek?"

¹⁸ Jesus hataan, "Tanba saa mak ita dehan, Hau ema diak? La iha ema ida mak diak, so Maromak deit. ¹⁹ Ita hatene ona, Nai Maromak nia ukun fuan nebee dehan, 'La bele oho ema.

La bele halo sala ho ema nia feen ka laen.

La bele naok.

La bele foo testemunhu falsu.

La bele han-matak ema nia sasaan.

I respeita o nia inan-aman."[✧]

[✧] 9:43 Mateus 5:30 † 9:44 Kopia evanjelhu Marcos nian husi tempu antigu barak. Kopia balu hakerek versikulu 44 nee, maibee kopia nebee antigu liu lae. ‡ 9:46 Kopia evanjelhu Marcos nian husi tempu antigu barak. Kopia balu hakerek versikulu 46 nee, maibee kopia nebee antigu liu lae. ✧ 9:47 Mateus 5:29 ✧ 9:48 Isaias 66:24

§ 9:49 Kopia evanjelhu Marcos nian husi tempu antigu barak. Kopia balu hakerek tan, "I sakrifisiu tunu hotu-hotu sei tau masin para sai meer." Tuir matenek nain balu kona ba Biblia, ida nee koalia kona ba terus nebee koko ita.

✧ 9:50 Mateus 5:13; Lucas 14:34-35 ✧ 10:4 Deuteronomiu (Ulangan) 24:1-4; Mateus 5:31 ✧ 10:6 Jénesis (Kejadian) 1:27, 5:2 ✧ 10:8 Jénesis (Kejadian) 2:24 ✧ 10:12 Mateus 5:32; 1 Korintu 7:10-11 ✧ 10:15 Mateus 18:3 ✧ 10:19 Ézodu (Keluaran) 20:12-16; Deuteronomiu (Ulangan) 5:16-20

²⁰ Ema nee hataan, “Mestri, komesa hau sei kiik, ukun fuan sira nee hau halo tuir hotu ona.”

²¹ Jesus hateke ba nia ho domin hodi dehan, “Maibee ita sei falta buat ida. Agora baa faan tiha ita nia riku-soin hotu, i osan nee foo ba ema kiak. Nunee mak ita sei hetan fali riku-soin iha lalehan. Fahe hotu tiha, mai tuir Hau.”

²² Rona nunee, ema nee hatudu nia oin tristi, i nia fila ho laran susar tanba nia riku teb-tebes.

²³ Depois Jesus haree ba-mai, i hatete ba Nia eskolante sira, “Ema riku susar teb-tebes atu sai Maromak nia reinu.”

²⁴ Rona tiha liafuan nee, Jesus nia eskolante sira hakfodak. Maibee Jesus hatete dala ida tan, “Oan sira, susar teb-tebes atu sai Maromak nia reinu. ²⁵ Kuda kamelu tama liu husi daun kuak susar teb-tebes. Maibee susar liu tan, ema riku ida atu sai Maromak nia reinu hodi hakruuk ba Nia nudar Liurai.”

²⁶ Jesus nia eskolante sira admira teb-tebes hodi husu, “Se nunee, see loos mak sei hetan salvasaun?”

²⁷ Jesus hateke ba sira hodi dehan, “Ba ema, la bele duni. Maibee ba Maromak buat hotu-hotu bele. La iha buat ida mak la bele.”

²⁸ Pedro dehan, “Ami husik tiha ona buat hotu-hotu hodi tuir Ita Boot.”

²⁹ Jesus hataan, “Hau hatete lo-loos ba imi, Maromak sei foo bensaun ba see-see deit mak husik ona nia uma, nia maunalin, nia inan-aman, nia oan sira ka nia toos tanba nia tuir Hau i foo sai Liafuan Diak. ³⁰ Uma, maun-alin, inan, oan ho rai nebee nia husik ona nee, nia sei simu tan dala atus ida iha mundu nee. Nia mos sei hetan terus tanba nia tuir Hau. I bainhira nia husik ona mundu nee, nia sei hetan moris rohan-laek. ³¹ Maibee ema barak nebee agora boot sei sai kiik. I ema barak nebee agora kiik sei sai boot.”*

Nai Jesus koalio ba dala tolu kona ba Nia mate

(Mateus 20:17-19; Lucas 18:31-34)

³² Jesus ho Nia eskolante sira lao dadauk sae ba iha Jerusalém. Jesus lao uluk. Nia eskolante sira admira, i ema barak nebee mak lao husi kotuk tauk. Dala ida tan Jesus halibur Nia eskolante nain sanulu resin rua mesak deit hodi foo sai ba sira saida

mak atu akontese ba Nia. ³³ Nia hatete, “Rona mai! Ita lao dadauk ba Jerusalém. Too iha nebaa, ema sei entrega Hau, Ema Umanu nia Oan ba iha nai lulik nia ulun sira ho mestri relijiaun sira. Ema sira nee sei tesi Hau nia lia katak, Hau tenki hetan kastigu mate. Sira sei entrega Hau ba iha ema nebee la fiar Maromak. ³⁴ Depois ema sira nee sei hamoe Hau, tafui kabeen mai Hau, baku Hau ho sikoti, i oho Hau. Maibee iha loron tolu Hau sei moris fali.”

Tiago ho João husu atu sai ema boot (Mateus 20:20-28)

³⁵ Hotu tiha Zebedeu nia oan Tiago ho João baa husu Jesus, “Mestri, ami hakarak Ita Boot halo tuir buat nebee mak ami atu husu nee.”

³⁶ Jesus husu fali, “Imi hakarak Hau halo saida ba imi?”

³⁷ Sira hataan, “Ami husu atu abanbainrua Ita Boot tuur iha naroman lalehan nian, ami nain rua nee, ida tuur iha Ita Boot nia sorin loos, ida seluk tuur iha Ita Boot nia sorin karuk.”

³⁸ Maibee Jesus hatete ba sira dehan, “Imi la kompriende saida mak imi husu. La kleur tan Hau sei simu susar ho terus todan. Imi mos prontu simu susar ho terus nee ka lae?”† *

³⁹ Sira hataan, “Ami prontu.”

Jesus hatete ba sira, “Loos duni, imi sei simu duni susar ho terus hanesan Hau. ⁴⁰ Maibee Hau la iha direitu atu hili see mak atu tuur iha Hau nia sorin loos ho sorin karuk. Kona ba ida nee, Maromak desidi tiha ona.”

⁴¹ Bainhira eskolante nain sanulu rona buat nebee mak Tiago ho João husu, sira hirus maun-alin nain rua nee. ⁴² Entaun Jesus bolu sira hamutuk hodi dehan, “Imi hatene katak, iha nasaun sel-seluk, ema sira nebee hanaran nai ulun, sira manda ema tuun-sae, i ukun nain sira hanehan sira nia povu. ⁴³ Maibee imi la bele halo hanesan nee. Husi imi sira nee, see mak hakarak sai boot, nia tenki haraik aan hodi serbi nia maluk sira seluk.† ⁴⁴ See mak hakarak sai ema boot liu, nia tenki sai atan ba ema hotu-hotu hodi serbi sira.† ⁴⁵ Hau, Ema Umanu nia Oan mos mai iha mundu nee laos atu ema serbi Hau. Maibee Hau mai atu serbi ema seluk i foo Aan ba mate atu ema barak hetan liberdade.”

* **10:31** Lian Gregu hakerek dehan, “Ema barak nebee agora primeiru, sei sai fali ikus. I ema nebee agora ikus, sei sai fali primeiru.” Iha sira nia lian, “ema primeiru” signifika “ema boot”. I “ema ikus” dehan “ema kiik”. Haree mos Mateus 20:16; Lucas 13:30. † **10:38** Tradusaun literal dehan, “Imi bele hemu husi kopu nebee Hau hemu ka? Imi bele simu batizmu nebee Hau simu ka?” Iha Biblia, “hemu husi kopu” dala barak signifika hetan terus. Batizmu iha nee mos signifika tama liu husi susar laran, hanesan ema nebee simu batizmu tama liu husi bee laran. * **10:38**

Lucas 12:50 * **10:43** Lucas 22:25-26 * **10:44** Mateus 23:11; Marcos 9:35; Lucas 22:26

*Nai Jesus kura ema matan delek ida
(Mateus 20:29-34; Lucas 18:35-43)*

⁴⁶ Depois Jesus ho Nia eskolante sira too iha sidade Jerikó. Bainhira sira lao sai fali husi sidade nee, ema barak mos tuir. Iha ema matan delek ida tuur hela iha dalan ninin hodi husu ezmola. Nia naran Bartimeu, nee katak "Timeu nia oan". ⁴⁷ Bainhira nia rona dehan, ema ida liu nee Jesus husi Nazaré, nia komesa bolu ho lian makaas dehan, "Jesus, liurai David nia Jerasaun, hanoin hau ba!"

⁴⁸ Ema barak siak nia hodi haruka nia nonook. Maibee nia bolu makaas liu tan dehan, "Liurai David nia Jerasaun, hanoin hau ba!"

⁴⁹ Jesus mos para tiha hodi dehan, "Bolu nia mai!" Entaun sira bolu ema matan delek nee dehan, "Keta tauk! Hamriik ba! Mestri bolu o."

⁵⁰ Rona nunee, Bartimeu soe tiha nia hena, hamriik kedas i baa hasoru Jesus.

⁵¹ Jesus husu, "O hakarak Hau halo saida ba o?"

Ema matan delek nee hataan, "Mestri, hau hakarak haree."

⁵² Jesus hatete, "O hetan kura tanba o fiar mai Hau. O bele baa ona." Ema nee nia matan diak kedas. I nia lao tuir Jesus.

11

Ema barak haklalak simu Nai Jesus tama iha Jerusalém

(Mateus 21:1-11; Lucas 19:28-40; João 12:12-19)

¹ Bainhira Jesus ho Nia eskolante sira besik ona sidade Jerusalém, sira too iha aldeia Betfagé ho Betânia iha foho Oliveira nia lolon, Nia haruka Nia eskolante nain rua baa uluk. ² Nia dehan ba sira, "Imi baa iha aldeia nebaa. Bainhira imi tama, imi haree kedas kuda buru oan ida kesi hela, ema ida seidauk sae. Kore tiha dada mai. ³ Se ema ruma husu karik, 'Nusaa mak imi halo buat nee?', hatete ba nia, 'Nai mak prezisa.' Ema nee sei haruka imi dada kedas kuda buru nee."

⁴ Entaun sira nain rua mos baa. Sira hetan kuda buru oan nee kesi hela iha uma oin, iha dalan ibun. Bainhira sira kore dadauk kuda nia talin, ⁵ ema balu nebee hamriik hela iha nebaa husu, "Imi halo saida iha nee? Nusaa mak imi kore fali kuda buru nee?"

⁶ Sira hataan tuir buat nebee Jesus hatete ona ba sira, depois ema sira nee husik sira lori kuda buru nee. ⁷ I sira dada kuda buru nee lori ba Jesus. Too iha nebaa, sira hasai sira nia hena tau ba iha kuda nia kotuk, depois Jesus sae.

⁸ Ema barak hasai sira nia hena hodi nahe tu-tuir dalan. Iha mos ema balu taa ramus tahan iha toos hodi nahe tuir dalan.

⁹ Ema balu lao uluk iha Jesus nia oin, iha balu lao husi kotuk. Sira hotu haklalak hahii Maromak dehan,

"Hosana!

Maromak foo bensaun ba Ida nebee mak mai lori Nai Maromak nia naran.*

¹⁰ Maromak foo bensaun ba liurai David nia Jerasaun nebee mai atu ukun.

Hosana,

hahii Nia iha fatin aas liu!"

¹¹ Jesus tama iha Jerusalém, Nia baa iha uma kreda boot hodi haree buat hotu iha nebaa. Tanba rai atu kalan ona, Nia ho Nia eskolante sanulu resin rua fila fali ba iha Betânia.

Nai Jesus foo malisan ba ai huun nebee la foo fuan

(Mateus 21:18-19)

¹² Aban fali Jesus ho Nia eskolante sira sai husi Betânia. Iha dalan Jesus hamlaha. ¹³ Husi dook Nia haree tiha ona ai figeira huun, nia tahan buras. Nunee Nia baa atu haree ai nee nia fuan iha ka lae. Maibee bainhira too iha ai huun, Nia haree ai fuan ida mos la iha, so tahan deit, tanba laos tempu atu foo fuan. ¹⁴ Jesus hatete ba ai huun nee dehan, "Hahuu agora la iha ema ida mak haan tan o nia fuan." Nia eskolante sira rona hela liafuan nee.

Nai Jesus duni sai kontratu nain sira husi uma kreda boot

(Mateus 21:12-17; Lucas 19:45-48; João 2:13-22)

¹⁵ Depois Jesus ho Nia eskolante sira too iha Jerusalém. Jesus tama iha area uma kreda boot, i duni sai ema sira nebee mak halo kontratu iha fatin nee. Nia baku fila tiha meza nebee mak ema uza hodi troka osan, banku nebee mak ema tuur hodi faan manu pombu mos Nia baku fila hotu. ¹⁶ Nia mos bandu ema atu la bele lori sasaan liu husi area uma kreda boot. ¹⁷ Depois Jesus hanorin ema sira iha nebaa dehan, "Iha Maromak nia liafuan hakerek tiha ona dehan, 'Hau nia uma nee fatin ba ema husi nasaun hotu-hotu atu halo orasaun.' Maibee imi halo fali hanesan ema naok-teen sira nia subar fatin."*

¹⁸ Nai lulik nia ulun sira ho mestri relijiaun sira rona saida mak akontese nee. Entaun sira komesa buka dalan atu oho Jesus. Sira tauk Jesus tanba Nia hanorin halo ema barak admira.

¹⁹ Rai besik kalan ona, Jesus ho Nia eskolante sira sai fali husi sidade.

*Lisaun husi ai figeira
(Mateus 21:20-22)*

²⁰ Aban dadeer-saan, Jesus ho Nia eskolante sira liu husi fatin horiseik, sira haree ai figeira nee mate tiha ona, too nia abut maran hotu. ²¹ Pedro hanoin fali Jesus nia liafuan nebee natoon Nia hatete ba ai figeira nee, entaun Pedro dehan ba Jesus, "Mestri, haree ba! Ai figeira huun nebee Ita Boot foo malisan nee mate tiha ona."

²² Jesus hataan, "Fiar ba Maromak!
²³ Hau hatete lo-loos ba imi, see deit mak haruka foho ida nee muda ba iha tasi laran, foho nee sei muda duni. Naran katak nia laran metin ba buat nebee nia husu, i la duvida.* ²⁴ Nee duni Hau hatete ba imi, bainhira imi husu saida deit liu husi orasaun, imi tenki fiar katak imi sei simu. Se imi fiar nunee mak imi sei hetan duni. ²⁵ Se imi halo orasaun i hanoin hetan ema ruma halo sala hasoru imi, perdua nia sala ba, atu nunee imi nia Aman iha lalehan mos perdua imi nia sala. ²⁶ [Maibee se imi la perdua ema, imi nia Aman iha lalehan mos sei la perdua imi nia sala.]"* ☆

*Nai ulun husu see mak foo direitu ba
Nai Jesus*

(Mateus 21:23-27; Lucas 20:1-8)

²⁷ Jesus ho Nia eskolante sira tama fali iha Jerusaleim. Jesus lao hela iha area uma kreda boot, nai lulik nia ulun sira, mestri relijiaun sira ho katuas lia nain sira mai hasoru Nia. ²⁸ Sira husu dehan, "O iha direitu saida para halo buat sira nee? See mak foo direitu nee ba O?"

²⁹ Jesus hataan, "Hau mos atu husu buat ida. Hataan mai took. Depois mak Hau foo hatene imi, see mak foo direitu mai Hau hodi halo buat sira nee. ³⁰ Foo hatene took Hau: See mak foo direitu ba João Sarani Nain hodi foo sarani ema? Maromak mak foo ka, ema mak foo?"

³¹ Sira diskuti malu dehan, "Ita susar ona. Se ita hataan, 'Maromak mak foo direitu ba nia,' Jesus sei husu fali ita dehan, 'Entaun, nusaa mak imi la fiar ba nia?' ³² Maibee ita mos la bele dehan, 'Ema mak foo direitu.'" Sira dehan nunee tanba sira tauk povu, tanba povu sira hanoin dehan, João nee Maromak nia profeta ida duni.

³³ Nunee sira hataan dehan, "Ami la hatene."

Jesus dehan ba sira, "Se nunee, Hau mos la hatete ba imi, see mak foo direitu mai Hau hodi halo buat sira nee."

12

*Komparasaun kona ba ema nebee aluga
toos uvas*

(Mateus 21:33-46; Lucas 20:9-19)

¹ Jesus koalia nafatin ho nai lulik nia ulun sira, mestri relijiaun sira, ho katuas lia nain sira. Nia halo komparasaun nunee: "Iha toos nain ida kuda uvas iha nia toos ida tomak. Nia halo lutu haleu tiha toos nee, i kee rai kuak halo tanki ida atu hasai uvas been. Nia mos harii fatin aas ida ba seguransa sira atu hein toos nee. Hotu tiha, nia foo ba ema aluga, depois nia baa hela iha rai liur.*

² Too tempu kuu uvas, toos nain haruka nia baa simu ninia parte husi ema nebee mak aluga toos. ³ Maibee sira kaer nia, baku nia, i duni nia fila ho liman mamuk. ⁴ Depois toos nain haruka tan nia atan ida baa. Maibee sira baku kanek nia ulun, i tarata nia. ⁵ Toos nain haruka tan atan ida seluk, maibee ida nee sira oho tiha. Toos nain haruka nafatin nia atan sel-seluk, balu sira baku i balu sira oho.

⁶ Too ikus la iha tan ema ida mak nia bele haruka baa foti nia parte, hela deit nia oan mane nebee nia hadomi. Entaun nia haruka nia oan nee baa. Nia hanoin dehan, 'Sira sei respeita hau nia oan.'

⁷ Maibee bainhira toos nain nia oan too iha nebaa, ema aluga toos nee dehan ba malu, 'Nia mak sei hetan nia aman nia riku-soin tomak. Diak liu ita oho tiha nia, atu toos nee sai ita nian fali.' ⁸ Nunee sira kaer nia, oho nia, depois rasta nia mate isin sai husi toos laran."

⁹ Konta hotu tiha, Jesus husu ba nai ulun relijiaun sira dehan, "Agora, toos nain sei halo saida? Nia sei baa oho tiha sira hotu, depois foo fali toos nee ba ema seluk aluga. ¹⁰ Iha Livru Sagradu kompara Mesias hanesan fatuk ida. Imi nunka lee ka? Iha nebaa dehan,

'Iha fatuk ida nebee badaen fatuk sira lakohi uza,

maibee agora fatuk nee mak sai fali fatuk nebee prinsipal.

¹¹ Nai Maromak rasik mak hili fatuk nee, ita haree ba furak teb-tebes.'"*

¹² Nai ulun relijiaun sira rona komparasaun nee, sira hatene katak Jesus konta istoria nee hodi hatudu sira nia sala. Nunee sira buka dalan atu kaer Nia, maibee sira

☆ **11:23** Mateus 17:20; 1 Korintu 13:2 * **11:26** Kopia evanjelhu Marcos nian husi tempu antigu barak. Versikulu 26 nee tama iha kopia nee balu, maibee iha kopia nebee antigu liu la tama. ☆ **11:26** Mateus 6:14-15 ☆ **12:1** Isaias 5:1-2 ☆ **12:11** Salmus (Mazmur) 118:22-23

tauk ema lubun boot nee, entaun sira husik Nia sai husi fatin nee.

*Pergunta kona ba selu impostu
(Mateus 22:15-22; Lucas 20:20-26)*

¹³ Hotu tiha nai ulun relijiaun sira haruka ema Farizeu balu ho partidu Herodes nia membru balu baa hasoru Jesus hodi husu pergunta oi-oin ho intesaun atu hamonu Nia. ¹⁴ Too iha Jesus, sira husu, "Mestri, ami hatene katak Ita Boot ema nebee mak moris loos. Ita Boot la preokupa ema seluk nia hanoin, tanba Ita Boot la fihir ema. Ita Boot sempre hanorin ho loos kona ba Maromak nia hakarak. Ami nia pergunta mak nee: Tuir ita nia lei relijiaun, ita selu impostu ba liurai boot César, nee loos ka la loos? Ita tenki selu ka lae?"

¹⁵ Maibee Jesus hatene katak sira koalia oin ida hahalok oin seluk, nunee Nia dehan ba sira, "Nusaa mak imi hakarak hamonu Hau? Lori took osan mutin ida mai Hau haree."

¹⁶ Sira lori osan mutin ida foo ba Jesus, i Nia husu ba sira, "See nia oin mak iha osan nee? I see nia naran?"

Sira hataan, "Liurai boot César nian."

¹⁷ Jesus hatete ba sira, "Entaun foo ba estadu buat nebee mak estadu nian, i foo ba Maromak buat nebee mak Maromak nian."

Rona nunee, sira admira.

Nai Jesus hanorin kona ba ema mate moris fila fali

(Mateus 22:23-33; Lucas 20:27-40)

¹⁸ Depois ema husi grupu Saduseu mos mai koko Jesus. Ema Saduseu sira hanorin dehan, ema mate sei la moris fali. Entaun sira husu ba Jesus, ¹⁹ "Mestri, Moisés hakerek lei ida rai hela mai ita dehan nunee: Se mane ida mate husik hela nia kaben, maibee la iha oan, mane nia alin tenki kaben fali ho feto faluk nee, para bele foo jersaun ba nia maun. ²⁰ Entaun, hanesan nee: Uluk iha maun-alin nain hitu. Maun boot kaben, depois nia mate, la iha oan. ²¹ Entaun nia alin ida tuir nia nee, kaben fali ho feto faluk nee. La kleur nia mos mate, la iha oan. Nunee mos ho nia alin tuir mai. Nia kaben ho feto faluk nee, maibee nia mate, la iha oan. ²² Nunee nafatin too nain hitu nee mate hotu, la iha oan. Ikus liu feto nee mos mate. ²³ Agora ami husu nunee: Feto nee kaben ho mane nain hitu. Aban-bainrua Maromak halo moris fali ema mate, fetu nee nia kaben mak ida nebee loos?"

²⁴ Jesus hataan dehan, "Imi nia hanoin nee sala liu! Tanba imi la hatene saida mak hakerek iha Livru Sagradu, i la kompriende Maromak nia kbiit. ²⁵ Bainhira ema mate moris fila fali, sira la kaben tan ona. Maibee sira hanesan anju sira iha lalehan. ²⁶ Agora, kona ba ema mate moris fali, imi nunka lee Moisés nia livru nebee hakerek kona ba ahi lakan iha ai huun kiikoan ida ka? Iha momentu nebaa Maromak foo hatene ba Moisés dehan, 'Hau mak o nia bei-ala Abraão nia Maromak, Isac nia Maromak ho Jacó nia Maromak, sira hotu adora nafatin Hau too agora.' ²⁷ Nee hatudu katak ema mate sei moris fali. Tanba so ema moris deit mak bele adora Maromak, ema mate lae. Imi nia hanoin sala duni."

*Ukun fuan nebee mak importante liu
(Mateus 22:34-40; Lucas 10:25-28)*

²⁸ Iha mestri relijiaun ida mai rona Jesus diskuti malu ho ema Saduseu sira. Mestri relijiaun nee haree katak Jesus hataan sira nia pergunta ho diak, entaun nia husu ba Jesus, "Husi ukun fuan hotu-hotu, ida nebee mak importante liu?"

²⁹ Jesus hataan, "Ukun fuan ida importante liu mak nee: 'Rona mai Israel oan sira! Maromak, ita nia Nai, Nia mesak ida deit. ³⁰ O tenki hadomi Maromak, o nia Nai, ho o nia aan tomak, ho laran tomak, ho neon tomak, ho forsa tomak.' ³¹ Ukun fuan ida segundu mak nee: 'O tenki hadomi o nia maluk hanesan o hadomi o nia aan rasik.' La iha tan ukun fuan seluk mak importante liu ukun fuan rua nee.'"

³² Mestri relijiaun nee hataan fali, "Mestri, Ita Boot nia resposta nee diak! Ita Boot dehan nee loos duni. Maromak mesak ida deit, la iha tan Maromak seluk. ³³ Ita tenki hadomi Maromak ho laran tomak, ho hanoin tomak, ho forsa tomak. I ita mos tenki hadomi ita nia maluk hanesan ita hadomi ita nia aan rasik. Buat rua nee importante liu fali sakrifisiu tunu ho mos sakrifisiu sel-seluk.'"

³⁴ Jesus haree mestri relijiaun nee hataan ho matenek. Nunee Nia dehan, "Ita boot besik atu sai Maromak nia reinu."

Hotu tiha la iha ema ida brani husu tan pergunta ba Jesus.*

Mesias, Salvador nebee atu mai nee see?

(Mateus 22:41-46; Lucas 20:41-44)

³⁵ Jesus hanorin hela ema barak iha area uma kreda boot, Nia dehan, "Nusaa mak mestri relijiaun sira dehan, Mesias liurai

* 12:18 Apostolu sira nia Istoria 23:8 * 12:19 Deuteronomiu (Ulangan) 25:5 * 12:26 Ézodu (Keluara) 3:6

* 12:30 Deuteronomiu (Ulangan) 6:4-5 * 12:31 Levítiku (Imamat) 19:18 * 12:32 Deuteronomiu (Ulangan)

4:35 * 12:33 Oseias (Hosea) 6:6 * 12:34 Lucas 10:25-28

David nia Jersaun? ³⁶ Afinal Espiritu Santu foo hanoin ba David atu foo sai dehan,

'Nai Maromak hatete ona ba hau nia Nai dehan,

"Mai tuur iha Hau nia sorin loos, too Hau hamonu O nia inimigu sira iha O nia ain okos." *✠

³⁷ Iha nee liurai David rasik bolu Mesias nee nia Nai. Entaun oinsaa mak Mesias nee bele sai fali David nia Jersaun?"

Ema barak nebee rona Jesus nia hanorin nee, sira gosta loos.

Nai Jesus kritika mestri relijiaun sira (Mateus 23:1-36; Lucas 20:45-47)

³⁸ Momentu Jesus sei hanorin ema barak nee, Nia dehan, "Imi tenki kuidadu di-diak ho mestri relijiaun sira. Sira gusta lao hatais batina naruk, i gusta ema kumprimenta sira iha merkadu. ³⁹ Kuandu iha uma kreda laran ka iha festa, sira gusta tuur iha oin hanesan ema boot. ⁴⁰ Maibee sira mos gusta han-matak feto faluk sira hodi hadau sira nia uma, i sira finji harohan nar-naruk para ema haree. Maromak sei kastigu sira todan liu fali ema seluk."

Feto faluk kiak ida foo oferta (Lucas 21:1-4)

⁴¹ Jesus tuur besik kaixa oferta iha uma kreda boot hodi haree ema tau osan ba iha kaixa oferta nee. Iha ema riku barak tau osan boot. ⁴² Iha mos feto faluk kiak ida mai tau osan oferta sentavus rua ba iha kaixa laran, osan nee nia folin kiik loos.

⁴³ Haree nunee, Jesus bolu Nia eskolante sira hodi dehan, "Hau hatete lo-loos ba imi, oferta nebee feto faluk kiak nee foo, nia folin boot liu fali oferta sira sel-seluk. ⁴⁴ Sira seluk foo husi sira nia osan restu. Maibee feto faluk nee foo hotu buat nebee nia iha. Atu hola hanaan mos, la iha ona."

13

Uma kreda boot sei rahun (Mateus 24:1-2; Lucas 21:5-6)

¹ Hotu tiha Jesus ho Nia eskolante sira sai husi uma kreda boot. Sira sai dadauk, Nia eskolante ida dehan nunee: "Mestri, haree took uma kreda nee! Uma sira nee hada ho fatuk bo-boot deit, haree ba kapaas loos."

² Jesus dehan ba nia, "Haree di-diak uma bo-boot sira nee. Too loron ida, buat sira nee sei rahun hotu. Fatuk sira nee hotu sei tetuk too rai."

Terus boot sei mai (Mateus 24:3-28; Lucas 21:7-24)

³ Depois Jesus lao baa tuur iha foho Oliveira hodi hateke ba uma kreda boot. Pedro, Tiago, João ho André husu Nia mes-mesak, ⁴ "Hatete took mai ami, buat nebee ohin Ita Boot koalía nee, bainhira mak sei akontese? Kuandu buat sira nee atu akontese, sinal saida mak sei mosu?"

⁵ Jesus hataan dehan, "Kuidadu di-diak para ema la bele bosok imi. ⁶ Ema barak sei mai lori Hau nia naran dehan sira nee mak Mesias. I sira lohi ema barak atu lao sala dalan. ⁷ Imi sei rona kona ba funu oi-oin, i ema sei konta tutan kona ba funu iha fat-fatin. Bainhira imi rona nunee, keta tauk. Buat sira nee tenki akontese uluk, maibee nee laos dehan katak mundu atu remata ona. ⁸ Nasaun sei funu hasoru nasaun, estadu sei funu hasoru estadu. Rai sei nakdoko iha fat-fatin, sei iha rai hamlaha boot. Maibee susar sira nee foin mak hahuu, hanesan feto isin rua nebee foin kanotak moras atu tuur ahi.

⁹ Kuidadu, tanba ema sei mai kaer imi hodi lori imi ba iha tribunal. Sira sei baku imi ho sikoti iha sira nia uma kreda laran. Sira mos sei foo sala ba imi iha naiulun ho liurai sira nia oin, tanba imi tuir Hau. Ho nunee imi sei foo sasin kona ba Hau iha sira nia oin. ¹⁰ Liafuan Diak kona ba Hau, tenki foo sai iha nasaun hotu-hotu, depois mak foin mundu remata. ¹¹ Bainhira ema kaer imi hodi lori imi ba iha tribunal, lalika preokupa kona ba saida mak imi atu hataan iha nebaa. Hataan deit saida mak Maromak foo hatene ba imi iha momentu nebaa. Tanba liafuan nebee imi koalía nee laos imi nia liafuan rasik, maibee mai husi Espiritu Santu.*

¹² Ema sei sai traidor hodi faan nia maun-alin rasik atu ema oho. Nunee mos aman sira sei entrega sira nia oan atu ema oho. Oan sira sei kontra sira nia inan-aman, i entrega ba ema aat atu oho. ¹³ Ema hotu-hotu sei odi imi tanba imi tuir Hau. Maibee see mak tuir nafatin Hau too rohan, Maromak sei salva nia.*

¹⁴ Iha buat ida aat liu mak sei tama ba iha fatin lulik iha uma kreda boot, halo too Maromak hakribi. See mak lee liafuan nee, kompriende ba! Bainhira imi haree buat aat nee, imi nebee iha provinsia Judeia tenki halai ona ba foho.* ¹⁵ Iha loron nee, ema nebee iha hela liur, la bele tama ba iha uma laran hodi foti sasaan. ¹⁶ I ema nebee iha hela toos, la bele fila baa foti nia hena iha uma.* ¹⁷ Iha tempu nee, feto isin rua ho inan sira nebee foo susu nia oan, sei terus teb-tebes. ¹⁸ Harohan ba Maromak atu buat nee la bele akontese iha tempu

* 12:36 Salmus (Mazmur) 110:1 ✠ 13:11 Mateus 10:17-20; Lucas 12:11-12 ✠ 13:13 Mateus 10:22 ✠ 13:14 Daniel 9:27, 11:31, 12:11 ✠ 13:16 Lucas 17:31

malirin. ¹⁹ Tanba iha tempu nee, ema sei terus aat liu. Komesa husi Maromak halo lalehan ho rai too agora, seidauk iha terus aat ida hanesan nee. I kuandu terus boot nee liu tiha, sei la akontese tan hanesan nee.* ²⁰ Se Nai Maromak la habadak tempu terus nee, la iha tan ema ida mak moris. Maibee Nia sei habadak duni, tanba Nia hadomi ema nebee mak Nia hili tiha ona.

²¹ Iha tempu nee, se ema ruma dehan ba imi, 'Haree took, Mesias iha nee' ka 'Mesias iha nebaa', keta fiar. ²² Tanba ema sei mai bosok dehan sira mak Mesias ka sira Maromak nia profeta. Sira sei hatudu milagre bo-boot nebee halo ema admira, atu nunee sira bele lohi ema hotu-hotu atu lao sala dalan. Too ema nebee Maromak hili mos sira hakarak hamonu. ²³ Entaun matan moris! Hau foo sai tiha ona buat hotu-hotu ba imi molok buat sira nee akontese."

*Nai Jesus sei fila fali mai husi lalehan
(Mateus 24:29-35; Lucas 21:25-33)*

²⁴ "Bainhira loron terus nee liu tiha, loro matan sai nakukun tiha, fulan mos la foo naroman tan.* ²⁵ Fitun sira iha lalehan sei monu namtate, i forsa hotu-hotu iha kalohan leten sei nakdoko.*

²⁶ Depois ema hotu-hotu sei haree Hau, Ema Umanu nia Oan tuun mai iha kalohan leten, ho kbiit boot ho naroman lalehan nian.* ²⁷ I Hau sei haruka Hau nia anju sira halibur ema sira nebee mak Hau hili tiha ona husi mundu tomak, husi rai ulun too rai ikun.

²⁸ Hanoin took ai figeira, i aprende husi ai nee. Bainhira ai figeira nia sanak komesa matak i nia dikin komesa sai, imi hatene katak bailoron besik ona. ²⁹ Nunee mos bainhira imi haree buat sira nee akontese, imi hatene katak Hau besik mai ona, Hau iha ona odamatan oin. ³⁰ Hau hatete lo-loos ba imi, husi ema hotu nebee mak moris iha tempu nee, iha balu sei moris too buat sira nee hotu akontese. ³¹ Lalehan ho rai sei remata, maibee Hau nia liafuan sei la remata."

*La iha ema ida hatene bainhira mak Nai
Jesus atu mai fali
(Mateus 24:36-44)*

³² "Kona ba loron ka oras nebee mak Hau atu fila fali mai, la iha ema ida mak hatene. Anju sira iha lalehan mos la hatene, i Hau, Maromak nia Oan mos

lae. So Aman Maromak deit mak hatene.* ³³ Nee duni matan moris neon nain ba. Tanba imi la hatene bainhira loos mak Hau atu fila fali mai. ³⁴ Nee sei hanesan uma nain ida nebee sai husi uma atu baa iha rai dook. Nia haruka nia atan sira mak tau matan ba nia uma, i foo knaar ba atan ida-idak. Ba ida hein odamatan, nia hameno hela atu halo seguransa di-diak.* ³⁵ Entaun imi tenki matan moris, tanba imi la hatene bainhira loos mak uma nain fila fali mai. Nia atu mai lokraik ka kalan boot ka, dadeer-saan nakukun ka loron matan sae, imi la hatene. ³⁶ Keta halo be nia fila derepent, nia haree imi toba dukur hela.

³⁷ Nunee, saida mak Hau hatete ba imi nee, Hau hatete mos ba ema hotu-hotu: Imi tenki matan moris neon nain."

14

*Ema boot sira buka dalan atu oho Nai
Jesus*

*(Mateus 26:1-5; Lucas 22:1-2; João
11:45-53)*

¹ Falta loron rua tan festa Paskua ho Festa Paun la Tau Fermentu. Nai lulik nia ulun sira ho mestri relijiaun sira buka dalan atu kaer Jesus ho nonook deit hodi oho. ² Maibee sira hatete, "La bele kaer Nia iha loron festa nee, se lae povu bele halo rungu-ranga."*

*Feto ida fui mina morin ba Nai Jesus nia
ulun*

(Mateus 26:6-13; João 12:1-8)

³ Jesus baa iha aldeia Betânia hodi haan iha Simão ida nebee uluk moras lepra nia uma. Jesus sei haan hela, feto ida mai lori botir ida halo husi fatuk murak, mina morin karun teb-tebes mak iha laran. Nia baa besik Jesus, i baku rahun tiha botir nee nia ibun hodi fui mina morin ba iha Jesus nia ulun.*

⁴ Ema balu iha nebaa hirus hodi dehan ba malu, "Nusaa mak nia estraga fali mina morin nee? ⁵ Se faan karik, bele hetan osan liu fali ema badaen nia salariu tinan ida nian. Depois osan nee bele foo ba ema kiak." Nunee sira siak loos feto nee.

⁶ Maibee Jesus dehan, "Nia halo ona buat furak mai Hau. Husik nia halo ba! Imi keta hirus nia. ⁷ Ema kiak sira sempre iha imi nia leet. Bainhira deit mak imi hakarak ajuda sira, bele deit. Maibee Hau laos atu hela nafatin ho imi.* ⁸ Feto nee halo tiha ona buat nebee nia bele. Nia

* 13:19 Daniel 12:1; Apokalipse 7:14 * 13:24 Isaias 13:10; Ezequiel 32:7; Joel 2:10,31, 3:15; Apokalipse 6:12

* 13:25 Isaias 34:4; Joel 2:10; Apokalipse 6:13 * 13:26 Daniel 7:13; Apokalipse 1:7 * 13:32 Mateus 24:36

* 13:34 Lucas 12:36-38 * 14:2 Ezodu (Keluaran) 12:1-27 * 14:3 Mina morin nee nia naran "nardu", ema halo husi ai abut morin ida. Botir mina nian nee, ema bahat husi fatuk murak ida naran "alabastru". Mina nee nia folin denáriu 300. * 14:7 Deuteronomiu (Ulangan) 15:11

fui mina morin nee hodi prepara Hau nia isin molok atu hakoi. ⁹ Hau hatete lo-loos ba imi, aban-bainrúa bainhira ema foo sai Liafuan Diak iha mundu tomak, sira mos sei konta kona ba buat nebee mak nia halo mai Hau, atu ema hanoin nafatin nia.”

*Judas hanoin aat atu faan Jesus
(Mateus 26:14-16; Lucas 22:3-6)*

¹⁰ Depois Judas Iscariotes, eskolante ida husi sanulu resin rua nee, baa hasoru nai lulik niaulun sira para bele faan Jesus ba sira. ¹¹ Rona nunee sira kontenti teb-tebes, i sira promete atu foo osan ba nia. Judas mos konkorda. Nunee nia komesa buka dalan atu entrega Jesus ba sira.

Nai Jesus haan hamutuk ho Nia eskolante sira iha festa Paskua

(Mateus 26:17-30; Lucas 22:7-23; João 13:21-30; 1 Korintu 11:23-25)

¹² Festa Paun la Tau Fermentu hahuu ona. Iha loran primeiru, ema Judeu oho bibi malae oan para kalan bele selebra festa Paskua. Iha loran nee Jesus nia eskolante sira baa husu Nia dehan, “Ita Boot hakarak ami baa prepara hanaan atu selebra festa Paskua iha nebee?”

¹³ Depois Jesus haruka Nia eskolante nain rua hodi dehan ba sira, “Imi baa iha sidade Jerusalém. Too iha nebaa imi sei hasoru mane ida lori hele sanan rai ho bee iha laran, imi tuir deit nia. ¹⁴ Nia tama ba uma nebee, imi mos tama hodi hatete ba uma nain nunee: ‘Mestri husu kona ba fatin nebee mak prepara ona ba Nia atu haan hamutuk ho Nia eskolante sira hodi selebra festa Paskua. Fatin nee iha nebee?’ ¹⁵ Depois uma nain sei hatudu salaun ida iha uma andar leten, nia prepara tiha ona fatin nee. Hela deit imi nain rua baa prepara hanaan iha nebaa.”

¹⁶ Nunee sira nain rua baa ona. Too iha sidade, sira hetan buat hotu-hotu tuir lo-loos saida mak Jesus ohin hatete ba sira. I sira halo preparasaun ba festa Paskua iha nebaa.

¹⁷ Bainhira kalan ona, Jesus ho Nia eskolante nain sanulu resin rua too iha uma. ¹⁸ Sira haan daudaun iha meza, Jesus dehan, “Hau hatete lo-loos ba imi, husi imi sira nebee haan hamutuk ho Hau agora dadauk, ida sei faan Hau ba Hau nia inimigu sira.”^{*}

¹⁹ Rona nunee, Nia eskolante sira tristi teb-tebes. I sira ida-ida husu ba Nia dehan, “Laos hau, loos ka lae?”

²⁰ Jesus hataan, “Ema nebee mak atu faan Hau nee, ema ida husi imi nain sanulu resin rua nebee agora haan lisuk ho

Hau iha manko. ²¹ Hau, Ema Umanu nia Oan tenki mate duni tuir buat nebee hakerek tiha ona iha Livru Sagradu. Maibee ema nebee faan Hau nee, sei terus teb-tebes. Diak liu uluk kedas nia lalika moris.”

²² Sira haan hela, Jesus foti paun hodi foo agradese ba Maromak. Nia silu paun nee hodi fahe ba sira dehan, “Simu ba. Nee Hau nia isin.”

²³ Depois Nia foti tua kopu ida. Nia foo agradese ba Maromak, i foo ba Nia eskolante sira hotu hemu. ²⁴ Nia dehan ba sira, “Tua nee Hau nia raan. Liu husi Hau nia raan fakar mak Maromak kumpri Nia promesa hodi hamoos ema barak nia sala.”^{*} ²⁵ Hau hatete lo-loos ba imi, Hau sei la hemu tan tua nee. Bainhira Maromak ukun nudar Liurai iha mundu foun mak foin Hau hemu fali tua foun.”

²⁶ Hotu tiha Jesus ho Nia eskolante sira kanta hamutuk hodi hahii Maromak. Depois sira sai ba iha foho Oliveira.

*Nai Jesus dehan, Pedro sei nega Nia
(Mateus 26:31-35; Lucas 22:31-34; João 13:36-38)*

²⁷ Jesus hatete ba Nia eskolante sira dehan, “Imi hotu-hotu sei halai husik hela Hau. Tanba iha Livru Sagradu hakerek dehan, ‘Hau sei oho tiha bibi atan, i bibi sira sei halai namkari hotu.’^{*} ²⁸ Hau sei mate duni. Maibee bainhira Hau moris fali, Hau baa hein imi iha provinsia Galileia.”^{*}

²⁹ Pedro hataan, “Maski sira hotu halai namkari, maibee hau sei la halai.”

³⁰ Jesus dehan ba nia, “Hau hatete lo-loos ba o, iha kalan nee duni, molok manu kokoreek dala rua, o sei nega Hau dala tolu.”

³¹ Pedro hataan ho makaas dehan, “Maski hau tenki mate hamutuk ho Ita Boot mos, hau sei la nega.” Eskolante sira seluk mos hataan hanesan.

Nai Jesus halo orasaun iha toos Getsémani

(Mateus 26:36-46; Lucas 22:39-46)

³² Depois sira baa iha fatin ida naran Getsémani. Too iha nebaa, Jesus hatete ba Nia eskolante sira, “Imi tuur iha nee, Hau sei baa halo orasaun lai.”

³³ Nia lao tan uitoan, lori Pedro, Tiago ho João. Iha tempu nee Jesus nia laran susar teb-tebes i la hakmatek. ³⁴ Jesus hatete ba sira nain tolu, “Hau nia laran susar teb-tebes, too senti atu besik mate ona. Imi hein iha nee hodi hadeer nafatin.”

³⁵ Jesus lao tan uitoan husi sira, depois Nia taka rabat ba rai hodi harohan atu

^{*} 14:18 Salmus (Mazmur) 41:10

^{*} 14:24 Ézodu (Keluaran) 24:8; Jeremias 31:31-34

^{*} 14:27 Zacarias 13:7

^{*} 14:28 Mateus 28:16

se bele karik terus ida nee la bele kona Nia. ³⁶ Nia husu, "Hau nia Aman doben, Ita Boot bele halo buat hotu-hotu. Hasai tiha terus ida nee husi Hau. Maibee la bele halo tuir Hau nia hakarak, halo tuir deit Ita Boot nia hakarak."

³⁷ Depois Nia fila fali ba nia eskolante nain tolu nee, Nia haree sira toba dukur hela. Nia hatete ba Simão Pedro, "Simão, o dukur ka? O atu hadeer deit oras ida hamutuk ho Hau nos la bele ka?"

³⁸ Depois Jesus hatete ba sira nain tolu dehan, "Hadeer hodi halo orasaun atu imi la bele monu ba tentasaun. Tanba imi nia laran hakarak atu halo buat nebee loos, maibee imi ema nebee fraku."³⁹

³⁹ Dala ida tan Jesus baa halo orasaun ho liafuan nebee hanesan. ⁴⁰ Bainhira Nia fila fali, Nia haree sira nain tolu toba fali, tanba sira nia matan dukur loos. Kuandu Nia fanu tan sira, sira la hatene atu koalia saida ba Nia.

⁴¹ Depois Jesus baa harohan tan, ida nee dala tolu ona. Hotu tiha Nia fila fali ba Nia eskolante sira hodi dehan, "Imi sei toba deskansa ka? Too ona! Agora oras too ona atu ema faan Hau, Ema Umanu nia Oan ba iha ema aat nia liman. ⁴² Hadeer ona. Haree ba! Ema nebee mak faan Hau ba ema aat nee mai daudaun ona. Mai ita baa took iha sira."

Ema kaer Nai Jesus

(*Mateus 26:47-56; Lucas 22:47-53; João 18:3-12*)

⁴³ Jesus sei koalia hela, Judas, eskolante ida husi sira nain sanulu resin rua nee, too mai. Ema barak mai hamutuk ho nia, lori surik ho ai dona. Ema sira nee, nai lulik nia ulun sira, mestri relijiaun sira ho katuas lia nain sira mak haruka. ⁴⁴ Molok too iha nebaa, Judas foo tiha ona sinal ba sira dehan, "Ema nebee mak hau rei, Nia mak nee, imi kaer Nia hodi lori Nia ho seguransa metin."

⁴⁵ Bainhira Judas too, nia baa kedas iha Jesus hodi dehan, "Mestri." I nia rei Jesus. ⁴⁶ Depois ema sira nee kaer Jesus. ⁴⁷ Derepentí ema ida nebee hamriik iha nebaa losu nia surik hodi tesi kotu tiha ema ida nia tilun. Ema nee nai lulik boot nia atan.

⁴⁸ Jesus hatete ba ema barak nee dehan, "Nusaa mak imi mai lori surik ho ai dona atu kaer Hau? Imi hanoin Hau ema kriminozu ka? ⁴⁹ Afinal loro-loron Hau hamutuk ho imi iha area uma kreda boot hodi hanorin, i imi la kaer Hau. Maibee saida mak akontese mai Hau nee tenki sai

nunee duni tanba hakerek nanis ona iha Livru Sagradu."⁵⁰

⁵⁰ Depois Jesus nia eskolante sira husik hela Nia hodi halai namkari hotu.

⁵¹ Iha nebaa iha mane klosan ida nebee lao tuir Jesus, nia falun nia isin ho deit hena ida. Ema balu kaer nia, ⁵² maibee nia halai sai ho isin tanan, husik hela nia hena iha sira nia liman laran.

Justisa nain relijiaun Judeu desidi Nai Jesus tenki mate

(*Mateus 26:57-68; Lucas 22:54-55,63-71; João 18:13-14,19-24*)

⁵³ Depois ema nebee kaer Jesus, lori Nia ba iha nai lulik boot nia uma. Iha nebaa nai lulik nia ulun sira, katuas lia nain sira ho mestri relijiaun sira hotu halibur hamutuk ona atu foo justisa ba Jesus. ⁵⁴ Pedro lao tu-tuir Jesus husi dook deit, i tama liu ba moru laran. Depois Nia tuur hamutuk ho ema seguransa sira iha uma oin hodi haneruk ahi.

⁵⁵ Iha uma laran, nai lulik nia ulun sira ho justisa nain relijiaun Judeu sira seluk buka hela ema atu foo sasin para bele kastigu mate Jesus. Maibee justisa nain sira la hetan sala ida atu bele kastigu Nia. ⁵⁶ Iha ema barak mai foo testemunhu falsu. Maibee testemunhu sira nee, liafuan la haan malu.

⁵⁷ Depois ema balu hamriik hodi foo testemunhu falsu nunee: ⁵⁸ "Ami rona ema nee dehan, 'Hau sei halo rahun uma kreda boot nebee ema halo ho liman nee. Depois iha loron tolu nia laran Hau sei harii fali uma kreda foun ida nebee laos ema mak halo.'" ⁵⁹ Maibee sira nia liafuan nee mos la haan malu.

⁶⁰ Depois nai lulik boot hamriik iha sira nia oin hodi husu Jesus, "Ema sira nee foo sasin tiha ona kona ba O nia sala. Nusaa mak O la hataan sira?" ⁶¹ Maibee Jesus nonook deit, la hataan buat ida. Nunee nai lulik boot husu tan, "O mak Mesias, Nai Maromak nia Oan ka?"

⁶² Jesus hataan, "Hau duni. Aban-bainrua imi sei haree Hau, Ema Umanu nia Oan tuur iha Maromak Kbiit Nain nia sorin loos. I imi sei haree Hau tuun mai husi lalehan iha kalohan laran."⁶³

⁶³ Rona nunee, nai lulik boot nee hirus too lees tiha nia hena hodi dehan ba justisa nain sira, "Ita hein tan sasin seluk atu halo saida? ⁶⁴ Imi rona rasik ona Nia liafuan. Nia hatete aat Maromak! Imi foo justisa oinsaa?"

Justisa nain sira hotu hatuun desizaun katak Jesus merese mate.⁶⁵ Depois ema balu tafui kabeen ba Jesus, sira kesi hena

☆ 14:38 1 Korintu 10:13 ☆ 14:49 Lucas 19:47, 21:37
Levitiku (Imamat) 24:16

☆ 14:58 João 2:19 ☆ 14:62 Daniel 7:13 ☆ 14:64

ba Nia matan, i baku Nia hodi husu, “He, Profeta, foo sai took, see mak baku O nee?” Depois sira entrega Jesus ba seguransa sira, i seguransa sira mos baku Nia.

Pedro nega Nai Jesus dala tolu

(*Mateus 26:69-75; Lucas 22:56-62; João 18:15-18,25-27*)

⁶⁶ Pedro sei tuur hela iha kraik iha uma oin, nai lulik boot nia kriada ida mai. ⁶⁷ Nia haree Pedro haneruk hela ahi, nia fihir di-diak Pedro i dehan, “O mos hamutuk ho Jesus, *Ma Nazaré nee.*”

⁶⁸ Maibee Pedro nega dehan, “O hatete saida mak nee? Hau la kompriende o nia liafuan.” Depois Pedro hamriik hodi baa iha portau. [Iha momentu nee kedas, manu kokoreek.][†]

⁶⁹ Kriada nee haree tan nia i hatete ba ema nebee mak hamriik besik dehan, “Ema ida nee mos Jesus nia ema.” ⁷⁰ Pedro nega tan dala ida.

La kleur ema sira nebee hamriik iha nebaa dehan ba Pedro, “O nee Nia ema duni. Tanba o mos ema Galilea.”

⁷¹ Maibee Pedro jura dehan, “Hau la konhese Ema nebee imi temi nee. Se hau bosok karik, husik Maromak kastigu hau ba.”

⁷² Derepentni manu kokoreek dala ida tan. Rona nunee, Pedro hanoin fila fali liafuan nebee Jesus hatete ba nia dehan, “Molok manu kokoreek dala rua, o sei nega Hau dala tolu.” Entaun Pedro tanis ho laran dodok.

15

Em a lori Nai Jesus ba iha governador Pilatus

(*Mateus 27:1-2,11-14; Lucas 23:1-5; João 18:28-38*)

¹ Dadeer-saan deit, nai lulik nia ulun sira, katuas lia nain sira, mestri relijiaun sira ho justisa nain sira hotu foti desizaun kona ba Jesus nia mate. Entaun sira futu Nia i lori Nia baa entrega iha governador Pilatus.

² Too iha nebaa Pilatus husu ba Jesus, “Loos ka? O mak ema Judeu sira nia Liurai duni ka?”

Jesus hataan, “Ita dehan nee loos.”

³ Nai lulik nia ulun sira duun Jesus kona ba buat oi-oin deit. ⁴ Entaun Pilatus husu fila fali ba Jesus, “O lakohi hataan ka? Haree ba, sira foo sala ba O kona ba buat barak.”

⁵ Maibee Jesus la hataan buat ida, nunee Pilatus admira.

Governador Pilatus hamonu kastigu mate ba Nai Jesus

(*Mateus 27:15-26; Lucas 23:13-25; João 18:39—19:16*)

⁶ Tin-tinan, bainhira ema Judeu halo festa Paskua, povu husu governador atu hasai ema dadur ida, i governador sempre halo tuir. ⁷ Iha momentu nebaa iha ema ida naran Barabás kastigu hela iha komarka laran hamutuk ho nia maluk balu. Sira dadur hela tanba sira oho ema bainhira sira nia grupu halo rungu-ranga hasoru estadu Roma. ⁸ Iha tempu nee ema lubun boot baa husu Pilatus atu hasai tiha ema ida husi kadeia hanesan baibain.

⁹ Pilatus hataan, “Imi hakarak hau husik ema Judeu sira nia Liurai ka?” ¹⁰ Nia koalia nunee tanba nia hatene hela nai lulik nia ulun sira laran moras ba Jesus, nee mak sira entrega Jesus ba nia.

¹¹ Maibee nai lulik nia ulun sira tau lia ba ema barak nee atu husu ba Pilatus hodi hasai tiha Barabás ba sira.

¹² Entaun Pilatus hatete ba ema barak nee, “Se nunee hau tenki halo saida ba Ema nebee imi bolu Judeu nia Liurai nee?”

¹³ Sira hakilar makaas dehan, “Prega Nia ba krus!”

¹⁴ Depois Pilatus husu ba sira, “Tansaa? Nia halo krimi saida?”

Maibee sira hakilar makaas liu tan, “Prega tiha Nia ba krus!”

¹⁵ Entaun Pilatus halo tuir sira nia hakarak hodi hasai Barabás husi kadeia. I nia haruka ema baku Jesus ho sikoti, depois entrega Jesus ba soldadu sira atu prega iha krus.

Soldadu sira hamoe Nai Jesus

(*Mateus 27:27-31; João 19:2-3*)

¹⁶ Hotu tiha soldadu sira lori Jesus ba iha governador Pilatus nia rezidencia.* Sira bolu sira nia maluk soldadu sira halibur hamutuk hotu iha nebaa. ¹⁷ Depois sira foo hatais batina kor mean ida ba Jesus. Sira mos dulas ai tarak halo kabuar hanesan koroa liurai nian hodi tau ba Nia ulun.

¹⁸ Sira goza Nia hodi kumprimenta fila-fila dehan, “Viva, ema Judeu sira nia Liurai!” ¹⁹ Sira baku Jesus nia ulun fila-fila ho ai tonka, i tafui kabeen ba Nia. Sira mos finji hakneak hakruuk iha Nia oin. ²⁰ Sira hamoe tiha Nia, sira kolu fali batina mean nee hodi foo hatais Nia hena rasik. Hotu tiha sira lori Nia sai atu baa prega iha krus.

Em a prega Nai Jesus iha krus

(*Mateus 27:32-44; Lucas 23:26-43; João 19:17-27*)

[†] 14:68 Kopia evanjelhu Marcos husi tempu antigu barak. Balu temi manu kokoreek, balu lae. * 15:16 Tradusaun balu hakerek “Praetóriu”. Nee lian Latin hodi hatudu ba governador nia palasiu.

²¹ Iha dalan klanan, iha ema ida naran Simão, Alexandre ho Rufu nia aman, husi sidade Sirene, nia mai husi foho atu tama ba sidade. Soldadu sira obriga Simão nee hulani Jesus nia krus.* ²² Sira lori Jesus ba iha Golgota, katak “Fatin Ulun Ruin”. ²³ Iha nebaa sira kahur tua ho aimoruk hodi foo ba Jesus, maibee Nia lakohi hemu. ²⁴ Depois sira prega Jesus iha krus. I soldadu sira dada rifa atu hatene see mak bele hetan Nia hena ida-idak. ²⁵ Oras nebee sira prega Jesus ba iha krus nee tuku sia dadeer.* ²⁶ Iha ai kabelak ida nebee hakerek razaun saida mak Jesus simu kastigu mate. Iha ai kabelak nee hakerek nunee: “Ema Judeu sira nia Liurai.”

²⁷ Sira prega tan ema naok-teen boot nain rua iha krus, ida iha Jesus nia sorin loos, ida iha Nia sorin karuk. ²⁸ [Nee tuir saida mak hakerek iha Livru Sagradu dehan, “Ema konsidera Nia hanesan ema nebee kontra Maromak nia lei.”]† *

²⁹ Ema nebee liu husi fatin nee, sira doko ulun hodi koalia aat Jesus. Sira hatete, “Hei! Uluk O dehan atu halo rahun uma kreda boot, depois harii fali iha loron tolu nia laran.* ³⁰ Entaun salva took O nia Aan hodi tuun husi krus nee.”

³¹ Nai lulik nia ulun sira ho mestri relijiaun sira mos hatete aat Jesus. Sira dehan ba malu, “Nia salva ona ema seluk, maibee Nia la bele salva Nia Aan rasik. ³² Nia dehan, Nia mak Mesias, ema Israel nia Liurai, entaun diak liu agora Nia tuun husi krus atu ita haree i fiar Nia.” Ema nain rua nebee prega iha krus hamutuk ho Jesus mos hatete aat Nia fila-fila.

Nai Jesus mate

(*Mateus 27:45-56; Lucas 23:44-49; João 19:28-30*)

³³ Komesa meudia, nakukun taka metin rejiaun nee tomak too tuku tolu lokraik. ³⁴ Iha tuku tolu lokraik, Jesus hakilar ho lian makaas dehan, “*Eloi, Eloi, lama sabaktani?*” Nee dehan, “Hau nia Maromak, Hau nia Maromak, tansaa mak Ita Boot husik Hau mesak?”‡ *

³⁵ Rona nunee, ema balu nebee hamriik besik dehan, “Imi rona ba! Nia bolu profeta Elias.” ³⁶ Ema ida halai baa foti esponza rohan ida habokon ho tua siin, tau ba ai naruk ida hodi lolo ba iha Jesus nia ibun atu Nia hemu. Ema nee dehan, “Hein lai! Ita haree took, Elias mai hatuun Nia husi krus ka lae?”*

* 15:21 Roma 16:13 † 15:25 Salmus (Mazmur) 22:19 † 15:28 Kopia evanjelhu Marcos husi tempu antigu barak, Versikulu 28 nee tama iha kopia nee balu, maibee iha kopia nebee antigu liu la tama. * 15:28 Isaias 53:12

* 15:29 Salmus (Mazmur) 22:8, 109:25; Marcos 14:58; João 2:19 ‡ 15:34 Liafuan “*Eloi, Eloi, lama sabaktani*” nee lian Aram. * 15:34 Salmus (Mazmur) 22:2 * 15:36 Salmus (Mazmur) 69:22 * 15:38 Ézodu (Keluaran)

26:31-33 * 15:41 Lucas 8:2-3

³⁷ Depois Jesus hakilar tan ho lian makaas, i Nia iis mos kotu.

³⁸ Bainhira Jesus nia iis kotu, kurtina boot nebee taka fatin lulik iha uma kreda boot, naklees husi leten too kraik fahe tiha ba rua.* ³⁹ Komandante nebee hamriik iha krus oin nee haree Jesus nia mate oinsaa. I nia dehan, “Loos duni! Ema nee Maromak nia Oan.”

⁴⁰ Iha nebaa iha senhora balu asisti husi dook deit. Sira nee mak Maria Madalena, Maria ida Tiago kiik ho José nia inan, ho mos Salomé. ⁴¹ Sira nain tolu nee uluk tuir Jesus iha rai Galilea hodi serbi Nia. Iha tan feto barak mak uluk mai iha Jerusalém hamutuk ho Nia.*

Ema hakoi Nai Jesus nia mate isin

(*Mateus 27:57-61; Lucas 23:50-56; João 19:38-42*)

⁴² Loron nee Sesta, loron atu prepara ba Sabadu, ema Judeu nia loron deskansa. Rai atu kalan ona, ⁴³ nunee José husi sidade Arimateia brani baa hasoru Pilatus hodi husu Jesus nia mate isin. José nee membru ida nebee konhesidu iha tribunal relijiaun Judeu nian, i nia hein hela Maromak atu ukun nudar Liurai. ⁴⁴ Bainhira Pilatus rona katak Jesus mate tiha ona, nia hakfodak. Nunee nia haruka ema baa bolu komandante mai hodi husu, Jesus mate ona ka seidauk. ⁴⁵ Rona hotu tiha informasaun husi komandante, Pilatus foo lisensa ba José hodi foti Jesus nia mate isin.

⁴⁶ Nunee José baa sosa hena mutin diak nian. Depois nia baa hatuun Jesus nia mate isin husi krus hodi falun ho hena nee, i nia lori baa haloot iha rate. Rate nee fatuk lolon nebee ema bahat tiha ona atu sai rate. Hotu tiha nia duir fatuk boot ida hodi taka rate kuak.

⁴⁷ Maria Madalena ho Maria ida José nia inan haree hela fatin nebee mak sira haloot Jesus nia mate isin.

16

Nai Jesus moris fila fali

(*Mateus 28:1-8; Lucas 24:1-12; João 20:1-10*)

¹ Loron Sabadu liu ona, Maria Madalena, Maria ida Tiago nia inan ho Salomé baa sosa ai been morin atu lori baa tau iha Jesus nia mate isin. ² Iha Domingu dadeersaan, bainhira loro matan foin sae, sira baa iha rate. ³ Iha dalan klanan sira husu ba malu, “Orsida see mak sei ajuda ita

hodi duir fatuk boot nebee taka rate nee?"

⁴ Maibee too iha rate, sira hateke sae, sira haree fatuk boot teb-tebes nee muda sees tiha ona. ⁵ Depois sira tama ba iha rate laran. Sira haree ba liman loos, iha mane klosan ida hatais batina mutin tuur hela. Haree nunee sira hakfodak ho tauk. ⁶ Depois nia hatete ba sira dehan, "La bele hakfodak. Hau hatene imi buka hela Jesus, ema Nazaré, Ida nebee ema prega tiha ona ba krus nee. Nia moris fali ona, Nia la iha nee ona! Mai haree fatin nebee mak ema tau Nia mate isin nee. ⁷ Agora, imi baa foo hatene Nia eskolante sira ho mos Pedro dehan nunee: 'Nia sei baa iha Galileia hodi hein imi, i imi sei haree Nia iha nebaa, hanesan Nia hatete tiha ona ba imi.'"^{*}

⁸ Feto sira nee hakfodak too nakdedar. Sira sai husi rate hodi halai. Sira la foo hatene ba ema ida, tanba sira tauk.*

[*Nai Jesus hatudu Aan ba Nia eskolante sira*

(*Mateus 28:9-10,16-20; Lucas 24:13-49; João 20:11-23; Apostolu sira nia Istoria 1:6-8*)

⁹ Iha Domingu dadeer-saan bainhira Jesus moris fali husi mate, Nia hatudu Nia Aan uluk ba Maria Madalena. Maria nee uluk Jesus duni sai espiritu aat hitu husi nia laran. ¹⁰ Haree tiha Jesus, Maria baa atu foo hatene ba ema sira nebee tuir Jesus. Too iha nebaa, sira tristi ho tanis hela. ¹¹ Maibee bainhira Maria konta katak Jesus moris fali ona, i Maria haree tiha ona Nia, sira la fiar.

¹² Depois Jesus hatudu nia Aan ba Nia eskolante nain rua nebee lao tuir dalan atu baa iha aldeia ida. Iha momentu nebaa Jesus nia oin seluk tiha. ¹³ Haree tiha Nia, sira nain rua fila fali baa foo hatene eskolante sira seluk, maibee eskolante sira seluk la fiar nafatin.

¹⁴ Hotu tiha Jesus hatudu Aan ba Nia eskolante sanulu resin ida. Iha tempu nebaa Nia eskolante sira haan hela, Nia hasee sira tanba siraulun toos i lakohi fiar ema sira nebee mak haree tiha ona Nia moris fali husi mate.

¹⁵ Depois Jesus hatete ba sira, "Imi baa iha mundu tomak hodi foo sai Hau nia Liafuan Diak ba ema hotu-hotu.* ¹⁶ Ema nebee fiar hodi simu batizmu, Maromak sei salva nia. Maibee see mak la fiar, sei hetan kastigu. ¹⁷ Sira nebee fiar mai Hau,

sei halo milagre hodi hatudu Maromak nia kbiit, hanesan tuir mai nee: Sira sei duni sai diabu hodi Hau nia naran. Sira sei koalia ho lian nebee mak sira nunka aprende. ¹⁸ Bainhira sira kaer samea ka hemu veneno, sira diak hela. I sira tuu liman ba ema moras, ema moras sira nee sei hetan kura."

Nai Jesus sae ba lalehan

(*Lucas 24:50-53; Apostolu sira nia Istoria 1:9-11*)

¹⁹ Nai Jesus koalia hotu tiha, Maromak foti Nia sae ba lalehan, i Nia tuur iha Maromak nia liman loos.*

²⁰ Depois Nia eskolante sira baa foo sai Liafuan Diak iha nebee-nebee. Nai Jesus servisu hamutuk ho sira. Nia foo kbiit ba sira hodi halo milagre, i milagre sira nee hatudu katak Liafuan Diak nebee sira foo sai nee loos.]

* **16:7** Mateus 26:32; Marcos 14:28 * **16:8** Kopia evanjelhu Marcos nian husi tempu antigu barak. Kopia nebee antigu liu too deit versikulu 8. Maibee balu hakerek tan versikulu 9-20. I balu hakerek versikulu 9-10 hanesan tuir mai: Bainhira fetu nain tolu nee too iha Pedro ho nia maluk sira, sira konta badak deit buat hotu nebee mane klosan nee ohin hatete ba sira. Iha loran ida Jesus rasik haruka Nia eskolante sira baa iha mundu tomak, husi lorosae too loro monu. Nia haruka sira foo sai Nia liafuan kona ba salvasaun nebee Maromak foo too tinan ba tinan. Liafuan nee nunka hotu nunka remata. * **16:15** Apostolu sira nia Istoria 1:8 * **16:19** Apostolu sira nia Istoria 1:9-11

Evanjelhu Lucas

Tanba saa mak Lucas hakerek istoria nee

¹ Senhor Teófilo* mak hau respeita. Iha ema barak hakerek ona kona ba buat nebee mak Maromak halo ona iha ami nia leet. ² Sira hakerek tuir lo-loos istoria nebee mak ami rona husi ema sira nebee akompanha Jesus nia moris husi primeiru kedas. Nia ema sira nee mak foo tutan Nia hanorin mai ami. ³ Hau rasik mos estuda di-diak ona istoria nee tomak husi huun too rohan. Nee duni hau desidi atu hakerek ba senhor, saida loos mak akontese, ⁴ para senhor mos bele hatene katak, buat nebee mak ema hanorin ona ba senhor kona ba Jesus, loos duni.

Anju foo hatene João Sarani Nain nia moris

⁵ Isteria nee hahuu bainhira liurai Herodes sei ukun iha provinsia Judeia. Iha tempu nebaa iha nai lulik relijiaun Judeu ida naran Zacarias. Nia tama iha grupu nai lulik Abias nian. Zacarias nia kaben naran Isabel, sira nain rua husi nai lulik Arão nia jerasaun.* ⁶ Sira nee ema nebee moris loos tuir Maromak haree, sira halo tuir hotu Nai Maromak nia lei. ⁷ Zacarias ho Isabel katuas ho ferik liu ona, maibee la iha oan, tanba hori uluk kedas Isabel la bele hetan oan.

⁸ Iha loron ida, Zacarias nia grupu mak baa halao servisu iha Nai Maromak nia uma kreda boot. Nunee Zacarias mos halao nia servisu hanesan nai lulik iha Maromak nia oin. ⁹ Tuir nai lulik sira nia kostumi, sira dada rifa hodi hatene see mak bele tama ba iha uma kreda boot nia laran hodi sunu ai morin iha Maromak nia oin. Iha loron nee, rifa monu ba Zacarias. ¹⁰ Entaun Zacarias tama ba laran. Bainhira nia sunu ai morin, ema barak halo hela orasaun iha liur.

¹¹ Derepentí deit Nai Maromak nia anju ida mosu mai, hamriik iha altar sunu ai morin nian, iha sorin loos. ¹² Haree nunee, Zacarias hakfodak i tauk teb-tebes. ¹³ Maibee anju nee hatete, "Zacarias, la bele tauk! Tanba Maromak rona ona o nia orasaun. O nia kaben Isabel sei tuur ahi, oan mane ida. O tenki tau nia naran João. ¹⁴ Nia sei halo imi nia laran haksolok teb-tebes. Bainhira nia moris mai, ema

barak sei haksolok hamutuk ho imi. ¹⁵ Nai Maromak sei konsidera nia hanesan ema boot ida. Durante nia vida tomak, imi nia oan nee la bele hemu tua. I Espiritu Santu sei domina nia dezde iha nia inan nia kabun laran.* ¹⁶ Nia sei lori ema Israel barak fila fali ba Maromak, sira nia Nai. ¹⁷ João nia espiritu ho kbiit sei hanesan Maromak nia profeta Elias. João sei mai uluk hodi prepara povu atu simu ita nia Nai. Depois mak foin ita nia Nai mai. João sei halo aman sira nia laran hadomi fila fali sira nia oan. I ema sira nebee fila kotuk ba Maromak, nia sei halo sira tuir fali Maromak nia hakarak.*"

¹⁸ Zacarias husu ba anju nee, "Hau katuas liu ona, i hau nia kaben mos ferik liu ona. Oinsaa mak hau bele hatene katak buat nee loos?"

¹⁹ Anju hataan, "Hau Gabriel. Hau sempre hamriik iha Maromak nia futar oin. I Nia rasik mak haruka hau mai hatoo lia menon nee ba o.* ²⁰ Maibee o la fiar hau nia liafuan. Nee duni komesa agora o sei la koalía tan too labarik nee moris. Tanba too tempu nee Maromak desidi, buat sira nee sei sai duni."

²¹ Ema barak nebee halo hela orasaun iha liur, hein Zacarias atu sai mai. Sira admira tanba nia kleur iha laran. ²² Depois, bainhira nia sai mai, nia la koalía liafuan ida ba sira. Nia halo sinal deit ho liman, maibee koalía la diak. Entaun sira kompriende katak, Maromak hatudu sinal ruma ba nia iha uma kreda laran.

²³ Too nia tempu servisu iha uma kreda boot hotu ona, Zacarias fila ba uma. ²⁴ La kleur nia kaben Isabel isin rua. Durante fulan lima, Isabel hela deit iha uma laran. ²⁵ Nia dehan, "Nai Maromak mak halo ida nee mai hau. Nia hatudu Nia laran diak mai hau, para ema ida la bele hamoe tan hau."

Anju foo hatene Nai Jesus nia moris ba Maria

²⁶ Bainhira Isabel isin rua fulan neen ona, Maromak haruka anju Gabriel baa iha aldeia Nazaré iha provinsia Galileia hodi hasoru feto raan ida naran Maria. Menina nee troka prenda ona ho mane ida naran José, husi liurai David nia jerasaun.* ²⁷ Entaun anju Gabriel baa hasoru Maria hodi kumprimenta nia dehan, "Maria, Nai Maromak foo bensaun boot ba o, i Nia hamutuk ho o."

²⁹ Rona nunee, Maria sai bilaan tiha hodi hanoin, liafuan nee dehan saida loos.

* **1:1** Naran Teófilo ho lian Gregu (*Yunani*) dehan "ema nebee hadomi Maromak". Nee Lucas nia livru primeiru nebee nia hakerek ba Teófilo. * **1:5** 1 Krónikas (Tawarikh) 24:10; Ézodu (Keluaran) 7:7 * **1:15** Númerus (Bilangan) 6:3 * **1:17** Malakias 4:5-6 * **1:19** Daniel 8:16, 9:21 * **1:27** Mateus 1:18

³⁰ Maibee anju hatutan tan dehan, “Maria, keta tauk! Tanba Maromak nia domin ba o boot teb-tebes. ³¹ La kleur tan, o sei isin rua, i sei tuur ahi, oan mane ida. O tenki tau Nia naran Jesus.”[†]

³² Nia sei sai boot teb-tebes.

I Maromak Aas Liu sei bolu Nia dehan,
‘Hau nia Oan.’

Nai Maromak sei foti Nia hodi kaer ukun, hanesan Nia bei-ala liurai David.

³³ O nia oan nee mak sei ukun ema Israel tinan ba tinan nafatin.[‡]

Nia ukun sei la remata.”[✧]

³⁴ Maria husu ba anju, “Oinsaa mak hau bele isin rua? Hau seidauk hola mane.”

³⁵ Anju hataan, “Espiritu Santu sei tuun ba iha o, i Maromak Aas Liu nia kbiit sei hamahon o. Nunee, labarik nebee atu moris mai nee, santu teb-tebes, i ema sei bolu Nia ‘Maromak nia Oan’.

³⁶ Laos nee deit. O nia maluk Isabel mos kous ona, maski nia ferik liu ona. Ema dehan nia la bele hetan oan, maibee agora nia isin rua fulan neen ona. ³⁷ Tanba Maromak bele halo buat hotu-hotu.”[✧]

³⁸ Maria hataan, “Hau Nai Maromak nia atan. Hau hein buat hotu-hotu sai tuir ita boot nia liafuan.” Depois anju husik tiha nia.

Maria baa vizita Isabel

³⁹⁻⁴⁰ La kleur Maria prepara aan hodi baa lalais iha Zacarias nia uma iha aldeia ida iha foho provinsia Judeia nian. Too iha nebaa, nia tama liu ba uma laran hodi kumprimenta Isabel.

⁴¹ Bainhira Isabel rona Maria nia liafuan, bebee iha nia kabun laran book aan kedas. Espiritu Santu domina Isabel, ⁴² i nia koalia sai ho lian makaas dehan, “Maromak foo bensaun ba o liu fetu hotu-hotu, i foo bensaun mos ba o nia Oan nebee atu moris mai. ⁴³ Maromak foo buat diak liu mai hau, too hau nia Nai nia inan mai vizita hau! ⁴⁴ Bainhira hau rona anoi kumprimenta hau, labarik iha hau nia kabun laran book aan kedas tanba haksolok. ⁴⁵ Nai Maromak foo bensaun ba o, tanba o fiar katak buat nebee Nia promete ona ba o, sei akontese duni.”

Maria hahii Nai Maromak

⁴⁶ Maria dehan,
“Ho hau nia laran tomak
hau hahii Nai Maromak!”

⁴⁷ Hau nia laran haksolok,
tanba Maromak hau nia Salvador.

⁴⁸ Nia tau matan mai hau,
Ninia atan kiik ida.

Komesa agora ba oin, ema hotu sei konsid-
era hau

nudar ema ida nebee simu bensaun
boot husi Maromak,[✧]

⁴⁹ tanba Maromak Forsa Teb-tebes
halo ona buat furak mai hau.

Nia naran santu.

⁵⁰ Maromak sempre hatudu laran luak ba
ema hotu nebee respeita i adora Nia,
husi jersaun ba jersaun.

⁵¹ Nia hatudu Nia forsa
hodi halo ema nebee foti aan halai
namkari.

⁵² Nia hatuun ukun nain sira husi sira nia
kadeira,
maibee Nia foti aas ema nebee haraik
aan.[✧]

⁵³ Nia foo hanaan mesak di-diak deit ba
ema nebee hamlaha, too sira bosu,
maibee Nia haruka ema riku sai ho
liman mamuk.

⁵⁴ Nia tulun Nia atan ema Israel sira,
i sempre hatudu Nia laran luak ba sira.

⁵⁵ Nunee Maromak halo tuir Nia promesa
uluk
ba ita nia avoo Abraão ho nia jersaun
too tinan ba tinan.”[✧]

⁵⁶ Maria hela ho Isabel durante fulan
tolu nia laran, depois fila ba nia uma.

João Sarani Nain moris

⁵⁷ Bainhira nia tempu too ona, Isabel
tuur ahi, oan mane ida. ⁵⁸ Nia familia
ho ema nebee hela besik rona katak, Nai
Maromak hatudu ona Nia laran luak ba
Isabel, i sira hotu haksolok hamutuk ho
nia.

⁵⁹ Kuandu bebee nee halo ona laron
walu, sira halibur malu para sunat nia,
tuir ema Judeu nia lisan.[§] Sira atu tau
naran ba labarik nee, Zacarias, tuir nia
aman nia naran.[✧] ⁶⁰ Maibee nia inan
dehan, “La bele! Nia naran mak João.”

⁶¹ Sira hataan, “Maibee iha imi nia
familia tomak la iha ema ida mak naran
João.” ⁶² Entaun sira foo sinal ba Zacarias
para buka hatene, nia hakarak foo naran
saída.

⁶³ Depois Zacarias halo sinal husu ai
kabelak oan ida hodi hakerek. I nia

[†] **1:31** Naran Jesus ho lian Ebreu dehan *Yeshua*; nee katak “Nai Maromak salva ema”. Haree mos Mateus 1:21.

[‡] **1:33** Iha nee hakerek dehan, Jesus sei ukun “iha Jacó nia uma”. Jacó nee ema Israel nia bei-ala ida, nia naran seluk Israel. Nunee “Jacó nia uma” dehan ema Israel. ✧ **1:33** 2 Samuel 7:12-13,16; Isaias 9:7 ✧ **1:37** Jénesis (Kejadian) 18:14 ✧ **1:48** 1 Samuel 1:11 ✧ **1:52** Jó (Ayub) 5:11, 12:19 ✧ **1:55** Jénesis (Kejadian) 17:7; 1 Samuel

2:1-10 § **1:59** Ema Judeu sira halo serimonia sunat ba labarik mane hotu-hotu bainhira sira halo laron walu. Nee sinal ida hodi hatudu katak labarik nee Maromak nian, i tama ona ba Maromak nia povu. ✧ **1:59** Levitiku (Imamat) 12:3

hakerek dehan, "Nia naran João." Sira hotu admira. ⁶⁴ Iha momentu nee kedas, Zacarias bele koaliala fali, i nia komesa hahii Maromak. ⁶⁵ Ema nebee hela besik, sira hotu tauk ho admira. Iha fohofoho provinsia Judeia nian, ema hotu-hotu koaliala kona ba buat nee. ⁶⁶ I see-see deit mak rona, hanoin dehan, "Aban-bainrua labarik nee sei sai saida loos?" Tanba sira hatene katak Nai Maromak nia kbiit iha nia.

Zacarias hahii Nai Maromak

⁶⁷ Depois Espiritu Santu domina João nia aman Zacarias, i nia foo tutan Maromak nia lia menon nunee:

⁶⁸ "Hahii Maromak, ema Israel nia Nai!

Tanba Nia mai ona para foo liberdade ba Nia povu.

⁶⁹ Maromak foti ona Ema ida husi Nia atan David nia jersaun.*

Ema nee nia kbiit boot teb-tebes hodi salva ita.

⁷⁰ Nunee Maromak halo tuir buat nebee Nia promete tiha ona hori uluk liu husi Nia profeta sira.

⁷¹ Ema nee sei salva ita husi ita nia inimigu, i husi ema hotu-hotu nebee odi ita.

⁷² Maromak halo nunee para hatudu Nia laran luak ba ita nia bei-ala sira hodi kumpri Nia promessa ba sira.

⁷³ Uluk Nia jura ba ita nia avoo Abraão katak,

⁷⁴ Nia sei hasai ita husi ita nia inimigu sira nia liman laran,

atu ita la tauk tan hodi serbi Nia,

⁷⁵ i bele moris loos ho laran moos iha Nia oin

durante ita nia vida tomak."

⁷⁶ Depois Zacarias hatete ba nia oan, "Hau nia oan, ema sei bolu o Maromak Aas Liu nia profeta.

O sei baa uluk hodi prepara povu atu simu sira nia Nai mai.✧

⁷⁷ O sei foo hatene ba Maromak nia povu dehan,

Maromak sei hamoos sira nia sala hodi salva sira,

⁷⁸ tanba ita nia Maromak nee laran luak teb-tebes.

Nunee loro matan sei sae, lori naroman husi lalahan tuun mai ita

⁷⁹ hodi leno ema nebee moris iha nakukun laran

ho ema nebee tauk mate,

hodi lori ita ba dalan dame nian."✧

⁸⁰ Loron ba loron, João boot ba dadauk, i nia espiritu mos forti ba beibeik. Depois nia baa hela iha rai fuik maran too tempu

nebee nia hahuu nia servisu iha ema Israel sira nia leet.

2

Nai Jesus moris

(Mateus 1:18-25)

¹ Iha tempu nebaa liurai boot César Augusto foo orden para estadu Roma tenki halo sensus hodi rejistu nia povu hotu-hotu. ² Nee foin primeira ves mak sira halo sensus, i momentu nebaa, governador Kirinu mak ukun iha provinsia Síria. ³ Entaun ema hotu-hotu fila ba ida-idak nia knua hodi rejistu.

⁴ José mos sai husi Nazaré iha Galileia hodi baa rejistu iha liurai David nia moris fatin Belém iha provinsia Judeia, tanba José husi liurai David nia jersaun. ⁵ Nia lori mos Maria, tanba sira nain rua troka prenda ona. Iha tempu nebaa, Maria isin rua hela. ⁶ Sira too iha Belém, Maria nia loron hodi tuur ahi too ona. ⁷ Nia tuur ahi nia oan mane boot. Nia falun ho neras, i hatoba iha animal nia haan fatin, tanba la iha fatin ba sira hodi hela.

Anju foo hatene Nai Jesus nia moris ba bibi atan sira

⁸ Iha kalan nee, bibi atan balu hein hela sira nia bibi malae iha rai luan besik Belém. ⁹ Derepent deit Nai Maromak nia anju ida mosu ba sira, i naroman husi Nai Maromak haleu sira, halo sira tauk teb-tebes. ¹⁰ Maibee anju hatete, "Lalika tauk! Hau mai hatoo liafuan diak ida ba imi. Liafuan nee sei halo ema hotu haksolok boot. ¹¹ Ohin imi nia Salvador moris iha liurai David nia moris fatin Belém. Nia mak imi nia Nai. I Nia mak Mesias, Ema nebee Maromak promete ona hori uluk atu haruka mai. ¹² Sinal atu hatene Nia mak nee: Imi sei hetan Kosok Oan ida falun hela ho neras i toba hela iha animal nia haan fatin."

¹³ Derepent anju lubuk boot ida husi lalehan mosu hamutuk ho anju nee. Sira hotu hahii Maromak dehan,

¹⁴ "Foti aas Maromak nia naran.

Nia tuur iha fatin aas liu.

Maromak foo pas ba ema iha mundu nebee Nia hadomi liu."

¹⁵ Depois anju sira fila fali ba lalehan. I bibi atan sira hatete ba malu, "Mai ita baa Belém hodi haree buat nebee Nai Maromak foo hatene ona mai ita."

¹⁶ Entaun sira baa kedas. Too iha nebaa, sira hetan Maria ho José ho Kosok Oan. Kosok Oan nee toba hela iha animal nia haan fatin. ¹⁷ Haree tiha Labarik nee, bibi atan sira konta ba ema hotu, saida

* 1:69 Iha versikulu 69-75 nee Zacarias koaliala kona ba Nai Jesus Kristu. ✧ 1:76 Malakias 3:1 ✧ 1:79 Isaias 9:2

mak anju sira hatete ona ba sira kona ba Labarik nee. ¹⁸ Ema hotu nebee rona bibi atan sira nia liafuan, sira admira. ¹⁹ Maibee Maria rai hela buat sira nee hotu iha nia laran hodi hanoin di-diak buat sira nee dehan saida. ²⁰ Depois bibi atan sira fila fali ba hein sira nia bibi. Sira hahii Maromak hodi foti aas Nia naran tanba buat nebee sira rona i haree nee tuir lo-los saida mak anju foo hatene ona ba sira.

Kosok Oan nia inan-aman foo naran i apresentada Nia ba Nai Maromak

²¹ Liu tiha loraon walu, tempu too ona atu halao serimonia sunat ba Kosok Oan nee, Nia inan-aman tau Nia naran Jesus. Naran nee mak anju foo hatene ba Nia inan, bainhira nia seidauk isin rua.*

²² La kleur tempu mos too para José ho Maria halo tuir Moisés nia lei kona ba fetu nebee foin tuur ahi.* Entaun sira nain rua baa sidade Jerusalém hodi halo tuir lei nee. Sira lori mos Kosok Oan Jesus ba iha uma kreda boot hodi apresentada ba Nai Maromak.* ²³ Nunee sira halo tuir Nai Maromak nia lei ida nebee dehan, “Ema hotu-hotu tenki entrega sira nia oan mane boot ba Nai Maromak.”* ²⁴ Tuir Nai Maromak nia lei, inan-aman mos tenki foo lakateu par ida ka manu pombu oan rua hanesan sakrifisiu. José ho Maria mos halo tuir.*

Simeão dehan Jesus mak Mesias

²⁵ Tempu nebaa, iha katuas ida naran Simeão hela iha sidade Jerusalém. Nia ema ida nebee moris loos i hamtauk Maromak. Nia hein hela Maromak atu salva ema Israel. Espiritu Santu domina nia, ²⁶ i foo hatene ona ba nia katak, nia sei haree tiha Mesias, Ida nebee Nai Maromak promete hori uluk ona, nee mak foin nia mate.

²⁷ Iha loraon nee, Maromak nia Espiritu foo hanoin ba Simeão para baa iha area uma kreda boot nian. Nunee, bainhira José ho Maria lori Jesus baa entrega ba Maromak hodi kumpri lei, ²⁸ Simeão mos iha nebaa. Depois nia kous Kosok Oan nee hodi hahii Maromak dehan, ²⁹ “Nai, Ita Boot kumpri ona Ita Boot nia promesa mai hau ata.

Agora Ita Boot bele husik ona hau mate ho hakmatek.

³⁰ Tanba hau nia matan haree ona

Ema nebee mak Ita Boot haruka mai atu salva ami.

³¹ Ita Boot prepara ona Nia para nasaun hotu-hotu bele haree.

³² Nia sai naroman ba nasaun sira seluk, i halo Ita Boot nia povu Israel sai naran boot.”*

³³ Bainhira Jesus nia inan-aman rona buat nebee Simeão hatete kona ba sira nia Oan, sira admira. ³⁴ Depois Simeão foo bensaun ba sira, i hatete ba Jesus nia inan Maria, “Maromak desidi ona katak, ema Israel barak sei monu tanba la simu Labarik nee, maibee sira seluk Nia sei foti sae. Nia sei hatudu sai Maromak nia planu, maibee ema barak sei koalia kontra Nia. ³⁵ Ho nunee, sira sei hatudu lo-los saida mak iha sira nia laran. I Maria, o mos sei laran tristi teb-tebes, hanesan surik sona borus o nia laran.”

Ana hahii Nai Maromak tanba Nai Jesus

³⁶ Iha uma kreda boot, iha mos Maromak nia profeta ida naran Ana. Nia aman naran Fanuel, husi suku Asér. Nia ferik loos ona. Uluk nia kabem, maibee liu tiha tinan hitu, nia laen mate, ³⁷ husik nia faluk. Too tempu nee nia halo tinan walu-nulu resin haat tiha ona. Nia nunka husik uma kreda boot, maibee hela iha nebaa hodi adora Maromak loraon-kalan ho orasaun i ho jejun.

³⁸ Simeão sei koalia hela ho José ho Maria, profeta Ana mos too mai. Nia hahii Maromak, i foo sai kona ba Jesus ba ema hotu nebee hein hela Maromak atu foo liberdade ba povu Israel.†

³⁹ Bainhira José ho Maria halo tuir tiha hotu Nai Maromak nia lei, sira fila fali ba sira nia aldeia Nazaré iha provinsi Galileia.* ⁴⁰ Jesus boot ba dadauk, isin mos diak ho forti. Nia matenek teb-tebes, i Maromak foo bensaun ba Nia.

Nai Jesus iha uma kreda boot

⁴¹ Tin-tinan Jesus nia inan-aman baa iha sidade Jerusalém hodi tuir festa Paskua.* ⁴² Bainhira Jesus tinan sanulu resin rua, sira baa hamutuk tuir festa hanesan baibain. ⁴³⁻⁴⁴ Paskua hotu ona, Jesus nia inan-aman fila fali ba Nazaré, maibee Jesus sei hela iha Jerusalém. Nia inan-aman la hatene. Sira hanoin Jesus lao hamutuk ho Nia maluk sira, tanba iha ema barak lao rame-rame. Nunee sira lao tiha

* **2:21** Lucas 1:31; Levítiku (Imamat) 12:3 * **2:22** Iha tempu nebaa fetu nebee foin tuur ahi la bele tama uma kreda boot. Liu tiha loraon 40 sira tenki halo serimonia hamoos aan para bele tama fali uma kreda hodi adora Maromak iha nebaa. * **2:22** Levítiku (Imamat) 12:1-8 * **2:23** Ézodu (Keluaran) 13:2,12 * **2:24** Levítiku (Imamat) 12:6-8 * **2:32** Isaias 42:6, 49:6, 52:10 † **2:38** Iha nee hakerek dehan “foo liberdade ba Jerusalém”. Jerusalém nee kapital Israel nian, nunee hatudu ba povu Israel tomak. * **2:39** Mateus 2:23 * **2:41** Ézodu (Keluaran) 12:1-27; Deuteronomiu (Ulangan) 16:1-8

loron tomak mak foin buka Nia iha maluk ho kolega sira nia leet. ⁴⁵ Maibee sira buka la hetan, entaun sira fila fali ba Jerusalém hodi buka Nia iha nebaa.

⁴⁶ Liu tiha loron tolu foin Nia inan-aman hetan Nia iha area uma kreda boot nian. Nia tuur hamutuk hela ho mestri relijiaun sira hodi rona sira i husu pergunta ba sira. ⁴⁷ Ema hotu-hotu nebee rona, admira teb-tebes, tanba Nia hatene klean i hataan mestri sira nia pergunta ho matenek. ⁴⁸ Haree nunee, Nia inan-aman mos admira. Depois Nia inan dehan, "Oan, nusaa mak O halo nunee mai ami? O nia aman ho hau laran susar hodi buka O tuun-sae!"

⁴⁹ Maibee Jesus hataan, "Tansaa mak apaa ho amaa tenki buka Hau? Tuir loos imi hatene katak, Hau tenki iha Hau nia Aman nia uma." ⁵⁰ Maibee sira la kompride saida mak Nia hatete.

⁵¹ Depois Jesus fila ba Nazaré hamutuk ho Nia inan-aman, i halo tuir sira nia hakarak. Nia inan rai buat sira nee hotu iha nia laran. ⁵² Jesus boot ba dadauk i Nia matenek mos aumta ba beibeik. Nia halo Maromak Nia laran haksolok, i ema mos gusta Nia.✠

3

João Sarani Nain prepara dalan ba Nai Jesus

(Mateus 3:1-12; Marcos 1:1-8; João 1:19-28)

¹ Bainhira liurai boot Tibério César ukun besik tinan sanulu resin lima ona iha Roma, Pónsiu Pilatus mak governador iha provinsia Judeia. Herodes ukun iha Galileia, Herodes nia maun Filipe ukun iha Itureia ho Trakonitis, i Lisánias ukun iha Abilene. ² Anás ho Kaifás mak nai lulik boot.

Iha tempu nebaa, Zacarias nia oan João hela iha rai fuik maran, i Maromak hatoo lia menon ba nia iha nebaa. ³ Entaun João baa iha fat-fatin besik mota Jordaun hodi foo sai ba povu dehan, "Imi tenki hakribi ona imi nia sala hodi mai sarani, para Maromak hamoos imi nia sala."

⁴ Maromak nia profeta Isaias hakerek nanis ona kona ba João dehan, "Iha ema ida foo sai ho lian makaas iha rai fuik maran dehan, 'Imi tenki hadia dalan para simu ita nia Nai.

Halo loos dalan para Nia lao tuir.

⁵ Tate rai iha foho-foho nia leet halo tetuk, kee foho hotu-hotu halo tetuk tiha.

Dalan nebee kleuk, halo loos tiha,

dalan nebee aat, halo kabeer tiha.

⁶ Depois ema hotu-hotu iha mundu sei haree

Ema nebee mak Maromak haruka mai atu salva sira.'✠

⁷ Ema barak mai husi fat-fatin hodi husu para João foo sarani sira. Maibee nia siak sira dehan, "Hoi! Samea nia oan! Maromak sei kastigu imi tanba imi nia hahalok aat. See mak bosok imi dehan, imi bele mai sarani para sees aan husi kastigu nee.✠ ⁸ Imi tenki muda imi nia hahalok hodi hatudu katak imi husik duni imi nia sala. I lalika hanoin dehan, imi loos ona tanba deit imi Abraão nia jerasaun. Lae! Hau hatete ba imi, fatuk sira nee mos, Maromak bele halo sai Abraão nia jerasaun.✠ ⁹ Maromak hanesan toon nebee kaer hela baliu atu tesi ona ai huun too abut. Ai huun hotu-hotu nebee la foo fuan diak, Nia sei tesi tiha hodi soe ba ahi laran.'✠

¹⁰ Ema lubuk boot nee husu, "Entaun, ami tenki halo saida?"

¹¹ João hataan, "Se o iha faru tahan rua, foo ida ba ema nebee la iha. Se o iha hahaha, fahe mos ba ema nebee la iha."

¹² Iha mos kobrador impostu balu mai atu sarani. Sira husu dehan, "Mestri, ami tenki halo saida?"✠

¹³ Nia hataan, "La bele husu impostu liu fali governu haruka."

¹⁴ Iha mos militar balu husu ba João, "Ami tenki halo saida?"

Nia hataan, "La bele obriga ema foo osan ba imi. La bele duun matak ema. Salariu nebee imi simu, natoon ona."

¹⁵ Ema hotu-hotu iha nebaa laran metin katak buat diak ruma atu mosu. Sira hanoin dehan, "Keta halo be João nee mak Mesias, Ida nebee Maromak promete atu haruka mai!"

¹⁶ Maibee João hatete ba sira hotu, "Hau foo sarani imi ho bee deit. Maibee la kleur tan, Ema ida boot liu hau sei mai. Atu kore deit Nia sandalias talin mos, hau la serve. Ema nee laos foo sarani imi ho bee, maibee Nia sei foo sarani imi hodi Espiritu Santu ho mos ahi. ¹⁷ Nia hanesan natar nain nebee prontu ona atu haketak hare isin ho hare kulit sira nee. Hotu tiha, hare isin nia sei rai di-diak iha nia armazen, maibee hare kulit nia soe tiha ba ahi ida nebee nunka mate."

¹⁸ Nunee João foo hanoin ba ema ho dalan oi-oin hodi foo sai Maromak nia Liafuan Diak ba sira.

¹⁹ Maibee João kritika liurai Herodes, tanba liurai hadau nia alin rasik nia feen

✠ 2:52 1 Samuel 2:26; Provérbu (Amsal) 3:4 ✠ 3:6 Isaias 40:3-5 ✠ 3:7 Mateus 12:34, 23:33 ✠ 3:8 João 8:33 ✠ 3:9 Mateus 7:19 ✠ 3:12 Lucas 7:29

Herodias hodi kaben fali ho nia. João mos foo sala ba nia hahalok aat sel-seluk tan.
²⁰ Maibee Herodes halo buat aat liu tan, nia haruka kaer João hatama ba komarka.*

*João foo sarani Nai Jesus
 (Mateus 3:13-17; Marcos 1:9-11)*

²¹ Molok João tama komarka, iha loron ida, nia foo sarani ema barak, nia mos foo sarani Jesus. Sarani tiha, Jesus halo hela orasaun, lalehan nakloke,²² i Espiritu Santu tuun ba Nia, haree ba hanesan manu pombu ida. Depois lian ida husi lalehan hatete,

“O mak Hau nia Oan doben.

O halo Hau nia laran haksolok teb-tebes.”*²³

*Nai Jesus nia bei-ala sira
 (Mateus 1:1-17)*

²³ Bainhira Jesus komesa halao Maromak nia servisu, Nia tinan maizoumenus tolu-nulu. Ema konhese Nia nudar José nia Oan. José nia bei-ala sira mak hanesan tui mai nee:

José nia aman Eli.

²⁴ Eli nia aman Matat.

Matat nia aman Levi.

Levi nia aman Melki.

Melki nia aman Janai.

Janai nia aman José.

²⁵ José nia aman Matatias.

Matatias nia aman Amós.

Amós nia aman Nahum.

Nahum nia aman Esli.

Esli nia aman Nagai.

²⁶ Nagai nia aman Maat.

Maat nia aman Matatias.

Matatias nia aman Semei.

Semei nia aman Josek.

Josek nia aman Jodá.

²⁷ Jodá nia aman Joanan.

Joanan nia aman Resa.

Resa nia aman Zorobabel.

Zorobabel nia aman Salatiel.

Salatiel nia aman Neri.

²⁸ Neri nia aman Melki.

Melki nia aman Adi.

Adi nia aman Kosam.

Kosam nia aman Elmadam.

Elmadam nia aman Er.

²⁹ Er nia aman Josué.

Josué nia aman Eliezer.

Eliezer nia aman Jorim.

Jorim nia aman Matat.

Matat nia aman Levi.

³⁰ Levi nia aman Simeão.

Simeão nia aman Judá.

Judá nia aman José.

José nia aman Jonam.

Jonam nia aman Eliakim.

³¹ Eliakim nia aman Melea.

Melea nia aman Mená.

Mená nia aman Matatá.

Matatá nia aman Natan.

Natan nia aman David.

³² David nia aman Jessé.

Jessé nia aman Obed.

Obed nia aman Boaz.

Boaz nia aman Salmon.

Salmon nia aman Nahason.

³³ Nahason nia aman Aminadab.

Aminadab nia aman Admin.

Admin nia aman Arni.

Arni nia aman Hesron.

Hesron nia aman Perez.

Perez nia aman Judá.

³⁴ Judá nia aman Jacó.

Jacó nia aman Isac.

Isac nia aman Abraão.

Abraão nia aman Tera.

Tera nia aman Naor.

³⁵ Naor nia aman Serug.

Serug nia aman Reú.

Reú nia aman Peleg.

Peleg nia aman Eber.

Eber nia aman Xela.

³⁶ Xela nia aman Kenán.

Kenán nia aman Arpaxad.

Arpaxad nia aman Sem.

Sem nia aman Noé.

Noé nia aman Lamek.

³⁷ Lamek nia aman Matusalém.

Matusalém nia aman Enoke.

Enoke nia aman Jared

Jared nia aman Malaliel.

Malaliel nia aman Kenán.

³⁸ Kenán nia aman Enos.

Enos nia aman Set.

Set nia aman Adão.

Adão, Aman Maromak mak halo.

4

*Satanás koko Nai Jesus
 (Mateus 4:1-11; Marcos 1:12-13)*

¹ Sarani hotu tiha, Jesus husik mota Jordaun. Maromak nia Espiritu domina hela Nia i lori Nia ba iha rai fuik maran.

² Iha nebaa, Satanás koko Jesus durante loron haat-nulu atu halo Nia monu ba sala. Iha tempu nee tomak, Jesus la haan buat ida, too Nia hamlaha.

³ Depois Satanás dehan ba Nia, “Se O Maromak nia Oan duni, haruka fatuk nee sai paun.”

⁴ Maibee Jesus hataan, “Tha Livru Sagradu hakerek, ‘Ema kriatura laos moris husi hahahaan deit.’”*

* 3:20 Mateus 14:3-4; Marcos 6:17-18 * 3:22 Jénesis (Kejadian) 22:2; Salmus (Mazmur) 2:7; Isaias 42:1; Mateus 3:17; Marcos 1:11; Lucas 9:35 * 4:4 Deuteronomiu (Ulangan) 8:3; Mateus 4:4

⁵ Depois Satanás lori Jesus sae ba iha fatin aas ida, i hatudu kedas ba Jesus nasaun hotu-hotu iha mundu tomak. ⁶ Satanás dehan ba Jesus, “Hau sei foo kbiit ba O para ukun nasaun sira nee hotu, i sei foo sira nia riku-soin hotu ba O. Tanba buat sira nee hotu hau nian ona, i hau bele foo ba see-see deit, konformi hau. ⁷ Hau foo hotu ba O, naran katak O hakneak hodi adora hau.”

⁸ Maibee Jesus hataan fali, “Iha Livru Sagradu haruka ema hotu-hotu nunee: ‘O tenki adora Maromak, o nia Nai, i serbi mak Nia deit.’”^{*}

⁹ Depois Satanás lori Jesus ba iha sidade Jerusalém, i lori Nia baa hamriik iha uma kreda boot nia tutun. Satanás dehan, “Se O Maromak nia Oan duni, soe Aan tuun ba rai. ¹⁰ Tanba iha Livru Sagradu hakerek dehan,

‘Maromak sei haruka Nia anju sira mai kuidadu O.

¹¹ Sira sei lolo liman hodi tane O, atu O nia ain la bele kona fatuk.’”^{*}

¹² Maibee Jesus hataan, “Iha Livru Sagradu mos dehan, ‘La bele koko Maromak, o nia Nai!’”^{*}

¹³ Ho nunee Satanás koko Jesus ho dalan oi-oin deit. Hotu tiha, Satanás husik hela Jesus hodi hein fali tempu diak para koko tan.

Nai Jesus hahuu Nia servisu iha Galileia (Mateus 4:12-17; Marcos 1:14-15)

¹⁴ Hotu tiha, Jesus fila fali ba provinsia Galileia, i Maromak nia Espiritu domina hela Nia. Ema iha rejiaun nee tomak komesa konta ba-mai kona ba Nia. ¹⁵ Jesus hanorin iha ema Judeu sira nia uma kreda iha fat-fatim, i ema hotu gaba Nia.

Ema Nazaré lakohi simu Nai Jesus (Mateus 13:53-58; Marcos 6:1-6)

¹⁶ Iha loron ida, Jesus baa iha Nia aldeia Nazaré. Iha loron Sabadu, Nia baa iha uma kreda hanesan baibain. Depois Nia hamriik atu lee Livru Sagradu. ¹⁷ Sira foo profeta Isaias nia livru, i Nia loke hodi buka liafuan nebee dehan, ¹⁸ “Nai Maromak nia Espiritu hamutuk ho Hau.

Tanba Nia foti ona Hau para foo sai Liafuan Diak ba ema kiak sira.

Nia haruka ona Hau foo hatene dehan, ema dadur sira sei livre fali, ema matan delek sira sei haree, sira nebee ema hanehan, sei moris livre,

¹⁹ i tempu too ona para Nai Maromak hatudu Nia laran diak.”^{*}

²⁰ Lee tiha hotu, Jesus taka livru hodi entrega fila fali ba responsavel, depois Nia tuur. Ema hotu-hotu iha uma kreda laran fihir ba Nia, ²¹ i Nia hatete ba sira, “Maromak nia liafuan nebee imi ohin rona nee, ohin loron sai realidade duni.”

²² Ema hotu komesa gaba Jesus. Sira admira tanba buat nebee Nia koalia nee kapaas loos. Maibee sira mos husu ba malu, “Nia nee José nia oan. Oinsaa mak Nia bele koalia hanesan nee?!”

²³ Jesus hatete ba sira, “Imi atu soe lia ida nee mai Hau, ‘Doutor, kura ita boot nia aan lai!’ Imi sei dehan, ‘Ami rona kona ba milagre nebee Ita Boot halo iha sidade Kafarnaum. Entaun halo took milagre nee iha Ita Boot nia aldeia rasik!’” ²⁴ Maibee Hau hatete lo-loos ba imi, ema nunka simu Maromak nia profeta iha nia aldeia rasik.^{*}

²⁵ Hanesan iha profeta Elias nia tempu, udan la monu rai durante tinan tolu ho balu, too rai hamlaha boot. Momentu nebaa, iha duni feto faluk barak iha Israel, ²⁶ maibee Maromak la haruka Elias ba sira. Nia haruka fali ba iha inan faluk ida iha aldeia Sarepta besik sidade Sidon.^{*}

²⁷ Nunee mos ho profeta Eliseu. Iha tempu nebaa ema Israel barak moras lepra. Maibee Maromak la kura sira, Nia so kura deit Naaman husi rai Siria.”^{*}

²⁸ Rona Jesus koalia nunee, ema hotu iha uma kreda laran hirus teb-tebes. ²⁹ Sira hamriik rame-rame hodi obriga Nia sai husi vila. Vila nee iha foho leten, nunee sira lori Nia baa tan uitoan atu dudu tuun ba iha rai naruk. ³⁰ Maibee Jesus lao sai husi sira nia leet hodi baa liu fatin seluk.

Nai Jesus duni sai diabu husi ema ida (Marcos 1:21-28)

³¹ Depois Jesus tuun baa sidade Kafarnaum iha provinsia Galileia. Iha loron Sabadu Nia hanorin iha uma kreda. ³² Nia hanorin nee halo ema admira, tanba Nia hanorin ho kbiit.^{*}

³³ Iha uma kreda laran, iha mos mane ida, diabu domina hela nia. Ema nee komesa hakilar makaas dehan, ³⁴ “Hoi! Jesus, Ema Nazaré. O hakarak halo saida ba ami? O mai atu halakon ami ka? Hau hatene O. O mak Ema Santu nebee Maromak haruka mai.”

³⁵ Maibee Jesus siak diabu dehan, “Nonook! Sai husi ema nee!” Derepent diabu riba ema nee ba rai iha sira hotu nia oin, i diabu sai husi nia, la halo kanek nia.

³⁶ Ema hotu admira hodi hatete ba malu, “Liafuan nee makaas! Ema nee nia liafuan

^{*} 4:8 Deuteronomiu (Ulangan) 6:13 ^{*} 4:11 Salmus (Mazmur) 91:11-12 ^{*} 4:12 Deuteronomiu (Ulangan) 6:16

^{*} 4:19 Isaias 61:1-2 ^{*} 4:24 Marcos 6:4; João 4:44 ^{*} 4:26 1 Liurai sira (Reis, Raja-raja) 17:1,7-16 ^{*} 4:27 2

Liurai sira (Reis, Raja-raja) 5:1-14 ^{*} 4:32 Mateus 7:28-29

iha kbiit. Too Nia foo orden ba diabu atu sai, diabu mos sai kedas.”³⁷ Entaun ema konta ba-mai kona ba Jesus iha rejiaun nee tomak.

Nai Jesus kura Simão Pedro nia banin feto ho ema barak tan

(Mateus 8:14-17; Marcos 1:29-34)

³⁸ Bainhira Jesus sai husi uma kreda, Nia baa iha Simão nia uma. Momentu nee Simão nia banin feto isin manas makaas, i nia maluk sira husu Jesus atu kura nia moras. ³⁹ Entaun Jesus lao baa hamriik iha nia sorin hodi haruka nia isin manas nee sai. Derepentí nia moras nee lakon, i nia hadeer kedas baa prepara hakaan ba sira.

⁴⁰ Bainhira loro monu dadauk, ema barak lori sira nia maluk sira nebee moras oi-oin ba iha Jesus. Nia tau liman ba sira ida-ida hodi kura sira nia moras hotu. ⁴¹ Nia mos haruka diabu sai husi ema barak nia laran, i sira sai duni hodi hakilar dehan, “O mak Maromak nia Oan!” Maibee Jesus siak diabu sira nee i bandu sira la bele koalía, tanba sira hatene katak Nia mak Mesias, Salvador nebee Maromak promete hori uluk ona atu haruka mai.

Nai Jesus hanorin Liafuan Diak iha uma kreda barak

(Marcos 1:35-39)

⁴² Iha fali aban dadeer rai huun mutin, Jesus husik tiha sidade hodi baa iha rai fuik ida. Ema barak buka Nia iha nebee-nebee. Bainhira sira hetan tiha Nia, sira husu ba Nia atu la bele husik hela sira.

⁴³ Maibee Nia hataan, “Hau mos tenki baa iha aldeia sira seluk hodi foo sai Liafuan Diak kona ba oinsaa Maromak ukun nudar Liurai. Tanba Maromak haruka Hau mai hodi halo ida nee.”

⁴⁴ Nunee Nia lao nafatin husi aldeia ba aldeia iha provinsia Judeia hodi hanorin iha sira nia uma kreda.

5

Nai Jesus bolu peskador nain rua atu tuir Nia

(Mateus 4:18-22; Marcos 1:16-20)

¹ Iha loraun ida, Jesus hamriik iha tasi ibun Galileia* hodi hanorin Maromak nia liafuan, I ema barak mai hobur Nia hodi rona. ² Iha nebaa iha mos peskador balu fase hela redi iha tasi ibun. Jesus haree roo mamuk rua para hela iha tasi ninin, ³ roo ida Simão nian.† Jesus baa sae roo nee hodi husu Simão dudu ba tasi laran uitoan. I Jesus hanorin ema barak nee husi roo laran.*

⁴ Hanorin tiha hotu, Jesus dehan ba Simão, “Hean roo ba iha tasi klean hodi hatuun redi, para bele hetan ikan.”

⁵ Simão hataan, “Mestri, ami servisu makaas kalan tomak ona, la hetan buat ida. Maibee tanba Ita Boot haruka mak ami mos halo tuir.”* ⁶ Nunee sira baa hatuun redi. Bainhira sira dada sae fali, sira hetan ikan barak teb-tebes too redi atu naklees.* ⁷ Entaun sira foo sinal ba sira nia kolega iha roo seluk para mai ajuda. Sira mai, hotu-hotu hamutuk raut ikan tau ba roo rua nee nakonu, too roo besik atu mout. ⁸⁻¹⁰ Bainhira sira haree saida mak akontese, Simão Pedro ho nia kolega sira iha roo laran nee admira teb-tebes. Nia maluk peskador Tiago ho João, Zebedeu nia oan, mos admira. Entaun Simão baa hakneak kedas iha Jesus nia ain hodi dehan, “Nai, Ita Boot keta besik hau, tanba hau ema sala nain.”

Maibee Jesus hataan, “Lalika tauk. Imi baibain buka ikan. Maibee komesa agora imi sei buka fali ema para tuir Hau.”

¹¹ Depois sira dada sira nia roo ba iha rai maran, i husik tiha buat hotu-hotu hodi tuir Jesus.

Nai Jesus kura ema moras lepra ida

(Mateus 8:1-4; Marcos 1:40-45)

¹² Iha aldeia ida, Jesus hasoru mane ida, nia isin nakonu ho moras lepra. Bainhira ema nee haree Jesus, nia baa hakneak hakruuk too rai iha Jesus nia oin hodi husu tulun dehan, “Nai, Ita Boot iha kbiit atu kura hau nia moras hodi halo hau nia isin sai moos fali, naran katak Ita Boot hakarak.”

¹³ Jesus lolo liman ba tau iha nia isin hodi dehan, “Hau hakarak. O diak ona ba!” I ema nee nia moras lakon kedas. ¹⁴ Depois Jesus haruka nia dehan, “La bele konta buat nee ba ema seluk. Maibee baa prezenta aan iha nai lulik, atu nia haree katak o nia isin moos ona. Depois foo oferta tuir lei nebee Maromak foo ba Moisés, para ema hotu bele hatene katak o diak ona.”*

¹⁵ Maski Jesus bandu, maibee istoria kona ba Jesus ema konta liu tan, too iha fat-fatin. Nunee ema barak nadodon mai atu rona Nia hanorin i hetan kura. ¹⁶ Maibee dala barak Jesus sees aan ba iha rai fuik hodi halo orasaun.

Nai Jesus kura ema ida liman-ain mate
(Mateus 9:1-8; Marcos 2:1-12)

¹⁷ Iha loraun ida, Jesus hanorin hela iha uma ida. Iha ema husi grupu Farizeu ho

* 5:1 Iha nee Lucas hakerek “tasi ibun Genesaré nian”. Tasi Genesaré nia naran seluk mak tasi Galileia. † 5:3 Simão nee, ema mos bolu Pedro ka Simão Pedro. * 5:3 Mateus 13:1-2; Marcos 3:9-10, 4:1 * 5:5 João 21:3

✧ 5:6 João 21:6 ✧ 5:14 Levitiku (Imamat) 14:1-32

mestri relijiaun balu tuur besik hodi rona. Sira balu husi aldeia ida-ida iha provinsia Galileia, balu husi provinsia Judeia, i balu husi sidade Jerusalém. Tempu nee, Nai Maromak foo kbiit ba Jesus para kura ema moras. ¹⁸ Iha momentu nee, iha mos mane ida liman-ain mate, nia maluk sira hulana nia mai iha nia toba fatin. Sira hakaas aan atu lori ema nee tama ba uma laran atu hatoba iha Jesus nia oin. ¹⁹ Maibee iha uma laran ema nakonu, too sira obriga atu tama mos, tama la diak. Entaun sira lori nia sae ba iha uma leten, i sira sobu uma kakuluk halo kuak hodi hatuun nia ho nia toba fatin iha ema barak nia klaran, iha loos Jesus nia oin. ²⁰ Jesus haree sira nia fiar, i hatete ba ema ain aat nee dehan, "Belun, o nia sala hamoos tiha ona."

²¹ Rona Jesus koalia nunee, ema Farizeu ho mestri relijiaun sira komesa koalia ba malu dehan, "Nia hanoin Nia Maromak ka? So Maromak deit mak bele hamoos ema nia sala! Nia liafuan nee hatete aat Maromak."

²² Maibee Jesus hatene sira nia hanoin, i Nia dehan, "Nusaa mak imi hanoin nunee? ²³ Se Hau dehan ba ema nee katak, nia sala hamoos tiha ona, imi seidak hatene, sai duni nunee ka lae. Maibee se Hau haruka nia hamriik ona hodi lao, imi bele haree ho matan. ²⁴ Agora Hau sei hatudu mo-moos ba imi katak, iha mundu nee Hau, Ema Umanu nia Oan, iha kbiit hodi hamoos ema nia sala."

Nunee Jesus hatete ba ema liman-ain mate nee dehan, "Hamriik ona! Foti o nia toba fatin hodi fila ba uma."

²⁵ Ema nee hamriik kedas iha ema hotu-hotu nia oin, foti nia toba fatin, i fila ba uma. Nia lao dadauk, hahii dadauk Maromak iha dalan. ²⁶ Ema hotu-hotu hakfodak i admira teb-tebes. Sira hahii Maromak dehan, "Buat nee kapaas teb-tebes, iha ita nia moris foin mak ita haree."

Nai Jesus bolu Levi para tuir Nia
(Mateus 9:9-13; Marcos 2:13-17)

²⁷ Hotu tiha Jesus sai husi uma nee, Nia hetan kobrador impostu ida naran Levi tuur hela iha nia servisu fatin. ²⁸ Jesus dehan ba nia, "Mai tuir Hau!" ²⁸ Levi hamriik kedas i husik tiha buat hotu-hotu hodi tuir Jesus.

²⁹ La kleur Levi halo festa boot ida hodi konvida Jesus baa iha nia uma. Nia mos konvida nia kolega kobrador impostu sira ho bainaka sira seluk. ³⁰ Maibee iha mestri relijiaun balu husi grupu Farizeu ho mos ema Farizeu balu tan, sira baa iha Jesus nia

eskolante sira hodi kritika dehan, "Nusaa mak imi haan-hemu hamutuk fali ho kobrador impostu ho ema aat sira nee?"^{*}

³¹ Jesus hatete ba sira, "So ema moras mak prezisa doutor, ema isin diak lae. ³² Hau mai atu bolu ema sala nain sira atu husik sira nia sala, laos atu bolu ema nebee konsidera nia aan moris loos ona."

Tansaa mak Nai Jesus nia eskolante sira la jejun

(Mateus 9:14-17; Marcos 2:18-22)

³³ Depois ema Farizeu sira nee hatete ba Jesus dehan, "João Sarani Nain nia eskolante sira jejun i halo orasaun beibeik. Ema Farizeu sira nia eskolante sira mos hanesan. Maibee nusaa mak ita boot nia eskolante sira haan-hemu hela deit?"

³⁴ Jesus hataan ho komparasaun dehan, "Hau hanesan noivu ida nebee selebra nia festa kazamentu. Bainhira noivu sei hamutuk ho nia bainaka sira, sira bele jejun ka? La bele! ³⁵ Maibee too iha loraun ida, ema sei lori lakon tiha noivu nee. Iha loraun nee mak nia bainaka sira sei jejun."

³⁶ Jesus halo tan komparasaun nunee: "La iha ema ida lees nia ropa foun hodi taka fali ba ropa bosan nebee kuak. Se nunee, nia estraga nia ropa ida foun nee. I hena foun ho hena bosan nee mos la haan malu. ³⁷ Nunee mos ema halo tua, la tau iha tua fatin nebee halo husi kulit nebee tuan ona. Tanba tua foun sempre nafurin sae hodi halo kulit tuan nee nakfera tanba toos tiha ona. Nunee tua mos bele fakar sai. ³⁸ Tua foun, tenki tau iha tua fatin foun. ³⁹ Maibee kuandu ema hemu ona tua nebee rai kleur, nia lakohi ona hemu tua nebee foun, tanba tuir nia hanoin, tua nebee rai kleur ona mak diak liu."

6

Nai Jesus mak loraun Sabadu nia Nain
(Mateus 12:1-8; Marcos 2:23-28)

¹ Iha loraun Sabadu ida, Jesus ho Nia eskolante sira lao liu husi ema nia toos. Nia eskolante sira korut dadauk trigu musan, i dulas halo moos hodi haan.^{*} ² Iha ema husi grupu Farizeu haree, i sira hasee Jesus dehan, "Nusaa mak imi servisu iha loraun Sabadu? Ida nee kontra ita nia lei relijiaun!"

³ Jesus hataan, "Imi lee tiha ona liurai David nia istoria. Nusaa mak imi la kompriende nafatin? Iha loraun ida David ho nia ema sira hamlaha loos. ⁴ Nia tama ba tenda orasaun. Iha nebaa iha paun nebee nai lulik sira oferease ona ba Maromak. Tuir lo-loos, so nai lulik sira deit

‡ 5:27 Levi nia naran seluk Mateus. * 5:30 Lucas 15:1-2 § 5:37 Nunee Jesus hanorin dehan, la bele kahur Nia hanorin foun ho ema Farizeu sira nia hanorin nebee tuan. * 6:1 Deuteronomiu (Ulangan) 23:25

mak bele haan paun nee. Maibee David foti tiha paun nee hodi haan, i nia fahe mos ba nia ema sira haan.”[☆]

⁵ Jesus hatutan tan, “Hau, Ema Umanu nia Oan mak leron Sabadu nia Nain. Hau mak iha direitu atu desidi, ema bele halo saida iha leron nee.”

Nai Jesus kura ema liman sorin mate iha leron Sabadu

(Mateus 12:9-14; Marcos 3:1-6)

⁶ Iha leron Sabadu ida fali, Jesus baa hanorin iha uma kreda. Iha uma kreda laran, iha mane ida, nia liman sorin mate. ⁷ Iha mos ema Farizeu ho mestri relijiaun balu buka hela dalan atu foo sala ba Jesus. Entaun sira haree tu-tuir, Nia atu kura ema iha leron Sabadu ka lae. ⁸ Maibee Jesus hatene tiha ona sira nia hanoin. Nee mak Nia bolu ema liman sorin mate nee hodi dehan, “Mai hamriik iha oin.” I nia mos baa. ⁹ Depois Jesus husu ba ema sira nee, “Tuir ita nia lei relijiaun, ita bele halo saida iha leron Sabadu? Ita bele halo diak ka, aat? Ita bele salva ema ka, halakon ema nia vida?” ¹⁰ Jesus hateke ba sira ida-ida, depois Nia dehan ba ema liman sorin mate nee, “Lolo o nia liman mate nee mai!” Ema nee lolo nia liman ba, diak kedas.

¹¹ Haree nunee, ema Farizeu ho mestri relijiaun sira raan nakali. I sira komesa kombina malu oinsaa atu hamonu Jesus.

Nai Jesus hili Nia apostolu sanulu resin rua

(Mateus 10:1-4; Marcos 3:13-19)

¹² Iha leron seluk, Jesus sae ba foho ida hodi halo orasaun ba Maromak. Nia halo orasaun durante kalan tomak. ¹³ Iha dadeer-saan fali, Nia bolu ema sira nebee tuir Nia. I husi sira nee, Nia hili ema nain sanulu resin rua hodi foti sira sai Nia apostolu. Sira nee mak tuir mai nee:

¹⁴ Simão (Jesus mos bolu nia Pedro), André (Simão nia alin),

Tiago,

João,

Filipe,

Bartolomeu,

¹⁵ Mateus,

Tomé,

Tiago (nia Alfeu nia oan),

Simão (ema bolu nia Patriota),*

¹⁶ Judas (Tiago nia oan), ho

Judas Iscariotes (ikus mai nia mak faan Jesus).

Nai Jesus hanorin ema barak i kura sira nia moras

(Mateus 4:23-25)

¹⁷ Hotu tiha Jesus ho Nia apostolu sira tuun mai husi foho nee. Too iha rai tetuk oan ida, sira para, tanba iha ema lubun boot ida hein hela sira iha nebaa. Husi ema sira nee, iha barak mak baibain tuir Nia. Iha mos ema bar-barak mai husi sidade Jerusalém ho provinsia Judeia tomak, i husi sidade Tiru ho Sidon besik tasi ibun. ¹⁸ Sira mai atu rona Jesus nia liafuan i atu Jesus kura sira nia moras. Ema nebee diabu tama iha sira nia laran mos, Jesus duni sai diabu hodi kura sira nia moras. ¹⁹ Ema hotu-hotu buka dalan atu kona Jesus, tanba iha kbiit sai husi Nia hodi kura sira hotu.

Ema nebee simu bensaun ho ema nebee terus

(Mateus 5:1-12)

²⁰ Jesus hateke ba Nia eskolante sira hodi dehan,

“Imi nebee kiak,

imi simu bensaun nunee: Imi Maromak nia reinu.

²¹ Imi nebee agora hamlaha,

imi simu bensaun nunee: Maromak sei halo imi bosu.

Imi nebee agora tanis,

imi simu bensaun nunee: Imi sei hamnasa.

²² Bainhira ema odi imi, lakohi simu imi, tarata imi i duun dehan imi ema aat, tanba tuir Hau, Ema Umanu nia Oan, imi simu bensaun.[☆]

²³ Kuandu ema halo imi terus nunee, haksolok deit ba, i haksoit ho kontenti, tanba Maromak sei foo premiu boot ba imi iha lalehan. Keta haluha katak, sira nia bei-ala sira uluk mos halo terus Maromak nia profeta hanesan nee.[☆]

²⁴ Maibee imi nebee agora riku, imi sei terus,

tanba imi goza tiha hotu ona.

²⁵ Imi nebee agora hahaan iha hela deit, imi sei terus,

tanba imi sei hamlaha boot.

Imi nebee agora hamnasa, imi sei terus,

tanba imi sei tanis halerik.

²⁶ Imi nebee mak ema hotu-hotu gaba, imi sei terus,

tanba ema nebee gaba imi, sira nia bei-ala sira mos uluk gaba profeta falsu sira.”

Hadomi o nia inimigu

(Mateus 5:38-48, 7:12a)

[☆] 6:1 1 Samuel 21:1-6; Levitiku (Imamat) 24:9 * 6:15 Patriota sira luta para ema Judeu sira bele sai husi estadu Roma nia okos hodi ukun rasik aan. Ema mos bolu sira Zelote. [☆] 6:22 1 Pedro 4:14 [☆] 6:23 2 Krónikas (Tawarikh) 36:16; Apostolu sira nia Istoria 7:52

²⁷ Jesus hatutan tan dehan, “Imi nebee rona hela Hau, Hau hatete ba imi nunee: Hadomi o nia inimigu sira, i halo diak ba ema nebee odi o. ²⁸ Harohan para Maromak foo bensaun ba ema nebee foo malisan ba o. Husu para Nia tulun ema nebee halo aat ba o. ²⁹ Se ema ruma basa o nia hasan sorin karik, foo tan hasan sorin ba. Se ema ruma hadau o nia faru manas, hasai tan o nia faru seluk foo ba nia. ³⁰ Se ema husu o nia sasaan ruma, foo deit ba. Se ema hadau o nia sasaan ruma, husik deit ba, la bele baa husu fali. ³¹ Buat nebee mak o hakarak atu ema seluk halo ba o, o mos tenki halo buat nee ba ema seluk.”

³² Se o hadomi deit ema nebee mak hadomi o, o atu manaan saida? Tanba ema aat sira mos hadomi ema nebee mak hadomi sira. ³³ Se o halo diak deit ba ema nebee mak halo diak ba o, o atu manaan saida? Tanba ema aat sira mos halo nunee. ³⁴ I se o foo empresta osan ba deit ema nebee bele selu fila fali, o atu manaan saida? Tanba ema aat sira mos foo empresta ba malu, naran katak selu fila fali.

³⁵ Maibee tuir lo-loos hanesan nee: Hadomi o nia inimigu sira, i halo diak ba sira. Foo empresta ba sira, i lalika hein atu sira selu fila fali. Ho nunee, o sei hetan premiu boot, i o sei hatudu katak, o Maromak Aas Liu nia oan. Tanba Maromak mos halo diak ba ema aat ho ema nebee la hatene foo obrigadu. ³⁶ Nee duni o tenki hatudu laran luak ba ema, hanesan mos o nia Aman iha lalehan hatudu laran luak ba sira.”

*La bele kritika arbiru
(Mateus 7:1-5)*

³⁷ Jesus hanorin nafatin dehan, “La bele ansi foo sala ba ema mak ema mos la ansi foo sala ba o. La bele hatudu liman ba ema, para ema la bele hatudu liman ba o. Foo perdaun ba ema mak ema mos foo perdaun ba o. ³⁸ Foo tulun ba ema mak Maromak sei foo fila fali ba o barak liu too nakonu resin. Nee hanesan ema enxe sasaan nakonu, depois sena tan, doko tan too fakar sai iha ita nia hitin. Se o foo uitoan, o sei simu fali mos uitoan. Maibee se o foo barak, o sei simu fali mos barak.”

³⁹ Jesus mos halo komparasaun dehan, “Ema matan delek ida, nia la bele hatudu dalan ba ema matan delek seluk. Se lae, sira nain rua monu hotu ba rai kuak.”⁴⁰ Estudante ida la bele boot liu nia mestri, maibee se nia estuda too remata, nia bele hanesan nia mestri.”

⁴¹ Nusaa mak o haree ai uut iha ema seluk nia matan, maibee ai kabelak nebee taka o nia matan rasik, o la senti? ⁴² Oinsaa mak o brani dehan, ‘Belun, mai hau hasai tiha ai uut nee husi o nia matan.’ Afinal iha ai kabelak ida taka hela o nia matan rasik. Imi nee koalio oin seluk, hahalok oin seluk! Hasai tiha uluk ai kabelak iha o nia matan rasik mak foin o haree hetan para bele hasai ai uut husi o nia maluk nia matan.”

Ema nia hahalok hatudu nia laran diak ka aat

(Mateus 7:16-20, 12:33-35)

⁴³ Jesus halo tan komparasaun ida nunee: “Ai huun nebee diak nia fuan mos diak. I ai huun nebee la diak nia fuan mos la diak. ⁴⁴ Ema hatene ai huun ida-idak liu husi nia fuan. Ita la kuu uvas ka ai fuan figeira husi ai tarak.”⁴⁵ Nunee mos ho ema. Ema nebee diak koalio buat diak, tanba nia laran mos diak. I ema nebee aat koalio buat aat, tanba nia laran mos aat. Tanba buat nebee nia koalio, sai husi nia laran.”

*Ema matenek ho ema beik harii uma
(Mateus 7:24-27)*

⁴⁶ Jesus hatutan tan dehan, “Imi bolu beibeik Hau dehan, ‘Nai, Nai.’ Maibee nusaa mak imi la halo tuir buat nebee Hau haruka? ⁴⁷ Ema nebee rona Hau nia liafuan i halo tuir, nia hanesan ⁴⁸ ema nebee harii uma ida. Nia kee rai halo klean hodi hatama uma riin ba, i tau tan fatuk hodi halo metin. Nunee kuandu mota boot halo bee baku makaas ba uma nee mos, uma nee la nakdoko, tanba nia riin metin. ⁴⁹ Maibee ema nebee rona Hau nia liafuan i la halo tuir, nia hanesan ema nebee harii uma, nia riin tidin deit iha rai leten. Bainhira mota boot tama, bee sobu rahun kedas.”

7

Nai Jesus kura komandante Roma ida nia atan

(Mateus 8:5-13)

¹ Jesus hanorin tiha hotu ema barak nee, Nia fila fali ba sidade Kafarnaum. ² Iha nebaa iha komandante Roma ida. Nia iha atan ida nebee nia hadomi teb-tebes, atan nee moras todan, besik atu mate. ³ Bainhira komandante nee rona kona ba Jesus, nia haruka katuas lia nain Judeu balu baa bolu Jesus atu mai kura atan nee nia moras. ⁴ Too iha nebaa, sira husu ho laran tomak atu Jesus baa kura atan nee. Sira dehan, “Komandante nee serve duni

✧ 6:31 Mateus 7:12 ✧ 6:39 Mateus 15:14 ✧ 6:40 Mateus 10:24-25; João 13:16, 15:20 ✧ 6:44 Mateus 12:33

✧ 6:45 Mateus 12:34

atu Ita Boot tulun nia, ⁵ tanba nia hadomi ita ema Judeu, i harii ona uma kreda ida ba ita." ⁶ Entaun Jesus baa hamutuk ho sira.

Sira besik too ona iha uma, komandante haruka nia kolega balu baa hatete ba Jesus dehan, "Nai, Ita Boot la prezisa lao kole too mai, tanba hau la serve atu simu Ita Boot iha hau nia uma. ⁷ I hau mos la serve atu baa hasoru Ita Boot. Nai foo deit orden ba moras nee mak moras nee sai husi hau nia atan. ⁸ Hau hatene nunee tanba hau nia komandante sira mos iha kbiit atu foo orden mai hau. Nunee mos, hau iha kbiit atu foo orden ba hau nia soldadu sira. Se hau manda hau nia soldadu ida dehan, 'Baa nebaa!', nia mos baa. Se hau hatete, 'Mai iha nee!', nia mai. I se hau haruka hau nia atan dehan, 'Halo ida nee!' mak nia sei halo."

⁹ Rona nunee, Jesus admira, i Nia fila oin ba ema barak nebee tuir Nia nee hodi dehan, "Hau hatete lo-loos ba imi, Hau seidauk haree ema Israel ida nebee fiar makaas hanesan ema Roma nee."

¹⁰ Entaun komandante nia kolega sira nee fila fali. Too iha uma, sira haree atan nee diak tiha ona.

Nai Jesus halo moris fali feto faluk ida nia oan

¹¹ La kleur tan, Jesus ho Nia eskolante sira baa iha vila ida naran Nain. Ema barak akompanha sira. ¹² Bainhira sira besik ona portaun atu tama ba vila, ema barak sai mai hulan mate isin ida atu baa hakoï. Ida mate nee, feto faluk ida nia oan mane mesak. ¹³ Bainhira Nai Jesus haree feto faluk nee, Nia hanoin teb-tebes hodi dehan, "Keta tanis tan."

¹⁴ Depois Jesus baa besik hodi tau liman ba hadak nebee mak tula mate isin nee, i ema sira nebee hulan mate nee para tiha. Jesus dehan ba ema mate nee, "Anoo, hadeer ona." ¹⁵ Joven nee mos hadeer tuur kedas hodi komesa koalia. I Jesus entrega nia fila fali ba nia inan.

¹⁶ Ema hotu iha nebaa tauk teb-tebes, i sira hahii Maromak dehan, "Maromak nia profeta boot ida mai tiha ona iha ita nia leet. Maromak mai ona hodi salva Nia povu." ¹⁷ Buat nee, ema konta lemo-lemo iha provinsia Judeia tomak, ho mos too rai vizinhu sira.

João Sarani Nain haruka nia eskolante baa hasoru Nai Jesus (Mateus 11:2-19)

¹⁸ João Sarani Nain nia eskolante sira konta ba João kona ba buat hotu-hotu nebee mak Jesus halo.* Entaun João haruka eskolante nain rua ¹⁹ baa hasoru Nai Jesus hodi husu, "Ita Boot mak Ema ida nebee Maromak promete atu haruka mai ka, ami tenki hein fali ema seluk?"

²⁰ Sira too iha Jesus, sira mos husu, "João Sarani Nain haruka ami mai husu, Ita Boot mak Ema ida nebee Maromak promete atu haruka mai ka, ami tenki hein fali ema seluk?"

²¹ Iha tempu nee, Jesus kura hela ema moras barak. Nia duni sai diabu husi ema lubun ida, i halo ema matan delek barak mos haree. ²² Entaun Jesus hataan ba João nia eskolante sira nunee: "Imi fila baa konta ba João kona ba buat hotu-hotu nebee imi ohin haree ho saida mak imi rona. Ema matan delek bele haree. Ema ain aat bele lao. Ema moras lepra, isin sai moos. Ema tilun diuk bele rona. Ema mate moris fila fali. I ema kiak rona Liafuan Diak.† ²³ Hatete mos ba João dehan, 'Ema nebee fiar nafatin mai Hau too rohan, nia hetan bensau.' "

²⁴ Bainhira sira nain rua fila tiha, Jesus komesa koalia kona ba João. Nia husu ema barak nebee haleu Nia nunee: "Uluk imi baa iha rai fuik maran atu haree see loos? Imi baa atu haree ema nebee nakdoko ba-mai tuir anin hanesan fali duut manulain ka? Lae! ²⁵ Entaun imi baa atu haree saida? Atu haree ema nebee hatais hena folin karun ka? Lae! Ema nebee hatais hena diak i moris diak, hela iha uma ema boot nian. ²⁶ Entaun imi baa atu haree saida? Imi hanoin atu haree Maromak nia profeta ka? Loos duni! Maibee João nee boot liu fali profeta. ²⁷ Nia nee uluk kedas Livru Sagradu temi tiha ona dehan, 'Rona mai! Hau haruka Hau nia ema ida baa uluk

hodi prepara dalan ba O.*

²⁸ Hau hatete ba imi, hori uluk kedas, la iha ema ida iha mundu nee boot liu João. Maski nunee komesa agora ba oin, see mak hakruuk ba Maromak nudar Liurai, bele ema nee kiik mos, nia sei liu fali João."

²⁹ Ema hotu-hotu nebee rona Jesus nia liafuan nee, liu-liu kobrador impostu sira, sira rekonhese katak, Maromak nia dalan mak loos, nee mak uluk João sarani sira. ³⁰ Maibee ema husi grupu Farizeu sira ho mestri relijiaun Judeu sira lakohi tuir

* **7:18** Iha tempu nee, João dadur hela iha kadeia. Haree Lucas 3:20. † **7:22** Iha tempu nebaa ema matan delek, ain aat, moras lepra ka tilun diuk, la bele hetan kura. Uluk kedas, Maromak nia profeta Isaias foo hatene katak, aban-bainrua Maromak sei haruka Kristu mai para kura moras sira nee i foo sai Liafuan Diak ba ema kiak sira (Isaias 35:5-6, 61:1). Nai Jesus temi Isaias nia liafuan nee hodi hatudu ba João Sarani Nain katak, Jesus mak Kristu, Ida nebee Maromak promete atu haruka mai. ✧ **7:27** Malakias 3:1 ✧ **7:30** Mateus 21:32; Lucas 3:12

Maromak nia hakarak. Nee mak sira lakohi atu João foo sarani sira.*

³¹ Depois Jesus husu, "Ema agora dadauk nee, oinsaa? Hau atu kompara sira ho saida?" ³² Sira hanesan labarik nebee tuur iha merkadu hodi hakilar ba malu dehan, "Ami toka muzika kapaas loos, maibee imi la dansa.

Ami tanis leilir, maibee imi la tanis."

³³ Nune mos João Sarani Nain mai, nia la hemu tua, i sempre jejun, depois imi dehan, diabu tama iha nia laran. ³⁴ Maibee Hau, Ema Umanu nia Oan mai, Hau haan ho hemu tua hanesan ema baibain, depois imi dehan, Hau kaan-teen ho lanu-teen, i halo belun ho kobrador impostu sira ho ema aat sira. ³⁵ Maibee ema hotu-hotu nebee moris tuir Maromak nia matenek, sira hatudu katak Maromak nia matenek nee loos duni."

Feto aat ida kose mina morin ba Nai Jesus nia ain

³⁶ Iha ema Farizeu ida naran Simão, nia konvida Jesus baa haan iha nia uma. Entaun Jesus baa. Too iha uma, sira tuur iha meza atu haan. ³⁷ Iha sidade nee, iha mos feto aat ida, nia rona katak Jesus haan iha Simão nia uma. Nune nia kaer botir ida halo husi fatuk murak, mina morin karun teb-tebes mak iha laran. Nia lori tama ba uma laran* ³⁸ hodi hamriik iha Jesus nia kotuk, besik loos Nia ain. Nia tanis too nia matan been turu kona Jesus nia ain, depois hamaran matan been nee ho nia fuuk. I nia mos rei Jesus nia ain fila-fila hodi kose mina morin ba.*

³⁹ Haree feto nee nia hahalok, uma nain ema Farizeu nee, hanoin dehan, "Se Jesus nee Maromak nia profeta karik, entaun Nia sei hatene feto nebee kona Nia nee, feto aat ida."

⁴⁰ Maibee Jesus hatene uma nain nia hanoin, i Nia dehan, "Simão, Hau hakarak hatete buat ida ba ita."

Simão hataan, "Bele, mestri, koalia deit."

⁴¹ Depois Jesus soe lia ba nia dehan, "Iha senhor ida foo empresta osan ba ema nain rua. Ba ida, nia foo osan mutin atus lima, ba ida seluk, nia foo deit osan mutin limanulu. ⁴² Maibee too iha laron atu foo fila fali osan nee, sira nain rua selu la bele. Entaun senhor nee hamoos tiha sira nain rua nia tusan. Tuir ita nia hanoin, husi sira nain rua nee, ida nebee mak sei hadomi liu osan nain nee?"

⁴³ Simão hataan, "Ida nebee tusan boot liu karik."

Jesus dehan, "Loos duni!"

⁴⁴ Depois Nia fila oin ba feto nee, i hatete ba Simão, "Ita haree took feto nee. Ohin Hau tama iha ita nia uma, ita la prepara bee hodi fase Hau nia ain tuir ita nia lisan. Maibee nia habokon Hau nia ain ho nia matan been, depois nia hamaran ho nia fuuk. ⁴⁵ I ohin Hau tama iha ita nia uma, ita la rei Hau tuir ita nia lisan. Maibee feto nee, komesa ohin Hau tama mai iha nee, nia rei Hau nia ain fila-fila. ⁴⁶ Ita mos haluha tau mina mai Hau nia ulun, maibee nia tau mina morin ba Hau nia ain. ⁴⁷ Nune, Hau hatete ba ita katak, feto nee maski halo sala barak, maibee nia sala hamoos hotu tiha ona. Nee mak nia hatudu domin boot mai Hau. Maibee se karik ema halo sala uitoan deit, bainhira nia sala nee hamoos tiha ona, ema nee hadomi mos uitoan deit."

⁴⁸ Depois Jesus hatete ba feto nee, "O nia sala hamoos tiha hotu ona."

⁴⁹ Ema sira nebee tuur haan hamutuk ho Jesus nee komesa bis-bisu ba malu dehan, "Nia hanoin Nia nee see?! Too Nia bele brani dehan Nia hamoos ema nia sala."

⁵⁰ Maibee Jesus hatete ba feto nee, "Tanba o fiar Hau, nee mak Maromak salva ona o. Fila ho laran hakmatek."

8

Feto sira nebee ajuda Nai Jesus

¹ Hotu tiha, Jesus lao husi sidade ba sidade ho aldeia ba aldeia hodi foo sai Liafuan Diak kona ba oinsaa Maromak ukun nudar Liurai. Nia eskolante nain sanulu resin rua akompanha Nia. ² Iha mos feto balu nebee tuir. Sira nee uluk iha moras oi-oin, balu diabu tama iha sira nia laran, maibee Jesus kura tiha hotu. Ida mak Maria Madalena, uluk Jesus duni sai diabu hitu husi nia. ³ Iha mos Joana ho Susana. Joana nia kaben Kuza mak toma konta liurai Herodes nia uma. Sei iha tan feto barak lao hamutuk ho Jesus. Sira hodi sira nia osan rasik ajuda sustenta Jesus ho Nia eskolante sira.*

Komparasaun kona ba ema nebee kari fini

(Mateus 13:1-23; Marcos 4:1-20)

⁴ Iha laron ida, ema husi aldeia oi-oin mai iha Jesus. Bainhira ema barak halibur hamutuk ona, Jesus halo komparasaun ida hanesan nee: ⁵ "Tha toos nain ida baa kari fini iha nia toos. Fini balu monu iha dalan. Ema sama deit, i manu fuik mai haan tiha hotu. ⁶ Fini balu monu iha fatuk leten. Fini nee moris duni, maibee la kleur

‡ 7:37 Botir mina nian nee, ema bahat husi fatuk murak ida naran "alabastru". * 7:38 Mateus 26:7; Marcos 14:3; João 12:3 † 8:3 Mateus 27:55-56; Marcos 15:40-41; Lucas 23:49

namlaik tiha, tanba rai uitoan deit. ⁷ Fini balu monu iha duut tarak laran. Buat rua nee moris hamutuk, maibee la kleur duut tarak nee habit tiha too mate. ⁸ Iha tan fini balu monu iha rai bokur, i moris too foo isin. Fini sira nee, ida-idak foo fali musan atus ida.”

Konta tiha hotu, Jesus hatete ho lian makaas, “Imi nebee iha tilun, rona di-diak ba!”

⁹ Depois Jesus nia eskolante sira husu ba Nia, komparasaun nee dehan saida.

¹⁰ Jesus hataan, “Uluk ema seidaok hatene, oinsaa mak Maromak ukun nudar Liurai. Agora Hau foo sai mo-moos ba imi. Maibee ba ema seluk, Hau hanorin uza deit komparasaun, atu nunee

‘sira haree hela

maibee hanesan la haree,

sira rona hela

maibee la kompriende.’”*

¹¹ Jesus hatutan tan, “Komparasaun nee dehan nunee: Fini nee mak Maromak nia liafuan. ¹² Fini nebee monu iha dalan mak ema nebee rona Maromak nia liafuan, maibee Satanás mai hadau tiha husi sira nia laran. Entaun sira la fiar ba Maromak, i la hetan salvasaun. ¹³ Fini nebee monu iha fatuk leten mak ema nebee rona Maromak nia liafuan i simu ho haksolok, maibee sira nia abut la tama ba rai. Sira fiar duni, maibee kuandu provasaun ruma kona sira, sira husik fali. ¹⁴ Fini nebee monu iha duut tarak laran mak ema nebee rona Maromak nia liafuan, maibee sira preokupa ho sira nia moris ho sira nia riku-soin, i buka goza deit. Nunee, sira nia fiar la baa oin, i sira nia moris nunka foo rezultadu diak. ¹⁵ Maibee fini nebee monu iha rai bokur mak ema nebee moris loos ho laran moos. Bainhira sira rona Maromak nia liafuan, sira rai di-diak iha sira nia laran hodi kaer metin nafatin too foo rezultadu diak teb-tebes.”

Rona ho atensaun para bele kompriende

(Marcos 4:21-25)

¹⁶ Jesus halo tan komparasaun ida nunee: “La iha ema ida mak sunu ahi-oan, depois taka tiha ho sanan ka tau fali iha kama okos. Maibee ahi-oan tenki tau iha fatin aas, atu bele foo naroman ba ema nebee tama mai.* ¹⁷ Nunee mos, buat hotu-hotu nebee agora sei subar hela, iha laron ida sei hatudu mo-moos. I buat hotu-hotu nebee agora taka hela, iha laron ida sei nakloke para ema bele hatene.*

¹⁸ Nunee, imi tenki rona Hau nia hanorin ho atensaun. Tanba ema nebee kompriende ona, Maromak sei halo nia kompriende liu tan. Maibee ema nebee lakohi hatene, buat uitoan nebee nia kompriende tiha ona mos, Maromak sei hasai husi nia hanoin.”*

See mak Nai Jesus nia familia lo-loos
(Mateus 12:46-50; Marcos 3:31-35)

¹⁹ Iha laron ida, Jesus nia inan ho Nia alin mane sira mai atu hasoru Nia, maibee sira la kongeje besik, tanba ema barak haleu hela Nia. ²⁰ Iha ema ida foo hatene ba Jesus dehan, “Ita Boot nia inan ho alin sira hamriik hela iha liur. Sira hakarak hasoru Ita Boot.”

²¹ Maibee Jesus hataan, “Hau nia inan ho Hau nia alin sira mak ema nebee rona Maromak nia liafuan hodi halo tuir.”

Nai Jesus halo hakmatek anin boot
(Mateus 8:23-27; Marcos 4:35-41)

²² Iha laron ida, Jesus hatete ba Nia eskolante sira, “Mai ita baa iha tasi sorin.” Entaun sira sae roo hodi baa. ²³ Roo lao dadauk, Jesus toba dukur tiha. La kleur anin boot mai, halo tasi been tama ba roo laran, too roo atu mout sal-sala.

²⁴ Nia eskolante sira fanu Nia dehan, “Mestri, mestri, ita atu mout ona!”

Jesus hadeer hodi siak anin ho laloran boot nee. Anin para kedas, tasi mos hakmatek fali.

²⁵ Depois Nia siak Nia eskolante sira dehan, “Nusaa mak imi la fiar Hau?”

Sira tauk ho admira hodi husu ba malu dehan, “Ema nee see loos? Nia foo orden ba anin ho laloran, sira mos halo tuir!”

Nai Jesus duni sai diabu husi ema bulak ida

(Mateus 8:28-34; Marcos 5:1-20)

²⁶ Jesus ho Nia eskolante sira ho roo too rai Gerasa, iha tasi Galileia nia sorin ba. ²⁷⁻²⁹ Iha fatin nee, iha mane ida, diabu tama iha nia laran kleur ona. Nia husi sidade, maibee la hela iha uma, hela deit iha rate, i la hatais bua ida. Diabu ataka nia dala barak ona. Ema kesi nia liman-ain beibeik ho korenti besi i hein nia laron-kalan, maibee nia sempre rasta kotu tiha korenti, depois diabu obriga nia halai ba iha rai fuik.

Momentu Jesus tuun husi roo, ema bulak nee mai hasoru Nia. Ema nee hakilar i hakneak hakruuk too rai iha Jesus nia ain. Depois Jesus haruka diabu sai husi nia.

Ema bulak nee hakilar dehan, “Jesus, Maromak Aas Liu nia Oan, O hakarak

* **8:10** Isaias 6:9-10 * **8:16** Mateus 5:15; Lucas 11:33
25:29; Marcos 4:25; Lucas 19:26

* **8:17** Mateus 10:26; Lucas 12:2 * **8:18** Mateus

halo saida mai hau? Hau husu boot, keta kastigu hau!”

³⁰ Jesus husu ba nia, “O naran saa?”

Nia hataan, “Batalhaun”. Nia hataan nunee tanba diabu barak loos hela iha nia laran.

³¹ Depois diabu sira husu beibeik ba Jesus atu la bele haruka sira baa iha rai kuak klean nakukun nian.

³² Iha momentu nebaa iha fahi barak teb-tebes haan hela iha foho lolon. Diabu sira husu fila-fila ba Jesus para husik sira tama iha fahi sira nee. I Jesus foo lisensa. ³³ Entaun diabu sira sai tiha husi ema nee baa tama fali iha fahi sira. I fahi sira nee halai saruntu malu tuun husi foho nee, monu hotu ba bee laran, i mout too mate hotu.

³⁴ Fahi atan sira haree saida mak akontese, i sira halai baa konta sai iha sidade ho fatin sira nebee besik. ³⁵ Rona nunee, ema barak sai baa atu haree rasik ho matan. Too iha nebaa, sira haree ema nebee uluk diabu domina nee, diak tiha ona. Nia tuur hakmatek hela iha Jesus nia ain, hatais tiha ona hena, i hanoin normal fali ona. Haree nunee, sira hotu tauk. ³⁶ Ema sira nebee ohin haree Jesus duni sai diabu nee, sira konta ba sira nebee foin mai kona ba oinsaa mak Jesus kura ema nee. ³⁷ Depois ema hotu-hotu iha rai Gerasa husu atu Jesus sai tiha husi nebaa, tanba sira tauk atu-mate. Entaun Jesus baa sae roo atu fila fali ba iha tasi sorin.

³⁸ Ema nebee ohin diabu sai husi nia nee, husu atu bele tuir Jesus. Maibee Jesus hataan, ³⁹ “Diak liu o fila ba uma hodi konta saida mak Maromak halo ona ba o.” Entaun ema nee baa lao lemo-lemo iha sidade nee tomak hodi konta sai kona ba buat hotu nebee Jesus halo ba nia.

Nai Jesus halo moris fali menina ida, i kura fetu ida tan

(Mateus 9:18-26; Marcos 5:21-43)

⁴⁰ Bainhira Jesus fila fali husi tasi sorin, ema barak hein hela Nia, i simu Nia ho haksolok. ⁴¹⁻⁴² Iha nebaa iha ema ida naran Jairo, nia mak responsavel uma kreda iha sidade nee. Nia oan ida deit, fetu ida ho tinan sanulu resin rua. Labarik nee moras boot, besik atu mate. Entaun Jairo baa hakneak i hakruuk too rai iha Jesus nia oin hodi husu ho laran tomak atu Jesus baa iha nia uma.

Jesus lao dadauk ba Jairo nia uma, ema barak akompanha Nia too sena malu. ⁴³ Iha ema lubun boot nee, iha fetu ida, nia fulan mai la para durante tinan sanulu resin rua. Nia faan tiha nia sasaan hotu

hodi baa konsulta iha doutor,* maibee la iha ema ida mak bele kura nia moras. ⁴⁴ Feto nee bes-besik ba iha Jesus nia kotuk, nia kona Jesus nia hena rohan, i nia raan para kedas.

⁴⁵ Jesus husu, “See mak ohin kona Hau nee?”

Sira hotu dehan, lae. Pedro mos hatete, “Mestri, iha ema barak mak sena malu ho Ita Boot.”

⁴⁶ Maibee Jesus hataan, “Lae, ohin Hau senti iha kbiit sai husi Hau. Nee mak Hau hatene, iha ema ida kona Hau.”

⁴⁷ Bainhira fetu nee hatene katak nia la bele subar, nia tauk teb-tebes ho nakdedar, i nia baa hakneak i hakruuk too rai iha Jesus nia ain. Depois nia konta nia problema nee ba Jesus iha ema hotu-hotu nia oin, i foo hatene katak, momentu nia kona Jesus, nia moras diak kedas.

⁴⁸ Jesus dehan ba nia, “Oan, o hetan kura tanba o fiar mai Hau. Fila ho laran hakmatek.”

⁴⁹ Jesus sei koalia hela, ema ida mai husi Jairo nia uma foo hatene ba Jairo, “Senhor nia oan iis kotu tiha ona. Lalika halo kole tan mestri.”

⁵⁰ Rona nunee, Jesus hatete ba Jairo, “Lalika tauk. Fiar deit mak ita nia oan sei moris fali.”

⁵¹⁻⁵³ Bainhira sira too iha Jairo nia uma, ema barak iha tiha ona nebaa, sira tanis lelir hela. Jesus hatete ba sira, “Imi lalika tanis tan ona. Labarik nee la mate ida, nia toba deit.”

Maibee sira hamnasa fali Jesus, tanba sira rasik haree labarik nee mate tiha ona. Jesus husu ba labarik nia inan-aman, ho mos Pedro, João ho Tiago, tama ba laran hamutuk ho Nia. Sira seluk Nia bandu la bele tama.

⁵⁴ Sira tama tiha ba laran, Jesus kaer labarik nia liman hodi dehan, “Hau nia oan, hadeer ona!” ⁵⁵ Derepent deit labarik nee nia iis iha fila fali, nia hadeer i hamriik kedas. Jesus haruka sira foo hakaan ba nia. ⁵⁶ Labarik nia inan-aman admira teb-tebes, maibee Jesus bandu sira la bele konta sai ba ema seluk kona ba buat nebee mak akontese.

9

Nai Jesus foo knaar ba Nia apostolu nain sanulu resin rua

(Mateus 10:5-15; Marcos 6:7-13)

¹ Iha loron ida, Jesus halibur apostolu nain sanulu resin rua hodi foo kbiit ba sira atu bele duni sai diabu husi ema i kura ema nia moras. ² Nia haruka sira baa

* **8:43** Kopia evanjelhu Lucas nian husi tempu antigu barak. Balu hakerek liafuan “Nia faan tiha nia sasaan hotu hodi baa konsulta iha doutor.” Maibee balu lae.

atu foo sai kona ba oinsaa Maromak ukun nudar Liurai, i atu kura ema moras. ³ Nia hatete ba sira, "Imi lao, la bele lori buat ida. La bele lori ai tonka, pasta, bukae, ka osan. Hena hodi troka mos la bele. ⁴ Kuandu ema simu imi iha sira nia uma, hela deit iha uma nee too imi sai fali ba aldeia seluk. ⁵ Maibee se imi tama iha aldeia ida mak ema lakohi simu imi, husik tiha aldeia nee. I husik rai rahun husi imi nia ain okos hodi hatudu katak, Maromak sei kastigu sira."^{*}

⁶ Depois apostolu sira lao husi aldeia ba aldeia hodi foo sai Maromak nia Liafuan Diak i kura ema moras.

Liurai Herodes konfuzau nia kona ba Nai Jesus

(Mateus 14:1-12; Marcos 6:14-29)

⁷ Liurai Herodes* rona kona ba buat hotu-hotu nebee Jesus halo. Nia konfuzau, tanba iha ema balu dehan, "Jesus mak João Sarani Nain, nia moris fila fali ona husi mate." ⁸ Balu tan dehan, "Nia Maromak nia profeta Elias mak mosu fali." Iha seluk tan dehan, "Nia nee profeta seluk ida nebee mate kleur ona, i agora moris fali."^{*} ⁹ Maibee Herodes dehan, "Hau rona buat oi-oin kona ba Ema ida nee. João nia kakorok, hau haruka tesi tiha ona. Entaun ema ida nee see tan?" Nunee Herodes buka atu hasoru malu ho Jesus.

Nai Jesus foo hakaan ba ema rihun lima resin

(Mateus 14:13-21; Marcos 6:30-44; João 6:1-14)

¹⁰ Bainhira apostolu sira fila fali mai, sira konta ba Jesus buat hotu-hotu nebee sira halo ona. Depois Jesus lori sira sees aan baa iha aldeia Betsaida. ¹¹ Maibee ema barak rona katak Jesus atu baa nebaa, i sira mos tuir. Too iha nebaa, Jesus simu sira ho diak. Nia foo sai ba sira kona ba oinsaa Maromak ukun nudar Liurai, i kura sira nia moras hotu.

¹² Loro atu monu ona, apostolu nain sanulu resin rua mai hatete ba Jesus dehan, "Diak liu haruka ema sira nee baa buka hakaan iha aldeia sira nebee besik. Haruka sira mos baa buka fatin hodi toba, tanba iha nee rai fuik."

¹³ Jesus hataan, "Imi mak foo hakaan ba sira."

Apostolu sira dehan, "Ita so iha paun fuan lima ho ikan rua deit. Halo nusaa mak ita bele sosa hakaan ba ema barak hanesan nee?!" ¹⁴ Tanba ema iha nebaa maizoumenus rihun lima. Nee foin sira mane deit, feto ho labarik la sura.^{*}

Jesus dehan ba sira, "Haruka ema sira nee hotu tuur tuir grupu. Grupu ida ema nain lima-nulu." ¹⁵ Sira mos halo tuir. Kuandu ema tuur hotu ona, ¹⁶ Jesus foti paun fuan lima ho ikan rua nee, i hateke ba lalehan hodi foo agradese ba Maromak. Nia silu paun ho ikan halo pedasuk-pedasuk, i foo ba Nia eskolante sira hodi baa fahe ba ema lubun boot nee. ¹⁷ Sira hotu haan too bosu, hakaan mos resin. Nia eskolante sira tau hamutuk hakaan restu sira nee iha bote sanulu resin rua nakonu.

Pedro rekonhese, Jesus mak Mesias
(Mateus 16:13-28; Marcos 8:27-9:1)

¹⁸ Iha loron ida, Jesus halo hela orasaun mes-mesak iha fatin ida, i Nia eskolante sira besik Nia. Hotu tiha, Nia husu ba sira, "Tuir ema konta, Hau nee see?"

¹⁹ Sira hataan, "Iha balu dehan, Ita Boot João Sarani Nain. Balu tan dehan, profeta Elias. Balu mos dehan, profeta seluk ida nebee mate kleur ona, i agora moris fali."^{*}

²⁰ Jesus husu tan, "Tuir imi rasik, Hau nee see?"

Pedro hataan, "Ita Boot nee Mesias, Salvador nebee Maromak promete hori uluk ona atu haruka mai."[†] ^{*}

²¹ I Jesus bandu sira la bele foo hatene ba see-see deit.

²² Jesus hatutan dehan, "Hau, Ema Umanu nia Oan tenki simu terus oi-oin. Naiulun Judeu sira, nai lulik nia ulun sira ho mestri relijiaun sira sei la simu Hau. Ema sei oho tiha Hau, maibee too iha loron tolu, Maromak sei halo Hau moris fila fali."

²³ Depois Nia foo hatene ba sira hotu dehan, "See mak hakarak tuir Hau, nia tenki husik tiha nia hakarak rasik, i tenki pruntu simu terus, hanesan ema nebee loro-loron lori nia krus too mate. I nia tenki tuir Hau nafatin."^{*} ²⁴ Tanba see mak hakarak salva nia aan, nia sei lakon fali. I see mak lakon nia moris tanba nia tuir Hau, nia sei hetan moris rohan-laek.^{*} ²⁵ Se ema ida hetan riku-soin munda nian hotu-hotu, maibee too ikus la hetan moris

^{*} 9:5 Lucas 10:4-11; Apostolu sira nia Istoría 13:51 * 9:7 Liurai nee naran Herodes Antipas. Nia aman Herodes Boot mak foo orden para oho labarik nurak sira iha Belém bainhira Nai Jesus moris. Haree Mateus 2:16-18. ^{*} 9:8 Mateus 16:14; Marcos 8:28; Lucas 9:19 ^{*} 9:14 Mateus 14:21 ^{*} 9:19 Mateus 14:1-2; Marcos 6:14-15; Lucas 9:7-8 [†] 9:20 Liafuan "Mesias" ka "Kristu" hatudu ba Ema ida nebee mak Nai Maromak foti para salva Nia povu i ukun sira. Hori uluk kedas, Nai Maromak nia profeta sira foo sai katak Maromak sei haruka Nia mai, i ema Judeu hotu-hotu hein atu simu Nia nudar Salvador ho Liurai. ^{*} 9:20 João 6:68-69 ^{*} 9:23 Mateus 10:38; Lucas 14:27

^{*} 9:24 Mateus 10:39; Lucas 17:33; João 12:25

rohan-laek karik, nia manaan saida loos?
²⁶ Se ema ruma moe atu simu Hau i lakohi simu Hau nia liafuan, aban-bainrua Hau, Ema Umanu nia Oan mos sei moe atu rekonhese nia bainhira Hau fila fali mai husi lalehan. Hau sei tuun mai ho naroman lalehan nian, ho Aman Maromak nia kbiit tomak, i Maromak nia anju sira nabilan haleu Hau. ²⁷ Hau hatete lo-loos ba imi, husi imi sira nee, balu sei moris too haree Maromak ukun nudar Liurai mak foin mate."

*Nai Jesus nakfilak Aan iha foho leten
 (Mateus 17:1-8; Marcos 9:2-8)*

²⁸ Liu tiha loron walu hanesan nee, Jesus lori Pedro, João ho Tiago sae ba iha foho ida hodi halo orasaun. ²⁹ Jesus halo hela orasaun, Nia oin nakfilak aan, i Nia hena mos sai mutin nabilan hanesan rai lakan. ³⁰ Derepentí deit Maromak nia profeta nain rua, Moisés ho Elias mosu mai ³¹ ho naroman lalehan nian hodi koalia ho Jesus. Sira nain tolu koalia kona ba Jesus nia mate, tanba la kleur tan Nia sei mate iha Jerusalém hodi kumpri Maromak nia planu.

³² Momentu nee, Pedro ho nia kolega nain rua nee toba dukur tiha. Sira hadeer mai, haree Jesus naroman nabilan loos, hamriik hela ho ema nain rua nee.

³³ Bainhira Moisés ho Elias atu baa ona, Pedro nia hanoin lakon tiha, i nia koalia arbiru deit dehan, "Mestri, ita hamutuk iha nee, furak. Diak liu ami halo tenda tolu, ida ba Ita Boot, ida ba Moisés, ho ida ba Elias." ³⁴ Pedro sei koalia hela nunee, kalohan ida tuun mai falun tiha sira, halo eskolante nain tolu nee tauk. ³⁵ I lian ida husi kalohan nee dehan, "Nee Hau nia Oan, Hau hili ona Nia. Imi tenki rona Nia."*

³⁶ Rona tiha lian nee hotu, eskolante sira la haree tan ema ida, so Jesus deit. Iha tempu nebaa sira nain tolu la konta sai ba ema seluk kona ba buat nebee mak sira haree.

*Nai Jesus duni sai diabu husi labarik ida
 (Mateus 17:14-23; Marcos 9:14-32)*

³⁷ Aban fali Jesus tuun husi foho nee hamutuk ho Nia eskolante nain tolu, i ema barak teb-tebes mai hasoru Nia. ³⁸ Husi ema barak nia leet nee, iha senhor ida bolu ho lian makaas dehan, "Mestri, favor ida, haree lai hau nia oan mane. Nia hau nia oan mesak. ³⁹ Iha diabu ida dala barak ataka nia halo nia hakilar derepentí i tebe liman tebe ain too kabeen mutin sai husi ibun. Diabu nee book nia beibeik i halo

terus liu nia. ⁴⁰ Hau husu tiha ona ba Ita Boot nia eskolante sira atu duni sai tiha diabu nee, maibee sira la bele halo buat ida."

⁴¹ Jesus siak sira hotu dehan, "Imi ema nebee sempre halo aat i la fiar ba Maromak. Hau tenki hela ho imi too bainhira tan? Hau tenki pasiensia ho imi too iha nebee?!"

Depois Nia hatete ba senhor nee, "Lori ita nia oan mai."

⁴² Labarik nee lao dadauk ba Jesus, diabu riba nia ba rai i halo nia tebe liman tebe ain. Maibee Jesus foo orden ba diabu para sai husi labarik nee, i nia diak kedas. Depois Jesus entrega fali labarik nee ba nia aman. ⁴³ Ema hotu-hotu admira tanba haree Maromak nia kbiit boot nee.

Momentu ema hotu-hotu sei admira hela ho milagre oi-oin nebee Jesus halo, Nia hatete ba Nia eskolante sira, ⁴⁴ "Imi rona di-diak saida mak Hau atu hatete nee. La kleur tan, ema sei faan Hau, Ema Umanu nia Oan ba ema aat." ⁴⁵ Maibee Nia eskolante sira la kompriende. Tanba liafuan nia signifkikadu sei taka hela, atu sira la bele hatene. I sira mos tauk atu husu ba Jesus.

See mak boot liu?

(Mateus 18:1-5; Marcos 9:33-37)

⁴⁶ Jesus nia eskolante sira komesa haksesuk malu kona ba ida nebee mak boot liu.* ⁴⁷ Maibee Jesus hatene sira nia hanoin. Entaun Nia lori labarik oan ida mai hamriik iha Nia sorin. ⁴⁸ Nia hatete ba sira, "See mak simu labarik nee hodi Hau nia naran, nia simu Hau. I see mak simu Hau, nia simu mos Ida nebee mak haruka Hau mai. Ema nebee haraik aan nudar ema kiik, nia mak boot liu iha Maromak nia oin."*

Ema nebee la kontra imi, nia hamutuk ho imi

(Marcos 9:38-40)

⁴⁹ João foo hatene ba Jesus dehan, "Mestri, ami haree ema ida duni sai diabu hodi Ita Boot nia naran. Ami bandu nia, tanba nia laos ita nia ema."

⁵⁰ Maibee Jesus hataan, "La bele bandu! Tanba ema nebee la kontra imi, nia hamutuk ho imi."

Ema iha aldeia ida iha Samaria lakohi simu Nai Jesus

⁵¹ Jesus nia loron atu sae ba lalehan besik ona, entaun Nia desidi, bele halo nusaa mos, Nia tenki baa iha sidade Jerusalém. ⁵² Nia haruka ema balu baa uluk, i sira tama iha aldeia ida iha provinsia Samaria

* 9:35 2 Pedro 1:17-18; Isaias 42:1; Mateus 3:17, 12:18; Marcos 1:11; Lucas 3:22 * 9:46 Lucas 22:24 * 9:48 Mateus 10:40; Lucas 10:16; João 13:20

atu prepara fatin ba Nia. ⁵³ Maibee ema iha nebaa lakohi simu Jesus, tanba sira hatene katak Nia atu baa iha Jerusalém. ⁵⁴ Bainhira Jesus nia eskolante Tiago ho João haree ema Samaria sira nia hahalok nee, sira husu ba Jesus, “Nai, se Ita Boot hakarak, ami haruka ahi tuun mai husi lalehan haan mutuk tiha sira.” ⁵⁵ Maibee Jesus fila ba sira nain rua hodi siak sira. ⁵⁶ Depois sira hotu baa fali aldeia seluk.

Tuir Nai Jesus laos fasil
(Mateus 8:19-22)

⁵⁷ Bainhira Jesus ho Nia eskolante sira lao dadauk, ema ida dehan ba Jesus, “Ita Boot baa nebee deit, hau prontu atu tuir.”

⁵⁸ Jesus hataan, “Asu fuik iha nia fatin hodi hela. Manu fuik mos iha nia knuuk. Maibee Hau, Ema Umanu nia Oan la iha fatin ida hodi tau Hau nia ulun ba.”

⁵⁹ Jesus hatete ba ema ida seluk dehan, “Mai tuir Hau.”

Ema nee hataan, “Nai, husik hau fila baa hakoi hau nia aman lai mak foin hau tuir.” ^S

⁶⁰ Jesus hatete ba nia, “Ema nebee lakohi rona Maromak, sira hanesan ema nebee mate tiha ona. Husik sira mak hakoi malu. Maibee o nia servisu mak baa foo sai kona ba oinsaa Maromak ukun nudar Liurai.”

⁶¹ Iha ema ida tan dehan, “Nai, hau hakarak tuir Ita Boot, maibee husik hau baa halo despedida lai ho hau nia familia mak foin hau tuir.” [✠]

⁶² Jesus hataan, “Ema nebee komesa ona tuir Hau, maibee haree fali ba kotuk, nia la merese serbi Maromak nudar nia Liurai.”

10

Nai Jesus haruka Nia eskolante nain hitu-nulu resin rua

¹ Hotu tiha, Nai Jesus hili tan eskolante nain hitu-nulu resin rua, ^{*} depois haruka sira ru-rua baa uluk iha fat-fatin nebee Nia atu baa. ² Nia soe lia dehan, “Batar iha toos laran, barak teb-tebes maran tiha ona, maibee ema atu silu batar nee, uitoan deit. Tanba nee, husu ba Toos Nain para haruka tan ema hodi silu batar nee.” ³ Agora, baa ona! Hau haruka imi baa hanesan bibi malae oan nebee tama iha asu fuik

nia leet. [✠] ⁴ Imi lalika lori osan ka pasta, sandalias rezerva mos la bele. I lalika dada lia ho ema iha dalan.

⁵ Bainhira imi tama iha uma ida, hatete ba sira, ‘Maromak foo pas ba uma kain nee.’ ⁶ Se uma nain gosta moris iha pas nia laran, entaun Maromak foo duni pas ba sira. Se lae, Maromak la foo. ⁷ Hela deit iha uma nee, la bele muda husi uma ida ba uma seluk. Haan-hemu saida deit mak sira foo ba imi, tanba ema nebee servisu iha direitu atu ema selu nia kolen.

⁸ Bainhira imi tama iha aldeia ida, i ema simu imi ho diak, haan deit saida mak sira foo ba imi. [✠] ⁹ Kura ema moras iha aldeia nee, i foo hatene ba ema hotu dehan, ‘Maromak nia tempu atu ukun nudar Liurai too ona.’

¹⁰ Maibee se iha aldeia ruma, nia ema la simu imi, baa hamriik iha estrada hodi hatete, ¹¹ ‘Rai rahun husi aldeia nee, ami baku ami nia ain okos hodi hatudu katak, imi rasik mak sei simu todan. Maibee keta haluha, Maromak nia tempu atu ukun nudar Liurai too ona.’ [✠]

¹² Jesus hatutan tan dehan, “Hau hatete ba imi, iha laron ikus bainhira Maromak foo justisa ba ema hotu, ema iha aldeia nee sei simu kastigu todan liu fali ema aat sira nebee uluk hela iha sidade Sodoma.” [✠]

Ema nebee lakohi simu Nai Jesus, sei terus

(Mateus 11:20-24)

¹³ Jesus mos dehan, “Imi ema Korazim sei terus. Imi ema Betsaida sei terus. Hau halo ona milagre bar-barak iha imi nia leet, maibee imi lakohi hakribi imi nia sala. Ema jentiu sira nebee uluk liu hela iha sidade Tiru ho Sidon nunka haree milagre sira nee. Se sira haree karik, entaun sira tuur hakdasak iha ahu kdesan i hatais hena lutu hodi hatudu katak sira hakribi ona sira nia sala.” [✠] ¹⁴ Iha laron ikus bainhira Maromak tesi ema hotu-hotu nia lia, imi sei simu kastigu todan liu fali ema Tiru ho ema Sidon.

¹⁵ Nunee mos imi ema Kafarnaum sira, keta hanoin katak, Maromak sei foti sae imi ba lalehan. Lae! Nia sei soe imi ba infernu.” [✠]

¹⁶ Depois Jesus hatete ba Nia eskolante sira, “Ema nebee rona imi, nia rona mos

✠ **9:53** Iha tempu nebaa ema Judeu adora Nai Maromak iha Jerusalém, maibee ema Samaria adora Nai Maromak iha foho Gerizim iha sira nia rain rasik. Sira haree malu la diak kleur ona. ✠ **9:54** 2 Liurai sira (Reis, Raja-raja) 1:9-16

✠ **9:59** Tuir matenek nain Biblia nian balu, ema nee nia aman sei moris hela, sei forti hela. ✠ **9:61** 1 Liurai sira (Reis, Raja-raja) 19:20

* **10:1** Dokumentu antigu balu hakerek dehan, “eskolante nain hitu-nulu resin rua”. Balu fali dehan, “eskolante nain hitu-nulu”. Tradusaun modernu barak mak hili “hitu-nulu resin rua”. ✠ **10:2** Mateus 9:37-38 ✠ **10:3** Mateus 10:16 ✠ **10:8** 1 Korintu 9:14; 1 Timóteo 5:18 ✠ **10:11** Mateus 10:7-14; Marcos 6:8-11; Lucas 9:3-5; Apostolu sira nia Istoría 13:51 ✠ **10:12** Jénesis (Kejadian) 19:24-28; Mateus 10:15, 11:24 ✠ **10:13** Isaias 23:1-18; Ezequiel 26:1—28:26; Joel 3:4-8; Amós 1:9-10; Zacarias 9:2-4 ✠ **10:15** Isaias 14:13-15

Hau. I ema nebee lakohi simu imi, nia mos lakohi simu Hau. I ema nebee lakohi simu Hau, nia mos lakohi simu Ida nebee mak haruka Hau mai.”[✧]

Eskolante nain hitu-nulu resin rua fila fali

¹⁷ Bainhira eskolante nain hitu-nulu resin rua nee fila fali,[†] sira haksolok teb-tebes hodi konta ba Jesus dehan, “Nai, bainhira ami hodi Ita Boot nia naran haruka diabu sira sai husi ema, diabu sira mos sai kedad!”

¹⁸ Jesus hataan, “Nee loos! Momentu imi halo nunee, Hau haree Satanás monu tuun husi lalehan hanesan rai lakan. ¹⁹ Hau foo ona kbiit ba imi atu sama samea ho sakunar. Kbiit nebee Hau foo nee, boot liu fali imi nia inimigu Satanás nia kbiit. La iha buat ida bele halo aat imi.”[✧] ²⁰ Maski nunee lalika haksolok tanba deit diabu sira hakruuk ba imi. Diak liu haksolok tanba Maromak hakerek ona imi nia naran iha lalehan.”

Nai Jesus nia laran haksolok (Mateus 11:25-27, 13:16-17)

²¹ Iha tempu nee, Espiritu Santu halo Jesus nia laran haksolok, i Jesus hahii Maromak dehan, “Hau nia Aman, lalehan ho rai nia Nain. Hau hahii Ita Boot, tanba Ita Boot taka buat sira nee ba ema matenek ho ema eskola boot, maibee Ita hatudu fali ba ema nebee kiik. Hau nia Aman, ida nee halo Ita Boot nia laran haksolok duni.”

²² Depois Jesus dehan ba ema hotu iha nebaa, “Hau nia Aman foo ona kbiit ho matenek hotu-hotu mai Hau. La iha ema ida konhese lo-loos Hau, so Hau nia Aman deit. I la iha ema ida mak konhese lo-loos Hau nia Aman, so Nia Oan Hau deit. Hau mos hili ema seluk hodi hatudu Hau nia Aman ba sira, para sira mos bele konhese Nia.”[✧]

²³ Depois Jesus fila ba Nia eskolante sira hodi hatete ba sira deit dehan, “Imi simu bensaun tanba imi haree buat furak nebee akontese dadauk. ²⁴ Hau hatete ba imi, uluk iha liurai ho profeta barak mak hakarak teb-tebes atu haree buat nebee mak agora imi haree, maibee sira la haree. Sira hakarak teb-tebes atu rona buat nebee agora imi rona, maibee sira la rona.”

Ema Samaria nebee laran diak

[✧] **10:16** Mateus 10:40; Marcos 9:37; Lucas 9:48; João 13:20 [†] **10:17** Dokumentu antigu balu hakerek dehan, “eskolante nain hitu-nulu resin rua”. Balu fali dehan, “eskolante nain hitu-nulu”. Tradusaun modernu barak mak hili “hitu-nulu resin rua”. [✧] **10:19** Salmus (Mazmur) 91:13 [✧] **10:22** João 3:35, 10:15 [✧] **10:27** Mateus 22:35-40; Marcos 12:28-31 [✧] **10:27** Levitiku (Imamat) 19:18; Deuteronomiu (Ulangan) 6:5 [✧] **10:28** Levitiku (Imamat) 18:5 [‡] **10:33** Iha tempu nebaa ema Judeu la gosta liu ema Samaria, i lakohi liga sira. [§] **10:35** Iha nee hakerek dehan, “denáriu” rua. Iha tempu nebaa badaen sira laron ida manaan denáriu ida.

²⁵ Iha laron ida, mestri relijiaun Judeu ida hamriik hodi koko Jesus. Nia husu, “Mestri, hau tenki halo saida para hau bele hetan moris rohan-laek?”

²⁶ Jesus hataan, “Maromak nia Lei dehan saida? Ita kompiende oinsaa?”

²⁷ Nia hataan, “Maromak nia liafuan dehan, ‘O tenki hadomi Maromak, o nia Nai, ho o nia aan tomak, ho laran tomak, ho forsa tomak, ho neon tomak.’ I hakerek mos dehan, ‘O tenki hadomi o nia maluk hanesan o hadomi o nia aan rasik.’ ”^{✧✧}

²⁸ Jesus hataan fali, “Ita nia resposta nee loos. Entaun halo tuir, atu ita bele hetan moris.”[✧]

²⁹ Maibee mestri relijiaun nee hakarak hatudu aan hanesan ema nebee moris loos. Entaun nia husu ba Jesus, “Maibee hau nia maluk nee see loos?”

³⁰ Jesus hataan liu husi istoria ida nunee: “Iha ema Judeu ida sai husi Jerusalém lao tuun ba sidade Jerikó. Too iha dalan klaran, naok-teen sira asalta nia, baku nia too besik atu mate, i hadau tiha nia ropa hotu, depois husik hela nia iha dalan.

³¹ La kleur nai lulik Judeu ida mos lao tuun liu husi dalan nee. Bainhira nia haree ema nee, nia lao sees tiha husi dalan sorin. ³² Nunee mos ema Levi ida nebee servisu iha uma kreda boot. Nia too iha nebaa, haree ema nee, maibee lao liu fali husi dalan sorin.

³³ Tuir mai, ema Samaria ida liu husi dalan nee. Nia laos ema Judeu,[‡] maibee bainhira nia haree ema Judeu nee, nia hanoin teb-tebes. ³⁴ Nia baa tau tua ho mina ba ema nee nia isin kanek hodi kurtivu, i falun kanek sira nee halo di-diak. Depois nia tula ema nee ba nia kuda buru rasik lori ba too iha uma ida hodi kuidadu nia iha nebaa.

³⁵ Aban fali ema Samaria nee foo uluk osan mutin rua[§] ba uma nain hodi dehan, ‘Uza osan nee hodi tau matan ba nia. Se la too karik, hau fila mai mak hau selu hotu.’ ”

³⁶ Konta tiha istoria nee hotu, Jesus husu ba mestri relijiaun nee dehan, “Entaun tuir ita nia hanoin, entre sira nain tolu nee, ida nebee mak sai hanesan maluk ba ema nebee monu iha naok-teen sira nia liman?”

³⁷ Nia hataan, “Ida nebee hatudu laran luak ba nia.”

Jesus hatete, “Entaun, baa halo tuir.”

Nai Jesus vizita Marta ho Maria

³⁸ Jesus ho Nia eskolante sira kontinua lao ba Jerusalém. Too iha aldeia ida, senhora ida naran Marta konvida Jesus atu baa iha nia uma, i Nia mos baa.

³⁹ Marta iha alin ida naran Maria. Maria nee tuur besik hela Nai Jesus hodi rona Nia hanorin. ⁴⁰ Maibee Marta preokupa halo preparasaun buat oi-oin. Entaun nia baa hatete ba Jesus, “Nai, Ita Boot la hanoin hau ka? Hau nia alin husik hela hau servisu mes-mesak deit! Hatete ba nia mai ajuda hau lai.”[✠]

⁴¹ Nai Jesus hataan, “Marta, Marta, o preokupa ho buat oi-oin deit. ⁴² Afinal iha buat ida deit mak importante liu. Maria hili ona ida nee, i Hau sei la bandu nia.”

11

Nai Jesus hanorin halo orasaun
(Mateus 6:9-13, 7:7-11)

¹ Iha loron ida, Jesus halo hela orasaun iha fatin ida. Hotu tiha, Nia eskolante ida husu ba Nia, “Nai, hanorin ami halo orasaun, hanesan mos João Sarani Nain hanorin ona nia eskolante sira.”

² Entaun Jesus hatete ba sira, “Bainhira imi halo orasaun, halo hanesan nee:

‘Ami nia Aman,* tulun ema atu hamtauk Ita Boot nia naran santu.

Mai ukun ema hotu-hotu ba.

³ Foo ai haan natoon mai ami loro-loron.

⁴ Perdua ami nia sala,

tanba ami mos perdua ba ema nebee halo sala mai ami.

Keta husik ami monu ba tentasaun.’ ”

⁵ Depois Jesus halo komparasaun nunee: “Karik iha kalan boot, imi ida baa iha kolega nia uma hodi dere odamatan dehan, ‘Belun, foo lai paun fuan tolu mai.

⁶ Tanba iha kolega ida foin too mai husi rai dook, i hau la iha buat ida atu foo ba nia haan. Loron seluk mak hau foo fali.’

⁷ Karik o nia kolega hataan, ‘Keta book hau! Odamatan xavi tiha ona, i hau ho hau nia oan sira mos toba tiha ona. Hau la bele hadeer hodi foo buat ruma ba o.’

⁸ Maski imi nain rua kolega, maibee nia lakohi hadeer hodi foo ba o. Maibee Hau hatete ba o: Se o la moe dere beibeik nia odamatan mak too ikus nia hadeer duni hodi foo buat nebee mak o presiza.

⁹ Nunee mos ho orasaun. Hau hatete ba imi: Husu beibeik ba Maromak, Nia sei foo. Buka beibeik, o sei hetan. Dere beibeik odamatan, odamatan sei nakloke ba o. ¹⁰ Tanba see mak husu beibeik ba

Maromak, nia sei simu. See mak buka beibeik, nia sei hetan. See mak dere beibeik odamatan, Maromak sei loke ba nia.

¹¹ Imi aman sira, bainhira imi nia oan husu ikan, imi foo fali samea ka? ¹² Se nia husu mantolun, imi foo fali sakunar ka? Nunka! ¹³ Maski imi ema aat, maibee imi hatene foo buat diak ba imi nia oan sira. Saa tan imi nia Aman iha lalehan! Se imi husu para Nia foo Nia Espiritu Santu ba imi, Nia sei foo duni.”

Nai Jesus nunka uza Satanás nia kbiit
(Mateus 12:22-30; Marcos 3:20-27)

¹⁴ Iha loron ida, Jesus duni sai diabu husi ema ida nebee koalia la diak. Diabu sai tiha, ema nee komesa koalia kedas, halo ema barak admira. ¹⁵ Maibee iha balu dehan, “Nia duni sai diabu, tanba diabu nia xefi Belzebu mak foo kbiit ba Nia.”[✠]

¹⁶ Iha ema seluk hakarak koko Jesus. Sira husu para Nia halo tan milagre hodi hatudu katak, Nia kbiit nee mai duni husi Maromak.[✠]

¹⁷ Maibee Jesus hatene sira hotu nia hanoin. Nunee Nia hatete ba sira, “Se iha nasaun ida, nia povu haan malu hela deit, nasaun nee sei rahun. Se iha uma kain ida, sira istori malu hela deit, uma kain nee sei naksobu. ¹⁸ Nunee mos, se diabu sira haan malu hela deit, diabu nia boot Satanás ukun sei la dura. Maski nunee imi duun dehan, Hau uza fali Belzebu nia kbiit hodi duni sai diabu. ¹⁹ Entaun bainhira imi nia eskolante sira duni sai diabu, sira mos uza Belzebu nia kbiit ka? Lae! Imi nia eskolante sira rasik mak sei hatete sai katak, buat nebee imi duun Hau nee, la loos. ²⁰ Hau duni sai diabu hodi Maromak nia kbiit. Nee hatudu katak Maromak ukun ona iha imi nia leet nudar Liurai.

²¹ Se ema forti ida kaer kroat hein nia uma rasik, entaun nia sasaan sei la lakon. ²² Nia laran metin ba nia kroat nee. Maibee too ikus, iha ema ida forti liu fali nia, mai ataka nia. Ema ida forti liu nee sei hadau nia kroat hotu, i foti nia rikusoim hotu-hotu hodi fahe ba ema seluk.[†]

²³ Ema nebee la hamutuk ho Hau, nia kontra Hau. I ema nebee la servisu hamutuk ho Hau, nia estraga Hau nia servisu.”[✠]

Diabu fila ba nia hela fatin uluk
(Mateus 12:43-45)

²⁴ Jesus hatutan tan dehan, “Bainhira espiritu aat sai husi ema ida, espiritu aat nee baa lao lemo-lemo iha rai fuik maran

✠ **10:40** João 11:1 * **11:2** Kopia evanjelhu Lucas husi tempu antigu barak. Balu hakerek “Aman”, balu hakerek “Ami nia Aman iha lalehan”. ✠ **11:15** Mateus 9:34, 10:25 ✠ **11:16** Mateus 12:38, 16:1; Marcos 8:11 † **11:22**

Tuir matenek nain sira kona ba Biblia, ema forti nebee hein nia uma nee, Satanás. Ema ida nebee forti liu tan mak Nai Jesus. ✠ **11:23** Marcos 9:40

hodi buka fatin atu hela. Maibee nia la hetan fatin nebee diak. Entaun nia dehan, 'Diak liu hau fila fali ba hau nia hela fatin uluk.'²⁵ Kuandu nia fila, nia haree fatin nee hamoos tiha ona i buat hotu-hotu tau tuir nia fatin. ²⁶ Depois espritu aat nee baa bolu tan espritu hitu nebee aat liu fali nia, i sira hotu baa hela iha ema nee. Nunee, ema nee nia moris aat liu fali uluk."

See loos mak hetan bensaun

²⁷ Jesus sei koalia hela, fetu ida iha ema barak nee nia leet hatete ho lian makaas dehan, "O nia inan hetan bensaun boot! Tanba nia kous O, i foo susu O."

²⁸ Jesus hataan, "Maibee ema nebee rona Maromak nia liafuan hodi halo tuir, nia mak hetan bensaun boot liu."

Ema husu Nai Jesus hatudu milagre (Mateus 12:38-42)

²⁹ Ema barak liu tan mai hobur Jesus. Nia dehan ba sira, "Imi ema agora nee mesak aat deit! Imi husu beibeik atu Hau halo milagre hanesan sinal atu imi bele fiar. Maibee Hau sei la halo. Milagre nebee Maromak uluk halo liu husi profeta Jonas too ona."³⁰ Saida mak uluk akontese ba profeta Jonas,[‡] nee hanesan sinal ba ema jentiu sira iha sidade Nínive katak, Maromak mak haruka nia baa. Nunee mos ho Hau, Ema Umanu nia Oan. Saida mak sei akontese mai Hau, sei sai hanesan sinal ba ema sira nebee moris agora katak, Maromak mak haruka Hau mai.^{*}

³¹ Aban-bainrua kuandu mundu nee re-mata, Maromak sei tesi ema hotu-hotu nia lia. I liurai fetu husi rai Seba sei moris fali, i hamriik hanesan sasin. Nia sei foo sala ba imi nebee moris agora, tanba uluk nia mai husi rai dook atu rona rasik liafuan matenek nian husi liurai Salomão. Agora iha Ema ida boot liu fali Salomão iha imi nia leet, maibee imi lakohi rona Nia.^{*} ³² I laos liurai fetu nee deit. Ema jentiu sira husi sidade Nínive mos sei hamriik hodi foo sala ba imi, tanba uluk bainhira Jonas baa foo sai Maromak nia liafuan ba sira, sira husik kedas sira nia sala. Agora iha Ema ida nebee boot liu fali Jonas iha imi nia leet, maibee imi lakohi husik imi nia sala."[‡]

Moris iha naroman (Mateus 5:15, 6:22-23)

³³ Jesus hatutan tan dehan, "La iha ema ida sunu ahi-oan, depois subar tiha ahi-oan nee, ka taka fali ho sanan. Ema nebee sunu ahi-oan, sempre tau iha fatin aas, para foo naroman ba ema nebee tama iha nebaa."^{*} ³⁴ Ita nia matan hanesan ahi-oan nebee foo naroman ba ita nia aan tomak. Se ita nia matan haree moos, ita nia aan mos naroman. Maibee se ita nia matan malahuk, ita nia aan sai nakukun. ³⁵ Tanba nee, hakaas aan para imi nia aan naroman duni. Keta halo be imi hanoin katak naroman, afinal nakukun. ³⁶ Kuandu imi nia aan naroman, i la iha nakukun ida, entaun imi nia moris tomak mos naroman, hanesan ahi-oan boot leno imi nia moris."

Nai Jesus kritika ema Farizeu ho mestri relijiaun Judeu sira

(Mateus 23:1-36; Marcos 12:38-40)

³⁷ Jesus koalia tiha hotu, ema ida husi grupu Farizeu konvida Nia baa haan iha uma. Entaun Jesus baa. Too iha uma, Nia tama baa tuur iha meza. ³⁸ Ema Farizeu nee hakfodak, tanba nia haree Jesus haan, la fase liman uluk tuir ema Judeu nia lisan.

³⁹ Nai Jesus hatete ba nia, "Imi ema Farizeu sira, imi badinas hamoos kopu ho bikan nia liur. Maibee imi nia laran nakonu ho buat aat i kaan ema nia sasaan. ⁴⁰ Imi beik-teen! Keta haluha, Maromak halo ita nia isin, Nia mos halo ita nia laran. ⁴¹ Duke hamoos deit bikan nia liur, diak liu foo buat nebee imi iha ba ema kiak sira. Se imi halo nunee mak imi sai moos iha Maromak nia oin.

⁴² Imi ema Farizeu sira, imi sei terus. Bainhira imi kuu modo tahan, imi badinas foo parte ida husi parte sanulu ba Maromak. Too modo tahan kiikoan-kiikoan hanesan ortelaun ho ruku mos imi foo. Maibee kona ba justisa ho hadomi Maromak, imi la interese. Tuir loos justisa ho domin nee mak tenki halo uluk. Maibee keta haluha foo mos parte ida husi sanulu ba Maromak."^{*}

⁴³ Imi ema Farizeu sira, imi sei terus. Tanba imi gosta loos tuur iha fatin ema boot nian iha uma kreda laran, i gusta atu ema kumprimenta imi ho respeitu iha merkadu.

⁴⁴ Imi ema Farizeu sira, imi sei terus. Tanba imi hanesan rate nebee la iha marka. Ema sama tan, la hatene katak iha rai okos iha mate isin dodok."[‡]

^{*} **11:29** Mateus 16:4; Marcos 8:12 [‡] **11:30** Profeta Jonas nee, ikan boot tolan tiha nia. Too loron tolu, ikan nee tafui fila fali nia ba iha rai maran. (Haree Jonas 1:17. 2:10.) Jesus kompara Nia Aan ho Jonas, tanba Jesus mate, maibee too loron tolu Nia moris fila fali. ^{*} **11:30** Jonas 3:4 ^{*} **11:31** 1 Liurai sira (Reis, Raja-raja) 10:1-10; 2 Krónikas (Tawarikh) 9:1-12 ^{*} **11:32** Jonas 3:5 ^{*} **11:33** Mateus 5:15; Marcos 4:21; Lucas 8:16 ^{*} **11:42** Levitiku (Imamat) 27:30 **§ 11:44** Nee dehan katak, haree husi liur, sira diak, maibee sira nia laran aat loos.

⁴⁵ Iha mestri relijiaun Judeu ida dehan ba Jesus, "Mestri, Ita Boot nia liafuan ohin nee xoke mos ami mestri sira."

⁴⁶ Jesus hataan, "Imi mestri relijiaun sira, imi mos sei terus. Tanba imi foo regulamentu todan liu ba povu, maibee imi la ajuda netik sira atu bele halo tuir."

⁴⁷ Imi sei terus. Tanba imi hada rate kapaas ba Maromak nia profeta sira uluk. Afinal, imi nia bei-ala sira mak oho. ⁴⁸ Sira oho profeta sira, i imi mak hada sira nia rate. Nee hatudu katak, imi mos konkorda ho imi nia bei-ala sira nia hahalok nee. ⁴⁹ Tanba nee, Maromak koalia sai Nia matenek kona ba imi dehan, 'Hau sei haruka Hau nia profeta sira ho apostolu sira ba ema sira nee maibee sira sei halo terus balu, i oho balu.'

⁵⁰ Nunee, profeta sira hotu-hotu nebee imi nia bei-ala sira oho, komesa husi Maromak halo mundu too ohin lora, imi nebee moris agora nee mak tenki lori todan. ⁵¹ Nee sura husi Abel nia mate too iha Zacarias. Ema oho Zacarias nee iha meza sakrifisiu ho uma kredo boot nia klaran. Hau hatete lo-loos ba imi katak, sira nia mate hotu, imi nebee moris agora mak tenki simu todan.*

⁵² Imi mestri relijiaun sira, imi sei terus. Tanba imi mak kaer xavi hodi loke odamatan ba ema para sira bele hatene Maromak nia hakarak. Maibee imi rasik lakohi tama ba iha nebaa. Aat liu tan, imi taka dalan ba ema seluk nebee atu tama."

⁵³ Hotu tiha, Jesus sai husi fatin nee. Komesa husi tempu nee, mestri relijiaun ho ema Farizeu sira kontra makaas Nia. Sira sempre husu pergunta oi-oin ba Nia ⁵⁴ hodi koko atu hamonu Nia.

12

La bele koalia oin ida, hahalok oin seluk (Mateus 10:26-27)

¹ Iha tempu nebaa ema rihun ba rihun mai sena malu atu rona Jesus nia hanorin. Jesus koalia uluk ba Nia eskolante sira dehan, "Kuidadu ho ema Farizeu sira. Tanba sira nee koalia oin ida, hahalok oin seluk. Sira nia hahalok nee hanesan fermentu, ema tau uitoan deit ba mos, trigu sae hotu.* ² Buat hotu-hotu nebee agora taka hela, lora ida sei nakloke. I buat hotu nebee agora subar hela, aban-bainrua ema sei hatene.* ³ Buat nebee mak agora imi koalia sub-subar, lora ida ema sei rona mo-moos. I saida mak imi koalia bis-bisu iha kuartu laran, aban-bainrua ema sei foo sai ho lian makaas iha ema barak nia oin."

Tauk mak Maromak deit (Mateus 10:28-31)

⁴ "Hau nia belun sira, la bele tauk ema nebee mak hakarak oho imi, tanba sira so bele oho deit imi nia isin, maibee la bele halo buat ida ba imi nia kllamar. ⁵ Agora Hau foo hatene ba imi, see loos mak imi tenki tauk. Imi tenki tauk mak Maromak. Tanba Nia bele oho imi nia isin, depois Nia mos iha kbiiti hodi soe imi nia kllamar ba infernu. Nunee imi tenki tauk mak Nia."

⁶ Hanoin took manu liin. Manu liin lima, ema faan sentavus rua deit. Maski baratu liu, maibee manu ida deit mos Maromak la haluha. ⁷ Laos nee deit. Maibee Maromak mos hatene lo-loos imi nia fuuk lahan hira mak iha imi nia ulun. Nee duni lalika tauk, tanba imi folin boot liu manu liin barak."

Keta moe foo sai katak ita tuir Nai Jesus (Mateus 10:32-33, 12:32, 10:19-20)

⁸ Jesus koalia nafatin ba Nia eskolante sira dehan, "Rona di-diak mai! See mak foo sai iha ema nia oin katak nia fiar mai Hau, aban-bainrua Hau, Ema Umanu nia Oan mos sei foo sai iha Maromak nia anju sira nia oin katak nia Hau nia ema. ⁹ Maibee see mak nega Hau iha ema nia oin, aban-bainrua Hau mos sei nega nia iha Maromak nia anju sira nia oin."

¹⁰ Ema nebee hatete aat Hau, Ema Umanu nia Oan, nia imi hetan perdaun. Maibee see mak hatete aat Espiritu Santu, Maromak la foo perdaun ba nia.*

¹¹ Aban-bainrua, kuandu ema lori imi baa hataan iha uma kredo ka iha ukun nain sira tanba imi fiar Hau, lalika preokupa kona ba oinsaa imi atu defende aan ka saida mak imi atu koalia. ¹² Tanba iha oras nee duni Espiritu Santu sei hanorin imi, oinsaa mak imi atu hataan sira."*

Ema riku nebee beik-teen

¹³ Ema ida husi ema barak nee husu ba Jesus, "Mestri, hatete ba hau nia maun atu fahe ami nia aman matebian nia riku-soin ho hau."

¹⁴ Jesus hataan, "Belun, see mak foti Hau atu tesi imi nain rua nia problema nee?"

¹⁵ Depois Jesus foo hanoin ba ema barak nee dehan, "Kuidadu! Matan moos, para imi nia matan la bele naklosu ba sasaan. Tanba ema nia moris la depende ba nia riku-soin."

¹⁶ Tuir mai, Jesus halo komparasaun ida hanesan nee: "Iha ema riku ida hetan ai haan barak husi nia toos. ¹⁷ I nia hanoin dehan, 'Hau nia armazen hodi tau ai haan nakonu hotu ona. Agora hau atu halo

* 11:51 Jénesis (Kejadian) 4:8; 2 Krónikas (Tawarikh) 24:20-21 * 12:1 Mateus 16:6; Marcos 8:15 * 12:2 Marcos 4:22; Lucas 8:17 * 12:10 Mateus 12:32; Marcos 3:29 * 12:12 Mateus 10:19-20; Marcos 13:11; Lucas 21:14-15

oinsaa tan? ¹⁸ Diak liu hau halo hanesan nee. Hau sobu tiha armazen tuan sira nee, i harii fali halo boot liu. Nunee hau bele rai ai haan sira nee hotu ho mos hau nia sasaan sel-seluk. ¹⁹ Depois hau hatete ba hau nia aan rasik: Hau moris diak ona! Buat hotu-hotu iha tiha ona, too hela ba tinan naruk nia laran. Agora deskansa ona ba, haan-hemu i goza ona ba.'

²⁰ Maibee Maromak hatete ba nia, 'Beikteen! Kalan nee kedas Hau sei hasai o nia iis. Depois, see mak hetan sasaan bar-barak nebee o rai ba o nia aan nee?' "

²¹ Jesus hatutan tan dehan, "Nunee mos ho ema nebee halibur riku-soin ba nia aan rasik, maibee sai kiak iha Maromak nia oin tanba lakohi buka riku-soin lalehan nian."

*Keta preokupa ho imi nia moris
(Mateus 6:25-34)*

²² Depois Jesus hatete ba Nia eskolante sira dehan, "Tanba nee, Hau hatete ba imi, lalika preokupa ho imi nia moris loroloron, atu haan saida, ka atu hatais saida. ²³ Tanba ita nia moris folin liu hahaha, i ita nia isin lolon folin liu ropa. ²⁴ Haree took manu metan sira. Manu sira nee la kuda batar, la silu batar, la iha armazen hodi haloot ai haan, maibee Maromak foo ai haan ba sira. Imi folin liu manu sira nee. ²⁵ Se imi preokupa kona ba imi nia moris, nee bele aumanta imi nia tinan ka? Lae! Atu aumanta oras ida deit mos la bele. ²⁶ Se buat kiikoan nee, imi la bele halo, nusaa mak imi hakarak preokupa ho buat sira seluk?

²⁷ Haree took duut nebee funan iha rai fuik. Duut nia funan nee la halo servisu, la soru tais. Maibee Hau dehan ba imi, liurai Salomão, maski riku tebetes, nia hatais kapaas halo nusaa mos, duut funan sira nee kapaas liu nafatin.*

²⁸ Duut nebee ohin loron matak, aban ema soe fali ba ahi laran mos, Maromak halo furak. Saa tan imi! Nia sei foo ropa ba imi hatais. Entaun nusaa mak imi nia fiar fraku hanesan nee?! ²⁹ Lalika hanoin barak kona ba haan-hemu. ³⁰ Ema nebee la konhese Maromak, sira sempre buka tuun-sae buat sira nee. Maibee imi nia Aman iha lalehan hatene ona saida mak imi presiza. ³¹ Nee duni imi tenki hakaas aan atu serbi Maromak nudar imi nia Liurai mak Maromak sei foo tan buat sira nee ba imi."

*Rai riku-soin iha lalehan
(Mateus 6:19-21)*

³² Jesus koalia nafatin ba Nia eskolante sira dehan, "Lalika tauk! Imi ema uitoan deit, maibee imi nia Aman iha lalehan haksolok hili imi atu ukun hamutuk ho Nia. * ³³ Entaun, baa faan tiha sasaan nebee imi iha hodi fahe osan nee ba ema kiak sira. Nunee imi rai fali riku-soin iha lalehan, para bele dura. Iha nebaa, imi nia riku-soin sei la hotu, naok-teen la besik, i nehek mutin mos la estraga. ³⁴ Tanba imi nia riku-soin tau iha nebee, imi nia laran mos iha nebaa."

*Ita tenki prontu loron-kalan atu simu
Nai Jesus fila mai husi lalehan*

³⁵ "Imi tenki prontu serbi Maromak loron-kalan, hanesan atan nebee hatais hela ropa servisu nian i nia ahi-oan lakan hela deit. ³⁶ Imi tenki sai hanesan atan sira nebee hadeer hein hela sira nia patraun fila husi festa kazamentu. Bainhira patraun fila i dere odamatan, sira baa loke kedas.* ³⁷ Kuandu patraun haree nia atan sira hein hela nia, sira sorti boot. Hau hatete lo-loos ba imi, patraun rasik sei haruka sira tuur, depois nia hatais fali ropa atan nian hodi serve nia atan sira nee. ³⁸ Loos duni, atan sira nee sorti boot se sira nia patraun haree sira hein hela nia, maski nia fila iha kalan boot ka dadeersaan nakukun.

³⁹ Hanoin di-diak! Se iha uma nain ida hatene lo-loos tuku hira mak naok-teen atu mai, nia sei hadeer hodi hein atu naok-teen la bele tama. ⁴⁰ Nunee mos, imi tenki prontu nafatin. Tanba aban-bainrua Hau, Ema Umanu nia Oan sei fila fali mai derepent deit iha oras nebee imi la hatene.*"

*Atan diak ho atan aat
(Mateus 24:45-51)*

⁴¹ Pedro husu ba Jesus, "Nai, kompara-saun ohin nee kona ba ami deit ka ba ema hotu?"

⁴² Nai Jesus hataan, "Komparasaun nee kona ba ema see deit mak hanesan atan diak ida, nia matenek toma konta nia patraun nia sasaan, i foo laran ba nia patraun. Patraun sei foo fiar ba ema nee atu fahe hahaha ba nia atan sira seluk tuir oras. ⁴³ Bainhira patraun fila ba uma, haree atan nee badinas halao nia servisu, atan nee sorti boot. ⁴⁴ Hau hatete lo-loos ba imi, patraun sei foti nia hodi toma konta nia riku-soin hotu.

⁴⁵ Maibee karik atan nee hanoin dehan, 'Patraun sei kleur mak fila', depois nia

* **12:27** 1 Liurai sira (Reis, Raja-raja) 10:4-7; 2 Krónikas (Tawarikh) 9:3-6 * **12:32** Matenek nain balu kona ba Biblia kompriende versikulu nee hanesan nee: "Imi nia Aman hili imi atu ukun hamutuk ho Nia." (Haree Lucas 22:30.) Balu kompriende: "Imi nia Aman hili imi atu tama Nia reinu." * **12:36** Mateus 25:1-13; Marcos 13:34-36

* **12:40** Mateus 24:43-44

komesa baku atan feto ho atan mane sira, i haan-hemu too lanu. ⁴⁶ Se nunee, iha loron nebee nia la hein, i oras nebee nia la hatene, derepentí deit nia patraun fila mai. Patraun sei tetak rahun tiha atan nee i soe hamutuk ho ema sira nebee la halo tuir patraun nia hakarak.

⁴⁷ Tanba atan nebee deit mak hatene patraun nia hakarak, maibee la prepara aan i la halo tuir, nia sei hetan kastigu todan. ⁴⁸ Maibee atan nebee mak halo servisu la loos tanba la hatene patraun nia hakarak, nia sei simu kastigu kamaan. Tanba ema nebee simu barak ona, Maromak mos sei husu barak ba nia. I ema nebee simu knaar boot, nia responsabilidadade mos boot."

*Ema sei kontra malu tanba Nai Jesus
(Mateus 10:34-36)*

⁴⁹ Jesus koalia nafatin dehan, "Hau mai iha mundu nee atu sunu ahi. Ahi nee sei halo ema kontra malu. Tuir loos Hau hakarak atu ahi nee lakan ona. ⁵⁰ Maibee Hau tenki simu terus todan lai, i Hau nia laran susar teb-tebes too terus nee hotu.* ⁵¹ Imi hanoin Hau mai iha mundu nee para halo ema moris iha dame nia laran ka? Lae! Ema sei kontra malu tanba Hau. ⁵² Komesa agora, se iha uma kain ida iha ema nain lima, entaun nain tolu kontra rua, i nain rua kontra tolu. ⁵³ Sira sei fahe malu: Aman kontra nia oan mane, oan mane kontra nia aman. Inan kontra nia oan feto, oan feto kontra nia inan. Banin feto kontra nia feto foun, feto foun kontra nia banin feto."*

*Ema la kompriende buat nebee Nai Jesus halo
(Mateus 16:2-3)*

⁵⁴ Depois Jesus hatete ba ema barak nee dehan, "Bainhira imi haree kalohan metan mosu iha loromonu, imi dehan, 'Nee sinal hatudu katak, udan atu mai ona.' I udan mai duni. ⁵⁵ I kuandu anin boot mai husi rai fuik maran, imi dehan, 'Orsida loro manas makaas.' I sai nunee duni. ⁵⁶ Imi nee matenek mamuk deit! Imi hatene siik sinal nebee mosu iha kalohan ho rai. Entaun nusaa mak imi la kompriende buat nebee akontese dadauk iha imi nia leet?"

*Se iha problema, tenki dame malu
(Mateus 5:25-26)*

⁵⁷ Jesus koalia nafatin dehan, "Nusaa mak imi la hatene hili rasik saida mak loos? ⁵⁸ Se ema lori imi ba tribunal, hakaas aan para rezolve tiha imi nia problema molok imi too iha nebaa. Se lae, nia bele obriga imi baa iha juis nia oin, juis entrega

ba polisia, i polisia soe imi ba iha kadeia. ⁵⁹ Hau hatete ba imi, imi selu kotu tiha multa mak foin bele sai fali husi kadeia."

13

Husik tiha sala, se lae mate

¹ Iha tempu nee, ema foo hatene ba Jesus dehan, governador Pilatus oho tiha ema Galileia balu momentu sira oho animal hanesan sakrifisiu ba Maromak iha uma kreda boot. ² Rona nunee Jesus husu, "Tuir imi nia hanoin oinsaa? Sira terus hanesan nee hatudu katak, sira sala boot liu ema Galileia sira seluk ka? ³ Lae! Maibee se imi la husik imi nia sala, imi mos sei mate hanesan sira. ⁴ I oinsaa ho ema nain sanulu resin walu nebee mate iha Siloé bainhira uma andar monu hanehan sira? Tuir imi nia hanoin, sira nia sala boot liu ema seluk iha Jerusalém ka? ⁵ Lae! Maibee se imi la husik imi nia sala, imi mos sei mate hanesan sira."

Ai nebee la foo fuan

⁶ Depois Jesus halo komparasaun ida nunee: "Ema ida iha ai figeira huun ida iha nia toos laran. Loron ida nia baa haree, ai nee iha fuan ka lae, maibee la iha. ⁷ Entaun nia hatete ba ema nebee hein nia toos nee dehan, 'Tinan tolu ona, hau mai beibeik buka ai nee nia fuan, maibee fuan ida mos la iha. Ai nee estraga deit rai nia bokur. Entaun tesi tiha deit!'

⁸ Maibee ema nebee hein toos nee hataan, 'Senhor, foo tempu ba ai nee tinan ida tan. Husik hau kee haleu nia huun hodi tau adubu para halo buras. ⁹ Dala ruma tinan oin mai ai nee bele foo fuan. Se la fuan mak ita tesi.' "

Nai Jesus kura feto bonko ida iha loron Sabadu

¹⁰ Iha loron Sabadu ida, Jesus hanorin hela iha uma kreda. ¹¹ Iha nebaa iha senhora ida nebee bonko durante tinan sanulu resin walu ona, tanba diabu mak halo nia nunee. Nia kotuk bonko loos, atu hamriik loos uitoan mos la bele. ¹² Jesus haree senhora nee, i bolu nia mai hodi hatete, "Senhora, ita nia moras kura tiha ona." ¹³ Depois Jesus tau liman ba nia. Senhora nee nia kotuk loos kedas i nia hahii Maromak.

¹⁴ Maibee responsavel uma kreda nee hirus, tanba Jesus kura fali ema iha loron Sabadu. Nia hatete ba ema hotu iha uma kreda laran nee dehan, "Semana ida iha loron neen hodi halo servisu. Nunee, ema moras sira mai deit iha loron servisu nee

para bele hetan kura. La bele mai fali iha leron Sabadu.”[✧]

¹⁵ Nai Jesus hataan, “Imi koalia oin ida, hahalok oin seluk! Iha leron Sabadu mos imi kore imi nia karau ho kuda hodi dada baa foo hemu. Nee mos servisu. ¹⁶ Senhora nee Abraão nia jerasaun hanesan mos ita. Satanás kesi metin nia durante tinan sanulu resin walu ona. Ohin Hau hasai nia husi Satanás nia liman laran iha leron Sabadu, halo nusaa mak bele sala?”

¹⁷ Rona nunee, Jesus nia inimigu sira moe loos. Maibee povu kontenti teb-tebes tanba Nia halo buat mesak furak deit.

Komparasaun kona ba ai musan ho fermentu

(*Mateus 13:31-33; Marcos 4:30-32*)

¹⁸ Depois Jesus dehan, “Maromak ukun Nia reinu, oinsaa loos? Hau atu kompara ho saida? ¹⁹ Nee hanesan ai musan nebee ema kuda iha nia toos. Ai musan nee moris, i buras ba beibeik, too ikus sai ai huun boot. Depois manu fuik sira mai halo knuuk iha nia sanak.”

²⁰ Jesus dehan tan, “Maromak ukun Nia reinu, Hau atu kompara ho saida tan? ²¹ Nee hanesan fermentu nebee senhora ida kahur ho trigu saka ida hodi halo paun. Too ikus, fermentu uitoan nee halo trigu tomak sae.”

Odamatan lalehan nian kloot

(*Mateus 7:13-14, 21-23*)

²² Jesus lao dadauk ba Jerusalém, Nia lao husi aldeia ba aldeia ho sidade ba sidade hodi hanorin. ²³ Iha ema ida husu ba Nia, “Nai, ema uitoan deit mak sei hetan salvasaun ka?”

²⁴ Jesus hataan, “Odamatan tama ba lalehan, kloot. Nunee, hakaas aan para imi bele tama. Hau hatete ba imi, ema barak sei koko atu tama ba, maibee la bele. ²⁵ Aban-bainrua uma nain sei hamriik hodi taka odamatan nee, i imi nebee sei hamriik iha liur sei dere odamatan hodi husu, ‘Senhor, loke lai odamatan mai ami.’

Maibee nia hataan, ‘Hau la konhese imi. I hau la hatene imi mai husi nebee.’

²⁶ Depois imi dehan, ‘Uluk ami haan-hemu hamutuk ho ita boot, i ita boot mos hanorin tuir dal-dalan iha ami nia aldeia.’

²⁷ Uma nain hataan fali, ‘Hau la konhese imi. I hau la hatene imi mai husi nebee. Imi ema aat, sai husi nee!’[✧]

²⁸ Depois imi sei tanis hakilar i ruun nehan. Tanba imi haree Abraão, Isac, Jacó ho profeta sira hotu tama iha Maromak nia reinu, maibee imi rasik, Maromak soe sai.[✧]

²⁹ Ema sei mai husi mundu tomak, i sira sei tuur hamutuk ho Maromak nia reinu hotu-hotu hodi haan rame-rame iha Maromak nia festa boot.[✧] ³⁰ Iha tempu nebaa ema balu nebee agora kiik, sei sai boot fali, i ema balu nebee agora boot, sei sai kiik fali.”[✧]

Nai Jesus hanoin loos ema Jerusalém
(*Mateus 23:37-39*)

³¹ Depois ema balu husi grupu Farizeu mai hasoru Jesus hodi foo hatene, “Diak liu sees tiha husi fatin nee baa fali fatin seluk, tanba liurai Herodes atu oho Ita Boot.”

³² Jesus hataan, “Hatete ba asu fuik nee katak, ohin ho aban Hau duni sai diabu husi ema i kura ema moras sira. Too leron tolu mak foin Hau nia servisu hotu.

³³ Bele halo nusaa mos, Hau tenki halao nafatin Hau nia servisu ohin leron, aban ho bainrua. Too iha Jerusalém mak foin ema bele oho Hau. Tanba ema sempre oho Maromak nia profeta sira iha nebaa.

³⁴ Koitadu, imi ema Jerusalém! Imi oho Maromak nia profeta sira, i tuda mate ema nebee Maromak haruka ba imi. Dala barak Hau hakarak halibur imi hanesan manu inan halibur nia oan sira atu luut, maibee imi lakohi. ³⁵ Rona mai! Maromak husik tiha ona imi nia hela fatin. Hau hatete ba imi, imi sei la haree tan Hau too imi foo sai dehan, ‘Nai Maromak foo bensaun ba Ema ida nebee mai lori Nai Maromak nia naran.’”[✧]

14

Nai Jesus kura ema ida isin bubu iha leron Sabadu

¹ Iha leron Sabadu, ema boot ida husi grupu Farizeu konvida Jesus baa haan iha nia uma. Iha nebaa ema haree tu-tuir saida mak Jesus atu halo. ² Iha Jesus nia oin, iha mane ida moras isin bubu. ³ Jesus husu ba mestri relijiaun ho ema Farizeu sira, “Tuir ita nia lei relijiaun, bele kura ema moras iha leron Sabadu ka lae?”

⁴ Maibee la iha ema ida hataan. Entaun Jesus tau liman ba ema moras nee hodi kura nia, i haruka nia fila. ⁵ Depois Jesus husu ba sira, “Se karik leron Sabadu mak imi nia oan ka imi nia karau monu tama ba bee posu laran, imi baa dada sai kedas ka lae?”[✧] ⁶ La iha ema ida mak bele hataan.

La bele buka oin

⁷ Jesus haree bainaka barak baa hili fatin iha oin. Entaun Nia halo komparasaun ida nunee: ⁸ “Kuandu ema konvida o baa iha festa kazamentu, la bele baa tuur iha fatin ema boot nian. Keta halo be festa

nain konvida mos ema nebee boot liu o.
⁹ Se nunee, festa nain sei mai hatete ba o, 'Hamriik tiha, foo fatin ba senhor nee.' Pasensi, o tenki muda baa tuur iha kotuk liu nebaa, i o sei moe boot. ¹⁰ Maibee bainhira ema konvida o, baa tuur deit iha kotuk liu. Nunee, festa nain sei mai hatete, 'Belun, mai tuur tiha iha oin.' Hanesan nee o hetan respetu iha bainaka hotu-hotu nia oin.^{*} ¹¹ Tanba ema nebee foti aan, Maromak sei hatuun nia, i ema nebee haraik aan, Maromak sei foti aas nia."^{*}

¹² Depois Jesus hatete ba uma nain, "Kuandu senhor halo festa, la bele konvida ita nia kolega, ita nia familia ho vizinhu sira nebee riku. Tanba lora seluk sira sei konvida fali ita, i nunee sira selu fali buat nebee ita halo ba sira. ¹³ Maibee kuandu senhor halo festa, konvida mak ema kiak sira, ema nebee ho defisiensiia, ema nebee lao la diak ho ema matan delek sira. ¹⁴ Se ita halo nunee, Maromak sei foo bensaun ba ita. Ema sira nee la bele selu fali buat nebee ita halo ba sira. Maibee aban-bainrua bainhira Maromak sei halo moris fali ema nebee moris loos, Nia sei selu fali ita nia hahalok diak nee."

*Komparasaun kona ba festa boot
(Mateus 22:1-10)*

¹⁵ Rona nunee, iha ema ida nebee tuur hamutuk ho Jesus iha meza, dehan ba Nia, "See mak haan hamutuk ho Maromak nia reinu iha Maromak nia festa boot, nia hetan bensaun boot."

¹⁶ Jesus hataan ho komparasaun ida nunee: "Iha ema ida halo festa boot, i konvida ema barak. ¹⁷ Bainhira oras too ona atu hahuu festa, nia haruka nia atan ida baa foo hatene ba ema sira nebee nia konvida tiha ona dehan, 'Mai ona, tanba buat hotu-hotu prontu ona.' ¹⁸ Maibee sira hotu lakohi baa, i foo razaun oi-oin. Ida dehan, 'Deskulpa! Hau foin hola rai pedasuk ida, hau tenki baa haree lai.' ¹⁹ Ida seluk dehan, 'Deskulpa! Hau foin hola karau par lima, hau sei baa koko karau sira nee hodi fila rai.' ²⁰ Ida seluk tan dehan, 'Hau foin kaben. Neebee hau la baa.'

²¹ Depois atan nee fila fali hodi foo hatene ba nia patraun. Nia patraun hirus teb-tebes, i nia foo orden ba atan nee dehan, 'Baa lalais iha estrada-estrada too mos iha dalan klout sira iha sidade nee, lori ema kiak, ema nebee ho defisiensiia, ema matan delek, ho ema nebee lao la diak.' ²² Atan nee mos halo tuur. Bainhira nia fila, nia foo hatene dehan, 'Patraun,

sira mai hotu ona, maibee fatin mamuk sei iha.'

²³ Entaun patraun dehan, 'Se nunee, o sai husi sidade nee tama too dalan kintukantu sira. O hetan see-see deit iha dalan, obriga sira mai, atu halo nakonu fatin nee. ²⁴ Hau hatete ba imi, husi ema sira nebee Hau konvida uluk, ida mos la bele haan iha Hau nia festa.' "

*Atu tuir Nai Jesus, la kamaan
(Mateus 10:37-38)*

²⁵ Iha lora ida, ema barak lao akompanha Jesus. Nia fila oin ba sira hodi dehan, ²⁶ "See mak hakarak sai Hau nia ema, nia tenki hadomi Hau liu buat hotu-hotu. Nia tenki hadomi Hau liu fali nia inan-aman, liu nia kaben, liu nia oan, liu nia maun-alin sira ho mos liu nia aan rasik. Se lae, nia la serve sai Hau nia eskolante.^{*} ²⁷ Nia tenki tuir hau, i nia tenki prontu atu simu terus, hanesan ema nebee lori nia krus too mate. Se lae, nia la bele sai Hau nia eskolante.^{*}

²⁸ Hanoin took ema nebee atu halo uma andar. Nia tenki tuur sura di-diak lai, atu halo uma nee, tenki gasta osan hira. I nia tenki haree lai, nia osan too ka lae. ²⁹ Se lae, dala ruma foin hahuu hada fatuk deit, osan hotu tiha ona. Nunee ema bele hamnasa nia, ³⁰ dehan, 'Ema nee foin hahuu halo uma, osan hotu tiha ona!'

³¹ Hau foo ezemplu ida tan. Liurai ida hakarak funu hasoru liurai seluk, nia tenki tuur hodi tetu di-diak lai. Se nia iha deit soldadu rihun sanulu, nia bele manaan inimigu rihun rua-nulu ka lae? ³² Se liurai nee hanoin katak nia atu lakon, entaun bainhira nia inimigu sei dook, nia haruka kedas nia representante sira hodi husu atu dame malu. ³³ Nunee mos, se o atu tuir Hau, o tenki prontu atu husik buat hotu-hotu. Se lae, o la serve atu sai Hau nia eskolante."

*Ema nebee la husik buat hotu hodi tuir
Nai Jesus, hanesan masin nebee la meer ona
(Mateus 5:13; Marcos 9:50)*

³⁴⁻³⁵ Jesus foo ezemplu tan dehan, "Masin diak duni. Maibee se masin nee sai misis ona karik, ita la bele halo meer fila fali, la iha folin tan ona. Ita soe tiha deit. Imi nebee iha tilun, rona di-diak ba!"

15

*Bibi malae nebee lakon
(Mateus 18:12-14)*

¹ Iha lora ida, kobrador impostu sira ho ema aat sira seluk mai rona Jesus. ² Haree nunee, ema Farizeu ho mestri relijiaun

^{*} 14:10 Provérbiu (Amsal) 25:6-7 ^{*} 14:11 Mateus 23:12; Lucas 18:14 ^{*} 14:26 Mateus 10:37 ^{*} 14:27 Mateus 10:38, 16:24; Marcos 8:34; Lucas 9:23 ^{*} 15:2 Lucas 5:29-30

sira murmura dehan, "Ema ida nee halo belun fali ho sala nain sira, i tuur haan hamutuk tan ho sira."³*

³ Nunee, Jesus foo hanoin ba sira liu husi komparasaun ida dehan, ⁴ "Se karik imi ida iha bibi malae atus ida, depois bibi ida lakon tiha, bibi nain sei halo saida? Nia husik hela bibi sia-nulu resin sia iha rai luan, i baa buka kedas bibi ida nebee lakon too hetan. ⁵ Bainhira nia hetan ona bibi nee, nia kaer tau ba nia kabaas hodi fila ba uma ho kontenti. ⁶ Too iha uma, nia foo hatene nia kolega ho vizinhu sira dehan, 'Mai ita haksolok hamutuk, tanba hau hetan fali hau nia bibi nebee lakon.' ⁷ Hau hatete ba imi, iha lalehan mos nunee. Maromak ho Nia anju sira haksolok teb-tebes bainhira sala nain ida hakribi nia sala. Nee halo Sira haksolok liu fali duke ema sia-nulu resin sia nebee moris loos i la presiza hakribi sira nia sala."

Osan mutin nebee lakon

⁸ Jesus halo tan komparasaun ida dehan, "Senhora ida iha osan mutin sanulu, depois osan mutin ida lakon tiha. Agora nia atu halo saida? Nia sei sunu ahi-oan, i dasa uma laran tomak hodi buka di-diak osan nee too hetan. ⁹ Bainhira nia hetan ona, nia foo hatene ba nia kolega ho vizinhu sira dehan, 'Mai ita haksolok hamutuk, tanba hau hetan fali hau nia osan nebee lakon.' ¹⁰ Hau hatete ba imi, iha lalehan mos nunee. Maromak nia anju sira haksolok teb-tebes bainhira sala nain ida hakribi nia sala."

Oan nebee lakon

¹¹ Jesus halo komparasaun ida tan nunee: "Senhor ida iha oan mane nain rua. ¹² Loran ida, oan mane kiik dehan ba nia aman, 'Apa, apa nia riku-soin sira nee, fahe ona hau nian mai.' Entaun nia aman fahe nia riku-soin ba sira nain rua.

¹³ La kleur oan mane kiik faan tiha riku-soin hotu nebee nia hetan nee hodi baa rai dook. Iha nebaa nia gasta osan arbiru hodi moris goza hela deit. ¹⁴ Too ikus nia osan hotu ona. Iha tempu nebaa rai nee hamlaha boot, i nia moris susar. ¹⁵ Entaun nia baa buka servisu. Ema rai nain ida simu nia i haruka nia baa hein fahi. ¹⁶ Nia hamlaha teb-tebes, too nia haree fahi nia hahaan, nia kaan teb-tebes. Maibee la iha ema ida mak foo netik hahaan ba nia.

¹⁷ Too ikus nia matan moos hodi hanoin, 'Ema sira nebee servisu ba hau nia aman, sira simu ai haan barak too resin, i hau iha nee hamlaha atu-mate. ¹⁸ Diak liu, hau fila deit ba hau nia aman, i hau hatete ba nia katak, hau halo sala ona hasoru Maromak i hasoru apa. ¹⁹ Hau la serve atu sai

tan apa nia oan. Hau sai deit apa nia kriadu mos, la iha buat ida.' ²⁰ Entaun nia hamriik hodi fila ba nia aman.

Husi dook nia aman haree ona nia, i hanoin teb-tebes. Katuas nee halai baa simu nia oan hodi hakuak i rei nia.

²¹ Nia oan hatete ba nia aman, 'Apa, hau halo sala ona hasoru Maromak i hasoru apa. Hau la serve atu sai tan apa nia oan.'

²² Maibee nia aman haruka nia atan sira dehan, 'Lalais! Baa foti ropa nebee diak liu hodi foo hatais nia. Tau kadeli ba nia liman, i tau sandalias ba nia ain. ²³ Baa dada karau oan bokur ida mai oho, para ita halo festa rame-rame. ²⁴ Tanba hau nia oan nee hanesan mate tiha ona, maibee agora nia moris fila fali. Nia lakon tiha, maibee agora hau hetan fali ona.' Nunee sira hahuu halo festa rame-rame.

²⁵ Momentu nee, oan mane boot iha hela toos. Bainhira nia fila, atu besik too uma, nia rona muzika lian ho ema dansa. ²⁶ Entaun nia bolu atan ida hodi husu, 'Imi halo saida mak rame loos nee?'

²⁷ Atan nee hataan, 'Senhor nia alin mai fali ona. Nee mak ita nia apa haruka oho karau oan bokur ida hodi halo festa, tanba nia fila ona ho diak.'

²⁸ Rona nunee, oan mane boot hirus teb-tebes, i lakohi tama ba uma laran. Depois nia aman sai baa hamaus nia atu tama ba laran.

²⁹ Maibee nia hataan, 'Apa, hanoin took! Durante tinan barak nia laran hau servisu hanesan fali atan ba apa, i apa haruka hau halo saida deit, hau sempre halo tuir. Maski nunee apa nunka foo bibi oan ida mai hau para halo festa ho hau nia kolega sira. ³⁰ Maibee apa nia oan nee gasta tuun-sae apa nia riku-soin ho fetu luroon. Depois nia fila fali mai, apa oho kedas ita nia karau bokur ida hodi simu nia.'

³¹ Maibee nia aman hataan, 'Hau nia oan doben, durante nee o sempre hela hamutuk ho hau. Buat hotu-hotu nebee hau nian, o nian. ³² Maibee agora ita tenki halo festa hodi haksolok, tanba o nia alin nee hanesan mate tiha ona, maibee agora nia moris fila fali. Nia lakon tiha, maibee agora hau hetan fali ona.' "

16

Xefi nebee matenek halo manipulasaun

¹ Jesus koalia ba Nia eskolante sira ho komparasaun ida nunee: "Iha ema riku ida foti funsionariu ida sai xefi hodi toma konta nia sasaan hotu. La kleur patraun rona dehan xefi nee gasta arbiru patraun nia osan. ² Entaun nia bolu ema nee hodi

hatete, 'Hau rona o halo saida mak nee?! Agora o tenki halo relatoriu ida mai hau, tanba o la bele kaer tan kargu nee ona.'

³ Xefi nee komesa hanoin barak, 'Patraun atu hasai hau ona, agora hau tenki halo saida? Kee rai, hau la iha forsia, husu ezmola, hau moe. ⁴ Aah! Hau hatene ona saida mak atu halo. Nunee bainhira hau sai ona husi servisu nee, ema barak prontu simu hau iha sira nia uma.'

⁵ Depois xefi nee bolu ema sira nebee iha tusan iha nia patraun. Nia husu ba ida primeiru, 'Kolega deve hau nia patraun hira?'

⁶ Ema nee hataan, 'Hau deve mina azeite bidoon rua-nulu.'

Xefi dehan, 'Nee o nia nota. Tuur lalais hakerek fali dehan, o deve deit mina bidoon sanulu.'

⁷ Ba ema tuir mai, nia husu, 'Ita deve hira?'

Nia hataan, 'Hau deve trigu karoon rihun ida.'

Xefi dehan, 'Foti ita nia nota nee, i hakerek fali, karoon atus walu deit.'

⁸ Maski nia halo manipulasaun nunee, maibee too ikus nia patraun gaba nia, tanba nia kakutak lao duni."

Jesus hatutan tan dehan, "Loos duni, ema mundu nian hatene liu hadau ema nia laran duke ema nebee moris iha naroman laran. ⁹ Nunee, Hau hatete ba imi, tenki uza imi nia riku-soin mundu nian hodi ajuda ema. Ho nunee, imi bele hetan belun barak, i bainhira riku nee hotu ona, Maromak sei prepara fatin ba imi iha lalehan.

¹⁰ Se ema halao buat kiik ho lo-loos, buat boot mos nia sei halao ho lo-loos. Maibee se nia bosok iha buat kiik, buat boot mos nia sei bosok. ¹¹ Se imi kaer riku-soin mundu nian la loos, oinsaa Maromak bele foo fiar ba imi kaer riku-soin lalehan nian? Tanba riku-soin lalehan nee mak folin boot liu. ¹² Se imi kaer ema seluk nia riku-soin la loos, la iha ema ida brani foo riku-soin ba imi atu sai imi nian rasik.

¹³ Atan ida la bele serbi patraun nain rua. Tanba nia sei odi ida, i hadomi ida seluk. Nia foo laran ba ida, i lakohi interese ida seluk. Nunee mos imi la bele serbi Maromak i serbi osan dala ida."

Maromak nia lei lao nafatin

(Mateus 11:12-13, 5:31-32; Marcos 10:11-12)

¹⁴ Iha ema balu husi grupu Farizeu rona Jesus nia koalio ohin nee. Sira hamnasa fali Nia, tanba sira hadomi liu osan.

¹⁵ Maibee Jesus dehan ba sira, "Tha ema nia

oin, imi hatudu aan hanesan ema nebee moris loos, maibee Maromak hatene imi nia laran. Iha buat barak mak ema dehan folin boot, maibee Maromak hakribi.

¹⁶ Moisés nia lei ho profeta sira nia liafuan lao nafatin too João Sarani Nain mai. Depois komesa husi João, ema foo sai Liafuan Diak kona ba oinsaa Maromak ukun nudar Liurai, i ema barak hakaas aan sai Maromak nia reinu.* ¹⁷ Maski Liafuan Diak nee foo sai ona, maibee Maromak nia lei sei la lakon. Lalehan ho rai bele lakon, maibee lei nia letra ida deit mos sei la lakon.*

¹⁸ Se mane ida soe nia kaben, depois kaben fali ho feto seluk, nia halo sala seksual. I se mane ida kaben fali ho feto nebee nia laen soe tiha nee, mane nee mos halo sala seksual."

Ema riku ho Lázaro

¹⁹ Depois Jesus konta istoria ida nunee: "Iha ema riku ida sempre hatais ropa mesak furak deit. Loron-kalan nia halo festa hela deit. ²⁰ Iha mos ema kiak ida naran Lázaro, nia isin lolon nakonu ho kanek dodok. Loro-loron nia latan hela deit iha ema riku nee nia portau hodi husu ezmola. ²¹ Nia hakarak teb-tebes atu haan hakaan nebee monu iha ema riku nia meza okos, maibee la hetan buat ida. I asu mai lambe fali nia kanek dodok nee.

²² Too ikus, Lázaro mate, i Maromak nia anju mai foti nia lori ba iha fatin diak nian iha Abraão nia sorin. La kleur ema riku nee mos mate, i ema hako'i nia. ²³ Depois nia terus teb-tebes iha ahi infernu. Iha nebaa, nia foti matan, haree Abraão husi dook, i Lázaro tuur hela iha nia sorin. ²⁴ Entaun nia bolu, 'Pai Abraão, hanoin hau ba! Haruka Lázaro habokon nia liman fuan ba bee, para halo turu netik mai hau nia nanaal. Tanba ahi nee halo hau terus teb-tebes.'

²⁵ Maibee Abraão hataan, 'Oan, keta haluha, uluk o sei moris iha mundu, buat diak ida la falta ba o, maibee Lázaro so hetan terus deit. Agora Maromak halo haksolok Lázaro iha nee, i o terus iha nebaa. ²⁶ Laos nee deit, ema husi nee la bele baa nebaa, i ema husi nebaa mos la bele mai iha nee. Tanba entre o ho ami iha rai kuak ida klean i luan teb-tebes mak haketak ita.'

²⁷ Ema riku nee hataan, 'Se nunee pai, hau husu boot atu pai haruka Lázaro baa lai iha hau nia apaa nia uma. ²⁸ Tanba hau sei iha alin mane nain lima iha nebaa. Haruka Lázaro baa foo hanoin ba sira atu husik ona sira nia sala, para aban-bainrua

sira mate, sira keta tama iha fatin terus ida nee.'

²⁹ Maibee Abraão hataan, 'Moisés ho Maromak nia profeta sira seluk rai hela lia menon. O nia alin sira tenki rona ba sira.'

³⁰ Ema riku nee protesta dehan, 'Nee la too, pai Abraão! Maibee se ema mate moris fila fali i baa foo hatene sira mak sira sei husik sira nia sala.'

³¹ Abraão hataan, 'Se sira lakohi rona Moisés ho profeta sira nia liafuan, maski ema mate moris fali hodi foo hatene ba sira mos, sira sei la rona.' "

17

Sala, perdaun ho fiar

(Mateus 18:6-7,21-22; Marcos 9:42)

¹ Jesus hatete ba Nia eskolante sira dehan, "Sempre iha buat ruma mak halo ema monu ba sala. Maibee see mak halo ema seluk monu ba sala, nia sei terus. ² Ba nia, diak liu ema kesi fatuk boot ida iha nia kakorok depois soe nia tama ba tasi laran! Tanba se nia halo labarik ida monu ba sala, * nia sei simu kastigu todan liu fali ida nee. ³ Nee duni imi tenki kuidadu para la bele halo ema seluk monu ba sala!

Se imi nia maluk ida halo sala, koriji nia. Se nia hakribi nia sala, foo perdaun ba nia.* ⁴ Se nia halo sala hasoru o, depois mai dehan, 'Deskulpa, hau sala', i husu tiha deskulpa, nia halo sala fali, mai husu deskulpa tan, bele too dala hitu iha lora ida mos, o tenki simu nia."

⁵ Depois apostolu sira husu ba Nai Jesus, "Aumenta tan ami nia fiar!"

⁶ Jesus hataan, "Se imi nia fiar kiikoan hanesan mostarda musan ida mos, imi bele foo orden ba ai huun boot ida dehan, 'Sai tiha husi nee, i muda baa hamriik fali iha tasi laran.' I ai huun nee sei tuir duni imi nia orden."

Atan tenki tuir patraun nia hakarak

⁷ Jesus foo ezemplu ida dehan, "Hanoin took, imi mak hanesan patraun. Imi nia atan ida baa fila rai iha toos ka hein bibi malae. Bainhira atan nee fila husi servisu, imi konvida keda nia atu mai haan ka? ⁸ Lae! Imi sei haruka dehan, 'O baa prepara hanaan mai hau lai, depois troka tiha o nia ropa hodi serve hau iha meza. Hotu tiha mak o bele haan-hemu.' ⁹ Tuir imi nia hanoin, se atan nee halo tuir buat nebee patraun haruka, patraun sei foo obrigadu ba nia ka? Lae! ¹⁰ Imi mos hanesan. Se imi halo hotu ona servisu

nebee Maromak foo, imi tenki hatete, 'Ami nee atan deit, la serve atu simu obrigadu. Ami so halao deit ami nia obrigasauun.' "

Nai Jesus kura ema moras lepra nain sanulu

¹¹ Jesus kontinua lao ba Jerusalém. Too dalan klaran, Nia lao tuir baliza entre provinsia Galilea ho Samaria. ¹² Bainhira Nia atu tama ba aldeia ida, mane nain sanulu moras lepra mai atu hasoru Nia. Sira hamriik husi dook deit ¹³ hodi bolu ho lian makaas dehan, "Jesus, Mestri, hanoin ami ba!"

¹⁴ Bainhira Jesus haree sira, Nia hatete ba sira, "Imi baa hatudu imi nia isin ba nai lulik sira, para sira haree." Entaun sira baa. Tuir dalan, derepent deit sira hotu hetan isin diak.*

¹⁵ Ema ida husi nain sanulu nee, bainhira nia haree katak nia diak tiha ona, nia fila keda ba Jesus hodi hahii dadauk Maromak ho lian makaas. ¹⁶ Too iha nebaa, nia hakneak ho hakruuk too rai iha Jesus nia ain hodi foo agradese ba Nia. Ema nee ema Samaria, laos ema Judeu.

¹⁷ Jesus husu, "Ohin iha ema nain sanulu mak hetan isin diak, loos ka lae? Sira nain sia iha nebee? ¹⁸ Nusaa mak so ema estranjeiru ida nee deit mak fila mai foo agradese ba Maromak?"

¹⁹ Depois Jesus hatete ba ema nee, "O hetan kura tanba o fiar mai Hau. Hamriik ba. Bele baa ona."

Nai Jesus koaliala kona ba Nia fila fali mai husi lalehan

(Mateus 24:23-28,37-41)

²⁰ Iha lora ida, ema Farizeu balu mai husu Jesus, "Bainhira mak Maromak komesa ukun nudar Liurai?"

Jesus hataan, "Maromak halao nia ukun iha mundu, laos buat ida nebee ema bele haree ho matan. ²¹ Nunee ema la bele dehan, 'Maromak ukun iha nee' ka, 'Nia ukun iha nebaa.' Tanba Maromak ukun iha ema nia laran."

²² Depois Jesus hatete ba Nia eskolante sira, "Iha tempu oin mai, imi sei hakarak teb-tebes atu haree Hau, Ema Umanu nia Oan fila fali mai, maibee la haree. ²³ Ema sei hatete ba imi, 'Ema Umanu nia Oan iha nee' ka, 'Nia iha nebaa.' Lalika fiar. ²⁴ Tanba bainhira Hau, Ema Umanu nia Oan fila fali mai husi lalehan, ema sei haree no-moos, hanesan rai lakan makaas foo naroman husi rohan ba rohan. ²⁵ Maibee Hau tenki hetan terus oi-oin

* **17:2** Iha nee Lucas hakerek dehan, "See mak halo ida husi kiikoan sira nee monu ba sala". Matenek nain balu kona ba Biblia hanoin dehan, "kiikoan sira nee" hatudu ba Jesus nia eskolante sira nebee mak fiar sei fraku. Balu tan hanoin dehan, "kiikoan sira nee" hatudu ba labarik ka hatudu ba ema kiik. * **17:3** Mateus 18:15 * **17:14** Levitiku (Imamat) 14:1-32

uluk, i ema sira nebee moris agora sei fila kotuk mai Hau.

²⁶ Bainhira lora too atu Hau, Ema Umanu nia Oan fila fali mai, ema sei moris baibain hanesan iha Noé nia tempu uluk.[†] ^{*} ²⁷ Iha tempu nebaa sira haan-hemu i halo festa kazamentu hanesan baibain, too lora Noé tama ba roo boot laran. Derepenti, bee boot sae, halo sira mate mohu.^{*}

²⁸ Nunee mos iha Ló nia tempu. Ema haan-hemu, halo kontratu, halo toos, i harii uma, hanesan baibain. ²⁹ Maibee iha lora nebee Ló sai husi sidade Sodoma, derepenti deit ahi ho ahi klaak monu tuun husi lalehan, halo ema Sodoma sira mate mohu.^{*}

³⁰ Nunee mos, bainhira Hau, Ema Umanu nia Oan fila mai i ema hotu-hotu haree mo-moos Hau. ³¹ Iha lora nee, ema nebee iha hela liur, la bele tama ba uma lara hodi foti nia sasaan. Ema nebee iha hela toos, la bele fila baa foti buat ruma iha uma.^{*} ³² Keta haluha saida mak akontese ho Ló nia kaben.[‡] ^{*}

³³ See mak hakarak salva nia aan, nia sei lakon fali. I see mak lakon nia moris, nia sei hetan moris rohan-laek.^{*} ³⁴ Hau hatete ba imi, bainhira Hau fila mai, ema nain rua toba hela iha kama ida, Maromak sei lori tiha ida, i husik hela ida seluk. ³⁵ Iha fetu nain rua fai hela hare, Maromak sei lori tiha ida, i husik hela ida seluk. ³⁶ [Iha mane nain rua servisu hela iha toos, Maromak sei lori tiha ida, i husik hela ida seluk.][§]

³⁷ Jesus nia eskolante sira husu, “Nai, buat sira nee sei akontese iha nebee?”

Jesus soe lia dehan, “Bainhira imi haree manu metan semo hamutuk ba iha fatin ida, nee sinal hodi hatudu mo-moos katak iha mate isin dodok iha nebaa.”^{*}

18

Komparasaun kona ba fetu faluk ho juis aat

¹ Depois Jesus halo komparasaun hodi hanorin Nia eskolante para sira tenki halo orasaun nafatin i la bele lakon esperansa. ² Nia istoria nunee: “Iha sidade ida iha juis ida la tauk Maromak, i la interese ema ida. ³ Iha mos fetu faluk ida nebee baa hasoru

beibeik juis hodi husu nia direitu dehan, ‘Tesi hau nia lia ho lo-loos.’

⁴ Fo-foun juis lakohi simu fetu faluk nee, maibee too ikus nia dehan ba nia aan, ‘Hau la tauk Maromak, i la interese ema ida, ⁵ maibee fetu faluk nee mai sateia beibeik hau. Diak liu hau tesi nia lia ho lo-loos. Se lae, nia mai beibeik halo hau kole deit.’”

⁶ Depois Nai Jesus hatete, “Imi hanoin took, juis lara aat nee nia liafuan. ⁷ Too ikus, nia tulun duni fetu faluk nee. Saa tan Maromak! Ema nebee Maromak hili ona, sira lora-kalan harohan husu tulun ba Nia. Nia sei tesi sira nia lia ho lo-loos, i sei la demora. ⁸ Hau hatete ba imi, Maromak sei foo kedas desizaun diak ba sira. Maibee Hau hakarak husu nunee: Aban-bainrua Hau, Ema Umanu nia Oan fila mai iha mundu, Hau sei hetan ema nebee fiar mai Hau ka lae?”

Komparasaun kona ba ema Farizeu ho kobrador impostu

⁹ Jesus konta tan istoria ida ba ema nebee foti aan dehan sira mak moris loos liu, i la konsidera ema seluk. Nia halo komparasaun hanesan nee: ¹⁰ “Iha lora ida, ema nain rua baa halo orasaun iha uma kredo boot. Ida husi grupu Farizeu, ida seluk kobrador impostu. ¹¹ Ema Farizeu nee hamriik hodi halo orasaan nunee: ‘Maromak, hau agrade se tanba hau ema diak, laos hanesan ema seluk. Sira seluk mesak ema aat, naok-teen, ho ema nebee halo sala ho ema nia kaben. Hau foo agrade ba Ita Boot, tanba hau laos ema aat hanesan kobrador impostu ida nebaa. ¹² Hau jejun semana ida dala rua. I buat hotu-hotu nebee hau hetan, hau sempre foo parte ida husi parte sanulu ba Ita Boot.’

¹³ Maibee kobrador impostu nee hamriik husi dook, i la brani foti matan ba leten. Nia hakruuk ho laran tristi teb-tebes tanba nia halo sala. I nia harohan dehan, ‘Maromak, hau ema sala nain. Hanoin hau ba.’ ¹⁴ Hotu tiha, ema nain rua nee fila ba uma.”

Jesus hatutan, “Hau hatete ba imi, Maromak simu mak ida kobrador impostu nee, laos ema Farizeu. Tanba ema nebee foti aan, Maromak sei hatuun, i ema nebee haraik aan, Maromak sei foti aas.”^{*}

[†] **17:26** Iha Noé nia tempu, ho mos Ló nia tempu, ema barak lakohi rona Nai Maromak. Too ikus Maromak kastigu sira. ^{*} **17:26** Jénesis (Kejadian) 6:5-8 ^{*} **17:27** Jénesis (Kejadian) 7:6-24 ^{*} **17:29** Jénesis (Kejadian) 18:20—19:25 ^{*} **17:31** Mateus 24:17-18; Marcos 13:15-16 [‡] **17:32** Ló nia kaben mate tanba nia hanoin liu nia uma duke Nai Maromak nia orden. Haree Jénesis (Kejadian) 19:26. ^{*} **17:32** Jénesis (Kejadian) 19:26 ^{*} **17:33** Mateus 10:39, 16:25; Marcos 8:35; Lucas 9:24; João 12:25 [§] **17:36** Kopia evanjelhu Lucas nian husi tempu antigu barak. Versikulu 36 nee tama iha kopia nee balu. Maibee balu la iha. ^{*} **17:37** Tuir matenek nain balu kona ba Biblia, nee dehan katak, aban-bainrua Nai Jesus atu besik fila fali mai, sei iha sinal hodi hatudu mo-moos katak Nia atu mai ona. ^{*} **18:14** Mateus 23:12; Lucas 14:11

Nai Jesus foo bensaun ba labarik oan sira

(Mateus 19:13-15; Marcos 10:13-16)

¹⁵ Ema balu mai lori labarik kiikoan sira ba Jesus, atu Nia tau liman hodi foo bensaun ba sira. Haree nunee, Jesus nia eskolante sira bandu netik. ¹⁶ Maibee Jesus bolu labarik sira nee ba Nia. I Nia siak Nia eskolante sira dehan, "Husik labarik sira nee mai iha Hau, la bele bandu. Tanba ema hanesan labarik sira nee mak sai Maromak nia reinu. ¹⁷ Hau hatete lo-loos ba imi, see mak atu sai Maromak nia reinu, nia tenki laran metin ba Maromak hanesan labarik sira nee. Se lae, la bele."

Ema riku nebee hakarak tama lalehan
(Mateus 19:16-30; Marcos 10:17-31)

¹⁸ Loron ida, iha ema Judeu nia boot ida husu ba Jesus, "Mestri nebee diak, hau tenki halo saida para hau bele hetan moris rohan-laek?"

¹⁹ Jesus hataan, "Tanba saa mak ita dehan, Hau ema diak? La iha ema ida mak diak, so Maromak deit. ²⁰ Ita rasik hatene ukun fuan sira nee: La bele halo sala ho ema nia kaben, la bele oho ema, la bele naok, la bele foo sasin falsu, respeita o nia inan-aman."^{*}

²¹ Ema nee hataan, "Komesa hau sei kiik, ukun fuan sira nee hau halo tuir hotu ona."

²² Rona nunee, Jesus hataan, "Maibee ita sei falta buat ida. Agora baa faan tiha ita nia riku-soin hotu, i osan nee fahe ba ema kiak. Nunee mak ita sei hetan fali riku-soin iha lalehan. Fahe hotu tiha, mai tuir Hau." ²³ Rona tiha Jesus nia resposta, ema nee laran tristi liu, tanba nia riku teb-tebes.

²⁴ Jesus hateke ba nia hodi dehan, "Ema riku susar teb-tebes atu sai Maromak nia reinu. ²⁵ Kuda kamelu tama liu husi daun kuak susar teb-tebes. Maibee susar liu tan, ema riku ida atu sai Maromak nia reinu hodi hakruuk ba Nia nudar nia Liurai."

²⁶ Ema sira nebee rona Jesus koalia nunee, sira husu, "Entaun see loos mak bele hetan salvasaun?"

²⁷ Jesus hataan, "Ba ema, la bele duni. Maibee ba Maromak, buat hotu-hotu bele."

²⁸ Pedro hatete, "Ami husik tiha ona buat hotu-hotu hodi tuir Ita Boot."

²⁹ Jesus dehan, "Hau hatete lo-loos ba imi, Maromak sei foo bensaun ba see-see deit mak husik ona nia uma, nia kaben, nia maun-alin, nia inan-aman, ka nia oan sira, tanba nia serbi Maromak nudar nia

Liurai. ³⁰ Iha mundu nee, ema nee sei simu barak liu fali buat nebee mak nia husik. I bainhira nia husik ona mundu nee, nia sei hetan moris rohan-laek."

Nai Jesus koalia ba dala tolu kona ba Nia mate

(Mateus 20:17-19; Marcos 10:32-34)

³¹ Jesus bolu Nia eskolante nain sanulu resin rua halibur hamutuk iha fatin ida. Nia hatete ba sira, "Rona mai! Ita lao dadauk ba Jerusalém. Too iha nebaa, buat hotu-hotu nebee Maromak nia profeta sira uluk hakerek ona kona ba Ema Umanu nia Oan sei akontese duni. ³² Ema sei entrega Hau ba ema nebee la fiar Maromak. Depois ema sira nee sei hamoe Hau, tarata Hau, tafui kabean mai Hau, ³³ baku Hau ho sikoti, i oho Hau. Maibee iha loron tolu Hau sei moris fali."

³⁴ Nia eskolante sira la kompriende buat ida. Liafuan nee taka hela ba sira, i sira la hatene, Jesus koalia kona ba saida.

Nai Jesus kura ema matan delek ida
(Mateus 20:29-34; Marcos 10:46-52)

³⁵ Bainhira Jesus besik atu tama ona iha sidade Jerikó, iha ema matan delek ida tuur hela iha dalan ninin hodi husu ezmola. ³⁶ Ema matan delek nee rona ema barak lao liu husi nebaa, nia husu saida mak akontese.

³⁷ Ema dehan ba nia, "Jesus husi Nazaré mak liu."

³⁸ Entaun nia bolu ho lian makaas dehan, "Jesus, liurai David nia Jerasaun, hanoin hau ba!"^{*}

³⁹ Ema sira nebee lao iha Jesus nia oin, siak ema matan delek nee i haruka nia nonook. Maibee ema nee bolu ho lian makaas liu tan dehan, "Liurai David nia Jerasaun, hanoin hau ba!"

⁴⁰ Rona nunee, Jesus mos para, i haruka ema lori nia mai. Bainhira ema nee too, Jesus husu ba nia, ⁴¹ "O hakarak Hau halo saida ba o?"

Nia hataan, "Nai, hau hakarak haree."

⁴² Jesus hatete ba nia, "Entaun haree ona ba. Tanba o nia fiar mak o hetan kura."

⁴³ I ema nee nia matan diak kedas. Depois nia lao tuir Jesus, hahii dadauk Maromak. Ema hotu-hotu nebee haree buat nee, sira mos hahii Maromak.

19

Kobrador impostu Zaqueu husik nia sala

^{*} **18:20** Ézodu (Keluaran) 20:12-16; Deuteronomíu (Ulangan) 5:16-20 ^{*} **18:38** Iha tempu nebaa ema Judeu sira uza liafuan "Liurai David nia Jerasaun" hodi hatudu ba Kristu. Kristu nee mak Ema nebee Nai Maromak promete ona hori uluk atu haruka mai salva Nia povu, kura sira nia moras, i ukun sira.

¹ Depois Jesus tama iha sidade Jerikó i lao liu husi sidade laran. ² Iha nebaa iha ema ida naran Zaquieu. Nia xefi kogradador impostu, i riku teb-tebes. ³ Zaquieu buka atu haree Jesus, maibee la hetan, tanba ema barak teb-tebes, i nia badak oan ida. ⁴ Entaun nia halai uluk baa sae tiha ai huun ida iha dalan ninin atu bele haree Jesus, tanba Jesus atu liu husi nebaa.

⁵ Too iha ai huun nee, Jesus hateke ba leten hodi dehan, "Zaquieu, tuun lalais mai! Orsida kalan Hau tenki toba iha ita nia uma."

⁶ Zaquieu tuun kedas, i lori Jesus ba nia uma ho laran haksolok. ⁷ Ema hotu-hotu nebee haree nunee, murmura dehan, "Nia nee ema aat ida. Nusaa mak Jesus baa vizita fali iha nia uma?"

⁸ Too iha uma, Zaquieu hamriik hodi dehan ba Nai Jesus, "Nai, agora kedas rikusooin hotu-hotu nebee hau iha, sorin balu hau foo ba ema kiak sira. I se hau han-matak ema ruma karik, hau sei selu fali dala haat."

⁹ Jesus hatete ba nia, "Iha loron nee kedas, Maromak salva ita nia uma kain, tanba ita nia hahalok hatudu katak, ita Abraão nia jerasaun. ¹⁰ Hau, Ema Umanu nia Oan mai iha mundu para buka ema nebee lakon hodi salva sira."*

Komparasaun kona ba atan nebee kaer patraun nia osan

(Mateus 25:14-30)

¹¹ Momentu nebaa, ema barak rona hela Jesus nia hanorin. Nia besik dadauk Jerusalém, i povu hanoin katak, too iha nebaa, Maromak atu ukun kedas nudar Liurai. Entaun Jesus hanorin sira ho komparasaun ida. ¹² Nia konta nunee: "Iha ema raan liurai ida atu baa rai dook para liurai boot foti nia sai liurai, dehis mak nia fila fali mai ukun. ¹³ Molok nia atu baa, nia bolu nia atan nain sanulu hodi entrega osan mean ida ba sira ida-idak. Nia foo orden dehan, 'Imi uza osan nee hodi fila liman too hau fila fali mai, para hau bele hetan funan.' Depois nia baa.

¹⁴ Maibee nia povu odi nia, nunee sira haruka sira nia reprezentante balu tuir kedas hodi foo hatene ba liurai boot dehan, 'Ami lakohi ema ida nee ukun ami.'

¹⁵ Maski nunee liurai boot foti duni nia sai liurai. Depois nia fila ba nia rai. Too iha uma, nia bolu nia atan nain sanulu nee hodi husu kona ba osan nebee nia entrega ba sira nee, sira manaan fali hira.

¹⁶ Atan primeiru mai hatete, 'Patraun, osan mean ida nebee ita boot foo mai hau nee, manaan fali sanulu.'

¹⁷ Patraun hatete ba nia, 'Diak loos! O nee atan diak duni. Tanba o halo buat kiikoan nee ho loos, nunee hau konfia o, i agora hau foti o hodi ukun sidade sanulu.'

¹⁸ Tuir mai, atan segundu mai dehan, 'Patraun, osan mean nebee ita boot foo mai hau nee, manaan fali lima.'

¹⁹ Patraun hatete ba nia, 'Hau foti o hodi ukun sidade lima.'

²⁰ Maibee atan ida seluk mai dehan, 'Patraun, ita boot nia osan hau falun ho hena hodi rai di-diak. ²¹ Hau halo nunee tanba hau tauk. Hau hatene ita boot ema siak-teen ida. Ita boot gosta foti buat nebee laos ita boot mak rai, i kuu buat nebee laos ita boot mak kuda.'

²² Patraun hataan, 'Atan aat! O nia liafuan rasik mak hamonu fali o. O hatene katak hau ema siak-teen, hau gosta foti buat nebee laos hau mak rai, i kuu buat nebee laos hau mak kuda. ²³ Se nunee, nusaa mak o la rai hau nia osan iha banku, para hau fila mai, bele simu fali osan nee ho nia funan?'

²⁴ Depois patraun hatete ba ema sira nebee hamriik besik dehan, 'Foti tiha osan nee husi nia hodi foo ba atan ida nebee manaan sanulu.'

²⁵ Sira protesta dehan, 'Patraun, nia hetan ona sanulu!'

²⁶ Patraun hataan, 'Hau hatete ba imi, ema nebee iha ona, sei simu tan. Maibee ema nebee la iha, uitoan nebee nia iha mos, sei hasai tiha husi nia.* ²⁷ Agora, hau nia inimigu sira nebee lakohi simu hau hanesan liurai, imi baa kaer sira, lori mai oho tiha hotu iha hau nia oin.'**

Ema barak haklakak simu Nai Jesus tama iha Jerusalém

(Mateus 21:1-11; Marcos 11:1-11; João 12:12-19)

²⁸ Konta tiha hotu, Jesus kontinua lao sae ba Jerusalém, i ema barak tuir Nia. ²⁹ Bainhira Nia besik ona aldeia Betfagé ho Betânia iha foho Oliveira nia lolon, Nia haruka Nia eskolante nain rua baa uluk. Nia dehan ba sira, ³⁰ "Imi baa iha aldeia nebaa. Bainhira imi tama, imi sei haree kuda buru oan ida kesi hela, ema ida seidauk sae. Kore tiha dada mai. ³¹ Se ema ruma husu karik, 'Nusaa mak imi kore fali kuda buru nee?', hatete ba nia, 'Nai mak prezisa.' "

³² Entaun sira nain rua baa, sira haree buat hotu-hotu tuir lo-loos saida mak Jesus ohin koalita. ³³ Bainhira sira kore dadauk kuda nia talin, kuda nain husu ba sira, "Nusaa mak imi kore fali kuda buru nee?"

* 19:10 Mateus 18:11

✧ 19:26 Mateus 13:12; Marcos 4:25; Lucas 8:18

✧ 19:27 Mateus 25:14-30

³⁴ Sira hataan, "Nai mak presiza."
³⁵ Depois sira dada kuda buru nee lori ba Jesus. Too iha nebaa, sira hasai sira nia hena tau ba iha kuda nia kotuk hodi hasae Jesus ba. ³⁶ Jesus liu dadauk, ema barak hasai sira nia hena nahe tu-tuir dalan. ³⁷ Too iha dalan besik atu tuun husi foho Oliveira, ema barak nebee tuir Nia nee komesa hahii Maromak tanba milagre hotu-hotu nebee sira haree ona. ³⁸ Sira haklakak ho haksolok dehan,

"Maromak foo bensaun ba Nai Liurai.

Nia mak mai lori Nai Maromak nia naran.

Agora Maromak iha lalehan ho ema iha rai klaran dame malu ona.

Hahii Nia iha fatin aas liu!"[✧]

³⁹ Maibee ema Farizeu balu iha ema barak nee nia leet, dehan ba Jesus, "Mestri, haruka Ita nia ema sira nee nonook."

⁴⁰ Jesus hataan, "Hau hatete ba imi, se sira nonook karik, fatuk sira nee sei haklakak."

Nai Jesus tanis ba ema Jerusalém

⁴¹ Bainhira sira besik atu tama ona Jerusalém, Jesus haree sidade nee, Nia tanis ⁴² hodi dehan, "Koitada, imi ema Jerusalém! Tuir lo-loos, ohin loron imi hatene ona dalan nebee mak bele lori imi ba moris iha pas ho hakmatek nia laran. Maibee imi la hatene nafatin, i agora imi la hetan tan ona. ⁴³ Too tempu ida, imi nia inimigu sira sei halo moru haleu imi nia sidade too imi sai la diak. ⁴⁴ Sira sei harahun tiha imi nia sidade halo tetuk too rai. I sira sei kaer imi ho imi nia oan sira riba ba rai too mate. Buat sira nee hotu sei akontese tanba Maromak mai tiha ona atu salva imi, maibee imi la hatene tuir."

Nai Jesus duni sai kontratu nain sira husi uma kreda boot

(*Mateus 21:12-17; Marcos 11:15-19; João 2:13-22*)

⁴⁵ Jesus tama ba iha area uma kreda boot nian, Nia duni sai ema sira nebee mak halo hela kontratu iha uma oin. ⁴⁶ Nia siak sira dehan, "Iha Maromak nia liafuan hakerek tiha ona dehan, 'Hau nia Uma nee fatin para halo orasaun.'[✧] Maibee imi halo fali hanesan ema naok-teen sira nia subar fatin."

⁴⁷ Loro-loron Jesus baa hanorin iha uma kreda boot.[✧] Nai lulik niaulun sira, mestri relijiaun sira, ho naiulun Judeu sira buka dalan atu oho Nia. ⁴⁸ Maibee sira la hetan dalan, tanba povu hotu-hotu gosta tebetes rona Jesus nia liafuan.

20

Naiulun Judeu husu, see mak foo direitu ba Nai Jesus

(*Mateus 21:23-27; Marcos 11:27-33*)

¹ Loron ida, Jesus hanorin i foo sai Maromak nia Liafuan Diak iha area uma kreda boot nian. Nia sei koaliala hela, nai lulik niaulun sira, mestri relijiaun sira ho katuas lia nain sira mai hasoru Nia ² hodi husu, "O iha direitu saida para halo buat sira nee? See mak foo direitu nee ba O?"

³ Jesus hataan, "Hau mos atu husu buat ida ba imi. Foo hatene took Hau. ⁴ See mak foo direitu ba João Sarani Nain hodi sarani ema? Maromak mak foo ka, ema mak foo?"

⁵ Sira koaliala ba malu, "Ita susar ona. Se ita hataan, 'Maromak mak foo direitu ba nia', Jesus sei husu fali dehan, 'Entaun, nusaa mak imi la fiar ba nia?' ⁶ Maibee se ita dehan, 'Ema mak foo direitu', entaun ema lubun boot nee sei foti fatuk hodi tuda mate ita. Tanba sira fiar katak, João nee Maromak nia profeta ida."

⁷ Entaun sira dehan ba Jesus, "Ami la hatene, see mak foo direitu nee ba João."

⁸ Jesus dehan ba sira, "Se nuneh, Hau mos la hatete ba imi, see mak foo direitu mai Hau hodi halo buat sira nee."

Komparasaun kona ba ema nebee aluga toos uvas

(*Mateus 21:33-46; Marcos 12:1-12*)

⁹ Depois Jesus hanorin povu iha nebaa ho komparasaun ida nuneh: "Iha toos nain ida kuda uvas iha nia toos ida tomak.[✧] Hotu tiha, nia foo ba ema aluga, depois nia baa hela kleur iha rai liur. ¹⁰ Too tempu kuu uvas, toos nain haruka nia atan ida fila baa simu ninia parte. Maibee ema aluga toos nee baku nia, i duni nia fila ho liman mamuk. ¹¹ Depois toos nain haruka tan nia atan ida baa. Maibee sira mos baku nia, tarata nia, i haruka nia fila ho liman mamuk. ¹² Tuir mai nia haruka tan nia atan ida baa, maibee sira halo kanek nia, i soe sai tiha nia husi toos laran.

¹³ Too ikus, toos nain hatete, 'Hau atu halo tan saida? Diak liu hau haruka deit hau nia oan doben mak baa. Sira sei respeita nia karik.'

¹⁴ Maibee bainhira ema aluga toos nee haree toos nain nia oan, sira dehan ba malu, 'Nia mak sei hetan nia aman nia riku-soin tomak. Diak liu ita oho tiha nia, atu toos nee sai ita nian fali.' ¹⁵ Nuneh sira rasta nia sai husi toos laran, i oho tiha nia."

Konta hotu tiha, Jesus husu ba naiulun relijiaun sira dehan, "Agora, toos nain sei halo saida ba ema sira nebee aluga toos

nee? ¹⁶ Nia sei baa oho tiha sira hotu, depois foo fali toos nee ba ema seluk aluga.”

Bainhira povu rona Jesus koalia nunee, sira dehan, “Husu boot, la bele sai nunee!”

¹⁷ Jesus hateke ba sira hodi husu, “Entaun nusaa mak Maromak nia profeta hakerek nunee kona ba Mesias:

‘Iha fatuk ida nebee badaen fatuk sira lakohi uza,

maibee agora fatuk nee mak sai fali fatuk nebee prinsipal.’[☆]

¹⁸ Ema nebee monu kona Fatuk nee, nia sei nakfera. I se karik Fatuk nee mak monu kona ema ruma, ema nee sei rahun.”

¹⁹ Mestri relijiaun ho nai lulik nia ulun sira rona komparasaun nee, sira hatene katak Jesus konta istoria nee hodi hatudu sira nia sala. Nunee, sira buka dalan atu kaer kedas Nia. Maibee sira tauk povu.

Pergunta kona ba selu impostu
(Mateus 22:15-22; Marcos 12:13-17)

²⁰ Nunee mestri relijiaun ho nai lulik nia ulun sira haree tu-tuir Jesus. Sira haruka sira nia ema balu baa hodi husu pergunta ba Nia. Ema sira nee finji hakarak hatene, afinal buka atu halo monu Nia. Se Nia hataan sala karik, sira bele kesar Nia ba governador, para nia haruka kaer Jesus. ²¹ Sira dehan nunee: “Mestri, ami hatene katak Ita Boot sempre koalia buat nebee mak loos, i la fihir ema. Ita Boot sempre hanorin ho loos kona ba Maromak nia hakarak. ²² Ami nia pergunta mak nee: Tuir ita nia lei relijiaun, ita selu impostu ba liurai boot César, nee loos ka la loos?”

²³ Maibee Jesus hatene katak sira koko deit Nia. Nunee Nia hataan, ²⁴ “Hatudu lai osan mutin ida mai Hau haree took. See nia oin mak iha osan nee? I see nia naran?”

Sira hataan, “Liurai boot César nian.”

²⁵ Jesus hataan, “Se nunee, foo ba estadu buat nebee mak estadu nian, i foo ba Maromak buat nebee mak Maromak nian.”

²⁶ Resposta nee halo sira admira tebetes, tanba sira la konsege hetan liafuan sala atu bele hamonu Nia iha ema barak nia oin. Entaun sira mos nonook ona.

Nai Jesus hanorin kona ba moris fila fali husi mate

(Mateus 22:23-33; Marcos 12:18-27)

²⁷ Ema balu husi grupu Saduseu mos mai koko Jesus. Ema Saduseu sira hanorin dehan, ema mate sei la moris fali. Entaun sira husu ba Jesus,[☆] ²⁸ “Mestri, Moisés hakerek lei ida rai hela mai ita dehan

nunee: Se mane ida mate husik hela nia kaben, maibee la iha oan, mane nia alin tenki kaben fali ho fetu faluk nee, para bele foo jersaun ba nia maun.[☆] ²⁹ Entaun, hanesan nee: Uluk iha maun-alin nain hitu. Maun boot kaben, depois nia mate, la iha oan. ³⁰ Depois nia alin ida tuir nia nee, kaben fali ho fetu faluk nee. La kleur nia mos mate, la iha oan. ³¹ Nunee mos ho nia alin tuir mai. Nia kaben ho fetu faluk nee, maibee nia mate, la iha oan. Nunee nafatin too nain hitu nee mate hotu, la iha oan. ³² Ikus mai fetu faluk nee mos mate. ³³ Agora ami husu nunee: Feto nee kaben ho mane nain hitu. Aban-bainrua kuandu Maromak halo moris fali ema mate sira, fetu nee nia kaben mak ida nebee loos?”

³⁴ Jesus hataan, “Iha mundu nee, ema kaben. ³⁵ Maibee aban-bainrua iha mundu foun, ema nebee serve atu moris fali husi mate, sira la kaben tan ona. ³⁶ Sira Maromak nia oan, tanba Nia mak halo sira moris fali ona. Sira hanesan anju, i la mate tan ona. ³⁷ Hori uluk Moisés rasik hatudu katak, ema mate sei moris fali, bainhira nia hakerek kona ba ahi lakan iha ai huun kiikoan ida. Iha momentu nebaa Nai Maromak dehan, ‘Hau mak o nia bei-ala Abraão nia Maromak, Isac nia Maromak ho Jacó nia Maromak, sira hotu adora nafatin Hau too agora.’[☆] ³⁸ Maromak nee laos Maromak ba ema mate, maibee Nia Maromak ba ema nebee moris. Tanba tuir Nia haree, Nia povu nebee mate tiha mos, sei moris hela.”

³⁹ Rona nunee, mestri relijiaun balu dehan, “Mestri, Ita Boot hataan diak loos.”

⁴⁰ Hotu tiha ema ida la brani husu tan pergunta ba Jesus.

Mesias, Salvador nebee atu mai nee see?

(Mateus 22:41-46; Marcos 12:35-37)

⁴¹ Depois Jesus husu ba sira, “Ema dehan katak, Mesias liurai David nia Jersaun. Se nunee, nusaa mak ⁴² uluk liurai David rasik hakerek iha livru Salmus dehan, ‘Nai Maromak hatete ona ba hau nia Nai dehan,

‘Mai tuur iha Hau nia sorin loos,

⁴³ too Hau halo O nia inimigu sira taka rabat iha O nia ain okos.” [☆]

⁴⁴ Iha nee liurai David rasik bolu Mesias nee nia Nai. Entaun oinsaa mak Mesias bele sai fali David nia Jersaun?”^{*}

Kuidadu ho mestri relijiaun sira

(Mateus 23:1-36; Marcos 12:38-40)

[☆] **20:17** Salmus (Mazmur) 118:22 [☆] **20:27** Apostolu sira nia Istoría 23:8 [☆] **20:28** Deuteronomíu (Ulangan) 25:5

[☆] **20:37** Ézodu (Keluaran) 3:6 [☆] **20:43** Salmus (Mazmur) 110:1 ^{*} **20:44** Nunee Nai Jesus hanorin dehan, Nia laos liurai David nia Jersaun deit, maibee Nia mos liurai David nia Nai.

⁴⁵ Ema barak rona hela Jesus nia liafuan. Iha ema sira nee nia oin, Jesus hatete ba Nia eskolante sira nunee: ⁴⁶ “Imi tenki kuidadu di-diak ho mestri relijiaun sira. Sira gosta lao hatais batina naruk, i gusta ema kumprimenta sira iha merkadu. Kuandu iha uma kreda laran ka iha festa, sira gusta tuur iha oin hanesan ema boot. ⁴⁷ Maibee sira mos gusta han-matak feto faluk sira hodi hadau sira nia uma, i sira finji harohan nar-naruk para ema haree. Maromak sei kastigu sira todan liu fali ema seluk.”

21

*Feto faluk kiak ida foo oferta
(Marcos 12:41-44)*

¹ Jesus hateke ba kaixa oferta uma kreda boot nian, Nia haree ema riku balu tau osan ba kaixa laran. ² Nia mos haree feto faluk kiak ida mai tau osan oferta sentavus rua. ³ Haree nunee, Jesus dehan, “Hau hatete lo-loos ba imi, feto faluk kiak nee foo osan folin boot liu fali sira sel-seluk. ⁴ Sira seluk foo husi sira nia osan restu. Maibee feto faluk nee foo tiha nia osan hotu ba Maromak. Atu hola hahaan mos, la iha ona.”

*Uma kreda boot sei rahun
(Mateus 24:1-2; Marcos 13:1-2)*

⁵ Iha tempu nee, Jesus nia eskolante balu gaba loos uma kreda boot dehan, uma nee enfeitada ho fatuk mesak di-diak deit ho mos sasaan kapaas oi-oin nebee ema foo ba Maromak.

Maibee Jesus hatete, ⁶ “Buat nebee imi nia matan haree dadauk, too loron ida sei rahun hotu. Fatuk sira nee hotu sei tetuk too rai.”

*Terus boot sei mai
(Mateus 24:3-14; Marcos 13:3-13)*

⁷ Jesus nia eskolante sira husu, “Mestri, buat nebee ohin Ita Boot koalia nee, bainhira mak sei akontese? Kuandu nia tempu besik ona, sinal saida mak sei mosu?”

⁸ Jesus hataan, “Kuidadu di-diak para ema la bele bosok imi. Ema barak sei mai lori Hau nia naran dehan, sira nee mak Mesias. I ema sei bosok dehan, mundu besik remata ona. Maibee la bele fiar! ⁹ Se imi rona katak, nasaun ho nasaun funu malu i povu hamriik hasoru nai ulun sira iha fat-fatin, keta tauk. Buat sira nee tenki akontese uluk, maibee nee laos dehan katak mundu atu remata kedas.

¹⁰ Nasaun sei funu hasoru nasaun, es-tadu sei funu hasoru estadu. ¹¹ Rai sei nakdoko makaas iha fat-fatin, sei iha rai

hamlaha boot, i moras aat oi-oin sei halo ema barak mate. Sinal bo-boot mos sei mosu iha lalehan, halo ema nia isin fulun hamriik.

¹² Molok buat sira nee atu akontese, ema sei kaer imi, i halo terus imi. Sira sei entrega imi ba iha uma kreda para tesi imi nia lia, i sei hatama imi ba kadeia. Sira mos sei foo sala ba imi iha liurai ho nai ulun sira nia oin. Buat sira nee hotu sai nunee tanba imi tuir Hau. ¹³ Nunee imi hetan oportunitade diak para foo sai ba sira kona ba Hau. ¹⁴ Maibee imi tenki hatete ba imi nia aan antes kedas katak, imi sei la preokupa kona ba oinsaa atu defende aan iha ema boot sira nia oin. ¹⁵ Tanba Hau sei foo liafuan ho matenek ba imi, halo imi nia inimigu sira la hatene atu dehan tan saida. ¹⁶ Imi nia inan-aman, maun-alin, maluk ho kolega sira sei sai traidor hodi faan fali imi, too imi balu mos ema oho. ¹⁷ I ema iha nebee-nebee deit sei odi imi tanba imi tuir Hau. ¹⁸ Maibee imi nia fuuk lahan ida mos sei la lakon. ¹⁹ Se imi aguenta ho pasiensa nafatin, imi sei hetan moris rohan-laek.”

*Sidade Jerusalém sei rahun
(Mateus 24:15-21; Marcos 13:14-19)*

²⁰ Jesus koalia tan dehan, “Bainhira imi haree inimigu sira haleu ona sidade Jerusalém, imi hatene ona katak, sidade atu rahun ona. ²¹ Haree nunee, ema iha provinsia Judeia tenki halai ona ba foho. Sira nebee iha sidade laran tenki halai sai ona, i sira nebee iha liur lalika tama fali ba sidade laran. ²² Tanba iha loron nee, Maromak sei foo kastigu hodi kumpri buat nebee Nia profeta sira hakerek ona hori uluk. ²³ Iha tempu nee, feto isin rua ho inan sira nebee foo susu nia oan, sei terus teb-tebes. Iha nasaun nee tomak, ema sei hetan terus boot, tanba Maromak fakar Nia hirus ba povu nee. ²⁴ Inimigu sei oho sira balu, i lori sai balu baa kastigu iha nasaun sel-seluk. I ema husi rai liur nebee la fiar Maromak sei mai sama hanehan povu Jerusalém, too tempu nebee Maromak desidi ba sira nee remata.”

*Nai Jesus sei fila mai husi lalehan
(Mateus 24:29-35; Marcos 13:24-31)*

²⁵ Jesus hatutan tan dehan, “Sei iha sinal iha loro matan, iha fulan, ho iha fitun. Iha mundu nee mos, tasi siak i laloran boot baku ba-mai, halo ema iha nasaun hotu-hotu laran susar, too sira hanoin la hetan. ²⁶ Fitun hotu-hotu sei nakdoko halai rungu-ranga. Haree nunee, ema sei tauk too dezmaia, tanba sira hatene dezastre boot atu mosu ona iha mundu

✧ 21:15 Lucas 12:11-12 ✧ 21:22 Oseias (Hosea) 9:7

✧ 21:25 Isaias 13:10; Ezequiel 32:7; Joel 2:31; Apokalipse

tomak. ²⁷ Depois mak sira haree Hau, Ema Umanu nia Oan tuun mai iha kalohan laran, ho kbiit boot ho naroman lalehan nian.* ²⁸ Kuandu sinal sira nee hahuu akontese, hamriik metin ho laran haksolok ba, tanba tempu besik ona atu Maromak salva imi.”

²⁹ Depois Jesus halo komparasaun ida dehan, “Imi hanoin took ai figeira ho ai huun sira seluk. ³⁰ Kuandu ai nee dikin ona, nee sinal katak, atu tama ona tempu manas. ³¹ Nunee mos bainhira imi haree buat sira nee akontese, imi hatene katak, tempu besik ona atu Maromak ukun nudar Liurai.

³² Hau hatete lo-loos ba imi, husi ema hotu nebee mak moris iha tempu nee, iha balu sei moris too buat sira nee hotu akontese. ³³ Lalehan ho rai sei remata, maibee Hau nia liafuan sei la remata.”

Prepara aan hodi hein Nai Jesus fila fali mai husi lalehan

³⁴ Jesus hatutan tan dehan, “Kuidadu di-diak! Keta moris festa hela deit, keta sai lanu-teen, i keta preokupa liu ba imi nia moris loro-loron. Se lae, aban-bainrua Hau fila fali mai, imi neon beik hanesan fali animal fuik ida nebee lao-lao, hakfodak mai tama tiha iha lasu laran. ³⁵ Tanba bainhira Hau fila fali mai, la iha ema ida iha mundu mak bele sees aan. ³⁶ Nee duni atensaun beiibeik, i sempre halo orasaun, atu imi bele liu husi susar nee ho diak. Nunee too ikus imi sei la tauk hamriik iha Ema Umanu nia Oan nia oin.”

³⁷ Loro-loron Jesus baa hanorin iha uma kreda boot. Maibee kalan Nia sai husi Jerusalém baa toba iha foho Oliveira.* ³⁸ Dadeer-saan rai huun mutin, ema barak lao ba iha uma kreda boot para rona Nia hanorin.

22

Nai ulun relijiaun Judeu sira buka dalan atu oho Nai Jesus

(Mateus 26:1-5; Marcos 14:1-2; João 11:45-53)

¹ Festa Paun la Tau Fermentu besik ona, festa nee hanaran mos Paskua.* ² Momentu nee, nai lulik nia ulun sira ho mestri relijiaun sira buka hela dalan atu oho Jesus, maibee oho subar deit, tanba sira tauk, se povu hatene, bele halo rungura.

Judas iha planu atu faan Nai Jesus

(Mateus 26:14-16; Marcos 14:10-11)

³ Depois Satanás tama iha Judas nia laran. Judas nee Jesus nia eskolante ida husi sira nain sanulu resin rua, ema mos

bolu nia Iscariotes. ⁴ Entaun Judas baa buka nai lulik nia ulun sira ho uma kreda boot nia xefi seguransa sira hodi kombina para faan Jesus ba sira. ⁵ Nia planu nee halo sira kontenti teb-tebes, i sira promete atu foo osan ba nia. ⁶ Judas mos konkorda. Nunee nia komesa buka dalan atu entrega nonook Jesus ba sira, atu povu la bele hatene.

Nai Jesus nia eskolante sira prepara festa Paskua

(Mateus 26:17-25; Marcos 14:12-21; João 13:21-30)

⁷ Too ona Festa Paun la Tau Fermentu. Iha loron nee, ema Judeu tenki oho bibi malae oan para kalan nee bele selebra festa Paskua. ⁸ Entaun Jesus haruka Pedro ho João dehan, “Imi nain rua baa uluk halo preparasaun para orsida ita bele haan hamutuk hodi selebra festa Paskua.”

⁹ Sira husu, “Ita Boot hakarak ami baa prepara iha nebee?”

¹⁰ Jesus hataan, “Bainhira imi tama ba iha sidade Jerusalém, imi sei hasoru mane ida lori hela sanan rai ho bee iha laran. Imi tuir deit nia too nia tama ba iha uma ida. ¹¹ Too iha uma, husu ba uma nain nunee: ‘Mestri husu kona ba fatin nebee mak prepara ona ba Nia atu haan hamutuk ho Nia eskolante sira hodi selebra festa Paskua. Fatin nee iha nebee?’ ¹² Depois uma nain sei hatudu salaun ida iha uma andar leten, nia prepara tiha ona fatin nee. Hela deit imi nain rua baa prepara hakaan iha nebee.”

¹³ Nunee sira nain rua baa, hetan buat hotu-hotu tuir lo-loos saida mak Jesus hatete ba sira. I sira halo preparasaun ba festa Paskua iha nebaa.

Festa Paskua

(Mateus 26:26-30; Marcos 14:22-26; 1 Korintu 11:23-25)

¹⁴ Oras too ona, Jesus ho Nia eskolante sira tuur haleu meza atu haan hamutuk. ¹⁵ Jesus dehan ba sira, “Hau hakarak teb-tebes haan hamutuk ho imi iha festa Paskua nee, molok Hau terus. ¹⁶ Tanba Hau sei la haan tan hakaan Paskua nian too Maromak ukun iha mundu foun hodi halo festa nee nia signifikadu sai realidade.”

¹⁷ Depois Jesus foti tua kopu ida hodi foo agradese ba Maromak. I Nia foo tua nee ba sira hodi dehan, “Simu ba, imi ida-idak hemu. ¹⁸ Hau hatete ba imi, Hau sei la hemu tan tua too Maromak ukun nudar Liurai iha mundu foun.”

¹⁹ Depois Nia foti paun hodi agradese ba Maromak. Nia silu paun nee fahe ba Nia

eskolante sira hodi hatete, "Nee Hau nia isin, Hau foo hodi salva imi. Halo hanesan nee nafatin hodi hanoin Hau."

²⁰ Bainhira sira haan hotu ona, Jesus foti tan tua kopu ida hodi dehan, "Tua nee hatudu Maromak nia promesa foun ♣ nebee Nia halo liu husi Hau nia raan, tanba Hau nia raan nee sei fakar hodi salva imi.

²¹ Maibee iha ema ida haan hamutuk hela ho Hau iha meza nee mak sei faan Hau. ♣ ²² Hau, Ema Umanu nia Oan tenki mate duni tuir Maromak nia planu. Maibee ema nebee faan Hau nee, sei terus teb-tebes."

²³ Rona nunee, Jesus nia eskolante sira komesa husu ba malu, see mak atu halo buat aat nee.

Eskolante sira haksasuk malu kona ba see mak boot

²⁴ Depois Jesus nia eskolante sira komesa haksasuk malu kona ba eskolante ida nebee mak boot liu. ♣ ²⁵ Maibee Jesus dehan ba sira, "Iha nasaun sel-seluk, liurai sira manda sira nia reinu tuun-sae. Maska nunee sira hakarak para povu bolu sira dehan, 'Liurai laran luak'. ²⁶ Maibee imi la bele nunee. See mak boot liu, nia tenki sai hanesan ema nebee kiik liu. I ema nebee ukun, tenki sai hanesan atan hodi serbi ema seluk. ♣ ²⁷ Hanoin took. Ida nebee mak boot liu: ema nebee tuur haan iha meza ka, ida nebee serbi nia? Ida nebee tuur haan iha meza mak boot. Maibee Hau iha imi nia leet hanesan ema nebee serbi. ♣

²⁸ Bainhira Hau iha susar nia laran, imi mak hamutuk ho Hau. ²⁹ Hau nia Aman foti ona Hau sai Liurai para ukun. Nunee mos, agora Hau foti imi para ukun, ³⁰ atu nunee aban-bainrua Hau ukun Hau nia reinu, imi bele tuur iha meza hodi haan-hemu hamutuk ho Hau. I imi mos sei tuur iha kadeira ukun hodi ukun Israel nia suku sanulu resin rua hotu." ♣

Nai Jesus dehan, Pedro sei nega Nia (Mateus 26:31-35; Marcos 14:27-31; João 13:36-38)

³¹ Jesus hatete ba Simão Pedro, "Simão, Simão, Satanás simu ona lisensa atu koko imi. Nia hakarak haketak imi husi Hau, hanesan ema tahek foos para hasai nia kulit. ³² Maibee Simão, Hau halo ona orasaun ba o, atu o nia fiar la bele lakon. I bainhira o fila fali mai Hau, o tenki hametin o nia maluk sira nia laran."

³³ Pedro hataan, "Lae, Nai! Hau pruntu tama kadeira hamutuk ho Ita Boot. Atu mate hamutuk ho Ita Boot mos, hau pruntu."

³⁴ Maibee Jesus hataan fali dehan, "Pedro, rona mai. Orsida molok manu kokoreek, o sei nega Hau dala tolu dehan, o la konhese Hau."

Eskolante sira tenki pruntu hasoru susar

³⁵ Depois Jesus husu ba Nia eskolante sira, "Uluk Hau haruka imi baa foo sai Hau nia Liafuan Diak, Hau hatete para imi la bele lori osan, pasta, ho sandalias rezerva. ♣ Iha tempu nebaa imi falta buat ruma ka?"

Sira hataan, "Lae, ami la falta buat ida."

³⁶ Jesus dehan, "Maibee agora oin seluk. Se imi iha osan, lori ho. Se iha pasta, lori mos. Se la iha surik, faan tiha imi nia faru ida hodi sosa. ³⁷ Tanba uluk Maromak nia profeta hakerek hanesan nee kona ba Hau: 'Ema konsidera Nia hanesan ema nebee halo krimi.' ♣ Agora tenki sai realidade. Tebes, buat nebee hakerek kona ba Hau nee besik akontese ona."

³⁸ Sira dehan, "Nai, ami iha surik rua."

Jesus hataan, "Too ona, lalika koalita tan ona."

Nai Jesus harohan iha foho Oliveira (Mateus 26:36-46; Marcos 14:32-42)

³⁹ Hotu tiha, Jesus sai husi sidade baa iha foho Oliveira, hanesan baibain. Nia eskolante sira akompanha Nia. ⁴⁰ Too iha nebaa, Nia dehan ba sira, "Imi tenki halo orasaun atu imi la bele monu ba tentasaun."

⁴¹ Depois Jesus sees aan uitoan husi sira, i Nia hakneak hodi halo orasaun dehan, ⁴² "Hau nia Aman, se Ita Boot hakarak, hasai tiha terus ida nee husi Hau. Maibee la bele halo tuir Hau nia hakarak, halo tuir deit Ita Boot nia hakarak." ⁴³ [Anju ida mai husi lalehan hodi foo forsa ba Nia. ⁴⁴ Jesus laran susar teb-tebes, nee mak Nia halo orasaun makaas liu tan, too Nia kosar sai turu ba rai hanesan raan.] *

⁴⁵ Harohan tiha hotu, Jesus hamriik hodi fila fali ba Nia eskolante sira, Nia haree sira toba dukur hela, tanba sira nia laran tristi halo sira kole liu. ⁴⁶ Jesus hatete ba sira, "Nusaa mak imi toba? Hadeer ona hodi halo orasaun atu imi la bele monu ba tentasaun."

♣ **22:20** Jeremias 31:31-34 ♣ **22:21** Salmus (Mazmur) 41:10 ♣ **22:24** Mateus 18:1; Marcos 9:34; Lucas 9:46

♣ **22:26** Mateus 20:25-27, 23:11; Marcos 9:35, 10:42-44 ♣ **22:27** João 13:12-15 ♣ **22:30** Mateus 19:28 ♣ **22:35**

Mateus 10:9-10; Marcos 6:8-9; Lucas 9:3, 10:4 ♣ **22:37** Isaias 53:12 * **22:44** Kopia evanjelhu Lucas nian husi tempu antegu barak. Versikulu 43-44 nee tama iha kopia nee balu, maibee iha kopia nebee antegu liu la iha.

*Em a kaer Nai Jesus**(Mateus 26:47-56; Marcos 14:43-50; João 18:3-11)*

⁴⁷ Jesus sei koalia hela, Judas, eskolante ida husi sira nain sanulu resin rua nee, mai lori ema barak. Nia besik baa hodi rei Jesus. ⁴⁸ Maibee Jesus hatete, "Judas, o rei Hau, Ema Umanu nia Oan, para faan Hau ka?"

⁴⁹ Kuandu Jesus nia eskolante sira seluk hatene saida mak atu akontese, sira husu ba Jesus, "Nai, ami bele hasoru sira ho surik ka?" ⁵⁰ Depois eskolante ida tesi kotu tiha ema ida nia tilun sorin loos. Ema kanek nee nai lulik boot nia atan.

⁵¹ Maibee Jesus hatete, "Para ona!" Depois Nia kaer atan nee nia tilun hodi halo tomak fali.

⁵² Ema sira nebee mai atu kaer Jesus nee mak nai lulik Judeu nia ulun sira, xefi seguransa sira iha uma kreda boot, ho katuas lia nain sira. Jesus husu ba sira, "Nusaa mak imi mai lori surik ho ai dona? Imi hanoin Hau ema kriminozu ka?" ⁵³ Loro-loron Hau iha hela area uma kreda boot nian, hanesan mos imi, i imi la kaer Hau. Maibee agora imi nia tempu, i forsa nakukun nian mak ukun."*

*Pedro nega Nai Jesus dala tolu**(Mateus 26:57-58,69-75; Marcos 14:53-54,66-72; João 18:12-18,25-27)*

⁵⁴ Depois sira kaer Jesus, i lori Nia ba iha nai lulik boot nia uma. Pedro lao tu-tuir husi dook deit. ⁵⁵ Iha uma oin ema balu sunu ahi hodi haneruk, i Pedro mos baa tuur hamutuk ho sira. ⁵⁶ Iha kriada ida haree Pedro tuur hela besik ahi. Kriada nee baa fihir di-diak Pedro nia oin, depois hatete, "Ema ida nee hamutuk ho Jesus!"

⁵⁷ Maibee Pedro nega dehan, "Lae, menina! Hau la konhese Nia."

⁵⁸ La kleur ema ida tan haree Pedro, i dehan, "O nee Nia ema duni!"

Maibee Pedro dehan, "Lae, maun! Laos hau."

⁵⁹ Liu tiha oras ida hanesan nee, iha tan ema ida hatete dehan, "Ema nee hamutuk ho Jesus duni. La iha duvida, tanba nia mos ema Galileia."

⁶⁰ Maibee Pedro nega dehan, "Maun, hau la hatene saida mak ita koalia nee." Pedro sei koalia nunee, derepent manu kokoreek.

⁶¹ Nai Jesus fali ba kotuk hodi hateke loos ba Pedro. I Pedro hanoin fali Nai Jesus nia liafuan ohin dehan, "Orsida molok manu kokoreek, o sei nega Hau dala tolu." ⁶² Entaun Pedro sai husi nebaa hodi tanis ho laran dodok.

*Em a baku Nai Jesus i tarata Nia**(Mateus 26:67-68; Marcos 14:65)*

⁶³ Ema sira nebee hein Jesus nee komesa hamoe Nia i baku Nia fila-fila. ⁶⁴ Sira kesi tiha Nia matan ho hena hodi goza Nia dehan, "He, profeta, siik took ba, see mak baku o nee?" ⁶⁵ I sira mos hatete liafuan aat oi-oin hodi tarata Nia.

*Nai Jesus iha justisa nain relijiaun Judeu nia oin**(Mateus 26:59-66; Marcos 14:55-64; João 18:19-24)*

⁶⁶ Dadeer-saan, loro matan foin sae, justisa nain relijiaun Judeu nian halibur malu. Sira nee mak katuas lia nain sira, nai lulik nia ulun sira ho mestri relijiaun sira. Depois ema nebee hein Jesus lori Nia baa aprezent ba sira para tesi Nia lia. ⁶⁷ Justisa nain sira husu ba Nia, "Hatete mai, O mak Mesias ka?"

Jesus hataan, "Se Hau hatete ba imi, imi sei la fiar. ⁶⁸ Se Hau husu ba imi, imi sei la hataan. ⁶⁹ Maibee la kleur tan Hau, Ema Umanu nia Oan sei tuur iha Maromak Kbiit Nain nia sorin loos."*

⁷⁰ Rona nunee, sira rame-rame husu fali, "Entaun, O Maromak nia Oan ka?"

Jesus hataan, "Imi dehan nee loos."

⁷¹ Depois sira dehan ba malu, "Ita la presiza tan sasin ona. Ita rona ona, Nia liafuan rasik mak hamonu Nia."

23*Nai Jesus iha governador Pilatus nia oin**(Mateus 27:1-2,11-14; Marcos 15:1-5; João 18:28-38)*

¹ Depois justisa nain sira hotu hamriik hodi lori Jesus ba governador Pilatus. ² Too iha governador nia oin, sira komesa foo sala ba Jesus dehan, "Ami kaer toman Ema nee tau lia ba povu para kontra estado. Nia haruka povu la bele selu impostu ba liurai boot César. Nia mos deklar katak, Nia mak Mesias, ema Judeu sira nia Liurai."

³ Entaun Pilatus husu ba Jesus, "Loos ka? O mak ema Judeu sira nia Liurai duni ka?" Jesus hataan, "Ita dehan nee loos."

⁴ Depois Pilatus foo sai nia desizaun ba nai lulik nia ulun sira ho ema lubun boot nee dehan, "Hau la hetan Ema nee nia sala ida atu bele kastigu Nia."

⁵ Maibee sira ulun toos nafatin hodi protesta dehan, "Lae, Nia hanorin hodi tau lia ba povu iha nebee-nebee atu halo rungu-ranga, komesa husi provinsi Galileia, too iha rai Judeia tomak, mai too iha nee."

Nai Jesus iha liurai Herodes nia oin

⁶ Rona nunee, governador Pilatus husu ba sira, “Se hanesan nee, Nia ema Galileia ka?”

⁷ Sira hataan dehan, loos. Nunee governador haruka Jesus ba iha liurai Herodes, tanba nia mak ukun iha provin-sia Galileia, i tempu nebaa nia iha hela sidade Jerusalém.

⁸ Bainhira Herodes haree Jesus, nia kontenti teb-tebes, tanba kleur ona hakarak atu hasoru Nia. Herodes rona ona istoria barak kona ba Jesus, i hakarak atu haree Nia halo milagre ruma. ⁹ Entaun Herodes husu pergunta oi-oin ba Jesus, maibee Nia la hataan liafuan ida. ¹⁰ Nai lulik nia ulun sira ho mestri relijiaun sira mos hamriik besik hodi duun makaas dehan, Nia halo ona sala todan oi-oin. ¹¹ Depois liurai Herodes ho nia soldadu sira komesa hamoe Jesus i goza Nia. Sira foo hatais Nia ho ropa nabilan ida nebee baibain liurai sira mak hatais, depois haruka Nia fila ba governador Pilatus. ¹² Uluk Herodes ho Pilatus odi malu, maibee iha loron nee sira nain rua diak malu fali.

Governador Pilatus foo kastigu mate ba Nai Jesus

(Mateus 27:15-26; Marcos 15:6-15; João 18:39—19:16)

¹³ Governador Pilatus halibur nai lulik nia ulun sira, ukun nain sira ho tan povu. ¹⁴ Depois nia foo sai nia desizaun dehan, “Imi lori Ema nee mai hau hodi foo sala ba Nia dehan, Nia sempre tau lia ba povu para kontra estadu. Maibee hau investiga tiha ona Nia iha imi nia oin, i la hetan Nia sala ida atu bele kastigu Nia. ¹⁵ Liurai Herodes mos la hetan Nia sala ida. Tanba nee mak liurai haruka Nia fila fali mai ita. Imi haree ona, Ema nee la halo sala ida atu hau bele foo kastigu mate ba Nia. ¹⁶ Tanba nee mak hau hakotu nunee: Hau sei haruka baku Nia ho sikoti, depois husik fali Nia.”

¹⁷ [Iha tempu nebaa bainhira ema Judeu sira halo festa Paskua, governador sempre hasai ema dadur ida tuir sira nia hakarak.]^{*} ¹⁸ Entaun sira hotu hakilar rame-rame dehan, “Oho tiha Nia! Hasai mak Barabás!” ¹⁹ Barabás nee tama kadeia tanba nia halo rungu-ranga iha sidade Jerusalém kontra estadu Roma, i nia mos oho ema.

²⁰ Pilatus hakarak husik Jesus. Entaun nia koalía ba sira dala ida tan. ²¹ Maibee

sira hotu hakilar dehan, “Prega tiha Nia ba krus! Prega tiha Nia ba krus!”

²² Pilatus koalía ba sira ba dala tolu dehan, “Tansaa? Nia halo krimi saida? Hau la hetan razaun ida para hau bele foo kastigu mate ba Nia. Nee mak hau haruka ema baku deit Nia ho sikoti, depois husik fila fali.”

²³ Maibee ema barak nee hakilar beibeik ho lian makaas hodi obriga para prega Jesus iha krus too mate. Iku mai, sira mak manaan. ²⁴ Entaun Pilatus desidi tuir sira nia hakarak deit. ²⁵ Nia hasai ema nebee mak sira husu, ida nebee dadur hela tanba halo rungu-ranga kontra estadu i oho ema. I nia entrega Jesus ba sira nia liman atu halo tuir sira nia hakarak.

Ema prega Nai Jesus iha krus

(Mateus 27:32-44; Marcos 15:21-32; João 19:17-27)

²⁶ Depois soldadu sira lori Jesus sai husi governador Pilatus nia uma. Iha dalan klaran sira hasoru ema ida naran Simão husi Sirene, nia foin mai husi foho atu tama ba sidade. Sira obriga Simão lori Jesus nia krus hodi lao tuir Nia.

²⁷ Ema barak lao tuir Jesus, i senhora balu tanis halerik ba Nia. ²⁸ Jesus fila oin ba sira hodi dehan, “Senhora Jerusalém oan sira, lalika tanis mai Hau. Diak liu tanis halerik ba imi nia aan rasik, i tanis ba imi nia oan sira. ²⁹ Tanba aban-bainrua susar boot sei kona imi too ema dehan, ‘Feto nebee sorti mak sira nebee la iha oan, sira nebee nunka kous i nunka foo susu bebee.’ ³⁰ Bainhira susar nee mai, ema sei halerik ba foho dehan, ‘Monu hanehan ona ami ba!’ Sira sei dehan ba foho kiik sira, ‘Hakoi tiha ami ba!’[†] ³¹ Se ai nebee matak mos ahi haan, saa tan ai nebee maran tiha ona.”[†]

³² Bainhira soldadu sira lori Jesus, sira lori mos kriminozu nain rua para kastigu mate hamutuk ho Nia. ³³ Too iha fatin ida naran Ulun Ruin, sira prega Jesus ba iha krus. Sira prega mos kriminozu nain rua nee, ida iha Jesus nia sorin loos, ida iha Nia sorin karuk.

³⁴ [Jesus halo orasaun dehan, “Hau nia Aman, perdua ema sira nee nia sala, tanba sira la hatene saida mak sira halo.”][‡] Depois soldadu sira dada rifa atu hatene see mak bele hetan Jesus nia hena.[‡]

³⁵ Ema barak hamriik hela hodi haree. I ema Judeu nia boot sira tarata Jesus

^{*} **23:17** Kopia evanjelhu Lucas nian husi tempu antigu barak. Versikulu 17 nee tama iha kopia balu, maibee iha kopia nebee antigu liu la iha. [‡] **23:30** Oseias (Hosea) 10:8; Apokalipse 6:16 [†] **23:31** Tuir ema matenek barak kona ba Biblia, iha nee Nai Jesus soe lia dehan, ema foo terus ba Nia, maski Nia la sala. Saa tan sira sei foo terus ba sala nain sira. [‡] **23:34** a: Kopia evanjelhu Lucas nian husi tempu antigu barak. Liafuan hirak nee tama iha kopia balu, maibee iha kopia nebee antigu liu la iha. [‡] **23:34** Salmus (Mazmur) 22:19

dehan, "Nia salva ona ema seluk. Se Nia mak Mesias, Ida nebee mak Maromak hili, entaun husik Nia salva Nia Aan rasik."[☆]

³⁶ Soldadu sira mos besik Jesus hodi goza Nia. Sira lolo tua siin ba Nia[☆] ³⁷ hodi dehan, "Se O mak ema Judeu nia liurai, salva O nia Aan ba!"

³⁸ Sira prega ai kabelak ida ba krus iha Jesus nia ulun leten. Iha ai kabelak nee hakerek dehan, "Nee ema Judeu sira nia Liurai."

³⁹ Kriminozu ida nebee prega hela iha Jesus nia sorin mos hatete aat Jesus dehan, "O mak Mesias ka? Entaun, salva O nia Aan, salva mos ami!"

⁴⁰ Maibee kriminozu ida seluk siak nia dehan, "O la tauk Maromak ka? O simu kastigu mate hanesan mos Nia. ⁴¹ Ita nain rua merese duni simu kastigu nee, tanba ita nia mahalok aat. Maibee Ema nee la halo sala buat ida." ⁴² Depois nia dehan, "Jesus, bainhira Ita Boot kaer ona ukun nudar Liurai, hanoin hau ba."

⁴³ Jesus hataan, "Hau promete ba o, ohin loron kedas o sei hamutuk ho Hau iha fatin furak nian."

Nai Jesus mate

(*Mateus 27:45-56; Marcos 15:33-41; João 19:28-30*)

⁴⁴ Iha meudia, nakukun komesa taka metin rejiaun nee tomak too tuku tolu lokraik, ⁴⁵ tanba loro matan la foo naroman tiha. Iha uma kreda boot iha kurtina boot ida hodi haketak Fatin nebee Lulik Liu. Derepentit deit kurtina nee naklees fahe ba rua. § ☆

⁴⁶ Jesus harohan ho lian makaas dehan, "Hau nia Aman, Hau entrega Hau nia klamar ba Ita Boot nia liman."[☆] Koalia tiha nunee, Nia iis mos kotu.

⁴⁷ Komandante Roma haree buat nebee mak akontese, i nia hahii Maromak dehan, "Tebes duni! Ema nee Ema ida nebee moris loos."

⁴⁸ Ema hotu-hotu nebee ohin mai asisti nee, sira haree saida mak akontese, i sira fila ba uma ho laran tristi liu. ⁴⁹ Maibee senhora sira nebee uluk tuir Jesus husi Galileia too iha Jerusalém,[☆] sira sei hamriik hela husi dook hodi haree. Nunee mos Nia maluk sira seluk.

José hakoí Nai Jesus nia mate isin

(*Mateus 27:57-61; Marcos 15:42-47; João 19:38-42*)

⁵⁰⁻⁵¹ Iha ema ida naran José, husi sidade Arimateia iha provinsia Judeia, hakarak atu hakoí Jesus nia mate isin. Nia ema ida nebee diak i moris loos, i nia hein hela Maromak atu ukun nudar Liurai. José mos membru tribunal relijiaun Judeu nian, maibee nia la konkorda ho nia kolega sira nia desizaun hodi kastigu mate Jesus. ⁵² Entaun nia baa hasoru governador Pilatus hodi husu lisensa atu hatuun Jesus nia mate isin husi krus. ⁵³ Hetan tiha lisensa, José baa hatuun Jesus nia mate isin. Depois nia falun ho hena mutin diak nian. Hotu tiha nia lori baa haloot iha rate. Fatin nee fatuk lolon nebee ema bahat tiha ona atu sai rate, maibee seidaik iha ema ida hakoí iha laran. ⁵⁴ Momentu nee Sesta lokraik ona, besik atu tama ona ba loron Sabadu, ema Judeu nia loron deskansa.*

⁵⁵ Senhora sira nebee akompanha Jesus husi Galileia, sira lao tuir José too iha rate. Sira haree rate nee i haree José latan Jesus nia mate isin ba. ⁵⁶ Hotu tiha, sira fila ba uma hodi prepara ai been morin ho mina morin oi-oin. Too iha loron Sabadu, sira deskansa tuir lei.[☆]

24

Nai Jesus moris fila fali

(*Mateus 28:1-10; Marcos 16:1-8; João 20:1-10*)

¹ Iha loron Domingu dadeer-saan nakukun, senhora sira nee fila fali ba iha Jesus nia rate. Sira lori ai been morin ho mina morin nebee sira prepara tiha ona atu tau ba Jesus nia isin. ² Too iha nebaa, sira haree fatuk boot nebee hodi taka rate ibun, ema duir tiha ona ba ninin. ³ Entaun sira tama ba rate laran, maibee sira la hetan Nai Jesus nia mate isin. ⁴ Sira bilaan tiha hodi hanoin hela buat nee. Derepentit deit mane nain rua hatais hena nabilan hanesan rai lakan hamriik hela iha sira nia sorin. ⁵ Senhora sira nee tauk tebetes, i hakruuk too rai iha sira nia oin. Ema nain rua nee husu, "Nusaa mak imi mai buka ema moris iha ema mate sira nia fatin?" ⁶ Nia la iha nee ona. Nia moris fali ona! Keta haluha buat nebee Nia hatete ba imi bainhira Nia sei hamutuk ho imi iha Galileia. ⁷ Nia foo hatene kedas ona

☆ **23:35** Salmus (Mazmur) 22:8 ☆ **23:36** Salmus (Mazmur) 69:22 § **23:45** Kurtina nee naklees, hatudu katak Nai Jesus nia mate loka dalan atu ita ema bele tama liu ba Nai Maromak nia prezensa. (Haree mos Ebreu 9:1-15; Ézezu 3:12.) ☆ **23:45** Ézodu (Keluaran) 26:31-33 ☆ **23:46** Salmus (Mazmur) 31:5 ☆ **23:49** Lucas 8:2-3

* **23:54** Tuir ema Judeu, kuandu loro matan monu mak tama ona ba loron fun. Nunee bainhira loro matan monu iha Sesta, tama kedas ba loron Sabadu. Iha loron Sabadu sira la bele halo servisu. ☆ **23:56** Ézodu (Keluaran) 20:10; Deuteronomíu (Ulangan) 5:14 ☆ **24:7** Mateus 16:21, 17:22-23, 20:18-19; Marcos 8:31, 9:31, 10:33-34; Lucas 9:22, 18:31-33

dehan, ema sei faan Ema Umanu nia Oan ba iha ema aat sira nia liman, i sei prega Nia iha krus too mate. Maibee iha loron tolu Nia sei moris fila fali.”*

⁸ Rona nunee, sira foin hanoin hetan Jesus nia liafuan uluk nee. ⁹ Depois sira fila husi rate hodi konta buat sira nee hotu ba apostolu nain sanulu resin ida ho ema sira seluk nebee tuir Nia. ¹⁰ Senhora sira nebee baa iha rate nee mak Maria Madalena, Joana, Tiago nia inan Maria, ho mos feto seluk tan. Sira konta buat sira nee ba apostolu sira. ¹¹ Maibee apostolu sira la fiar, sira hanoin dehan senhora sira koalia nar-naran deit.

¹² Maski nunee Pedro hamriik lalais hodi halai ba rate. Too iha nebaa, nia hakruuk hodi hateke ba rate laran, maibee nia so haree deit hena mutin nebee ohin falun mate nee. Nia fila ba uma hodi hanoin hela kona ba saida mak akontese.

Nai Jesus hatudu Aan ba eskolante nain rua iha dalan atu baa Emaus
(Marcos 16:12-13)

¹³ Iha loron nee kedas, Jesus nia eskolante nain rua sai husi Jerusalém atu baa iha aldeia ita naran Emaus. Aldeia nee kala kilometru sanulu resin ida husi Jerusalém. ¹⁴ Tuir dalan, sira koalia dadauk kona ba buat hotu-hotu nebee foin akontese nee. ¹⁵ Sira koalia namanas hela, Jesus rasik toman sira hodi lao hamutuk ho sira. ¹⁶ Maibee sira la konhese katak, nee Jesus, tanba Maromak taka tiha sira nia hanoin.

¹⁷ Depois Jesus husu ba sira, “Ohin iha dalan, imi koalia saida?”

Sira nain rua hamriik iha fatin hodi hatudu oin tristi loos. ¹⁸ Ida naran Cleopas dehan ba Jesus, “Husi ema hotu-hotu nebee mai vizita Jerusalém nee, karik Ita Boot mesak deit mak la hatene buat nebee mak foin akontese dadauk nee.”

¹⁹ Jesus husu fali, “Buat saida?”

Sira hataan, “Buat nebee mak akontese ba Jesus husi Nazaré. Nia Maromak nia Profeta, Nia halo milagre boot i Nia liafuan mos hatudu katak Nia iha kbiit. Maromak rasik konsidera Nia Profeta boot, saa tan povu.

²⁰ Maibee nai lulik nia ulun sira ho ita nia ukun nain sira entrega fali Nia ba governador para kastigu mate Nia. Depois sira prega tiha Nia iha krus too mate. ²¹ Uluk ami laran metin katak, Nia mak atu foo liberdade ba povu Israel. Maibee agora buat sira nee akontese loron tolu liu ba ona. ²² Agora ami sai bilaan liu tan. Tanba ohin dadeer-saan senhora balu husi

ami nia grupu baa iha rate, ²³ maibee sira la hetan Jesus nia mate isin. Depois sira fila hodi konta mai ami dehan, sira haree anju, i anju sira nee hatete katak, Jesus moris fali ona. ²⁴ Nunee ami nia kolega balu halai kedas ba rate. Too iha rate, sira haree katak, buat nebee senhora sira ohin konta nee, loos duni. Sira mos la haree Jesus.”

²⁵ Jesus hatete ba sira, “Imi ulun toos duni! Nusaa mak imi la fiar nafatin liafuan sira nebee Maromak nia profeta sira foo sai ona hori uluk?! ²⁶ Sira hakerek dehan, Mesias tenki terus hanesan nee duni, foin Maromak foti aas Nia.” ²⁷ Depois Jesus esplika ba sira kona ba buat hotu-hotu nebee hakerek ona iha Livru Sagradu kona ba Nia Aan, komesa husi Moisés nia livru, too iha profeta sira seluk.

²⁸ Bainhira sira besik too ona iha Emaus, Jesus halo finji lao ba oin nafatin. ²⁹ Maibee sira nain rua dehan, “Husu boot, Senhor deskansa lai ho ami kalan nee, tanba lokraik ona, loro matan atu besik monu ona.” Entaun Jesus tama hamutuk ho sira ba uma laran.

³⁰ Bainhira sira tuur iha meza atu haan, Jesus foti paun, i foo agradese ba Maromak. Depois Nia silu paun nee halo rohan-rohan hodi foo ba sira nain rua. ³¹ Momentu nee kedas Maromak loke sira nia hanoin, i sira hatene katak, ema nee Jesus. Maibee derepentni deit Nia lakon tiha husi sira nia oin. ³² Sira konta ba malu, “Ohin iha dalan Nia koalia ho ita hodi esplika Livru Sagradu, ita nia laran haksolok teb-tebes.”

³³ Sira nain rua mos hamriik kedas hodi fila ba Jerusalém. Too iha nebaa, sira hasoru malu ho apostolu nain sanulu resin ida ho sira seluk nebee halibur hamutuk hela. ³⁴ Ema sira nee hatete ba sira nain rua, “Loos duni! Nai Jesus moris fali ona! Ohin Nia hatudu Aan ba Simão Pedro.”*

³⁵ Depois sira nain rua mos konta buat nebee akontese iha dalan, too sira konhese Jesus bainhira Nia silu paun.

Nai Jesus hatudu Aan ba Nia eskolante sira

(Mateus 28:16-20; Marcos 16:14-18; João 20:19-23; Apostolu sira nia Istoria 1:6-8)

³⁶ Sira sei koalia hela nunee, derepentni deit Jesus rasik hamriik iha sira nia klaran. Nia kumprimenta sira dehan, “Maromak foo pas ba imi!”

³⁷ Sira hakfodak ho tauk teb-tebes, tanba sira hanoin katak, Nia nee mate klamar ida.

* 24:34 Iha nee Lucas hakerek dehan “Simão”. Simão nee Pedro nia naran seluk.

³⁸ Maibee Jesus dehan, “Nusaa mak imi tauk? Nusaa mak imi laran ru-rua?

³⁹ Haree took Hau nia liman ho ain. Hau rasik mak nee! Lolo liman hodi kaer rasik ba, para imi bele hatene katak, Hau laos mate klamar. Tanba mate klamar la iha isin ho ruin, maibee imi haree ona, Hau iha duni isin ho ruin.”

⁴⁰ Koalia tiha hotu, Jesus mos hatudu Nia liman ho ain ba sira. ⁴¹ Sira seidak fiar, tanba sira haksolok demais ho admira. Entaun Jesus husu ba sira, “Hahaan ruma iha karik, foo uitoan mai.” ⁴² Sira foo ikan tunu pedasuk ida. ⁴³ Jesus simu tiha ikan nee hodi haan iha sira nia oin.

⁴⁴ Hotu tiha Jesus dehan ba sira, “Uluk Hau sei hamutuk ho imi, Hau hatete hanesan nee: Buat hotu nebee hakerek ona kona ba Hau iha Livru Sagradu tenki akontese duni, komesa husi Moisés nia livru, too iha livru profeta sira nian ho mos Salmus.”

⁴⁵ Depois Nia loke sira nia hanoin para sira bele kompriende di-diak Livru Sagradu nee. ⁴⁶ Nia dehan, “Iha Livru Sagradu hakerek nunee: Mesias tenki terus, i mate, depois iha loron tolu, Nia moris fali. ⁴⁷ I ema sei foo sai hodi Mesias nia naran katak, see mak hakribi nia sala, Maromak foo perdaun ba nia. Sira sei foo sai nunee iha rai hotu-hotu, hahuu husi Jerusalém. ⁴⁸ Imi tenki foo sasin kona ba buat sira nee hotu. ⁴⁹ Hau sei haruka Espiritu Santu ba imi, tuir Hau nia Aman promete tiha ona. Maibee imi tenki hein iha sidade nee, too imi simu kbiit husi lalehan.”✧

Nai Jesus sae ba lalehan

(Marcos 16:19-20; Apostolu sira nia Istoría 1:9-11)

⁵⁰ Loron ida Jesus lori sira sai husi sidade. Besik too iha aldeia Betánia, Nia foti liman hodi foo bensaun ba sira.✧ ⁵¹ Nia foo dadauk bensaun, Maromak foti Nia sae ba lalehan, husik hela sira. ⁵² Sira hotu-hotu adora Nia, i sira fila ba Jerusalém ho haksolok teb-tebes. ⁵³ Loro-loron sira sempre iha uma kreda boot hodi hahii Maromak.

Evanjelhu João

Nai Jesus mak foo konhese Nai Maromak ba ita

¹ Hori uluk liu, lalehan ho rai seidauk iha, Ida nebee hanaran Liafuan iha nanis ona.*

Nia hamutuk ho Maromak, i Nia Maromak duni.

² Nia hamutuk ho Maromak hori uluk kedas.

³ Maromak foo fiar ba Nia hodi halo lalehan ho rai.

Se Nia la halo karik, buat hotu-hotu la iha.

⁴ Nia mak moris nia huun, i Nia moris nee foo naroman ba ita ema.

⁵ Naroman nee leno iha nakukun laran, i nakukun la iha forsa atu hamate Naroman nee.

⁶ Iha loron ida, Maromak haruka ema ida mai, nia naran João.*

⁷ Nia mai atu foo sasin kona ba Naroman nee, atu ema hotu-hotu bele fiar liu husi nia sasin.

⁸ João rasik laos Naroman nee, nia so mai atu foo sasin deit kona ba Naroman nee.

⁹ Iha tempu nebaa Naroman nee atu mai ona iha mundu. Nia mak Naroman lo-loos nebee leno ema hotu nia moris.

¹⁰ Hori uluk kedas Maromak foo fiar ba Nia mak halo mundu.

Nia iha mundu nanis, maibee ema iha mundu la hatene Nia.

¹¹ Nia mai iha Nia rain rasik, maibee Nia maluk rasik lakohi simu Nia.

¹² Maski nunee ema hotu nebee simu Nia i fiar ba Nia, Nia foo direitu ba sira hodi sai Maromak nia oan.

¹³ Sira sai Maromak nia oan nee laos tanba moris husi ema, i laos liu husi feen-laen nia hakarak atu hetan oan, maibee Maromak rasik mak foo moris ba sira.

¹⁴ Ida nebee hanaran Liafuan nee nakfilak ba ema,

i hela iha ita nia klaran durante tempu badak.

Ita haree tiha ona Nia kbiit boot nudar Maromak nia Oan mane mesak. Nia mai husi Maromak,

Nia laran diak nunka hotu i Nia koalia sempre loos.

¹⁵ João foo sasin ho lian makaas kona ba Ema nee dehan, "Nia nee mak uluk hau dehan tiha ona, 'Iha Ema ida sei mai. Maski hau mak mai uluk maibee Nia boot liu hau, tanba molok hau moris mai, Nia iha nanis tiha ona.'" "

¹⁶ Husi Nia laran diak teb-tebes mak ita hotu hetan bensaun fila-fila. ¹⁷ Tanba Maromak foo Nia lei liu husi Moisés, maibee Nia laran diak ho lia loos ita hetan liu husi Jesus Kristu. ¹⁸ La iha ema ida mak haree ona Maromak. Maibee Maromak nia Oan mane mesak mak hela iha Aman Maromak nia sorin, i Nia mak foo konhese Maromak ba ita.

João Sarani Nain prepara dalan ba Nai Jesus

(Mateus 3:1-12; Marcos 1:1-8; Lucas 3:1-18)

¹⁹ Iha loron ida, naiulun Judeu sira iha Jerusalém haruka nai lulik ho ema Levi balu ba iha João hodi husu dehan, "Ita boot nee see?"

João hataan kona ba nia aan, ²⁰ nia la bosok, maibee foo sai mo-moos dehan, "Hau laos Mesias, Salvador nebee Maromak atu haruka mai."

²¹ Sira husu tan dehan, "Se nunee ita boot see loos? Ita boot mak Maromak nia profeta Elias ka?"

João hataan nafatin, "Lae." Sira husu tan, "Ita boot nee Profeta nebee mak ami hein hela ka?"*

João hataan, "Lae."

²² Too ikus sira husu, "Entaun ita boot nee see? Hatete mai ami kona ba ita boot nia aan atu nunee ami bele foo hatene fali ba ema nebee mak haruka ami mai."

²³ João hataan tuir liafuan nebee profeta Isaias uluk foo sai tiha ona dehan, "Hau nee ema ida nebee foo sai ho lian makaas iha rai fuik maran dehan, 'Hadia dalan nebee kleuk para simu ita nia Nai mai.'"*

²⁴ Iha mos ema Farizeu balu nebee naiulun Judeu sira haruka mai. ²⁵ Sira husu ba João, "Se ita boot laos Mesias, laos profeta Elias, i laos Profeta nebee ami hein hela, entaun nusaa mak ita boot foo sarani ema?"

²⁶ João hataan, "Hau foo sarani hodi bee deit, maibee iha Ema ida iha imi nia

* **1:1** João uza naran "Liafuan" hodi hatudu ba Nai Jesus Kristu, tanba durante Jesus moris iha mundu nee, Nia hatudu sai Nai Maromak ba ita ema. * **1:6** Mateus 3:1; Marcos 1:4; Lucas 3:1-2 * **1:21** Deuteronomíu (Ulangan) 18:15, 18; Malakias 4:5 * **1:23** Isaias 40:3

klaran, imi la konhese Nia. ²⁷ Maski hau mak mai uluk, maibee atu kore deit Nia sandalias talin mos, hau la serve.”

²⁸ Buat sira nee hotu akontese iha rai Betánia, iha mota Jordaun nia sorin ba, iha fatin nebee João foo sarani ema.

Nai Jesus mak Maromak nia Bibi Oan

²⁹ Aban fali João haree Jesus lao mai, i nia dehan, “Haree ba! Maromak nia Bibi Oan nebee hasai mundu nia sala, Nia mak nee. ³⁰ Hau foo sai tiha ona kona ba Nia dehan, ‘Iha Ema ida sei mai. Maski hau mak mai uluk maibee Nia boot liu hau, tanba molok hau moris mai, Nia iha nanis tiha ona.’ ³¹ Uluk hau rasik la hatene Nia nee see loos. Maibee hau mai foo sarani ema hodi bee atu povu Israel bele konhese Nia.”

³² Depois João foo sasin hanesan nee: “Iha loron ida hau haree Maromak nia Espiritu tuun mai husi lalehan hanesan manu pombu, i hela iha Ema nee. ³³ Uluk hau la hatene Nia nee see loos. Maibee Maromak haruka hau foo sarani hodi bee, i Nia hatete nanis mai hau dehan, ‘O sei haree Espiritu Santu tuun mai hela iha Ema ida. Ema nee mak sei foo sarani hodi Espiritu Santu.’ Husi nee mak foin hau konhese lo-loos Nia. ³⁴ Hau haree ho matan rasik, nunee hau foo sasin katak Nia nee Maromak nia Oan.”

Nai Jesus nia eskolante primeiru

³⁵ Iha loron tuir mai João ho nia eskolante nain rua iha fali fatin nee. ³⁶ Bainhira nia haree Jesus lao liu, nia dehan, “Haree ba! Maromak nia Bibi Oan mak nee!”

³⁷ Rona nunee, João nia eskolante nain rua nee baa tuir kedas Jesus. ³⁸ Jesus hateke ba kotuk, haree sira nain rua tuir hela Nia. I Nia husu sira, “Imi buka saida?”

Sira hataan, “Rabi, Ita Boot hela iha nebee?” (Liafuan rabi dehan “mestri”).

³⁹ Jesus hataan, “Mai haree rasik.” Nunee sira baa hamutuk ho Jesus, i haree Nia hela fatin. Iha loron nee tuku haat lokraik ona, entaun sira hela ho Nia too kalan.

⁴⁰ Eskolante nain rua nebee rona João nia liafuan hodi tuir Jesus, ida mak André, Simão Pedro nia alin. ⁴¹ André baa kedas buka nia maun Simão hodi hatete ba nia, “Ami hetan ona Mesias!” (Mesias katak “Kristu”, Salvador nebee Maromak atu haruka mai.) ⁴² Depois André lori nia maun ba Jesus.

Jesus hateke ba Simão hodi dehan, “O nee Simão, João nia oan. Ema sei bolu o Cefas.” (Cefas katak “Pedro” ka “fatuk isin”).

Nai Jesus bolu Filipe ho Natanael

⁴³ Aban fali Jesus desidi atu baa iha provinsia Galileia. Nia hasoru Filipe, i dehan, “Mai tuir Hau.” ⁴⁴ Filipe nee husi aldeia Betsaida, Pedro ho André mos husi nebaa.

⁴⁵ Depois Filipe hetan Natanael hodi dehan, “Ami hetan tiha ona Ema nebee mak Moisés foo sai iha Maromak nia lei, profeta sira seluk mos hakerek kona ba Ema nee. Nia nee Jesus husi aldeia Nazaré, José nia oan.”

⁴⁶ Natanael hataan, “Buat diak ida hanesan nee bele mosu fali husi Nazaré ka?”

Filipe dehan, “Mai haree rasik.”

⁴⁷ Bainhira Jesus haree Natanael lao dadauk mai, Nia koalia kona ba Natanael dehan, “Ema nee Israel isin, nia la hatene bosok.”

⁴⁸ Natanael husu ba Jesus, “Oinsaa mak Ita Boot bele konhese hau?”

Jesus hataan, “Molok Filipe bolu o mai, Hau haree tiha ona o iha ai figeira huun.”

⁴⁹ Depois Natanael foo sai dehan, “Mestri, Ita Boot mak Maromak nia Oan. Ita Boot nee ema Israel sira nia Liurai.”

⁵⁰ Jesus dehan, “O fiar tanba Hau foo sai katak Hau haree o iha ai figeira huun ka? O sei haree buat makaas liu fali ida nee.”

⁵¹ Depois Jesus hatutan tan, “Hau dehan lo-loos ba imi. Imi sei haree lalehan nakloke i Maromak nia anju sira sae-tuun mai iha Hau, Ema Umanu nia Oan.”†

2

Festa kazamentu iha Kaná

¹ Iha loron tolu, ema halo festa kazamentu iha aldeia Kaná iha provinsia Galileia. Jesus nia inan baa iha festa nee, ² Jesus ho Nia eskolante sira mos ema konvida hotu.

³ Bainhira tua hotu ona, Jesus nia inan hatete ba Nia, “Sira nia tua la iha ona.”

⁴ Jesus hataan, “Hau nia inan, tempaa mak hatete fali mai Hau? Hau nia tempaa seidauk too.”

⁵ Maibee Nia inan hatete ba ema sira nebee serve iha festa nee dehan, “Halo tuir saida deit mak Nia haruka.”

⁶ Besik iha nebaa iha sanan boot neen halo husi fatuk. Sanan nee baibain enxé bee iha laran atu ema bele hamoos aan tuir lisan Judeu nian. Sanan ida-ida bele enxé bee maizoumenus litru atus ida.

† 1:51 Nai Jesus temi “Ema Umanu nia Oan” hodi referê ba Nia Aan rasik. Nia foti liafuan nee husi Daniel 7:13-14. Nuneê titulu nee hatudu katak Nai Jesus nee Ema, ho mos Liurai boot nebee mak atu ukun mundu tomak too tinan ba tinan.

7 Jesus hatete ba ema nebee serve iha festa nee dehan, "Enxe bee iha sanan sira nee." Entaun sira enxe sanan sira nee too nakonu hotu. 8 Depois Jesus hatete ba sira, "Agora kuru uitoan foo ba mestri tenda hemu." Nunee sira mos halo tiha. 9 Mestri tenda koko tiha, afinal bee nee sai tiha ona tua. Nia la hatene tua nee mai husi nebee, maibee ema nebee ohin kuru bee nee hatene.

Depois mestri tenda bolu noivu 10 hodi dehan, "Baibain ema halo festa, sira hasai uluk tua diak nian, kuandu bainaka sira hemu barak ona mak foin hasai tua baratu. Maibee ita boot hasai fali tua diak nian ikus."

11 Milagre nebee Jesus halo iha Kaná iha Galileia nee mak milagre primeiru nebee Jesus halo. Nunee Nia hatudu sai Nia kbiit lalahan nian, i Nia eskolante sira fiar ba Nia.

12 Hotu tiha Jesus baa iha sidade Kafarnaum hamutuk ho Nia inan, Nia alin sira ho mos Nia eskolante sira. Sira hela iha nebaa lora hira nia laran.*

Nai Jesus duni sai kontratu nain sira husi uma kreda boot

(Mateus 21:12-13; Marcos 11:15-17; Lucas 19:45-46)

13 Bainhira ema Judeu nia lora boot Paskua besik ona,* Jesus baa iha sidade Jerusalém.* 14 Iha area uma kreda boot, Nia haree ema faan karau, bibi ho manu pombu, iha mos ema balu tuur iha meza hodi troka osan. 15 Entaun Nia halo sikoti husi tali hodi duni sai sira hotu husi area uma kreda boot nee, karau ho bibi mos Nia duni sai hotu. Nia soe namkari tiha osan nebee ema troka, i baku fila hotu sira nia meza. 16 Nia hatete ba ema nebee faan manu pombu dehan, "Lori sai tiha manu nee hotu! La bele halo Hau nia Aman nia uma hanesan fali merkadu."

17 Jesus nia eskolante sira hanoin hetan buat nebee hakerek iha Livru Sagradu dehan, "Hau foo Aan tomak hodi defende Ita Boot nia uma, maski ida nee sei lori Hau ba mate."*

18 Depois naiulun Judeu sira sadik Jesus hodi dehan, "Hatudu took mai ami milagre ruma atu sai sinal katak O iha direitu hodi halo buat sira nee."

19 Jesus hataan, "Halo rahun took uma kreda boot nee, i Hau sei harii fali iha lora tolu nia laran."*

20 Sira hataan fali dehan, "Uma nee halo durante tina haat-nulu resin neen, O atu harii fali iha lora tolu deit ka?"

21 Afinal uma kreda boot nebee mak Jesus temi nee mak Nia isin lora rasik. 22 Bainhira Maromak halo Jesus moris fila fali husi mate mak foin Nia eskolante sira hanoin hetan fali Nia liafuan nee. I sira fiar buat nebee hakerek iha Livru Sagradu ho mos buat nebee Jesus koalita tiha ona.

23 Jesus hela iha Jerusalém durante tempu Paskua. Iha momentu nebaa ema barak haree milagre nebee mak Nia halo, i sira fiar ba Nia. 24 Maski nunee Jesus la fiar sira, tanba Nia konhese mo-moos ita ema. 25 Nia hatene nanis ona ita nia laran, nunee la prezisa ema ida foo hatene fali Nia kona ba ita.

3

Nai Jesus dada lia ho Nicodemos

1 Iha justisa nain relijiaun Judeu ida naran Nicodemos, nia ema husi grupu Farizeu. 2 Iha kalan ida nia baa hasoru Jesus hodi dehan, "Mestri, ami hatene katak Maromak haruka Ita Boot mai atu hanorin ami. Tanba Maromak hamutuk ho ema ida mak foin ema nee bele halo milagre hanesan Ita Boot halo nee."

3 Jesus hataan dehan, "Hau hatete lo-loos ba ita, ema tenki moris fila fali mak foin bele hola parte iha Maromak nia reinu. Se lae, la bele."

4 Nicodemos husu fali, "Nee halo nusaa? Ema nebee boot ona bele tama fali ba iha nia inan nia kabun laran atu nia bele moris fila fali ka?!"

5 Jesus hataan, "Hau hatete lo-loos ba ita, see-see deit mak hakarak sai Maromak nia reinu, nia tenki moris fila fali liu husi bee ho mos Maromak nia Espiritu. Se lae, la bele. 6 Ema nia isin hetan moris husi ema. Maibee moris tuir Espiritu, Maromak nia Espiritu mak foo. 7 La bele hakfodak ba Hau nia liafuan ohin dehan, 'Imi tenki moris fila fali.' 8 Hau foti ezemplu husi anin. Anin huu tuir nia hakarak. Ita bele rona nia lian, maibee la hatene mai husi nebee ka atu baa iha nebee. Maromak nia Espiritu foo moris foun ba ema mos hanesan nee."

9 Nicodemos husu tan, "Oinsaa mak buat nee bele akontese?"

10 Jesus hataan, "Ita boot ema Israel nia mestri ida. Nusaa mak la kompiende buat sira nee? 11 Hau hatete lo-loos ba ita, Ami nee hanorin kona ba buat nebee

* 2:12 Mateus 4:13 * 2:13 Ema Judeu tin-tinan celebra festa Paskua durante lora walu. Iha festa nee, sira hanoin fali uluk, Maromak salva sira nia bei-ala sira nebee mak atan iha rai Ejitu. Haree Ézodu 12. * 2:13 Ézodu (Keluaran) 12:1-27 * 2:17 Salmus (Mazmur) 69:9 * 2:19 Mateus 26:61, 27:40; Marcos 14:58, 15:29

Ami hatene tuir. I Ami foo sasin tuir buat nebee mak Ami haree tiha ona. Maibee imi sira nee la simu nafatin Ami nia sasin. ¹² Hau koalia tiha ona ba imi kona ba buat mundu nian, maibee imi la fiar. Saa tan Hau koalia kona ba buat lalehan nian, imi atu fiar oinsaa? ¹³ La iha ema ida mak sae tiha ona ba lalehan. So Hau, Ema Umanu nia Oan deit mak tuun mai husi nebaa.

¹⁴ Uluk bainhira ita nia bei-ala sira iha rai fuik maran, Moisés halo samea husi riti i hasae ba iha ai riin ida. See-see deit mak samea tata, bainhira hateke ba samea riti nee, sira la mate. Nunee mos Hau, Ema Umanu nia Oan. Ema tenki hasae Hau iha ai* * ¹⁵ atu see-see deit mak fiar mai Hau hetan moris rohan-laek."

¹⁶ Maromak nia domin ba ema iha mundu nee boot teb-tebes, too Nia entrega Nia Oan mane mesak. Nunee see-see deit mak fiar ba Nia Oan nee, la mate haketak aan husi Maromak, maibee hetan moris rohan-laek. ¹⁷ Tanba Maromak haruka Nia Oan mai iha mundu nee laos atu foo justisa ba ema, maibee atu liu husi Nia, ema iha mundu nee bele hetan salvasaun. ¹⁸ Ema nebee mak fiar ba Maromak nia Oan, Maromak nia kastigu la monu ba sira. Maibee ema nebee mak la fiar, Maromak desidi nanis ona atu kastigu sira tanba sira la fiar ba Maromak nia Oan mane mesak. ¹⁹ Sira hetan kastigu nee tanba naroman mai tiha ona iha mundu, maibee ema gosta liu moris iha nakukun laran duke moris iha naroman laran, tanba sira nia hahalok aat. ²⁰ Ema hotu nebee halo buat aat, sira odi naroman. Sira lakohi mai iha naroman tanba sira tauk atu naroman nee hatudu sai sira nia hahalok aat. ²¹ Maibee see-see deit mak moris tuir dalan loos, sira mai iha naroman, atu ema bele haree momoos katak sira nia hahalok diak tanba Maromak tulun sira.

Nai Jesus boot liu João Sarani Nain

²² Hotu tiha Jesus ho Nia eskolante sira baa iha rai Judeia. Nia hela hamutuk ho sira iha nebaa iha tempu badak nia laran hodi foo sarani ema. ²³⁻²⁴ Iha tempu nebaa João seidaok tama iha komarka. Nia foo sarani ema iha rai Enon, besik aldeia Salim, tanba iha nebaa iha bee barak. Ema nadodon mai iha fatin nee atu João foo sarani sira.*

* **3:14** Uluk liu, povu Israel kontra Maromak iha rai fuik maran. Entaun Maromak haruka samea hodi tata mate sira. La kleur sira hakribi sira nia sala. Nunee Maromak haruka Moisés halo samea ida husi riti hodi tau iha ai riin leten, atu ema hotu nebee samea tata, bainhira haree ba samea riti nee, bele hetan kura. (Haree Número (Bilangan) 21:4-9.) Nunee mos ema hotu nebee hakribi nia sala hodi fiar ba Nai Jesus, sei hetan moris rohan-laek. * **3:14** Número (Bilangan) 21:4-9 * **3:23-24** Mateus 14:3; Marcos 6:17; Lucas 3:19-20 * **3:28** João 1:20 * **3:35** Mateus 11:27; Lucas 10:22 * **4:5** Jénesis (Kejadian) 33:19; Josué 24:32

²⁵ João nia eskolante sira ho ema Judeu ida komesa diskuti malu kona ba serimonia hamoos aan. ²⁶ Sira baa iha João hodi dehan, "Mestri, ita boot sei hanoin Ema ida nebee uluk hamutuk ho ita boot iha mota Jordaun nia sorin ba, ita foo sasin kona ba Nia. Agora Nia mos foo sarani ema too ema halai hotu ba Nia!"

²⁷ João hataan, "Ita ema so bele simu deit buat nebee Maromak foo mai ita. ²⁸ Imi rasik rona tiha ona hau dehan, 'Hau laos Mesias, Salvador nebee Maromak atu haruka mai. Maibee Maromak haruka hau mai uluk hodi prepara dalan ba Nia.*' ²⁹ Iha loran kazamentu, noivu mak kaben ho noiva. Noivu nia kolega hamriik hela iha nia sorin hodi asisti, i haksolok tebetes rona noivu nia lian. Nunee mos, agora hau haksolok tebetes tanba ema barak tuir Jesus. ³⁰ Nia tenki sai boot liu, hau tenki sai kiik fali.

³¹ Nia nee mai husi leten nebaa, nunee Nia boot liu hotu-hotu. See mak mai husi mundu nee, nia ema mundu nian deit, nunee koalia hanesan ema mundu nian deit. Maibee Ida nebee mai husi lalehan, Nia boot liu hotu-hotu. ³² Nia foo sasin kona ba buat nebee mak Nia haree i rona rasik, maski nunee ema lakohi simu Nia liafuan. ³³ Maibee sira nebee simu Nia liafuan, sira deklara katak Maromak sempre koalia loos. ³⁴ Ema nebee Maromak mak haruka, Nia hatoo Maromak nia liafuan, tanba Maromak foo tomak Espiritu Santu ba Nia. ³⁵ Aman Maromak hadomi Nia Oan i entrega tiha ona buat hotu-hotu ba iha Nia liman laran.* ³⁶ See deit mak fiar ba Maromak nia Oan, nia hetan ona moris rohan-laek. Maibee see-see deit mak lakohi simu Maromak nia Oan, nia sei la hetan moris rohan-laek, maibee Maromak fakar Nia hirus ba ema nee."

4

Nai Jesus dada lia ho feto Samaria ida

¹ Iha tempu nebaa ema balu husi grupu Farizeu rona katak, ema nebee tuir Jesus barak liu fali ema nebee tuir João. Sira mos rona dehan, Jesus foo sarani ema barak liu. ² Afinal Jesus rasik la foo sarani ema, Nia eskolante sira mak foo sarani. ³ Jesus hatene katak istoria nee too ona iha ema Farizeu nia tilun. Nunee Nia ho Nia eskolante sira sai husi provinsi Judeia baa fali iha provinsi Galileia.

⁴ Atu baa Galileia tenki liu husi provinsia Samaria. ⁵ Entaun sira too iha sidade ida iha Samaria naran Sikar, besik rai nebee uluk Jacó foo ba nia oan José.^{*} ⁶ Bee posu Jacó nian iha nebaa. Tanba sira lao dook ona, entaun Jesus kolen liu, i Nia baa tuur iha bee posu nee nia leten. Iha momentu nebaa meudia ona, ⁷⁻⁸ nunee Jesus nia eskolante sira baa iha sidade atu sosa hahaan.

Depois feto Samaria ida mai atu kuru bee, i Jesus husu ba nia, "Foo netik bee uitaoan mai Hau hemu lai."

⁹ Feto Samaria nee dehan, "Ita Boot ema Judeu, hau feto Samaria. Nusaa mak husu fali bee mai hau?" Nia hatete nunee tanba ema Judeu la gosta liga ema Samaria.^{*}

¹⁰ Jesus hataan, "Se karik ita hatene tuir buat nebee Maromak atu foo, i hatene See loos mak husu bee nee, entaun ita sei husu bee mai Hau, nunee Hau sei foo bee moris nian."^{*}

¹¹ Feto nee hataan, "Senhor, Ita Boot nia kanaba la iha, i bee posu nee naruk. Ita Boot atu hetan bee moris nian husi nebee?"

¹² Uluk ami nia bei-ala Jacó mak kee bee posu nee. Nia ho nia oan sira ho mos nia animal sira hemu bee husi posu nee. Senhor boot liu fali nia ka?"

¹³ Jesus hataan, "Ema nebee hemu bee ida nee, la kleur hamrook fali. ¹⁴ Maibee see mak hemu bee nebee Hau foo, nia sei la hamrook tan. Tanba bee nebee Hau foo ba nia nee sei sai hanesan bee matan ida iha nia laran, bee nee sei suli nafatin hodi foo moris rohan-laek ba nia."

¹⁵ Feto nee dehan ba Jesus, "Senhor, se nunee foo bee nee mai hau atu hau la bele hamrook tan, para hau lalika mai beibeik kuru bee iha nee."

¹⁶ Jesus hatete ba nia, "Baa bolu ita nia kaben, imi nain rua mai."

¹⁷ Feto nee hataan fali, "Hau laos kaben nain."

Jesus hatete ba nia, "Saida mak ita koalia nee loos, ita la iha kaben duni. ¹⁸ Ita kaben dala lima ona i mane nebee moris hamutuk ho ita agora nee laos ita nia kaben. Buat nebee ohin ita koalia nee loos duni."

¹⁹ Feto nee dehan, "Senhor, agora hau hatene ona katak, senhor nee Maromak nia profeta ida. ²⁰ Ami nia bei-ala sira adora Maromak iha foho nebaa, maibee imi Judeu dehan ema tenki adora Maromak iha Jerusalém."

²¹ Jesus hatete, "Senhora, fiar Hau nia liafuan nee. Too tempu ida imi la preziza sae tan foho nebaa ka baa iha Jerusalém mak foin adora Aman Maromak. ²² Imi

ema Samaria adora Maromak maski la konhese Nia. Ami ema Judeu adora Nia i konhese Nia. Tanba Maromak sei foo salvasaun ba ema liu husi ema Judeu. ²³ Too tempu ida, tempu nee mak komesa agora nee, ema nebee adora lo-loos Aman Maromak sei adora Nia tuir Nia Espiritu hanorin i tuir buat nebee loos. Ida nee mak Maromak hakarak. ²⁴ Maromak nee Espiritu. I see deit mak adora Nia tenki adora Nia tuir Nia Espiritu hanorin i tuir buat nebee loos."

²⁵ Feto nee dehan, "Hau hatene katak Mesias sei mai. Bainhira Nia mai, Nia sei foo sai buat hotu-hotu ba ita." (Mesias katak "Kristu", Salvador nebee Maromak atu haruka mai.)

²⁶ Depois Jesus hatete, "Ida nebee ita temi Mesias mak agora dadauk koalia hela ho ita nee."

²⁷ Jesus sei koalia hela, Nia eskolante sira fila husi sidade. Sira hakfodak haree Jesus dada lia hela ho feto ida. Maibee sira ida mos la husu, "Ita preziza saida?" La iha ida mak husu Jesus dehan, "Nusaa mak Ita Boot dada lia ho nia?"

²⁸ Depois feto nee husik hela nia sanan iha nebaa, i fila ba iha sidade laran hodi foo hatene ba ema sira iha nebaa dehan, ²⁹ "Mai haree! Iha ema ida foo sai buat hotu nebee hau halo tiha ona! Karik Nia nee Mesias?" ³⁰ Nunee ema sira nee sai husi sidade atu baa haree Jesus.

³¹ Sira seidauk too, Jesus nia eskolante sira hatete, "Mestri, haan lai."

³² Maibee Nia hataan, "Hau iha hahaan nebee imi la hatene."

³³ Nunee Nia eskolante sira husu ba malu dehan, "Keta ema ruma mai foo hahaan ba Nia karik?"

³⁴ Jesus dehan, "Hau nia hahaan mak halo tuir halo tuir Maromak nia hakarak, i halo hotu knaar nebee Nia foo mai Hau.

³⁵ Baibain imi dehan, 'Fulan haat tan, tempu silu batar.' Hau hatete ba imi, loke matan hodi haree ema sira nebee mai nee. Sira hanesan batar iha toos nebee maran ona, prontu atu silu. ³⁶ Hanesan ema silu batar hodi hatama ba armazen, nunee mos imi lori ema mai iha Hau para sira bele hetan moris rohan-laek. Nunee imi simu ona imi nia kolen. Too ikus ema nebee kuda ho ema nebee silu sei haksolok hamutuk. ³⁷ Ema baibain soe lia dehan, 'Ida kuda, ida seluk mak silu.' Nee loos duni. ³⁸ Hau haruka ona imi atu silu batar nebee ema seluk kuda. Sira servisu mate aan hodi halo toos i imi hein silu deit."

³⁹ Iha tempu nebaa ema Samaria barak husi sidade nee fiar ba Jesus tanba sira

* 4:9 Esdras (Ezra) 4:1-5; Neemias 4:1-2 * 4:10 Jeremias 2:13; Zacarias 14:8; Ezequiel 47:9

rona fetu nee foo sasin dehan, "Nia foo sai buat hotu nebee hau halo tiha ona." 40 Entaun bainhira ema Samaria sira too iha Jesus, sira husu fila-fila atu Nia hela hamutuk ho sira. Nunee Jesus hela loron rua iha nebaa.

41 Too ikus ema barak liu tan fiar ba Jesus tanba sira rona rasik Nia hanorin. 42 Sira hatete ba fetu nee, "Agora ami fiar ba Nia tanba ami rona rasik Nia hanorin, laos deit tanba o nia liafuan. Agora ami hatene katak Nia mak atu salva ema hotu."

Nai Jesus kura funsionariu boot ida nia oan

43 Liu tiha loron rua Jesus baa liu iha provinsia Galileia. 44 Nia rasik hatete tiha ona katak, ema la respeita profeta ida iha nia rain rasik. 45 Maibee bainhira Nia too iha nebaa, ema Galileia simu Nia ho diak tanba foin dadauk sira asisti festa Paskua iha Jerusalém, sira haree hotu buat nebee Nia halo iha nebaa. 46 Iha Galileia, Jesus fila ba iha aldeia Kaná, fatin nee mak uluk Nia halo bee sai fali tua.

Iha funsionariu boot ida hela iha sidade Kafarnaum, nia oan moras hela, 47 besik atu mate. Bainhira funsionariu nee rona katak Jesus mai tiha ona husi provinsia Judeia too iha Galileia, nia baa iha Kaná hasoru Jesus hodi husu ho haraik aan atu Jesus baa kura nia oan.

48 Maibee Jesus hatete ba nia, "Imi sira nee so fiar bainhira imi haree milagre ho sinal oi-on nebee halo imi admira. Se lae imi la fiar."

49 Funsionariu nee hatete, "Senhor, favor baa lalais, se lae hau nia oan mate."

50 Jesus hataan, "Ita bele fila ona, ita nia oan diak ona, la mate ida." Funsionariu nee fiar Jesus nia liafuan nee, i nia fila kedas.

51 Iha dalan klaran, nia atan sira mai hasoru nia hodi foo hatene dehan, "Ita boot nia oan diak fali ona."

52 Depois funsionariu nee husu ba sira, saa oras mak nia oan hetan fali isin diak. Nia atan sira hataan, "Horiseik lokraik tuku ida nia isin manas lakon."

53 Depois labarik nia aman hanoin fali katak, iha duni oras hanesan nee mak Jesus hatete ba nia, "Ita nia oan diak ona, la mate ida." Nunee nia ho nia uma laran tomak fiar ba Jesus.

54 Jesus halo milagre nee bainhira Nia fila husi Judeia. Ida nee mak milagre segundu nebee Nia halo iha provinsia Galileia.

5

Nai Jesus kura ema ain aat ida iha bee kolan

1 Hotu tiha Jesus baa iha Jerusalém atu tuir loron boot ema Judeu nian. 2 Iha nebaa iha bee kolan ida, varanda lima haleu, iha lian Ebreu naran Betesda. Bee kolan nee besik portaun boot naran Portaun Bibi Malae.* 3 Ema moras barak mak toba hela iha varanda nee, hanesan ema matan delek, ema ain aat, ho ema liman-ain mate. [Sira hein hela bee nee nakdoko. 4 Tanba dala ruma Nai Maromak nia anju tuun mai halo bee nee nakdoko. Depois see mak tama uluk iha bee laran, nia moras saida deit hetan kura.]†

5 Iha mos mane ida ain aat lao la diak durante tinan tolu-nulu resin walu ona. 6 Bainhira Jesus haree nia latan hela iha nebaa, Jesus hatene katak ema nee moras kleur loos ona. Entaun Jesus husu ba nia, "O hakarak hetan isin diak ka?"

7 Ema nee hataan, "Senhor, bainhira bee nakdoko, la iha ema ida atu ajuda hau tama ba iha bee laran. Bainhira hau hakaas aan atu tama, ema seluk tama uluk tiha ona."

8 Depois Jesus hatete ba nia, "Hamriik ona! Foti o nia biti, lao ona!" 9 Iha momentu nee kedas ema nee hetan isin diak, nia foti nia biti hodi lao.

Loron nee loron Sabadu. 10 Nunee naiulun Judeu sira hatete ba ema nebee foin hetan kura nee dehan, "Ohin loron Sabadu, lei bandu loron Sabadu la bele lori o nia biti."*

11 Maibee nia hataan, "Ema nebee kura hau mak haruka hau dehan, 'Foti o nia biti, lao ona!'"

12 Entaun sira husu ba nia, "Nia nee see fali mak haruka o foti o nia biti hodi lao?"

13 Ema nebee foin hetan kura nee la hatene see mak kura nia, tanba iha fatin nee ema barak, i Jesus sai tiha ona husi nebaa ho nonook.

14 La kleur Jesus hetan fali ema nee iha uma kreda boot, i hatete ba nia, "Agora o isin diak ona. Kuidadu, la bele halo sala tan, se lae buat aat liu tan bele kona o."

15 Depois ema nee fila fali ba iha naiulun Judeu sira hodi foo hatene katak, Ema nebee kura nia nee naran Jesus. 16 Nunee naiulun Judeu sira komesa hatete aat Jesus tanba Nia kura ema iha loron Sabadu.

17 Maibee Jesus hatete ba sira, "Hau nia Aman servisu nunka para, Hau mos servisu nunee."

* 4:44 Mateus 13:57; Marcos 6:4; Lucas 4:24 ✦ 4:45 João 2:23 ✦ 4:46 João 2:1-11 * 5:2 Evanjelhu João nee iha kopia barak husi tempu antigu. Barak hakerek "Betesda", balu "Betsata", balu "Betsaida". † 5:4 Evanjelhu João nee iha kopia barak husi tempu antigu. Kopia nebee antigu liu la hakerek versikulu 3b-4 nee. ✦ 5:10 Neemias 13:19; Jeremias 17:21

¹⁸ Jesus nia liafuan nee halo nai ulun Judeu sira hakarak liu tan atu oho Jesus, tanba Nia kontra beibeik regra loron Sabadu nian. Laos nee deit maibee Nia mos dehan Maromak mak Nia Aman rasik, nunee Nia halo Nia Aan hanesan fali Maromak.

Nai Jesus foo sai katak Nia nee Nai Maromak nia Oan

¹⁹ Rona nunee Jesus dehan ba sira, “Hau hatete lo-loos ba imi, Maromak nia Oan la bele halo buat ida mes-mesak, Nia haree buat nebee mak Nia Aman halo, Nia mos halo tuir. Saida deit mak Nia Aman halo, ida nee mak Nia halo. ²⁰ Tanba Nia Aman hadomi Nia, i buat hotu-hotu nebee Nia Aman halo, hatudu ba Nia. Nia Aman sei hatudu ba Nia buat nebee makaas liu tan, halo imi admira. ²¹ Nia Aman halo moris fali ema mate, i foo moris rohan-laek ba sira. Nunee mos Nia Oan sei foo moris foun ba ema nebee mak Nia hili. ²² Nia Aman la foo justisa ba ema ida. Maibee Nia foo fiar tiha ona ba Nia Oan atu foo justisa ba ema, ²³ atu ema hotu respeita Nia Oan hanesan sira respeita Nia Aman. See deit mak la respeita Nia Oan, la respeita mos Nia Aman nebee haruka Nia mai.”

²⁴ Jesus hatutan tan dehan, “Hau hatete lo-loos ba imi, see deit mak rona Hau nia liafuan i fiar ba Ida nebee haruka Hau mai, sira hetan ona moris rohan-laek, sira sei la hetan kastigu. Sira sai tiha ona husi mate hodi tama ba moris rohan-laek. ²⁵ Hau hatete lo-loos ba imi, too tempu ida, tempu nee mak komesa agora nee, ema nebee hanesan mate tiha ona tanba haketak aan husi Maromak, sira sei rona Maromak nia Oan nia lian. I see mak rona sei hetan moris.

²⁶ Tanba Aman Maromak mak moris nia huun, i Nia foo tiha ona kbiit ba Nia Oan atu foo moris ba ema. ²⁷ Nia mos foo tiha ona kbiit ba Nia Oan atu foo justisa ba ema, tanba Nia mak Ema Umanu nia Oan.

²⁸ La bele hakfodak. Too loron ida, matebian sira hotu sei rona Maromak nia Oan nia lian. ²⁹ Depois matebian sira nee sei sai mai. Sira nebee uluk halo buat diak, hetan moris rohan-laek. Maibee sira nebee uluk halo buat aat, sei hetan kastigu.*

³⁰ Hau la bele halo buat ida mes-mesak, Hau so foo justisa tuir buat nebee mak Hau rona husi Hau nia Aman. Justisa nebee Hau foo nee loos. Tanba Hau laos halo tuir Hau nia hakarak rasik. Maibee Hau halo tuir Hau nia Aman nia hakarak, tanba Nia mak haruka Hau mai.”

Iha sasin barak foo sai kona ba Nai Jesus

³¹ “Se karik Hau mesak mak foo sasin kona ba Hau nia Aan, entaun Hau nia sasin la vale ida. ³² Maibee iha Ida mak foo sasin kona ba Hau, nee mak Aman Maromak rasik. Hau hatene katak Nia sasin kona ba Hau nee loos.

³³ Imi haruka ona ema ba iha João, i nia foo sasin ba buat nebee loos.* ³⁴ Afinal Hau la presiza ema ida atu foo sasin kona ba Hau. Maibee Hau so foo hanoin fila fali ba imi kona ba João nia liafuan atu imi bele hetan salvasaun. ³⁵ Bainhira João hela iha imi nia leet, nia hanesan ahi-oan nebee lakan iha tempu badak nia laran, i imi kontenti simu nia naroman nee.

³⁶ Maibee iha buat seluk nebee foo sasin boot liu fali João nian, nee mak servisu nebee Hau nia Aman foo mai Hau atu halao too hotu. Servisu nee mak Hau halo durante nee, i servisu nee hatudu katak Hau nia Aman mak haruka Hau mai. ³⁷ Hau nia Aman nebee haruka Hau mai nee, Nia rasik foo sasin kona ba Hau. Imi nunka rona Nia lian, i nunka haree Nia oin.* ³⁸ Imi la simu Nia liafuan, tanba imi lakohi fiar Ida nebee mak Nia haruka mai. ³⁹ Imi badinas estuda Livru Sagradu, tanba imi hanoin katak liu husi Livru nee imi hetan moris rohan-laek. Afinal Livru Sagradu nee rasik foo sasin kona ba Hau, ⁴⁰ maibee imi lakohi mai iha Hau atu hetan moris.

⁴¹ Hau la buka atu ema gaba Hau. ⁴² Maibee Hau hatene imi nia laran, Hau hatene imi la hadomi Maromak. ⁴³ Hau mai hodi Hau nia Aman nia naran maibee imi la simu Hau. Ema seluk mai hodi nia naran rasik, nee mak imi simu fali. ⁴⁴ Imi la buka atu Maromak gaba imi, maski Nia mesak deit mak Maromak. Imi buka fali atu imi nia maluk sira mak gaba. Entaun oinsaa mak imi atu fiar mai Hau?

⁴⁵ Keta hanoin dehan Hau sei hamriik iha Hau nia Aman nia oin hodi foo sala ba imi. Moisés mak sei foo sala ba imi, maski imi laran metin ba nia. ⁴⁶ Se karik imi fiar Moisés nia liafuan, entaun imi fiar mos Hau, tanba nia hakerek tiha ona kona ba Hau. ⁴⁷ Maibee imi la fiar buat nebee Moisés hakerek, nunee oinsaa mak imi atu fiar buat nebee Hau koalia?”

6

Nai Jesus foo haan ema rihun lima resin (Mateus 14:13-21; Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17)

¹ Hotu tiha Jesus ho Nia eskolante sira baa iha tasi Galileia nia sorin ba, tasi nee

nia naran seluk mak Tiberiades. ² Ema barak teb-tebes tuir Nia tanba sira haree milagre nebee mak Nia halo tiha ona ba ema moras sira. ³ Depois Jesus sae ba foho ida, i Nia tuur hamutuk ho Nia eskolante sira. ⁴ Iha tempu nee ema Judeu nia loron boot Paskua besik ona.

⁵ Jesus hateke tuun, iha ema barak teb-tebes nadodon sae mai. Nunee Nia hatete ba Filipe, "Ita atu sosa paun iha nebee para sira hotu bele haan?" ⁶ Nia hatete nunee para koko Filipe, afinal Nia rasik hatene ona saida mak Nia atu halo.

⁷ Filipe hataan, "Ema badaen nia salariu fulan walu nian* mos la too atu sosa hanaan ba ema barak hanesan nee. Atu ema ida-ida hetan deit paun pedasuk ida mos la too."

⁸ Depois eskolante ida seluk naran André, Simão Pedro nia alin foo hatene dehan, ⁹ "Labarik mane ida iha nee, nia lori paun baratu nian fuan lima ho ikan rua, maibee nee la too atu foo haan ba ema barak hanesan nee."

¹⁰ Iha nebaa iha duut matak barak. Jesus foo hatene ba Nia eskolante sira dehan, "Haruka sira tuur." Sira mos tuur iha duut leten. Ema sira nee maizoumenus rihun lima, nee mane deit, seidauk konta feto ho labarik.

¹¹ Depois Jesus foti paun nee i foo agradese ba Maromak. Hotu tiha Nia foo ba Nia eskolante sira hodi fahe ba ema sira nebee tuur nee. Ikan sira nee mos hanesan. Ema lubun boot nee haan too bosu.

¹² Sira hotu bosu ona, Jesus haruka Nia eskolante sira dehan, "Tau hamutuk hanaan restu atu la bele estraga." ¹³ Nunee eskolante sira tau hamutuk hanaan restu husi paun fuan lima nebee ema barak haan nee, hamutuk bote sanulu resin rua nakonu.

¹⁴ Bainhira ema barak nee haree milagre nebee Jesus halo, sira dehan, "Tebes duni, Ema nee Profeta nebee atu mai iha mundu." ¹⁵ Jesus hatene katak ema barak nee hakarak obriga Nia atu sai sira nia liurai, nunee Nia sai husi sira nia klaran hodi baa mes-mesak iha foho ida.

Nai Jesus lao iha bee leten

(Mateus 14:22-33; Marcos 6:45-52)

¹⁶ Rai besik kalan ona, Jesus nia eskolante sira tuun ba iha tasi ibun. ¹⁷ Rai nakukun ona, Jesus seidauk mai hamutuk ho sira. Nunee sira sae roo atu hakur tasi ba iha sidade Kafarnaum. ¹⁸ Sira lao dadauk, anin komesa huu makaas, i

laloran mos boot. ¹⁹ Bainhira sira hean roo too tiha ona kilometru lima ka neen, sira haree Jesus lao mai iha bee leten, halo sira tauk teb-tebes. ²⁰ Maibee Jesus dehan ba sira, "Nee Hau. Keta tauk!" ²¹ Rona nunee, sira kontenti simu Nia tama ba iha roo laran. Derepentni roo nee too iha fatin nebee sira atu baa.

²² Ema barak nebee ohin Jesus foo haan nee sei hela iha tasi sorin. Aban fali sira hakarak haree tan Jesus. Sira hatene katak, horiseik roo ida deit mak para iha nebaa, i Jesus nia eskolante sira deit mak sae roo nee, Jesus la sae hamutuk ho sira. ²³ La kleur iha roo balu mai husi sidade Tiberiades. Roo sira nee para iha fatin nebee horiseik Nai Jesus foo agradese ba Maromak hodi foo paun ba ema barak nee haan. ²⁴ Ema barak nee haree katak Jesus ho Nia eskolante sira nee la iha tiha ona. Nunee sira sae roo hirak nee hodi baa iha Kafarnaum buka Jesus.

Nai Jesus mak Paun Moris nian

²⁵ Bainhira ema lubun boot nee too iha tasi sorin, sira hetan Jesus iha nebaa. Sira husu ba Nia, "Mestri too hori bainhira?"

²⁶ Jesus hataan, "Hau hatete lo-loos ba imi, imi buka Hau laos tanba imi aprende buat ruma husi milagre nebee mak Hau halo. Maibee imi buka Hau tanba paun nebee mak imi haan too bosu di-diak.

²⁷ La bele servisu para hetan deit hanaan nebee la dura. Maibee servisu para hetan hanaan nebee mak iha nafatin hodi foo moris tinan ba tinan. Hau, Ema Umanu nia Oan mak sei foo hanaan nee ba imi, tanba Aman Maromak foo fiar tiha ona mai Hau atu halo ida nee."

²⁸ Depois sira husu ba Nia, "Ami tenki halo servisu saida atu bele halo tuir Maromak nia hakarak?"

²⁹ Jesus hataan, "Servisu nebee Maromak hakarak atu imi halo mak nee: Imi tenki fiar ba Ida nebee Nia haruka mai."

³⁰ Sira husu fali, "Se nunee hatudu lai sinal ruma mai ami para ami bele haree hodi fiar. Ita Boot sei halo saida?" ³¹ Uluk ita nia bei-ala sira haan paun manaa iha rai fuik maran, hanesan hakerek iha Livru Sagradu dehan, 'Nia foo paun husi lalehan para sira haan.'*³²

³² Jesus dehan ba sira, "Hau hatete lo-loos ba imi, uluk imi nia bei-ala sira hetan paun husi lalehan, laos Moisés mak foo. Agora Paun lalehan nian lo-loos mos, Hau nia Aman mak foo ba imi. ³³ Paun nebee Maromak foo mak Ema ida nebee tuun mai husi lalehan hodi foo moris rohan-laek ba ema iha mundu."

* 6:7 João hakerek dehan, "denáriu atus rua". Iha tempu nebaa badaen sira loron ida manaan denáriu ida. ✧ 6:31 Ézodu (Keluaran) 16:4, 15; Salmus (Mazmur) 78:24

³⁴ Sira hatete ba Nia, “Senhor, foo paun nee mai ami loro-loron.”

³⁵ Depois Jesus hatete, “Hau mak Paun nebee foo moris. See-see deit mak mai iha Hau, nia la hamlaha tan, i see mak fiar mai Hau, sei la hamrook tan. ³⁶ Maibee Hau dehan tiha ona ba imi, maski imi haree tiha ona Hau mos, imi la fiar Hau nafatin. ³⁷ Ema hotu nebee Hau nia Aman entrega tiha ona mai Hau, sira sei mai iha Hau. I kuandu sira mai iha Hau, Hau sei la duni sai sira. ³⁸ Tanba Hau mai husi lalehan laos atu halo tuir Hau nia hakarak, maibee atu halo tuir Hau nia Aman nia hakarak, tanba Nia mak haruka Hau mai. ³⁹ I Nia hakarak mak nee: Ema nebee Nia entrega ona mai Hau, ida mos la bele lakon, i bainhira mundu nee remata, Hau halo sira moris fali husi mate. ⁴⁰ Hau nia Aman hakarak atu see-see deit mak konhese katak Hau Maromak nia Oan i fiar mai Hau, sei hetan moris rohan-laek. I Hau sei halo moris fali sira bainhira mundu nee remata.”

⁴¹ Entaun nai ulun Judeu sira komesa murmura kona ba Jesus tanba Nia dehan, “Hau mak Paun nebee tuun mai husi lalehan.” ⁴² Sira dehan, “Nia nee Jesus, José nia oan. Ita konhese hela Nia inan-aman. Nusaa mak Nia bele dehan fali, Nia tuun mai husi lalehan?”

⁴³ Jesus hatete ba sira, “Imi la bele murmura tan. ⁴⁴ Hau nia Aman mak haruka Hau mai. La iha ema ida bele mai mesak iha Hau. So Hau nia Aman lori nia mak foin bele. I see deit mak mai iha Hau, Hau sei halo nia moris fali bainhira mundu remata. ⁴⁵ Iha Livru Sagradu Maromak nia profeta hakerek dehan, ‘Maromak sei hanorin ema hotu.’ Nunee ema hotu nebee rona Hau nia Aman i aprende husi Nia sei mai iha Hau.” ⁴⁶ La iha ema ida mak haree ona Aman Maromak. So Hau deit mak haree tiha ona Nia tanba Hau mai husi Nia.

⁴⁷ Hau hatete lo-loos ba imi, ema nebee fiar mai Hau, sei hetan moris rohan-laek. ⁴⁸ Hau mak Paun nebee foo moris. ⁴⁹ Imi nia bei-ala sira haan duni paun manaa iha rai fuik maran, maibee too ikus sira mate. ⁵⁰ Maibee Paun nebee tuun mai husi lalehan agora dadauk iha nee hela. See deit mak haan Paun nee sei la mate. ⁵¹ Hau mak Paun Moris nian nebee tuun ona husi lalehan. See deit mak haan Paun Moris nian nee sei moris tinan ba tinan. Paun nee mak Hau nia isin nebee Hau foo atu ema iha mundu nee hetan sira.”

⁵² Rona nunee, ema Judeu sira komesa haksasuk malu makaas hodi dehan, “Oin-

saa mak Ema nee bele foo Nia isin atu iha haan?”

⁵³ Entaun Jesus dehan ba sira, “Nudar Ema Umanu nia Oan, Hau hatete lo-loos ba imi, imi tenki haan Hau nia isin i hemu Hau nia raan, se lae imi la hetan moris. ⁵⁴ See deit mak haan Hau nia isin ho hemu Hau nia raan hetan ona moris rohan-laek. I Hau sei halo moris fali nia bainhira mundu nee remata. ⁵⁵ Tanba Hau nia isin ho Hau nia raan mak haan-hemu lo-loos. ⁵⁶ See deit mak haan Hau nia isin i hemu Hau nia raan, nia ida deit ho Hau. ⁵⁷ Hau nia Aman mak moris nia huun, Nia mak haruka Hau mai, i Hau moris tanba Nia. Nunee mos ema nebee haan Hau nia isin sei moris tanba Hau. ⁵⁸ Hau mak Paun nebee tuun mai ona husi lalehan. Ema nebee mak haan Paun nee sei moris tinan ba tinan. Laos hanesan paun manaa nebee imi nia bei-ala sira haan, maski sira haan maibee too ikus mate.”

⁵⁹ Jesus hanorin buat sira nee iha uma kreda laran iha Kafarnaum.

Nai Jesus nia eskolante barak lakohi tuir tan Nia

⁶⁰ Rona Jesus nia hanorin nee, ema barak nebee baibain tuir Nia hodi sai Nia eskolante komesa dehan ba malu, “Nia hanorin nee susar atu kompriende, see mak bele simu?”

⁶¹ Jesus hatene katak Nia eskolante sira murmura ba malu kona ba buat nebee Nia hanorin nee. Nunee Nia hatete ba sira dehan, “Hau nia hanorin nee xoke imi nia laran ka? ⁶² Entaun aban-bainrua imi haree Hau, Ema Umanu nia Oan sae fila fali ba Hau nia fatin uluk, imi sei hanoin saida loos?”

⁶³ Maromak nia Espiritu mak foo moris, ema la bele. Liafuan nebee Hau hanorin nee mai husi Maromak nia Espiritu hodi foo moris ba ema. ⁶⁴ Maski nunee iha ema balu iha imi nia leet la fiar.” Jesus hatete nunee tanba Nia hatene nanis ona see mak la fiar, i see mak atu faan Nia.

⁶⁵ Jesus hatutan tan dehan, “Tanba nee mak Hau hatete tiha ona ba imi katak, la iha ema ida bele mai mesak iha Hau. So Hau nia Aman ajuda nia mak foin nia bele mai iha Hau.”

⁶⁶ Komesa husi loron nee Jesus nia eskolante sira barak husik tiha Nia i lakohi tuir tan. ⁶⁷ Jesus husu ba Nia eskolante nain sanulu resin rua dehan, “Imi sira nee mos hakarak atu husik Hau ka?”

⁶⁸ Simão Pedro hataan, “Nai, ami atu baa loos nebee? Ita Boot nia liafuan mak foo moris rohan-laek. ⁶⁹ Ami fiar, i ami

hatene katak Ita Boot mak Ema Santu nebee Maromak haruka mai.”*⁷⁰

⁷⁰ Depois Jesus hataan, “Hau rasik mak hili imi sanulu resin rua nee sai Hau nia eskolante. Maibee imi ida diabu.” ⁷¹ Jesus koalia kona ba Judas, Simão Iscariotes nia oan. Maski Judas nee eskolante ida husi sira nain sanulu resin rua, maibee too ikus nia mak faan Jesus.

7

Nai Jesus nia alin sira la fiar ba Nia

¹ Hotu tiha Jesus lao haleu provinsia Galileia laran. Nia lakohi baa iha provinsia Judeia, tanba naiulun Judeu sira iha nebaa hakarak oho Nia. ² Iha tempu nebaa ema Judeu nia loron boot nebee bolu “Baraka” besik ona.* ³ Nunee Jesus nia alin sira hatete ba Nia, “Diak liu sai husi fatin nee hodi baa iha Judeia, atu Ita Boot nia eskolante sira iha nebaa bele haree Ita Boot nia milagre. ⁴ Tanba see mak hakarak sai boot, nia la bele subar buat nebee nia halo. Se Ita Boot halo ona milagre, entaun hatudu Aan ba mundu atu ema hotu haree.” ⁵ Sira hatete nunee tanba maski sira Jesus nia alin maibee sira la fiar ba Nia.

⁶ Nunee Jesus hataan ba sira dehan, “Agora Hau nia tempu seidaok too. Maibee ba imi, tempu saida deit imi bele baa. ⁷ Ema mundu nee laos odi imi, sira odi mak Hau tanba Hau foo hatene beibeik ba sira katak sira nia hahalok aat. ⁸ Imi baa tuir selebrasaun nee. Hau la baa tanba Hau nia tempu seidaok too.” ⁹ Koalia tiha nunee, Nia hela iha Galileia.

¹⁰ Maibee bainhira Nia alin sira baa tiha, Nia mos baa nonook deit tuir festa nee, ema seluk la hatene. ¹¹ Iha festa nee, naiulun Judeu sira buka Jesus hodi husu tuunsae dehan, “Ema nee iha nebee?”

¹² Ema barak nebee tuir festa nee komesa bis-bisu ba malu kona ba Jesus. Iha ema balu dehan, “Nia ema diak.” Balu tan dehan, “Lae, Nia lohi ema barak lao sala dalan.” ¹³ Maibee la iha ema ida mak brani koalia mo-moos kona ba Nia, tanba sira tauk naiulun Judeu sira.

Nai Jesus hanorin iha loron boot Judeu nian

¹⁴ Selebrasaun Baraka nee lao too klanan ona, Jesus baa iha uma kreda boot hodi hanorin. ¹⁵ Naiulun Judeu sira admira hodi dehan, “Ema nee laos eskola boot ida. Nia aprende buat sira nee husi nebee?”

¹⁶ Nunee Jesus dehan, “Buat nebee Hau hanorin nee laos mai husi Hau nia Aan rasik, maibee mai husi Ida nebee haruka Hau mai. ¹⁷ Ema nebee pruntu halo tuir Maromak nia hakarak, nia sei hatene, Hau nia hanorin mai husi Maromak ka mai husi Hau nia hanoin rasik. ¹⁸ See mak hanorin husi nia hanoin rasik, nia buka atu ema foti aas nia. Maibee see mak buka atu foti aas Ida nebee haruka nia mai, ema nee sempre koalia deit buat loos i la hatene bosok. ¹⁹ Moisés foo lei ba imi, maibee imi ida la halo tuir lei nee. Entaun nusaa mak imi atu oho fali Hau?”

²⁰ Ema lubun boot hataan, “Diabu tama ona O nia laran! See mak atu oho O?”

²¹ Jesus hataan, “Foin dadauk Hau halo milagre ida iha loron Sabadu, imi hotu hakfodak. ²² Maibee se labarik mane ida nia loron atu sunat monu iha Sabadu, imi rasik mos sunat nia iha loron nee, atu nunee imi kumpri Moisés nia lei. Afinal sunat nee nia huun laos Moisés nia lei, maibee tuun husi bei-ala sira.* ²³ Entaun atu halo tuir Moisés nia lei, imi sunat labarik mane iha loron Sabadu. Se nunee, nusaa mak imi hirus Hau tanba Hau kura ema moras iha loron Sabadu? Afinal Hau halo nia isin lolon tomak sai diak.* ²⁴ Tetu ho lo-loos mak foin dehan ema seluk sala ka la sala. La bele ona foo sala ba ema tuir deit buat nebee imi haree husi liur.”

Nai Jesus nee Mesias ka laos?

²⁵ Depois ema Jerusalém balu husu ba malu dehan, “Ema nee mak naiulun sira buka hela atu oho nee ka lae? ²⁶ Haree took, agora Nia koalia iha ema barak nia oin, i naiulun sira la hatete buat ida hasoru Nia. Keta halo be sira konhese ona katak Nia mak Mesias, Salvador nebee Maromak atu haruka mai. ²⁷ Maibee oinsaa mak bele? Tanba bainhira Mesias mai, la iha ema ida mak hatene Nia mai husi nebee. Ema nee, ita hatene hela Nia.”

²⁸ Iha tempu nee, Jesus sei hanorin hela iha area uma kreda boot. Bainhira Nia rona ema koalia nunee, Nia hatete ba ema barak nee ho lian makaas dehan, “Imi konhese duni Hau, i imi hatene Hau husi nebee. Hau mai laos tanba Hau nia hakarak rasik. Ida nebee haruka Hau mai, Nia sempre koalia lia loos. Imi la konhese Nia, ²⁹ maibee Hau konhese Nia, tanba Hau mai husi Nia i Nia mak haruka Hau mai.”

³⁰ Rona nunee, sira hakarak atu kaer Jesus, maibee la iha ida mak konsege tau liman ba Nia, tanba Nia loron seidaok too.

* 7:2 Iha Selebrasaun Baraka, ema Israel hela iha baraka okos durante loron walu. Nunee sira hanoin fila fali katak sira nia bei-ala sira hela iha baraka durante tinan haat-nulu bainhira Maromak lori sira sai husi rai Ejitu. ✧ 7:22 Jénesis (Kejadian) 17:10; Levitiku (Imamat) 12:3 ✧ 7:23 João 5:9

³¹ Maski nunee povu barak komesa fiar ba Nia. Sira dehan ba malu, “Ema nee halo milagre barak. Kuandu Mesias mai, Nia atu halo liu fali Ema nee ka?”

Nai ulun sira haruka ema baa kaer Nai Jesus

³² Ema Farizeu sira rona hela ema barak bis-bisu ba malu nunee kona ba Jesus. Entaun sira hamutuk ho nai lulik nia ulun sira haruka seguransa uma kreda boot nian atu baa kaer Jesus.

³³ Jesus hatete, “Hau hamutuk ho imi iha tempu badak deit, depois Hau sei fila fali ba Ida nebee haruka Hau mai. ³⁴ Imi sei buka Hau, maibee la hetan Hau, tanba imi la bele baa iha fatin nebee mak Hau hela.”

³⁵ Nunee nai ulun Judeu sira hatete ba malu, “Ema nee atu baa iha nebee mak ita la bele hetan Nia? Keta halo be Nia atu baa iha ita nia maluk Judeu sira nebee namkari iha ema jentiu sira nia rai hodi hanorin ema jentiu sira iha nebaa. ³⁶ Ohin Nia dehan, ‘Imi sei buka Hau maibee la hetan Hau.’ I ‘Imi la bele baa iha fatin nebee mak Hau hela.’ Nia liafuan nee dehan saida?”

Bee nebee foo moris

³⁷ Iha loron ikus selebrasaun Baraka nian, loron nee mak loron importante liu, Jesus hamriik foo sai ho lian makaas dehan, “See deit mak hamrook, mai iha Hau hodi hemu bee.” ³⁸ Hanesan hakerek ona iha Livru Sagradu dehan, ema nebee fiar mai Hau, ‘bee moris nian sei suli sai husi nia laran.’ ³⁹ Nunee Jesus koalia kona ba Maromak nia Espiritu, ema nebee fiar ba Jesus sei simu Espiritu nee. Maibee momentu Jesus koalia, Maromak seidaok foo Nia Espiritu tanba Maromak seidaok foti aas Jesus.

Povu barak haksasuk malu kona ba Nai Jesus

⁴⁰ Rona Jesus koalia nunee, povu balu dehan, “Loos duni. Ema nee Profeta nebee mak ita hein hela.”

⁴¹ Iha balu dehan, “Nia nee Mesias, Salvador nebee Maromak atu haruka mai.”

Balu tan husu, “Mesias mai husi Galileia fali ka? ⁴² Iha Livru Sagradu dehan Mesias sei mai husi liurai David nia jerasaun, husi David nia aldeia Belém.” ⁴³ Nunee povu barak haksasuk malu kona ba Jesus. ⁴⁴ Sira

balu hakarak kaer Jesus maibee la iha ida mak konsege tau liman ba Nia.

Nai ulun Judeu sira lakohi fiar ba Nai Jesus

⁴⁵ Too ikus seguransa uma kreda boot nian fila fali ba nai lulik nia ulun sira ho ema Farizeu sira. Sira nee husu ba seguransa dehan, “Nusaa mak imi la lori Nia mai?”

⁴⁶ Sira hataan, “Seidaok iha ema ida mak hanorin hanesan Ema nee.”

⁴⁷ Ema Farizeu sira nee dehan, “Keta halo be Nia lohi tan imi. ⁴⁸ Ami nai ulun sira ho Farizeu sira fiar ba Nia ka? La iha! ⁴⁹ Maibee povu sira nee beik, la hatene Moisés nia lei. Malisan sei kona sira.”

⁵⁰ Iha nebaa iha ema Farizeu ida naran Nicodemos, nia mak uluk baa hasoru Jesus. Nia hatete ba sira, ⁵¹ “Tuir ita nia lei, ita desidi kedas atu kastigu ema ka, ita rona uluk lai husi niaibun kona ba saida mak nia halo, depois mak foin tesi nia lia?”

⁵² Sira hataan, “O mos ema Galileia ka? Baa buka di-diak iha Livru Sagradu, o sei hatene katak la iha profeta ida mak mai husi Galileia.”

Feto ida nebee halo sala seksual

⁵³ [Hotu tiha sira ida-idak fila ba sira nia uma.]

8

¹ Maibee Jesus baa iha foho Oliveira. ² Iha dadeer-saan deit, Nia baa fali iha area uma kreda boot. Ema barak nadodon mai iha Nia, i Nia tuur hodi hanorin sira.

³ Depois mestri relijiaun ho ema Farizeu sira lori feto ida ba iha Jesus. Feto nee ema kaer toman bainhira nia halo hela relasaun seksual ho ema nia laen. Sira obriga feto nee hamriik iha ema barak nia oin. ⁴ Depois sira husu ba Jesus, “Mestri, feto nee ema kaer toman bainhira nia halo hela relasaun seksual ho ema nia laen. ⁵ Tuir Moisés nia lei, feto hanesan nee ita tenki tuda mate ho fatuk. Tuir Ita Boot nia hanoin oinsaa?” ⁶ Sira husu nunee atu lasu Nia tanba sira buka razaun atu foo sala ba Nia.*

Maibee Jesus hakruuk i hakerek iha rai ho Nia liman fuan. ⁷ Nai ulun sira husu beibeik ba Nia. Nunee Nia hamriik i hatete ba sira, “Imi sira nee, see mak nunka halo sala, nia mak tuda uluk fatuk ba feto nee.” ⁸ Depois Nia hakruuk fali i hakerek iha rai.

* 7:37 Levitiku (Imamat) 23:36 * 7:38 Ezequiel 47:1-12; Zacarias 14:8; Neemias 9:15,19-20 * 7:40 Deuteronomiu (Ulangan) 18:18-19 * 7:42 2 Samuel 7:12; Mikeias 5:2 * 7:50 João 3:1-2 † 7:53 Kopia Evanjelhu João husi tempu antigu barak. Istoria ida nee tama iha kopia balu, maibee la tama iha kopia nebee antigu liu. * 8:5 Levitiku (Imamat) 20:10; Deuteronomiu (Ulangan) 22:22-24 * 8:6 Se Jesus dehan lalika oho, sira bele foo sala ba Nia tanba la tuir lei Moisés nian. Se Jesus dehan tenki oho, sira bele kesar iha governador Roma tanba iha tempu nebaa ema Judeu la iha direitu atu desidi kastigu mate ema.

⁹ Bainhira sira rona Jesus nia liafuan nee, sira lao ida-idak nian, komesa husi katuas sira too joven. Ikus mai Jesus mesak iha nebaa ho feto nee. ¹⁰ Depois Jesus hamriik fali hodi husu ba feto nee, “Senhora, ema sira ohin nee iha nebee tiha ona? La iha ema ida mak atu kastigu senhora ka?”

¹¹ Feto nee hataan, “La iha Senhor!”

Jesus hatete ba nia, “Hau mos la kastigu ita. Agora bele baa ona. Maibee la bele halo sala tan.”]

Nai Jesus mak naroman mundu nian

¹² Hotu tiha Jesus koalia tan ho ema lubun boot nee dehan, “Hau mak naroman mundu nian. See deit mak tuir Hau, nia sei moris iha naroman nee nia laran. Nia dalam la nakukun tan ona.”*

¹³ Depois ema Farizeu sira hatete, “O mesak mak foo sasin kona ba O nia Aan, entaun O nia sasin nee la vale ida.”*

¹⁴ Jesus hataan dehan, “Maski Hau mesak mak foo sasin kona ba Hau nia Aan, maibee sasin nebee Hau foo nee loos nafatin. Tanba Hau hatene hela, Hau mai husi nebee i Hau sei baa iha nebee, maibee imi la hatene Hau husi nebee i sei baa iha nebee. ¹⁵ Imi tesi lia tuir dalam mundu nian, Hau laos mai atu tesi ema ida nia lia. ¹⁶ Maibee se Hau tesi lia, Hau halo ho lo-loos. Tanba Hau laos foo justisa mes-mesak, maibee Hau hamutuk ho Hau nia Aman nebee mak haruka Hau mai. ¹⁷ Iha imi nia lei dehan, ema nain rua foo sasin nebee hanesan mak foin sasin nee vale. ¹⁸ Iha Testemunhu rua mak foo sasin kona ba Hau. Ida mak Hau rasik, Ida seluk mak Hau nia Aman nebee haruka Hau mai.”

¹⁹ Entaun sira husu ba Nia, “O nia Aman iha nebee?”

Jesus hataan, “Imi la konhese Hau ho Hau nia Aman. Se karik imi konhese Hau, entaun imi mos konhese Hau nia Aman.”

²⁰ Jesus hatete buat sira nee bainhira Nia hanorin iha area uma kreda boot besik kaixa oferta. Maski Nia hanorin iha fatin nee, maibee la iha ema ida mak kaer Nia, tanba Nia laron seidauk too.

Nai ulun Judeu sira la kompriende Nai Jesus nia hanorin

²¹ Dala ida tan Jesus hatete ba ema barak nee, “Hau sei baa, i imi sei buka Hau. Maibee imi la bele baa iha fatin nebee mak Hau baa, i imi sei mate ho imi nia sala.”

²² Rona nunee nai ulun Judeu sira husu ba malu, “Nia atu oho Aan karik. Tanba

nee mak Nia dehan, ‘Imi la bele baa iha fatin nebee mak Hau baa.’”

²³ Maibee Jesus hatete ba sira, “Imi husi kraik, Hau husi leten nebaa. Imi ema mundu nian, Hau lae. ²⁴ Tanba nee mak Hau hatete ba imi katak imi sei mate ho imi nia sala. Se imi la fiar katak Hau mak Ida nebee imi hein hela nee,† imi sei mate duni ho imi nia sala.”

²⁵ Sira husu ba Jesus, “Entaun Ita Boot nee see fali?”

Jesus hataan, “Hori uluk too agora Hau foo hatene tiha ona kona ba Hau nia Aan. ²⁶ Tuir loos Hau bele hatete buat barak kona ba imi hodi hatudu sai imi nia sala. Maibee Hau laos atu halo ida nee. Ida nebee haruka Hau mai nee sempre koalia buat nebee loos. I saida mak Hau rona husi Nia, nee deit mak Hau hatoo ba ema iha mundu nee.”

²⁷ Sira la kompriende katak Jesus koalia kona ba Nia Aman iha lalehan. ²⁸ Tanba nee Jesus dehan, “Bainhira imi hasae Hau, Ema Umanu nia Oan ba iha fatin aas mak foin imi hatene katak Hau mak Ida nebee imi hein hela nee. I imi sei hatene katak Hau la halo buat ida mes-mesak, maibee Hau koalia deit buat nebee mak Hau nia Aman hanorin tiha ona mai Hau. ²⁹ Ida nebee haruka Hau mai, Nia sempre hamutuk ho Hau, Nia nunka husik Hau mesak, tanba Hau sempre halo haksolak Nia laran.”

³⁰ Bainhira Jesus koalia nunee, ema barak komesa fiar ba Nia.

Ema nia hahalok hatudu ema nee tuir see

³¹ Jesus hatete ba ema Judeu sira nebee fiar tiha ona ba Nia dehan, “Se imi kaer metin Hau nia hanorin, imi Hau nia eskolante duni. ³² Nunee imi sei hatene lia loos, i lia loos nee sei halo imi livre.”

³³ Sira hataan, “Ami nee Abraão nia jerasaun, ami nunka sai ema ida nia atan. Nusaa mak Ita Boot dehan, ami sei sai livre?”*

³⁴ Jesus hataan, “Hau hatete lo-loos ba imi, see mak halo sala, nia sai ona atan ba sala. ³⁵ Atan ida la bele laran metin atu hela nafatin ho patraun nia familia. So patraun nia oan rasik mak nafatin iha familia nee too tinan ba tinan. ³⁶ Entaun se Patraun nia Oan mak halo imi livre, imi livre duni.

³⁷ Hau hatene imi nee Abraão nia jerasaun, maibee imi hakarak oho fali Hau, tanba imi lakohi simu Hau nia

* **8:12** Mateus 5:14; João 9:5 * **8:13** João 5:31 † **8:24** Lian Gregu iha nee besik liu liafuan Portuges “Eu Sou”, maibee ita tradus ba Tetun la bele. Matenek nain kona ba Biblia, barak dehan ida nee hatudu ba Nai Maromak nia naran. (Haree Ézodu 3:14-15.) Liafuan nee mos hakerek iha João 8:28 ho 8:58. * **8:33** Mateus 3:9; Lucas 3:8

hanorin. ³⁸ Hau foo hatene ba imi saida mak Hau nia Aman hatudu ona mai Hau. Maibee imi halo saida mak imi nia aman hatete ona ba imi.”

³⁹ Sira hataan, “Ami nia aman mak Abraão.”

Jesus dehan, “Se imi Abraão nia jerasaun duni, entaun imi sei halo tuir Abraão nia hahalok. ⁴⁰ Maibee imi lae. Imi sira nee buka dalan atu oho Hau, maski Hau foo hatene ba imi lia loos nebee Hau rona husi Maromak. Buat nebee imi halo nee, Abraão nunka halo. ⁴¹ Imi halo tuir fali saida mak imi nia aman rasik halo.”

Sira hataan, “Ami nee laos oan hili. Ami nia Aman ida deit, nee mak Maromak rasik, aman seluk la iha.”

⁴² Jesus dehan ba sira, “Se Maromak mak imi nia Aman duni, entaun imi sei hadomi Hau, tanba Hau mai husi Maromak. Hau laos mai tanba Hau nia hakarak rasik, maibee Maromak mak haruka Hau mai. ⁴³ Nusaa mak imi la kompiende buat nebee Hau koalia? Tanba imi lakohi rona.

⁴⁴ Imi nia aman mak Satanás, imi gosta tuir imi nia aman nee nia hakarak. Hori uluk kedas Satanás nee oho door i sempre kontra lia loos, tanba lia loos la bele hela iha nia laran. Bainhira nia koalia, nia bosok, tanba nia kakutak nakonu ho buat bosok deit. Nia rasik bosok-teen, i Nia mak bosok-teen hotu-hotu nia aman. ⁴⁵ Maibee Hau foo sai buat nebee loos ba imi, nee mak imi lakohi fiar Hau. ⁴⁶ Husi imi sira nee, see mak bele hatudu dehan, Hau halo sala? Se Hau koalia buat nebee loos, nusaa mak imi lakohi fiar Hau?

⁴⁷ Ema nebee mai husi Maromak, nia rona Maromak nia liafuan. Maibee imi laos husi Maromak, tanba nee mak imi lakohi rona.”

Nai Jesus boot liu ema Judeu nia bei-ala Abraão

⁴⁸ Entaun ema Judeu sira hatete ba Jesus, “Ami dehan nanis katak O nee ema Samaria, diabu tama tiha ona O. Nee loos duni.”

⁴⁹ Jesus hatete, “Diabu la tama iha Hau ida. Hau respeita Hau nia Aman, imi hatuun fali Hau. ⁵⁰ Hau la buka atu ema foti aas Hau, maibee iha Ida mak hakarak atu ema foti aas Hau. Nia mak sei desidi see mak loos i see mak sala.

⁵¹ Hau hatete lo-loos ba imi, see mak halo tuir Hau nia liafuan, nia sei la mate.”

⁵² Rona nune, ema Judeu sira dehan, “Agora ami hatene mo-moos katak diabu tama iha O nia laran! Abraão rasik mate tiha ona, profeta sira mos mate ona,

maibee O dehan, see mak halo tuir O nia liafuan sei la mate. ⁵³ O hanoin O makaas liu ami nia bei-ala Abraão ka? Afinal Abraão mate tiha ona, profeta sira mos mate ona. O hanoin O nee see fali?”

⁵⁴ Jesus hataan, “Se Hau rasik mak foti aas Hau nia Aan, nee la iha folin ida. Maibee Ida nebee foti aas Hau mak Hau nia Aman, Nia nee mak imi bolu imi nia Maromak. ⁵⁵ Afinal imi la konhese Nia. Hau konhese Nia, se karik Hau dehan Hau la konhese Nia, entaun Hau bosok-teen hanesan mos imi. Maibee Hau konhese duni Nia i halo tuir Nia liafuan. ⁵⁶ Imi nia bei-ala Abraão hakarak teb-tebes atu haree Hau mai. Bainhira nia hanoin kona ba Hau nia loron, nia laran haksolok. Nia haree duni, i nia kontenti.”

⁵⁷ Depois ema Judeu sira dehan ba Nia, “O nia tinan seidauk too lima-nulu maibee O haree tiha ona Abraão ka?”

⁵⁸ Jesus hataan, “Hau hatete lo-loos ba imi, molok Abraão moris, Hau iha uluk ona.”

⁵⁹ Rona nune, sira foti fatuk atu tuda mate Nia tanba Nia halo Nia Aan hanesan Maromak. Maibee Jesus lao helik tiha husi sira nia klaran hodi sai husi area uma kreda boot.*

9

Nai Jesus kura ema matan delek ida

¹ Jesus lao dadauk, Nia haree mane ida nebee moris mai matan delek nanis. ² Nia eskolante sira husu, “Mestri, see nia sala mak halo ema nee moris mai matan delek? Nia sala rasik ka nia inan-aman nian?”

³ Jesus hataan, “Nia matan delek laos tanba nia sala rasik ka tanba nia inan-aman nia sala. Maibee nia sai nune para ema bele haree Maromak nia kbiit iha nia. ⁴ Maromak mak haruka Hau mai. Ita tenki halao Nia servisu durante rai sei loron. Kuandu rai kalan ona, ema ida la bele halao servisu tan. ⁵ Durante Hau sei iha mundu nee, Hau mak naroman mundu nian.”*

⁶ Koalia tiha nune Jesus tafui kabeen ba rai, kahur ho rai halo tahu, depois kose ba ema nee nia matan. ⁷ Nia hatete ba ema nee, “Baa fase o nia matan iha kolan Siloé.” (Siloé katak “haruka.”) Entaun ema nee baa fase nia matan. Bainhira nia fila fali, nia bele haree.*

⁸ Nia vizinhu sira ho mos ema seluk nebee baibain haree nia husu ezmola hatete ba malu dehan, “Ema nee mak baibain tuur hodi husu ezmola nee ka lae?”

⁹ Iha balu dehan, "Nia duni."

Balu dehan, "Lae, nia oin mak atu hanesan."

Maibee ema nee rasik dehan, "Hau duni."

¹⁰ Nunee sira husu, "Entaun halo nusaa mak o nia matan bele haree?"

¹¹ Nia hataan, "Ema ida naran Jesus halo tahu kose ba hau nia matan, i haruka hau baa fase iha bee Siloé. Hau baa fase tiha, depois hau bele haree."

¹² Sira husu fali, "Ema nee iha nebee?"

Nia hataan, "Hau la hatene."

Farizeu sira investiga ema nebee uluk matan delek

¹³ Depois ema lori mane nebee uluk matan delek nee ba iha ema husi grupu Farizeu. ¹⁴ Tanba laron nebee Jesus halo tahu hodi kura ema matan delek nee laron Sabadu, ema Judeu nia laron deskansa. ¹⁵ Nunee ema Farizeu sira husu ba ema nee, "Halo nusaa mak o nia matan bele haree?"

Nia hataan, "Nia kose tahu ba iha hau nia matan, depois hau baa fase tiha, agora hau bele haree."

¹⁶ Ema Farizeu balu dehan, "Ema nee laos mai husi Maromak, tanba Nia halo fali servisu iha laron Sabadu."

Maibee balu dehan, "Sala nain ida bele halo milagre hanesan nee ka?" Nunee sira haksasuk malu.

¹⁷ Too ikus ema Farizeu sira husu fali ba ema nebee uluk matan delek nee dehan, "Nia kura o nia matan. Entaun oinsaa o nia hanoin kona ba Nia?"

Ema nee hataan, "Nia Maromak nia profeta ida."

¹⁸ Maibee naiulun Judeu sira nee lafiar nafatin katak, ema nee uluk matan delek i agora bele haree. Nunee sira haruka ema baa bolu nia inan-aman mai. ¹⁹ Depois naiulun sira nee husu dehan, "Ema nee imi nia oan ka? Nia mak imi dehan moris mai matan delek ka? Se nunee halo nusaa mak nia bele haree?"

²⁰ Nia inan-aman hataan, "Loos duni, nia ami nia oan. Ami hatene nia moris mai matan delek. ²¹ Maibee oinsaa mak nia bele haree, ami la hatene. Ami mos la hatene see mak kura nia matan. Ita boot sira bele husu rasik ba nia. Nia boot ona, nia bele hataan mesak." ²² Nia inan-aman hataan nunee tanba sira tauk. Tanba naiulun Judeu sira kombina malu tiha ona katak see mak foo sai dehan Jesus mak Mesias, nia la bele tama tan iha uma kreda. ²³ Nee mak nia inan-aman dehan, "Nia boot ona, ita boot sira bele husu rasik ba nia."

²⁴ Nunee naiulun Judeu sira bolu fali ema nebee uluk matan delek nee hodi dehan, "O jura took iha Maromak nia oin atu hataan ho lo-loos. Ami hatene katak Ema nee sala nain ida."

²⁵ Nia hataan, "Ema nee sala nain ka lae, hau la hatene. Buat nebee hau hatene mak uluk hau matan delek, maibee agora hau bele haree."

²⁶ Nunee sira husu fali, "Nia halo saida ba o? Oinsaa mak Nia kura o nia matan?"

²⁷ Nia hataan, "Hau hatete tiha ona ba ita boot sira maibee ita boot sira lakohi rona. Nusaa mak ita boot sira hakarak rona tan? Keta halo be ita boot sira mos hakarak sai Nia eskolante?"

²⁸ Depois sira hatete aat nia. I sira dehan tan, "O mak Ema nee nia eskolante, ami lae! Ami Moisés nia eskolante. ²⁹ Ami hatene katak Maromak koalia ba Moisés. Maibee kona ba Ema nee, Nia mosu husi nebee ami la hatene."

³⁰ Nunee nia hataan, "Hau admira! Ita boot sira dehan la hatene Ema nee mai husi nebee. Afinal Nia kura tiha ona hau nia matan. ³¹ Ita hotu hatene katak Maromak la rona ema sala nain, Nia so rona ema nebee adora Nia i halo tuir Nia hakarak. ³² Hori uluk liu too agora seidauk iha ema ida mak kura ema nebee moris mai matan delek, atu nia bele haree. ³³ Se karik Ema nee laos mai husi Maromak, entaun Nia la bele halo buat ida."

³⁴ Rona nunee sira hataan, "O nee moris mai nakonu ho sala tiha ona. O mak hanorin fali ami ka?" Depois sira duni sai tiha nia husi uma kreda.

Ema nebee matan tomak kona ba Maromak nia dalan

³⁵ Jesus rona katak naiulun Judeu sira duni sai tiha ona ema nebee uluk matan delek nee husi uma kreda. Nunee Nia baa hasoru ema nee hodi dehan, "O fiar Ema Umanu nia Oan ka lae?"

³⁶ Ema nee husu fali ba Jesus, "Senhor, Ema Umanu nia Oan nee see? Foo hatene hau atu hau bele fiar."

³⁷ Jesus hatete ba nia, "O haree tiha ona Nia, agora dadauk Nia mak koalia ho o nee."

³⁸ Ema nee hataan, "Hau fiar, Nai." I nia hakneak hodi adora Jesus.

³⁹ Depois Jesus dehan, "Hau mai iha mundu nee atu hatudu see mak sala i see mak loos. Nunee ema nebee hatene aan dehan nia matan tomak hela, nia sei haree hetan. Maibee ema nebee hanoin dehan nia haree moos hela, nia sei sai matan tomak fali."

⁴⁰ Iha ema Farizeu balu rona Jesus nia liafuan nee, i sira husu, "O hanoin ami nee matan tomak kona ba Maromak ka?"

⁴¹ Jesus hataan, "Se imi matan tomak duni, nee la sala ida. Maibee imi dehan imi bele haree, nunee imi sei lori nafatin imi nia sala."

10

Nai Jesus mak Bibi Atan nebee diak

¹ Jesus hatutan tan dehan, "Hau hatete lo-loos ba imi, ema nebee tama iha bibi luhlan laran laos liu husi odamatan maibee liu fali dalan seluk, ema nee naok-teen ho hadau door.

² Bibi atan lo-loos sempre liu husi odamatan. ³ Ema nebee hein odamatan nee sei loka odamatan ba nia, bibi sira mos rona nia. Nia bolu bibi ida-ida nia naran, i sira tuir nia sai ba liur. ⁴ Bainhira bibi atan lori nia bibi sira hotu sai ba liur ona, nia lao uluk, nia bibi sira lao tuir tanba sira konhese nia lian. ⁵ Ema nebee sira la konhese, sira la tuir. Sira sei halai dook tiha, tanba la konhese ema nee nia lian."

⁶ Jesus halo komparasaun nee maibee sira la hatene Nia liafuan nee dehan saida.

⁷ Entaun Jesus koalia tan dehan, "Hau hatete lo-loos ba imi, Hau mak bibi luhlan nia odamatan. ⁸ Bibi atan sira nebee mai uluk, sira nee naok-teen ho hadau door, bibi sira lakohi rona sira.* ⁹ Hau mak odamatan. See mak tama liu husi Hau, nia sei hetan salvasaun. Nia sei tama-sai ho livre hodi hetan ai haan.* ¹⁰ Naok-teen mai so hakarak naok deit, oho deit, i estraga deit. Maibee Hau mai atu Hau nia ema sira bele hetan moris too nakonu resin.

¹¹ Hau nee Bibi Atan nebee diak. Bibi atan nebee diak pruntu foo nia moris hodi salva nia bibi sira. ¹² Maibee ema nebee simu osan atu tau matan ba ema seluk nia bibi, se nia haree asu fuik ida mai, nia sei halai husik tiha bibi sira nee, tanba laos ninian. Depois asu fuik tata bibi balu, i bibi sira seluk halai namkari. ¹³ Ema nee halai husik tiha bibi tanba nia servisu atu hetan deit osan, nia la interese ho bibi sira nee.

¹⁴ Hau mak Bibi Atan nebee diak, Hau konhese Hau nia bibi sira, i sira mos konhese Hau, ¹⁵ hanesan Hau nia Aman iha lalehan konhese Hau i Hau mos konhese Hau nia Aman. Hau foo Hau nia moris hodi salva Hau nia bibi sira.* ¹⁶ Hau sei iha tan bibi seluk nebee laos husi luhlan ida nee. Hau tenki lori sira mai. Sira mos

sei rona Hau, depois sira hotu sei sai luhlan ida deit ho bibi atan ida deit.

¹⁷ Hau nia Aman hadomi Hau tanba Hau foo Aan ba mate atu nunee Hau bele moris fila fali. ¹⁸ La iha ema ida mak hasai Hau nia moris, maibee Hau rasik mak foo Hau nia Aan ba mate. Hau iha kbiit atu foo Hau nia Aan ba mate, Hau mos iha kbiit atu moris fila fali. Ida nee mak knaar nebee Hau simu husi Hau nia Aman."

¹⁹ Bainhira ema Judeu sira rona Jesus nia hanorin nee, sira komesa haksesuk malu dala ida tan. ²⁰ Sira barak dehan, "Nia bulak tiha ona, diabu tama hela iha Nia laran. Ita rona Nia atu manaan saida?"

²¹ Maibee iha ema seluk dehan, "Ema nebee diabu tama iha laran sei la koalia hanesan nee. Diabu bele kura ema matan delek ka?"

Ema Judeu barak lakohi simu Jesus

²² Too iha tempu malirin, ema Judeu sira halo festa hodi hanoin fila fali inaugurasau nua kreda boot iha Jerusalém. ²³ Jesus lao hela iha area nua kreda boot iha parte ida naran Varanda Salomão. ²⁴ Depois ema Judeu sira mai haleu Nia hodi husu, "Kleur loos ona ami hein Ita Boot atu foo sai ba ami kona ba Ita Boot nia Aan. Hatete lo-loos mai ami, Ita Boot mak Mesias, Salvador nebee Maromak atu haruka mai ka lae?"

²⁵ Jesus hataan, "Hau hatete tiha ona ba imi, maibee imi la fiar. Milagre sira nebee Hau halo hodi Hau nia Aman nia naran hatudu katak Hau nee see. ²⁶ Maibee imi la fiar Hau, tanba imi laos Hau nia bibi. ²⁷ Hau nia bibi sira rona Hau. Hau mos konhese sira i sira tuir Hau. ²⁸ Hau foo moris rohan-laek ba sira, i sira sei la mate haketak aan husi Maromak. La iha ema ida bele hadau sira husi Nia liman laran. ²⁹ Hau nia Aman mak foo sira mai Hau, Nia kbiit boot liu hotu-hotu. Nee mak la iha ema ida bele hadau sira husi Nia liman laran. ³⁰ Hau ho Hau nia Aman ida deit."

³¹ Rona nunee, dala ida tan ema Judeu sira foti fatuk atu tuda mate Jesus. ³² Maibee Jesus dehan ba sira, "Imi haree Hau halo buat diak barak hodi Hau nia Aman nia naran. Hau nia mahalok diak ida nebee mak la kona imi nia laran too imi hakarak tuda mate Hau?"

³³ Ema Judeu sira hataan, "Ami atu tuda O laos tanba O halo buat diak sira nee, maibee tanba O hatete diak Maromak. O ema baibain deit mos hakarak halo O nia Aan hanesan fali Maromak."*

* **10:8** Iha nee Nai Jesus koalia kona ba naiulun relijiaun Judeu sira nebee mak la interese ba povu, i la lori sira ba dalan loos. * **10:9** Salmus (Mazmur) 118:20 * **10:15** Mateus 11:27; Lucas 10:22 * **10:33** Levitiku (Imamat) 24:16

³⁴ Jesus hataan, "Iha imi nia lei Maromak dehan, 'Imi sira nee maromak oan.'[†]*

³⁵ Maromak rasik koalia ba sira hodi hanaran sira nee 'maromak oan'. I imi hatene katak buat hotu nebee hakerek iha Livru Sagradu loos nafatin. ³⁶ Entaun bainhira Hau dehan, 'Hau Maromak nia Oan', oinsaa mak imi dehan fali, Hau hatete aat Maromak? Afinal Nia mak hili Hau i haruka Hau mai iha mundu nee. ³⁷ Se karik Hau la halo knaar nebee Hau nia Aman hatudu tiha ona mai Hau, entaun imi lalika fiar Hau. ³⁸ Maibee Hau halo duni. Entaun imi tenki fiar ba buat nebee mak Hau halo, maski imi la fiar Hau. Nunee imi sei hatene mo-moos katak Hau nia Aman ho Hau ida deit."

³⁹ Nunee dala ida tan sira atu kaer Jesus, maibee Nia konsege sai husi sira nia klaran.

⁴⁰ Depois Jesus baa iha mota Jorðan nia sorin ba hodi hela iha nebaa. Fatin nee mak uluk João foo sarani ema.^{*} ⁴¹ Ema barak baa hasoru Jesus iha nebaa. Sira dehan ba malu, "João nunka halo milagre, maibee buat hotu nebee nia foo sai kona ba Ema nee loos duni."⁴² I sira barak fiar ba Jesus.

11

Lázaro nia mate

¹ Iha ema ida naran Lázaro moras todan. Nia hela iha aldeia Betânia hamutuk ho nia feton nain rua, Maria ho Marta. ² Maria nee feto ida nebee fui mina morin ba iha Nai Jesus nia ain i hamaran ho nia fuuk. Tanba Lázaro moras todan,^{*} ³ nunee nia feton nain nee rua haruka lia menon ba Jesus dehan, "Nai, Ita Boot nia belun nebee Ita Boot hadomi nee moras hela."

⁴ Rona nunee Jesus dehan, "Moras nee sei la halo nia mate. Maibee nia moras nee foo fatin atu Maromak hatudu sai Nia kbiit boot, atu nunee ema hahii adora Maromak nia Oan."

⁵ Jesus hadomi Marta, Maria ho Lázaro.

⁶ Maski nunee Nia rona katak Lázaro moras, Nia la baa lalais. Liu tiha loron rua ⁷ foin Nia hatete ba Nia eskolante sira, "Mai ita fila ba Judeia."

⁸ Maibee eskolante sira hataan dehan, "Mestri, foin dadauk ema Judeu atu tuda mate Ita Boot ho fatuk iha nebaa. Agora Ita Boot hakarak baa fali ka?"

⁹ Jesus hataan, "Loron ida iha oras sanulu resin rua, loos ka lae? Ema nebee lao iha rai loron, nia sei la sidi tanba naroman mundu nian leno hela nia dalan. ¹⁰ Maibee

ema nebee lao iha rai kalan, nia sei sidi tanba la iha naroman iha nia."

¹¹ Koalia hotu tiha Jesus hatutan tan dehan, "Ita nia belun Lázaro toba tiha ona, maibee Hau atu baa fanu nia."

¹² Nia eskolante sira hataan, "Nai, se Lázaro toba ona, nee hatudu katak nia sei diak fali."

¹³ Sira hanoin Jesus koalia kona ba ema toba baibain, afinal Nia koalia kona ba Lázaro nia mate. ¹⁴ Entaun Jesus hatete mo-moos ba sira dehan, "Lázaro mate tiha ona. ¹⁵ Foin dadauk nia mate, Hau la iha nebaa. Nee halo Hau kontenti, tanba foo oportunidade ba imi atu fiar liu tan mai Hau. Agora mai ita baa iha nebaa."

¹⁶ Depois Jesus nia eskolante ida naran Tomé, baibain ema bolu Kaduak nee, hatete ba nia maluk eskolante sira seluk dehan, "Mai ita baa hotu, atu ita mate hamutuk ho Nia."

Nai Jesus baa foo korajen ba Marta

¹⁷ Bainhira Jesus ho Nia eskolante sira too iha Betânia, sira rona dehan, ema hakoí Lázaro loron haat liu ba. ¹⁸ Betânia nee besik sidade Jerusalém, maizoumenus kilometru tolu. ¹⁹ Nunee ema Judeu barak mai iha Marta ho Maria nia uma hodi foo korajen sira tanba sira nia alin mate tiha ona.

²⁰ Bainhira Marta rona katak Jesus mai dadauk, nia sai baa hasoru Jesus, maibee Maria hela iha uma. ²¹ Too iha nebaa, Marta hatete ba Jesus, "Nai, se Nai iha nee karik, Hau nia alin la mate ida. ²² Maski nunee hau hatene katak saida mak Ita Boot husu agora, Maromak sei foo."

²³ Jesus hatete ba nia, "O nia alin sei moris fali."

²⁴ Marta hataan, "Hau hatene katak bainhira mundu remata i Maromak halo ema hotu moris fali, Nia mos sei halo hau nia alin moris fila fali."

²⁵ Jesus dehan ba nia, "Hau mak halo moris fali ema mate. Hau mak moris nia huun. Ema nebee fiar mai Hau, nia sei moris nafatin, maski nia mate. ²⁶ Ema nebee moris hodi fiar mai Hau, nia sei la mate haketak aan husi Maromak. O fiar liafuan nee ka lae?"

²⁷ Marta hataan, "Nai, hau fiar. Hau fiar katak Ita Boot mak Mesias, Maromak nia Oan nebee atu mai iha mundu."

Nai Jesus tanis

²⁸ Koalia hotu tiha, Marta fila baa bolu nia alin Maria mes-mesak hodi foo hatene dehan, "Mestri mai tiha ona. Nia haruka bolu o." ²⁹ Rona nunee, Maria hamriik

[†] **10:34** Iha Salmu 82:1, Nai Maromak bolu ukun nain Israel sira "maromak oan" tanba Nia hili sira atu ukun Nia povu hodi Nia naran. ^{*} **10:34** Salmus (Mazmur) 82:1,2,6 ^{*} **10:40** João 1:28 ^{*} **11:2** Lucas 10:38-39; João 12:3

lalais hodi baa hasoru Jesus. ³⁰ Iha momentu nee, Jesus seidaok tama iha aldeia laran, Nia sei iha hela fatin nebee mak ohin Marta hasoru malu ho Nia. ³¹ Ema Judeu sira nebee hamutuk ho Maria iha uma hodi foo korajen ba nia, sira haree Maria hamriik hodi sai lalais. Sira hanoin nia atu baa tanis iha Lázaro nia rate, entaun sira mos tuir nia ba.

³² Maria too iha fatin nebee Jesus hein hela, nia haree Jesus. I nia hakneak kedas iha Jesus nia ain hodi dehan, “Nai, se Nai iha nee karik, Hau nia alin la mate ida.”

³³ Jesus haree Maria tanis, i ema Judeu sira nebee tuir Maria mos tanis, Nia fuan dodok ho laran susar teb-tebes. ³⁴ Nia husu dehan, “Imi hakoi nia iha nebee?”

Sira hataan, “Nai, mai haree rasik.”

³⁵ Jesus mos tanis. ³⁶ Haree nunee, ema Judeu sira koalia ba malu dehan, “Haree ba! Nia hadomi teb-tebes Lázaro.”

³⁷ Maibee iha balu dehan, “Ema nee kura ona ema matan delek. Nusaa mak Nia la bele halo buat ida para Lázaro la mate?”

Nai Jesus halo moris fali Lázaro husi mate

³⁸ Ho laran dodok Jesus baa iha Lázaro nia rate. Rate nee fatuk kuak ida nebee taka ho fatuk boot. ³⁹ Jesus haruka dehan, “Dudu sees tiha fatuk nee.”

Maibee Marta, matebian nia feton nee dehan, “Nai, ami hakoi nia loron haat ona. Nia dois ona!”

⁴⁰ Jesus dehan ba nia, “Ohin Hau hatete ona ba o katak, se o fiar, o sei haree Maromak nia kbiit. Loos ka lae?”

⁴¹ Nunee sira muda sees tiha fatuk nee. Depois Jesus hateke sae hodi halo orasaun nunee: “Hau nia Aman, Hau agradesse ba Ita Boot tanba Ita Boot rona Hau. ⁴² Hau hatene nanis katak Ita Boot sempre rona Hau, maibee Hau koalia nunee atu ema sira nebee hamriik iha nee, bele fiar katak Ita Boot mak haruka Hau mai.”

⁴³ Jesus halo orasaun hotu tiha, Nia bolu ho lian makaas dehan, “Lázaro, sai mai ona!” ⁴⁴ Nunee Lázaro, ema ida nebee mate tiha ona nee sai mai. Nia liman ho nia ain sei bobar hela ho hena, nia oin mos taka hela ho hena ida.

Depois Jesus haruka sira dehan, “Hasai tiha hena nebee bobar nia isin nee atu nia bele lao.”

Nai ulun Judeu sira halo planu atu oho Nai Jesus

(Mateus 26:1-5; Marcos 14:1-2; Lucas 22:1-2)

⁴⁵ Ema Judeu sira nebee mai vizita Maria i haree buat nebee Jesus halo nee, sira

barak komesa fiar ba Nia. ⁴⁶ Maibee iha ema balu baa konta fali ba ema Farizeu sira kona ba buat nebee mak Jesus halo nee.

⁴⁷ Nunee ema Farizeu sira ho nai lulik nia ulun sira foo hatene justisa nain relijiaun Judeu sira atu halibur hamutuk. Justisa nain sira nee foo hanoin ba malu dehan, “Ema nee halo milagre barak. Ita atu halo saida? ⁴⁸ Se ita husik deit Nia, ema hotu sei fiar ba Nia. I se sira hotu tuir Nia, entaun estadu Roma sei mai halo rahun tiha ita nia uma kreda i hadau ita nia rain.”

⁴⁹ Husi justisa nain sira nee, iha ida naran Kaifás, nia mak nai lulik boot iha tinan nebaa. Nia dehan nunee: “Imi la hatene buat ida! ⁵⁰ Imi la hili saida mak diak ba imi. Diak liu ema ida mate ba ita hotu duke ita ema Judeu tomak mate mohu.” ⁵¹ Kaifás hatete nunee laos tuir nia hanoin rasik. Maibee tanba iha tempu nebaa nia mak nai lulik boot, entaun Maromak foo sai liu husi nia katak, Jesus sei mate ba ema Judeu tomak. ⁵² Afinal Jesus mate laos ba ema Judeu deit, maibee Nia mos mate ba Maromak nia oan sira nebee namkari iha rai sel-seluk, atu nunee Nia halibur sira hodi halo sira sai ida deit.

⁵³ Komesa husi loron nebaa, nai ulun Judeu sira kombina malu atu oho Jesus.

⁵⁴ Tanba nee, Jesus la lao livre tan iha ema Judeu nia leet. Maibee Nia baa fali iha aldeia ida naran Efraim, besik rai fuik maran. I Nia hela ho Nia eskolante sira iha nebaa.*

⁵⁵ Iha tempu nee ema Judeu nia loron boot Paskua besik ona. Ema husi aldeia bar-barak baa iha sidade Jerusalém atu halo serimonia hamoos aan molok festa Paskua nee. ⁵⁶ Sira buka Jesus tuun-sae. Bainhira sira hamriik hela iha area uma kreda boot, sira husu ba malu dehan, “Tuir imi nia hanoin oinsaa? Nia mai iha festa nee ka lae? Lae karik!” ⁵⁷ Sira hatete nunee tanba nai lulik nia ulun sira ho ema Farizeu sira foo orden tiha ona katak, se iha ema ruma hatene Jesus iha nebee, nia tenki mai foo hatene, atu sira bele baa kaer Jesus.

12

Maria fui mina morin ba Nai Jesus nia ain

(Mateus 26:6-13; Marcos 14:3-9)

¹ Falta loron neen atu tama ba festa Paskua, Jesus too iha Betânia, Lázaro nia aldeia. Lázaro nee mak foin lalais Jesus halo moris fali husi mate. ² Ema iha fatin nee prepara hahaan kalan nian hodi simu

Jesus. Marta serve iha meza, i Lázaro tuur iha meza ho bainaka sira seluk hodi haan hamutuk ho Jesus. ³ Depois Maria mai lori mina morin folin karun teb-tebes litru sorin. Nia fui mina morin nee ba iha Jesus nia ain, depois hamaran ho nia fuuk. Nunee uma laran tomak morin hotu.*

⁴ Maibee Judas Iscariotes, Jesus nia eskolante ida nebee sei faan Jesus dehan, ⁵ “Nusaa mak nia la faan mina morin nee, depois nia osan foo ba ema kiak sira? Tanba mina nee folin karun, hanesan ema badaen nia salariu ba tinan ida tomak.”* ⁶ Judas hatete nunee laos tanba nia in-terese ba ema kiak maibee tanba nia naok-teen ida. Nia mak toma konta Jesus ho Nia eskolante sira nia osan, maibee nia gusta foti osan balu husi kofre ba nia aan rasik.

⁷ Jesus hataan, “Keta hirun nia! Tanba nia prepara mina morin nee atu hamorin Hau nia isin para hakoi. ⁸ Ema kiak sira sempre iha imi nia leet, maibee Hau laos atu hela nafatin ho imi.”*

Nai lulik nia ulun sira hakarak oho Lázaro

⁹ Ema Judeu barak rona katak Jesus iha Betánia hela, nunee sira mos baa iha nebaa. Sira baa laos atu haree deit Jesus, maibee sira mos hakarak haree Lázaro tanba Jesus halo moris fali nia husi mate. ¹⁰ Nunee nai lulik nia ulun sira halo planu atu oho hotu Lázaro, ¹¹ tanba nia istoria nee halo ema Judeu barak husik tiha nai lulik sira hodi fiar ba Jesus.

Ema barak haklalak simu Nai Jesus tama iha Jerusalém

(Mateus 21:1-11; Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40)

¹² Aban fali ema barak nebee too uluk ona iha Jerusalém atu tuir festa Paskua rona katak Jesus iha hela dalan atu baa iha nebaa. ¹³ Nunee sira foti ramus hodi baa simu Nia. Sira haklalak hahii Maromak dehan, “Hosana!

Nai Maromak foo bensaun ba Ida nebee mak mai hodi Maromak nia naran.

Maromak foo bensaun ba ema Israel sira nia Liurai.”*

¹⁴ Jesus hetan kuda buru oan ida, i Nia sae kuda buru nee. Nunee Nia halo tuir buat nebee hakerek iha Livru Sagradu dehan,

¹⁵ “Jerusalém oan sira,†
keta tauk!

Haree ba, imi nia Liurai mai,

sae kuda buru oan.”*

¹⁶ Iha tempu nebaa Jesus nia eskolante sira la kompriende saida mak akontese nee. Bainhira Maromak foti aas Jesus foin sira kompriende katak, buat nebee sira halo nee hakerek nanis ona iha Livru Sagradu.

¹⁷ Ema barak nebee uluk haree Jesus bolu Lázaro sai husi rate hodi halo moris fali nia, sira konta nafatin istoria nee ba ema seluk. ¹⁸ Nee mak ema barak sai baa hodi simu Jesus, tanba sira rona katak Nia halo ona milagre ida nee. ¹⁹ Entaun ema Farizeu sira hatete ba malu dehan, “Ita la bele halo buat ida ona. Haree took, ema iha mundu tomak halai hotu ba Nia!”

Nai Jesus koalia kona ba Nia mate

²⁰ Husi ema barak nebee mak baa iha Jerusalém atu adora Maromak iha festa Paskua nee, balu ema Gregu, laos ema Judeu. ²¹ Sira baa hasoru malu ho Filipe husi aldeia Betsaida, provinsia Galileia hodi husu, “Senhor, ami hakarak hasoru malu ho Jesus.” ²² Depois Filipe hatete ba André, i sira nain rua baa foo hatene Jesus.

²³ Jesus dehan, “Tempu too ona atu Maromak foti aas Hau, Ema Umanu nia Oan. ²⁴ Hau hatete lo-loos ba imi, se trigu fini ida la kuda ba rai i mate, nia nafatin musan ida deit. Fini nee mate mak foin foo fali trigu musan barak. ²⁵ Ema nebee hadomi liu nia moris iha mundu nee, sei lakon fali nia moris. Maibee see mak tau nia moris nee iha kotuk fali, nia sei hetan moris rohan-laek.* ²⁶ Ema nebee halao Hau nia servisu, nia tenki tuir Hau. Nunee Hau iha nebee deit, nia mos hamutuk ho Hau. I Hau nia Aman sei respeita nia.

²⁷ Agora Hau nia laran susar. Hau atu dehan saida? Hau atu husu Hau nia Aman hasai Hau husi tempu terus nee ka? Lae. Hau la bele husu nunee, tanba Hau mai iha mundu atu hetan terus nee duni. ²⁸ Nee mak Hau husu dehan, ‘Hau nia Aman, foti aas Ita Boot nia naran ba!’”

Derepentini iha lian ida husi lalehan dehan, “Hau foti aas tiha ona Hau nia naran, i Hau sei foti aas fali tan.”

²⁹ Ema barak nebee hamriik iha nebaa rona lian nee. Balu dehan rai tarutu. Balu tan dehan Maromak nia anju ida koalia ho Jesus.

³⁰ Jesus dehan, “Lian nebee imi rona nee laos atu tulun Hau, maibee atu tulun imi. ³¹ Agora tempu too ona atu Maromak foo justisa ba mundu nee, agora Nia atu

* **12:3** Lucas 7:37-38 * **12:5** João hakerek dehan, mina nee nia folin *denáriu* 300. Iha tempu nebaa badaen sira loron ida manaan *denáriu* ida. * **12:8** Deuteronomiu (Ulangan) 15:11 * **12:13** Salmus (Mazmur) 118:26

† **12:15** João hakerek dehan, “Siaun nia oan feto”. Siaun nee Jerusalém nia naran seluk. * **12:15** Zacarias 9:9

* **12:25** Mateus 10:39, 16:25; Marcos 8:35; Lucas 9:24, 17:33

hamonu ona Satanás, liurai mundu nee nian. ³² Maibee bainhira ema foti sae Hau iha fatin aas, Hau sei dada ema hotu-hotu mai iha Hau.” ³³ Jesus hatete nunee para foo sai oinsaa mak Nia atu mate.

³⁴ Ema lubuk boot nee husu dehan, “Ami rona ema lee sai husi Livru Sagradu dehan, Mesias sei moris tinan ba tinan. Entaun nusaa mak Ita Boot dehan, ‘Ema sei foti sae Ema Umanu nia Oan?’ Ema Umanu nia Oan nee see loos?”[✠]

³⁵ Depois Jesus soe lia kona ba nia Aan dehan, “La kleur tan, naroman la hamutuk ho imi ona. Entaun durante naroman nee sei hamutuk ho imi, imi tenki moris nafatin iha naroman nee, atu nakukun la bele taka imi. Tanba ema nebee lao iha nakukun laran, nia la hatene nia baa loos nebee. ³⁶ Bainhira naroman sei hamutuk ho imi, imi tenki fiar ba naroman nee, atu nunee imi mos bele sai hanesan naroman nee.”

Koalia hotu tiha, Jesus sai husi fatin nee, i Nia la hatudu Nia Aan ba sira tan.

Ema Judeu barak la fiar nafatin ba Nai Jesus

³⁷ Maski Jesus halo milagre bar-barak iha ema Judeu sira nia klaran, maibee sira la fiar nafatin ba Nia. ³⁸ Nee hanesan Maromak nia profeta Isaias hakerek nanis tiha ona dehan,

“Nai, ema uitoan deit mak fiar ba liafuan nebee mak ami foo sai.

Ita Boot nia kbiit hatudu sai ba see loos?”[✠]

³⁹ Sira la bele fiar tanba buat nebee profeta Isaias hakerek nanis ona kona loos sira. Nia dehan,

⁴⁰ “Maromak halo sira nia matan delek tiha,

i halo sira nia hanoin sai beik tiha,

atu nunee sira la bele haree

i la bele kompriende.

Nunee sira la bele fila fali ba Maromak, atu Maromak salva sira.”[✠]

⁴¹ Isaias koalia hanesan nee tanba nia haree tiha ona Jesus nia kbiit lalahen nian, nunee nia konta kona ba Jesus.

⁴² Maski ema barak la fiar ba Jesus, maibee iha mos ema barak fiar. Nai ulun Judeu balu mos fiar ba Nia, maibee sira lakohi foo sai dehan sira fiar ba Jesus, tanba sira tauk ema Farizeu sira bandu la bele tama tan iha uma kreda. ⁴³ Tanba nai ulun sira nee gosta liu ema mak gaba sira duke Maromak mak gaba.

⁴⁴ Depois Jesus foo sai ho lian makaas ba ema barak dehan, “Ema nebee mak fiar mai Hau, nia laos fiar deit Hau maibee nia

fiar mos Ida nebee mak haruka Hau mai. ⁴⁵ Ema nebee haree Hau, nia haree mos Ida nebee mak haruka Hau mai. ⁴⁶ Hau mai iha mundu nee nudar naroman, atu ema hotu nebee fiar mai Hau la bele hela tan iha nakukun laran.

⁴⁷ Ema nebee rona Hau nia hanorin maibee la halo tuir, laos Hau mak atu hamonu kastigu ba nia. Tanba Hau mai laos atu tesi lia ba ema iha mundu nee, maibee atu salva sira. ⁴⁸ Maski nunee ema nebee lakohi simu Hau i la simu Hau nia liafuan, bainhira mundu nee remata, liafuan nebee Hau hatoo tiha ona mak sai hanesan juis hodi hamonu kastigu ba nia. ⁴⁹ Tanba Hau koalia laos tuir Hau nia hanoin rasik, maibee Hau nia Aman nebee haruka Hau mai mak foo orden mai Hau oinsaa atu koalia. ⁵⁰ Hau hatene katak buat nebee Nia haruka Hau foo sai nee lori ema ba moris rohan-laek. Tanba nee, Hau koalia tuir lo-loos Hau nia Aman haruka.”

13

Nai Jesus fase Nia eskolante sira nia ain

¹ Festa Paskua besik ona, Jesus hatene katak Nia oras too ona atu husik mundu nee hodi fila fali ba Nia Aman. Nia sempre hadomi Nia ema sira iha mundu nee, I Nia hadomi nafatin sira too rohan.

² Jesus ho Nia eskolante sira tuur atu haan kalan hamutuk. Satanás foo hanoin tiha ona ba Judas, Simão Iscariotes nia oan atu faan Jesus.

³ Jesus hatene katak Nia Aman entrega tiha ona buat hotu-hotu ba iha Nia liman laran. Nia mos hatene katak Nia mai husi Maromak i atu fila fali ona ba Maromak. ⁴ Nunee sira sei haan hela, Jesus hamriik, hasai tiha Nia batina, i foti toalha ida kesi ba iha Nia kanotak. ⁵ Depois Nia fui bee ba iha basia ida i komesa fase Nia eskolante sira nia ain hodi hamaran ho toalha nebee mak kesi hela iha Nia kanotak. ⁶ Bainhira too iha Simão Pedro, Pedro hatete ba Jesus, “Nai, Ita Boot atu fase fali hau nia ain ka?”

⁷ Jesus hataan dehan, “Agora o seidauk kompriende saida mak Hau halo nee, maibee too loron ida o sei kompriende.”

⁸ Pedro dehan, “Lae! Ita Boot la bele fase fali Hau nia ain.”

Jesus hataan, “Se Hau la fase o nia ain, entaun o laos Hau nian.”

⁹ Simão Pedro hataan fali, “Nai, se nunee la bele fase deit hau nia ain, maibee fase hotu hau nia liman ho ulun.”

¹⁰ Jesus dehan, “Ema nebee hariis ona, so fase deit nia ain, tanba nia isin moos ona. Imi sira nee moos ona, maibee laos

imi hotu-hotu mak moos.”¹¹ Jesus hatene tiha ona see mak atu faan Nia. Tanba nee mak nia dehan, laos sira hotu-hotu mak moos.

¹² Bainhira Jesus fase hotu sira nia ain, Nia hatais fali Nia batina hodi baa tuur fali iha Nia fatin. Depois Nia husu ba sira dehan, “Imi kompiende buat nebee Hau halo ba imi nee ka lae?”¹³ Imi bolu Hau ‘Mestri’ ho ‘Nai’. Nee loos, tanba Hau nunee duni.¹⁴ Agora imi nia Mestri ho imi nia Nai fase tiha ona imi nia ain, entaun imi mos tenki halo nunee ba malu.¹⁵ Hau halo ida nee hanesan ezemplu ida atu imi bele halo tuir.*¹⁶ Hau hatete lo-loos ba imi, atan ida la bele boot liu fali nia patraun. Nunee mos ema nebee lori ema seluk nia lia menon, nia la bele boot liu fali ida nebee mak haruka nia baa.*¹⁷ Agora imi hatene ona buat sira nee, se imi halo tuir, imi sei hetan bensaun.

¹⁸ Hau nia liafuan nee laos kona imi hotu. Hau konhese di-diak imi nebee mak Hau hili tiha ona. Maibee saida mak atu akontese nee hanesan lo-loos buat nebee hakerek tiha ona iha Livru Sagradu dehan, ‘Ema nebee tuur haan hamutuk ho Hau, nia sai fali Hau nia inimigu.’*¹⁹ Ida nee Hau foo hatene kedas ba imi, atu nunee bainhira buat nee akontese, imi bele fiar katak, Hau mak Ida nebee imi hein hela nee.²⁰ Hau hatete lo-loos ba imi, see mak simu ema nebee Hau haruka, nia simu ona Hau. See mak simu Hau, nia simu ona Ida nebee haruka Hau mai.”*

Nai Jesus foo sai dehan ema ida atu faan Nia

(*Mateus 26:20-25; Marcos 14:17-21; Lucas 22:21-23*)

²¹ Koalia tiha nunee, Jesus laran susar teb-tebes, i Nia hatete sai dehan, “Hau hatete lo-loos ba imi, husi imi sira nee, ida sei faan Hau ba Hau nia inimigu sira.”

²² Rona nunee, Nia eskolante sira hateke ba malu. Sira bilaan tiha, la hatene Jesus koalia kona ba see.²³ Iha eskolante ida nebee Jesus hadomi liu* tuur iha Jesus nia sorin.²⁴ Entaun Simão Pedro foo sinal ba nia hodi dehan, “Husu took, Nia koalia kona ba see loos?”

²⁵ Eskolante nee sadere ba Jesus hodi husu, “Nai, see mak atu halo ida nee?”

²⁶ Jesus hataan, “Hau sei hatama paun pedasuk ba iha manko laran depois foo ba ema ida, nia mak nee.” Depois Jesus foti paun pedasuk hatama ba iha manko laran hodi foo ba Judas, Simão Iscariotes nia

oan.²⁷ Judas simu tiha paun nee, Satanás tama kedas iha nia laran. Jesus hatete ba Judas, “O atu halo saida, halo lalais ona ba.”²⁸ Sira nebee tuur haan hamutuk ho Jesus, la iha ida mak kompiende tansaa mak Jesus hatete nunee.²⁹ Sira balu hanoin dehan Jesus haruka Judas atu baa sosa buat ruma ba festa Paskua ka foo osan ba ema kiak sira, tanba Judas mak toma konta sira nia osan.³⁰ Simu tiha paun, Judas sai kedas husi fatin nee. Rai mos kalan ona.

Jesus nia ukun fuan foun

³¹ Judas sai tiha, Jesus hatete ba Nia eskolante sira seluk dehan, “Agora Maromak atu foti aas Hau, Ema Umanu nia Oan. Agora Maromak atu hatudu sai Nia kbiit liu husi Hau.³² Tanba Nia hatudu Nia kbiit liu husi Hau, nunee la kleur tan Nia rasik sei foti aas Hau.

³³ Hau nia oan doben sira, Hau hela ho imi la kleur tan ona. Imi sei buka Hau, maibee hanesan Hau hatete tiha ona ba nai alun Judeu sira katak, iha fatin nebee mak Hau atu baa, imi la bele baa.*³⁴ Agora Hau foo ukun fuan foun ba imi nunee: Hadomi malu ba. Hanesan Hau hadomi imi, nunee mos imi tenki hadomi malu.*³⁵ Se imi hadomi malu nunee, ema hotu sei hatene katak imi nee Hau nia eskolante.”

Nai Jesus dehan, Pedro sei nega Nia

(*Mateus 26:31-35; Marcos 14:27-31; Lucas 22:31-34*)

³⁶ Simão Pedro husu ba Jesus, “Nai, Ita Boot atu baa iha nebee?”

Jesus hataan, “Fatin nebee Hau atu baa nee, o la bele tuir agora. Aban-bainrua mak o tuir.”

³⁷ Pedro husu fali, “Nai, tansaa mak hau la bele tuir agora? Hau prontu mate ba Ita Boot.”

³⁸ Jesus hataan, “Tebes ka? O prontu mate ba Hau ka? Hau hatete lo-loos ba o, molok manu kokoreek, o sei nega Hau dala tolu.”

14

Nai Jesus mak dalan ba Nai Maromak

¹ Jesus hatatan tan dehan, “Imi keta laran susar. Fiar ba Maromak, fiar mos mai Hau.² Iha Hau nia Aman nia uma iha fatin barak. Hau hatete nunee tanba fatin iha duni, se lae, Hau la hatete ida. Agora Hau atu baa uluk prepara fatin ba imi iha nebaa.³ Hau prepara tiha imi nia fatin mak Hau mai fali hodi lori imi ba

* **13:15** Lucas 22:27 * **13:16** Mateus 10:24; Lucas 6:40; João 15:20 * **13:18** Salmus (Mazmur) 41:10 * **13:20**

Mateus 10:40; Marcos 9:37; Lucas 9:48, 10:16 * **13:23** Tuir ema matenek nain sira kona ba Biblia, “eskolante nebee Jesus hadomi liu” nee mak João, ida nebee hakerek livru nee. * **13:33** João 7:34, 8:22-23 * **13:34** João 15:12,

17; 1 João 3:23; 2 João 5

atu imi bele hamutuk ho Hau. Nunee fatin nebee mak Hau hela, imi mos hela hotu iha nebaa. ⁴ Fatin nebee Hau baa, imi hatene nia dalan.”

⁵ Tomé husu, “Nai, ami la hatene Ita Boot atu baa iha nebee. Oinsaa mak ami bele hatene nia dalan?”

⁶ Jesus hataan, “Hau mak dalan, Hau mak lia loos, Hau mak moris nia huun. See mak atu baa iha Hau nia Aman, nia tenki liu husi Hau. ⁷ Se imi konhese lo-loos ona Hau, entaun imi konhese mos Hau nia Aman. Komesa agora imi konhese duni Nia i haree ona Nia.”

⁸ Filipe dehan, “Nai, hatudu Ita Boot nia Aman mai ami, nee too ona ba ami.”

⁹ Jesus hataan, “Filipe, Hau hela kleur ona ho imi, maibee imi seidaok konhese lo-loos Hau ka? Ema nebee haree ona Hau, nia haree ona Hau nia Aman. Entaun nusaa mak o husu fali atu Hau hatudu Hau nia Aman ba imi? ¹⁰ O la fiar katak Hau ho Hau nia Aman ida deit ka? Buat nebee Hau foo sai ba imi laos mai husi Hau nia Aan. Maibee Hau nia Aman hela iha Hau hodi halao Nia servisu. ¹¹ Hau hatete ba imi, Hau ho Hau nia Aman ida deit, imi tenki fiar Hau nia liafuan nee. Se imi la fiar Hau nia liafuan nee, entaun fiar netik buat nebee Hau halo tiha ona. ¹² Hau hatete lo-loos ba imi, see mak fiar Hau, nia sei halo buat nebee mak Hau halo, nia mos sei halo buat nebee makaas liu tan, tanba Hau baa hela hamutuk ho Hau nia Aman. ¹³ I saida deit mak imi husu hodi Hau nia naran, Hau sei halo, atu nunee ema foti aas Hau nia Aman nia naran tanba buat nebee mak Nia Oan halo nee. ¹⁴ Imi bele husu saida deit hodi Hau nia naran, Hau sei halo.”

Nai Jesus promete atu haruka Espiritu Santu mai

¹⁵ “Se imi hadomi Hau, imi sei halo tuir Hau nia ukun fuan. ¹⁶ Hau sei husu ba Hau nia Aman, i Nia sei foo Ajudador ida atu mai hela hamutuk ho imi tinan ba tinan. ¹⁷ Nia nee Maromak nia Espiritu, Nia hatudu sai lia loos. Ema mundu nian la bele simu Nia tanba sira la haree Nia i la konhese Nia. Maibee imi konhese Nia tanba Nia sei hela hamutuk ho imi i hela iha imi nia laran.

¹⁸ Hau sei la husik imi mesak hanesan oan kiak, Hau sei mai fali. ¹⁹ La kleur tan, ema mundu nian la haree tan Hau, maibee imi sei haree. Tanba Hau moris, entaun imi mos sei moris. ²⁰ Bainhira imi

haree fali Hau mak imi sei hatene katak Hau laran ida ho Hau nia Aman i imi mos ida deit ho Hau.

²¹ See mak simu Hau nia ukun fuan hodi halo tuir, nia nee hadomi Hau. Hau nia Aman hadomi ema nebee hadomi Hau nee. Hau mos hadomi nia, i sei hatudu Hau nia Aan ba nia.”

²² Depois eskolante ida naran Judas, laos Judas Iscariotes, dehan ba Jesus, “Nai, nusaa mak Nai atu hatudu Aan mai ami deit, maibee lakohi hatudu Aan ba ema seluk iha mundu nee?”

²³ Jesus dehan, “Ema nebee hadomi Hau, nia sei halo tuir Hau nia liafuan. Hau nia Aman sei hadomi nia, i Hau ho Hau nia Aman sei mai hela hamutuk ho nia. ²⁴ Ema nebee la hadomi Hau, nia la halo tuir Hau nia liafuan. Buat nebee imi rona husi Hau laos mai husi Hau nia Aan, maibee mai husi Hau nia Aman nebee mak haruka Hau mai.

²⁵ Buat sira nee hotu Hau hatete ba imi bainhira Hau sei hamutuk ho imi. ²⁶ Maibee Hau nia Aman sei haruka Ajudador ba imi hodi troka Hau, Nia nee mak Espiritu Santu. Nia sei hanorin buat hotu ba imi i foo hanoin fila fali ba imi kona ba buat hotu-hotu nebee Hau hanorin tiha ona ba imi.

²⁷ Hau husik hela pas ho hakmatek ba imi. Pas ho hakmatek nebee Hau foo nee, la hanesan imi bele hetan iha mundu nee. Entaun la bele laran susar i la bele tauk! ²⁸ Imi rona tiha ona Hau nia liafuan dehan, ‘Hau atu baa ona, i Hau sei fila fali mai.’ Se imi hadomi duni Hau, entaun bainhira Hau baa iha Hau nia Aman, imi sei kontenti, tanba Hau nia Aman boot liu Hau. ²⁹ Hau foo hatene kedas ba imi molok buat sira nee akontese, atu bainhira akontese imi bele fiar mai Hau. ³⁰ Hau koaliala ho imi la kleur tan ona, tanba Satanás, liurai mundu nee ninian atu mai ona. Nia la bele domina Hau. ³¹ Maibee buat sira nee akontese atu ema iha mundu nee hatene katak Hau hadomi Hau nia Aman i halo tuir lo-loos buat nebee mak Nia haruka.”

Hotu tiha Jesus dehan, “Mai ita baa ona!”

15

Nai Jesus hanesan uvas huun, ita hanesan nia sanak

¹ Jesus halo komparasaun ida nunee: “Hau mak uvas huun lo-loos,* Hau nia

* 15:1 Iha Antigu Testamentu dala barak kompara ema Israel ho uvas huun (ezemplu Salmu 80:8-16; Isaías 5:1-7; Jeremias 2:21; Ezekiel 15:1-8, 19:10-14; Oseias (Hosea) 10:1). Maibee ema Israel la halo tuir Maromak nia hakarak. Nunee Jesus dehan Nia mak uvas huun lo-loos, tanba Nia mak halo tuir hotu Maromak nia hakarak.

Aman mak Toos Nain. ² Hau iha sanak barak. Sanak nebee la foo fuan, Toos Nain sei tesi sai tiha hotu. Maibee sanak nebee foo fuan, Toos Nain aparu halo moos atu bele foo fuan barak liu tan. ³ Imi nee moos tiha ona tanba imi simu ona hanorin nebee Hau foo ba imi. ⁴ Imi tenki laran ida ho Hau nafatin, Hau mos sei laran ida ho imi nafatin. Tanba ai sanak nebee haketak aan ona husi nia huun la bele foo fuan, nia tenki hamutuk ho nia huun mak foin foo fuan. Nunee mos imi, imi tenki laran ida ho Hau nafatin mak foin imi bele foo fuan.

⁵ Hau mak uvas huun, imi mak nia sanak. Se imi ho Hau nafatin ida deit, imi hanesan sanak ida nebee foo fuan barak. Se imi haketak aan husi Hau, imi la bele halo buat ida. ⁶ See mak haketak aan husi Hau, nia hanesan uvas sanak nebee la iha folin. Nunee toos nain soe tiha too maran, depois raut soe ba ahi hodi sunu tiha. ⁷ Se imi laran ida nafatin ho Hau, i imi rai nafatin Hau nia hanorin iha imi nia laran, imi bele husu saida deit ba Hau nia Aman, Nia sei foo.

⁸ Bainhira imi hanesan uvas sanak nebee foo fuan barak, nee halo ema foti aas Hau nia Aman nia naran. Nunee imi mos hatudu katak, imi nee Hau nia eskolante duni.

⁹ Hanesan Hau nia Aman hadomi Hau, nunee mos Hau hadomi imi. Imi tenki moris nafatin iha Hau nia domin nee. ¹⁰ Hau halo tuir buat nebee Hau nia Aman haruka hodi moris nafatin iha Nia domin. Se imi halo tuir Hau nia ukun fuan, imi mos sei moris nafatin iha Hau nia domin.

¹¹ Hau hatete buat sira nee hotu ba imi atu nunee imi nia laran haksolok teb-tebes hanesan mos Hau nia laran haksolok. ¹² Hau nia ukun fuan mak nee: Hadomi malu hanesan Hau hadomi imi.* ¹³ Ema nebee hadomi liu nia belun sira mak ema nebee foo nia moris atu salva sira, domin boot liu ida nee la iha. ¹⁴ Imi nee mak Hau nia belun sira, naran katak imi halo tuir buat nebee Hau haruka. ¹⁵ Hau sei la bolu tan imi 'atan' tanba atan la hatene saida mak nia patraun halo. Hau bolu imi 'belun' tanba buat hotu nebee Hau rona husi Hau nia Aman, Hau foo hatene hotu ba imi. ¹⁶ Laos imi mak hili Hau, maibee Hau mak hili imi. Hau foti ona imi atu baa halao Hau nia servisu hodi foo fuan nebee mak dura nafatin. Nunee imi husu saida deit ba Hau nia Aman hodi Hau nia naran, Nia sei foo. ¹⁷ Ida nee mak Hau nia ukun fuan: Hadomi malu ba."

Ema mundu nian odi Nai Jesus nia eskolante sira

¹⁸ Jesus hatutan tan dehan, "Bainhira ema mundu nian odi imi, keta haluha katak, sira odi uluk tiha ona Hau. ¹⁹ Se karik imi hanesan sira, entaun sira sei hadomi imi hanesan sira hadomi sira nia ema. Maibee imi la hanesan ho sira, Hau haketak tiha ona imi husi sira. Nee mak sira odi imi.

²⁰ Hanoin di-diak liafuan nebee uluk Hau hatete tiha ona ba imi: 'Atan ida la bele boot liu fali nia patraun.' Ema mundu halo terus ona Hau, entaun sira mos sei halo terus imi. Se sira halo tuir buat nebee Hau hanorin, sira mos sei halo tuir imi nia hanorin.* ²¹ Sira sei halo terus imi tanba imi tuir Hau. Sira halo nunee tanba sira la konhese Ida nebee haruka Hau mai. ²² Se karik Hau la mai foo sai Maromak nia liafuan ba sira, entaun Maromak la foo sala ba sira. Maibee Hau foo sai duni, nunee agora sira la iha tan razaun atu defende aan.

²³ Ema nebee odi Hau, nia odi mos Hau nia Aman. ²⁴ Hau halo ona milagre iha sira nia oin, milagre nebee ema seluk nunka halo. Se karik hau nunka halo milagre sira nee, entaun Maromak la foo sala ba sira. Maibee Hau halo duni, i sira haree ho matan rasik. Maski nunee sira odi nafatin Hau, too odi mos Hau nia Aman. ²⁵ Maibee buat nee akontese hodi halo tuir saida mak hakerek iha sira nia Livru Sagradu dehan, 'Sira odi Hau maski la iha razaun.*'

²⁶ Hau sei haruka Ajudador mai. Nia mai husi Hau nia Aman. Nia nee mak Espiritu nebee hatudu sai lia loos. Bainhira Nia mai, Nia sei foo sasin kona ba Hau. ²⁷ Imi mos tenki foo sasin kona ba Hau, tanba hori uluk too agora imi hamutuk ho Hau.

16

¹ Hau hatete buat sira nee hotu ba imi atu imi la bele lao sala dalan. ² Aban-bainrua ema Judeu sei bandu imi la bele tama tan iha uma kreda. Laos nee deit, maibee too tempu ida, ema sei oho imi, sira hanoin katak sira oho imi para serbi Maromak. ³ Sira halo nunee tanba sira la konhese Hau nia Aman i la konhese mos Hau. ⁴ Maibee Hau hatete kedas buat nee ba imi atu aban-bainrua akontese karik, imi lalika hakfodak, tanba Hau foo sai tiha ona ba imi. Fo-foun Hau la foo sai buat sira nee ba imi tanba iha tempu nebaa Hau sei hamutuk ho imi."

Espiritu Santu nia servisu

* 15:12 João 13:34, 15:17; 1 João 3:23; 2 João 5 * 15:20 Mateus 10:24; Lucas 6:40; João 13:16 * 15:25 Salmus (Mazmur) 35:19, 69:5

⁵ “Agora Hau atu fila fali ba Ida nebee haruka Hau mai. Maibee imi sira nee la iha ida mak husu, ‘Ita Boot atu baa nebee?’

⁶ Imi nia laran tristi teb-tebes tanba Hau foo sai buat sira nee. ⁷ Maibee Hau hatete lo-loos ba imi, se Hau baa, nee diak liu ba imi. Se Hau la baa karik, Ajudador sei la mai iha imi. Hau baa mak Hau haruka Nia mai.

⁸ Bainhira Nia too mai, Nia sei halo ema iha mundu nee rekonhese buat tolu: Sira nia sala, saida mak loos, i Maromak hamonu Nia kastigu ba mundu. ⁹ Kona ba sala, Ajudador sei hatudu ba sira katak, sira sala tanba sira lakohi fiar mai Hau. ¹⁰ Kona ba saida mak loos, Ajudador sei halo sira kompiende katak, Hau nee moris loos. Sira hatene nunee tanba Hau atu baa ona iha Hau nia Aman i imi sei la haree tan Hau. ¹¹ Kona ba Maromak nia kastigu, Ajudador sei foo hanoin ba sira katak, iha duni justisa ba aban-bainrua, tanba Maromak hamonu ona kastigu ba Satanás, liurai mundu nee nian.

¹² Sei iha buat barak mak Hau atu foo sai ba imi, maibee agora imi seidauk bele simu hotu. ¹³ Maibee bainhira Espiritu Santu mai, Nia sei hatudu sai lia loos ba imi atu imi hatene hotu. Nia laos koalia tuir Nia hanoin rasik, maibee Nia koalia tuir buat nebee Nia rona husi Hau nia Aman. I Nia sei foo hatene ba imi kona ba saida mak sei akontese aban-bainrua. ¹⁴ Nia sei foti aas Hau tanba buat nebee Nia hatoo ba imi, Nia simu husi Hau. ¹⁵ Buat hotu nebee Hau nia Aman nian, nee Hau nian. Tanba nee mak Hau dehan, buat nebee Espiritu Santu hatoo ba imi, Nia simu husi Hau.”

Eskolante sira sei tristi lai mak foin haksolok fali

¹⁶ Jesus hatutan dehan, “La kleur tan imi la haree ona Hau. Depois iha tempu badak nia laran, imi sei haree fali Hau.”

¹⁷ Jesus nia eskolante balu husu ba malu dehan, “Liafuan nee dehan saida? Nia foo sai mai ita dehan, la kleur tan ita la haree ona Nia. Depois iha tempu badak nia laran, ita sei haree fali Nia. I Nia mos dehan Nia atu baa ona iha Nia Aman.” ¹⁸ Sira husu nafatin dehan, “Liafuan ‘la kleur tan’ nee dehan saida? Ita la kompiende.”

¹⁹ Jesus hatene hela sira atu husu Nia kona ba buat nee. Entaun Nia dehan ba sira, “Ohin Hau hatete, ‘La kleur tan imi la haree ona Hau. Depois iha tempu badak nia laran, imi sei haree fali Hau.’ Imi husu malu kona ba ida nee ka?”

²⁰ Hau hatete lo-loos ba imi, bainhira Hau baa, imi sei tanis halerik ho laran

susar, maibee ema mundu nian sei haksolok. Imi nia laran sei tristi maibee imi nia laran tristi nee sei sai fali haksolok.

²¹ Nee hanesan inan ida nebee tempu too ona atu tuur ahi, nia tanis hakilar. Maibee bainhira nia oan moris ona, nia haluha tiha nia terus nee. Nia laran haksolok, tanba labarik ida moris mai ona iha mundu nee. ²² Nunee mos ho imi. Agora imi nia tempu atu tristi. Maibee aban-bainrua Hau fila fali mai haree imi, imi nia laran sei haksolok. La iha ema ida mak bele hasai fali imi nia ksolok nee.

²³ Bainhira Hau hasoru malu fali ho imi, imi sei la husu tan buat ida ba Hau. Hau hatete lo-loos ba imi, imi husu saida deit hodi Hau nia naran, Hau nia Aman sei foo. ²⁴ Too agora imi seidauk husu buat ruma hodi Hau nia naran. Husu deit ba. Imi sei simu, atu imi nia laran bele haksolok teb-tebes.”

Nai Jesus manaan tiha ona mundu

²⁵ “Durante nee Hau hanorin imi ho komparasaun. Maibee too tempu ida Hau sei la uza tan komparasaun, Hau koalia mo-moos ba imi kona ba Hau nia Aman. ²⁶ Too iha tempu nee, imi ida-idak sei husu rasik ba Hau nia Aman hodi Hau nia naran, la presiza Hau mak hatoo ba Nia. ²⁷ Hau nia Aman rasik hadomi imi, tanba imi hadomi Hau i imi fiar ona katak Hau mai husi Maromak. ²⁸ Loos duni, Hau mai iha mundu nee, Hau mai husi Nia. Agora Hau atu husik fali mundu nee, Hau fila fali ba Nia.”

²⁹ Depois Nia eskolante sira dehan, “Agora Ita Boot koalia mo-moos, la uza komparasaun tan ona. ³⁰ Agora ami kompiende katak, Ita Boot hatene buat hotu-hotu, ami seidauk husu buat ruma mos, Ita Boot hatene uluk ona ami nia hanoin. Nee mak ami fiar katak Ita Boot mai husi Maromak.”

³¹ Jesus husu fali ba sira, “Entaun agora imi fiar ona ka? ³² Too tempu ida, tempu nee mak komesa agora nee, imi sei halai namkari, imi ida-ida halai ba nia uma husik hela Hau mesak. Maibee Hau laos mesak, tanba Hau nia Aman hamutuk ho Hau. ³³ Hau hatete buat sira nee hotu ba imi atu imi bele moris iha pas ho hakmatek tanba imi laran ida ho Hau. Iha mundu nee imi sei hetan susar. Maibee aten brani ba, tanba Hau manaan tiha ona mundu.”

17

Jesus halo orasaun ba Nia Aan rasik

¹ Jesus koalia hotu tiha nunee, Nia hateke ba lalehan hodi harohan, “Hau nia Aman, agora oras too ona. Hau husu atu Ita Boot foti aas Ita Boot nia Oan, Hau,

atu nunee Hau foti aas Ita Boot nia naran. ² Tanba Ita Boot foo tiha ona kbiit mai Hau hodi ukun ema hotu-hotu, atu Hau bele foo moris rohan-laek ba ema nebee mak Ita Boot entrega ona mai Hau. ³ Moris rohan-laek katak ema konhese Ita Boot mak Maromak loos, la iha tan seluk. I sira konhese mos Hau, Jesus Kristu, nebee Ita Boot haruka mai. ⁴ Hau halo hotu ona servisu nebee mak Ita Boot foo mai Hau. Nunee Hau hatudu sai tiha ona Ita Boot nia kbiit iha mundu nee. ⁵ Hau nia Aman, Hau husu atu Ita Boot foti aas fali Hau iha Ita Boot nia prezensa, hanesan uluk Hau hamutuk ho Ita Boot bainhira mundu nee seidauk iha.”

Nai Jesus halo orasaun ba Nia eskolante sira

⁶ Jesus halo orasaun nafatin dehan, “Hau foo konhese tiha ona Ita Boot* ba ema sira nebee Ita Boot entrega mai Hau iha mundu nee. Sira nee Ita Boot nian. Ita Boot foo sira mai Hau, i sira halo tuir Ita Boot nia liafuan. ⁷ Agora sira hatene ona katak, buat hotu nebee Ita Boot foo ba Hau mai husi Ita Boot. ⁸ Tanba Hau hatoo tiha ona liafuan hotu-hotu nebee Ita Boot foo mai Hau, i sira simu tiha ona. Sira hatene katak Hau mai duni husi Ita Boot, i sira fiar katak Ita Boot mak haruka Hau mai.

⁹ Hau harohan ba sira. Hau laos harohan ba ema hotu iha mundu nee, maibee Hau harohan ba sira nebee mak Ita Boot foo mai Hau, tanba sira nee Ita Boot nian. ¹⁰ See deit mak Hau nian, Ita Boot nian. Ita Boot mak foo sira nee mai Hau, i sira hatudu sai ona Hau nia kbiit. ¹¹ Agora Hau atu fila ona ba Ita Boot, Hau la hela tan ona iha mundu, maibee sira sei hela iha mundu nee. Aman Santu, kuidadu sira ho Ita Boot nia kbiit† nebee mak Ita Boot foo tiha ona mai Hau. Ho nunee sira hamutuk ida deit hanesan Ita Nain rua ida deit. ¹² Durante Hau hamutuk ho sira, Hau kuidadu sira ho Ita Boot nia naran nebee Ita Boot foo mai Hau. Hau tau matan ba sira. Nunee sira iha hotu, so ida deit mak lakon. Ema ida nee tenki lakon duni tuir buat nebee hakerek nanis ona iha Livru Sagradu.✧

¹³ Agora Hau atu baa ona iha Ita Boot, maibee Hau harohan buat sira nee bainhira Hau sei iha mundu nee, atu sira nia laran bele haksolok teb-tebes hanesan mos Hau nia laran haksolok. ¹⁴ Hau foo hatene tiha ona Ita Boot nia liafuan ba sira. Hau laos ema mundu nian, sira mos lae. Nee

mak ema seluk iha mundu nee odi sira. ¹⁵ Hau la husu atu Ita Boot hasai sira husi mundu nee, maibee Hau husu atu Ita Boot proteje sira husi aat nain. ¹⁶ Sira laos mundu nian, hanesan Hau mos laos mundu nian.

¹⁷ Uza Ita Boot nia liafuan hodi halo sira nia laran moos, tanba Ita Boot nia liafuan sempre loos. ¹⁸ Hanesan Ita Boot haruka Hau mai iha mundu nee, nunee mos Hau haruka sira baa iha mundu tomak. ¹⁹ Hau entrega Hau nia Aan tomak ba Ita Boot atu sira mos bele entrega sira nia aan tomak sai Ita Boot nian lo-loos.”

Nai Jesus halo orasaun ba ema hotu nebee sei fiar aban-bainrua

²⁰ Jesus harohan nafatin dehan, “Hau halo orasaun laos ba Hau nia eskolante sira deit, maibee Hau mos halo orasaun ba ema nebee aban-bainrua sei fiar mai Hau liu husi sira nia liafuan.

²¹ Hau nia Aman, Hau husu atu sira hotu hamutuk ida deit, hanesan Ita Boot ho Hau mos ida deit. Hau harohan atu sira laran ida ho Ita Nain rua, atu nunee ema iha mundu nee bele fiar katak Ita Boot mak haruka Hau mai. ²² Ita Boot foti aas tiha ona Hau, i Hau mos foti aas tiha ona sira atu nunee sira sai laran ida hanesan Ita Nain rua mos laran ida. ²³ Nunee Hau ida deit ho sira, i Ita Boot ida deit ho Hau, too sira sai neon ida laran ida. Ho nunee ema iha mundu sei hatene katak Ita Boot mak haruka Hau mai, i Ita Boot sempre hadomi sira, hanesan Ita Boot hadomi Hau.

²⁴ Hau nia Aman, ema sira nebee Ita Boot foo tiha ona mai Hau nee, Hau hakarak atu sira hela hamutuk ho Hau. Nunee sira bele haree katak Ita Boot foti aas tiha ona Hau tanba Ita Boot hadomi nanis Hau molok mundu nee iha.

²⁵ Hau nia Aman, Ita Boot sempre halo buat nebee mak loos. Maski ema mundu nian la konhese Ita Boot, maibee Hau konhese, i Hau nia eskolante sira nee hatene katak Ita Boot mak haruka Hau mai. ²⁶ Hau foo konhese tiha ona ita Boot ba sira, i Hau sei foo konhese nafatin ba sira atu nunee Ita Boot nia domin mai Hau bele hela iha sira, i Hau mos hela iha sira.”

18

*Ema kaer Nai Jesus
(Mateu 26:47-56; Marcos 14:43-50; Lucas 22:47-53)*

¹ Bainhira Jesus halo orasaun hotu ona, Nia ho Nia eskolante sira baa iha mota

* **17:6** Versikulu nee iha lian Gregu dehan Jesus foo konhese Nia Aman nia “naran”, nee dehan katak Nia Aan.

† **17:11** Lian Gregu iha nee dehan, “Ita Boot nia naran”. Nee hatudu ba Nai Maromak nia kbiit ho prezensa.

✧ **17:12** Salmus (Mazmur) 41:9; João 13:18

Sedron nia sorin ba. Iha nebaa iha toos oliveira ida, i Jesus ho Nia eskolante sira tama iha toos nee.

² Judas ida nebee faan Jesus mos hatene fatin nee, tanba dala barak Jesus ho Nia eskolante sira halibur hamutuk iha nebaa.

³ Nunee Judas mai hamutuk ho tropas Roma lubuk ida ho mos seguransa uma kreda boot nian balu. Ema seguransa sira nee mai tanba nai lulik nia ulun sira ho ema Farizeu sira mak haruka. Sira hotu lori ahi-oan, ahi ho mos sasaan kroat.

⁴ Jesus hatene ona buat nebee mak atu akontese ba Nia, nunee Nia sai baa hodi husu ema sira nee dehan, "Imi buka see?"

⁵ Sira hataan, "Jesus, Ema Nazaré."

Jesus hataan, "Hau mak nee." Judas ida nebee faan Jesus mos hamriik hamutuk ho sira. ⁶ Bainhira Jesus dehan, "Hau mak nee", sira hotu hakiduk monu ba rai.

⁷ Jesus husu fali ba sira dehan, "Imi buka see?"

Sira hataan, "Jesus, Ema Nazaré."

⁸ Jesus hataan, "Hau hatete tiha ona ba imi, Hau mak nee. Se imi buka duni Hau, entaun husik Hau nia eskolante sira nee fila ona." ⁹ Jesus koalia nunee atu halo tuir Nia liafuan nebee uluk Nia harohan ba Nia Aman dehan, "Ema nebee Ita Boot foo mai Hau nee, ida mos la lakon."

¹⁰ Iha tempu nee, Simão Pedro lori hela surik. Nia losu surik nee hodi tesi kotu tiha nai lulik boot nia atan ida nia tilun sorin loos. Atan nee naran Malku. ¹¹ Jesus dehan ba Pedro, "Hatama tiha o nia surik ba iha nia fatin. O hanoin Hau la bele simu terus nebee Hau nia Aman desidi tiha ona ka?"*

Ema lori Nai Jesus ba iha nai lulik Anás nia uma

¹² Depois tropas Roma ho sira nia komandante, ho mos ema Judeu nebee halo seguransa iha uma kreda boot kaer Jesus i futu Nia. ¹³ Sira lori Nia baa uluk iha Anás nia uma, Anás nee Kaifás nia banin. Kaifás mak nai lulik boot iha tinan nebaa, ¹⁴ nia mak uluk foo hanoin ba nai ulun Judeu sira katak, diak liu ema ida mate hodi povu tomak nia fatin.*

Pedro nega Nai Jesus

(Mateus 26:69-70; Marcos 14:66-68; Lucas 22:55-57)

¹⁵ Simão Pedro ho eskolante ida seluk lao tu-tuir Jesus husi kotuk too nai lulik boot nia uma. Eskolante ida seluk nee nai lulik boot konhese hela, nunee bainhira ema lori Jesus tama too uma oin, eskolante nee mos tama. ¹⁶ Maibee Pedro la bele

tama, nia hamriik iha liur deit besik portaun. Tanba nai lulik boot konhese hela eskolante ida seluk nee, entaun eskolante nee baa koalia ho atan feto nebee mak hein portaun, nunee Pedro bele tama. ¹⁷ Depois feto nebee hein portaun nee husu ba Pedro, "O mos Ema nee nia eskolante ida, loos ka lae?"

Maibee Pedro hataan, "Lae."

¹⁸ Iha kalan nee rai malirin, nunee atan sira ho mos seguransa uma kreda boot sunu ahi, i sira hamriik haneruk hela ahi. Entaun Pedro mos hamriik hamutuk ho sira hodi haneruk ahi.

Nai lulik boot investiga Nai Jesus

(Mateus 26:59-66; Marcos 14:55-64; Lucas 22:66-71)

¹⁹ Iha tempu nee, nai lulik boot husu Jesus kona ba Nia eskolante sira ho mos kona ba Nia hanorin.

²⁰ Jesus dehan, "Hau baibain koalia iha ema barak nia oin, Hau nunka koalia subar. Hau sempre hanorin iha area uma kreda boot nian ho mos iha uma kreda sel-seluk, fatin sira nee mak ema Judeu sira baibain halibur hamutuk. ²¹ Entaun nusaa mak ita husu fali buat sira nee mai Hau? Husu deit ba sira nebee mak rona tiha ona Hau nia hanorin. Sira hatene kona ba buat nebee Hau hatete."

²² Jesus koalia nunee, seguransa ida nebee hamriik besik Nia basa Nia oin hodi dehan, "O brani hataan nunee ba nai lulik boot ka?"

²³ Jesus hataan dehan, "Se karik Hau koalia sala, hatudu took Hau nia sala iha nebee. Maibee se Hau koalia loos, nusaa mak o basa fali Hau?"

²⁴ Depois Anás haruka ema lori Jesus ba iha nai lulik boot Kaifás nia uma. Bainhira sira lori Nia, Nia liman futu metin hela.

Pedro nega tan Nai Jesus

(Mateus 26:71-75; Marcos 14:69-72; Lucas 22:58-62)

²⁵ Iha tempu nebaa Simão Pedro sei hamriik haneruk hela ahi. Iha ema balu husu dehan, "O mos Nia eskolante ida, loos ka lae?"

Maibee Pedro nega dehan, "Lae!"

²⁶ Iha nebaa iha nai lulik boot nia atan ida, nia sei maluk ho ema nebee mak Pedro tesi kotu nia tilun nee. Atan nee husu ba Pedro, "Hau haree ohin o hamutuk ho Nia iha toos oliveira laran, loos ka lae?"

²⁷ Maibee Pedro nega dala ida tan. Iha momentu nee kedas manu kokoreek.

Nai Jesus iha governador Pilatus nia oin

(Mateus 27:1-2,11-14; Marcos 15:1-5; Lucas 23:1-5)

²⁸ Iha dadeer-saan, ema Judeu sira lori Jesus husi Kaifás nia uma ba iha governador Roma nia uma. Too iha nebaa, sira lakohi tama liu ba laran, tanba governador laos ema Judeu, nunee se sira tama karik, lei Judeu bandu sira la bele tuir festa Paskua. ²⁹ Entaun governador Pilatus sai mai hasoru malu ho sira hodi husu, "Nia halo sala saida mak imi mai kesar iha hau?"

³⁰ Sira hataan, "Se Nia laos ema kriminozu, ami la lori Nia mai iha ita boot."

³¹ Pilatus dehan, "Lori Nia baa hodi foo justisa tuir imi nia lei rasik."

Maibee sira hataan, "Ami ema Judeu la iha direitu atu foo kastigu mate ema."

³² Sira hatete nunee atu Jesus nia liafuan kona ba oinsaa mak Nia atu mate bele sai realidade.*

³³ Nunee Pilatus tama fali iha uma laran. Nia bolu Jesus mai hodi husu, "O mak ema Judeu sira nia Liurai ka?"

³⁴ Jesus hataan, "Pergunta nee mai husi ita rasik ka, ema ruma mak foo hatene ba ita kona ba Hau?"

³⁵ Pilatus hataan fali dehan, "O hatene hau nee see. Hau ema Judeu ka?! O nia maluk Judeu rasik ho nai lulik nia ulun sira mak entrega O mai Hau. O nia sala saida?"

³⁶ Jesus hataan, "Laos ema mundu nian mak hili Hau sai Liurai. Se nunee karik, entaun ohin ema Judeu sira baa kaer Hau nee, Hau nia reinu sei funu hasoru sira. Maibee Hau nia kbiit atu ukun laos husi nee."

³⁷ Pilatus husu, "Entaun O nee Liurai ka?"

Jesus hataan, "Ita rasik mak dehan katak Hau Liurai. Hau mai iha mundu atu foo sasin kona ba lia loos. See mak kaer metin lia loos, nia rona Hau."

^{38a} Pilatus hataan fali dehan, "Lia loos? Saida mak nee?!"

Governador Pilatus hamonu kastigu mate ba Nai Jesus

(Mateus 27:15-31; Marcos 15:6-20; Lucas 23:13-25)

^{38b} Hotu tiha Pilatus sai fali ba liur hodi koalia ba ema Judeu sira dehan, "Hau la hetan sala ida iha Ema nee. ³⁹ Maibee tintinan iha tempu Paskua hau sempre hasai ema dadur ida ba imi. Agora imi hakarak hau husik imi nia Liurai nee ka?"

⁴⁰ Rona nunee, sira hataan ho hakilar dehan, "Lae! Laos Nia! Hasai mak Barabás." Afinal Barabás nee ema naok-teen boot ida.

19

¹ Depois Pilatus haruka nia tropas sira baku Jesus ho sikoti. ² Sira mos dulas ai tarak halo kabuar hanesan koroa liurai nian hodi tau ba Nia ulun. Sira foo hatais batina kor mean ida hanesan ema boot nian. ³ Depois sira ida-ida mai hakbesik Nia hodi goza Nia dehan, "Viva, ema Judeu sira nia Liurai!" I sira basa Nia oin fila-fila.

⁴ Hotu tiha Pilatus sai fali mai liur hatete ba ema barak nee dehan, "Haree ba, hau lori Nia sai mai atu imi hatene katak hau la hetan sala ida iha Nia." ⁵ Nunee Jesus sai mai ho koroa ai tarak iha Nia ulun i hatais hena mean. Pilatus hatete ba sira dehan, "Haree took, Nia mak nee!"

⁶ Bainhira nai lulik nia ulun sira ho seguransa uma kreda boot nian haree Jesus, sira hakilar dehan, "Prega tiha Nia ba krus! Prega tiha Nia ba krus!"

Maibee Pilatus hataan, "Imi lori Nia baa prega ba! Hau la hetan sala ida iha Nia."

⁷ Ema Judeu sira hataan, "Tuir ami nia lei, Nia tenki hetan kastigu mate tanba Nia foti Nia Aan dehan Nia mak Maromak nia Oan."

⁸ Bainhira Pilatus rona sira nia liafuan, nia tauk loos. ⁹ Nunee nia lori Jesus tama fali ba uma laran. Depois nia husu, "O nee ema nebee?" Maibee Jesus la hataan buat ida.

¹⁰ Pilatus dehan, "Nusaa mak O lakohi hataan mai hau? O la hatene hau ka? Hau iha kbiit atu husik O, hau mos iha kbiit atu prega O ba krus too mate."

¹¹ Jesus hataan, "Ita boot nia kbiit nee mai husi leten. Se laos husi leten, ita boot la bele halo buat ida mai Hau. Nee duni ema nebee entrega Hau ba ita boot, nia sala boot liu fali ita boot nian."

¹² Rona tiha Jesus nia liafuan nee, Pilatus buka dalan atu husik tiha Jesus. Maibee ema Judeu sira hakilar tan dehan, "Se senhor husik Ema nee, entaun senhor sai inimigu ba liurai boot César. Tanba ema nebee foti aan hanesan liurai, nia kontra César."

¹³ Bainhira Pilatus rona liafuan nee, nia haruka ema lori Jesus sai fali ba liur. Depois Pilatus baa tuur iha kadeira juis nian iha fatin ida ema bolu Fatin Nahe Fatuk, iha lian Ebreu dehan Gabata.

¹⁴ Momentu nee besik meudia ona, iha loron preparasaun ba festa Paskua nian. Pilatus hatete ba ema sira nee dehan, "Imi nia Liurai mak nee!"

¹⁵ Sira hakilar dehan, "Halakon tiha Nia! Halakon tiha Nia! Prega tiha Nia ba krus!"

Pilatus husu fali, "Imi hakarak hau prega imi nia Liurai ba krus ka?"

* 18:32 João 3:14, 12:32-33

Maibee nai lulik nia ulun sira hataan, "Ami nia liurai mak César deit. La iha tan seluk."

^{16a} Too ikus Pilatus entrega Jesus ba sira atu prega ba krus too mate.

Ema prega Nai Jesus iha krus

(*Mateus 27:32-44; Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43*)

^{16b} Nunee tropas sira lori Jesus sai. ¹⁷ Jesus rasik hulana hela Nia krus. Sira sai husi sidade lao too iha fatin ida naran Fatin Ulun Ruin, iha lian Ebreu dehan Golgota.

¹⁸ Too iha nebaa, sira prega Jesus iha krus. Sira mos prega ema nain rua tan iha krus iha Jesus nia sor-sorin, Jesus mak iha klaran. ¹⁹ Pilatus haruka ema hakerek liafuan iha ai kabelak ida, depois taka iha Jesus nia krus leten. Liafuan nee hakerek hanesan nee: "Jesus Ema Nazaré, ema Judeu sira nia Liurai."

²⁰ Ema Judeu barak lee liafuan nee, tanpa fatin nebee prega Jesus ba iha krus nee la dook husi sidade, i liafuan nee hakerek iha lian Ebreu, Latin, ho lian Gregu. ²¹ Maibee nai lulik Judeu nia ulun sira baa hatete ba Pilatus dehan, "Senhor la bele hakerek 'ema Judeu sira nia Liurai!' Diak liu hakerek hanesan nee: 'Ema nee dehan, Nia mak ema Judeu sira nia Liurai.'"

²² Maibee Pilatus hataan, "Buat nebee hau hakerek tiha ona, la bele troka fali."

²³ Bainhira tropas sira prega tiha Jesus iha krus, sira nain haat fahe Jesus nia hena ba malu. Hela deit Nia hena naruk ida nebee soru tomak husi leten too kraik, la suku. ²⁴ Depois tropas sira hatete ba malu, "Ita lalika lees hena naruk nee. Mai ita dada rifa deit, atu hatene see mak bele hetan." Buat nee akontese hodi halo tuir saida mak hakerek iha Livru Sagradu dehan,

"Sira fahe Hau nia hena ba malu;

sira dada rifa para hatene, Hau nia hena naruk monu ba see."

Nunee tropas sira halo tuir duni liafuan nee.^{*}

²⁵ Iha momentu nee Jesus nia inan, Nia inan nia alin fetu, Kleofas nia kabena Maria, ho Maria Madalena hamriik besik hela krus. ²⁶ Jesus haree Nia inan iha nebaa i haree Nia eskolante ida nebee Nia hadomi liu nee mos hamriik besik, depois Nia dehan ba Nia inan, "Hau nia inan, ida nee ita nia oan." ²⁷ I Nia hatete ba Nia eskolante nee dehan, "Ida nee o nia inan." Komesa husi loron nee, eskolante nee lori Jesus nia inan baa hela iha nia uma.

Nai Jesus mate

(*Mateus 27:45-56; Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49*)

²⁸ Jesus hatene katak Nia halo hotu ona Nia knaar. Nunee, atu halo tuir buat nebee hakerek iha Livru Sagradu, Nia dehan, "Hau hamrook."^{*}

²⁹ Iha nebaa iha manko ida, tua siin iha laran. Ema ida baa foti esponza rohan ida habokon ho tua siin nee, tau ba iha ai hisopu hodi lolo ba iha Jesus nia ibun. ³⁰ Jesus koko tiha tua siin nee, Nia dehan, "Hotu ona." Depois Nia hakruuk hodi hakotu Nia iis.

Soldadu sona diman ba Nai Jesus nia sorin

³¹ Loron nee Sesta, loron preparasaun ba Sabadu, aban fali loron boot Paskua nian. Nai ulun Judeu sira lakohi atu ema nia mate isin tara nafatin iha krus leten iha loron Sabadu. Entaun sira baa husu Pilatus atu haruka ema baa baku tohar tiha ema nebee tara iha krus nee nia ain para sira bele mate lalais. ³² Nunee tropas sira baa uluk ema nain rua nebee mak prega iha Jesus nia sorin loos ho sorin karuk hodi baku tohar sira nia ain. ³³ Maibee bainhira sira too iha Jesus, sira haree Nia mate tiha ona. Nunee sira la baku tohar Nia ain. ³⁴ Maibee soldadu ida hodi diman sona Jesus nia sorin, derepentin raan ho bee suli sai.

³⁵ Ida nebee konta buat nee ba imi, nia haree ho matan rasik, nee mak nia hatene katak buat nebee nia konta nee loos duni. Nia foo sasin atu imi mos bele fiar.

³⁶ Buat nee akontese ba Jesus tuir saida mak hakerek nanis ona iha Livru Sagradu dehan, "Nia ruhi ida mos ema la baku tohar."^{*} ³⁷ Iha Livru Sagradu mos hakerek dehan, "Sira sei hateke ba Ida nebee mak sira sona."^{*}

Ema hakoi Nai Jesus nia mate isin

(*Mateus 27:57-61; Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56*)

³⁸ Depois José husi sidade Arimateia baa husu lisensa ba Pilatus atu hasai Jesus nia mate isin. José nee Jesus nia eskolante ida, maibee nia sub-subar deit tanpa nia tauk nai ulun Judeu sira. Pilatus foo lisensa, nunee José baa hasai Jesus nia mate isin. ³⁹ Nicodemos, ida nebee uluk mai hasoru Jesus iha kalan, nia mos baa hamutuk ho José. Nia lori ai morin ho mina morin diak nian hamutuk maizoumenus kilu tolu-nulu. ⁴⁰ Ema nain rua nee lori Jesus nia mate isin, depois falun ho hena mutin diak nian hamutuk ho ai morin ho

^{*} 19:24 Salmus (Mazmur) 22:19 ^{*} 19:28 Salmus (Mazmur) 69:22, 22:16 ^{*} 19:36 Ézodu (Keluaran) 12:46; Númerus (Bilangan) 9:12; Salmus (Mazmur) 34:21 ^{*} 19:37 Zacarias 12:10; Apokalipse 1:7

mina morin nee. Ida nee tuir ema Judeu sira nia kultura hakoi mate.

⁴¹ Iha fatin nebee ema prega Jesus, iha toos ida. Iha toos laran nee iha rate foun ida mak seidak uza hodi hakoi mate. ⁴² Tempu badak ona tanba atu tama ona ba laron Sabadu, ema Judeu nia laron deskansa. Nunee sira nain rua haloot Jesus nia mate isin iha rate nee, tanba besik hela.*

20

Nai Jesus moris fila fali

(*Mateus 28:1-8; Marcos 16:1-8; Lucas 24:1-12*)

¹ Iha laron Domingo, dadeer-saan nakukun, Maria Madalena baa iha rate. Too iha nebaa, nia haree fatuk ida hodi taka rate nee muda sees tiha ona. ² Nunee nia halai baa foo hatene Simão Pedro ho eskolante ida nebee Jesus hadomi liu nee. Nia dehan, "Ema foti tiha ona ita nia Nai nia mate isin husi rate, sira tau iha nebee ami la hatene."

³ Nunee Pedro ho eskolante ida seluk nee baa iha rate. ⁴ Sira nain rua halai, maibee eskolante ida seluk nee halai makaas liu i nia mak too uluk iha rate. ⁵ Nia hakruuk hateke tama ba rate laran, nia haree hetan hena mutin nebee uza hodi falun mate isin, maibee nia la tama liu ba laran.

⁶ Simão Pedro too ikus, i nia tama kedas ba rate laran. Nia haree hena mutin nee iha nebaa. ⁷ Nia mos haree hena nebee mak ema bobar ba Jesus nia ulun, hena nee hikor tiha ona, la tau hamutuk ho hena seluk. ⁸ Depois eskolante ida nebee too uluk nee mos tama ba laran. Nia haree i fiar. ⁹ Iha tempu nebaa sira nain rua seidak kompriende buat nebee hakerek nanis ona iha Livru Sagradu dehan Jesus tenki moris fali husi mate. ¹⁰ Depois eskolante nain rua nee fila ba uma.

Nai Jesus hatudu Aan ba Maria Madalena

(*Mateus 28:9-10; Marcos 16:9-11*)

¹¹ Maibee Maria sei hamriik tanis hela iha rate oin. Tanis dadauk, nia hakruuk hodi hateke ba rate laran. ¹² Nia haree anju rua hatais hena mutin. Sira tuur iha fatin nebee foin dadauk Jesus nia mate isin latan ba nee. Ida tuur iha ulun, ida seluk tuur iha ain. ¹³ Sira husu ba Maria, "Senhora, tansaa mak ita tanis?"

Nia hataan, "Ema hasai tiha ona hau nia Nai nia mate isin, sira tau iha nebee hau la hatene."

¹⁴ Koalia hotu tiha Maria hateke ba kotuk, nia haree Jesus hamriik hela iha nebaa, maibee nia la hatene katak nee Jesus.

¹⁵ Jesus husu nia dehan, "Senhora, tansaa mak ita tanis? Ita buka see?"

Maria la konhese Jesus, nia hanoin toos nain mak koalia ho nia. Entaun nia husu fali dehan, "Senhor, se karik ita boot mak lori Nia baa tau fali iha fatin seluk, foo hatene mai hau, ita boot tau Nia iha nebee, atu hau bele baa foti Nia."

¹⁶ Jesus hatete ba nia, "Maria!"

Maria fila oin hodi hateke ba Jesus dehan, "Raboni", iha lian Ebreu dehan "Mestri."

¹⁷ Jesus dehan, "La bele kaer Hau, tanba Hau seidak sae fali ba iha Hau nia Aman. Maibee baa foo hatene ba Hau nia maunalin sira katak agora Hau atu sae fali ona ba iha Hau nia Aman, Nia mos imi nia Aman. Nia nee Hau nia Maromak ho mos imi nia Maromak."

¹⁸ Nunee Maria Madalena baa foo hatene Jesus nia eskolante sira dehan, "Ohin hau haree ita nia Nai!" Depois nia foo hatene Jesus nia lia menon ba sira.

Nai Jesus hatudu Aan ba Nia eskolante sira

(*Mateus 28:16-20; Marcos 16:14-18; Lucas 24:36-49*)

¹⁹ Iha Domingo kalan, Jesus nia eskolante sira halibur hamutuk, sira xavi odamatan metin tanba tauk nai ulun Judeu sira. Derepent deit Jesus mai hamriik iha sira nia klanan hodi kumprimenta sira dehan, "Maromak foo pas ba imi!" ²⁰ Koalia tiha nunee, Jesus mos hatudu Nia liman kanek ho sorin kanek ba sira. Bainhira sira haree sira nia Nai, sira kontenti teb-tebes.

²¹ Depois Jesus hatete ba sira dala ida tan, "Maromak foo pas ba imi. Hanesan Hau nia Aman haruka Hau mai, nunee mos Hau haruka imi baa." ²² Depois Nia huu Nia iis ba sira hodi dehan, "Simu Espiritu Santu ba. ²³ Se imi foo perdaun ba ema ruma nia sala, Maromak mos foo perdaun ba nia. Se imi la foo perdaun ba nia sala, Maromak mos la foo perdaun ba nia."*

Nai Jesus hatudu Aan ba Tomé

²⁴ Husi Jesus nia eskolante nain sanulu resin rua, iha ida naran Tomé, baibain ema bolu Kaduak. Bainhira Jesus hatudu Aan ba Nia eskolante sira, Tomé nee la iha. ²⁵ Nunee eskolante sira seluk dehan ba nia, "Ami haree tiha ona ita nia Nai!"

* **19:42** Tuir ema Judeu, kuandu loro matan monu mak tama ona ba laron foun. Nunee bainhira loro matan monu iha Sesta, tama kedas ba laron Sabadu. Iha laron Sabadu sira la bele halo servisu. ✧ **20:23** Mateus 16:19, 18:18

Maibee Tomé hatete ba sira dehan, "Hau haree lai pregu fatin iha Nia liman hodi hatama hau nia liman fuan ba, i hau hatama lai hau nia liman ba iha Nia sorin kanek. Nee mak foin hau fiar!"

²⁶ Liu tiha semana ida, Jesus nia eskolante sira halibur malu fali iha uma, Tomé mos iha nebaa. Odamatan xavi metin hotu, maibee Jesus mai hamriik iha sira nia klaran hodi kumprimenta sira dehan, "Maromak foo pas ba imi!"
²⁷ Depois Jesus hatete ba Tomé, "Haree Hau nia liman, i hatama o nia liman fuan ba! Lolo o nia liman mai hodi hatama iha Hau nia sorin kanek nee. Keta duvida tan maibee fiar ba!"

²⁸ Tomé dehan ba Jesus, "Hau nia Nai. Hau nia Maromak!"

²⁹ Depois Jesus hatete ba Tomé, "O fiar tanba o haree tiha ona Hau. Maibee ema nebee fiar maski nia la haree Hau, nia hetan bensaun boot liu tan."

Livru nee hakerek atu ema bele fiar ba Nai Jesus

³⁰ Jesus halo milagre barak tan iha Nia eskolante sira nia oin hodi hatudu Maromak nia kbiit. Milagre sira nee la hakerek hotu iha livru nee. ³¹ Maibee buat sira nee hakerek atu imi bele fiar katak Jesus mak Mesias, Maromak nia Oan. Liu husi imi nia fiar ba Nia mak imi hetan moris rohan-laek.

21

Nai Jesus hatudu Aan ba Nia eskolante iha tasi ibun

¹ Iha loran ida Jesus hatudu Aan ba Nia eskolante sira dala ida tan, iha tasi Tiberiades.* Istoría nee hanesan nee: ² Iha tempu nee Jesus nia eskolante balu hamutuk iha fatin ida. Sira nee mak Simão Pedro, Tomé ema baibain bolu Kad-uak, Natanael husi aldeia Kaná provinsia Galileia, Zebedeu nia oan nain rua ho mos eskolante nain rua tan.

³ Iha momentu nebaa Simão Pedro dehan, "Hau atu baa tasi hodi tiha ikan."

Eskolante sira seluk hataan, "Ami baa hotu." Entaun sira baa sae roo, maibee tiha ikan kalan tomak, la hetan buat ida.*

⁴ Iha dadeer-saan rai huun mutin, Jesus hamriik iha tasi ibun, maibee eskolante sira nee la konhese katak Nia nee Jesus. ⁵ Jesus bolu sira hodi husu, "Belun sira, imi hetan ikan ruma ka lae?"

Sira hataan, "Ami la hetan buat ida."

⁶ Entaun Nia hatete ba sira, "Soe imi nia redi baa iha roo nia sorin loos mak imi sei hetan."

Bainhira sira soe redi, sira atu dada fali redi nee ba iha roo, dada la bele, tanba iha ikan barak teb-tebes.*

⁷ Depois eskolante ida nebee Jesus hadomi liu nee hatete ba Pedro, "Ita nia Nai mak iha nebaa." Bainhira Simão Pedro rona katak sira nia Nai mak iha nebaa, nia hatais fali nia faru, tanba ohin nia hasai nia faru atu bele servisu. Depois nia haksoit tuun ba bee laran hodi nani ba tasi ibun. ⁸ Eskolante sira seluk mak hean roo, dada tuir redi nebee nakonu ho ikan nee. Sira hean roo too iha tasi ibun laduun dook, maizoumenus metru atu ida.

⁹ Bainhira sira tuun husi roo, sira haree ahi lakan, ikan balu tunu hela iha ahi nee, iha mos paun. ¹⁰ Depois Jesus hatete ba sira, "Ikan nebee imi foin hetan nee, lori balu mai."

¹¹ Entaun Simão Pedro sae ba roo leten hodi dada redi nee ba tasi ibun. Redi nee nakonu ho ikan bo-boot, hamutuk atu ida lima-nulu resin tolu. Maski ikan barak hanesan nee, maibee redi la naklees.

¹² Jesus hatete ba sira, "Mai haan ona." Eskolante sira la iha ida mak brani husu tuir Nia nee see. Sira hatene katak Nia nee sira nia Nai.

¹³ Depois Jesus baa foti paun hodi foo ba sira, ikan mos Nia halo nunee.

¹⁴ Durante Jesus moris fali husi mate, ida nee mak dala tolu ona Nia hatudu Aan ba Nia eskolante sira.

Nai Jesus koalia ho Pedro

¹⁵ Bainhira sira haan hotu tiha, Jesus husu ba Simão Pedro dehan, "Simão, João nia oan, o hadomi Hau liu fali sira hotu ka?"

Pedro hataan, "Loos Nai, Ita Boot hatene hau hadomi Ita Boot."

Jesus dehan, "Entaun hein Hau nia bibi oan sira."

¹⁶ Dala ida tan Jesus husu ba nia, "Simão, João nia oan, o hadomi Hau ka?"

Nia hataan, "Loos Nai, Ita Boot hatene hau hadomi Ita Boot."

Jesus dehan tan, "Entaun tau matan ba Hau nia bibi sira."

¹⁷ Jesus husu ba dala tolu dehan, "Simão, João nia oan, o hadomi Hau ka?"

Pedro laran susar tanba Jesus husu nia dala tolu kedas dehan, "O hadomi Hau ka?" Nunee nia dehan, "Nai, Ita Boot hatene buat hotu, Ita Boot hatene katak hau hadomi Ita Boot."

Jesus hatete ba nia, "Entaun hein Hau nia bibi sira. ¹⁸ Hau hatete lo-loos ba o, uluk o sei joven, o kesi o nia kanotak hodi

* 21:1 Tasi Tiberiades mak tasi Galileia. ✧ 21:3 Lucas 5:5 ✧ 21:6 Lucas 5:6

lao tuir o nia hakarak rasik. Maibee aban-bainrua o katuas ona, o sei lolo o nia liman atu ema seluk kesi i lori o ba iha fatin nebee mak o lakohi atu baa.”¹⁹ Jesus nia liafuan nee foo sai oinsaa mak Pedro atu mate hodi hatudu sai Maromak nia kbiit boot.[†]

Hotu tiha Jesus hatete ba Pedro, “Mai tuir Hau!”

Eskolante nebee Jesus hadomi

²⁰ Pedro hateke ba kotuk, nia haree eskolante ida nebee Jesus hadomi liu lao tuir sira. Eskolante nee mak uluk tuur sadere ba Jesus bainhira haan kalan hamutuk, nia mak husu ba Jesus dehan, “Nai, see mak atu faan Ita Boot?”[✧] ²¹ Bainhira Pedro haree eskolante nee, nia husu ba Jesus, “Nai, oinsaa kona ba nia?”

²² Jesus hataan, “Se karik Hau hakarak nia moris nafatin too Hau fila fali mai, o la presiza hatene. O tenki tuir Hau.”

²³ Tanba Jesus koalia nunee mak ema nebee fiar ba Nia komesa konta ba malu katak eskolante ida nee sei la mate. Afinal Jesus laos dehan eskolante nee aban-bainrua la mate. Maibee Nia dehan, “Se karik Hau hakarak nia moris nafatin too Hau fila fali mai, o la presiza hatene.”

João taka nia surat

²⁴ Eskolante ida nee mak foo sasin kona ba akontesimentu sira nee. Nia mak hakerek buat sira nee, i ita hatene katak buat nebee nia foo sai nee loos hotu.

²⁵ Sei iha buat barak tan mak Jesus halo. Se karik hakerek buat sira nee hotu, hau hanoin fatin iha mundu nee la too atu rai livru sira nee.

[†] **21:19** Tuir istoria balu, tinan tolu-nulu tan Pedro mos mate iha krus. Maibee nia senti nia la merese atu mate hanesan Nai Jesus, nunee nia husu atu sira prega nia ho ulun tuun. [✧] **21:20** João 13:25

Apostolu sira nia Istoría

Nai Maromak promete atu haruka Espiritu Santu mai

¹ Senhor Teófilo * mak hau respeita.

Iha hau nia livru ida uluk, hau hakerek kona ba buat hotu-hotu nebee Jesus halo, ho buat hotu-hotu nebee Nia hanorin, ²⁻³ too loron nebee mak Nia sae fali ba lalehan. Jesus hetan terus too mate tiha, depois Nia moris fila fali hodi hatudu Nia Aan ba Nia apostolu sira fila-fila durante loron haat-nulu. Nunee Nia hatudu katak Nia moris fali duni husi mate. Nia mos koalia ho sira kona ba Maromak ukun nudar Liurai. Molok Nia sae ba lalehan, Nia foo tan lia menon hodi kbiit Espiritu Santu nian ba Nia apostolu sira nebee Nia hili tiha ona.

⁴ Iha loron ida, Jesus hamutuk ho Nia apostolu sira, Nia foo orden ba sira dehan, “Keta husik lai Jerusalém. Maibee hein iha nee too Hau nia Aman foo Espiritu Santu ba imi, tuir Nia promete ona, i tuir imi mos rona ona husi Hau. ⁵ Uluk João foo sarani ema hodi bee, maibee la kleur tan, Maromak sei foo sarani imi hodi Espiritu Santu.”*

Nai Jesus sae ba lalehan

⁶ Dala ida Jesus hasoru malu ho Nia apostolu sira, sira husu, “Nai, agora Ita Boot atu hasai Israel husi okupasaun Roma hodi halo ita ukun aan fali ka seidauk?”

⁷ Jesus hataan, “Kona ba tempu ho loron nee, so Hau nia Aman mak iha direitu hodi desidi, imi lalika buka hatene. ⁸ Maibee bainhira Espiritu Santu tuun iha imi, Nia sei foo kbiit ba imi. Depois mak imi baa foo sasin kona ba Hau iha sidade Jerusalém, iha provinsia Judeia ho Samaria tomak, too mundu tomak.”*

⁹ Jesus koalia tiha hotu, Maromak halo Nia sae ba lalehan iha apostolu sira nia oin. Depois kalohan taka tiha Nia, i sira la haree tan Nia ona.*

¹⁰ Sira sei hateke nafatin ba lalehan, derepentí ema nain rua hatais hena mutin hamriik iha sira nia sorin ¹¹ hodi dehan,

“Galileia oan sira, nusaa mak imi hateke nafatin ba lalehan? Ohin imi haree Jesus sae ba lalehan. Nia sae oinsaa, aban-bainrua Nia fila fali mai husi lalehan mos hanesan nee.”

Sarani sira hili Matias hodi troka Judas

¹² Depois apostolu sira tuun husi foho Oliveira hodi fila fali ba sidade Jerusalém, lao maizoumenus kilometru ida.†

¹³ Too iha sidade, sira baa tama iha uma ida hodi sae liu ba andar leten, fatin nee mak durante nee sira hela. Apostolu sira nia naran mak tuir mai nee: Pedro ho João, Tiago ho André, Filipe ho Tomé, Bartolomeu ho Mateus, Tiago (Alfeu nia oan) ho Simão (nia ema Patriota),‡ ho mos Judas (Tiago nia oan).* ¹⁴ Apostolu sira nee halibur malu beibeik hodi halo orasaun ho neon ida laran ida, hamutuk ho Jesus nia inan Maria, ho feto balu tan, ho mos Jesus nia alin sira.

¹⁵ Iha loron ida, sarani sira maizoumenus atus ida rua-nulu halibur hamutuk. Pedro hamriik iha sira nia klaran ¹⁶ hodi hatete, “Maun-alin sira, uluk kedas Espiritu Santu foo hatene liu husi liurai David kona ba Judas, i Nia liafuon hakerek iha Livru Sagradu. Buat nebee Nia foo sai nee tenki akontese duni. Judas mak lori ema baa kaer Jesus. ¹⁷ Afinal nia nee ita nia ema ida, i nia mos servisu hamutuk ho ita.”

¹⁸ Bainhira Judas faan Jesus, nia uza osan nebee nia hetan husi nia hahalok aat nee hodi sosa rai pedasuk ida. Iha fatin nee nia monu riba ba rai too nia kabun nakfera, i nia tee oan fakar sai tiha. ¹⁹ Ema hotu iha sidade Jerusalém rona kona ba nia mate. Tanba nee mak sira bolu fatin nee hodi sira nia lian dehan Akeldama, nee katak “rai raan nian”.*

²⁰ Pedro hatutan tan, “Iha livru Salmus hakerek nanis ona kona ba Judas dehan, ‘Nia hela fatin sei sai fuik;

la iha ema ida hela tan iha nebaa.’

I hakerek mos dehan,

‘Nia knaar nee sei foo ba ema seluk.’*‡

²¹ Nee duni ita tenki hili fali ema seluk hodi troka Judas. Ita tenki hili ema ida nebee sempre hamutuk ho ita hodi akompanha Nai Jesus ba nebee-nebee ²² komesa husi João foo sarani Nia too Nia sae ba

* **1:1** Naran Teófilo iha lian Gregu katak “ema nebee hadomi Maromak”. Nee Lucas nia livru segundu nebee nia hakerek ba Teófilo. Haree Evanjelhu Lucas 1:1-4. † **1:5** Lucas 24:49; Mateus 3:11; Marcos 1:8; Lucas 3:16; João 1:33 ‡ **1:8** Mateus 28:19; Marcos 16:15; Lucas 24:47-48 † **1:9** Marcos 16:19; Lucas 24:50-51 † **1:12** Iha tempu nebaa mestri relijiaun Judeu sira bandu, iha loron Sabadu ema Judeu sira la bele lao dook liu kilometru ida, tanba iha loron nee la bele kaer servisu. Iha versikulu nee Lucas hakerek “loron Sabadu nia dook”, nee dehan katak kilometru ida. ‡ **1:13** Patriota sira luta para ema Judeu sira bele sai husi estadu Roma nia okos hodi ukun rasik aan. Ema mos bolu sira Zelote. † **1:13** Mateus 10:2-4; Marcos 3:16-19; Lucas 6:14-16 † **1:19** Mateus 27:3-8

‡ **1:20** Salmus (Mazmur) 69:25, 109:8 † **1:22** Mateus 3:16; Marcos 1:9, 16:19; Lucas 3:21, 24:51

lalehan. Ema nee sei hamutuk ho ita hodi foo sasin kona ba Jesus moris fali husi mate.”[✧]

²³ Pedro koalia hotu tiha, sarani sira hatudu ema nain rua. Ida naran José, baibain ema bolu Barsabás, nia naran ida tan mak Justo. Ema ida seluk naran Matias. ²⁴ Tuir mai sira halo orasaun hamutuk nunee: “Nai Maromak, Ita Boot hatene ema hotu-hotu nia laran. Nee duni, hatudu mai ami husi ema nain rua nee, Ita Boot hili ida nebee ²⁵ hodi troka Judas, para halao knaar nudar Jesus nia apostolu. Tanba Judas mate tiha ona husik nia knaar hodi baa iha fatin nebee mak nia merese atu hela.” ²⁶ Harohan hotu tiha, sira dada rifa, i rifa monu kona Matias. Nunee sira foti nia sai apostolu hamutuk ho sira nain sanulu resin ida.

2

Espiritu Santu tuun mai hodi domina sarani sira

¹⁻² Too iha Loron Pentakosta, * sarani sira halibur hamutuk iha uma ida. Derepentí sira rona lian ida husi lalehan hanesan anin boot. Lian nee makaas teb-tebes, too sira hotu iha fatin nee la rona tan ema seluk nia lian.[✧] ³ I sira haree buat ida hanesan nanaal, hanesan ahi lakan namkari tuun ba sira ida-idak nia ulun leten. ⁴ Espiritu Santu domina sira hotu, i sira komesa koalia lian oi-oín nebee sira nunka aprende, tuir Espiritu Santu foo ba sira.

⁵ Iha tempu nee, iha ema Judeu barak nebee hamtauk Maromak, sira mai hamutuk ona iha Jerusalém husi nasaun hotu-hotu. ⁶ Bainhira sira rona lian nee, ema barak halai mai halibur hamutuk. Sira bilaan tiha tanba sira ida-idak rona sira nia lian rasik husi sarani sira nia ibun. ⁷ Nee mak sira hotu admira hodi dehan ba malu, “Sira nebee koalia nee mesak ema Galileia! ⁸ Oinsaa mak ita bele rona sira koalia ho ita ida-idak nia lian rasik? ⁹ Ita mai husi rai Pártia, Média ho Elam, husi Mezopotámia, Judeia ho Kapadósia, husi Pontu ho Azia, ¹⁰ husi Frigia ho Panflia, husi Ejitu, ho mos husi parte Libia nebee besik sidade Sirene. Ita balu mai husi sidade Roma. ¹¹ Ita nebee husi Roma nee, balu ema Judeu, i balu laos ema Judeu maibee tama ona iha relijiaun Judeu. Iha tan ema balu mai husi ilha Kreta, i balu mai husi rai Arabi. Maibee ita hotu bele rona ema sira nee koalia fali ho ita nia

lian kona ba milagre nebee Maromak halo ona.” ¹² Sira hotu admira teb-tebes i bilaan tiha hodi husu ba malu dehan, “Saida mak nee?”

¹³ Maibee ema seluk goza fali sarani sira dehan, “Sira tua lanu.”

Pedro eslika ba ema barak

¹⁴ Depois Pedro hamriik ho nia maluk apostolu sanulu resin ida. I nia koalia ho lian makaas ba ema barak nee dehan, “Maluk Judeu sira ho imi hotu nebee mak hela iha sidade Jerusalém nee. See tilun mai hodi rona di-diak buat nebee mak hau atu hatoo. ¹⁵ Imi hanoin ami nee tua lanu. Laos nunee! Agora foin tuku sira dadeer! ¹⁶ Buat nebee imi haree nee hanesan Maromak nia profeta Joel hakerek nanis ona dehan,

¹⁷ ‘Maromak hatete,

“Molok mundu atu remata,

Hau sei haruka Hau nia Espiritu tuun ba iha ema hotu-hotu.

Imi nia oan mane sira ho oan feto sira sei foo tutan Hau nia lia menon.

Imi nia joven sira

sei haree buat nebee mak Hau hatudu ba sira.

I imi nia ferik-katuas sira

sei mehi buat nebee mak Hau foo ba sira.

¹⁸ Hau sei haruka Hau nia Espiritu tuun ba iha Hau nia atan mane ho atan feto sira,

i sira sei foo tutan Hau nia lia menon.

¹⁹ Hau sei halo sinal oi-oín iha lalehan nebee halo ema admira,

i sei halo sinal oi-oín iha mundu,

hanesan raan, ahi ho ahi suar makaas.

²⁰ Loro matan sei sai nakukun,

fulan sei sai mean hanesan raan.

Hotu tiha mak foin Nai Maromak nia loran nee too.

Iha loran furak ida nee Nai Maromak sei hatudu sai Nia kbiit boot.

²¹ I see mak husu tulun ba Nai,

sei hetan salvasaun.”^{✧✧✧}

²² Pedro hatutan tan dehan, “Israel oan sira, see tilun mai. Maromak halo milagre ho sinal oi-oín iha imi nia leet liu husi Jesus, Ema Nazaré. Imi rasik hatene buat nee. Maromak halo nunee atu imi hatene katak, Nia rasik mak haruka Jesus mai. ²³ Tuir Maromak nia planu nebee Nia desidí tiha ona hori uluk kedas, ema entrega Jesus ba imi. I imi entrega tutan ba ema aat atu prega Nia iha krus, nunee

* **2:1-2** Husi loran boot Paskua too Pentakosta loran lima-nulu. Ho nunee ita hatene katak, husi Nai Jesus moris fila fali too Espiritu Santu tuun mos loran lima-nulu. ✧ **2:1-2** Levítiku (Imamat) 23:15-21; Deuteronomíu (Ulangan) 16:9-11 ✧ **2:21** Joel 2:28-32 ✧ **2:23** Mateus 27:35; Marcos 15:24; Lucas 23:33; João 19:18

imi oho Nia.²⁴ Maibee Maromak halo Nia moris fila fali husi mate, i hasai Nia husi terus mate nian. Tanba mate la iha kbiit atu kaer metin Nia.²⁵

²⁵ Hori uluk liurai David foo sai kona ba Jesus nunee:
'Hau haree Nai Maromak sempre iha Hau nia oin.

Nia sempre iha Hau nia sorin,
nunee la iha buat ida mak bele halo Hau nakdoko.

²⁶ Nee mak Hau nia laran haksolok,
i Hau nia ibun hahii beibeik Nia.

Hau hakmatek tanba laran metin ba Nia.

²⁷ Tanba Nai Maromak la husik Hau iha ema mate sira nia fatin,

Nia la husik Nia Ema Santu nia isin dodok iha rate laran.

²⁸ Nai Maromak hatudu ona dalan moris mai Hau.

Nia halo Hau nia laran haksolok tebetes iha Nia oin.²⁹

²⁹ Maun-alin sira, ita nia bei-ala David koalía nee, la hatudu ba nia aan. Tanba nia mate tiha ona, ema hakoi, i nia rate sei iha hela ita nia leet too ohin loron. ³⁰ Maibee David nee Maromak nia profeta ida, i nia hatene katak Maromak jura ona ba nia atu halo nia jerasaun ida sai liurai.³¹ David haree ba aban-bainrúa. Nia foo hatene antes kedas dehan, Mesias, Salvador nebee Maromak atu haruka mai, sei moris fila fali husi mate. Maromak sei la husik hela Mesias iha ema mate sira nia fatin, i Nia mate isin sei la dodok iha rate laran.

³² Agora Maromak halo Jesus moris fali ona husi mate. Ami sira nee hotu haree ho ami nia matan rasik. ³³ Maromak foti aas tiha ona Jesus hodi tuur iha Nia sorin loos. I Jesus simu Espiritu Santu husi Nia Aman, depois Nia haruka tuun mai ami, tuir Maromak promete ona hori uluk. Saida mak imi rona ho haree agora nee, Maromak nia Espiritu. ³⁴ David rasik la sae ba lalehan, maibee nia hakerek kona ba Jesus dehan,

'Nai Maromak hatete ba hau nia Nai dehan,

"Mai tuur iha Hau nia sorin loos,

³⁵ too Hau halo O nia inimigu sira taka rabat iha O nia ain okos."³⁶

³⁶ Nunee imi ema Israel hotu-hotu tenki hatene katak, Jesus ida nebee imi prega iha krus too mate nee mak Mesias, Salvador nebee Maromak haruka mai. Maromak mos foti tiha ona Nia sai ita nia Nai."

³⁷ Rona nunee, ema sira nee laran susar hodi husu ba Pedro ho apostolu sira seluk dehan, "Maun sira, ami tenki halo saida?"

³⁸ Pedro hataan, "Imi ida-idak tenki hakribi ona imi nia sala, i tenki simu batizmu hodi Jesus Kristu nia naran atu Maromak hamoos imi nia sala. Depois imi sei simu Espiritu Santu. ³⁹ Tanba Maromak promete ona atu foo Nia Espiritu ba see-see deit mak Nia bolu atu tuir Nia. Promesa nee Nia foo ba imi ho imi nia jerasaun sira. Nia mos foo Nia promesa nee ba ema sira nebee hela iha rai dook."

⁴⁰ Pedro koalía liafuan barak tan hodi foo hanoin ba sira atu hakribi sira nia sala. Nia hatete fila-fila, "Agora dadauk ema barak lao sees husi dalan loos. Keta tuir sira nia dalan, atu imi bele hetan salvasaun."

⁴¹ Ema nebee simu Pedro nia liafuan nee, sira simu batizmu. Iha loron nee, ema nebee fiar ba Jesus aumenta maizomenus rihun tolu. ⁴² Sira badinas rona apostolu sira nia hanorin, i sira haree malu diak. Sira haan hamutuk,[†] i halo orasaun hamutuk beibeik.

Sarani sira adora Nai Maromak i hadomi malu

⁴³ Iha tempu nee, apostolu sira halo mi-lagre ho sinal barak, halo ema hotu-hotu admira hodi hamtauk Maromak. ⁴⁴ Ema sira nebee fiar ba Jesus sempre moris neon ida laran ida. Sira senti, sasaan nebee mak sira iha, sira hotu nian.⁴⁵ Too balu faan sira nia riku-soin, i osan nee sira fahe ba sarani sira nebee prezisa. ⁴⁶ Loro-loron sira halibur hamutuk iha uma kreda boot Judeu nian. Sira sempre haan hamutuk husi uma ba uma ho laran luak ho haksolok. ⁴⁷ Sira hahii Maromak beibeik, i ema seluk gosta sira. Sarani sira aumenta ba beibeik tanba loro-loron Nai Jesus salva ema foun.

3

Pedro kura ema ain aat ida

¹ Iha loron ida, Pedro ho João baa iha uma kreda boot iha tuku tolu lokraik, ema Judeu sira nia tempu halo orasaun.

² Too iha uma kreda nia portaun ida naran Portaun Kapaas, iha ema balu hulán hela mane ida ain aat, nia lao la diak komesa nia moris. Loro-loron sira hulán nia mai atu husu ezmola ba ema nebee mak tama ba iha uma kreda. ³ Bainhira nia haree Pedro ho João atu tama ba laran, nia husu osan ba sira.

✧ 2:24 Mateus 28:5-6; Marcos 16:6; Lucas 24:5 ✧ 2:28 132:11; 2 Samuel 7:12-13 ✧ 2:35 Salmus (Mazmur) 110:1 sira haan hamutuk depois simu tan komunian hamutuk.

Salmus (Mazmur) 16:8-11 ✧ 2:30 Salmus (Mazmur)

† 2:42 Tuir ema matenek sira, iha tempu nebaa sarani

✧ 2:44 Apostolu sira nia Istoría 4:32-35

⁴ Sira nain rua fihir nia, i Pedro hatete, “Hateke mai ami!” ⁵ Ema nee hateke ba sira ho laran metin atu simu buat ruma.

⁶ Maibee Pedro hatete, “Hau la iha osan doit ida atu foo ba o. Maibee saida mak hau iha, hau foo. Hodi Jesus Kristu Ema Nazaré nia naran, hau hatete ba o, hamriik i lao ona!”

⁷ Pedro kaer nia liman loos hodi ajuda nia hamriik, i nia ain forti kedas. ⁸ Nia hamriik lalais i komesa lao. Depois nia lao tuir sira nain rua tama ba area uma kreda boot nian hodi hakoit-hakoit ho hahii Maromak. ⁹ Ema hotu-hotu haree nia lao ho hahii Maromak, ¹⁰ i sira konhese katak nia sempre tuur iha Portaun Kapaas hodi husu ezmola. Sira admira teb-tebes i sai bilaan tiha tanba buat nebee mak akontese ba nia.

Pedro espliká iha uma kreda boot laran

¹¹ Ema ida nebee foin hetan kura nee lao tuir Pedro ho João too iha Varanda Salomão. Nia kaer metin hela sira, i ema barak admira hodi halai mai hobur sira. ¹² Haree nunee, Pedro hatete, “Israel oan sira, tanba saa mak imi admira nunee? Nusaa mak imi hateke beibeik mai ami? Imi hanoin ami nia kbiit rasik mak halo ema nee lao ka? Imi hanoin ami moris tuir Maromak nia hakarak mak bele kura nia ain ka? ¹³ Laos nunee! Maromak mak kura nia. Maromak nee mak Abraão, Isac, Jacó, ho ita nia bei-ala sira seluk adora, i Nia foti aas tiha ona Nia Atan Jesus. Jesus nee uluk imi entrega tiha ba governador Pilatus atu oho. Afinal governador desidi ona atu hasai Nia, maibee imi lakohi.* ¹⁴ Imi lakohi simu Ida nebee santu i moris loos. Imi husu ba Pilatus atu hasai fali ema oho door ida husi kadeia ba imi.* ¹⁵ Imi oho tiha Ida nebee moris nia huun. Maibee Maromak halo Nia moris fali husi mate. Ami haree rasik ho matan.

¹⁶ Fiar ba Jesus mak halo ema ain aat nee sai forti. Imi haree rasik ona, i imi konhese hela nia. Liu husi fiar ba Jesus mak ema nee diak loos ona, hanesan agora dadauk imi haree.

¹⁷ Maun-alin sira, hau hatene katak bainhira imi ho imi nia nai ulun sira halo aat Jesus, imi la hatene saida mak imi halo. ¹⁸ Maibee ho nunee Maromak halo tuir Nia liafuan nebee Nia foo sai uluk liu husi profeta sira dehan, Mesias, Salvador nebee Maromak atu haruka mai nee, tenki hetan terus. ¹⁹ Nee duni imi tenki hakribi ona imi nia sala hodi fila ba Maromak, atu Nia bele hamaos imi nia sala hotu.

²⁰ Depois Nai Maromak sei halo imi nia laran hakmatek. I Nia sei haruka Mesias mai dala ida tan iha imi. Mesias nee Maromak hili nanis ona, i Nia nee mak Jesus. ²¹ Jesus tenki hela iha lalehan too tempu nebee Maromak halo buat hotu-hotu sai foun, tuir Nia promete tiha ona liu husi Nia profeta sira.

²² Uluk Moisés koalia kona ba Jesus dehan, ‘Maromak imi nia Nai sei foti Ema ida husi imi nia klaran para sai Nia Profeta, hanesan hau. Imi tenki rona buat hotu nebee mak Nia foo sai ba imi. ²³ See mak lakohi rona Profeta nee, Maromak sei fila kotuk ba nia, i haketak nia husi Maromak nia povu.*

²⁴ Profeta sira nebee foo tutan Maromak nia lia menon, komesa husi Samuel too profeta sira nebee tuir mai, sira hotu foo sai kona ba tempu agora nee. ²⁵ Lia menon nebee Maromak foo liu husi profeta sira tuun hotu ba imi. I promesa nebee Maromak foo ba ita nia bei-ala sira mos tuun hotu ba imi. Maromak promete ba Abraão dehan, ‘Liu husi o nia jerasaun, Hau sei foo bensaun ba ema hotu-hotu iha mundu.* ²⁶ Bainhira Maromak haruka Nia Atan Jesus mai, Maromak haruka uluk Nia ba iha imi, atu Nia tulun imi ida-ida hakribi imi nia hahalok aat, ho nunee Nia foo bensaun ba imi.”

4

Nai ulun relijiaun sira ameasa Pedro ho João iha tribunal

¹ Bainhira Pedro ho João sei koalia hela ho ema sira nee, nai lulik relijiaun Judeu sira, xefi seguransa uma kreda boot, ho mos ema husi grupu Saduseu too mai.* ² Sira hirus tanba Pedro ho João sempre hanorin povu hodi foo sai katak Jesus moris fali ona husi mate, i nunee Nia loke dalan ba ema mate sira mos bele moris fali. ³ Entaun sira kaer apostolu nain rua nee. Maibee tanba kalan ona, entaun sira hatama ba iha kadeia para aban bele tesi lia. ⁴ Maibee ema sira nebee rona apostolu sira nia hanorin, barak fiar ba Jesus. Nunee sarani sira aumenta barak, too maizoumenus ema rihun lima. Nee mane deit, fetu ho labarik seidak sira.

⁵ Iha aban fali, justisa nain relijiaun Judeu sira halibur hamutuk iha Jerusalém. Sira nee mak nai ulun relijiaun sira, katuas lia nain sira ho mestri relijiaun Judeu sira. ⁶ Nai lulik boot Anás mos iha. Nunee mos Kaifás, João, Alexandre ho nai lulik boot nia familia balu tan. ⁷ Bainhira sira

* **3:13** Ézodu (Keluaran) 3:15 * **3:14** Mateus 27:15-23; Marcos 15:6-14; Lucas 23:13-23; João 19:12-15 * **3:23** Deuteronomiu (Ulangan) 18:15, 18, 19 * **3:25** Jénesis (Kejadian) 22:18 * **4:1** Ema husi grupu Saduseu fiar katak ema mate sira sei la moris fali.

hotu hamutuk ona, sira foo orden para lori Pedro ho João mai aprezena ba sira. Kuandu apostolu nain rua nee too mai, ulun boot sira husu, "Imi uza see nia kbiit ho see nia naran hodi kura ema ain aat nee?"

⁸ Depois Espiritu Santu domina Pedro, i Pedro hataan ba sira dehan, "Nai ulun sira ho katuas lia nain nasaun Israel nian. ⁹ Senhor sira atu investiga ami tanba deit ami ajuda ema ain aat ida. Senhor sira husu ami, oinsaa mak ema nee bele hetan kura. ¹⁰ Hau hakarak foo hatene ba senhor sira ho povu Israel tomak katak, ema nee agora bele hamriik iha ita boot sira nia oin tanba hetan kura hodi Jesus Kristu Ema Nazaré nia naran. Ita boot sira prega tiha Nia iha krus too mate. Maibee Maromak halo moris fali Nia husi mate. ¹¹ Iha Livru Sagradu kompara Jesus ho fatuk ida hanesan nee:

'Iha fatuk ida nebee imi badaen sira lakohi uza,
maibee agora fatuk nee mak sai fali fatuk nebee prinsipal.'^{*}

¹² So Jesus mak bele salva ita, ema seluk la bele. Iha mundu tomak, la iha dalan seluk mak Maromak foo ba ita ema hodi hetan salvasaun."

¹³ Justisa nain relijiaun sira haree Pedro ho João nee brani, i sira hatene katak apostolu nain rua nee ema baibain deit, laos ema eskola boot. Nunee sira admira, i sira hanoin hetan katak, apostolu sira nee uluk hamutuk ho Jesus. ¹⁴ Maibee sira la bele koalía buat ida hasoru Pedro ho João, tanba ema nebee hetan kura nee hamriik hela iha sira nia oin. ¹⁵ Entaun sira haruka apostolu nain rua nee sai ba liur atu justisa nain sira bele diskuti hamutuk. ¹⁶ Sira husu ba malu, "Ita atu halo saida ba ema nain rua nee? Tanba ema hotu-hotu iha Jerusalém hatene ona katak sira mak halo milagre boot nee. Ita la bele nega. ¹⁷ Ita lakohi atu povu barak liu tan rona kona ba milagre nee. Nunee diak liu ita bandu sira nain rua atu la bele koalía ba see-see deit hodi Jesus nia naran."

¹⁸ Depois sira haruka bolu apostolu nain rua nee tama fali ba laran hodi bandu sira atu la bele koalía ka hanorin ba see-see deit hodi Jesus nia naran.

¹⁹ Maibee Pedro ho João hataan, "Senhor sira tetu rasik ba. Iha Maromak nia oin, ida nebee mak loos? Halo tuir ita boot sira nia hakarak ka halo tuir Maromak nia hakarak? ²⁰ Buat nebee mak ami rasik

haree ho matan, i rona ho tilun, ami tenki foo sai nafatin!"

²¹ Justisa nain sira ameasa tan apostolu nain rua nee, depois husik sira sai. Sira la hatene atu kastigu oinsaa, tanba povu hotu hahii hela Maromak ba milagre ²² nebee mak Nia halo ba ema ain aat nee. Tanba ema nee tinan haat-nulu resin ona mak foin hetan kura.

Sarani sira halo orasaun husu brani

²³ Bainhira justisa nain sira husik tiha Pedro ho João, sira nain rua nee fila ba sira nia maluk sira. Too iha nebaa sira konta buat hotu-hotu nebee mak nai lulik nia ulun sira ho katuas lia nain sira hatete ona ba sira. ²⁴ Rona tiha hotu, sarani sira neon ida laran ida halo orasaun hamutuk nunee: "Nai Maromak Kbiit Nain, Ita Boot mak halo lalehan ho rai, ho tasi ho buat hotu-hotu iha laran.* ²⁵ Uluk Espiritu Santu foo sai Ita Boot nia liafuan ba Ita Boot nia atan ami nia bei-ala David. Ita Boot koalía nunee kona ba ema nebee kontra Jesus:

'Nusaa mak nasaun sira hirus?

Povu sira tau lia ba malu atu manaan saida?

²⁶ Liurai sira iha mundu hamriik hamutuk; nai ulun sira nee futu lia

kontra Nai Maromak

i hasoru Mesias, Liurai nebee Nia foti tiha ona.*

²⁷ Liafuan nee sai realidade ona. Tanba iha sidade nee, liurai Herodes ho governador Pónsiu Pilatus kombina malu ho ema jentiu sira ho ema Israel hodi kontra Jesus. Afinal Nia nee Ita Boot nia Atan santu, Ita Boot mak haruka Nia mai.*

²⁸ Maibee buat sira nee hotu akontese tuir Ita nia planu nebee hori uluk kedas Ita Boot desidi tiha ona ho Ita Boot nia kbiit.

²⁹ Nai Maromak, haree ba sira nia ameasa nee. Halo Ita Boot nia atan ami sira nee brani atu foo sai Ita Boot nia liafuan. ³⁰ Foo kbiit mai ami liu husi Ita Boot nia Atan Jesus nia naran, atu ami bele kura ema moras i halo milagre ho sinal oi-oin."

³¹ Sira halo orasaun hotu tiha, uma nee nakdoko. Espiritu Santu domina sira hotu, i sira foo sai Maromak nia liafuan ho brani.

Sarani sira foo sasaan ba malu

³² Iha tempu nebaa ema hotu nebee fiar ba Jesus, sira moris neon ida laran ida. La iha ema ida mak dehan sasaan nebee nia iha, ninian mesak. Sasaan saida mak nia iha, hotu-hotu uza.* ³³ Apostolu sira hetan kbiit boot hodi foo sasin kona ba Nai Jesus

* 4:11 Salmus (Mazmur) 118:22 * 4:24 Ézodu (Keluaran) 20:11; Neemias 9:6; Salmus (Mazmur) 146:6 * 4:26

Salmus (Mazmur) 2:1-2 * 4:27 Mateus 27:1-2; Marcos 15:1; Lucas 23:1,7-11; João 18:28-29 * 4:32 Apostolu sira nia Istoría 2:44-45

moris fali husi mate. I sarani sira hotu hetan bensaun husi Maromak. ³⁴ Sira hotu la falta buat ida. Tanba sira balu faan sira nia rai ka uma, i osan nee sira lori baa ³⁵ entrega ba apostolu sira hodi fahe ba ema nebee presiza.

³⁶ Ezemplu ida mak José, ema Levi husi rai Xipre. Apostolu sira bolu nia Barnabé, nee dehan katak “konsolador”. ³⁷ Nia faan nia rai pedasuk ida, i nia lori osan rai nian nee baa entrega ba apostolu sira.

5

Ananias ho Safira mate tanba bosok Espiritu Santu

¹ Iha mos ema ida naran Ananias, nia kaben naran Safira. Loron ida, sira nain rua faan sira nia rai pedasuk ida. ² Ananias lori osan rai nian nee balu baa entrega ba apostolu sira. Nia dehan nia entrega osan tomak, afinal nia rai tiha osan balu ba sira nia aan. Nia halo nunee, nia feen mos hatene hotu.

³ Pedro hatete, “Ananias, nusaa mak o husik Satanás domina o nia laran too o bosok fali Espiritu Santu? Nusaa mak o subar osan rai nian balu ba o nia aan rasik? ⁴ Rai nee o nian. O atu faan ka lae, konformi o. Se o faan mos, o atu foo nia osan hotu ka, balu deit, konformi o. Nusaa mak o hanoin atu halo nunee? O laos bosok ema, maibee o bosok Maromak!”

⁵ Rona Pedro koalia nunee, Ananias monu ba rai i mate kedas iha fatin. Ema nebee rona kona ba nia mate nee, sira tauk teb-tebes. ⁶ Depois mane klosan sira baa falun Ananias nia mate isin hodi huln sai baa hakoí.

⁷ Liu tiha oras tolu nunee, Ananias nia kaben mos tama, maibee nia la hatene saida mak ohin akontese. ⁸ Pedro husu ba nia, “Hatete mai, imi nain rua faan rai nee, nia folin mak nee ka?”

Nia hataan, “Loos, folin mak nee.”

⁹ Pedro dehan, “Nusaa mak imi nain rua kombina malu hodi koko Nai Maromak nia Espiritu? Haree ba! Sira nebee ohin lori o nia laen baa hakoí, agora iha hela odamatan. Sira mos sei huln o.”

¹⁰ Iha momentu nee kedas, Safira monu ba rai i mate iha fatin. Mane klosan sira tama ba laran, haree nia mate tiha ona. Entaun sira huln nia mate isin hodi baa hakoí iha nia laen nia sorin.

¹¹ Sarani sira ho ema sira seluk nebee rona kona ba Ananias ho Safira nia mate nee, sira tauk teb-tebes.

Apostolu sira kura ema barak

¹² Iha tempu nee, apostolu sira halo milagre ho sinal barak iha povu nia oin, halo povu admira. Sarani sira sempre

halibur malu iha uma kreda boot, iha fatin ida naran Varanda Salomão. ¹³ Ema barak respeita sira. Maibee see mak seidak fiar ba Jesus, la brani baa hamutuk ho sira.

¹⁴ Loron ba loron feto ho mane nebee fiar ba Nai Jesus aumenta ba beibeik. ¹⁵ Tanba milagre nebee apostolu sira halo, ema huln ema moras sira hodi baa hatoba iha biti iha dalan ninin, atu Pedro liu husi nee karik, nia lalatak bele kona sira. ¹⁶ Ema barak nadodon mai husi aldeia sira besik sidade Jerusalém. Sira lori sira nia maluk nebee moras ho mos ema nebee terus tanba esperitu aat tama iha sira nia laran, i sira hotu hetan kura.

Apostolu sira hetan terus

¹⁷ Iha tempu nee, nai lulik boot ho nia maluk sira husi partidu Saduseu laran moras teb-tebes apostolu sira. ¹⁸ Nunee sira baa kaer tiha apostolu sira hodi baa hatama iha kadeia.

¹⁹ Maibee iha kalan nee Nai Maromak nia anju ida baa loke odamatan kadeia nian hodi lori sira sai ba liur. Anju nee hatete, ²⁰ “Imi baa hamriik iha area uma kreda boot hodi foo sai ba povu buat hotu-hotu kona ba moris foun.”

²¹ Apostolu sira mos halo tuir. Iha dadeer-saan deit sira baa iha area uma kreda boot hodi hanorin povu.

Bainhira nai lulik boot ho nia maluk sira too mai, sira halibur fali justisa nain sira hotu, sira nee povu Israel nia nai ulun sira. Depois sira haruka ema seguransa baa hasai apostolu sira husi kadeia para bele tesi sira nia lia.

²² Maibee bainhira seguransa sira too iha kadeia, sira la hetan apostolu sira. Entaun sira fila baa foo hatene dehan, ²³ “Ami too iha kadeia, ami haree odamatan kadeia nian xavi metin hela, seguransa sira mos hamriik hela iha odamatan oin. Maibee bainhira ami loke odamatan, ami haree ema ida la iha.”

²⁴ Rona nunee, xefi seguransa uma kreda boot ho nai lulik nia ulun sira sai bilaan tiha, sira hanoin la hetan, saida mak atu mosu tan.

²⁵ Depois iha ema ida mai foo hatene sira dehan, “Senhor sira rona mai! Ema sira nebee Ita Boot sira hatama iha kadeia nee agora hamriik hela iha area uma kreda boot hodi hanorin povu.”

²⁶ Rona nunee, xefi seguransa uma kreda boot nian baa hamutuk ho nia elementu sira hodi kaer fali apostolu sira. Sira kaer ho di-diak deit, sira la kaer ho brutu tanba tauk povu bele tuda sira ho fatuk.

²⁷ Sira lori apostolu sira baa aprezena iha justisa nain sira nia oin. Depois

nai lulik boot husu ba apostolu sira dehan, ²⁸ “Ami bandu ona imi para la bele hanorin ema kona ba Jesus nee. Maibee imi kontra fali, imi baa hanorin iha sidade Jerusalém tomak. Imi mos duun dehan, ami mak halo Ema nee mate.”[✠]

²⁹ Entaun Pedro ho apostolu sira seluk hataan, “Ami tenki halo tuir Maromak nia hakarak, laos ema nia hakarak. ³⁰ Jesus nee, imi prega tiha iha krus too mate. Maibee Maromak ida nebee ita nia bei-ala sira adora nee, Nia mak halo moris fali Jesus husi mate. ³¹ Agora Maromak foti tiha ona Jesus tuur iha Nia sorin loos hodi ukun nudar Liurai ho Salvador. Nia halo nunee para tulun povu Israel hakribi sira nia sala i hetan perdaun husi Maromak. ³² Ami sai sasin ba buat sira nee. Maromak foo ona Espiritu Santu ba ema sira nebee halo tuir Nia hakarak, i Espiritu Santu nee mos foo sasin kona ba Jesus.”

³³ Rona nunee, justisa nain sira hirus teb-tebes too sira hakarak oho apostolu sira. ³⁴ Maibee iha justisa nain ida husi grupu Farizeu, naran Gamaliel. Nia mestri relijiaun, i ema hotu respeita nia. Nia hamriik i haruka ema lori apostolu sira sai lai ba liur. ³⁵ Depois nia hatete ba nia maluk justisa nain sira nunee:

“Maluk Israel sira, tetu di-diak saida mak imi atu halo ba ema sira nee. ³⁶ Ita hatene, foin dadauk ema ida naran Teudas foti nia aan sai ema boot, i maizoumenus ema nain atus haat tuir nia. Too ikus ema oho tiha nia, depois nia ema sira halai namkari too lakon tiha deit.

³⁷ Depois too tempu governu Roma haruka halo sensus, iha ema ida naran Judas husi provinsia Galileia, nia hamriik hasoru governu Roma. Ema barak tuir nia, maibee ikus mai ema oho tiha nia, i nia ema sira mos halai namkari hotu.

³⁸ Nee duni, kona ba kazu nee, hau foo hanoin ba imi hanesan nee: La bele halo buat ida ba ema sira nee! Husik sira baa deit. Tanba se sira nia planu ho buat nebee sira halo nee mai husi ema, entaun aban-bainrua sira sei lakon hanesan Teudas ho Judas. ³⁹ Maibee se mai husi Maromak, entaun imi la iha kbiit atu taka dalan. Keta halo be imi kontra fali Maromak!”

Rona nunee, sira hotu simu. ⁴⁰ Depois sira bolu apostolu sira tama fali ba laran, i haruka ema baku ho sikoti. Hotu tiha sira bandu apostolu sira la bele koalia tan kona ba Jesus, depois husik tiha sira baa.

⁴¹ Apostolu sira sai husi tribunal relijiaun ho laran haksolok tanba Maromak konsidera sira serve atu simu terus tanba sira tuir Jesus. ⁴² Loro-loron sira sempre

hanorin Liafuan Diak kona ba Jesus, dehan Nia mak Mesias, Salvador nebee Maromak haruka mai. Sira foo sai nunee beibeik iha area uma kreda boot ho mos husi uma ba uma.

6

Sarani sira hili ema nain hitu hodi toma konta ema kiak

¹ Iha tempu nee, ema nebee tuir Jesus aumenta barak ba beibeik. Depois sarani sira nebee koalia lian Gregu haksasuk malu ho sarani sira nebee koalia lian Aram. Sira dehan, “Bainhira fahe hakaan loro-loron, ami nia feto faluk sira la simu sira nia parte.”

² Tanba nee, apostolu nain sanulu resin rua halibur ema hotu nebee tuir Jesus hodi dehan, “Ami tenki foo aan hodi hanorin Maromak nia liafuan. Se ami husik fali knaar nee hodi toma konta imi nia hakaan, nee la loos. ³ Nee duni maun-alin sira, diak liu imi hili mane nain hitu husi imi. Buka ema nebee naran diak, matenek, i Espiritu Santu mak domina nia. Depois ami sei foti sira hodi toma konta kona ba fahe hakaan nian. ⁴ Nunee ami foo aan tomak hodi halo orasaun i hanorin Maromak nia liafuan.”

⁵ Sira hotu simu. Entaun sira hili ema nain hitu ho naran tuir mai nee:

Estevão, nia fiar makaas ba Jesus, i Espiritu Santu domina nia,

Filipe,

Prócoro,

Nikanor,

Timão,

Pármenas,

ho Nicolau. Nicolau nee husi sidade Antiokia. Nia laos ema Judeu maibee tama tiha ona relijiaun Judeu.

⁶ Depois sarani sira lori ema nain hitu nee baa apresentada ba apostolu sira. I apostolu sira tau liman ba sira nia ulun hodi halo orasaun.

⁷ Nunee Maromak nia liafuan namkari too iha fat-fat. Ema sira nebee fiar ba Jesus aumenta makaas iha Jerusalém. Nai lulik Judeu barak mos halo tuir Maromak nia hakarak hodi fiar ba Jesus.

Ema kaer Estevão

⁸ Maromak hatudu Nia laran diak ba Estevão hodi foo kbiit ba nia para halo milagre ho sinal oi-oin iha povu nia klanan, halo sira admira. ⁹ Maibee iha ema Judeu balu komesa kontra nia. Sira nee mai husi sidade Sirene ho Alexandria, provinsia Silísia ho Ázia, i sira baibain halo orasaun iha uma kreda ida nebee ema hanaran Livre husi Atan. Sira komesa diskuti malu

ho Estevão, ¹⁰ maibee Espiritu Santu foo matenek ba nia hodi koalía, nuneé sira la bele manaan nia. ¹¹ Tanba nee, sira baa selu ema para foo sai dehan, “Ami rona ema nee hatete aat Moisés i hatete aat Maromak!”

¹² Sira tau lia ba povu, katuas lia nain sira ho mos mestri relijiun sira. Sira baa kaer Estevão, lori baa aprezenta iha justisa nain relijiun sira. ¹³ Sira bolu mos ema balu nebee foo testemunhu falsu kona ba Estevão dehan, “Ema nee sempre hatete aat Maromak nia uma kreda boot, i nia sempre koalía aat lei nebee Maromak foo ba Moisés. ¹⁴ Ami rona nia dehan, Jesus Ema Nazaré sei harahun uma kreda boot nee, i sei muda ita nia lisan nebee Moisés rai hela ba ita.”

¹⁵ Ema hotu iha tribunal fihir hela Estevão, sira haree nia oin hanesan tiha anju nia oin.

7

Estevão defende aan iha tribunal relijiun Judeu

¹ Depois nai lulik boot husu ba Estevão dehan, “Buat nebee sira hatete kona ba o nee, loos ka lae?”

² Estevão hataan, “Hau nia aman sira ho maun-alin sira, rona mai. Hori uluk ita nia bei-ala Abraão sei hela iha Mezopotámia, molok nia muda ba sidade Haran,* Maromak Kbiit Nain hatudu Aan ba nia. ³ Maromak dehan, ‘Husik tiha o nia rain ho o nia maluk sira hodi baa iha rai nebee Hau sei hatudu ba o.’ ⁴ Entaun Abraão husik tiha ema Kaldeu sira nia rain hodi muda ba Haran. Bainhira nia aman mate tiha, Maromak haruka Abraão muda mai iha rai nebee agora ita boot sira hela ba nee.* ⁵ Iha tempu nebaa Maromak la foo rai nee ba Abraão atu sai ninian, atu pedasuk ida mos lae. Maibee Nia promete atu foo rai nee tomak ba Abraão ho nia jersaun sira. Momentu Maromak promete nee, Abraão seidaik iha oan.* ⁶ Maibee Maromak dehan ba nia, ‘O nia jersaun sei baa hela iha ema nia rain. Ema rai nain sei halo sira hanesan atan, i hanehan sira durante tinan atus haat. ⁷ Maibee liu tiha tinan atus haat nee, Hau sei kastigu nasaun nebee halo sira hanesan atan nee. Hotu tiha, o nia jersaun sei sai husi nasaun nee, i mai adora Hau iha fatin

nee.’* ⁸ Depois Maromak halo promesa ho Abraão. Nia haruka Abraão ho nia jersaun mane hotu sunat atu sai sinal katak sira simu Maromak nia promesa nee. Nuneé bainhira Abraão nia oan Isac moris mai, liu tiha loron walu Abraão mos sunat nia. Isac sunat nia oan mane Jacó, i Jacó mos sunat nia oan mane sanulu resin rua, sira nee sai ita ema Judeu nia bei-ala sira.*

⁹ Ita nia bei-ala sira nee laran moras ba sira nia alin José, too sira faan tiha nia ba iha rai Ejitu hanesan atan. Maibee Maromak sempre hamutuk ho nia,* ¹⁰ i hasai nia husi susar hotu-hotu. Maromak foo matenek ba nia, halo nia manaan liurai Ejitu nia laran. Nuneé liurai foti nia sai governador iha rai Ejitu tomak ho mos xefi iha liurai nia palasiu.*

¹¹ Depois rai hamlaha boot mosu iha Ejitu ho rai Kanaán tomak, halo ema terus teb-tebes. Ita nia bei-ala sira mos la hetan hahaha.* ¹² Jacó rona dehan iha rai Ejitu iha hahaha, entaun nia haruka nia oan sira baa hola hahaha iha nebaa. ¹³ Bainhira hahaha nee hotu ona, sira baa tan dalá ida. Nee mak foin José foo hatene ba sira dehan, nia nee see. I nia mos foo hatene ba liurai Ejitu kona ba nia familia.* ¹⁴ Depois José husu atu nia aman ho nia familia hotu muda ba rai Ejitu. Sira nee hamutuk ema hitu-nulu resin lima.* ¹⁵ Nuneé Jacó muda ba rai Ejitu. Nia ho ita nia bei-ala sira seluk mate iha nebaa.* ¹⁶ Sira nia jersaun lori fila sira nia ruin ba iha aldeia Sikem iha rai Kanaán. I sira hakoí mate ruin sira nee iha rate nebee uluk Abraão sosa husi Hamór nia jersaun sira.*

Estevão dehan, uluk povu Israel lakohi rona Moisés

¹⁷ Estevão hatutan tan dehan, “Uluk Maromak promete ona dehan, Nia sei foo rai nee ba Abraão. Kuandu loron besik ona atu Maromak kumprí Nia promesa nee, ita nia povu Judeu iha rai Ejitu aumenta barak teb-tebes. ¹⁸ Depois iha liurai foun ida mak komesa ukun iha Ejitu, nia la hatene buat ida kona ba José.* ¹⁹ Liurai nee buka dalan atu halo terus ita nia povu. Nia hanehan ita nia bei-ala sira hodi obriga sira soe sira nia oan nurak iha liur para sira mate.*

* **7:2** Rai Mezopotámia nee agora nasaun Irake. Sidade Haran nee nia fatin iha nasaun Síria nia laran. * **7:4** Jénesis (Kejadian) 11:31, 12:4 * **7:5** Jénesis (Kejadian) 12:7, 13:15, 15:18, 17:8 * **7:7** Jénesis (Kejadian) 15:13-14; Ézodu (Keluaran) 3:12 * **7:8** Jénesis (Kejadian) 17:10-14, 21:2-4, 25:26, 29:31—35:18 * **7:9** Jénesis (Kejadian) 37:11, 28, 39:2, 21 * **7:10** Jénesis (Kejadian) 41:39-41 * **7:11** Jénesis (Kejadian) 42:1-2 * **7:13** Jénesis (Kejadian) 45:1, 16 * **7:14** Jénesis (Kejadian) 45:9-10, 17-18, 46:27 * **7:15** Jénesis (Kejadian) 46:1-7, 49:33 * **7:16** Jénesis (Kejadian) 23:3-16, 33:19, 50:7-13; Josué 24:32 * **7:18** Ézodu (Keluaran) 1:7-8 * **7:19** Ézodu (Keluaran) 1:10-11, 22

²⁰ Iha tempu nee, Moisés moris, nia isin diak i forti. Nia inan-aman tau matan ba nia sub-subar iha uma too fulan tolu.*

²¹ Bainhira sira la bele subar tan labarik nee ona, sira lori nia baa husik tiha iha liur. Maibee liurai Ejitu nia oan feto ida hetan nia i foti nia hodi baa hakiak hanesan nia oan rasik.* ²² Nunee Moisés aprende ema Ejitu nia matenek tomak. Nia sai ema boot, i nia matenek koalía, ho matenek halo servisu.

²³ Bainhira Moisés tinan haat-nulu ona, nia desidi baa vizita nia maluk Israel sira. ²⁴ Too iha nebaa, nia haree ema Ejitu ida baku hela ema Israel ida. Nia baa defende nia maluk, i baku mate tiha ema Ejitu nee.

²⁵ Moisés hanoin, nia maluk Israel sira hatene ona katak Maromak mak haruka nia baa hasai sira husi terus nia laran. Afinal sira seidauk kompriende. ²⁶ Aban fali nia haree ema Israel nain rua baku malu. Nia baa sori sira hodi dehan, 'Maun sira, imi nain rua nee mesak maluk deit. Nusaa mak imi baku malu fali?'

²⁷ Maibee ema ida nebee baku nia kolega nee, dudu tiha Moisés ba sorin hodi dehan, 'See mak foti o sai ami nia xefi ho ami nia juis? ²⁸ O atu oho hau hanesan horiseik o oho tiha ema Ejitu nee ka?' ²⁹ Rona nunee, Moisés halai sai husi Ejitu, baa hela iha rai Midián. Nia hela iha nebaa hanesan ema lao rai ida. Iha nebaa nia hola feto, i sira hetan oan mane nain rua.*

³⁰ Liu tiha tinan haat-nulu, loron ida Moisés iha hela rai fuik maran besik Foho Sinai. Iha nebaa anju ida mosu ba nia husi ahi lakan iha ai huun kiikoan ida. ³¹ Haree nunee, Moisés admira. Nia baa besik atu haree saida mak nee. Derepentí nia rona Nai Maromak nia lian dehan, ³² 'Hau nee o nia bei-ala Abraão, Isac, ho Jacó sira nia Maromak.' Rona nunee, Moisés tauk ho nakdedar, i nia la brani foti oin hodi haree.

³³ Depois Nai Maromak koalía tan dehan, 'Hasai tiha o nia sandalias, tanba rai ida nebee o sama nee santu. ³⁴ Hau haree tiha ona ema halo terus Hau nia povu iha rai Ejitu, i Hau rona tiha ona sira nia halerik. Agora Hau tuun atu hasai sira husi terus nee. Mai ona! Hau atu haruka o fila fali ba iha Ejitu.*

³⁵ Moisés nee mak ida nebee uluk povu Israel lakohi simu. Sira dehan, 'See mak foti o sai ami nia xefi ho ami nia juis?' Afinal ida nebee sira lakohi simu nee mak Maromak foti para sai sira nia xefi hodi

hasai sira husi terus laran. Maromak foti Moisés liu husi anju nebee hatudu aan ba nia iha ai huun kiikoan nee.* ³⁶ Depois Moisés lori povu Israel sai husi rai Ejitu. Nia halo milagre ho sinal bo-boot iha Ejitu, iha Tasi Mean ho mos durante tinan haat-nulu iha rai fuik maran, halo ema admira.*

³⁷ Moisés nee mak foo hatene ba povu Israel dehan, 'Maromak sei foti Ema ida husi imi nia klaran para sai Nia Profeta, hanesan hau.'* ³⁸ Moisés moris hamutuk ho povu Israel iha rai fuik maran. Nia hasoru malu ho anju ida iha foho Sinai, i anju nee foo sai liafuan nebee hatudu dalan moris ba ita. Depois Moisés rai hela liafuan sira nee ba ita.*

³⁹ Maski nunee ita nia bei-ala sira lakohi rona Moisés. Sira la simu nia, i hakarak fila fali ba Ejitu. ⁴⁰ Sira dehan ba Arão, 'Halo estatua lulik mai ami atu sai ami nia maromak hodi lori ami ba oin. Tanba Moisés ida nebee lori ami sai husi Ejitu, agora nia iha nebee, ami la hatene.*'

⁴¹ Entaun sira halo estatua ida hanesan karau oan. Hotu tiha sira oho animal hodi halo sakrifisui ba estatua lulik nee. Sira halo festa rame-rame, tanba sira haksolok ho buat nebee mak sira halo ho sira nia liman rasik.* ⁴² Haree nunee, Maromak fila kotuk ba sira. Nia husik sira adora loro matan, fulan ho fitun. Nee tuir lo-loos buat nebee profeta hakerek hori uluk dehan, 'Imi ema Israel sira,

durante tinan haat-nulu imi haleu rai fuik maran,

imi lori sakrifisui ho oferta hodi adora Hau ka? Lae!

⁴³ Imi tau estatua lulik ida nebee naran Molok iha nia fatin rasik hodi hiit ba-mai,

i imi lori tu-tuir estatua fitun naran Refan.

Imi adora fali estatua sira nebee mak imi rasik halo

para sai imi nia maromak.

Nee duni Hau sei soe tiha imi ba iha rai Babilónia nia sorin ba.'''*

Estevão koalía kona ba uma kredo boot

⁴⁴ Estevão hatutan tan dehan, 'Iha rai fuik maran nee, ita nia bei-ala sira harii tenda orasaun para adora Maromak. Tenda nee sira halo tuir modelu nebee Maromak hatudu ona ba Moisés.*

⁴⁵ Liu tiha tempu naruk, Maromak duni ema sira seluk sai husi rai Kanaán, i Josué ho ita nia bei-ala sira seluk hadau fali rai

* 7:20 Ézodu (Keluaran) 2:2 * 7:21 Ézodu (Keluaran) 2:3-10 * 7:29 Ézodu (Keluaran) 2:11-15, 18:3-4 * 7:34 Ézodu (Keluaran) 3:1-10 * 7:35 Ézodu (Keluaran) 2:14 * 7:36 Ézodu (Keluaran) 7:3, 14:21; Númerus (Bilangan) 14:33 * 7:37 Deuteronomíu (Ulangan) 8:15, 18 * 7:38 Ézodu (Keluaran) 19:1—20:17; Deuteronomíu (Ulangan) 5:1-33 * 7:40 Ézodu (Keluaran) 32:1 * 7:41 Ézodu (Keluaran) 32:2-6 * 7:43 Amós 5:25-27 * 7:44 Ézodu (Keluaran) 25:9, 40

nee husi sira. Iha tempu nee mos sira lori tuir tenda orasaun nee, i tenda nee harii iha rai nee too David sai liurai.* 46 Liurai David nee halo haksolok Maromak nia laran. I nia husu ba Maromak atu nia bele harii uma ba Maromak, Ida nebee nia bei-ala Jacó uluk adora.* 47 Maibee David nia oan Salomão mak harii uma nee.*

48 Maski nunee Maromak Aas Liu la hela iha uma nebee ema mak halo. Hanesan uluk profeta ida dehan,

49 'Nai Maromak dehan nunee:

"Lalehan mak Hau nia kadeira hodi tuur kaer ukun,

i rai mak fatin hodi tau Hau nia ain.

Entaun imi atu halo uma hanesan nebee mai Hau?

Imi atu halo Hau nia hela fatin iha nebee loos?

50 Tanba buat hotu-hotu iha lalehan ho iha rai,

Hau mak halo." ' '*

Estevão kritika justisa nain sira

51 Estevão dehan tan, "Imi nee ulun toos duni! Ima hanesan ema nebee la konhese Maromak, i lakohi rona. Imi hanesan imi nia bei-ala sira, imi sempre kontra Espiritu Santu.* 52 Imi nia bei-ala sira sempre halo terus Maromak nia profeta sira. Imi dehan took, profeta ida nebee mak sira la halo terus? Sira oho tiha profeta sira nebee foo sai dehan Ema ida nebee Moris Loos atu mai. Too Ema nee mai mos, imi rasik faan tiha Nia i oho Nia. 53 Imi simu ona Maromak nia lei liu husi Nia anju. Maibee imi la halo tuir."

Ema tuda mate Estevão

54 Bainhira justisa nain relijiaun sira rona Estevão nia liafuan nee, sira hirus teb-tebes too ruun nehan.

55 Maibee Espiritu Santu domina Estevão. I nia foti matan hateke ba lalehan, nia haree naroman lalehan nian haleu Maromak, i Jesus hamriik hela iha Maromak nia sorin loos. 56 Estevão dehan, "Rona mai! Hau haree lalehan nakloke, i Jesus, Ema Umanu nia Oan hamriik hela iha Maromak nia sorin loos."

57 Rona nunee, sira taka tilun hodi hakilar makaas, i halai rame-rame 58 baa rasta nia sai husi sidade. Ema nebee ohin foo sasin nee hasai sira nia faru foo ba ema foinxae ida naran Saulo mak hein. Depois sira komesa tuda Estevão ho fatuk.

59 Sira tuda nia dadauk, nia halo orasaun fila-fila dehan, "Nai Jesus! Simu hau nia klamar ba!" 60 Nia hakneak, i hakilar ho

lian makaas dehan, "Hau nia Nai, la bele foo todan ba sira tanba sira nia sala nee!" Koalia tiha hotu nia iis kotu.

8

1a Saulo konkorda ho Estevão nia mate nee.

Saulo halo terus sarani sira, too sira namkari

1b-2 Bainhira Estevão mate, iha ema balu nebee hamtauk Maromak, sira baa foti Estevão nia mate isin hodi baa hakoi, i sira tanis lelir.

Hahuu iha loron nee, ema komesa halo terus sarani sira iha sidade Jerusalém, too sira hotu halai namkari ba iha provinsia Judeia ho Samaria. So apostolu sira mak la halai.

3 Saulo mos buka dalan hodi halo rahun sarani sira. Nia tama-sai uma hodi buka sarani sira. Atu feto ka mane, nia kaer deit hodi rasta baa hatama iha kadeia.*

Filipe foo sai Liafuan Diak iha provinsia Samaria

4 Sarani sira nebee halai namkari nee, sira foo sai Liafuan Diak iha fat-fatin. 5 Iha tempu nee, Filipe baa iha sidade ida iha provinsia Samaria hodi foo hatene kona ba Mesias, Salvador nebee Maromak haruka mai. 6 Ema barak rona Filipe nia liafuan i haree milagre nebee mak nia halo. Nunee sira hotu rona ho atensaun saida mak nia hatete.

7 Filipe duni sai espirtu aat husi ema barak, i espirtu sira nee sai mai hakilar makaas. Ema ain aat lao la diak ho ema lao kudeik, barak hetan kura. 8 Nunee ema iha sidade nee haksolok teb-tebes.

Matan-dook Simão

9 Iha ema matan-dook ida naran Simão. Kleur ona ema Samaria sira hotu admira ho buat nebee mak nia halo. Nia sempre gaba aan katak nia ema ida nebee makaas. 10 Nunee iha sidade nee, ema kiik-boot hotu-hotu rona nia i konta kona ba nia dehan, "Ema nee makaas teb-tebes, nia iha kbiit husi Maromak." 11 Sira tuir nia tanba kleur ona nia lulik nee halo sira admira.

12 Maibee agora sira rona Filipe hanorin Liafuan Diak kona ba oinsaa Maromak ukun nudar Liurai ho mos kona ba Jesus Kristu. Nunee feto-mane barak fiar ba Jesus hodi simu batizmu. 13 Simão mos fiar ba Jesus hodi simu batizmu, i nia tuir Filipe ba iha nebee-nebee. Bainhira nia haree Filipe halo milagre ho sinal boot oioin, nia admira teb-tebes.

* 7:45 Josué 3:14-17 * 7:46 2 Samuel 7:1-16; 1 Krónikas (Tawarikh) 17:1-14 * 7:47 1 Liurai sira (Reis, Raja-raja) 6:1-38; 2 Krónikas (Tawarikh) 3:1-17 * 7:50 Isaias 66:1-2 * 7:51 Isaias 63:10 * 8:3 Apostolu sira nia Istoría 22:4-5, 26:9-11

¹⁴ Apostolu sira nebee hela iha Jerusalém rona katak ema iha Samaria simu ona Maromak nia liafuan. Entaun sira desidi atu Pedro ho João baa iha nebaa. ¹⁵ Bainhira sira nain rua too, sira halo orasaun husu atu sarani sira nee bele simu Espiritu Santu, ¹⁶ tanba sira seidauk simu Espiritu Santu, sira foin sarani hodi Nai Jesus nia naran. ¹⁷ Nunee Pedro ho João tau liman ba sira nia ulun, i sira simu Espiritu Santu.

¹⁸ Simão haree katak sarani sira simu Espiritu Santu bainhira apostolu sira tau liman. Entaun nia hakarak foo osan ba sira. ¹⁹ Nia dehan, “Foo kbiit nee mai hau, para hau tau liman ba see-see deit, sira mos simu Espiritu Santu.”

²⁰ Maibee Pedro hataan, “O sei mohu hamutuk ho o nia osan nee! Tanba buat nebee Maromak foo nee, o hanoin o bele sosa fali ho osan. ²¹ O la bele hamutuk ho ami hodi halao knaar nee, tanba o nia laran la moos iha Maromak nia oin. ²² Nee duni hakribi ona o nia hahalok aat nee, i harohan ba Nai Maromak para se bele karik, Nia foo perdaun ba o nia hanoin aat nee. ²³ Tanba hau haree o laran moras hela ami, i sala mak domina o!”

²⁴ Entaun Simão husu, “Harohan ba Nai Maromak mai hau, para buat nebee ohin ita boot sira koalía nee, keta kona hau.”

²⁵ Depois Pedro ho João foo sasin kona ba Nai Jesus i foo sai Nai Maromak nia liafuan iha sidade nee. Hotu tiha sira fila ba Jerusalém. Tuir dalan sira iha aldeia barak iha provinisia Samaria hodi foo sai Liafuan Diak kona ba Jesus.

Filipe foo sarani funsionariu boot ida husi rai Etiópia

²⁶ Loron ida Nai Maromak nia anju mai hatete ba Filipe, “O lao ba dalan ida nebee tuun husi sidade Jerusalém ba iha Gaza. Dalan nee liu husi rai fuik maran.” ²⁷ Filipe baa kedas. Too iha dalan nee, nia hasoru funsionariu boot ida husi rai Etiópia,* nia mak toma konta liurai feto Kandase nia riku-soin. Ema nee foin dadauk baa iha Jerusalém hodi adora Maromak, ²⁸ agora nia iha dalan atu fila fali ba uma. Nia tuur iha kuda kareta leten, lee hela profeta Isaias nia livru. ²⁹ Maromak nia Espiritu hatete ba Filipe, “Baa besik kuda kareta nee.”

³⁰ Filipe halai baa besik, nia rona ema nee lee hela profeta Isaias nia livru. Filipe

husu, “Ita boot kompriende saida mak ita lee ka lae?”

³¹ Ema nee hataan, “Oinsaa mak hau bele kompriende se ema ida la esplika mai hau?” Depois nia husu Filipe sae baa tuur hamutuk ho nia. ³² Liafuan nebee nia lee iha Livru Sagradu dehan hanesan nee:

“Ema dada Nia hanesan fali dada bibi malae baa oho. Nia la loke ibun, hanesan bibi malae oan nebee nonook bainhira ema tesi nia fulun.

³³ Ema hatuun Nia, i tesi Nia lia la loos. Nia jersaun la iha, tanba ema halakon tiha Nia vida husi mundu.”[†]

³⁴ Lee tiha hotu nunee, funsionariu nee husu ba Filipe, “Esplika took mai hau, profeta nia liafuan nee kona ba nia aan rasik ka kona ba ema seluk?”

³⁵ Entaun Filipe foti liafuan nebee ohin sira lee hodi komesa esplika Liafuan Diak kona ba Jesus. ³⁶ Sira lao nafatin tuir dalan too hetan bee. Ema Etiópia nee hatete ba Filipe, “Haree took bee nee! Se bele ita boot foo sarani hau.”

³⁷ [Filipe hataan, “Se ita boot fiar ba Jesus ho laran tomak, ita boot bele sarani.” Funsionariu nee dehan, “Hau fiar duni katak, Jesus Kristu mak Maromak nia Oan.”][†]

³⁸ Entaun ema Etiópia nee haruka kuda kareta nee para. Sira nain rua tuun tama ba bee laran, i Filipe foo sarani nia.

³⁹ Bainhira sira sai husi bee laran, derepentí Nai Maromak nia Espiritu lori tiha Filipe ba iha fatin seluk, i funsionariu nee la haree tan nia ona. Maibee funsionariu nee lao nafatin ho laran haksolok. ⁴⁰ Depois Filipe mosu fali iha aldeia ida naran Azotu.‡ I nia lao husi aldeia ida aldeia hodi foo sai Liafuan Diak, too iha sidade Sezareia.

9

Saulo komesa fiar ba Nai Jesus (Apostolu sira nia Istoría 22:6-16, 26:12-18)

¹ Iha tempu nee, Saulo ameasa nafatin ema sira nebee tuir Nai Jesus. Nia tuur la metin atu oho sira. Nunee nia baa iha nai lulik Judeu nia boot ² hodi husu karta rekomendasauun atu lori foo ba reponsavel nia kreda Judeu sira iha sidade Damasku. Ho karta nee nia hetan lisensa, se nia hasoru ema nebee tuir Jesus nia

* **8:27** Lian Gregu dehan, ema boot nee, ema kapa tiha. Tuir kostumi rai nebaa, mane balu nebee servisu ba liurai feto, tenki kapa. † **8:33** Isaias 53:7-8 ‡ **8:37** Kopia livru nee husi tempu antigu barak. Versikulu 37 nee tama iha kopia balu, maibee balu lae. † **8:40** Aldeia nee nia naran ho lian Gregu dehan Azotu. Tradusaun balu hakerek “Asdod”, aldeia nee nia naran uluk.

dalan iha nebaa, atu feto ka mane, nia bele kaer hodi lori ba Jerusalém.

³ Simu tiha karta nee, Saulo lao ba Damasku. Besik ona sidade nee, derepentí naroman husi lalehan leno nia. ⁴ Nia monu kedas ba rai, i nia rona lian ida dehan, "Saulo! Saulo! Tansaa mak o halo terus Hau?"

⁵ Saulo husu, "Nai, Ita Boot nee see?"

Lian nee hataan, "Hau mak Jesus, ida nebee o halo terus nee. ⁶ Hadeer ona hodi tama ba sidade. Iha nebaa ema ida sei foo hatene ba o saida mak o tenki halo."

⁷ Ema nebee lao hamutuk ho Saulo mos rona lian nee, maibee sira la haree ema ida. Nunee sira hotu sai bilaan tiha.

⁸ Saulo hamriik, i loke matan, maibee nia matan la haree buat ida. Entaun nia maluk sira kaer nia liman hodi lori nia lao too iha Damasku. ⁹ Durante loron tolu nia matan delek, i nia la haan la hemu buat ida.

¹⁰ Iha Damasku nee, iha Jesus nia eskolante ida naran Ananias. Nai Jesus hatudu hanesan mehi ida ba nia hodi bolu nia dehan, "Ananias!"

Nia hataan, "Nai."

¹¹ Nai Jesus hatete, "Baa iha Judas nia uma, iha dalan ida nebee naran Estrada Loos. O baa husu atu hasoru malu ho ema ida naran Saulo, husi sidade Tarsu. Agora nia halo hela orasaun. ¹² Hau mos foo ona hanesan mehi ida ba nia, iha mehi nee nia haree ema ida naran Ananias mai hasoru nia hodi tau liman ba nia, atu nia bele haree fila fali."

¹³ Ananias hataan, "Maibee Nai, hau rona ona ema konta ba-mai dehan, ema nee halo terus Ita Boot nia povu iha Jerusalém. ¹⁴ Agora nia mai iha nee, nia hetan lisensa husi nai lulik nia ulun sira atu kaer ema hotu nebee tuir Ita Boot."

¹⁵ Maibee Nai Jesus koalia tan, "O baa deit! Tanba Hau hili ona nia atu serbi Hau hodi lori Hau nia Liafuan Diak ba jentiu sira, ba sira nia liurai sira, ho mos ba povu Israel.* ¹⁶ Hau rasik sei foo sai ba nia katak, nia tenki hetan terus barak tanba nia tuir Hau."

¹⁷ Nunee Ananias baa. Too iha uma nia tama liu ba laran. I nia tau liman ba Saulo hodi dehan, "Irmaun Saulo. Nai Jesus, Ida nebee hatudu Aan ba ita iha dalan klaran, Nia mak haruka hau mai atu ita bele haree fila fali, i atu Espiritu Santu domina ita boot."

¹⁸ Momentu nee kedas, buat ida hanesan ikan kulit monu sai husi Saulo nia matan, i nia haree fila fali. Nia hamriik kedas hodi simu batizmu. ^{19a} Depois nia haan, i nia isin forti fila fali.

Saulo foo sai Liafuan Diak iha sidade Damasku

^{19b} Saulo sei hela loron ida-rua ho Jesus nia eskolante sira iha Damasku. ²⁰ Iha nebaa nia komesa kedas tama-sai ema Judeu sira nia uma kreda hodi foo sai ba sira dehan, "Jesus nee Maromak nia Oan."

²¹ Ema hotu nebee rona nia koalia, sira admira hodi dehan ba malu, "Ema nee mak halo terus ema sira nebee tuir Jesus iha Jerusalém, loos ka lae?! Nia mai tan iha nee atu kaer ema nebee tuir Jesus hodi lori sira baa entrega iha nai lulik nia ulun sira."

²² Maibee Saulo nia kbiit atu hanorin aumenta ba beibeik. Nia hatudu mo-moos ba ema Judeu sira iha Damasku katak Jesus nee mak Mesias, Salvador nebee Maromak haruka mai. Nunee la iha tan ema ida atu kontra nia.

²³ Too loron ida ema Judeu balu kombina malu atu oho Saulo. ²⁴ Loron-kalan sira hein iha portaun sidade nian atu oho nia. Maibee nia rona kona ba sira nia planu nee. ²⁵ Too kalan ida, nia maluk sarani balu mai lori nia hodi hatuun nia ho bote ida husi moru sidade nian. Nunee nia halai sai husi sidade Damasku.*

Saulo baa iha Jerusalém

²⁶ Tuir mai, Saulo baa iha Jerusalém. Too iha nebaa, nia hakarak tama hamutuk ho Jesus nia eskolante sira. Maibee sira hotu tauk nia, tanba sira hanoin dehan nia halo finji sai Jesus nia eskolante para bele kaer sira. ²⁷ Maibee Barnabé lori Saulo baa apresenta ba apostolu sira. Barnabé kontu ba sira katak, Saulo hasoru malu tiha ona ho Nai Jesus iha dalan, i Nai Jesus koalia ho nia. Barnabé mos dehan, Saulo brani foo sai Liafuan Diak hodi Nai Jesus nia naran ba ema iha Damasku.

²⁸ Nunee Saulo hela hamutuk ho sira. Nia lao ba nebee-nebee deit iha Jerusalém, nia brani koalia kona ba Nai Jesus iha nebaa. ²⁹ Nia koalia i diskuti malu ho ema Judeu sira nebee koalia lian Gregu, maibee sira buka dalan atu oho nia. ³⁰ Bainhira sarani sira rona nunee, sira lori tiha nia ba iha sidade Sezareia, depois haruka nia baa fali sidade Tarsu.

³¹ Hotu tiha sarani sira iha provinsia Judeia, Galileia ho Samaria moris ho hak-matek. Sira nia fiar buras ba beibeik. Espiritu Santu hametin sira nia laran, nunee sarani sira aumenta barak liu tan, i moris hamtauk ba Nai Maromak.

Pedro kura ema ida ain aat iha aldeia Lida

* 9:15 Ema Judeu nee mak ema Israel. ☆ 9:25 2 Korintu 11:32-33

³² Iha tempu nebaa Pedro lao lemo rai. Iha loron ida, nia baa vizita sarani sira iha aldeia Lida. ³³ Iha nebaa nia hetan ema ida ain aat, naran Eneias. Ema nee lao la diak, toba deit iha biti durante tinan walu ona.

³⁴ Pedro dehan ba nia, “Eneias, Jesus Kristu kura o. Hadeer ona! Aruma o nia biti.”

Eneias mos hamriik kedas. ³⁵ Ema hotu iha aldeia Lida ho Sarena haree Eneias diak tiha ona, i sira mos fiar ba Nai Jesus.

Pedro halo Tabita moris fali

³⁶ Iha Jesus nia eskolante fetu ida naran Tabita hela iha sidade Jope. (Nia naran hodi lian Gregu bolu Dorcas, nee dehan katak “bibi rusa”.) Nia sempre halo buat diak ba ema, i sempre foo ezmola ba ema kiak sira. ³⁷ Iha tempu nee, Dorcas moras, depois nia mate. Ema foo hariis tiha nia mate isin, i lori baa hatoba iha kuartu ida iha andar leten. ³⁸ Eskolante sira seluk rona katak Pedro iha Lida, laduun dook husi Jope. Nunee sira haruka ema nain rua baa bolu nia dehan, “Favor baa lalais Jope.”

³⁹ Pedro mos tuir sira. Too iha mate uman, sira lori nia sae liu ba andar leten. Iha fetu faluk barak mai hamriik haleu Pedro. Sira tanis hodi hatudu ba Pedro sira nia vestidu ho sira nia ropa seluk tan nebee Dorcas uluk suku foo ba sira.

⁴⁰ Pedro haruka sira hotu sai husi kuartu nee, depois nia hakneke hodi halo orasaun. Hotu tiha nia see oin ba mate isin nee hodi dehan, “Tabita, hadeer ona!” Derepentni senhora nee loke nia matan. Nia haree Pedro, nia hadeer hodi tuur. ⁴¹ Pedro kaer nia liman hodi ajuda nia hamriik. Depois nia bolu fetu faluk sira ho sarani sira seluk hodi hatudu ba sira katak Dorcas moris fali ona.

⁴² Ema iha sidade Jope tomak rona kona ba milagre nee. Nunee ema barak fiar ba Nai Jesus. ⁴³ Pedro hela kleur uitoan iha Jope, iha ema ida naran Simão nia uma. Simão nia servisu mak hamoos animal nia kulit.

10

Komandante Cornélio haruka bolu Pedro

¹ Iha sidade Sezareia iha militar Roma ida naran Cornélio. Nia komandante kompanhia husi Itália. ² Nia ho nia familia uma laran tomak hamtauk Maromak. Nia sempre foo ajuda ho laran luak ba ema

Judeu sira nebee kiak, i sempre halo orasaun ba Maromak.

³ Iha loron ida, maizoumenus tuku tolu lokraik, Cornélio hetan hanesan mehi ida, nia haree mo-moos Maromak nia anju ida mai bolu nia dehan, “Cornélio!”

⁴ Nia hateke ba anju nee ho tauk tebetes hodi husu, “Ita hakarak saida Nai?”

Anju nee hataan, “Maromak rona ona o nia orasaun, i Nia haksolok ho ajuda nebee o foo ba ema kiak sira. ⁵ Nee duni agora o haruka ema ba sidade Jope hodi bolu ema ida naran Simão Pedro mai. ⁶ Nia hela ho Simão ida nebee hamoos animal nia kulit, nia uma besik tasi ibun.”

⁷ Kuandu anju nee baa tiha, Cornélio bolu nia atan nain rua ho nia eskoltu ida nebee baibain hein nia. Eskoltu nee mos hamtauk ba Maromak. ⁸ Cornélio hatete buat nee hotu ba sira, depois nia haruka sira ba Jope.

Pedro baa vizita Cornélio

⁹ Aban fali iha meudia, Cornélio nia ema sira besik too ona iha Jope. Momentu nee, Pedro sae ba uma leten atu halo orasaun.

¹⁰ Nia senti hamlaha i hakarak atu haan. Ema sei tein hela, Maromak hatudu hanesan mehi ida ba nia. ¹¹ Nia haree lalehan nakloke, i buat ida hanesan lensol boot, nia lidun haat kesi ho tali, tuun dadauk husi lalehan mai. ¹² Iha lensol laran, nia haree animal oi-oin. Iha animal ain haat, animal nebee dolar iha rai, ho manu fuik oi-oin.

¹³ Nia mos rona lian ida dehan, “Pedro, hamriik ona! Oho animal sira nee hodi haan ba!”

¹⁴ Pedro hataan, “La bele, Nai! Hau nunka haan animal foer, animal nebee lei Moisés nian bandu.”

¹⁵ Maibee lian nee simu fali dehan, “Buat nebee Maromak dehan bele haan ona, o la bele konsidera foer tan.” ¹⁶ Nee akontese dala tolu, depois lensol nee sae fali ba lalehan.

¹⁷ Pedro sei hanoin hela buat nebee nia haree nee dehan saida, Cornélio nia ema nebee nia haruka mai nee hetan Simão nia uma. Sira hamriik iha portau ¹⁸ hodi husu, “Simão Pedro hela iha nee ka lae?”

¹⁹ Pedro sei hanoin hela mehi nee dehan saida, Espiritu Santu foo hatene ba nia dehan, “Pedro, iha ema nain tolu mai buka o.* ²⁰ Hamriik ona hodi tuun baa hasoru sira. Lalika laran ru-rua atu akompanha sira, maski sira laos ema Judeu, tanba Hau mak haruka sira mai.”

* **10:19** Kopia livru nee husi tempu antigu barak. Balu dehan “ema nain tolu”, balu dehan “ema nain rua”, balu tan la dehan ema nain hira mak mai buka Pedro.

²¹ Entaun Pedro tuun baa hodi dehan ba sira, “Hau mak nee. Tanba saa mak imi mai buka hau?”

²² Sira hataan, “Komandante Cornélio mak haruka ami mai. Nia ema ida nebee moris loos i hamtauk ba Maromak. Ema Judeu sira hotu respeita nia. Horiseik Maromak nia anju haruka nia bolu senhor ba iha nia uma, para nia bele rona senhor nia liafuan.” ²³ Depois Pedro husu ba sira atu toba lai kalan ida iha nebaa.

Aban fali Pedro prepara aan hodi baa hamutuk ho sira. Sarani balu husi Jope mos akompanha sira. ²⁴ Sira toba kalan ida iha dalan, depois iha aban fali sira too iha sidade Sezareia. Cornélio mos hein hela sira iha uma. Nia halibur tiha ona nia familia ho nia belun diak sira iha nebaa. ²⁵ Bainhira Pedro atu tama ba uma laran, Cornélio baa simu nia, i hakneak iha Pedro nia oin atu adora nia. ²⁶ Maibee Pedro foti nia hamriik hodi dehan, “Hamriik tiha! La bele hanesan nee, tanba hau ema hanesan mos ita.”

²⁷ Entaun sira nain rua komesa koalia hodi tama dadauk ba uma laran. Iha nebaa Pedro haree ema barak hein hela. ²⁸ Nia hatete ba sira, “Imi hatene ona, tuir ami Judeu nia lei, ami la bele liga ema nebee laos Judeu, saa tan tama iha nia uma. Maibee Maromak hatudu ona mai hau katak, hau la bele dehan ema ida foer, hau la bele hakribi tan ema nebee laos Judeu. ²⁹ Nee mak bainhira imi bolu hau mai, hau la senti todan, hau mai kedas. Agora hau hakarak hatene, tanba saa mak imi bolu hau mai.”

³⁰ Cornélio hataan, “Loron tolu liu ba,† iha tuku tolu lokraik, oras hanesan agora nee, hau halo hela orasaun iha uma. Derepenti mane ida hamriik iha hau nia oin, nia hena nabilan loos. ³¹ Nia dehan, ‘Cornélio, Maromak rona ona o nia orasaun, i Nia haksolok ho ajuda nebee o foo ba ema kiak sira. ³² Nee duni agora o haruka ema ba sidade Jope hodi bolu ema ida naran Simão Pedro mai. Nia hela ho Simão ida nebee hamoos animal nia kulit, nia uma besik tasi ibun.’ ³³ Nee mak hau haruka kedas ema baa bolu ita. Ami agradese teb-tebes tanba ita mai duni. Agora ami hotu halibur hamutuk iha nee iha Maromak nia oin hodi rona saida mak Nai Maromak haruka ita atu foo sai mai ami.”

Pedro foo sai kona ba Nai Jesus ba ema nebee laos Judeu

³⁴ Pedro dehan, “Agora hau foin hatene katak Maromak haree ema hotu-hotu

hanesan.* ³⁵ Ema husi nasaun nebee deit mak hamtauk Maromak i moris tuir Maromak nia hakarak, Maromak simu nia. ³⁶ Imi hatene Liafuan Diak nebee mak Maromak foo sai ona ba ami ema Israel. Liafuan Diak nee dehan, ita ema bele dame malu ho Maromak liu husi Jesus Kristu, Salvador nebee Maromak haruka mai. Jesus Kristu nee mak ema hotu-hotu nia Nai.

³⁷ Imi mos hatene saida mak akontese iha provinsia Galileia too iha provinsia Judeia tomak, komesa husi João haruka ema hakribi sira nia sala hodi simu batizmu. ³⁸ Imi rona ona katak Maromak foo Nia Espiritu Santu ho Nia kbiit ba Jesus, Ema Nazaré. Maromak hamutuk ho Nia, nunee Nia baa iha nebee-nebee hodi halo diak ba ema i kura ema nebee Satanás halo terus. ³⁹ Ami haree ho ami nia matan rasik, saida mak Nia halo iha sidade Jerusalém ho mos iha ema Judeu nia rai tomak.

Ema prega Jesus iha krus too mate. ⁴⁰ Maibee iha loron tolu, Maromak halo Nia moris fali depois hatudu sai ba ema balu. ⁴¹ Laos ema hotu-hotu haree Nia, so ami deit. Ami nee, Maromak hili antes tiha ona atu sai sasin kona ba Jesus. Bainhira Jesus moris fila fali, ami mak baibain haan-hemu hamutuk ho Nia.

⁴² Nunee Nia haruka ami baa foo sai Liafuan Diak ba ema iha fat-fatin. Nia haruka ami foo sasin katak, Maromak foti ona Jesus nee atu tesi lia ba ema moris ho ema mate. ⁴³ Profeta sira hotu-hotu foo sai kona ba Jesus katak, see mak fiar ba Jesus, Maromak sei hamoos nia sala liu husi Nia.”

Ema nebee laos Judeu simu Espiritu Santu

⁴⁴ Pedro sei koalia hela nunee, derepenti Espiritu Santu tuun ba ema hotu nebee rona nia liafuan. ⁴⁵ Bainhira sarani Judeu sira nebee ohin mai hamutuk ho Pedro haree ema nebee laos Judeu nee simu Espiritu Santu, sira admira. ⁴⁶ Tanba sira rona ema sira nee hahii Maromak hodi koalia lian oi-oin nebee sira nunka aprende.

Depois Pedro dehan, ⁴⁷ “Haree ba! Ema sira nee simu ona Espiritu Santu hanesan mos ita. Entaun la iha ema ida mak atu bandu dehan la bele foo sarani sira ho bee.” ⁴⁸ Nunee Pedro hatete ba sira atu simu batizmu ona hodi Jesus Kristu nia naran. Sarani hotu tiha, sira husu ba Pedro atu hela tan loran ida-rua ho sira.

† 10:30 Lian Gregu dehan “loron haat liu ba”, maibee tuir ita sura iha Timor, ida nee signifika loran tolu liu ba.

* 10:34 Deuteronomiu (Ulangan) 10:17

11

Pedro defende aan tanba nia foo sarani ema nebee laos Judeu

¹ Apostolu sira ho sarani sira seluk iha provinsia Judeia rona dehan, ema nebee laos Judeu mos simu ona Maromak nia liafuan. ² Bainhira Pedro baa too iha Jerusalém, iha sarani Judeu balu foo sala ba nia. ³ Sira dehan, "Nusaa mak o baa tama fali ema nebee laos Judeu nia uma hodi haan hamutuk ho sira tan?!"

⁴ Nunee Pedro konta buat hotu-hotu nebee akontese husi huun too rohan. Nia dehan, ⁵ "Loron ida iha sidade Jope, hau halo hela orasaun, Maromak hatudu hanesan mehi ida mai hau. Hau haree buat ida hanesan lensol boot, nia lidun haat kesi ho tali, tuun husi lalehan mai too iha hau nia oin. ⁶ Bainhira hau fihir tama ba lensol laran, hau haree animal oi-oin. Iha animal ain haat, animal fuik, animal nebee dolar iha rai, ho manu fuik oi-oin. Animal sira nee hotu, ita ema Judeu la bele haan. ⁷ Depois hau rona lian ida dehan, 'Pedro, hamriik ona! Oho animal sira nee hodi haan ba!'

⁸ Hau hataan, 'La bele, Nai! Hau nunka haan animal foer, animal nebee lei Moisés nian bandu.'

⁹ Maibee lian husi lalehan nee dehan tan, 'Buat nebee Maromak dehan bele haan ona, o la bele konsidera foer tan.' ¹⁰ Nee akontese dala tolu, depois lensol ho animal sira nee sae fali ba lalehan.

¹¹ Iha momentu nee kedas, iha ema nain tolu husi sidade Sezareaia too mai iha uma, komandante Roma ida mak haruka sira mai atu buka hau. ¹² Maromak nia Espiritu foo hatene mai hau atu la bele laran ru-rua hodi akompanha sira, maski sira laos ema Judeu. Depois ita nia maluk sarani nain neen nee akompanha hau baa too iha Sezareaia, i ami hotu tama ba iha komandante nee nia uma. ¹³ Nia konta ba ami dehan, nia haree ona anju ida hamriik iha nia uma hodi hatete, 'Haruka ema ba Jope bolu Simão Pedro. ¹⁴ Nia sei foo hatene oinsaa Maromak bele salva o ho o nia uma laran tomak.'

¹⁵ Hau foin hahuu foo sai Liafuan Diak, Espiritu Santu tuun kedas ba sira, hanesan mos uluk Nia tuun mai ita. ¹⁶ Haree sira simu Espiritu Santu nunee, hau hanoin fali Nai Jesus nia liafuan nebee dehan, 'Uluk João foo sarani ema hodi bee, maibee Maromak sei foo sarani imi hodi Espiritu Santu.'[✠] ¹⁷ Maromak rasik mak foo Nia Espiritu Santu ba sira nebee laos ema Judeu, hanesan lo-loos uluk Nia foo mai

ita bainhira ita fiar ba Nai Jesus Kristu. Entaun hau atu taka dalan ba Maromak oinsaa?"

¹⁸ Rona nunee, sira la foo sala ba nia tan. Sira komesa hahii Maromak dehan, "Entaun Maromak loke ona dalan ba ema nebee laos Judeu, atu sira bele husik sira nia sala hodi moris hamutuk ho Nia."

Ema jentiu barak iha sidade Antiokia fiar ba Nai Jesus

¹⁹ Uluk bainhira ema oho Estevão, ema mos komesa halo terus sarani sira too sira halai namkari.[✠] Agora sira balu too ona iha provinsia Fenísia, balu too iha rai Xipre, i balu too iha sidade Antiokia. Sira foo sai nafatin Liafuan Diak, maibee sira so foo sai ba ema Judeu deit.

²⁰ Maski nunee iha mos ema sarani balu husi ilha Xipre ho husi sidade Sirene, sira baa iha sidade Antiokia. Sira mos foo sai Nai Jesus nia Liafuan Diak ba ema nebee laos Judeu. ²¹ Nai Maromak foo Nia kbiit ba sira, too ema barak teb-tebes fiar hodi tuir Nai Jesus.

²² Bainhira sarani sira iha Jerusalém rona dehan ema iha Antiokia mos fiar ona ba Jesus, sira haruka Barnabé baa iha nebaa. ²³⁻²⁴ Nia ema ida nebee laran diak, fiar makaas ba Maromak, i Espiritu Santu sempre domina nia. Too iha nebaa, Barnabé haree Maromak foo ona bensaun ba sira. Nunee nia laran haksolok. Nia husu ba sira atu sira tuir nafatin Nai Jesus ho laran tomak. I ema barak tan komesa fiar ba Nai Jesus.

²⁵ Hotu tiha Barnabé baa iha sidade Tarsu hodi buka Saulo. ²⁶ Bainhira nia hetan tiha, nia lori Saulo fila fali ba Antiokia. Durante tinan ida tomak sira nain rua hamutuk ho sarani sira iha nebaa, i sira hanorin ema barak. Iha Antiokia nee mak foin ema komesa hanaran sarani sira Kristaun.*

²⁷ Bainhira sira nain rua sei iha Antiokia, iha profeta balu mai husi Jerusalém. ²⁸ Ida naran Ágabú. Maromak nia Espiritu foo hatene liu husi nia dehan, rai sei hamlaha boot iha mundu tomak. Buat nee akontese duni bainhira liurai Cláudio ukun iha Roma. ²⁹ Rona Ágabú nia liafuan nee, sarani sira iha Antiokia koalia hamutuk atu haruka ajuda ba sarani sira iha provinsia Judeia. Sira ida-idak foo tuir buat nebee sira iha. ³⁰ Depois sira entrega oferta nee ba Barnabé ho Saulo hodi lori ba iha responsavel sarani sira nian iha Jerusalém.

✠ 11:16 Apostolu sira nia Istoría 1:5

✠ 11:19 Apostolu sira nia Istoría 8:1-4

* 11:26 Liafuan Kristaun dehan

katak "ema nebee tuir Kristu".

12

Tiago mate i Pedro tama kadeia

¹ Iha tempu nee, liurai Herodes* kaer sarani sira balu atu halo terus. ² Nia haruka ema oho João nia maun Tiago ho surik. ³ Bainhira Herodes haree katak Tiago nia mate nee halo nai ulun Judeu sira haksolok, nia kaer tan Pedro iha tempu Festa Paun la Tau Fermentu. ⁴ Depois nia lori Pedro baa hatama iha kadeia, i entrega ba soldadu grupu haat hodi hein loron-kalan. Grupu ida iha ema nain haat. Herodes hakarak hein too festa Paskua hotu mak foin tesi Pedro nia lia iha ema barak nia oin. ⁵ Nunee Pedro iha kadeia, maibee sarani sira halo orasaun beibeik ho laran tomak atu Maromak tau matan ba nia.

Nai Maromak nia anju hasai Pedro husi kadeia

⁶ Hela deit loron ida atu Herodes tesi Pedro nia lia, iha kalan Pedro toba dukur hela iha soldadu rua nia klanan, nia liman kesi ho korenti rua. Iha tan soldadu balu hein iha kadeia nia odamatan.

⁷ Derepentit deit Nai Maromak nia anju ida mosu, i kuartu nee sai naroman tiha. Anju nee baku Pedro nia sorin para fanu nia hodi dehan, "Hadeer lalais!" Korenti mos namkore kedas husi Pedro nia liman. ⁸ Depois anju hatete ba nia, "Hatais o nia faru, i tau o nia sandalias." Pedro mos halo tuir. Anju dehan tan, "Hatais o nia batina hodi tuir hau."

⁹ Pedro tuir anju nee sai husi kadeia laran. Nia la hatene katak buat nee realidade, nia hanoin mehi deit. ¹⁰ Sira lao liu husi soldadu nebee halo seguransa iha fatin rua. Depois sira too iha odamatan besi atu sai ba sidade. Odamatan nee mesak nakloke, i sira nain rua sai ba liur. Sira lao tuir estrada ida, derepentit anju nee lakon tiha, husik hela Pedro mesak.

¹¹ Nee mak foin Pedro hatene saida mak akontese. Nia dehan, "Loos duni, Nai Maromak haruka tiha ona Nia anju mai hasai hau husi Herodes nia liman laran. Anju nee salva hau husi buat aat hotu nebee mak ema Judeu sira atu halo mai hau."

¹² Bainhira nia hatene ona nunee, Pedro baa iha João nia inan Maria nia uma, João nee ema mos bolu Marcos. Iha nebaa ema barak halibur hamutuk halo hela orasaun. ¹³ Pedro too iha uma nee, nia tuku odamatan. Iha menina ida naran

Roda servisu iha uma nee, nia baa haree see mak mai nee. ¹⁴ Rona Pedro nia lian, nia hatene kedas. Nia kontenti demais, entaun nia la hanoin atu loke odamatan, nia halai ba laran hodi hatete ba sira, "Pedro iha hela odamatan liur!"

¹⁵ Sira hataan, "O bulak karik!"

Maibee nia hatete nafatin, "Tebes! Pedro iha liur nebaa."

Sira hataan fali, "Karik Pedro nia anju da guarda."

¹⁶ Maibee Pedro tuku odamatan nafatin. Bainhira sira loke odamatan, sira haree nia, sira hakfodak. ¹⁷ Pedro halo sinal ho liman para sira nonook. Depois nia konta oinsaa Nai Maromak hasai nia husi kadeia. Nia dehan, "Imi baa foo hatene buat hirak nee hotu ba Tiago† ho maluk sarani sira seluk." Depois nia sai ba fatin seluk.

¹⁸ Iha aban dadeer-saan, soldadu sira haree Pedro la iha tiha ona, sira mos laran susar ho konfuzau. ¹⁹ Depois Herodes haruka ema baa buka Pedro tuun-sae, maibee sira la hetan. Entaun Herodes litik soldadu sira nebee halo seguransa nee. Hotu tiha nia haruka oho sira.

Depois Herodes sai tiha husi provinsia Judeia, baa hela iha sidade Sezareia.

Nai Maromak nia anju kastigu liurai Herodes too mate

²⁰ Iha tempu nebaa Herodes hirus loos ema sidade Tiru ho Sidon. Maibee sira prezisa hajaan husi Herodes nia rain. Entaun sira hamutuk haruka delegasaun atu hasoru malu ho nia. Too iha Sezareia, sira hetan apoiu husi liurai nia funsionariu boot ida naran Blastu, i sira husu atu bele dame malu fali ho Herodes.

²¹ Sira marka loron para hasoru malu ho Herodes. Iha loron nee, Herodes hatais tiha hena liurai nian depois baa tuur iha nia kadeira ukun nian hodi hatoo liafuan ba sira. ²² Sira komesa haklalak dehan, "Nee laos ema nia lian, nee ita nia maromak ida nia lian!" ²³ Derepentit deit Nai Maromak nia anju foo moras todan ida ba Herodes, tanba nia husik deit ema sira nee hahii nia, nia la haruka sira hahii Maromak. Entaun ular haan nia isin too mate.

²⁴ Maibee ema barak liu tan rona Maromak nia liafuan, i sarani sira aumenta ba beibeik.

²⁵ Bainhira Barnabé ho Saulo lori tiha sarani Antiokia sira nia oferta ba Jerusalém, sira fila fali ba Antiokia. Sira

* **12:1** Liurai Herodes nee mak Herodes Agripa. Nia avoo Herodes Boot mak haruka oho labarik nurak sira hotu iha Belém bainhira Nai Jesus moris. [†] **12:4** Ézodu (Keluaran) 12:1-27 [‡] **12:17** Tiago ida nee mak Nai Jesus nia alin, nia responsavel ba sarani sira iha Jerusalém. Nai Jesus nia apostolu ida nebee naran Tiago, Herodes oho tiha ho surik. Haree 12:2.

lori ho ema ida naran João, ema mos bolu nia Marcos.

13

Sarani Antiokia haruka Barnabé ho Saulo baa halao Maromak nia servisu

¹ Sarani sira iha sidade Antiokia, balu profeta hodi foo tutan Maromak nia lia menon, i balu mestri hodi hanorin Maromak nia liafuan. Sira nee mak:

Barnabé,
Simeão, ema mos bolu Metan,
Lúcio husi sidade Sirene,
Manaen, nia liurai Herodes nia kolega
komesa sira sei kiik,*
ho mos Saulo.

² Iha loron ida, sira halo jejun hodi adora Nai Maromak, Espiritu Santu dehan ba sira, "Haketak Barnabé ho Saulo mai Hau atu halao servisu nebee Hau prepara tiha ona ba sira." ³ Entaun sira halo orasaun ho jejun tan, depois sira tau liman ba Barnabé ho Saulo hodi haruka sira baa halao servisu nee.

Barnabé ho Saulo baa iha rai Xipre

⁴⁻⁵ Nunee Espiritu Santu haruka Barnabé ho Saulo baa. João Marcos mos akompanha hodi ajuda sira. Sira lao uluk ba iha sidade Seléusia, depois sae roo ba rai Xipre, i tuun iha sidade Salamina. Too iha nebaa, sira tama-sai ema Judeu nia uma kreda hodi foo sai Maromak nia liafuan.

⁶ Depois sira lao husi aldeia ba aldeia iha rai Xipre tomak too iha sidade Pafos. Iha Pafos nee, sira hetan matan-dook ida naran Barjesus. Nia ema Judeu, i sempre lohi ema dehan nia Maromak nia profeta. ⁷ Nia belun diak ho governador rai nee, naran Sérgio Paulo. Governador nee ema matenek, i nia haruka ema baa bolu Barnabé ho Saulo, tanba nia hakarak rona Maromak nia liafuan. ⁸ Maibee Barjesus tau lia ba governador para la bele fiar ba Jesus. Barjesus nee nia naran seluk Elimas, nee katak "matan-dook".

⁹ Depois Espiritu Santu domina Saulo, ema mos bolu Paulo. Nia fihir di-diak ba matan-dook nee hodi dehan, ¹⁰ "O nee Satanás nia oan! O bosok-teen, i o nia laran nakonu ho buat aat. Buat hotu-hotu nebee diak, o kontra hotu. O sempre bobar lia loos kona ba Nai Maromak. ¹¹ Tanba nee, Nai Maromak sei kastigu o. O nia matan sei delek tiha, too o la haree tan loro matan nia naroman durante tempu ida."

Derepentí abu-abu nakukun ida taka tiha nia, too nia la haree buat ida. Nia lamas ba-mai buka ema para kaer nia liman hodi hatudu dalan ba nia.

¹² Bainhira governador haree saida mak akontese, nia fiar ba Jesus. Nia admira ho apostolu sira nia hanorin kona ba Nai Jesus.

Paulo haklaken kona ba Nai Jesus ba ema Antiokia

¹³ Husi sidade Pafos, Paulo ho nia kolega sira sae roo hodi baa iha sidade Perga iha provinsia Panfília. Too iha nebaa, João Marcos lao husik hela sira hodi fila ba Jerusalém. ¹⁴ Husi Perga, sira lao ain ba iha sidade Antiokia iha provinsia Pisídia.

Iha loron Sabadu, Paulo ho Barnabé baa tuur iha ema Judeu sira nia uma kreda. ¹⁵ Iha nebaa ema lee liafuan balu husi Moisés nia livru ho mos livru profeta sira nian. Depois responsavel sira iha uma kreda nee haruka ema baa husu ba Paulo ho Barnabé dehan, "Maun sira, se imi iha liafuan ruma atu foo sai mai ami para hametin ami nia laran, halo favor bele koalía."

¹⁶ Entaun Paulo hamriik, i halo sinal ho liman husu para sira nonook. Depois nia hahuu koalía dehan, "Israel oan sira ho imi husi nasaun seluk nebee adora Maromak, rona mai!

¹⁷ Maromak, Ida nebee ita ema Israel adora nee, hili ita nia bei-ala sira hori uluk. Nia halo sira nia jerasaun aumenta barak durante sira hela nudar ema lao rai iha Ejitu. Too ikus Maromak hatudu Nia kbiit boot hodi hasai sira husi Ejitu nee.* ¹⁸ Durante tinan haat-nulu sira iha rai fuik maran, Maromak pasiensa ho sira nia hahalok.* ¹⁹ Ikus mai, Maromak halo lakon tiha nasaun hitu iha rai Kanaán hodi foo rai nee ba ita nia bei-ala sira para sai sira nian.* ²⁰ Nee hotu haan tinan atus haat lima-nulu.

Depois Maromak foti juis hodi ukun sira, too tempu profeta Samuel.* ²¹ Bainhira Samuel ukun sira, ita nia bei-ala sira husu para bele iha liurai. Nunee Maromak foti Kis nia oan Saul, husi suku Benjamim sai liurai, i Saul ukun durante tinan haat-nulu.* ²² Depois Maromak hatuun tiha Saul hodi foti fali David sai liurai. Maromak dehan, 'Jessé nia oan David nee monu ba Hau nia laran. Nia sei halo tuir hotu buat nebee Hau hakarak.*' ²³ Maromak promete atu haruka David nia Jerasaun

* **13:1** b: Iha nee la klaru, Manaen nee Herodes nia kolega dezde kiik ka, Herodes nia maun ka alin hakiak. Herodes nee mak liurai Herodes Antipas. Nia mak oho João Sarani Nain. * **13:17** Ézodu (Keluaran) 1:7, 12:51

* **13:18** Númerus (Bilangan) 14:34; Deuteronomíu (Ulangan) 1:31 * **13:19** Deuteronomíu (Ulangan) 7:1; Josué 14:1 * **13:20** Juis sira (Hakim) 2:16; 1 Samuel 3:20 * **13:21** 1 Samuel 8:5, 10:21 * **13:22** 1 Samuel 13:14, 16:12; Salmus (Mazmur) 89:20

ida mai hodi salva povu Israel. Salvador nee mak Jesus.”

²⁴ “Molok Jesus hahuu Nia servisu, João foo sai ba ema Israel tomak katak sira tenki hakribi sira nia sala hodi simu batizmu.”²⁵ Maibee bainhira João nia servisu atu remata, nia hatete, ‘Imi hanoin hau nee see? Imi hanoin hau mak Ida nebee imi hein hela nee ka? Lae. Maibee Ema nee atu mai ona. Nia boot liu hau. Atu kore deit Nia sandalias talin mos, hau la serve.”²⁶

²⁶ Maun-alin sira, imi nebee Abraão nia jerasaun, ho mos imi husi nasaun seluk nebee hamtauk ba Maromak. Liafuan Diak kona ba salvasaun nee, Maromak hatoo tiha ona mai ita. ²⁷ Povu Jerusalém ho sira nia nai ulun sira la hatene katak, Jesus nee mak Ema nebee atu mai salva sira. Sira la kompriende profeta sira nia liafuan nebee Sabadu-Sabadu ema lee sai iha uma kreda. Tanba nee, sira desidi kastigu mate Jesus. Maibee sira nia hahalok nee tuir lo-loos profeta sira nia liafuan nebee sira rona beibeik nee. ²⁸ Sira la hetan razaun ida para hamonu kastigu mate ba Jesus. Bele nunee mos, sira husu ba governador Pilatus atu haruka ema oho Nia.”²⁹ Depois sira halo tuir hotu buat nebee hakerek ona iha Livru Sagradu kona ba Jesus. Hotu tiha sira hatuun fila fali Nia mate isin husi krus hodi lori baa haloot iha rate.”³⁰ Maibee Maromak halo Jesus moris fali husi mate. ³¹ Bainhira Jesus moris fila fali, Nia hatudu Aan fila-fila durante lora barak nia laran ba ema sira nebee uluk lao hamutuk ho Nia husi provinsia Galileia too Jerusalém. Sira nee mak agora sai sasin ba ita nia povu Israel nee.”³²

³² Paulo hatutan tan dehan, “Ami nain rua hatoo Liafuan Diak ba imi kona ba buat nebee mak Maromak promete ona ba ita nia bei-ala sira. ³³ Ba ita nebee sira nia jerasaun, Maromak kumpri ona promesa nee bainhira Nia halo Jesus moris fali husi mate. Nee tuir liafuan nebee hakerek iha livru Salmus kapitulu rua dehan, ‘O nee Hau nia Oan.

Ohin lora Hau deklara katak Hau nee O nia Aman.”³⁴

³⁴ Hori uluk Maromak promete ona dehan, Nia sei halo Jesus moris fali, i Jesus sei la mate tan. Nunee Maromak halo tuir Nia liafuan nebee dehan, ‘Bensaun nebee uluk Hau promete atu foo ba David, agora Hau sei foo ba imi.”³⁵

³⁵ Iha Salmus seluk mos hatete, ‘Maromak la husik Nia Ema Santu nia isin dodok iha rate laran.”³⁶

³⁶ Nee laos koalia kona ba liurai David. Tanba liurai David serbi nia povu tuir Maromak nia hakarak, depois nia mate. Ema hakoi nia hamutuk ho nia bei-ala sira, i nia mate isin dodok tiha ona. ³⁷ Maibee Salmus nee koalia kona ba Ema ida nebee Maromak halo moris fali husi mate, Ema nee nia mate isin la dodok.

³⁸ Nee duni maun-alin sira, ami foo sai ba imi para imi hatene, so liu husi Jesus deit mak ita bele hetan perdaun. ³⁹ Nee dehan katak, see-see deit mak fiar ba Jesus, Maromak hamoos hotu nia sala hodi simu nia. Moisés nia lei la bele halo ita sai moos iha Maromak nia oin. ⁴⁰ Kuidadu para buat nebee Maromak hatoo liu husi profeta sira la bele akontese ba imi. Sira dehan,

⁴¹ ‘Imi nebee gosta hatete aat Hau, rona mai!

Imi sei admira, depois mohu tiha.

Tanba Hau atu halo buat ruma iha imi nia tempu.

Ema konta buat nee ba imi mos, imi sei la fiar.”⁴²

⁴² Hotu tiha Paulo ho Barnabé sai husi uma kreda. Sira sai dadauk, ema sira iha nebaa husu atu Sabadu oin sira fila fali mai hodi esplika buat sira nee diak liu tan. ⁴³ Bainhira sira hotu sai, ema Judeu ho mos ema laos Judeu nebee hamtauk Maromak, barak lao tuir Paulo ho Barnabé. I apostolu nain rua nee koalia tan ho sira hodi foo hanoin ba sira atu laran metin nafatin ba Maromak, tanba Nia hatudu ona Nia laran diak ba sira.

Nai ulun Judeu tau lia ba povu hodi kontra Paulo ho Barnabé

⁴⁴ Sabadu tuir mai, kuaze ema hotu iha sidade nee mai rona Maromak nia liafuan kona ba Nai Jesus. ⁴⁵ Bainhira nai ulun Judeu sira haree ema barak mai rona Paulo ho Barnabé, sira laran moras. Nunee sira hatete aat Paulo i kontra nia liafuan.

⁴⁶ Maibee Paulo ho Barnabé koalia ho aten brani dehan, “Maromak haruka ami foo uluk Nia Liafuan ba ema Judeu. Maibee imi lakohi simu. Nee hatudu katak imi la merese atu hetan moris rohan-laek. Nunee agora, ami sei lori Liafuan Diak nee ba ema nebee laos Judeu. ⁴⁷ Tanba Nai Maromak foo ona orden mai ami dehan,

✧ **13:24** Marcos 1:4; Lucas 3:3 ✧ **13:25** Mateus 3:11; Marcos 1:7; Lucas 3:16; João 1:20,27 ✧ **13:28** Mateus 27:22-23; Marcos 15:13-14; Lucas 23:21-23; João 19:15 ✧ **13:29** Mateus 27:57-61; Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56; João 19:38-42 ✧ **13:31** Apostolu sira nia Istoría 1:3 ✧ **13:33** Salmus (Mazmur) 2:7 ✧ **13:34** Isaias 55:3 ✧ **13:35** Salmus (Mazmur) 16:10 ✧ **13:41** Habakuk 1:5

'Hau foti ona o hanesan ahi-oan hodi lori naroman ba ema nebee laos Judeu, atu o lori Maromak nia salvasaun ba iha mundu tomak.'*⁴⁸

⁴⁸ Bainhira ema sira nebee laos Judeu rona nunee, sira kontenti. Sira gaba Maromak nia liafuan kona ba Nai Jesus, i ema sira nebee mak Maromak desidi ona para hetan moris rohan-laek, sira hotu fiar ba Jesus.

⁴⁹ Nunee Maromak nia liafuan kona ba Nai Jesus hatutan husi ibun ba ibun iha rejaun nee tomak.

⁵⁰ Maibee ema Judeu sira tau lia ba senhora balu nebee riku i hamtauk ba Maromak, ho mos ba naiulun sira iha sidade nee. I sira tuu lia ba povu para halo terus Paulo ho Barnabé, too duni sai sira husi rejaun nee. ⁵¹ Molok sira nain rua sai, sira hisik rai rahun husi sira nia ain hanesan sinal katak, ema iha sidade nee lakohi rona ba Maromak. I sira baa fali iha sidade Ikóniu.*

⁵² Maibee sarani sira iha Antiokia laran haksolok, i Espiritu Santu domina sira.

14

Paulo ho Barnabé iha sidade Ikóniu

¹ Bainhira Paulo ho Barnabé too iha sidade Ikóniu, sira nain rua baa iha ema Judeu nia uma kreda, hanesan baibain. Iha nebaa sira hanorin kona loos ema nia laran, too ema Judeu ho mos ema nebee laos Judeu, barak fiar ba Jesus. ² Maibee ema Judeu sira nebee lakohi fiar, sira tau lia ba ema balu nebee laos Judeu para odi sarani sira. ³ Maski nunee Paulo ho Barnabé hela kleur iha nebaa. Sira nain rua brani koalía kona ba Nai Jesus. I Nia foo kbiit ba sira hodi halo milagre ho sinal oi-oin nebee halo ema admira. Nunee Nia hatudu mo-moos katak buat nebee sira koalía kona ba Nia laran diak nee loos. ⁴ Povu iha sidade nee fahe ba rua. Balu tuir ema Judeu sira nebee lakohi fiar ba Jesus, ema seluk tuir apostolu sira.

⁵ Iha ema Judeu balu ho ema balu nebee laos Judeu, hamutuk ho sira nia boot sira, kombina malu atu halo terus apostolu sira i tuda sira ho fatuk. ⁶ Maibee sira nain rua rona kona ba planu nee, entaun sira halai. Sira baa sidade Listra ho Derbe iha provinsia Likaónia, ho mos ba rai sira nebee besik. ⁷ Iha nebaa sira foo sai nafatin Liafuan Diak.

Paulo ho Barnabé iha sidade Listra ho Derbe

⁸ Iha Listra, iha mane ida ain aat komesa nia moris mai, nia nunka lao. Nia tuur ⁹ hodi rona Paulo koalía. Paulo fihir di-diak nia, i haree katak ema nee fiar dehan Jesus bele kura nia. ¹⁰ Entaun nia bolu, "Hamriik ona!" Rona nunee, ema nee haksoit sae kedas i komesa lao.

¹¹ Ema barak haree buat nebee Paulo halo, entaun sira hakilar ho sira nia lian Likaónia dehan, "Nee maromak nain rua nebee nakfilak aan ba ema hodi tuun mai iha mundu." ¹² Sira hanoin Barnabé mak sira nia maromak ida naran Zeus. I Paulo, sira hanoin dehan maromak Hermes, tanba baibain nia mak koalía.* ¹³ Iha uma lulik ida besik loos sidade nee, baibain ema adora Zeus iha nebaa. Ema nebee toma konta uma lulik nee dada karau aman balu i kesi ai funan halo kabuar lori ba iha portaun sidade nee. Nia ho ema barak nee hakarak halo sakrifisiu hodi adora apostolu nain rua nee.

¹⁴ Maibee bainhira Barnabé ho Paulo rona katak ema atu adora sira, sira lees tiha sira nia ropa hanesan sinal katak sira la konkorda. I sira halai tama iha ema lubun boot nee nia leet hodi hakilar dehan, ¹⁵ "Maluk sira! Nusaa mak imi halo fali nunee? Ami laos Maromak! Ami nee ema hanesan mos imi. Ami mai hatoo Liafuan Diak ba imi, atu imi husik tiha imi nia lulik sira nebee la iha folin nee hodi tuir Maromak Moris. Nia mak halo lalehan, rai, tasi ho buat hotu-hotu iha laran.* ¹⁶ Uluk Maromak husik nasaun sira moris tuir sira ida-idak nia hakarak. ¹⁷ Maibee Maromak hatudu sinal oi-oin atu nasaun hotu hatene katak, Maromak nee diak duni. Nia mak haruka udan mai imi. Nia mak halo imi nia toos foo ai haan tuir nia tempu. Nia mak foo hanaan ba imi, i halo imi nia laran kontenti." ¹⁸ Maski Barnabé ho Paulo koalía nunee, maibee ema lubun boot nee ulun toos nafatin atu oho karau sira nee hodi halo sakrifisiu ba sira. Maibee too ikus sira nain rua kongege bandu sira.

¹⁹ Depois ema Judeu balu too mai husi sidade Antiokia ho Ikóniu. Sira tau lia ba povu hodi kontra apostolu nain rua, too sira mos tuda Paulo ho fatuk, i rasta nia sai husi sidade. Sira hanoin dehan nia mate tiha ona.

²⁰ Maibee sarani sira mai hamriik haleu Paulo, depois nia mos hamriik fali hodi tama ba sidade. Aban fali nia ho Barnabé sai ba sidade Derbe.

* **13:47** Isaias 42:6, 49:6 * **13:51** Mateus 10:14; Marcos 6:11; Lucas 9:5, 10:11 * **14:12** Ema Listra fiar ba maromak oi-oin deit. Sira fiar katak maromak ida nebee boot liu mak Zeus, ema mos bolu Júpiter. Ida nebee foo tutan nia liafuan mak Hermes, nia naran seluk Merkúriu. * **14:15** Ézodu (Keluaran) 20:11; Salmus (Mazmur) 146:6

Paulo ho Barnabé fila fali ba sidade Antiokia

²¹ Paulo ho Barnabé foo sai Liafuan Diak iha Derbe, i ema barak komesa tuir Jesus. Depois sira nain rua fila fali ba Listra. Husi nebaa sira lao ba Ikónia, depois kontinua baa Antiokia iha provinsia Pisidia. ²² Iha fatin hirak nee, sira nain rua hametin sarani sira nia laran atu sira kaer metin nafatin sira nia fiar ba Jesus. Sira dehan, "Ita tenki hetan terus barak lai foin ita tama iha Maromak nia reinu iha lalehan."

²³ Paulo ho Barnabé foti ema balu sai responsavel ba sarani sira iha fatin ida-idak. Sira halo orasaan ho jejun hodi entrega responsavel sira ba Nai Jesus tanba sira laran metin ba Nia.

²⁴ Paulo ho Barnabé kontinua lao liu husi provinsia Pisidia too iha provinsia Panfilia. ²⁵ Sira foo sai Maromak nia liafuan iha sidade Perga, depois baa iha sidade Atália. ²⁶ Iha nebaa sira sae roo hodi fila ba sidade Antiokia iha provinsia Síria. Iha sidade nee mak sarani sira uluk entrega sira nain rua ba Maromak nia liman hodi halao Nia servisu. Agora sira nia servisu nee remata ona.

²⁷ Too iha Antiokia, Paulo ho Barnabé halibur sarani sira hodi konta buat hotu-hotu nebee Maromak halo ona liu husi sira. Sira mos foo hatene dehan Maromak loke ona dalan ba ema sira nebee laos Judeu hodi fiar ba Jesus. ²⁸ I sira nain rua hela kleur ho sarani sira iha nebaa.

15

Nai ulun sarani sira halibur hamutuk iha Jerusalém

¹ Iha tempu nebaa ema sarani balu mai husi Judeia too iha Antiokia. Sira hanorin sarani sira dehan, "Se imi hakarak hetan salvasaun, imi tenki sunat tuir lisan nebee Moisés rai hela ba ita." ² Maibee Paulo ho Barnabé haksesuk malu makaas ho sira. Tanba sira kontra malu nunee, sarani sira desidi para haruka Paulo ho Barnabé ho mos sarani balu husi Antiokia lori problema nee ba apostolu sira ho responsavel sira iha Jerusalém. ³ Entaun sarani sira iha Antiokia haruka delegasaun nee baa. Sira lao liu husi provinsia Fenisia ho Samaria, i sira konta ba sarani sira iha nebaa katak, ema nebee laos Judeu mos fiar ona ba Jesus. Rona nunee sarani sira haksolok.

⁴ Bainsira sira too iha Jerusalém, apostolu sira ho responsavel sira ho mos sarani sira tomak simu sira ho diak. Paulo

ho Barnabé foo hatene buat hotu nebee Maromak halo ona liu husi sira.

⁵ Maibee sarani Judeu balu husi grupu Farizeu hamriik hodi dehan, "Se ema nebee laos Judeu hakarak tuir Jesus, entaun sira tenki sunat ho mos tuir lei seluk nebee Maromak foo liu husi Moisés."

⁶ Entaun apostolu sira ho responsavel sira halibur hamutuk hodi rezolve problema ida nee. ⁷ Sira diskuti ba-mai. Too ikus, Pedro hamriik hodi dehan, "Maun-alin sira, imi hatene katak, uluk Maromak hili hau husi imi atu lori Liafuan Diak ba ema sira nebee laos Judeu, atu sira mos bele fiar ba Jesus." ⁸ Maromak hatene ita ida-idak nia laran. Nia mak foo Espiritu Santu ba sira, hanesan uluk Nia foo ba ita. Ho nunee Maromak hatudu mai ita katak Nia simu sira. ⁹ Nia haree sira ho ita hanesan. Nia hamoos ona sira nia laran tanba sira fiar ba Jesus, hanesan mos Nia hamoos ona ita nia laran. ¹⁰ Entaun nusaa mak imi koko Maromak hodi foo todan ba sarani sira nebee laos Judeu nee?! Ita ho ita nia bei-ala sira nunka bele halo tuir Moisés nia lei tomak. Agora imi hakarak obriga fali sira halo tuir buat sira nee hotu ka? ¹¹ La bele! Tanba ita fiar katak, liu husi ita nia Nai Jesus nia laran diak mak ita ema Judeu hetan salvasaun. Ema nebee laos Judeu mos nunee."

¹² Hotu tiha Barnabé ho Paulo konta milagre ho sinal oi-oin nebee Maromak halo liu husi sira iha ema laos Judeu nia leet. Ema nebee tuir enkontru nee nonook hodi rona. ¹³ Bainsira sira nain rua koalia hotu, Tiago dehan, "Maun-alin sira, imi rona hau lai! ¹⁴ Simão Pedro* konta ona mai ita kona ba tempu nebee Maromak foun hatudu Nia domin ba ema nebee laos Judeu hodi foti sira sai Nia povu. ¹⁵ Nee hanesan ho buat nebee Maromak foo sai liu husi Nia profeta sira nunee:

¹⁶ 'David nia ukun monu tiha ona, nia uma naksobu tiha ona.

Maibee too tempu ida, Hau sei fila fali mai hodi harii fila fali nia ukun, i halo metin fila fali.

¹⁷ Nunee ema husi nasaun sel-seluk bele mai buka Hau nudar sira nia Nai.

Jentiu sira nebee Hau bolu tiha ona sai Hau nia povu, sei mai hotu.

Hau, Nai Maromak mak koalia.

¹⁸ Hau foo hatene tiha ona buat sira nee hori uluk kedas.'*¹⁹

¹⁹ Tiago hatatan tan dehan, "Nee duni tuir hau nia hanoin, ita keta foo todan ba ema laos Judeu nebee desidi atu tuir

* 15:1 Levítiku (Imamat) 12:3 * 15:7 Apostolu sira nia Istoría 10:1-43 * 15:8 Apostolu sira nia Istoría 2:4, 10:44 * 15:14 Iha nee Lucas hakerek "Simão". Nee Pedro nia naran seluk. * 15:18 Amós 9:11-12

Maromak. ²⁰ Ita tenki hakerek karta ida ba sira, para foo hatene dehan sira la prezisa tuir ita nia lei hotu. Ita foo hanoin deit ba sira dehan, sira la bele haan naan nebee mak hamulak tiha ona ba lulik. Sira la bele halo sala seksual. Sira la bele haan animal nia raan. I la bele haan naan husi animal nebee la koa kakorok hodi hasai nia raan. ²¹ Buat sira nee laos foun ba sira. Tanba hori uluk too agora, Sabadu-Sabadu ema lee sai Moisés nia lei iha uma kreda Judeu nian hotu-hotu, i ema eslika lei nee iha aldeia ida-ida."

Naiulun sarani sira haruka karta ba sarani sira nebee laos Judeu

²² Depois apostolu sira ho responsavel sira ho sarani sira hotu iha Jerusalém konkorda atu haruka ema baa foo hatene kona ba sira nia desizaun ba sarani sira iha sidade Antiokia. Sira hili ema nain rua nebee sarani sira respeita. Ida naran Judas, ema mos bolu Barsabás. Ida seluk naran Silas. Sira haruka ema nain rua nee baa hamutuk ho Paulo ho Barnabé. ²³ Sira lori karta ida hakerek nunee:

"Ba ami nia maluk sarani nebee laos Judeu iha sidade Antiokia, iha provinsia Síria tomak, ho mos provinsia Silísia.

Kumprimentus husi ami apostolu ho responsavel sira iha Jerusalém.

²⁴ Ami rona dehan, iha ema balu husi Jerusalém baa hanorin imi la loos, halo imi nia laran susar ho laran ru-rua kona ba salvasaun. Ema sira nee, laos ami mak haruka baa. ²⁵⁻²⁷ Entaun ami hotu laran ida desidi haruka ema balu ba imi atu hatoo rasik saida mak hakerek iha karta laran nee. Ami hili Judas ho Silas. Sira sei baa hamutuk ho ita nia maluk doben Barnabé ho Paulo. Barnabé ho Paulo nee foo aan ba mate tanba tuir ita nia Nai Jesus Kristu.

²⁸ Espiritu Santu foo hatene ona ba ami, i ami mos konkorda atu la bele foo todan ba imi hodi obriga imi tuir lei Judeu nian tomak. Iha deit lei balu mak imi prezisa halo tuir mak nee:

²⁹ La bele haan naan nebee mak hamulak tiha ona ba lulik.

La bele haan animal nia raan.

La bele haan naan husi animal nebee la koa kakorok hodi hasai nia raan.

La bele halo sala seksual.

Se imi halo tuir buat hirak nee, diak ona.

Mak nee deit. Adeus."

³⁰ Sira nain haat simu tiha karta nee, sira lori ba sidade Antiokia. Too iha nebaa, sira halibur sarani sira hotu hodi entrega karta nee ba sira. ³¹ Bainhira sarani sira lee tiha surat nee, sira haksolok, tanba liafuan nee hametin sira nia laran.

³² Judas ho Silas mos profeta, i sira koalia buat barak ba sarani sira hodi hametin sira nia laran i halo sira nia fiar sai forti. ³³ Sira hela laduun kleur. Depois sira fila fali ba Jerusalém, lori kumprimentus husi sarani sira iha Antiokia ba sarani sira nebee mak haruka sira mai nee. ³⁴ [Maibee Silas desidi hela nafatin iha nebaa.]†

³⁵ Maibee Paulo ho Barnabé hela iha Antiokia. Hamutuk ho ema barak tan, sira nain rua hanorin ho foo sai Maromak nia liafuan kona ba Nai Jesus.

Paulo ho Barnabé fahe malu

³⁶ Too laron ida Paulo hatete ba Barnabé, "Mai ita fila fali baa vizita fatin sira nebee uluk ita foo sai Nai Maromak nia liafuan. Ita baa haree took sarani sira nia moris oinsaa." ³⁷ Barnabé konkorda. Nia hakarak lori João baa hamutuk ho sira, João nee ema mos bolu Marcos. ³⁸ Maibee Paulo lakohi lori nia, tanba uluk Marcos servisu hamutuk ho sira la too rohan, nia husik hela sira iha provinsia Panfilia. ³⁹ Paulo ho Barnabé diskuti malu makaas, too sira nain rua fahe malu. Barnabé lori Marcos baa sae roo hodi baa tiha rai Xipre.

⁴⁰ Maibee Paulo hili Silas atu lao hamutuk ho nia. Sarani sira iha nebaa halo orasaun ba sira hodi entrega sira ba iha Nai Maromak nia liman. Depois sira nain rua baa ona. ⁴¹ Sira lao lemo-lemo iha provinsia Síria ho Silísia hodi hametin sarani sira nia laran.

16

Timóteo akompanha Paulo ho Silas

¹ Paulo ho Silas baa iha sidade Derbe, depois kontinua lao ba iha sidade Listra. Iha nebaa sira hasoru sarani ida naran Timóteo. Nia aman ema Gregu, nia inan ema Judeu nebee fiar ba Jesus. ² Sarani sira iha Listra ho Ikóniu dehan Timóteo nee ema nebee diak. ³ Paulo hakarak Timóteo lao hamutuk ho sira. Maibee ema Judeu iha fatin nee hatene katak Timóteo seidauk sunat tuir lisan Judeu, tanba nia aman ema Gregu. Nunee Paulo sunat nia.*

⁴ Depois sira lao husi sidade ba sidade hodi foo sai desizaun nebee apostolu sira

☆ **15:20** Ézodu (Keluaran) 34:15-17; Levítiku (Imamat) 17:10-16, 18:6-23 † **15:34** Kopia livru nee husi tempu antigu barak. Versikulu 34 nee tama iha kopia balu, maibee iha kopia barak la tama. ☆ **15:38** Apostolu sira nia Istoría 13:13 * **16:3** Iha tempu nebaa ema nebee la sunat la bele tama ba ema Judeu sira nia uma kreda. Se Timóteo hakarak ajuda Paulo hodi foo sai Liafuan Diak ba ema Judeu sira, entaun nia tenki sunat uluk para nia bele tama-sai iha ema Judeu sira nia leet ho livre.

ho responsavel sira foti ona iha Jerusalém para ema nebee laos Judeu bele halo tuir.⁵ Ho nunee, sarani sira nia fiar metin liu tan, i loron ba loron, sarani sira aumenta barak ba beibeik.

Nai Maromak haruka Paulo ho nia maluk sira ba iha Masedónia

⁶ Hotu tiha Espiritu Santu taka dalan para Paulo ho nia maluk sira la bele foo sai Liafuan Diak iha provinsia Ázia. Nunee sira lao haleu rejiaun Frigia ho Galásia.⁷ Kuandu sira too iha fatin ida nebee baliza ho provinsia Mizia, sira buka atu tama ba iha provinsia Bitinia, maibee Jesus nia Espiritu la foo lisensa.[†] ⁸ Nunee sira lao liu husi Mizia, too iha sidade Tróade.

⁹ Iha kalan nee, Maromak hatudu ba Paulo hanesan mehi ida. Nia haree mane ida husi provinsia Masedónia hamriik hela hodi husu makaas dehan, “Mai iha nee hodi ajuda lai ami.”¹⁰ Paulo haree tiha nunee, ami[‡] hanoin katak Maromak haruka ami baa foo sai Liafuan Diak ba ema iha Masedónia. Nunee ami prepara aan kedas atu baa iha nebaa.

Iha sidade Filipi Lidia fiar ba Nai Jesus

¹¹ Ami sae roo iha sidade Tróade hodi baa rai Samotrásia. Aban fali ami lao ho roo nafatin too ami tuun iha sidade Neápolis.¹² Husi nebaa, ami lao ba iha Filipi, sidade prinsipal ida iha provinsia Masedónia, sidade nee governu Roma mak ukun. Iha hela loron ida-rua iha nebaa.

¹³ Loron Sabadu, ami lao sai uitoan husi sidade too iha mota ibun, tanba ami hanoin ema Judeu sira nia fatin orasaun iha nebaa. Too iha mota ibun, ami tuur koalia ho senhora balu nebee halibur malu hela iha nebaa.[§] ¹⁴ Husi sira nee, iha ida naran Lidia husi sidade Tiatira. Senhora nee kontratu hena mesak folin kar-karun deit. Nia ema ida nebee adora Maromak. Bainhira nia rona Paulo nia liafuan, Nai Maromak loke nia laran hodi simu buat nebee Paulo koalia.

¹⁵ Depois ami foo sarani Lidia ho nia uma laran tomak. Hotu tiha nia konvida ami ba nia uma. Nia dehan, “Se imi konsidera hau fiar tebes ba Nai Jesus, entaun imi baa hela lai iha hau nia uma.” Nia husu beibeik, too ikus ami mos simu.

Paulo ho Silas tama kadeia iha sidade Filipi

[†] 16:7 Agora nee, provinsia nebee uluk sira bolu Frigia; Galásia, Ázia, Mizia ho Bitinia, hotu-hotu tama iha nasaun Turkia. [‡] 16:10 Livru nee Lucas mak hakerek. Iha versikulu nee; Lucas komesa uza liafuan “ami” tanba nia mos

lao hamutuk ho Paulo. [§] 16:13 Tuir lei relijiaun Judeu nian, tenki iha mane Judeu nain sanulu foin bele harii uma kreda, feto la sura. Senhora Judeu sira nee halibur malu halo orasaun iha mota ibun tanba mane Judeu iha sidade Filipi la too atu harii uma kreda.

¹⁶ Iha loron ida, ami baa fali iha fatin orasaun nee, ami hasoru menina ida iha dalan. Nia ema nia atan. Espiritu aat tama iha nia, nunee nia bele foo hatene saida mak atu akontese aban-bainrua. Ema foo osan barak ba nia patraun para menina nee bele siik sira nia destinu.¹⁷ Bainhira ami lao dadauk, menina nee hakilar tu-tuir ami dehan, “Ema sira nee serbi Maromak Aas Liu! Sira mai hatudu dalan ba imi, oinsaa imi bele hetan salvasaan.”

¹⁸ Loro-loron nia hakilar nunee, too Paulo la aguenta ona. Entaun nia fila oin ba menina nee hodi foo orden ba espiritu aat nee dehan, “Hodi Jesus Kristu nia naran, hau haruka o sai husi nia!” I espiritu aat nee sai kedas.

¹⁹ Menina nee nia patraun sira hatene katak sira nia atan la bele manaan tan osan ba sira. Entaun sira kaer Paulo ho Silas, rasta ba iha nai ulun sira nia oin, iha merkadu.²⁰ Sira lori Paulo ho Silas too iha justisa nain sira nia oin hodi dehan, “Ema sira nee ema Judeu. Sira halo rungu-ranga iha ita nia sidade nee,²¹ tanba sira mai hanorin fali sira nia lisan. Lisan nee, ita ema Roma la bele simu, i la bele halo tuir.”

²² Rona nunee, ema lubun boot iha nebaa hirus teb-tebes too atu baku Paulo ho Silas. Justisa nain sira haruka ema lees sai tiha sira nain rua nia ropa, depois baku sira ho rota.²³ Sira baku Paulo ho Silas too dolar, depois lori baa sulan iha kadeia laran. Justisa nain sira haruka xefi kadeia halo seguransa metin ba sira nain rua.²⁴ Nunee xefi hatama sira ba iha kadeia segredu. Iha nebaa sira nia ain hatama ba iha ai kabelak kuak.

²⁵ Iha kalan boot, Paulo ho Silas halo orasaun ho kanta hodi hahii Maromak. Ema dadur sira seluk iha kadeia rona hela.²⁶ Derepent deit rai nakdoko makaas, too uma tomak nakdoko. Odamatan kadeia nian nakloke hotu, korenti nebee kesi ema dadur sira mos namkore hotu.

²⁷ Iha momentu nee, xefi kadeia hadeer, nia haree odamatan kadeia nian nakloke hotu. Haree nunee, nia hanoin ema dadur sira halai tiha ona, entaun nia losu nia surik atu oho aan.²⁸ Maibee Paulo bolu ho lian makaas dehan, “La bele oho aan! Ami hotu sei iha nee.”

²⁹ Xefi kadeia husu ahi-oan, i halai tama ba kadeia laran. Nia tauk ho nakdedar hodi hakneak iha Paulo ho Silas nia ain.

³⁰ Depois nia lori sira sai husi kadeia laran, i nia husu dehan, “Senhor sira, hau tenki halo saida atu hau bele hetan salvasaun?”

³¹ Sira nain rua hataan, “Fiar ba Nai Jesus mak Maromak sei salva ita. Nunee mos ho ita nia uma laran tomak.” ³² Depois Paulo ho Silas esplika Maromak nia liafuan kona ba Nai Jesus ba xefi kadeia ho ema hotu nebee iha hela nia uma. ³³ Iha oras nee kedas, xefi nee lori Paulo ho Silas baa hamoos sira nia kanek. I sira foo sarani nia ho mos ema hotu nebee hela iha nia uma laran. ³⁴ Depois nia lori sira nain rua ba iha nia uma hodi foo hakaan ba sira. Nia ho ema hotu iha nia uma laran kontenti teb-tebes tanba fiar ona ba Maromak.

³⁵ Iha aban dadeer-saan, justisa nain sira haruka polisia hatoo orden ba xefi kadeia para hasai tiha Paulo ho Silas husi kadeia.

³⁶ Nunee xefi foo hatene ba Paulo dehan, “Justisa nain sira foo orden ona atu hasai ita ho Silas. Entaun senhor sira bele baa ona. Fila ho laran hakmatek!”

³⁷ Maibee Paulo hatete ba polisia sira, “Ami ema sidadaun Roma. Nunee ami iha direitu atu governu tesi ami nia lia lai mak foin bele kastigu ami. Maibee sira seidak buka hatene ami nia sala saida, sira baku uluk ami iha ema barak nia oin. Depois sira hatama ami ba kadeia. Agora sira hakarak atu hasai ami nonook husi kadeia ka?! Nee la bele! Haruka ema boot sira mai rasik hodi akompanha ami sai.”

³⁸ Polisia sira nee baa hatoo Paulo nia lia menon nee ba justisa nain sira. Bainhira sira rona katak Paulo ho Silas sidadaun Roma, sira tauk teb-tebes. ³⁹ Nunee justisa nain sira baa iha kadeia. Sira husu deskulpa ba Paulo ho Silas, depois lori sira nain rua sai husi kadeia, i husu atu sira sai tiha husi sidade nee. ⁴⁰ Bainhira Paulo ho Silas sai tiha husi kadeia, sira baa tan iha Lídia nia uma. Iha nebaa sira koalía ho sarani sira hodi hametin sira nia laran, depois sira sai husi sidade nee.

17

Paulo ho Silas baa iha sidade Tesalónika

¹ Paulo ho Silas kontinua sira nia viajen liu husi sidade Anfípolis ho Apolónia, too sidade Tesalónika. Iha sidade nee, iha uma kreda ema Judeu nian.

² Entaun Paulo baa tama iha uma kreda nee, tanba iha nebee-nebee deit nia baibain halo hanesan nee. Durante Sabadu tolu tu-tuir malu nia foti liafuan husi Livru Sagradu hodi diskuti ho sira. ³ Nia esplika liafuan nee ba sira hodi hatudu katak Mesias, Salvador nebee

Maromak haruka mai tenki hetan terus too mate, depois moris fila fali. Paulo hatete, “Jesus ida nebee hau foo sai ba imi nee mak Mesias.” ⁴ Iha ema barak simu Paulo nia liafuan, i sira tuir Paulo ho Silas. Sira nee mak ema Judeu balu, ema Gregu barak nebee hamtauk Maromak, ho mos senhora balu nebee naran boot iha sidade nee.

⁵ Maibee ema Judeu sira balu laran moras ba Paulo ho Silas. Nunee sira halibur ema bandidu sira husi merkadu hodi halo rungu-ranga boot iha sidade laran. Depois ema lubun boot nee asalta ema ida naran Jason nia uma hodi buka Paulo ho Silas atu bele dada sira sai mai iha ema barak nee nia oin. ⁶ Maibee sira buka la hetan. Nunee sira kaer fali Jason ho ema sarani balu hodi lori ba iha justisa nain sidade nee ninian. Too iha nebaa sira hakilar dehan, “Ema sira nebee halo rungu-ranga iha mundu tomak, agora tama ona iha ita nia sidade, ⁷ i Jason simu sira iha nia uma. Ema sira nee hotu kontra liurai boot César nia lei. Sira dehan Ema ida naran Jesus mak Liurai.”

⁸ Rona nunee, justisa nain sira ho ema lubun boot nee konfuzau. ⁹ Justisa nain sira haruka Jason ho sarani sira seluk selu multa para sira la bele halo tan. Depois justisa nain sira husik tiha sira.

Paulo ho Silas baa iha sidade Bereia

¹⁰ Iha kalan nee kedas, sarani sira iha sidade Tesalónika haruka Paulo ho Silas ba iha sidade Bereia. Too iha nebaa, sira baa tama iha uma kreda ema Judeu nian hodi hanorin. ¹¹ Ema Judeu sira iha Bereia, sira nia laran nakloke atu rona Paulo nia hanorin, laos hanesan ema Tesalónika. Sira haksolok teb-tebes simu Liafuan Diak kona ba Jesus. Loro-loron sira lee Livru Sagradu hodi buka hatene, Paulo nia liafuan nee loos ka lae. ¹² Ema Judeu barak fiar ba Jesus. Nunee mos senhora Gregu balu nebee naran boot ho mos mane Gregu barak.

¹³ Maibee bainhira ema Judeu sira iha Tesalónika rona dehan Paulo hanorin Maromak nia liafuan iha Bereia, sira baa tau lia ba ema sira iha nebaa para kontra Paulo. ¹⁴ Entaun sarani sira iha Bereia lori sai kedas Paulo ba iha tasi ibun. Maibee Silas ho Timóteo hela nafatin iha Bereia. ¹⁵ Sarani sira nebee akompanha Paulo nee baa hamutuk ho nia too iha sidade Atenas. Depois sira fila fali ba Bereia, sira lori lia menon husi Paulo atu Silas ho Timóteo baa lalais hasoru nia iha nebaa.

Paulo debate ho matenek nain sira iha sidade Atenas

¹⁶ Bainhira Paulo sei hein hela Silas ho Timóteo iha Atenas, nia laran susar tebetes, tanba nia haree estatua lulik iha nebee-nebee.

¹⁷ Nunee Paulo baa iha uma kreda ema Judeu nian hodi diskuti ho ema Judeu ho mos ema laos Judeu nebee mak hamtauk Maromak. Loro-loron nia mos baa iha merkadu hodi koalia ho ema see deit mak iha nebaa. ¹⁸ Depois ema matenek balu husi grupu Epikureu ho grupu Estoiku* komesa diskuti malu ho nia. Kuandu Paulo foo sai Liafuan Diak kona ba Jesus ho mos kona ba ema mate moris fali, matenek nain sira nee balu dehan, “Regador nee koalia saida mak nee?!” Balu tan hatete, “Keta halo be nia haklaken kona ba rai seluk nia maromak fali.”

¹⁹ Depois sira lori Paulo ba iha fatin nebee matenek nain sira baibain halibur malu, iha foho kiik ida naran Areópagu. Too iha nebaa, sira husu ba nia, “Buat nebee senhor hanorin nee foun. Ami hakarak hatene senhor hanorin saida loos. ²⁰ Tanba buat nebee senhor koalia nee, ami foin rona, i ami hakarak kompriende di-diak.” ²¹ Sira husu nunee tanba ema Atenas sira ho ema estranjeiru sira nebee hela iha sidade nee gosta loos rona ideia foun hodi debate ideia sira nee, too la foo tempu ba buat seluk.

²² Entaun Paulo hamriik iha ema matenek nain sira nia oin hodi hataan nunee: “Ema Atenas sira, hau haree imi badinas teb-tebes moris tuir relijiaun. ²³ Tanba bainhira hau lao lemo-lemo iha sidade nee, hau haree imi iha fatin oin oin hodi adora lulik. Hau mos haree altar ida hakerek dehan, ‘Fatin hamulak ba maromak ida nebee ita la hatene.’ Maromak nebee imi adora maski la hatene nee mak agora hau atu foo hatene ba imi.

²⁴ Maromak nee mak halo mundu ho buat hotu-hotu iha mundu nee. Nia mak lalehan ho rai nia Nai. Nunee Nia la hela iha uma lulik nebee mak ema halo. ²⁵ Nia mak foo iis ho foo moris ba ita ema hotu-hotu. Buat hotu-hotu nebee ita iha, Nia mak foo. Nunee Nia la presiza atu ita ema foo ajuda ba Nia. ²⁶ Husi ema ida, Maromak halo nasaun hotu-hotu, atu nunee sira nia povu hela keta-ketak iha mundu tomak. Nia haketak nasaun sira ida-idak ho sira nia rain rasik. Nia desidi nanis, nasaun ida-idak nia tempu harii i tempu atu monu. ²⁷ Maromak halo nunee atu ita ema buka hatene Nia, i karik buka di-diak too hetan. Afinal Maromak la dook

husi ita ida-ida. ²⁸ Iha ema dehan, ‘Nia mak halo ita moris, i halo ita book aan. Ita iha tanba Nia.’ Hakerek nain ida husi imi nia rai mos dehan, ‘Ita nee Nia oan.’

²⁹ Loos duni. Ita nee Maromak nia oan. Tanba nee, keta hanoin dehan Maromak nee hanesan estatua nebee ema badaen halo ho osan mean ka osan mutin ka fatuk, tuir sira nia hanoin. ³⁰ Uluk ema halo buat beik hanesan nee, Maromak husik deit. Maibee agora Nia foo orden ba ema hotu-hotu iha mundu tomak atu hakribi sira nia sala hodi tuir Maromak nia hakarak. ³¹ Nia marka ona loron ida para Nia foo justisa ba ema hotu-hotu ho lo-loos. I Nia foti ona Ema ida atu sai juis. Ema nee, Maromak halo moris fali ona husi mate, atu nunee ema hotu-hotu bele hatene katak Nia mak sei foo justisa ba mundu.”

³² Bainhira sira rona Paulo dehan, iha Ema ida moris fila fali ona husi mate, balu goza nia. Maibee iha ema balu hatete ba Paulo, “Loron seluk ami sei hakarak rona tan kona ba buat nee.” ³³ Depois Paulo sai husi enkontru nee. ³⁴ Sira balu tuir Paulo, i fiar ona ba Jesus. Husi sira nee iha matenek nain ida naran Dionísio, ho mos feto ida naran Dámaris, ho ema seluk tan.

18

Paulo iha Korintu

¹ Hotu tiha Paulo husik Atenas hodi baa iha sidade Korintu. ² Iha nebaa nia hasoru malu ho ema Judeu ida naran Akila husi provinsia Pontu, ho nia kabén Priscila. Sira nain rua foin mai husi sidade Roma iha provinsia Itália, tanba liurai boot Cláudio haruka ema Judeu sira hotu-hotu sai husi sidade nee. Paulo baa vizita sira, ³ depois hela ho sira i servisu hamutuk ho sira, tanba sira nia servisu mak suku animal nia kulit hodi halo tenda, hanesan mos Paulo nian.

⁴ Sabadu-Sabadu, Paulo baa tama iha ema Judeu sira nia uma kreda hodi koalia ho ema Judeu ho mos ema Gregu atu dada sira fiar ba Jesus.

⁵ Bainhira Silas ho Timóteo mai husi provinsia Masedónia, Paulo husik tiha nia servisu suku tenda hodi foo tempu tomak atu foo sai Liafuan Diak ba ema Judeu. Nia foo hatene ba sira katak Jesus mak Mesias, Salvador nebee Maromak promete hori uluk kedas atu haruka mai. ⁶ Maibee ema Judeu balu kontra beibeik Paulo i hatete at nia. Entaun Paulo hisik rai rahun husi nia hena hodi dehan ba sira, “Imi

* **17:18** Ema husi grupu Epikureu nee tuir mestri ida naran Epikureu. Nia hanorin dehan, moris haksolok deit mak prinsipal liu. Grupu Estoiku tuir mestri seluk ida naran Zeno. Nia hanorin dehan, ema tenki domina nia aan i simu nia destinu. ✧ **17:25** Isaias 42:5

rasik mak sei lori todan. Hau la iha tan responsabilidade ona ba imi ema Judeu. Komesa agora hau sei baa foo sai Liafuan Diak ba ema sira nebee laos Judeu.”

⁷ Depois Paulo sai husi uma kreda nee hodi baa tama iha Tísu Justo nia uma, iha uma kreda nia sorin. Tísu Justo nee laos ema Judeu, maibee nia hamtauk Maromak.

⁸ Iha ema ida naran Krispu, responsavel iha uma kreda nee, nia ho nia uma laran tomak komesa fiar ba Nai Jesus. Nunee mos ema Korintu seluk nebee rona Paulo nia liafuan, barak fiar ba Jesus hodi simu batizmu.

⁹ Iha kalan ida, Nai Jesus hatete ba Paulo hanesan iha mehi dehan, “Keta tauk! O tenki foo sai Liafuan Diak nafatin. La bele para! ¹⁰ Hau hamutuk ho o, la iha ema ida bele halo aat ba o. Koalia nafatin tanba ema barak iha sidade nee Hau nia ema.” ¹¹ Nunee Paulo hela tinan ida ho balu iha sidade Korintu hodi hanorin Maromak nia liafuan.

¹² Momentu Gálio sai governador iha provinsia Akaia, ema Judeu balu halibur hamutuk hodi kontra Paulo, i lori nia baa kesar ba governador iha tribunal. ¹³ Sira foo sala ba Paulo dehan, “Ema nee dada povu atu adora Maromak tuir dalan nebee sala, kontra fali ita nia lei.”

¹⁴ Maibee kuandu Paulo foin atu hataan, governador Gálio hatete ba ema Judeu sira nebee lori nia mai nee dehan, “Se imi ema Judeu mai halo keixa hasoru ema ruma nebee halo aat ka halo krimi todan, hau prontu rona. ¹⁵ Maibee imi so diskuti deit kona ba imi nia lei relijiaun ho liafuan ho naran. Problema nee, imi mak tenki rezolve rasik, hau sei la tesi lia kona ba buat hanesan nee.” ¹⁶ Depois governador duni sira sai husi tribunal. ¹⁷ Ema lubuk boot nee kaer fali Sóstenes, responsavel uma kreda Judeu sira nian, i sira baku nia iha governador nia oin. Maibee governador la interese.

Paulo baa fali iha sidade Antiokia iha provinsia Síria

¹⁸ Paulo hela iha Korintu kleur uitoan. Depois nia despede sarani sira hodi baa iha sidade Senkreia, hamutuk ho Priscila ho Akila. Iha nebaa Paulo koi tiha nia fuuk halo molik hanesan sinal katak, buat nebee uluk nia promete ba Maromak, agora nia kumpri ona.* Husi fatin nee sira sae roo nebee atu baa provinsia Síria.

¹⁹ Too iha sidade Éfezu, sira tuun husi roo. Paulo husik hela Priscila ho Akila, i baa tama iha ema Judeu sira nia uma kreda

hodi diskuti ho ema Judeu iha nebaa. ²⁰ Sira husu ba Paulo atu hela kleur uitoan ho sira, maibee nia lakohi. ²¹ Nia despede malu ho sira hodi dehan, “Se Maromak hakarak, hau sei mai fali.” Depois nia sae roo hodi kona ona.

²² Too iha sidade Sezareia, Paulo tuun husi roo, i nia lao sae ba Jerusalém hodi vizita sarani sira iha nebaa. Hotu tiha nia fila fali ba iha sidade Antiokia. ²³ Nia hela kleur uitoan iha nebaa, depois nia baa lao haleu provinsia Galásia ho Frígia hodi hametin sarani sira nia fiar.

Apolo koalia kona ba Nai Jesus iha sidade Éfezu ho Korintu

²⁴ Iha tempu nee, ema Judeu ida naran Apolo too iha sidade Éfezu. Nia husi sidade Alexandria. Nia matenek koalia i hatene mo-moos Livru Sagradu. ²⁵ Nia aprende ona kona ba Nai Jesus nia dalan, i nia badinas teb-tebes konta fila fali ba ema seluk. Nia hanorin kona ba Jesus nee, loos duni. Maibee nia so hatene deit saida mak João hanorin bainhira nia sarani ema. ²⁶ Nia koalia ho brani iha ema Judeu sira nia uma kreda. Priscila ho Akila mos rona hela nia hanorin. Entaun sira konvida Apolo baa iha sira nia uma hodi esprika didiak ba nia kona ba Maromak nia dalan.

²⁷ Depois Apolo desidi atu baa provinsia Akaia. Sarani sira iha Éfezu mos konkordá. Sira hakerek karta ida ba sarani sira iha nebaa, husu atu sira simu Apolo ho diak. Too iha Akaia, Apolo ajuda teb-tebes sira nebee fiar ona ba Jesus tanba Maromak hatudu Nia laran diak ba sira. ²⁸ Apolo debate makaas ho ema Judeu sira iha ema barak nia oin, too la iha ema ida manaan nia. Nia foti liafuan husi Livru Sagradu hodi hatudu ba sira katak, Jesus mak Mesias, Salvador nebee Maromak promete hori uluk kedas atu haruka mai.

19

Paulo fila fali ba sidade Éfezu

¹ Bainhira Apolo sei iha Korintu, Paulo lao husi aldeia ba aldeia, too iha sidade Éfezu. Iha nebaa nia hasoru malu ho ema balu nebee fiar ona ba Jesus. ² Nia husu ba sira, “Uluk imi fiar ba Jesus, imi simu Espiritu Santu ka lae?”

Sira hataan, “Lae. Ami nunka rona dehan, iha Espiritu Santu.”

³ Paulo husu tan, “Se nunee, imi sarani tuir see nia hanorin?”

Sira hataan, “Tuir João nian.”

⁴ Paulo hatete, “João sarani ema hanesan sinal katak sira husik ona sira nia sala.

* 18:18 Númerus (Bilangan) 6:18 koalia kona ba kostumi nee.

Maibee nia mos hanorin ema katak, sira tenki fiar ba Ema ida nebee atu mai, Ema nee mak Jesus.”⁴

⁵ Rona nunee, sira mos simu batizmu hodi Nai Jesus nia naran. ⁶ Momentu Paulo tau liman ba sira nia ulun hodi halo orasaun, Espiritu Santu tuun kedas ba sira. Sira mos komesa koalia lian oi-oin nebee sira nunka aprende, i sira foo tutan Maromak nia lia menon. ⁷ Sira hamutuk maizoumenus mane nain sanulu resin rua.

Paulo foo sai Nai Maromak nia liafuan iha Éfezu

⁸ Durante fulan tolu nia laran, Paulo baa beibeik iha ema Judeu sira nia uma kreda hodi koalia ho aten brani kona ba oinsaa Maromak ukun nudar Liurai. Nia foo razaun forti atu bele dada sira fiar ba Jesus. ⁹ Maibee sira balu ulun toos, sira lakohi fiar, i hatete aat Jesus nia dalan iha ema barak nia oin. Nunee Paulo ho sarani sira husik tiha uma kreda nee, i loro-loron sira halibur hamutuk iha salaun Tiranu hodi koalia kona ba Maromak nia liafuan. ¹⁰ Sira halo nunee durante tinan rua. Nunee ema Judeu ho mos ema laos Judeu nebee hela iha provinsia Ázia, sira hotu rona Maromak nia liafuan kona ba Nai Jesus.

Espiritu aat baku Seva nia oan sira

¹¹ Maromak halo milagre bo-boot liu husi Paulo. ¹² Lensu ka hena nebee mak kona ona Paulo nia isin, bainhira ema lori ba iha ema moras, ema moras nee diak kedas, i espiritu aat nebee tama iha ema nia laran mos sai kedas.

¹³ Iha tempu nebaa iha ema Judeu balu lao lemo rai hodi duni sai espiritu aat husi ema. Sira koko temi Nai Jesus nia naran hodi haruka espiritu aat sira sai. Sira dehan nunee: “Hau haruka o sai husi ema nee hodi Jesus nia naran, Jesus ida nebee Paulo foo sai nee.” ¹⁴ Iha maunalin nain hitu mos halo nunee. Sira nia aman nai lulik Judeu nia ulun, naran Seva. ¹⁵ Loron ida sira koko uza liafuan nee hodi haruka espiritu aat sai, espiritu nee hataan, “Hau hatene Jesus, hau mos hatene Paulo. Maibee imi nee see?” ¹⁶ Ema ida nebee iha espiritu aat nee, asalta sira. Nia baku sira too kanek i lees sira nia ropa, too sira halai sai husi uma ho isin molik.

¹⁷ Ema Judeu ho mos laos Judeu nebee hela iha Éfezu rona istoria nee, sira tauk i sira foti aas Nai Jesus nia naran. ¹⁸ Husi sira nebee foin fiar ba Jesus, barak mai

foo sai sira nia sala iha ema barak nia oin. ¹⁹ Husi sira nee, iha balu uluk kaer ai kulit aat. Sira halibur sira nia livru buan nian hodi sunu tiha hotu iha ema barak nia oin. Livru sira nee nia folin osan mutin rihun lima-nulu.*

²⁰ Nunee ema barak liu tan rona Maromak nia liafuan kona ba Nai Jesus, i sarani sira aumenta barak ba beibeik.

Ema halo rungu-ranga iha Éfezu

²¹ Hotu tiha Paulo desidi atu baa iha provinsia Masedónia ho Akaia, depois mak baa Jerusalém. Nia dehan, “Bainhira hau baa tiha Jerusalém, hau mos tenki baa iha Roma.” ²² Nia haruka nia ajudante nain rua Timóteo ho Erastu ba uluk iha Masedónia, i nia rasik sei hela iha provinsia Ázia.

²³ Iha tempu nee, rungu-ranga boot ida mosu iha sidade Éfezu kona ba Jesus nia dalan. ²⁴ Problema nee nia huun nunee: Iha fatin nee, iha badaen osan mutin ida naran Demétriu. Nia servisu mak halo uma lulik kiikoan-kiikoan ho osan mutin ba sira nia maromak ida naran Ártemis.† Nia kontratu nee manaan osan boot, i nia foo servisu ba badaen barak. ²⁵ Iha laron ida, Demétriu halibur nia badaen sira ho badaen sira seluk hodi hatete nunee: “Maluk sira, imi hatene katak ita manaan osan boot tanba servisu nee. ²⁶ Maibee agora imi haree ho rona rasik, ema nia aman Paulo lori ema barak lao sala dalan ona. Tanba nia dehan, estatua maromak nebee ita ema halo ho liman, laos maromak. Laos ema iha sidade Éfezu deit mak rona ba nia, maibee kuaze iha provinsia Ázia tomak. ²⁷ Nunee ita nia servisu, ema sei la respeta tan ona. Laos nee deit, maibee povu mos sei la foo folin ba uma lulik Ártemis nian, i sei la fiar ba Ártemis tan. Ártemis maromak ida nebee makaas loos nee, ema sei hatuun, maski agora dadauk ema iha provinsia Ázia tomak i too iha mundu tomak adora nia.”

²⁸ Rona nunee, badaen sira nia laran nakali kedas, i sira komesa hakilar dehan, “Viva Ártemis, ema Éfezu nia maromak!” ²⁹ La kleur sidade tomak sai rungu-ranga. Ema nebee halo rungu-ranga nee kaer tiha Paulo nia maluk Gaio ho Aristarku. Sira nain rua nee husi Masedónia, i sira baibain lao hamutuk ho Paulo. Depois ema lubun boot nee dada sira nain rua hodi halai rame-rame ba iha estadiun. ³⁰ Paulo hakarak baa koalia ho ema sira nebee halo

* **19:4** Mateus 3:11; Marcos 1:4,7-8; Lucas 3:4, 16; João 1:26-27 * **19:19** Sira sunu sira nia livru nee hodi hatudu katak, sira la tuir tan liafuan nebee hakerek iha livru laran. Osan mutin ida hanesan badaen nia salariu laron ida. Nunee livru nebee sira sunu nee karun teb-tebes. † **19:24** Ártemis nia naran seluk Diana.

konfuzauun nee, maibee sarani sira la foo.
³¹ Nai ulun provinsia Ázia nian, balu Paulo nia belun. Sira mos haruka ema baa foo hatene Paulo atu keta tama ba iha nebaa.

³² Iha estadiun laran, ema hotu konfuzauun. Iha balu hakilar oin ida, balu tan hakilar oin seluk. Afinal ema barak la hatene tanba saa mak sira halibur malu iha nebaa. ³³ Ema Judeu balu dudu ema ida naran Alexandre ba iha povu nia oin para koalia. Povu balu hatete ba nia saida mak nia tenki koalia. Depois Alexandre foti liman husu para sira nonook, i nia komesa esplika katak, laos sira Judeu mak hamosu problema nee. ³⁴ Maibee kuandu povu hatene katak nia ema Judeu, sira hotu lia ida hodi hakilar dehan, "Viva Ártemis, ema Éfezu nia maromak!" Sira hakilar nunee maizoumenus oras rua.

³⁵ Too ikus sekretariu sidade Éfezu nian konsege hakalma povu. Nia dehan, "Éfezu oan sira, mundu tomak hatene katak maromak boot Ártemis nia estatua monu tuun husi lalehan mai iha ita ema Éfezu nia leet, i ita mak hein nia uma lulik i hein nia estatua." ³⁶ La iha ema ida bele nega buat sira nee. Nee duni hakmatek ba i la bele halo arbiru. ³⁷ Imi lori ema nain rua nee mai, afinal sira la naok buat ida husi ita nia uma lulik, i nunka hatete aat ita nia maromak Ártemis. ³⁸ Ita iha tribunal, juis sira mos hein hela. Nunee, se Demétriu sira hakarak baa kesar, sira bele lori kazu nee ba tribunal. ³⁹ I se iha problema seluk mak imi hakarak foti mos, baa rezolve ho justisa nain sira. ⁴⁰ Keta halo be governu Roma foo sala mai ita tanba ohin loran ita halo rungu-ranga nunee. Se sira hakarak buka hatene problema nee nia huun, ita atu hataan oinsaa? Tanba problema nee nia huun la iha." ⁴¹ Koalia hotu nunee, sekretariu nee haruka sira fila, i sira mos fahe malu ona.

20

Paulo fila fali ba provinsia Masedónia ho Grésia

¹ Bainhira sidade Éfezu hakmatek fila fali, Paulo halibur ema nebee tuir Jesus hodi hametin sira nia laran. Depois nia despede sira hodi baa iha provinsia Masedónia. ² Too iha nebaa, nia lao lomo-lemo hodi koalia buat barak atu hametin sarani sira nia fiar, too nia tama iha provinsia Grésia. ³ Nia hela fulan tolu iha Grésia. Nia foin atu baa sae roo para fila fali ba provinsia Síria, nia rona katak, ema Judeu balu kombina malu atu oho nia. Entaun nia desidi atu fila ba Síria liu husi provinsia Masedónia.

⁴ Iha grupu kiik ida mak akompanha Paulo. Sira nee mak Piru nia oan Sópatro husi Bereia, Aristarku ho Sekundu husi Tesalónika, Gaio husi Derbe, ho Timóteo. Iha tan Tíkiku ho Trófimu husi provinsia Ázia. ⁵ Sira nee sai uluk baa hein Paulo ho hau iha sidade Tróade. ⁶ Festa Paun la Tau Fermentu hotu tiha, ami baa sae roo iha sidade Filipi. Ami iha tasi laran loran lima foin ami too iha Tróade. Iha nebaa ami hasoru malu fali ho sira seluk, i ami hela iha nebaa semana ida.

Éutiku mate i moris fali

⁷ Iha loran Domingu, ami halibur malu ho sarani sira hodi haan hamutuk. Paulo koalia ba sira too kalan boot tanba aban nia atu baa ona. ⁸ Fatin nebee ami halibur malu nee iha andar leten, ahi-oan barak lakan hela. ⁹ Iha mane foin sae ida naran Éutiku tuur hela iha janela hodi rona Paulo nia hanorin. Tanba Paulo koalia kleur teb-tebes, entaun Éutiku matan dukur tiha, too ikus nia haluha rai, i monu tuun husi andar tolu nee. Bainhira ema tuun baa foti nia, nia iis la iha ona. ¹⁰ Paulo tuun baa hakneak hodi latan aan iha joven nee nia leten i hakuak nia. Nia dehan, "Lalika tauk! Nia moris fali ona!" ¹¹ Hotu tiha ami hotu sae fila fali ba andar leten hodi haan hamutuk. Depois Paulo koalia tan too loro matan sae, foin nia baa. ¹² Sarani sira lori joven nee fila ba nia uma. Sira hotu haksolak tanba nia moris fali.

Viajen husi Tróade ba sidade Miletu

¹³ Depois ami sae roo atu baa iha sidade Asós. Paulo desidi tiha ona katak nia lao ain deit ba iha nebaa. Iha Asós foin Paulo hakarak sae roo hamutuk ho ami.

¹⁴ Bainhira Paulo hasoru ami iha Asós, nia mos sae roo hamutuk ho ami hodi baa iha sidade Mitilene. ¹⁵ Aban fali ami sai husi nebaa i lao too besik rai ida naran Kios. Loran tuir mai, ami hakur tasi ba iha rai Samos. Aban fali ami too iha sidade Miletu. ¹⁶ Paulo lakohi hela kleur iha provinsia Ázia. Nia hakarak too lalais iha Jerusalém, atu se bele molok loran Pentakosta nia iha nebaa ona. Nunee nia desidi lakohi vizita Éfezu.

Paulo fahe malu ho responsavel sarani sira husi sidade Éfezu

¹⁷ Bainhira ami too iha Miletu, Paulo haruka lia menon ba responsavel sarani sira iha Éfezu, atu sira mai hasoru nia. ¹⁸ Kuandu sira too mai, Paulo foo hatene ba sira dehan, "Imi hatene ona hau nia moris durante hau hamutuk ho imi, komesa loran primeiru hau tau ain iha provinsia Ázia too oras nee. ¹⁹ Hau sempre serbi Nai Jesus ho haraik aan ho matan been. Hau

mos hetan terus barak tanba ema Judeu iha planu aat mai hau. ²⁰ Liafuan nebee bele ajuda imi, hau sempre foo sai ba imi, hau nunka subar buat ida. Hau hanorin imi iha fatin publiku ho mos husi uma ba uma. ²¹ Hau foo hatene ona ba ema Judeu, ho mos ema nebee laos Judeu, atu sira husik ona sira nia sala hodi tuir Maromak nia hakarak i fiar ba ita nia Nai Jesus.

²² Agora Maromak nia Espiritu haruka hau ba Jerusalém. Hau tuir deit, hau la hatene saida mak atu akontese mai hau iha nebaa. ²³ Hau hatene deit katak, iha sidade hotu-hotu nebee hau baa nee, Espiritu Santu foo hatene tiha ona mai hau katak, hau sei tama komarka i hetan terus oi-oin. ²⁴ Maibee mai hau, atu moris ka mate la importante. Hau so hanoin deit atu luta too rohan, i halo hotu knaar nebee Nai Jesus foo fiar ona mai hau. Knaar nee mak foo sai Liafuan Diak kona ba oinsaa Maromak hatudu Nia laran diak ba ema.*

²⁵ Agora hau hatene katak, husi imi sira nebee hau hanorin kona ba oinsaa Maromak ukun nudar Liurai, ida mos sei la hasoru tan hau. ²⁶ Nee duni iha laron ida nee, hau hatete mo-moos ba imi katak, se imi ruma mate haketak aan husi Maromak, nee laos hau nia sala. ²⁷ Tanba hau foo sai ona Maromak nia hakarak hotu ba imi, la iha buat ida mak hau subar. ²⁸ Imi tenki kuidadu di-diak imi nia aan, ho mos Maromak nia povu. Tanba Espiritu Santu foti imi hodi tau matan ba sira hanesan bibi atan ida hein nia bibi. Keta haluha, Maromak sosa kotu tiha ona sira nee ho Nia Oan nia raan rasik.*

²⁹ Hau hatene katak, bainhira hau baa tiha, ema aat sei mai iha imi nia leet hanesan asu fuiu, i sei buka atu estraga bibi sira. ³⁰ Iha mos ema balu husi imi nia leet sei bobar fali lia loos, atu dada sarani sira husik tiha Jesus hodi tuir fali sira. ³¹ Nee duni imi tenki matan moris! Keta haluha, durante tinan tolu nia laran hau hela hamutuk ho imi, hau laron-kalan foo hanoin ba imi ida-idak ho matan been.

³² Agora hau entrega imi hotu ba iha Maromak nia liman, atu nia kuidadu imi. Imi tenki kaer metin liafuan nebee mak hau foo sai ona ba imi kona ba Maromak nia laran diak. Liu husi liafuan nee, Maromak bele halo forti imi nia fiar, i sei foo ba imi buat hotu-hotu nebee uluk Nia promete ona atu foo ba Nia povu.

³³ Durante nee hau nunka hein atu simu imi nia osan mutin ka osan mean ka imi nia hena. ³⁴ Imi hatene katak, hau servisu

ho hau nia liman rasik hodi sustenta hau nia aan ho mos sustenta sira nebee akompanha hau. ³⁵ Nunee hau sempre hatudu ezemplu atu imi mos bele servisu makaas hodi ajuda ema kiak sira. Hanoin di-diak Nai Jesus nia liafuan nebee dehan, 'Diak liu ita foo, duke ita simu.'

³⁶ Paulo koalia hotu nunee, nia hakneak hamutuk ho sira hotu hodi halo orasaun. ³⁷ Depois sira hotu tanis hodi hakuak Paulo i rei nia. ³⁸ Sira laran tristi liu tanba Paulo dehan sira sei la haree tan nia oin. Depois sira akompanha nia baa too iha roo.

21

Paulo baa iha Jerusalém

¹ Ami fahe malu ho responsavel sarani Éfezu nian ho laran susar. Hotu tiha ami sae roo hodi baa loos rai ida naran Kos. Aban fali ami too iha rai Rodes, depois lao nafatin ba iha sidade Pátara. ² Iha nebaa ami tuun husi roo, depois sae fali roo seluk nebee atu baa provinsia Fenísia. ³ La kleur ami haree rai Xipre iha ami nia sorin karuk, maibee ami liu deit. Depois ami too iha sidade Tiru, iha provinsia Síria. Iha fatin nee, roo para atu hatuun sasaan.

⁴ Nunee ami tuun baa vizita sarani sira, i hela ho sira semana ida. Espiritu Santu foo hatene ba sira para foo hanoin ba Paulo atu la bele liu ba Jerusalém. ⁵ Maibee bainhira tempu nee hotu, ami husik tiha sira hodi lao nafatin. Sarani sira hotu hamutuk ho sira nia feen ho oan sira akompanha ami sai husi sidade ba iha tasi ibun. Too iha nebaa, ami hotu hakneak hodi halo orasaun hamutuk. ⁶ Despede tiha hotu, ami sae roo, i sarani sira mos fila.

⁷ Ami sai husi Tiru, baa iha sidade Tolemais. Ami tuun husi roo hodi baa kumprimenta sarani sira, i hela ho sira laron ida. ⁸ Aban fali ami sai husi nebaa, depois baa iha sidade Sezareia. Too iha nebaa, ami hela ho Filipe, ema ida nebee haklaken Liafuan Diak. Nia mos ema ida husi sira nain hitu nebee uluk sarani sira iha Jerusalém hili hodi tau matan ba fetu faluk sira.* ⁹ Filipe iha oan fetu nain haat, sira hotu sei klosan. Sira nain haat nee profeta hodi foo tutan Maromak nia lia menon.

¹⁰ Ami hela iha nebaa laron ida-rua ona, iha ema ida naran Ágabú too mai husi provinsia Judeia. I nia mos profeta ida.*

¹¹ Nia lao mai ami, i nia foti Paulo nia sintu hodi futu nia liman-ain rasik. Nia dehan, "Espiritu Santu hatete nunee: 'Ema Judeu

* **20:24** 2 Timóteo 4:7 * **20:28** Lian Gregu dehan, "ho Nia raan rasik". Matenek nain sira kona ba Biblia, barak dehan ida nee refere ba Nia Oan nia raan. * **21:8** Apostolu sira nia Istoría 6:5, 8:5 * **21:10** Apostolu sira nia Istoría 11:28

sira iha Jerusalém sei futu sintu nee nia nain hanesan nee. Depois sira sei entrega nia ba ema nebee laos Judeu.”

¹² Rona nunee, ami ho sarani sira iha nebaa husu boot ba Paulo atu nia la bele baa iha Jerusalém. ¹³ Maibee nia hataan, “Nusaa mak imi tanis? Imi halo hau nia laran dodok deit. Maski ema futu hau ka oho hau iha Jerusalém tanba hau tuir Nai Jesus, hau pruntu simu.”

¹⁴ Bainhira ami haree katak Paulo la simu ami nia hanoin, ami mos nonook deit hodi dehan, “Tuir deit Nai Maromak nia hakarak ba.”

¹⁵ Ami nia vizita hotu ona, ami prepara aan hodi baa iha Jerusalém. ¹⁶ Iha sarani balu husi Sezareia akompanha ami too iha ema ida naran Manason nia uma. Nia husi rai Xipre, i nia tuir Jesus kleur ona. ¹⁷ Kuandu ami too iha Jerusalém, sarani sira simu ami ho diak.

Paulo baa vizita Tiago

¹⁸ Aban fali Paulo hamutuk ho ami sira seluk baa hasoru Tiago. Respon-savel sarani Jerusalém sira mos iha hotu. ¹⁹ Paulo kumprimenta sira, depois nia hatoo buat hotu nebee Maromak halo tiha ona liu husi Paulo nia servisus iha ema laos Judeu nia leet. Nia konta husi huun too rohan. ²⁰ Rona nunee, sira hotu hahii Maromak.

Depois sira hatete ba Paulo, “Irmaun, ita hatene katak, iha ema Judeu rihun ba rihun mak fiar ba Jesus, i sira hotu sei kaer metin nafatin lei nebee Maromak foo ba Moisés. ²¹ Ema balu mai foo hatene dehan, irmaun hanorin ema Judeu sira iha rai liur para lalika tuir tan Moisés nia lei. Sira dehan, irmaun haruka sira lalika sunat sira nia oan mane, i lalika tuir ita nia lisan seluk. ²² Sira sei rona dehan ita boot too ona iha nee. Entaun ita atu halo oinsaa? ²³ Diak liu irmaun halo hanesan nee: Iha nee iha ema nain haat nebee halo tiha ona juramentu ba Maromak. ²⁴ Irmaun mak lori sira nain haat nee ba iha uma kreda boot hodi tuir serimonia hamoos aan hamutuk ho sira. Irmaun mak selu osan oferta nebee mak sira tenki foo atu bele koi sira nia fuuk halo molik tuir ita nia lisan. Se irmaun halo nunee, ema hotu sei hatene katak ita boot rasik sei moris tuir nafatin Moisés nia lei, i buat nebee sira rona kona ba ita boot nee la loos.*

²⁵ Maibee kona ba sarani sira nebee laos Judeu, ami haruka ona surat ba sira hodi foo hatene ami nia desizaun katak, sira la presiza tuir ita nia lei hotu. Ami foo hanoin deit ba sira dehan, sira la bele

haan ai haan nebee mak hamulak tiha ona ba lulik, la bele haan animal nia raan, la bele haan naan husi animal nebee la koa kakorok hodi hasai nia raan, i la bele halo sala seksual.”*

²⁶ Nunee aban fali, Paulo lori ema nain haat nee baa tuir serimonia hamoos aan hamutuk ho sira. Depois nia baa iha uma kreda boot hodi foo hatene ba nai lulik katak, loran hira tan mak serimonia hamoos aan nee hotu. Nia mos dehan, bainhira serimonia nee hotu, nia sei foo sira nain haat nee nia ida-idak nia oferta.

Ema kaer Paulo iha uma kreda boot

²⁷ Loran hitu nee besik hotu ona, iha ema Judeu balu husi provinsia Ázia haree Paulo iha uma kreda boot. Sira tau lia ba ema barak nebee iha fatin nee. I sira kaer Paulo ²⁸ hodi hakilar dehan, “Israel oan sira, ajuda lai ami! Ema ida nee mak hanorin ema hotu iha nebee-nebee hodi hatete aat ita nia povu Israel, ita nia lei ho mos uma kreda boot nee. Aat liu tan nia lori ema laos Judeu mai iha uma kreda boot hodi halo foer fatin santu nee.” ²⁹ Sira hatete nunee tanba foin dadauk sira haree Trófim, ema Éfezu ida nebee laos Judeu hamutuk ho Paulo iha sidade laran. Nunee sira hanoin Paulo lori tiha ona nia tama ba iha uma kreda boot. Afinal lae.* ³⁰ Entaun sidade Jerusalém tomak sai rungu-ranga. Ema barak halai nadodon mai husi nebee-nebee, i sira kaer Paulo dada sai ba liur. Depois ema taka kedas portau nia uma kreda boot nian.

³¹ Bainhira sira komesa atu oho Paulo, ema foo hatene ba komandante batalhaun Roma nian katak, sidade Jerusalém tomak sai tiha ona rungu-ranga. ³² Komandante bolu kedas kapitaun ho tropas balu hodi halai ba iha ema barak nee. Bainhira povu haree komandante ho tropas mai, sira la baku tan Paulo ona. ³³ Too iha nebaa, komandante kaer tiha Paulo, i haruka futu nia ho korenti rua. Depois nia husu ba ema barak nee dehan, “Ema nee see? Nia halo sala saida?” ³⁴ Maibee balu hakilar oin ida, balu tan hakilar oin seluk. Nunee komandante la hatene ida nebee mak loos, tanba ema barak hakilar ida-idak nian. Entaun nia haruka lori Paulo ba iha tropas sira nia hela fatin. ³⁵ Bainhira too iha eskada, tropas sira hiit Paulo tau ba sira nia kabaas, tanba ema sira nee dudu malu makaas atu halo aat ba nia. ³⁶ Ema lubuk boot nee hakilar beibeik husi kotuk dehan, “Oho tiha nia!”

Paulo komesa defende aan iha ema barak nia oin

³⁷ Momentu tropas sira atu lori Paulo tama ba iha sira nia fatin, Paulo husu ba komandante ho lian Gregu dehan, “Hau bele hatete buat ruma ba ita boot ka?”

Komandante hakfodak hodi husu fali dehan, “O hatene lian Gregu ka? ³⁸ Entaun o laos ema Ejitu ida nebee uluk halibur ema atu hatuun governu ka? Nia lori ema rihun haat nebee kaer kroat ba iha rai fuik.”

³⁹ Paulo hataan fali, “Lae, senhor! Hau ema Judeu, husi Tarsu, sidade prinsipal ida iha provinsia Silísia. Hau husu senhor foo lisensa mai hau hodi koalía ba ema sira nee.”

⁴⁰ Komandante mos simu. Entaun Paulo hamriik iha eskada leten, nia foti liman husu para sira nonook. Bainhira sira hotu nonook ona, nia koalía ba sira ho sira nia lian Aram.

22

¹ Nia komesa koalía dehan, “Aman sira ho maun-alin sira hotu, hau husu imi rona lai, tanba hau atu hataan ba ema nebee foo sala mai hau.”

² Bainhira sira rona Paulo koalía ho sira nia lian rasik, sira nonook hotu. Depois Paulo dehan, ³ “Hau ema Judeu, moris iha sidade Tarsu iha provinsia Silísia, maibee boot iha Jerusalém. Hau nia profesor naran Gamaliel. Nia hanorin hau klean kona ba lei nebee Moisés rai hela ba ita nia bei-ala sira. Iha tempu nebaa hau mos badinas teb-tebes serbi Maromak, hanesan mos imi hotu.” ⁴ Hau sempre halo terus ema sira nebee tuir Jesus nia dalan too sira balu mate. Hau kaer sira, mane ho feto hodi hatama ba kadeia.” ⁵ Ita nia nai lulik boot ho justisa nain relijiaun Judeu sira hotu hatene katak, buat nebee hau koalía nee loos duni. Tanba sira mak foo surat rekomendasaun mai hau atu entrega ba ema Judeu iha sidade Damasku. Ho surat nee hau hetan lisensa para baa kaer sarani sira iha nebaa hodi lori mai kastigu iha Jerusalém.”

Paulo dehan nia hasoru Nai Jesus

(Apostolu sira nia Istoría 9:1-19, 26:12-18)

⁶ “Nunee hau baa iha Damasku. Iha meudia ami atu besik too ona iha sidade, derepenti naroman makaas husi lalehan leno mai hau. ⁷ Hau monu kedas ba rai, i rona lian ida dehan mai hau, ‘Saulo! Saulo!’ Tansaa mak o halo terus Hau?”

⁸ Hau husu, ‘Nai, Ita Boot nee see?’

Lian nee hataan, ‘Hau mak Jesus, Ema Nazaré, Ida nebee o halo terus nee.’ ⁹ Ema

sira nebee akompanha hau mos haree naroman nee, maibee sira la kompriende lian nebee koalía mai hau.

¹⁰ Depois hau husu fali, ‘Nai, hau tenki halo saida?’

Nai Jesus dehan, ‘Hadeer ona hodi baa iha sidade Damasku. Iha nebaa o sei rona kona ba buat hotu-hotu nebee Hau foo ba o atu halo.’

¹¹ Hau nia matan delek tiha, tanba naroman leno makaas liu. Nunee hau nia kolega sira kaer deit hau nia liman hodi lori hau lao too iha Damasku.

¹² Ema ida naran Ananias hela iha nebaa. Nia ema ida nebee badinas halo tuir lei Moisés nian, i ema Judeu hotu-hotu iha sidade nee respeita nia. ¹³ Nia mai vizita hau, i hamriik iha hau nia sorin hodi hatete, ‘Irmaun Saulo, haree fila fali ba!’ Momentu nee kedas, hau haree hetan nia.

¹⁴ Depois nia hatete mai hau, ‘Maromak, Ida nebee ita nia bei-ala sira adora, hili ona irmaun hodi kompriende klean Nia hakarak, i haree Ema ida nebee Moris Loos, ho mos rona Nia lian rasik.

¹⁵ Irmaun sei sai sasin hodi hatoo ba ema hotu-hotu saida mak ita haree, ho saida mak ita rona. ¹⁶ Agora ita hein tan saida?! Hamriik ona, simu batizmu! Harohan ba Nai Jesus atu Nia hamoos ita nia sala hotu.”

Nai Maromak haruka Paulo lori Liafuan Diak ba ema nebee laos Judeu

¹⁷ Paulo hatutan tan dehan, “Hau fila mai iha Jerusalém. Loron ida, hau halo orasaun iha uma kreda boot, hau hetan hanesan meli ida. ¹⁸ Hau haree Nai Jesus foo orden mai hau dehan, ‘Lalais! Sai kedas husi Jerusalém! Tanba ema iha nee sei la fiar o nia sasin kona ba Hau.’

¹⁹ Hau hataan, ‘Maibee Nai! Sira hotu hatene katak, uluk hau tama-sai uma kreda Judeu nian iha fat-fatin hodi kaer ema sira nebee fiar ba Ita Boot. Hau baku sira i hatama sira ba komarka. ²⁰ Saa tan bainhira ema oho Ita Boot nia sasin Estevão, hau hamriik hela iha nebaa i hau mos konkorda ho nia mate nee. Kuandu ema tuda mate nia, hau mak hein sira nia hena.’”

²¹ Maibee Nai Jesus hatete, ‘Baa ona! Tanba Hau sei haruka o ba iha fatin dook hodi foo sasin ba ema nebee laos Judeu.’”

²² Bainhira ema barak nee rona Paulo dehan, Maromak haruka nia baa foo sasin ba ema nebee laos Judeu, sira lakohi rona tan nia. Sira hotu hakilar rame-rame dehan, “Oho tiha ema nee! Nia la serve atu moris tan!”

✧ 22:3 Apostolu sira nia Istoría 5:34-39

✧ 22:4 Apostolu sira nia Istoría 8:3, 26:9-11

* 22:7 Saulo nee Paulo

nia naran seluk. ✧ 22:20 Apostolu sira nia Istoría 7:58

Paulo foo sai dehan nia sidadaun Roma

²³ Sira hakilar nunee, sira mos hasai sira nia hena balu hodi soe sae tiha, i raut rai uut soe ba leten, tanba sira hirus teb-tebes.

²⁴ Nunee komandante haruka soldadu sira lori Paulo tama ba laran. Nia haruka sira baku nia ho sikoti i investiga nia atu bele hatene tanba saa mak ema Judeu hakilar atu oho nia. ²⁵ Momentu sira kesi Paulo nia liman atu baku, nia husu ba kapitaun nebee hamriik besik dehan, "Lei hatete saida kona ba sidadaun Roma? Se seidaok tesi nia lia, imi bele baku uluk ho sikoti ka lae?"

²⁶ Rona nunee, kapitaun baa foo hatene ba nia komandante dehan, "Ema nee sidadaun Roma. Ita boot atu halo saida ba nia?"

²⁷ Entaun komandante baa husu rasik ba Paulo dehan, "Hatete mai hau, o sidadaun Roma ka?"

Paulo hataan, "Loos duni. Hau sidadaun Roma."

²⁸ Komandante dehan, "Hau mos hanesan. Hau selu karun teb-tebes hodi hetan direitu sidadaun nian."

Maibee Paulo hataan, "Hau moris mai sidadaun Roma kedas."

²⁹ Rona nunee, soldadu sira nebee atu investiga Paulo nee hakiduk kedas. Komandante mos tauk, tanba nia mak haruka futu Paulo ho korenti, afinal Paulo nee sidadaun Roma ida.

Paulo iha tribunal relijiaun Judeu nian

³⁰ Komandante hakarak buka hatene lo-loos tanba saa mak ema Judeu sira foo sala ba Paulo. Entaun aban fali nia foo orden hodi halibur nai lulik Judeu nia ulun sira ho mos ema boot sira seluk nebee baibain tuur iha tribunal relijiaun Judeu nian. Nia hasai tiha Paulo husi dadur laran, i lori nia baa aprezena iha sira nia oin.

23

¹ Paulo hateke di-diak ba justisa nain sira hodi dehan, "Maun-alin sira, hau senti komesa husi kiik too agora, hau serbi Maromak ho laran moos."

² Rona Paulo koalia nunee, nai lulik nia boot Ananias foo orden ba ema sira nebee hamriik besik Paulo para basa nia ibun.

³ Paulo hatete ba Ananias, "Nai Maromak sei basa fali ita. Tanba ita hanesan moru nebee foin pinta mutin, maibee nia laran lahluk tiha ona. Ita tuur iha nee atu tesi hau nia lia tuir lei. Maibee ita haruka ema atu basa hau, nunee ita rasik kontra fali lei nee."*

⁴ Ema sira nebee hamriik besik Paulo nee dehan, "O la bele hatete aat nai lulik boot, nia nee serbi Maromak!"

⁵ Paulo hataan, "Maun-alin sira, hau la hatene dehan, nia mak nai lulik boot. Tanba iha Livru Sagradu hakerek dehan, 'Imi la bele hatete aat imi nia nai ulun sira.'"

⁶ Paulo haree justisa nain sira nee, balu husi grupu Saduseu, balu husi grupu Farizeu. Nunee nia hatete ho lian makaas dehan, "Maun-alin sira, hau ema Farizeu. Hau nia aman ho hau nia avoo sira mos ema Farizeu. Agora imi atu foo justisa mai hau tanba hau laran metin katak ema mate sei moris fali."* ⁷ Bainhira Paulo koalia nunee, ema Farizeu ho ema Saduseu sira komesa haksesuk malu, too sira la rona malu. ⁸ Tanba ema Saduseu sira dehan katak ema mate sei la moris fali, anju la iha i espirtu mos la iha. Maibee ema Farizeu fiar buat hirak nee hotu.

⁹ Sira haksesuk malu too buat hotu sai estrundu boot. Iha mestri relijiaun balu husi grupu Farizeu hamriik hodi defende makaas Paulo dehan, "Ita la hetan sala ida iha ema nee! Keta halo be espirtu ida ka anju ida mak koalia ba nia."

¹⁰ Sira haksesuk malu makaas liu tan, too komandante nee tauk, keta halo be sira dada baa dada mai, Paulo bele mate. Entaun nia haruka nia soldadu sira baa hasai tiha Paulo husi ema sira nee nia liman laran hodi lori baa tama iha soldadu sira nia hela fatin.

¹¹ Iha kalan nee, Nai Jesus hatudu Aan ba Paulo. Nia hamriik besik Paulo hodi dehan, "Aten brani ba! Agora o foo sasin ona ba ema iha Jerusalém kona ba Hau. Nunee mos, o tenki baa foo sasin kona ba Hau iha sidade Roma."

Ema kombina malu atu oho Paulo

¹²⁻¹³ Iha aban dadeer-saan, ema Judeu haat-nulu resin kombina malu hodi jura katak, sira sei la haan la hemu too sira oho Paulo. ¹⁴ Entaun sira baa foo hatene ba nai lulik nia ulun sira ho katuas lia nain sira dehan, "Ami jura tiha ona dehan, ami sei la haan buat ida too ami oho Paulo. ¹⁵ Entaun senhor sira hamutuk ho justisa nain sira hotu baa husu iha komandante atu nia lori fali Paulo ba iha tribunal relijiaun nian. Senhor sira finji atu husu informasaun klean liu tan kona ba nia kazu nee. Ami sei hein iha dalan atu oho nia."

¹⁶ Maibee Paulo nia subrinhu ida rona sira nia planu, nunee nia baa tropas nia hela fatin hodi foo hatene Paulo. ¹⁷ Depois Paulo bolu kapitaun ida hodi hatete, "Ita

* 23:3 Mateus 23:27-28 * 23:5 Ézodu (Keluaran) 22:28 22:23; Marcos 12:18; Lucas 20:27

* 23:6 Apostolu sira nia Istoría 26:5; Filipi 3:5; Mateus

lori joven nee ba iha komandante. Nia atu foo hatene buat ruma.”

¹⁸ Entaun kapitaun lori joven nee ba iha nia komandante hodi dehan, “Paulo, ida nebee ita dadur hela nee, bolu hau hodi husu para hau lori joven nee mai ita, tanba nia atu hatete buat ruma.”

¹⁹ Komandante kaer joven nee nia liman hodi lao sees uitoan husi fatin nee, i nia husu, “O atu hatete saida mai hau?”

²⁰ Paulo nia subrinhu dehan, “Ema Judeu kombina ona atu mai husu ba senhor para aban lori Paulo baa fali tribunal relijiaun nian. Sira finji dehan sira atu husu informasaun klean liu tan kona ba nia kazu. ²¹ Senhor lalika halo tuir sira nia hakarak. Tanba iha ema haat-nulu resin mak atu hein iha dalan para oho nia. Sira jura tiha ona dehan, sira sei la haan la hemu too sira oho nia. Sira prepara tiha ona, hein deit senhor nia resposta.”

²² Komandante nee bandu dehan, “La bele foo sai ba ema ida katak, o mai foo hatene buat nee mai hau.” Depois nia haruka joven nee fila.

Komandante haruka Paulo ba iha ba governador Felix

²³ Hotu tiha komandante bolu nia kapitaun nain rua hodi foo orden ba sira dehan, “Prepara soldadu atus rua, ho soldadu hitu-nulu nebee sae kuda, ho mos soldadu atus rua nebee lori diman. Orsida kalan tuku sia imi baa sidade Sezareaia. ²⁴ Prepara mos kuda ba Paulo atu sae, i lori nia ho di-diak too iha governador Felix.”

²⁵ Depois nia hakerek surat ba governador Felix dehan nunee:

²⁶ “Sua eselensia senhor governador Felix, kumprimentus husi hau, Cláudio Lísias.

²⁷ Ema Judeu sira kaer ema nee, i sira atu oho nia. Maibee hau rona dehan nia ema sidadauñ Roma. Nunee hau baa hamutuk ho hau nia soldadu sira hodi hasai nia husi ema Judeu sira nia liman laran. ²⁸ Hau hakarak hatene, sira foo sala ba nia kona ba saida loos. Tanba nee mak hau lori nia ba iha ema Judeu sira nia tribunal relijiaun nian. ²⁹ Afinal sira foo sala ba nia tanba deit sira haksesuk malu kona ba sira nia lei rasik. Laos kona ba sala ruma nebee halo nia merese hetan kastigu mate ka kastigu iha komarka. ³⁰ Depois hau rona dehan iha ema balu kombina malu atu oho ema nee. Entaun hau foo orden kedas para lori nia ba iha senhor governador. Hau mos haruka ema nebee foo sala ba nia nee atu sira baa kesar iha ita boot.”

³¹ Nunee iha kalan nee kedas, soldadu sira halo tuir komandante nia orden hodi lori Paulo too iha sidade Antipátride.

³² Iha aban fali, soldadu sira nebee sae kuda lori Paulo lao nafatin, i soldadu sira seluk fila ba Jerusalém. ³³ Kuandu sira too iha Sezareaia, sira foo surat nee ba governador, i entrega Paulo ba iha nia liman. ³⁴ Lee tiha surat nee, governador husu ba Paulo, “O husi provinsia nebee?”

Paulo hataan, “Hau husi provinsia Silísia.”

³⁵ Governador dehan, “Hau sei tesi o nia lia. Maibee ita tenki hein lai ema sira nebee foo sala ba o nee too mai.” Depois nia haruka soldadu sira lori Paulo baa dadur iha liurai Herodes nia palasiu.

24

Ema Judeu foo sala ba Paulo iha governador Felix nia oin

¹ Liu tiha loron lima, nai lulik boot Ananias mai husi Jerusalém too iha Sezareaia, hamutuk ho katuas lia nain Judeu balu ho mos ema ida naran Tértulu nebee matenek koalia kona ba lei. Sira hotu baa iha governador Felix atu hatoo sira nia keixa hasoru Paulo. ² Depois governador bolu Paulo tama ba laran. Tértulu hahuu aprezena kazu nee ba iha governador nunee: “Senhor governador ukun ami tinan barak ona, i durante tempu naruk nee ami nia rain hakmatek. Senhor lori mudansa barak iha nasaun ida nee, tanba senhor hatene antes saida mak diak ba ami.

³ Governador Felix mak hau respeita, buat hotu nebee senhor halo tiha ona ba ami, ami simu ho kontenti, i ami agradeese teb-tebes. ⁴ Maibee atu habadak tempu para senhor la bele kole, hau husu tempu uitoan atu foo sai problema nee nia huun.

⁵ Tuir ami haree, ema nee gosta provoca problema. Nia baa iha mundu tomak hodi tau lia ba ema Judeu halo runguranga. Nia lider iha grupu relijiaun foun ida naran Nazaré. ⁶ Aat liu tan, nia atu halo foer Maromak nia uma kreda boot. Nee mak ami kaer nia. [Ami hakarak atu tesi nia lia tuir ami nia lei. ⁷ Maibee komandante Lísias mai hadau tiha nia husi ami nia liman. ⁸ I nia haruka ema sira nebee foo sala ba nia atu mai iha senhor governador para rezolve.]” Se senhor husu ba nia, senhor sei hatene rasik katak ami nia keixa kona ba nia nee loos hotu.”

⁹ Ema Judeu sira seluk mos foo sala ba Paulo, sira dehan katak keixa nebee Tértulu hatoo nee loos hotu.

* **24:8** Kopia livru nee husi tempu antigu barak. Versikulu 6b too 8a tama iha kopia nee balu, maibee iha kopia nebee antigu liu la tama.

Paulo defende aan iha governador Felix nia oin

¹⁰ Governador foo sinal ba Paulo para koalía. Nunee Paulo hataan, "Senhor governador, hau hatene katak senhor sai juis ba ami nia nasaun durante tinan barak ona. Nunee hau brani atu defende hau nia aan iha senhor nia oin. ¹¹ Senhor rasik bele hatene katak, foin loron sanulu resin rua liu ba, hau baa iha Jerusalém para adora Maromak iha uma kreda boot. ¹² Ema sira nebee foo sala mai hau nunka hetan hau hakesesuk malu ho ema ida iha uma kreda boot. Hau mos nunka kria problema iha uma kreda seluk ka iha sidade laran. ¹³ Sira duun hau, maibee sira la iha evidensia nebee hatudu katak buat nebee sira duun nee loos.

¹⁴ Maibee hau foo sai katak, hau adora duni Maromak, Ida nebee ami nia beiala sira adora. Hau tuir Jesus nia dalan. Sira konsidera fali ami nee grupu relijiaun foun. Afinal hau fiar ba buat hotu-hotu nebee hakerek iha lei Moisés nian ho mos iha livru profeta sira nian. ¹⁵ Hau laran metin ba Maromak hanesan mos ema sira nebee kontra hau nee. Ami hotu fiar katak, ema moris loos ho ema aat, hotu-hotu too loron ida sei moris fila fali. ¹⁶ Nee mak hau sempre hakaas aan atu bele moris ho laran moos iha Maromak nia oin ho mos iha ema nia oin.

¹⁷ Hau hela iha rai liur tinan barak, foin hau fila ba Jerusalém, lori osan atu foo ba ema Judeu nebee susar, ho mos atu foo sakrifisiu ba Maromak iha uma kreda boot. ¹⁸ Bainhira ema sira nee hetan hau iha nebaa, hau foin tuir serimonia hamoos aan. Iha momentu nee, la iha ema barak hamutuk ho hau iha uma kreda boot, i la iha rungu-ranga. ¹⁹ Iha nebaa iha ema Judeu balu husi provinsia Ázia. Se sira iha problema ho hau, tuir loos sira rasik tenki mai iha nee hodi hatete hau nia sala saida. ²⁰ Se lae, ema Judeu sira iha nee tenki hatete sai, uluk sira tesi hau nia lia iha tribunal relijiaun nian, sira hetan hau nia krimi saida. ²¹ Karik iha buat ida deit mak bele halo sira foo sala mai hau. Iha sira hotu nia oin, hau foo sai ho lian makaas dehan, "Agora imi atu foo justisa mai hau tanba hau fiar katak too loron ida ema mate sei moris fali." ²²

²² Governador Felix nee hatene barak kona ba Jesus nia dalan. Nia mos marka fali ba loron seluk dehan, "Bainhira komandante Lisias mai foin hau hakotu lia nee." ²³ Depois governador haruka kapitaun ida lori Paulo baa dadur, maibee atu foo mos livre uitoan ba nia i foo lisensa

atu nia maluk sira mai ajuda nia ho saida mak nia prezisa.

Paulo koalía ba governador Felix ho nia kaben Drusila

²⁴ Liu tiha loron ida-rua, governador Felix mai ho nia kaben Drusila, ema Judeu. Governador haruka ema lori Paulo mai, i nia rona Paulo eslika kona ba fiar ba Kristu Jesus. ²⁵ Depois Paulo komesa eslika kona ba oinsaa moris loos, kona ba domina aan, i kona ba Maromak foo justisa iha loron ikus.

Rona nunee, Felix tauk hodi dehan, "Too iha nee deit ona! O bele fila ona. Tempu iha mak hau bolu fali o." ²⁶ Nia hein atu Paulo foo osan para bele hasai nia husi kadeia. Tanba nee, nia haruka bolu Paulo baa beibeik hodi koalía ho nia.

²⁷ Liu tiha tinan rua, iha governador foun ida mai troka Felix, naran Pórsiu Festu. Felix atu halo kontenti nai ulun Judeu sira, nunee nia husik nafatin Paulo iha kadeia.

25

Governador Festu tesi Paulo nia lia

¹ Governador foun Festu muda ba sidade Sezareia hodi komesa unun provinsia. Liu tiha loron tolu, nia baa kedas iha Jerusalém. ² Iha nebaa nai lulik nia ulun sira ho nai ulun Judeu sira baa hasoru nia hodi hatoo sira nia keixa kona ba Paulo. ³ Sira husu ba governador Festu atu hanoin netik sira hodi haruka lori Paulo fila fali ba iha Jerusalém. Afinal sira kombina malu tiha ona atu oho Paulo iha dalan.

⁴ Maibee Festu hataan, "Paulo sei dadur hela iha Sezareia i hau rasik moi la kleur tan fila fali ba iha nebaa. ⁵ Nee duni se nia halo sala ruma karik, imi nai ulun sira balu tenki akompanha hau baa iha Sezareia para bele hatoo imi nia keixa iha nebaa."

⁶ Festu hela iha Jerusalém maizoumenus loron walu ka sanulu, depois nia fila ba Sezareia. Aban fali nia komesa tesi Paulo nia lia. Nia haruka ema lori Paulo baa hamriik iha nia oin. ⁷ Bainhira Paulo too mai, ema Judeu sira nebee tuir governador husi Jerusalém hamriik haleu Paulo hodi foo sala todan oi-oin ba nia. Maibee la iha evidensia ida atu hatudu nia sala.

⁸ Depois Paulo defende nia aan dehan, "Hau nunka kontra lei Moisés nian. Hau la halo sala hasoru Maromak nia uma kreda boot. I hau mos la halo sala hasoru liurai Roma, César."

⁹ Maibee governador Festu hakarak halo kontenti ema Judeu sira nia laran. Nunee

✧ 24:18 Apostolu sira nia Istoría 21:17-28

✧ 24:21 Apostolu sira nia Istoría 23:6

nia husu ba Paulo, “Se hau tesi o nia lia iha Jerusalém, o simu ka lae?”

¹⁰ Paulo hataan, “Hau agora hamriik iha tribunal governu Roma nian. Tribunal nee mak serve atu tesi hau nia lia. Senhor rasik hatene ona, hau la halo sala ida kontra ema Judeu sira. ¹¹ Se karik hau halo duni sala ruma para merese atu hetan kastigu mate, hau prontu simu. Maibee se ema Judeu sira nee duun matak deit hau, entaun la iha ema ida iha direitu atu entrega hau ba sira nia liman. Tanba nee, hau husu atu liurai boot César rasik mak tesi hau nia lia!”

¹² Rona nunee, Festu husu matenek nain sira nia hanoin. Depois nia hatete ba Paulo, “Ohin o husu atu lori kazu nee ba iha liurai boot César, o sei baa duni.”

Governador Festu konta Paulo nia kazu ba liurai Agripa

¹³ La kleur liurai Agripa* ho nia feton Berenise mai iha Sezareaia atu vizita governador foun Festu hodi kumprimenta nia. ¹⁴ Sira hela loron barak iha nebaa. Nunee loron ida, governador Festu konta Paulo nia kazu ba liurai dehan, “Iha nee iha ema dadur ida nebee governador Felix uluk husik hela iha kadeia. ¹⁵ Foin dadauk, kuandu hau baa iha Jerusalém, nai lulik nia ulun sira ho katuas lia nain Judeu nian mai hasoru hau hodi foo sala ba ema nee. Sira husu para hau tesi nia lia hodi foo kastigu ba nia. ¹⁶ Maibee hau hatete ba sira dehan, tuir lei Roma nian, la bele hatuun kedas kastigu ba ema ida. Ema nebee hatoo keixa tenki hamriik iha oin hodi foo sala ba nia, depois nia iha direitu atu defende nia aan. Nee mak foin bele hamonu kastigu ba nia. ¹⁷ Bainhira hau fila fali mai, sira akompanha hau. Aban fali hau komesa kedas tesi lia nee. Hau haruka lori ema dadur nee mai iha tribunal. ¹⁸ Ema sira nebee hatoo keixa nee hamriik hodi foo sala ba nia. Hau hanoin sira atu dehan nia halo krimi ruma, maibee lae. ¹⁹ Sira kontra nia tan deit sira nia opiniaun mak la hanesan kona ba sira nia relijiaun, ho mos tanba Ema ida naran Jesus. Jesus nee mate tiha ona, maibee Paulo sempre hatete, Nia moris fila fali ona. ²⁰ Hau la hatene oinsaa atu investiga nia. Nee mak hau husu ba nia, se nia konkorda baa iha Jerusalém para hau tesi nia lia iha nebaa. ²¹ Maibee nia lakohi. Nia husu atu lori lia nee baa tesi iha liurai boot César. Nee mak hau haruka dadur nia nafatin iha kadeia, too hau iha tempu

diak ida atu haruka nia ba liurai boot iha Roma.”

²² Depois liurai Agripa dehan, “Se bele, hau hakarak rona rasik husi ema nee.”

Festu hataan, “Bele! Aban mak liurai rona rasik husi nia.”

Governador Festu apresenta Paulo ba liurai Agripa

²³ Aban fali liurai Agripa ho Berenise too mai iha salaun governador nian. Sira hatais hena liurai nian mesak kapaas-kapaas deit. Komandante tropas sira ho mos ema boot sira husi sidade Sezareaia akompanha sira tama ba salaun. Bainhira sira hotu iha laran ona, governador Festu haruka bolu Paulo tama.

²⁴ Festu dehan, “Liurai Agripa, ho senhor sira nebee marka prezensa iha nee, haree took ema nee. Ema Judeu sira hotu-hotu, iha Jerusalém ho mos iha nee kesar mai hau kona ba nia. Sira hakilar dehan nia la merese atu moris tan. ²⁵ Hau la hetan nia sala ida para nia merese hetan kastigu mate. Maibee nia husu atu lori kazu nee ba iha liurai boot iha Roma. Nunee hau desidi haruka nia baa. ²⁶ Maibee hau tenki hakerek surat ida ba liurai boot, i hau la hatene atu hakerek saida loos. Nee mak hau lori nia mai iha ita boot sira nia oin, liu-liu iha liurai Agripa nia oin, atu ita bele investiga nia. Nunee hau bele hetan buat ruma nebee mak hau bele hakerek ba liurai boot. ²⁷ Tanba hau senti, se hau haruka ema dadur ida ba iha liurai boot, hau tenki foo hatete nia halo sala saida loos. Se lae, la tama loos.”

26

Paulo komesa defende aan iha liurai Agripa nia oin

¹ Depois liurai Agripa hatete ba Paulo, “Agora o bele defende o nia aan.”

Paulo foo sinal ho liman, i komesa koalia nunee: ² “Liurai Agripa, hau kontenti tanba ohin loron hau bele hamriik iha liurai nia oin hodi defende hau nia aan kona ba keixa hotu nebee ema Judeu sira hatoo tiha ona. ³ Hau kontenti, liu-liu tanba liurai hatene klean ema Judeu nia lisan. Ita boot mos hatene problema sira nebee mak halo ami haksesuk malu. Nee duni hau husu ita boot pasiensia uitoan hodi rona lai hau.

⁴ Ema Judeu sira hotu-hotu hatene hau nia moris oinsaa, komesa husi kiik iha hau nia rain rasik, too iha Jerusalém.

⁵ Sira konhese hau kleur ona. Nunee, se sira hakarak atu foo sasin karik, sira bele

* **25:13** Liurai Agripa nee, ema mos bolu Herodes Agripa II. Nia aman liurai Herodes Agripa I mak oho Tiago.

✧ **26:5** Apostolu sira nia Istoría 23:6; Filipi 3:5

hatete katak hau moris nudar ema Farizeu. Ami ema Farizeu mak fanatiku liu tuir ami nia lei relijiaun.* ⁶ Agora ita boot sira atu foo justisa mai hau tanba hau hein ho laran metin atu Maromak kumpri Nia promesa ba ita nei-ala sira. ⁷ Ema Israel husi suku sanulu resin rua nee hotu mos adora Maromak loron-kalan hodi hein atu Maromak kumpri Nia promesa nee.

Liurai Agripa, maski ema Judeu sira mos fiar nunee, sira foo sala mai hau tanba deit hau laran metin ba promesa nee. ⁸ Nusaa mak imi susar loos atu fiar katak Maromak halo moris fali ema nebee mate tiha ona?

⁹ Uluk hau fiar katak, hau tenki halo buat saida deit hodi kontra ema nebee tuir Jesus, Ema Nazaré. ¹⁰ Ida nee mak hau halo iha Jerusalém. Iha tempu nebaa nai lulik nia ulun sira foo kbiit mai hau hodi baa kaer Jesus nia ema sira i hatama ba kadeia. Hau mos konkorda bainhira atu foo kastigu mate ba sira balu. ¹¹ Dala barak hau tama-sai uma kreda Judeu nian hodi halo terus sarani sira atu obriga sira hatete aat Jesus. Hau hirus teb-tebes sarani sira too hau mos baa buka sira iha sidade oin iha rai liur hodi halo terus sira.**

Paulo konta fila fali dehan nia hasoru Nai Jesus

(Apostolu sira nia Istoría 9:1-19, 22:6-16)

¹² Paulo hatutan tan dehan, "Iha loron ida, nai lulik nia ulun sira foo orden ho surat rekomendasau mai hau hodi baa kaer Jesus nia ema sira iha sidade Damasku. ¹³ Liurai Agripa, bainhira ami sei iha dalan klaran, meudia derepentí hau haree naroman ida husi lalehan leno kona hau ho hau nia kolega sira. Naroman nee makaas liu loro matan. ¹⁴ Ami hotu monu ba rai. I hau rona lian ida koalia mai hau ho lian Ebreu dehan, 'Saulo, Saulo! Tansaa mak o halo terus Hau? Se o kontra Hau nia hakarak, entaun o halo terus o nia aan.'

¹⁵ Hau husu, 'Nai, Ita Boot nee see?'

Nai hataan fali, 'Hau mak Jesus, Ida nebee o halo terus nee. ¹⁶ Agora, hadeer hodi hamriik ona! Hau hatudu Hau nia Aan ba o hodi foti o sai Hau nia atan. O tenki baa foo sasin ba ema seluk kona ba saida mak o haree ona husi Hau iha loron nee, ho mos kona ba buat nebee Hau sei hatudu ba o aban-bainrúa. ¹⁷ Hau sei salva o husi o nia maluk Judeu sira ho mos husi ema laos Judeu nebee hakarak halo aat o. Hau haruka o baa iha ema nebee laos Judeu ¹⁸ atu loke sira nia matan, para sira bele sai husi nakukun laran hodi moris iha naroman. Nunee Satanás la ukun tan sira,

maibee Maromak mak ukun. Sira sei fiar mai Hau, nunee Maromak sei hamoos sira nia sala, i sira hola parte iha Maromak nia povu.'"

Paulo konta dehan nia foo sasin kona ba Nai Jesus

¹⁹ Paulo hatutan tan dehan, "Tanba nee liurai Agripa, hau halo tuir duni buat nebee hau simu husi lalehan nee. ²⁰ Primeiru hau foo sai Jesus nia dalan ba ema Judeu sira iha Damasku, depois ba ema Judeu sira iha Jerusalém ho provinsiá Judeia tomak, ho mos ba ema nebee laos Judeu. Hau foo sai katak sira tenki husik ona sira nia sala hodi fila ba Maromak. Sira mos tenki halo buat nebee diak hodi hatudu katak sira tuir duni Maromak.*

²¹ Tanba hau halo servisu nee mak ema Judeu balu kaer hau iha uma kreda boot, i sira atu oho hau. ²² Maibee Maromak sempre tulun hau. Nee mak hau bele hamriik iha nee hodi foo sasin kona ba Jesus ba ema kiik-boot hotu. Saida mak hau koalia nee, hanesan lo-loos ho saida mak Moisés ho profeta sira uluk foo sai tiha ona ²³ kona ba Mesias, Salvador nebee Maromak atu haruka mai. Sira dehan nunee: Mesias sei terus too mate. Nia mak Ema primeiru nebee moris fali husi mate. Depois Nia sei foo sai Liafuan Diak hodi foo naroman ba ema Judeu ho mos ba ema nebee laos Judeu.**

²⁴ Paulo sei koalia hela, Festu hakilar dehan, "Paulo! O bulak ona! O estuda demais halo o sai bulak tiha."

²⁵ Maibee Paulo hataan, "Senhor governador mak hau respeita, hau laos bulak. Buat hotu nebee hau foo sai nee loos duni, hau laos koalia nar-naran. ²⁶ Liurai rasik hatene ona buat sira nee, tanba laos akontese iha fatin subar. Nunee hau brani koalia mo-moos iha liurai nia oin. ²⁷ Liurai Agripa, saida mak profeta sira uluk foo sai, ita boot fiar ka lae? Hau hatene ita boot fiar."

²⁸ Agripa dehan, "O hanoin o bele dada hau atu sai Kristaun lalais deit nunee ka?"

²⁹ Paulo hataan, "Atu lalais ka kleur, hau harohan ba Maromak, atu liurai bele sai Jesus nia ema, hanesan hau. Laos deit liurai, maibee ema hotu nebee ohin loron rona hau nia liafuan, naran katak senhor sira keta sai dadur hanesan hau."

³⁰ Depois liurai hamriik tiha. Nunee mos governador Festu, Berenise ho ema sira hotu nebee tuur iha nebaa. ³¹ Bainhira sira lao sai tiha, sira hatete ba malu, "Ema nee la halo sala ida atu merese hetan kastigu mate ka tama kadeia."

* 26:11 Apostolu sira nia Istoría 8:3, 22:4-5

* 26:20 Apostolu sira nia Istoría 9:20,28-29

* 26:23 Isaias 42:6,

49:6; 1 Korintu 15:20

³² Agripa hatete ba Festu, “Se ema nee la husu atu lori nia kazu baa tési iha liurai boot César karik, ita hasai tiha nia.”

27

Paulo sae roo atu baa Roma

¹ Hotu tiha governador desidi katak ami tenki sae roo ba iha Itália. Nunee nia entrega Paulo ho ema dadur balu tan ba iha komandante kompanhia ida naran Júlio, husi Batalhaun Liurai Boot Roma nian. ² Depois ami baa hamutuk sae roo ida nebee mai husi sidade Adramítu. Tuir planu, roo nee sei halai tuir pontikais sira iha provinsia Ázia. Aristarku, ema Masedónia husi sidade Tesalónika, akompanha ami.

³ Aban fali ami too iha sidade Sidon. Komandante Júlio haree Paulo diak loos, i hatete ba nia para bele tuun baa haree nia kolega sira iha rai maran, atu sira bele foo buat nebee Paulo prezisa.

⁴ Depois ami baa sae fali roo hodi lao tan. Maibee tanba anin boot hasoru ami, ami lao liu husi rai Xipre ho rai Síria nia klaran para bele sees utoan husi anin. ⁵ Ami lao liu husi tasi provinsia Silisia ho Panfilia nian. Depois ami too iha sidade Mira, iha rai Lísia. Iha nebaa ami tuun husi roo. ⁶ Komandante Júlio buka roo seluk nebee atu baa Itália. Nia hetan roo ida nebee mai husi sidade Alexandria, i ami hotu sae roo nee.

⁷ Durante loran barak nia laran, roo nee halai neineik tanba hasoru anin boot. Maski susar loos, too ikus ami konsege besik utoan sidade Knidu. Anin makaas nafatin halo roo nee la bele lao ba oin. Entaun ami ho roo halai tuir fali tasi ninin rai Kreta nian, liu husi inur Salmona, atu bele sees utoan husi anin. ⁸ Roo nee halai tuir tasi ninin Kreta nian ho susar loos, maibee ami konsege too iha fatin ida naran Pontikais Diak, besik sidade Laseia.

⁹ Ami lakon tempu barak ona iha dalan. Loran boot Hamoos Sala nian liu ona, nunee tama ona iha tempu anin boot nian, se roo halai nafatin bele hetan dezastre. Entaun Paulo hatete ba sira dehan, ¹⁰ “Maun-alin sira, hau hanoin se ita lao nafatin, ita bele hetan azar. Roo bele mout, sasaan sira lakon, ita mos bele mate.”

¹¹ Maibee komandante lakohi rona Paulo nia liafuan. Nia rona liu ema ida kaer roo ho roo nain. ¹² Pontikais nee la serve atu roo para durante tempu malirin. Entaun sira barak liu hakarak atu halai tan utoan too iha sidade Feniks iha rai Kreta hodi hela iha nebaa too tempu anin boot liu tiha. Feniks nee pontikais diak ida tanba taka netik anin husi lorosae.

Anin boot iha tasi

¹³ Bainhira anin komesa huu neineik husi parte sul, sira hanoin katak tempu diak ona atu lao ba Feniks. Entaun sira hasae ankor para roo bele lao, i sira ho roo halai tuir tasi ninin Kreta nian. ¹⁴ Maibee la kleur, anin komesa huu makaas loos husi rai nee, anin nee ema bolu “anin lorosae”. ¹⁵ Anin nee halo roo la bele lao nafatin ba oin, entaun ami husik roo tuir anin deit.

¹⁶ Too besik rai kiikoan ida naran Kauda, rai satan netik anin. Roo oan hodi salva vida sei kesi hela iha roo kotuk. Ho susar teb-tebes ami dada sae roo oan nee tau iha roo leten. ¹⁷ Bainhira sira hasae tiha ona roo salva vida nee ba roo leten, sira bobar haleu roo boot nee ho tali halo metin. Sira tauk, keta halo be anin huu roo baa metin iha rai henek besik Sirte. Nunee sira hatuun laan atu roo halai neineik utoan.

¹⁸ Tanba laloran baku roo ba-mai makaas loos, nunee aban fali, sira komesa foti naha soe tuun ba tasi. ¹⁹ Iha loran tuir mai, sira foti tan material roo nian soe ba iha tasi laran. ²⁰ Durante loran barak nia laran, anin boot nee huu makaas nafatin, i ami la hetan loro matan ho fitun. Too ikus ami hanoin ami la moris tan ona.

²¹ Kleur ona, ami hotu-hotu la haan buat ida. Too ikus Paulo hamriik iha ami nia oin hodi dehan, “Maun-alin sira, haree ka lae?! Uluk hau dehan ita la bele sai husi rai Kreta. Se imi rona hau karik, ita la estraga sasaan i la lakon sasaan hanesan nee. ²² Maibee agora hau husu ba imi hotu atu aten brani, tanba imi ida sei la mate. So roo deit mak sei mout. ²³ Hori kalan Maromak, Ida nebee hau adora ho serbi nee haruka Nia anju ida mai hamriik iha hau nia sorin. ²⁴ Anju nee hatete, ‘Paulo, o lalika tauk! O sei baa hamriik iha liurai César nia oin para tési o nia lia. Maromak hatudu Nia laran diak ba o. Nee mak Nia mos salva ema hotu nebee hamutuk ho o iha roo nee.’ ²⁵ Nee duni maun-alin sira, aten brani ba. Hau fiar ba Maromak katak, saida mak Nia foo hatene mai hau nee sei akontese duni. ²⁶ Maibee roo nee sei xoke tiha iha rai kiik ida.”

Roo bes-besik iha rai maran

²⁷ Durante loran sanulu resin haat ona roo nee namele iha Tasi Adriátiku tuir deit anin. Depois, iha kalan boot, ema sira nebee servisu iha roo senti ami besik ona iha rai maran. ²⁸ Entaun sira hatuun prumu hodi buka hatene tasi nia klean, i sira sukat hetan metru tolu-nulu resin hitu. Roo halai utoan ba oin tan, sira sukat fali, hetan metru rua-nulu resin hitu. ²⁹ Sira tauk, keta halo be roo nee xoke

fatuk. Entaun sira hatuun ankor haat husi roo kotuk hodi halo roo metin, i sira hotu hamulak atu rai naroman lalais.

³⁰ Sira nebee servisu iha roo nee kom-bina malu atu halai husik hela roo. Nunee sira hatuun roo oan, halo finji atu hatuun tan ankor balu husi roo ulun. ³¹ Maibee Paulo foo hatene ba komandante ho soldadu sira dehan, “Se ema sira nee la hela iha roo laran, imi sei mate hotu.” ³² Entaun soldadu sira tesi kotu tiha roo oan nia talin hodi husik laloran lori sees.

³³ Bainhira rai besik naroman ona, Paulo husu atu ema sira nee hotu-hotu haan. Nia hatete, “Durante loran sanulu resin haat ona, imi nia fuan kii hela deit too imi la haan buat ida. ³⁴ Nunee hau husu atu imi haan buat ruma lai, para imi bele iha forsa fali. Imi nia fuuk lahan ida mos sei la monu.” ³⁵ Depois Paulo foti paun, nia halo orasaun foo agrade-se ba Maromak iha sira hotu nia oin, i nia silu paun pedasuk ida hodi haan. ³⁶ Entaun ami mos laran metin, i haan buat ruma. ³⁷ Ami iha roo nee nia laran hamutuk ema atus rua hitu-nulu resin neen. ³⁸ Ami haan hotu too bosu. Depois sira foti trigu iha karoon-karoon soe ba tasi laran para halo roo kamaan liu tan.

Roo xoke rai

³⁹ Rai loran ona, sira haree hetan rai maran, maibee sira la hatene rai nebee mak nee. Sira haree tasi ibun ho rai henek, laloran iha nebaa laduun boot tanba iha foho oan satan netik husi sor-sorin. Nunee sira desidi atu koko lori roo tama too rai maran nebaa. ⁴⁰ Entaun sira tesi kotu tiha ankor nia talin husik iha tasi. Sira kore tiha tali nebee mak kesi kamudi, i hatuun kamudi ba tasi laran atu bele fila roo hodi lao tuir dalan. I sira hasae laan ida iha roo ulun, atu anin bele huu roo ba tasi ibun. ⁴¹ Maibee seidauk too tasi ibun, roo nee halai sae tiha rai henek leten, i roo ulun metin tiha iha rai henek nee. Roo nia kotuk, laloran boot komesa baku rahun tiha.

⁴² Soldadu sira halo planu atu oho tiha ema dadur sira hotu para dadur sira la bele nani ba rai maran hodi halai. ⁴³ Maibee komandante bandu sira, tanba nia hakarak salva Paulo. Nia foo orden uluk ba ema sira nebee hatene nani atu haksoit ba tasi laran hodi nani ba rai maran. ⁴⁴ Depois ema sira nebee la hatene nani, nia haruka atu sira kaer ai kabelak ka naran buat ida hodi tuir laloran ba rai maran. Nunee ami hotu too iha rai maran ho diak.

28

Iha rai Malta

¹ Ami too iha rai maran ho diak, foin ami hatene katak rai nee naran Malta. ² Ema rai nain sira simu ami ho diak teb-tebes. Udan boot i rai malirin, nunee sira tau ahi iha tasi ibun atu ami haneruk. ³ Paulo baa hili ai sunu. Momentu nia tau ai nee ba ahi, derepentí samodok ida nebee subar hela iha ai nee halai sai tanba ahi manas, depois tata metin tiha iha Paulo nia liman.

⁴ Bainhira ema rai nain sira haree samodok nee tabele hela iha Paulo nia liman, sira dehan ba malu, “Ema nee oho door ida karik. Maska nia konge-se salva aan husi tasi siak, maibee ita nia maromak ida nebee Justisa Nain nee la husik nia moris.” ⁵ Maibee Paulo hisik tiha samodok nee ba ahi laran, nia la moras buat ida. ⁶ Ema sira nee hanoin katak la kleur tan, Paulo nia liman bubu ka nia mate derepentí. Maibee sira hein kleur loos, Paulo la iha buat ida. Entaun sira muda sira nia hanoin dehan Paulo nee maromak ida.

⁷ Administrador Malta nian, naran Públiu, nia iha rai ho uma besik tasi ibun nee. Nia simu ami iha nia uma ho diak teb-tebes, i nia tau matan mai ami durante loran tolu.

⁸ Iha tempu nee, administrador nia aman isin manas ho tee been. Paulo tama baa haree nia. Paulo halo orasaun i tau liman ba nia, i katuas nee diak fali. ⁹ Bainhira ema iha fatin nee rona nunee, ema moras sira seluk mos mai, i sira hotu hetan kura. ¹⁰ Depois sira lori prezenti hodi hatudu respetu ba ami. Too tempu ami atu sae roo, sira lori buat hotu-hotu nebee ami prezisa.

Paulo too iha Itália

¹¹ Ami hela iha Malta durante fulan tolu, depois ami baa sae roo ida. Iha roo nee nia oin iha estatua Dioskuri, nee dehan katak “maromak kaduak”.* Roo nee mai husi sidade Alexandria, maibee para hela iha Malta durante tempu malirin ho anin boot.

¹² Ami ho roo too iha sidade Sirakuza, depois ami hela loran tolu iha nebaa. ¹³ Hotu tiha roo nebee ami sae nee halai tuir tasi ninin too iha sidade Régiu. Aban fali anin komesa huu makaas husi parte sul. Nunee iha loran tuir mai, ami too iha pontikais Poteoli. ¹⁴ Iha nee ami tuun husi roo. Ami hasoru malu ho sarani sira, i sira konvida ami hela ho sira semana ida. Depois ami lao liu ba Roma. ¹⁵ Sarani sira iha Roma rona ona katak ami atu too iha nebaa. Entaun sira mai hasoru

* 28:11 Tuir ema jentiu sira nee nia relijiaun, maromak oan kaduak nee naran Kastor ho Poluks.

ami iha dalan. Sira balu hasoru ami iha Merkadu Ápiu, sira seluk hasoru ami iha fatin ida naran Loja Tolu.† Bainhira Paulo haree sira, nia mos laran metin, i nia foo agradese ba Maromak.

Paulo iha Roma

¹⁶ Too iha Roma, komandante husik Paulo livre hodi hela mesak, i soldadu ida hein nia.✧

¹⁷ Liu tiha loron tolu, Paulo konvida ulun relijiaun Judeu sira iha Roma atu mai hasoru malu ho nia. Bainhira sira halibur malu ona, nia hatete ba sira, “Maun-alin sira, hau mai iha nee tanba ema kaer hau iha Jerusalém hodi entrega hau ba governu Roma, maski hau la halo sala ida. Hau la kontra ita nia nasaun, i hau mos la kontra lisan nebee ita nia bei-ala sira rai hela ba ita. ¹⁸ Governu Roma tesi tiha ona hau nia lia iha nebaa, maibee sira la hetan sala ida nebee halo hau merese atu hetan kastigu mate. Nunee sira hakarak hasai hau. ¹⁹ Maibee ema Judeu nia boot sira la simu. Entaun hau husu atu mai iha liurai boot César hodi tesi hau nia lia. Tuir loos hau lakohi foo sala ba hau nia maluk Judeu rasik, maibee dalan seluk la iha ona.✧ ²⁰ Tanba nee mak hau husu atu ita boot sira mai iha nee para hau bele koalía ho imi. Hau hakarak para ita boot sira hatene katak, hau nia liman futu ho korenti nee tanba hau serbi Ema ida nebee ita povu Israel hein ho laran metin atu Maromak haruka mai.”

²¹ Sira hataan, “Ami seidauk simu surat ida husi Judeia hodi foo hatene kona ba ita. Nunee mos, maluk Judeu sira nebee mai husi nebaa, la iha ida mak koalía aat kona ba ita. ²² Maibee ami hakarak rona saida mak ita fiar, tanba ami rona ona dehan, iha fatin hotu-hotu ema la simu saida mak ita nia grupu nee hanorin.”

²³ Entaun sira marka loron ida atu sira hasoru malu fali. Too iha loron nee, ema barak mai iha Paulo nia uma. Nia komesa esplika ba sira oinsaa Maromak ukun nudar Liurai. I nia foti liafuan husi lei Moisés nian ho mos husi profeta sira seluk nia livru atu dada sira hodi fiar ba Jesus. Nia koalía husi dadeer-saan too kalan.

²⁴ Iha ema balu fiar liafuan nebee Paulo foo sai, maibee balu lakohi fiar. ²⁵ Sira haksasuk malu too sira atu fahe malu ona. Maibee molok sira fila, Paulo hatete, “Buat nebee Espiritu Santu uluk foo sai liu husi

profeta Isaias ba ita nia bei-ala sira kona loos imi. ²⁶ Nia dehan,

‘O baa hatete ba povu nee dehan,

“Imi sei rona beibeik,

maibee la kompriende nafatin.

Imi sei haree beibeik,

maibee nafatin la hatene tuir.”

²⁷ Tanba povu nee nia laran toos tiha ona, sira lakohi rona ho sira nia tilun,

sira nia matan taka metin.

Sira halo nunee atu sira nia matan la bele haree,

sira nia tilun la bele rona,

i sira nia laran la bele kompriende.

Nunee sira la bele fila fali mai Hau,

atu Hau salva sira.’”‡ ✧

²⁸ Paulo hatutan tan dehan, “Nee duni imi tenki hatene katak, agora Maromak haruka ona Nia liafuan kona ba salvasaun ba ema sira nebee laos Judeu, i sira sei rona.” ²⁹ [Paulo koalía nunee, ema Judeu sira mos fila hodi haksasuk malu iha dalan.]§

³⁰ Durante tinan rua Paulo hela iha uma nebee nia aluga. Nia simu ho laran haksolok ema hotu-hotu nebee baa vizita nia. ³¹ Nia foo sai ba sira kona ba Maromak ukun nudar Liurai, i hanorin kona ba Nai Jesus Kristu. Nia hanorin ho brani, i la iha ema ida bandu nia.

† 28:15 Husi merkadu Ápiu ba Roma kilometru 70. Husi Loja Tolu ba Roma kilometru 53. ✧ 28:16 Apostolu sira nia Istoría 28:20 ✧ 28:19 Apostolu sira nia Istoría 25:11 ‡ 28:27 Liafuan “salva” ho lian Ebreu bele mos dehan

“kura”. ✧ 28:27 Isaias 6:9-10 § 28:29 Kopia livru nee husi tempu antigu barak. Versikulu 29 nee tama iha kopia nee balu, maibee iha kopia nebee antigu liu la tama.

Paulo nia surat ba sarani sira iha Roma

Paulo hahuu nia surat

¹ Surat nee husi hau, Paulo. Hau Kristu Jesus nia atan. Maromak mak hili hau sai Jesus nia apostolu hodi haruka hau foo sai Nia Liafuan Diak.

² Liafuan Diak nee hori uluk kedas Maromak promete tiha ona liu husi Nia profeta sira, i sira hakerek iha Livru Sagradu. ³⁻⁴ Liafuan Diak nee koalia kona ba Maromak nia Oan Jesus Kristu, ita nia Nai. Nudar ema, Jesus moris mai husi liurai David nia jerasaun. Maibee Maromak hatudu mo-moos katak, Jesus nee mos Maromak nia Oan. Ita hatene nunee tanba Espiritu nebee mak iha Jesus nee santu teb-tebes hanesan Maromak, i Maromak halo Jesus moris fali husi mate.

⁵ Maromak hatudu Nia laran diak mai hau liu husi Jesus too Nia hili hau sai apostolu. Nia hili hau para lori ema husi nasaun hotu-hotu bele fiar ba Jesus hodi halo tuir Nia liafuan, atu nunee ema hotu-hotu bele foti aas Nia naran.

⁶ Nunee mos imi iha Roma, Maromak mos hili ona imi atu sai Jesus Kristu nia ema. ⁷ Hau haruka surat nee ba imi. Maromak hadomi imi, i hili ona imi sai Nia povu.

Hau harohan atu ita nia Aman Maromak ho mos ita nia Nai Jesus Kristu hatudu Sira nia laran diak ba imi, i foo pas ho hakmatek ba imi.

Paulo hakarak baa vizita sarani sira iha Roma

⁸ Uluk nanain, hau foo agradese ba hau nia Maromak hodi Jesus Kristu nia naran tanba imi hotu fiar ba Jesus. Tanba ema iha nebee-nebee deit konta kona ba imi nia fiar nee. ⁹ Maromak rasik hatene katak hau harohan beibeik ba imi. Maromak nee mak hau serbi ho laran tomak hodi foo sai Liafuan Diak kona ba Nia Oan.

¹⁰ Bainhira hau halo orasaun, hau sempre harohan ba imi. I hau mos husu atu Maromak bele loke dalan mai hau atu baa haree imi, tanba kleur ona hau hakarak nunee.

¹¹ Hau hakarak teb-tebes atu baa vizita imi, para hau bele fahe ba imi kbiit nebee hau hetan husi Maromak. Nunee imi nia fiar bele metin liu tan. ¹² Hau hakarak atu

hau nia fiar bele foo forsa ba imi, i imi nia fiar mos bele foo forsa mai hau.

¹³ Maun-alin sira, hau hakarak para imi hatene katak, dala barak ona hau halo planu atu baa vizita imi, maibee too agora sempre iha buat ruma mak taka dalan. Hau hakarak baa para hau bele lori ema barak iha nebaa hodi fiar metin ba Kristu, hanesan mos hau lori ona ema nebee mak laos Judeu iha fatin sel-seluk atu fiar metin ba Nia.*

¹⁴ Hau iha obrigasaun atu foo sai Liafuan Diak ba ema hotu-hotu: Atu ema nebee tuir kultura Gregu ka ema fuik, *atu ema matenek ka ema beik. ¹⁵ Tanba nee mak hau hakarak teb-tebes baa foo sai Liafuan Diak mos ba imi iha Roma.

Liafuan Diak iha kbiit hodi salva ema

¹⁶ Hau la moe foo sai Liafuan Diak kona ba Jesus. Tanba Liafuan Diak nee iha kbiit husi Maromak hodi salva see-see deit mak fiar, primeiru ba ema Judeu sira, depois ba ema husi nasaun sira seluk.* ¹⁷ Tanba Liafuan Diak foo sai oinsaa Maromak hamoos ita nia sala hodi simu ita. Nia dalan mak nee: Ita tenki fiar ba Nia. Dalan seluk la iha. Nee hanesan buat nebee hakerek ona iha Livru Sagradu dehan, "Ema tenki fiar ba Maromak mak foin Maromak simu nia hodi foo moris rohan-laek ba nia."**

Nai Maromak hirus ita ema tanba ita la interese Nia

¹⁸ Maromak iha lalehan hatudu sai katak, Nia hirus teb-tebes too kastigu ema nebee mak la interese Nia ho ema nebee mak hahalok aat. Sira nia hahalok aat nee taka ema seluk nia matan atu la bele haree dalan loos. ¹⁹ Tuir loos buat nebee ita ema bele hatene kona ba Maromak, ema aat sira nee mos hatene, tanba Maromak hatudu mo-moos ona ba sira. ²⁰ Tanba desde Maromak halo lalehan ho rai, ita ema bele hatene klaru katak Nia nee Maromak i Nia kbiit la hotu la remata, maski ita nia matan la haree. Nunee la iha razaun ida ba sira atu dehan katak sira la hatene Maromak, tanba sira bele hatene liu husi buat nebee mak Nia halo tiha ona nee.

²¹ Maski sira hatene Maromak, maibee sira lakohi hahii adora Nia nudar Maromak, i lakohi foo agradese ba Nia. Sira nia hanoin la loos ona, sira nia neon mos nakukun tiha.* ²² Sira foti aan dehan, sira ema matenek, afinal sira sai beik-teen. ²³ Sira la adora Maromak ida nebee Kbiit Nain i moris tinan ba tinan. Maibee

* **1:13** Apostolu sira nia Istoría 19:21 * **1:14** Iha tempu nebaa lian Gregu mak lian internasional, i see mak tuir kultura Gregu, ema konsidera nia ema modernu. See mak la tuir, ema konsidera fuik. * **1:16** Marcos 8:38

* **1:17** Habakuk 2:4 * **1:21** Éfézu 4:17-18

sira adora fali estatua nebee ema halo tuir modelu oi-oin, hanesan ema, manu, animal ain haat ho animal nebee dolar iha rai. Afinal buat sira nee hotu tenki mate.*

²⁴ Nee mak Maromak husik tiha liman para sira moris tuir deit sira nia hakarak hodi halo buat aat oi-oin nebee iha ona sira nia laran. Sira foo sira nia isin lolon ba malu hodi halo sala foer oi-oin ba malu. ²⁵ Maromak ida nebee loos, sira troka tiha ho buat nebee falsu. Sira la adora Maromak ida nebee halo buat hotu-hotu, maibee sira adora fali buat nebee mak Maromak halo. Tuir lo-loos Maromak nee mak ita tenki hahii too tinan ba tinan. Amen.

²⁶ Tanba nee mak Maromak husik tiha liman para sira bele halo sala foer saida deit tuir sira nia hakarak, too fetu sira mos la hola mane hanesan baibain, maibee hola fali sira nia fetu maluk. ²⁷ Nunee mos mane sira husik tiha relasaun seksual ho fetu hodi kaan fali sira nia mane maluk, too mane ho mane halo sala foer. Tanba nee, sira hetan ona kastigu tuir sira nia hahalok aat nee.

²⁸ Ema sira nee la interese atu hanoin tan Maromak ona. Nee mak Maromak husik tiha liman para sira hanoin mak buat aat deit, i halo buat nebee tuir lo-loos la bele halo. ²⁹ Sira nia moris nakonu ho buat aat. Sira halo sala oi-oin, sira matan osan, i rai odi. Sira laran moras ba ema, oho door, gosta istori malu, bosokteen, i laran aat. Sira gosta konta ema nia vida, ³⁰ i hatete aat ema seluk. Sira odi Maromak, malkriadu, foti aan i halo aan. Sira hanoin aat hela deit, i gosta kontra sira nia inan-aman. ³¹ Sira lakohi atu hatene saida mak loos, i la halo tuir buat nebee mak sira promete. Sira la hatene hadomi ema, i la iha karidade.

³² Sira hatene ona Maromak nia lei nebee dehan, ema nebee halo buat aat nunee, merese hetan kastigu mate. Maski sira hatene ona lei nee, maibee sira halo nafatin buat aat sira nee. Laos nee deit, maibee sira gosta atu ema seluk mos halo tuir buat sira nee.

2

Nai Maromak tesi lia, la fihir ema Judeu ka laos Judeu

¹ Entaun, belun, se o tesi lia mesak katak o nia maluk merese hetan kastigu, kuidadu! O nia liafuan nee hamonu fali o. Tanba o mos halo sala hanesan nia. Nunee bainhira o hatudu liman ba nia, o deklarata katak o rasik mos tenki hetan kastigu nee.*

² Ita hatene, bainhira Maromak desidi atu foo kastigu ba ema nebee halo buat aat sira nee, Nia desizaun nee sempre loos.

³ Nunee, se o hatudu liman ba ema seluk, maibee o rasik halo aat hanesan ema nee, keta hanoin dehan o bele halai sees husi Maromak nia kastigu! ⁴ O hatene katak, Maromak laran diak teb-tebes i Nia aguenta hela ho pasiensia naruk. Nusaa mak o la respeita Nia laran diak nee? Keta halo be o la kompriende katak, Nia hatudu Nia laran diak ba o para o bele hakribi o nia sala hodi fila fali ba Nia. ⁵ Maibee o ulun toos i lakohi hakribi o nia sala. Nunee iha loron ikus bainhira Maromak hatudu Nia hirus hodi kastigu ema nebee mak halo sala, o nia kastigu sei todan liu tan. Iha tempu nebua ema hotu-hotu sei haree katak, Maromak tesi lia ho lo-loos. ⁶ Nia sei foo ba ema ida-ida tuir nia hahalok.* ⁷ Iha ema balu halo buat diak beibeik tanba sira hakarak atu Maromak respeita sira hodi foti aas sira nia naran, i halo sira moris tinan ba tinan. Ba sira nee Maromak sei foo moris rohan-laek. ⁸ Maibee iha mos ema balu mak hanoin sira nia aan deit, i lakohi halo tuir buat nebee mak loos, sira halo aat hela deit. Ba sira nee Maromak sei hirus teb-tebes too foo kastigu todan.

⁹ Ema sira nebee halo buat aat, sira sei hetan susar ho terus. Atu ema Judeu ka laos ema Judeu, sira hetan hotu. ¹⁰ Maibee ema sira nebee halo buat diak, Maromak sei respeita sira hodi foti aas sira nia naran, i foo pas ho hakmatek ba sira. Atu ema Judeu ka laos ema Judeu, sira hotu simu, ¹¹ tanba Maromak la fihir ema.*

¹² See-see deit mak halo sala sei hetan kastigu, nia sei mate haketak aan husi Maromak. Ema nebee laos Judeu, la hatene lei nebee Maromak foo ba Moisés. Maromak kastigu sira, la bazeia ba lei nee. Maibee ema Judeu hatene lei Moisés nian, i Maromak sei kastigu sira tuir lei nee. ¹³ Se ita ema atu moris loos iha Maromak nia oin, ita rona Nia lei husi tilun deit la too, maibee Maromak dehan, ema nebee moris tuir lei, sira mak moris loos.

¹⁴ Maski ema nebee laos Judeu la hatene Maromak nia lei, maibee dala ruma sira halo tuir duni buat nebee lei nee haruka, tanba sira rasik hanoin hahalok nee loos. Nee hatudu katak, sira nia neon rasik hanesan lei ida ba sira nia moris. ¹⁵ Buat nebee ema laos Judeu halo nee hatudu katak, saida mak Maromak tau iha Nia lei, iha tiha ona sira nia neon ho laran. Tanba dala ruma sira rasik hatene katak sira nia hahalok sala, i dala ruma mos sira

* 1:23 Deuteronomiu (Ulangan) 4:16-18 * 2:1 Mateus 7:1; Lucas 6:37 * 2:6 Salmus (Mazmur) 62:12; Provérbui (Amsal) 24:12 * 2:11 Deuteronomiu (Ulangan) 10:17

rasik hatene dehan sira halo buat nebee mak loos. ¹⁶ Tuir Liafuan Diak nebee hau baibain hanorin katak, iha loron ikus bainhira Maromak foti Jesus Kristu para tesi ema hotu-hotu nia lia, Nia sei tesi tuir sira ida-idak nia hahalok. Too ema nia segredu mos Nia sei foo justisa hotu.

Em a Judeu hatene Nai Maromak nia lei, maibee sira kontra fali

¹⁷ Entaun, oinsaa ho imi nebee ema Judeu? Imi laran metin katak imi diak ona tanba imi hatene Maromak nia lei, i imi gaba aan kona ba imi nia relasaan ho Maromak. ¹⁸ Imi hatene Maromak nia hakarak, i hatene saida mak diak liu, tanba mestri sira hanorin ona ba imi husi Maromak nia lei. ¹⁹ Imi fiar aan dehan, imi bele hatudu dalan ba ema matan delek. Imi konsidera imi nia aan hanesan naroman nebee leno ema nebee moris iha nakukun laran. ²⁰ Imi hanoin katak imi bele hanorin ema beik i imi bele sai mestri ba labarik kiikoan nebee la hatene buat ida. Imi hanoin nunee tanba husi Maromak nia lei nee ema bele hatene buat loos.

²¹ Imi hanorin ona ema seluk, nusaa mak imi la hanorin imi nia aan rasik? Imi koalia makaas dehan keta naok, maibee imi la naok ka? ²² Imi dehan, la bele halo relasaan seksual ho ema nebee laos o nia feen ka laen. Afinal imi rasik halo buat nee. Imi hakribi teb-tebes adora lulik, maibee imi naok fali sasaan husi uma lulik. ²³ Imi foti aan dehan imi mak hatene Maromak nia lei, maibee imi rasik kontra fali lei nee hodi hatuun Maromak nia naran. ²⁴ Hori uluk hakerek ona iha Livru Sagradu dehan, "Tanba imi ema Judeu nia hahalok mak ema nebee laos Judeu hatete aat Maromak nia naran."^{*}

²⁵ Bainhira imi sunat, nee hatudu katak imi tama ona ba Maromak nia povu. Nunee se imi halo tuir Maromak nia lei, sunat iha folin ba imi. Maibee se imi la halo tuir Nia lei, imi hanesan ema nebee la sunat. ²⁶ Se iha ema ruma nebee la sunat maibee nia moris tuir Maromak nia lei, entaun Maromak sei simu nia hanesan fali ema nebee sunat tiha ona. ²⁷ Ema sira nebee la sunat maibee moris tuir Maromak nia lei, sira sei foo sala ba imi ema Judeu. Tanba imi hatene lei nee hori uluk kedas i imi mos sunat tiha ona, maibee imi kontra fali lei nee.

²⁸ Ema Judeu isin, laos haree husi liur. I sunat lo-loos laos buat nebee ema halo iha isin lolon deit. ²⁹ Maibee ema Judeu isin, haree husi nia laran. I sunat nebee loos

mak sunat husi laran, nebee Maromak nia Espiritu mak halo, laos sunat iha isin deit tuir lei. Ema nebee sunat husi laran nee, Maromak mak gaba nia, laos ema mak gaba.*

3

Nai Maromak sempre koalia loos

¹ Entaun, sai ema Judeu iha folin ka lae? I sunat tuir lei Judeu nian iha folin saida? ² Iha folin boot oi-oin! Ida boot liu mak Maromak foo fiar ba ema Judeu atu kuidadu di-diak Nia liafuan. ³ Maski nunee ema Judeu balu la moris tuir Maromak nia liafuan. Kuandu sira la moris tuir, Maromak halo saida? Nia halo tuir nafatin Nia liafuan ka lae? ⁴ Nia kumpri nafatin! Maski ema hotu-hotu iha mundu bosok tuun-sae mos, Maromak loos nafatin. Nee hanesan hakerek tiha ona iha Livru Sagradu dehan,

"Iha ema balu foo sala dehan,

Maromak tesi lia la loos.

Maibee sira sei haree mo-moos katak,

saida mak Nia koalia sempre loos,

i Nia sempre tesi lia ho lo-loos."^{*}

⁵ Keta halo be ema ruma hanoin nunee: "Kuandu ita halo buat aat, nee hatudu katak, Maromak la hanesan ita ema, Nia sempre halo buat nebee mak loos. Se nunee, nusaa mak Maromak kastigu nafatin ita bainhira ita halo buat aat?" Nee ema kriatura nia hanoin deit. ⁶ Maibee laos nunee! Tanba se Maromak la iha direitu atu kastigu ema, oinsaa mak Nia bele foo justisa ba ema hotu-hotu iha mundu?

⁷ Keta halo be ema ruma dehan tan nunee: "Kuandu hau bosok, ida nee halo ema seluk hahii adora liu tan Maromak, tanba Maromak sempre koalia lia loos. Entaun se hau nia sala halo ema seluk hahii Maromak, nusaa mak Nia foo sala fali hau dehan hau nee sala nain?" ⁸ Se ida nee loos karik, entaun bele mos dehan, "Diak liu ita halo buat aat, atu buat nebee diak mos bele aumenta." Iha ema balu duun hau dehan hau mak hanorin hanesan nee. Ema nebee koalia hanesan nee, merese duni hetan kastigu nebee Maromak atu foo ba sira.

La iha ema ida mak moris loos

⁹ Nunee, oinsaa ho ita nebee ema Judeu? Ita diak liu fali ema nebee laos Judeu ka? Lae liu! Hau esplika ona ba imi katak, sala ukun ita ema hotu-hotu, atu ema Judeu ka laos Judeu. ¹⁰ Hanesan hakerek ona iha Livru Sagradu dehan,

"La iha ema ida mak moris loos,

* 2:24 Isaias 52:5

* 2:29 Deuteronomiu (Ulangan) 30:6

* 3:4 Salmus (Mazmur) 51:4

ida mos la iha.

¹¹ La iha ema ida mak kompriende kona ba Maromak,

la iha ema ida mak buka Nia.

¹² Hotu-hotu sees ona husi dalan nebee loos, sira hotu la iha folin ona.

La iha ema ida mak halo buat nebee diak, ida mos la iha.*

¹³ Sira nia liafuan dodok dois

hanesan rate nebee ema kee fila fali.

Sira nia ibun so hasai deit liafuan bosok.

Liafuan nebee sai husi sira nia ibun hanesan samea nia veneno.*

¹⁴ Sira nia ibun nakonu ho liafuan aat, sira gosta hotar ema.*

¹⁵ Sira lalais loos atu oho ema.

¹⁶ Sira estraga door, i sempre halo ema seluk laran susar.

¹⁷ Sira la hatene moris hakmatek,*

¹⁸ i la hatene hamtauk Maromak.**

¹⁹ Entaun, ita hatene katak, liafuan hotu-hotu nebee hakerek iha Maromak nia lei koalia kona ba ema Judeu, tanba ema Judeu mak moris iha lei nia okos. Maromak foo lei nee para ema ida la bele defende aan dehan nia nunka halo sala. Aban-bainrua ema hotu-hotu iha mundu tenki hataan iha Maromak nia oin. ²⁰ La iha ema ida mak halo tuir Maromak nia lei tomak too Maromak bele dehan, ema nee moris loos. Maibee husi lei nee ita bele hatene mo-moos katak ita ema sala nain.*

See mak fiar ba Jesus Kristu, Nai Maromak simu nia

²¹ Maibee agora nee Maromak hatudu ona dalan ba ita, oinsaa mak ita bele diak malu ho Nia. Dalan nee la haree ba ita atu moris tuir lei ka lae. Uluk kedas Moisés nia lei ho mos profeta sira nia livru hakerek kona ba dalan nee. ²² Dalan mak nee: See mak fiar ba Jesus Kristu, Maromak hamoos nia sala hodi simu nia. Atu nia ema Judeu ka laos Judeu, Maromak la haree ba ida nee.* ²³ Tanba ema hotu-hotu halo sala. Maromak nia hakarak mai ita aas tebetes, maibee la iha ida mak too iha nebaa. ²⁴ Maibee tanba deit Maromak nia laran diak mai ita mak Nia hamoos ita nia sala hodi simu ita, tanba Kristu Jesus selu kotu ona ita.

²⁵ Maromak foo Jesus para fakar Nia raan too mate hanesan sakrifisiu ida hodi hamoos ita nia sala, naran katak ita fiar ba Nia mate nee. Maromak halo nunee hodi hatudu katak, Nia sempre tesi lia ho lo-loos. Tanba uluk Nia sei pasiensia ho

ema nia hahalok aat, Nia seidaok kastigu sira. ²⁶ Maibee agora, liu husi Jesus nia mate, Maromak hatudu Nia justisa, para ema bele haree katak Nia sempre tesi lia ho lo-loos. I liu husi Jesus nia mate nee, ita mos haree katak, Maromak simu ema nebee mak fiar ba Jesus.

²⁷ Se nunee, ita bele gaba aan ka? La bele! Tansaa mak la bele? Tanba laos ita tuir Maromak nia lei mak Maromak simu ita. Maibee Nia simu ita tanba ita fiar ba Jesus. ²⁸ Tanba ita hatene katak, ema nebee Maromak simu mak ema nebee fiar ba Jesus, Nia laos simu ita tanba ita halo tuir Nia lei.

²⁹ Maromak nee ema Judeu nia Maromak deit ka? Lae. Nia ema hotu-hotu nia Maromak. ³⁰ Maromak nee ida deit. Nia simu ema Judeu kuandu sira fiar ba Nia. I ema nebee laos Judeu mos, Nia simu tanba sira nia fiar.* ³¹ Entaun, se ita fiar ba Jesus Kristu, nee dehan katak ita soe tiha Maromak nia lei ka? Lae liu! Ita respeita liu tan lei nee.

4

Nai Maromak simu Abraão tanba nia fiar

¹ Ita bele aprende husi ita nia bei-ala Abraão. ² Tansaa mak Maromak simu nia? Tanba nia halo buat nebee diak ka? Se nunee, Abraão bele iha razaun atu foti aan dehan nia mak diak liu, maski iha Maromak nia oin ita ema la bele foti aan. Maibee laos nunee. ³ Iha Livru Sagradu hakerek dehan, "Abraão fiar ba Maromak, nee mak Maromak hamoos nia sala hodi simu nia."*

⁴ Ema nebee servisu, bainhira patraun selu nia kolen, osan nee laos prezenti, nia patraun iha obrigasaun atu foo. ⁵ Maibee ita ho Maromak laos nunee. Ita laos halo tuir Maromak nia lei para Nia tenki simu ita. Maibee ita fiar deit ba Nia, tanba ita laran metin katak, Maromak mak bele hamoos ema aat nia sala hodi simu sira. Nunee, Maromak simu ita tanba deit ita nia fiar.

⁶ Liurai David mos hatete nunee. Nia dehan, se Maromak la haree ba ema ida nia hahalok, maibee simu nafatin ema nee, entaun ema nee hetan bensaun. David dehan nunee:

⁷ "Se ema kontra Maromak nia lei maibee Maromak foo perdaun, ema nee hetan bensaun.

* 3:12 Salmus (Mazmur) 14:1-3, 53:1-3 * 3:13 Salmus (Mazmur) 5:10, 140:4 * 3:14 Salmus (Mazmur) 10:7

* 3:17 Isaias 59:7-8 * 3:18 Salmus (Mazmur) 36:2 * 3:20 Salmus (Mazmur) 143:2; Galásia 2:16 * 3:22

Galásia 2:16 * 3:30 Deuteronomiu (Ulangan) 6:4; Galásia 3:20 * 4:3 Jénesis (Kejadian) 15:6; Galásia 3:6

Se nia halo sala maibee Maromak hamoos tiha nia sala,
ema nee hetan bensaun.

⁸ Se Nai Maromak la husu tuir ona nia sala,
ema nee hetan bensaun.*

⁹ Bensaun nee so ba ema Judeu nebee sunat ka? Ema seluk lae ka? Laos nunee! Ami foo hanoin ba imi ona katak, tanba Abraão fiar ba Maromak mak Maromak hamoos nia sala hodi simu nia. ¹⁰ Hori-bainhira mak Maromak simu nia? Molok Abraão sunat ka, depois? Molok nia sunat, laos depois!

¹¹ Maromak simu Abraão tanba nia fiar, depois mak nia sunat. Sunat nee hanesan sinal ida atu hatudu katak Maromak simu tiha ona nia tanba nia fiar ba Maromak. Nunee Abraão sai aman ba ema hotu-hotu nebee fiar ba Maromak maibee la sunat, atu nunee Maromak hamoos sira nia sala hodi simu sira tanba sira nia fiar.* ¹² Abraão mos sai aman ba ema Judeu nebee sunat, naran katak ita fiar ba Maromak, hanesan ita nia bei-ala Abraão mos fiar bainhira nia seidak sunat.

Abraão simu Nai Maromak nia promesa tanba nia fiar

¹³ Maromak promete ba Abraão ho nia jerasaun katak, aban-bainrua mundu nee sei sai sira nian. Maromak promete nunee laos tanba Abraão moris tuir lei, maibee tanba nia fiar ba Maromak. Husi Abraão nia fiar nee mak Maromak hamoos nia sala hodi simu nia.*

¹⁴ Tanba se ita ema halo tuir Maromak nia lei mak foin bele simu buat nebee mak Maromak promete, entaun ita nia fiar ba Maromak la iha folin, i Maromak nia promesa mos la vale buat ida.* ¹⁵ Tanba se lei iha, entaun ita ema halo sala kontra lei nee, halo Maromak hirus teb-tebes too kastigu ita. Maibee se lei la iha karik, entaun sala kontra lei mos la iha.

¹⁶ Nee mak ita tenki fiar ba Maromak mak foin bele simu buat nebee Nia promete atu foo. Nunee, nudar Abraão nia jerasaun, ita bele laran metin katak, Maromak sei foo ba ita ho gratis. Atu ita ema Judeu nebee moris tuir lei ka, ita moris fiar ba Maromak hanesan Abraão, ita hotu sei simu. Tanba Abraão mak sai aman ba ita hotu.* ¹⁷ Iha Livru Sagradu, Maromak promete ba Abraão dehan, "Hau sei halo o sai nasaun barak nia aman." Abraão fiar Maromak, tanba Maromak mak halo moris fali ema mate, i Nia koalia deit, buat nebee la iha, bele iha.*

¹⁸ Abraão laran metin hodi hein nafatin Maromak nia promesa, maski tuir ita ema nia haree la bele akontese. Tanba nee, nia sai duni nasaun barak nia aman, hanesan Maromak hatene ona ba nia dehan, "O nia jerasaun sei sai barak teb-tebes.*"

¹⁹ Abraão fiar metin nafatin, maski nia hatene aan katak, nia katuas liu ona, maizoumenus tinan atus ida, i nia feen Sara mos la bele hetan oan ona.* ²⁰ Abraão nia fiar la nakdoko, nia la duvida katak Maromak sei kumpri Nia promesa. Maibee Abraão fiar metin liu tan i nia foti aas Maromak nia naran. ²¹ Nia laran metin katak Maromak iha kbiit atu halo saida mak Nia promete tiha ona. ²² Nee mak Livru Sagradu dehan, "Maromak hamoos nia sala hodi simu nia."

²³ Liafuan nebee hakerek nee, laos ba Abraão deit, ²⁴ maibee mos ba ita. Maromak mos sei simu ita tanba ita fiar ba Nia. Maromak nee mak halo moris fali ita nia Nai Jesus husi mate. ²⁵ Nia entrega Jesus ba ema oho tanba ita ema nia sala. Depois Maromak halo moris fali Nia para Maromak bele simu fali ita.*

5

Ita haksolok tanba Kristu halo ita dame malu ho Nai Maromak

¹ Maromak simu ona ita tanba ita fiar ba Kristu. Liu husi ita nia Nai Jesus Kristu mak agora ita moris dame malu ona ho Maromak. ² Kristu mos halo ita hatene Maromak nia laran diak mai ita iha ita nia moris agora, tanba ita fiar. Ita nia laran mos haksolok, tanba ita laran metin katak, aban-bainrua Maromak sei foo naroman lalehan nian mai ita.

³ Laos nee deit, maibee ita nia laran mos haksolok iha terus laran, tanba ita hatene katak, husi terus nee ita aprende atu aguenta liu tan. ⁴ Se ita aguenta iha terus laran, ita nia moris halo haksolok Maromak nia laran. Se ita moris halo haksolok Nia laran, nee halo ita laran metin ba Maromak nia promesa. ⁵ Ita nia laran metin nee la saugati, tanba Maromak foo ona Nia Espiritu Santu mai ita, nunee ita hatene Maromak nia domin boot teb-tebes mai ita.

⁶ Iha tempu nebee mak ita ema la interese Maromak i la iha kbiit atu salva aan, iha tempu nee mak Kristu mate hodi troka ita. ⁷ Ita ema atu mate troka ema ida nebee moris loos, nee susar. Karik iha ema ida-rua prontu atu mate troka ema nebee laran diak teb-tebes. ⁸ Maibee

* 4:8 Salmus (Mazmur) 32:1-2 ✧ 4:11 Jénesis (Kejadian) 17:10 ✧ 4:13 Jénesis (Kejadian) 17:4-6, 22:17-18; Galásia 3:29 ✧ 4:14 Galásia 3:18 ✧ 4:16 Galásia 3:7 ✧ 4:17 Jénesis (Kejadian) 17:5 ✧ 4:18 Jénesis (Kejadian) 15:5 ✧ 4:19 Jénesis (Kejadian) 17:17 ✧ 4:25 Isaias 53:4-5

Maromak hatudu Nia domin boot teb-tebes mai ita nunee: Kristu mate iha ita nia fatin bainhira ita sei moris iha sala nia laran.

⁹ Maromak simu ona ita tanba Kristu nia raan fakar too mate ba ita. Nunee ita hatene ona katak, Kristu sei salva ita iha loron ikus bainhira Maromak fakar Nia hirus mai mundu.

¹⁰ Uluk bainhira ita sei inimigu ho Maromak, Nia halo ita dame malu ho Nia liu husi Nia Oan nia mate. Saa tan agora ita dame malu ona, ita sei hetan salvasaun tanba Nia Oan moris fila fali. ¹¹ Laos nee deit, maibee agora ita mos haksolok tanba Maromak hatudu Nia laran diak liu husi ita nia Nai Jesus Kristu, tanba Kristu nee mak halo ita dame malu ho Maromak.

Adão nia sala halo ita mate, Kristu nia diak halo ita moris

¹² Hori uluk liu, sala tama iha mundu tanba ema ida deit, ema nee mak Adão. Nia mate tanba nia sala. Too ikus, ema hotu-hotu iha mundu tenki mate tanba sira hotu mos halo sala tuir nia. ¹³ Uluk, bainhira Maromak seidauk foo Nia lei ba Moisés, ema iha mundu nee halo ona sala. Maibee tanba seidauk iha lei, entaun ema nia sala ida-ida seidauk sura. ¹⁴ Maski nunee husi tempu Adão too tempu Moisés nian, mate ukun ona ema hotu-hotu. Laos deit ema nebee kontra Maromak nia orden hanesan Adão mak mate, maibee ema nebee halo sala sel-seluk mos mate hotu.

Adão nee ita bele kompara ho Ema ida nebee mak atu mai, nee mak Kristu. ¹⁵ Maibee Maromak nia diak la hanesan Adão nia sala. Adão nee ema ida deit, maibee tanba nia kontra Maromak nia orden, entaun ema hotu-hotu tenki mate. Jesus Kristu mos Ema ida deit, maibee tanba Kristu nia laran diak, entaun Maromak mos hatudu mo-moos Nia laran diak ba ema hotu. Ida nee hanesan prezenti ida nebee Nia foo ba ita gratis deit. ¹⁶ Prezenti nebee Maromak foo ba ita nee, la hanesan ho buat nebee ita hetan husi Adão nia sala. Bainhira ema ida nee halo sala, Maromak foo justisa dehan ita ema tenki hetan kastigu. Maibee agora ita ema halo sala barak liu ona. Maski nunee Maromak foo Nia prezenti mai ita nunee: Nia hamoos ita nia sala hodi simu ita. ¹⁷ Uluk ema ida Adão nee kontra Maromak nia orden, nunee mate ukun ema hotu-hotu. Maibee agora Ema ida seluk, Jesus Kristu halo mudansa boot liu tan. Nia hatudu Nia laran diak teb-tebes mai ita too Nia hamoos ita nia sala hodi simu ita. Nunee Nia lori ita ba moris rohan-laek hodi foti ita kaer ukun hamutuk ho Nia.

¹⁸ Entaun ema ida halo sala, lori Maromak nia kastigu ba ema hotu-hotu. I Ema ida seluk halo buat nebee loos, halo Maromak simu ita hodi foo moris rohan-laek ba ita. ¹⁹ Ema ida lakohi halo tuir Maromak nia liafuan, halo ema barak sai sala nain. Ida seluk halo tuir Maromak nia liafuan, i nunee sei halo ema barak diak malu ho Maromak.

²⁰ Maromak foo Nia lei ba Moisés para ema hotu-hotu bele hatene lo-loos, sala nee saida. Maibee bainhira ema nia sala aumenta, Maromak mos hatudu liu tan Nia laran diak. ²¹ Uluk sala domina ema hotu-hotu, lori sira ba mate. Maibee agora Maromak nia laran diak domina ita, too Maromak mos simu fali ita, i lori ita ba moris tinan la husi ita nia Nai Jesus Kristu.

6

Ita tenki husik ita nia sala hodi moris tuir Nai Maromak nia hakarak

¹ Nunee, agora atu dehan saida? Keta halo bele ema ruma hanoin nunee: Diak liu ita halo sala nafatin para Maromak hatudu liu tan Nia laran diak mai ita. ² Nee la loos! Ita atu moris nafatin iha sala nia laran, la bele ona! Tanba kona ba sala, ita hanesan mate tiha ona, i ema nebee mate la halo tan sala ona.

³ Tuir lo-loos imi hatene, momentu ita simu batizmu para ita sai laran ida ho Kristu Jesus, nee hanesan ita mos mate hamutuk ho Nia. ⁴ Bainhira ita simu batizmu, ita hanesan mate tiha ona i hakoi hamutuk ho Kristu. Ita tenki mate uluk ho Nia atu ita bele moris tuir fali dalan foun, hanesan mos Kristu moris fali ona ho Aman Maromak nia kbiit boot. ⁵

⁵ Ita sai laran ida ona ho Kristu tanba ita hanesan mate tiha ona hamutuk ho Nia. Entaun klaru katak aban-bainrua ita mos sei moris fali hanesan Nia.

⁶ Ita hatene katak, uluk ita hakarak halo buat aat oi-oin. Maibee agora, bele dehan, ita nia aan ida uluk nee la iha tiha ona, tanba mate tiha ona iha krus hamutuk ho Kristu. Nunee ita laos ona atan ba sala, ⁷ tanba ema nebee mate tiha ona, nia livre ona husi sala.

⁸ Entaun, se ita mate ona ho Kristu, ita fiar katak ita mos sei moris hamutuk ho Nia. ⁹ Ita hatene katak, tanba Kristu moris fali ona husi mate, entaun Nia sei la mate tan. Mate la ukun ona Nia. ¹⁰ Nia mate dala ida hodi halakon tiha sala nia kbiit. Maibee agora, Nia moris fali hodi foti aas Maromak nia naran.

¹¹ Imi mos tenki konsidera imi nia aan nune: Kona ba sala, imi hanesan mate tiha ona, maibee kona ba moris, imi moris hodi foti aas Maromak nia naran liu husi Kristu Jesus.

¹² Nee duni la bele husik atu sala ukun imi nia isin nebee too loron ida sei mate nee. La bele tuir fali buat aat sira nebee mak imi nia isin hakarak halo. ¹³ La bele foo imi nia isin lolon para halo sala, hanesan fali sasaan nebee ema uza hodi halo buat aat. Maibee foo imi nia aan tomak ba Maromak. Nia lori ona imi husi mate ba moris. Nune entrega imi nia isin lolon ba Nia para Nia uza hodi halo buat nebee mak loos. ¹⁴ Tanba sala la ukun ona imi. Agora imi la moris ona iha Moisés nia lei nia okos, maibee Maromak nia laran diak mak domina fali imi.

Ita hanesan atan nebee halo tuir Nai Maromak nia hakarak

¹⁵ Se ita la moris ona iha lei nia okos, maibee Maromak nia laran diak mak domina fali ita, entaun ita bele moris nafatin iha sala nia laran ka? La bele!

¹⁶ Imi hatene katak, se imi foo imi nia aan ba ema seluk atu halo tuir nia hakarak, nee hanesan imi sai ona atan ba ema nee. Nune mos se imi foo aan atu halo sala, imi sai atan ba sala, i too ikus sala nee halo imi mate haketak aan husi Maromak. Se imi foo aan atu halo tuir Maromak nia hakarak, imi sei moris loos. ¹⁷ Hau foo agrades ba Maromak, maski uluk imi atan ba sala, maibee agora ho laran tomak imi moris tuir ona hanorin loos nebee imi simu tiha ona. ¹⁸ Maromak hasai ona imi husi sala nia laran, i agora imi sai fali atan ba moris loos nian. ¹⁹ Hau foo ezemplu loro-loron nian husi patraun ho atan tanba se lae, susar ba imi atu kompriende. Uluk imi foo imi nia isin lolon sai atan ba buat foer, too imi nia hahalok aat aumta ba beibeik. Agora nee imi tenki foo imi nia isin lolon sai atan ba moris loos nian, too imi sai ema nebee moris ho laran moos.

²⁰ Uluk bainhira imi sei atan ba sala, imi la hatene moris loos. ²¹ Iha tempu nebaa imi simu buat diak saida husi imi nia sala nee? La iha! Imi nia sala so halo moe deit imi, i too ikus lori imi ba mate.

²² Maibee agora nee Maromak halo imi livre ona husi sala, i imi sai fali Maromak nia atan. Buat diak nebee imi simu mak nee: Imi sai ema nebee moris ho laran moos, nune aban-bainrua imi sei hetan moris rohan-laek. ²³ Tanba ema nebee mak atan ba sala, nia sei simu kastigu mate haketak aan husi Maromak. Maibee ema

nebee mak laran ida ho Kristu Jesus ita nia Nai, nia sei simu moris rohan-laek, ida nee Maromak foo mai ita gratis deit.

7

Ita livre husi lei hodi moris tuir Espiritu Santu

¹ Maun-alin sira, imi ema nebee hatene lei, entaun imi kompriende katak, lei so vale ba ema moris deit.

² Hau foti ezemplu husi lei kazamentu nian. Tuir lei nee dehan, feto nebee kaben ona la bele husik nia laen durante nia laen sei moris. Maibee se nia laen mate, feto nee livre ona husi lei kazamentu. ³ Nune, se nia hola fali mane seluk bainhira nia laen sei moris hela, nia halo sala seksual. Maibee se nia laen mate tiha ona, nia livre ona husi lei nee. Nia kaben fali ho ema seluk mos, la sala ida.

⁴ Maun-alin sira, agora ita laos moris iha lei nia okos. Tanba kona ba lei, ita hanesan mate tiha ona hamutuk ho Kristu. Maibee ita sai fali atan ba Patraun ida seluk, Patraun nee mak Kristu. Nia moris fali ona husi mate, atu ita bele serbi Maromak.

⁵ Uluk bainhira ita nia hakarak aat sei domina ita, lei foo hanoin mai ita atu la bele halo sala. Maibee bainhira ita hatene tiha lei nee, ita hakarak atu kontra liu tan, too ita halo sala oi-oin, i sala nee lori ita ba mate haketak aan husi Maromak. ⁶ Maibee agora ita livre ona husi lei, tanba kona ba lei ita hanesan mate tiha ona. Nune agora ita bele serbi Maromak laos tuir dalan uluk nian mak halo tuir deit lei nebee hakerek iha livru. Maibee ita serbi Nia liu husi dalan foun, dalan nee mak Maromak nia Espiritu.

Nai Maromak nia lei hatudu sai ita nia sala

⁷ Nune, agora ita atu dehan saida? Maromak nia lei nee buat aat ida ka? Lae liu! Tanba husi lei nee mak foin hau hatene, sala nee saida. Por ezemplu, iha lei ida dehan, "La bele kaan ema nia sasaan." *Husi lei ida nee mak foin hau kompriende katak, kaan sasaan nee buat aat ida. ⁸ Maibee sala iha nanis ona iha hau nia laran, nune bainhira lei nee bandu atu la bele kaan ema nia sasaan, nee halo hau kaan buat oi-oin deit. Se la iha lei nebee bandu, sala mos la iha kbiit atu domina ita.

⁹ Uluk hau moris seidauk kompriende Maromak nia lei. Maibee bainhira hau aprende lei nee, sala mak buras fali iha hau nia moris, ¹⁰ halo hau hanesan mate haketak aan husi Maromak. Uluk hau

hanoin dehan, Maromak nia lei bele lori hau ba moris rohan-laek, afinal lori hau ba mate. ¹¹ Tanba sala nebee iha hau nia laran nee, uza fali lei nee atu lohi hau i halo mate hau.*

¹² Entaun Maromak nia lei nee santu, i buat hotu-hotu iha lei nia laran mos santu, loos ho diak. ¹³ Se nunee, lei nebee diak nee mak halo hau mate ka? Lae! Sala nebee iha hau nia laran mak uza fali lei nee hodi halo mate hau. Nunee mak foin hau bele hatene katak, hau nia hahalok aat nee sala duni i Maromak hakribi teb-tebes.

Buat diak ho buat aat kontra malu iha ita nia laran

¹⁴ Ita hatene katak, lei nee Maromak nia Espiritu mak foo. Maibee hau ema kriatura fraku ida, i sala kesi metin hau hanesan fali nia atan. ¹⁵ Hau la kompriende hau nia hahalok. Buat nebee hau hakarak halo, hau la halo. Buat nebee hau hakribi, ida nee mak hau halo fali.* ¹⁶ Sala nebee hau halo nee, hau rasik lakohi halo. Nee hatudu katak, hau konkorda ho Maromak nia lei. ¹⁷ Entaun, bele dehan, ida nebee halo buat aat nee, laos ona hau, maibee sala nebee iha hau nia laran mak halo.

¹⁸ Hau hatene katak, nudar sala nain la iha buat diak ida iha hau nia laran. Tanba hau hakarak duni halo buat nebee mak diak, maibee la konsege. ¹⁹ Buat diak nebee hau hakarak halo, hau la halo. Buat aat nebee mak hau lakohi halo, nee mak hau halo fali. ²⁰ Nunee se hau baibain halo buat nebee mak hau lakohi atu halo, nee hatudu katak, ida nebee halo buat aat nee, laos ona hau, maibee sala nebee iha hau nia laran mak halo.

²¹ Entaun buat nebee hau haree iha hau nia moris mak nee: Bainhira hau hakarak halo buat diak, buat aat iha hau nia laran sempre kontra. ²² Hau nia laran haksolik teb-tebes ho Maromak nia lei, ²³ hau nia neon mos konkorda ho lei nee. Maski nunee hau haree katak, sala mak servisu fali iha hau nia aan hodi kontra lei nee. Sala nee kesi metin hau hanesan dadur ida. ²⁴ Koitadu! Hau susar liu! See mak bele salva hau husi buat aat iha hau nia aan nebee lori hau ba mate haketak aan husi Maromak? ²⁵ Obrigadu ba Maromak! Nia mak salva hau liu husi Jesus Kristu ita nia Nai.

Entaun realidade mak nee: Hau nia laran hakarak teb-tebes halo tuir Maromak nia lei, maibee nudar sala nain hau halo sala beibeik.

8

Moris tuir Espiritu Santu

¹ Ita nebee laran ida ho Kristu Jesus, Maromak nia kastigu la kona tan ita.

² Tanba uluk sala ukun ita, lori ita ba mate, maibee agora liu husi Kristu Jesus, Maromak nia Espiritu hasai tiha ona ita husi sala nia ukun hodi lori ita ba moris.

³ Lei Moisés nian la bele hasai ita husi sala nia ukun, tanba ita ema sala nain la iha kbiit atu halo tuir lei nee hotu. Maibee Maromak bele hasai ita duni. Nia haruka Nia Oan rasik mai iha mundu para sai ema kriatura hanesan fali ita ema sala nain sira, i mate nudar sakrifisiu ida hodi halakon sala husi ita ema nia laran. ⁴ Maromak halo nunee atu loke dalam ba ita para bele halo tuir Nia hakarak nebee hakerek tiha ona iha Nia lei. Ita bele halo tuir tanba ita moris tuir Maromak nia Espiritu, laos ona tuir ita nia hakarak aat.

⁵ Ema sira nebee moris tuir sira nia hakarak aat, sira so hanoin buat aat deit. Maibee ema nebee moris tuir Maromak nia Espiritu, sira so hanoin buat nebee Nia Espiritu hakarak. ⁶ Se o nia hakarak aat domina o nia hanoin, o sei mate haketak aan husi Maromak. Maibee se Maromak nia Espiritu mak domina o nia hanoin, o sei moris i o nia laran sei hakmatek. ⁷ Se o nia hanoin nakonu ho buat aat, o sai inimigu ho Maromak, o la hakruuk ba Maromak nia lei, i la bele duni. ⁸ Se o moris tuir o nia hakarak aat, o la bele halo haksolik Maromak nia laran. ⁹ Maibee imi laos nunee. Imi la moris tuir imi nia hakarak aat, maibee moris tuir Maromak nia Espiritu, tanba Nia Espiritu hela iha imi nia laran. See mak la iha Kristu nia Espiritu, ema nee laos Kristu nian. ¹⁰ Imi nia isin lolon sei mate tanba imi nia sala. Maibee agora Kristu moris iha imi nia laran, nunee imi nia kllamar sei moris nafatin, tanba Maromak hamoos imi nia sala hodi simu imi. ¹¹ Maromak mak halo Jesus Kristu moris fali husi mate. Agora Nia Espiritu hela iha imi. Nunee aban-bainrua bainhira imi mate tiha ona, Maromak mos sei halo imi nia isin lolon moris fali, liu husi Nia Espiritu nebee hela iha imi nia laran.*

Espiritu Santu halo ita hatene katak, ita Nai Maromak nia oan

¹² Nee duni maun-alin sira, ita iha obrigasaun, maibee ita nia obligasaun nee laos atu moris tuir ita ema nia hakarak aat. ¹³ Tanba se imi moris tuir imi nia hakarak aat, imi sei mate haketak aan husi Maromak. Maibee se imi hamate hahalok

* 7:11 Jénesis (Kejadian) 3:13

* 7:15 Galásia 5:17

* 8:11 1 Korintu 3:16

aat hodi Espiritu Santu nia kbiit, imi sei hetan moris. ¹⁴ Tanba ema nebee moris tuir dalan nebee Maromak nia Espiritu hatudu ba nia, ema nee mak Maromak nia oan. ¹⁵ Espiritu nebee ita simu nee, laos halo ita sai fali hanesan atan nebee moris iha tauk nia laran. Maibee Espiritu nee halo ita hatene katak ita nee Maromak nia oan. Nee mak ita brani bolu Maromak "hau nia Aman doben."^{*}

¹⁶ Maromak nia Espiritu rasik hametin ita nia laran katak ita Maromak nia oan. ¹⁷ Se ita sai ona Maromak nia oan, nee dehan katak aban-bainrua ita sei simu riku-soin nebee mak Maromak rai hela ba Nia oan sira, hanesan mos Kristu simu. Naran katak ita mos hola parte iha Kristu nia terus, para aban-bainrua Maromak bele foti aas ita hanesan mos Nia foti aas Kristu.^{*}

Nai Maromak sei foti aas ita

¹⁸ Hau hanoin, terus nebee ita hetan agora hanesan buat kiik ida se ita kompara ho naroman lalehan nian nebee Maromak sei hatudu sai ba ita aban-bainrua. ¹⁹ Lalehan ho rai ho buat hotu-hotu iha laran, buat sira nee hotu-hein hela atu haree Maromak hatudu sai see-see loos mak sai Nia oan. ²⁰ Mundu ho buat hotu-hotu iha nia laran la konsege halo tuir Maromak nia planu, tanba Maromak mak desidi nunee, laos tanba mundu rasik mak hakarak. Bele nunee mos, mundu nee sei iha esperansa nunee:^{*} ²¹ Maski agora dadauk buat hotu-hotu tenki rahun ka mate, maibee aban-bainrua buat sira nee la rahun i la mate tan ona. Tanba Maromak sei foo liberdade ba buat hotu-hotu, hanesan mos Nia foo ba Nia oan sira. I liberdade nee furak teb-tebes.

²² Ita hatene katak hori uluk liu too agora nee, mundu ho buat hotu nebee mak Maromak halo, hotu-hotu halerik hanesan feto ida nebee mak kanotak moras atu tuur ahi. ²³ Laos mundu deit mak halerik. Maibee ita nebee simu ona Maromak nia Espiritu, ita mos halerik hodi hein hela atu simu tan direitu tomak nudar Maromak nia oan hakiak. Nee dehan katak ita nia isin lolon livre ona, mate la ukun tan.^{*} ²⁴ Tanba komesa ita foin simu salvasaun, ita hein ho laran metin atu Maromak foo buat nee mai ita. Maibee se buat nebee ita hein, ita hetan ona, ita sei la hein tan. Tanba ema la hein tan buat nebee mak nia hetan ona. ²⁵ Maibee se ita seidauk hetan, ita hein ho pasiensia nafatin.

Espiritu Santu harohan mai ita

²⁶ Nunee mos, Maromak nia Espiritu tulun ita, tanba ita ema nebee fraku. Ita la hatene saida mak ita atu husu ba Maromak liu husi ita nia orasaun. Maibee Maromak nia Espiritu rasik halerik ba Maromak hodi harohan mai ita. Buat nebee Nia harohan, ita ema nia liafuan la too. ²⁷ Maromak hatene ita nia laran, Nia mos hatene Nia Espiritu nia hanoin. Bainhira Espiritu harohan ba Maromak nia povu, buat nebee Nia husu sempre tuir Maromak nia hakarak.

²⁸ Ita hatene katak, se ita hadomi Maromak, entaun saida deit mak ita esperiensi iha ita nia moris, atu diak ka la diak, Maromak uza esperiensi nee hodi halo diak ba ita. Tanba Maromak bolu ona ita sai Nia ema, tuir Nia planu rasik. ²⁹ Hori uluk liu, Nia konhese ona ita, i hili ita para sai hanesan Nia Oan Jesus, nunee Jesus mak maun boot, i ita sai Nia alin sira. ³⁰ Ita nebee Maromak hili ona hori uluk liu nee, Nia bolu sai Nia ema. Ita nebee Nia bolu ona, Nia hamoos ita nia sala hodi simu ita. I ita nebee Nia simu ona, Nia mos foti aas.

La iha buat ida bele hakotu Kristu nia domin mai ita

³¹ Nunee, ita atu dehan tan saida kona ba buat sira nee? Maromak defende ita, entaun see mak bele kontra ita? ³² Maromak laran luak teb-tebes, too Nia Oan rasik mos Nia foo para mate iha ita hotu nia fatin. Husi nee ita bele hatene katak, Nia sei foo tan mai ita buat hotu-hotu nebee diak. ³³ Maromak mak hili ita. Entaun see mak brani foo sala mai ita iha Maromak nia oin? Maromak hamoos tiha ona ita nia sala hodi simu ita. ³⁴ Entaun see mak atu hamonu kastigu mai ita? La iha! Tanba Kristu Jesus mate ona ba ita, maibee laos nee deit, Nia moris fali ona, i agora Nia iha Maromak nia sorin loos hodi harohan mai ita. ³⁵ Entaun see mak bele haketak ita husi Kristu nia domin? La iha! Bele ita hetan problema ka susar oi-oin, bele ita hetan terus tanba tuir Kristu, bele ita hamlaha ka la iha hena para hatais, bele ita iha situasaun perigu nia laran ka ema atu oho ita ho surik, maibee buat sira nee hotu sei la hakotu Kristu nia domin mai ita. ³⁶ Nee hanesan hakerek tiha ona iha Livru Sagradu dehan, "Maromak, laron-kalan ema buka dalan atu oho ami tanba ami tuir Ita Boot. Sira haree ami hanesan bibi malae nebee mak sira atu oho."^{*}

^{*} 8:15 Marcos 14:36; Galásia 4:6 ^{*} 8:17 Galásia 4:5-7
5:2-4 ^{*} 8:36 Salmus (Mazmur) 44:23

^{*} 8:20 Jénesis (Kejadian) 3:17-19 ^{*} 8:23 2 Korintu

³⁷ Maski ita hetan susar oinsaa mos, ita manaan ona, ita manaan liu dook tanba Kristu hadomi teb-tebes ita.

³⁸ Hau fiar metin katak la iha buat ida mak bele haketak ita husi Maromak nia domin. Atu mate ka moris, atu anju ka forsa nakukun, atu buat nebee mosu agora ka buat nebee mosu aban-bainrua, atu forsa saida deit, ³⁹ atu buat iha loro leten ka iha rai, atu buat sel-seluk nebee Maromak halo, la iha ida mak bele hakotu Maromak nia domin nebee Nia hatudu ona mai ita liu husi ita nia Nai Kristu Jesus.

9

Paulo laran susar tanba ema Israel barak lakohi fiar ba Jesus

¹ Agora hau hakarak hatoo hau nia laran tristi ba imi. Nudar Kristu nia ema, hau koalia lo-loos ba imi, hau la bosok. Espiritu Santu mos hametin hau nia laran katak, buat nebee mak hau atu koalia nee loos. ² Loron-kalan hau tristi teb-tebes, hau nia laran dodok, ³ tanba hau nia maluk Israel sira nebee lakohi simu Kristu.* Se karik Maromak bele kastigu hau iha sira nia fatin hodi soe hau dook husi Kristu para sira bele hetan salvasaun, hau prontu simu. ⁴ Afinal ema Israel sira nee simu ona bensaun boot. Maromak hili ona sira sai Nia oan, Nia hatudu Nia naroman lalehan nian ba sira, Nia halo promesa oi-oin ho sira i foo Nia lei ba sira. Nia hanorin sira oinsaa atu adora Nia, i promete buat barak ba sira.* ⁵ Sira nia bei-ala sira naran boot. Tuir raan, Kristu nebee Maromak promete hori uluk atu haruka mai nee mos husi sira nia jerasaun. Maibee Kristu nee mos Maromak, Nia boot liu buat hotu-hotu. Mai ita hahii Nia too tinan ba tinan. Amen.*

Nai Maromak hili ema tuir Nia hakarak rasik

⁶ Maski ema Israel barak seidauk simu Kristu, maibee keta hanoin dehan, Maromak la halo tuir Nia promesa. Tanba laos ema Israel hotu mak sai Maromak nia povu. ⁷ I laos ita nia bei-ala Abraão nia jerasaun hotu mak Maromak hili. Tanba Maromak dehan tiha ona ba Abraão, "Liu husi Isac mak o sei hetan jerasaun nebee Hau promete ona."* ⁸ Nee dehan katak, Maromak laos hili Abraão nia jerasaun tuir raan para sai Nia oan. Maibee Nia so hili deit jerasaun nebee mak Nia promete tiha ona atu foo. ⁹ Nia promesa mak nee:

"Tinan oin Hau fila fali mai, o nia kaben Sara iha ona oan mane ida."*

¹⁰ Nunee mos ho ita nia bei-ala Isac ho nia kaben Rebeca, sira hetan oan mane kaduak. ¹¹⁻¹² Molok labarik sira nee moris, sira seidauk halo buat diak ka buat aat, maibee Maromak hatete ona ba Rebeca, "Maun sei serbi ba nia alin."* Nee hatudu katak, bainhira Maromak hili ema ida, Nia la haree ba ema nee nia hahalok, maibee Nia hili tuir Nia planu rasik. ¹³ Iha Livru Sagradu, Maromak dehan kona ba oan kaduak nee, "Hau hadomi Jacó, maibee Esaú lae."*

¹⁴ Nunee, ita atu dehan saida? Maromak tesi lia la loos ka? Laos nunee! ¹⁵ Uluk Maromak foo hatene ba Moisés dehan, "Hau sei hatudu domin ba ema nebee mak Hau rasik hakarak hadomi.

I Hau sei hatudu Hau nia laran diak ba ema nebee mak Hau rasik hili."*

¹⁶ Nunee, Maromak nia domin la haree ba ita ema nia hakarak ka ita nia esforsu rasik, maibee Maromak hadomi tanba deit Nia laran luak. ¹⁷ Iha Livru Sagradu, Maromak dehan ba liurai Ejitu nunee: "Hau foti o sai liurai, tanba Hau hakarak uza o hodi hatudu Hau nia kbiit atu Hau nia naran sai boot iha mundu tomak."* ¹⁸ Nunee, se Maromak hakarak hatudu Nia domin ba ema ida, Nia halo deit. I se Nia hakarak halo ema ida nia fuan toos, Nia halo deit.*

Nai Maromak hirus ema balu i hadomi ema seluk, tuir Nia hakarak

¹⁹ Karik imi ida protesta mai hau dehan, "Se Maromak hakarak halo ita nunee, nusaa mak Nia foo sala nafatin mai ita? Ita atu kontra Nia hakarak la bele." ²⁰ Maibee o nee see fali mak brani koalia hasoru Maromak hanesan nee? O nee ema deit! Hanoin took, kuandu ema halo sanan rai, sanan nee la bele husu fali ba ema nee, "Nusaa mak o halo hau hanesan nee?"*

²¹ Ema nebee halo sanan rai, nia iha direitu atu halo sanan tuir nia hakarak. Husi rai mean kabuar ida, nia bele halo sanan rai oi-oin, balu diak nian, balu hodi uza ba foer fatin deit.

²² Maromak mos iha direitu nunee. Nia hakarak hatudu sai Nia kbiit boot hodi fakar Nia hirus ba ema nebee mak Nia atu kastigu, sira nee mak merese atu Nia harahun. Maski Nia atu kastigu sira, maibee Nia sei aguenta hela ho pasiensia. ²³ Nia pasiensia lai ho sira nunee para hatudu ba ema hotu-hotu katak, Nia

* **9:3** Povu Israel nee mak povu Judeu. * **9:4** Ézodu (Keluaran) 4:21, 14:22 * **9:5** Jénesis (Kejadian) 32:22-32

* **9:7** Jénesis (Kejadian) 21:12 * **9:9** Jénesis (Kejadian) 18:10 * **9:11-12** Jénesis (Kejadian) 25:23 * **9:13**

Malakias 1:2-3 * **9:15** Ézodu (Keluaran) 33:19 * **9:17** Ézodu (Keluaran) 9:16 * **9:18** Deuteronomiu (Ulangan)

7:7-9 * **9:20** Isaias 29:16, 45:9

laran diak teb-tebes ba ita nebee mak Nia hadomi. Ita nee mak Nia prepara antes tiha ona atu aban-bainrua Nia sei foti aas ita. ²⁴ Nia bolu ita nanis ona atu sai Nia ema. Nia laos bolu deit ema Judeu, maibee Nia bolu mos ema nebee laos Judeu. ²⁵ Uluk profeta Oseias hakerek Maromak nia liafuan kona ba ema nebee mak laos Judeu nunee:

“Ema nebee uluk laos Hau nia povu,
Hau sei bolu ‘Hau nia povu.’

Ema nebee uluk Hau la hadomi,
Hau sei dehan, ‘Hau hadomi imi.’”[✠]

²⁶ Nia mos hakerek nunee:
“Iha fatin nebee mak uluk Maromak dehan ba sira, ‘Imi laos Hau nia povu’, iha fatin nee duni mak Maromak Moris sei bolu sira ‘Hau nia oan.’”[✠]

²⁷ Maibee kona ba ema Israel, profeta Isaias halerik nunee:

“Ema Israel sira barak teb-tebes hanesan rai henek iha tasi ibun,
maibee uitoan deit mak sei hetan salvasaun.

²⁸ Tanba too nia tempu, Nai Maromak sei hamonu kedas Nia kastigu mai mundu.

Nia sei la demora.”[✠]

²⁹ Profeta Isaias mos foo hatene nanis ona kona ba ema Israel dehan,

“Se uluk Nai Maromak Kbiit Nain la husik ita nia povu balu moris karik,
entaun ita mate mohu ona hanesan ema iha sidade Sodoma ho Gomora.”[✠]

Ema Israel la konsege diak malu ho Nai Maromak tanba la fiar ba Nai Jesus

³⁰ Nunee ita atu dehan saida? Ema nebee laos Judeu, sira uluk la hakaas aan atu diak malu ho Maromak. Too ikus Nia simu sira tanba sira fiar ba Jesus Kristu.

³¹ Maibee ema Israel hakaas aan moris tuir lei atu sira bele diak malu ho Maromak, i la konsege.

³² Nusaa mak sira la konsege? Tanba sira buka diak malu fali ho Nia liu husi sira nia hahalok rasik, laos liu husi fiar. Nee hanesan sira sidi ba fatuk.

³³ Fatuk nee mak Jesus Kristu. Iha Livru Sagradu, Maromak koalia kona ba Jesus Kristu nunee:

“Haree ba! Hau tau hela fatuk ida iha foho Siaun.

Fatuk nee halo ema sidi,
i halo sira monu.

Maibee see mak fiar ba Nia,
sira nia fiar la saugati.”[✠]

10

¹ Maun-alin sira, hau hakarak teb-tebes atu hau nia maluk ema Israel sira hetan salvasaun, i hau harohan beibeik atu Maromak salva sira. ² Hau hatete lo-loos, sira nia laran hakarak teb-tebes serbi Maromak, maibee sira la hatene dalam loos. ³ Sira la kompiende dalam nebee mak Maromak foo atu sira diak malu fali ho Nia, maibee sira tuir fali sira nia dalam rasik. Dalam nebee mak Maromak hatudu, sira la simu.

⁴ Kristu kumpri ona Moisés nia lei tomak. Nunee see-see deit mak fiar ba Kristu, Maromak simu nia.

Nai Maromak hakarak salva ema hotu-hotu

⁵ Iha Livru Sagradu, Moisés hakerek dehan, ema bele diak malu ho Maromak se sira halo tuir Maromak nia lei tomak. Nia hakerek nunee: “Ema nebee mak halo tuir buat sira nee hotu, nia sei hetan moris.”[✠]

⁶ Maibee kona ba diak malu ho Maromak liu husi fiar ba Jesus Kristu, Livru Sagradu dehan, “Keta hanoin iha imi nia laran dehan, see mak atu sae ba lalehan para lori Kristu tuun mai salva ita? ⁷ Lalika husu, see mak atu tuun ba iha matebian sira nia fatin atu fanu Kristu fila fali husi mate?”

⁸ Lalika buka Nia iha fatin dook, tanba iha Livru Sagradu mos hakerek dehan, “Maromak nia liafuan besik loos imi, iha imi nia ibun, ho mos iha imi nia laran.”

✠ Liafuan nee mak ami baibain foo sai kona ba fiar, nunee: ⁹ Se o nia ibun foo sai dehan, “Jesus mak Nai”, i o fiar ho laran katak, Maromak halo moris fali ona Jesus husi mate, o sei hetan salvasaun.

¹⁰ Tanba imi nia laran fiar ba Kristu mak Maromak hamoos imi nia sala hodi simu imi. I tanba imi nia ibun foo sai dehan, “Jesus mak Nai”, nee mak Maromak salva imi.

¹¹ Hanesan hakerek iha Livru Sagradu dehan, “See-see deit mak fiar ba Nia, sira nia fiar la saugati.”[✠]

¹² Atu ema Judeu ka laos Judeu, hanesan deit. Tanba ita hotu iha Nai ida deit, Nia mak Nai ba ema hotu-hotu, i Nia hatudu Nia laran diak teb-tebes ba see-see deit mak husu tulun ba Nia.

¹³ Hanesan hakerek ona iha Livru Sagradu dehan, “Ema see deit mak husu tulun ba Nai, Nia sei salva sira.”[✠]

¹⁴ Maibee oinsaa mak ema bele husu tulun ba Ema ida se sira la fiar ba Nia? Oinsaa mak sira bele fiar se nunka rona kona ba Nia? Oinsaa mak sira bele rona kona ba Nia se la iha ema ida mak baa foo sai ba sira? ¹⁵ I oinsaa mak ema bele

✠ 9:25 Oseias (Hosea) 2:23 ✠ 9:26 Oseias (Hosea) 1:10 ✠ 9:28 Isaias 10:22-23 ✠ 9:29 Isaias 1:9 ✠ 9:33

Isaias 28:16 ✠ 10:5 Levitiku (Imamat) 18:5 ✠ 10:8 Deuteronomíu (Ulangan) 30:12-14 ✠ 10:11 Isaias 28:16

✠ 10:13 Joel 2:32

baa foo sai ba sira, se la iha ema ida mak haruka? Iha Livru Sagradu hakerek dehan, "Ita haksolok teb-tebes simu ema nebee mak lori liafuan diak mai ita."[✧]

¹⁶ Maski ema Israel rona Liafuan Diak, maibee balu deit mak simu. Hanesan profeta Isaias dehan, "Nai, ema uitoan deit mak fiar ba liafuan nebee mak ami foo sai."[✧]

¹⁷ Nunee, ema rona Liafuan Diak mak foin bele fiar. I atu rona, tenki iha ema ruma mai foo sai ba sira kona ba Kristu.

¹⁸ Entaun hau hakarak husu, ema Israel nunka rona kona ba Kristu ka? Sira rona tiha ona! Hanesan hakerek iha Livru Sagradu dehan,

"Liafuan diak foo sai tiha ona iha mundu tomak,

husi rai ulun too rai ikun."[✧]

¹⁹ Hau husu tan: Keta halo be ema Israel la kompriende liafuan nebee mak sira rona nee? Sira kompriende! Primeiru, Moisés hatoo Maromak nia liafuan ba ema Israel dehan,

"Hau sei foo bensaun ba ema nebee laos Judeu,

halo imi laran moras ba sira.

Hau sei hatudu laran diak ba povu nebee beik,

halo imi hirus."[✧]

²⁰ Tuir mai, profeta Isaias brani hakerek Maromak nia liafuan kona ba ema nebee mak laos Judeu nunee:

"Ema nebee la buka Hau, hetan ona Hau.

Hau hatudu ona Hau nia Aan ba ema nebee mak la buka hatene kona ba Hau."[✧]

²¹ Maibee kona ba ema Israel, Nia dehan, "Loron-kalan Hau nia liman nakloke atu simu sira,

maibee sira ulun toos i lakohi rona Hau."[✧]

11

Nai Maromak hili ema Israel balu atu fiar ba Nia

¹ Se nunee hau husu tan: Entaun Maromak fila kotuk ba Nia povu Israel ka? Lae liu! Hau rasik ema Israel, hau Abraão nia jersaun, husi suku Benjamim.[✧] ² Maromak nunka fila kotuk ba Nia povu. Sira nee Nia hili hori uluk kedas. Imi hatene saida mak hakerek iha Livru Sagradu kona ba profeta Elias, bainhira nia kesar ema Israel ba Maromak dehan, ³ "Nai, ema oho hotu ona Ita Boot nia profeta, i halo rahun Ita Boot nia meza

sakrifisiu. Hela deit hau mesak, i ema atu oho tan hau!"[✧]

⁴ Maibee Maromak hataan dehan, "Laos o mesak! Hau salva hela Hau nia ema rihun hitu. Sira nee nunka hakneak adora estatua Baal."[✧]

⁵ Nunee mos agora, sei iha ema Israel balu nebee tuir Maromak nafatin, sira nee Maromak hili ona tanba Nia laran diak. ⁶ Nia hili sira tanba deit Nia laran diak, laos tanba buat diak nebee mak sira halo. Se Maromak hili ema bazeia ba sira nia hahalok karik, entaun bele dehan Nia laran diak la vale ona. Maibee laos nunee.

[✧] ⁷ Entaun oinsaa? Ema Israel hakaas aan atu diak malu ho Maromak, maibee barak la konsege. So sira nebee Maromak hili tiha ona mak hetan. Maibee ema Israel sira seluk sai ulun toos liu tan. ⁸ Iha Livru Sagradu hakerek kona ba ema sira nee dehan,

"Hori uluk too agora

Maromak halo sira nia neon sai beik, sira nia matan la haree, sira nia tilun la rona."[✧]

⁹ Liurai David mos hakerek,

"Husik atu sira halo festa haan-hemu, molok hakfodak sira monu tama ba lasu laran

hodi hetan kastigu tuir sira nia hahalok aat.

¹⁰ Husik sira nia matan sai delek atu sira la bele haree.

Husik sira lori todan,

too sira nia kotuk bonko tinan ba tinan."[✧]

Ema nebee laos Judeu mos bele hetan salvasaun

¹¹ Entaun hau husu nunee: Bainhira ema Judeu sira sidi, sira monu too la bele hamriik tan ka? Laos nunee! Maibee tanba sira lakohi rona Maromak mak dalan nakloke ba ema nebee laos Judeu atu hetan salvasaun. Nee para ema Judeu bele laran moras hodi hakarak atu sira mos simu salvasaun nee. ¹² Entaun ema Judeu nia sala lori fali bensaun ba ema iha mundu tomak. Nunee ema Judeu lakon, i ema seluk mak hetan bensaun fali. Se ema Judeu nia sala lori bensaun, saa tan aban-bainrua ema Judeu tomak fila fali ba Maromak! Nee lori bensaun liu tan!

¹³ Agora hau koalia ba imi nebee mak laos Judeu. Maromak foti hau sai apostolu atu baa foo sai Nia Liafuan Diak ba ema nebee laos Judeu. Hau foo aan tomak hodi

✧ **10:15** Isaias 52:7 ✧ **10:16** Isaias 53:1 ✧ **10:18** Salmus (Mazmur) 19:5 ✧ **10:19** Deuteronomiu (Ulangan) 32:21 ✧ **10:20** Isaias 65:1 ✧ **10:21** Isaias 65:2 ✧ **11:1** Filipi 3:5 ✧ **11:3** 1 Liurai sira (Reis, Raja-raja) 19:10, 14 ✧ **11:4** 1 Liurai sira (Reis, Raja-raja) 19:18 ✧ **11:6** Deuteronomiu (Ulangan) 7:7-8 ✧ **11:8** Deuteronomiu (Ulangan) 29:4; Isaias 29:10 ✧ **11:10** Salmus (Mazmur) 69:23-24

halao servisu boot nee. ¹⁴ Hau hein katak, hau bele sadik hau nia maluk Judeu para sira mos hakarak simu bensaun nebee mak imi simu tiha ona. Ho nunee sira balu bele hetan salvasaun. ¹⁵ Bainhira Maromak la simu ema Judeu, nee loke dalam atu ema iha mundu tomak bele diak malu ho Maromak. Saa tan aban-bainrua, Maromak simu fali sira, nee hanesan ema mate moris fali!

¹⁶ Hau foti ezemplu kona ba ema Judeu. Bainhira ema halo paun, sira oferese ida primeiru ba Maromak, nunee paun nee hotu sai Maromak nian. Nunee mos, se ema oferese ai nia abut ba Maromak, ai huun nee tomak sai Maromak nian.*

¹⁷ Ita mos bele kompara ema Judeu ho ai oliveira nebee ema kuda iha toos laran. Maromak tesi sai tiha ona ai nee nia sanak balu. Maibee imi nebee mak laos Judeu, imi hanesan ai oliveira fuik nia sanak nebee Maromak taka iha ai huun hakiak nee. Nunee imi sanak husi ai huun fuik hetan moris husi ai huun hakiak nee. ¹⁸ Maibee la bele foti aan dehan, imi husi liur nee diak liu fali sanak nebee mak Maromak tesi soe tiha ona nee! Keta haluha, imi nee ai sanak deit! Laos sanak mak hametin ai huun. Maibee ai nee nia huun mak halo metin nia sanak.

¹⁹ Karik imi ida hakarak dehan, "Maibee Maromak tesi sai tiha ai sanak balu atu Nia bele taka fali hau iha sira nia fatin." ²⁰ Loos duni, maibee keta haluha katak, Maromak soe tiha ona ai sanak sira nee tanba sira lakohi fiar ba Kristu. I o troka fali sira tanba o fiar. Entaun la bele foti aan. Diak liu kuidadu! ²¹ Tanba ai sanak orijinal mos Nia bele tesi sai tiha, saa tan imi!

²² Nunee ita haree katak, Maromak laran diak, maibee Nia mos hatene foo kastigu todan. Nia foo kastigu ba ema nebee lakohi rona Nia. Maibee ba imi, Nia hatudu Nia laran diak, naran katak imi la fila kotuk ba Nia laran diak nee. Se imi fila kotuk karik, Nia mos sei tesi sai tiha imi husi huun. ²³ Nunee mos se ema Judeu sira desidi fiar ba Kristu, Maromak sei taka fila fali sira iha ai huun orijinal nee, tanba Nia iha kbiit hodi halo buat nee. ²⁴ Tuir loos ai sanak husi ai oliveira fuik la bele taka ba iha ai oliveira hakiak, maibee Maromak konsege halo duni. Saa tan ai sanak nebee Nia uluk tesi tiha ona husi ai oliveira hakiak nee. Nia iha kbiit atu taka fila fali ba iha nia huun rasik.

Nai Maromak sei hatudu Nia laran diak ba ema Israel

²⁵ Maun-alin sira, hau hakarak atu imi hatene Maromak nia planu nebee uluk segredu hela, para imi la bele foti aan. Nia planu mak nee: Agora dadauk ema Israel barak ulun toos hasoru Maromak. Sira sei ulun toos too ema seluk nebee Maromak hili ona tama hotu ba Maromak nia povu, foin sira mos fiar ba Nia. ²⁶ Nunee, Maromak sei salva ema Israel hotu, hanesan Nia dehan tiha ona iha Livru Sagradu,

"Iha Salvador ida sei mai husi foho Siaun, Nia sei halo Jacó † nia jerasaun hakribi sira nia hahalok aat hasoru Hau. ✧

²⁷ Hau nia promesa ba sira mak nee:

Hau sei hamoos sira nia sala hotu." ✧

²⁸ Tanba ema Judeu la simu Liafuan Diak, entaun sira sai inimigu ba Maromak. Nee loke dalam ba imi nebee laos Judeu atu bele simu salvasaun. Maski nunee Maromak hadomi nafatin sira, tanba uluk kedas Nia hili sira nia bei-ala sira. ²⁹ Tanba bainhira Maromak foo buat ruma, Nia nunka foti fila fali. I bainhira Nia bolu ema ida sai Ninian, Nia nunka nega fali.

³⁰ Imi nebee laos Judeu, uluk lakohi rona Maromak. Maski nunee agora Maromak hatudu Nia laran luak ba imi, tanba durante nee ema Judeu lakohi rona.

³¹ Nunee mos, maski ema Judeu agora nafatin lakohi rona Maromak, maibee aban-bainrua Nia sei hatudu Nia laran luak ba sira, tanba Nia hatudu uluk ona ba imi. ³² Nunee, Maromak husik ema hotu-hotu sai atan ba sala, para Nia bele hatudu Nia laran luak ba sira hotu.

Hahii Nai Maromak!

³³ Nai Maromak nia matenek klean liu, Nia kompriende husi huun too rohan. La iha ema ida mak bele kompriende Nia desizaun,

la iha ema ida mak bele hanoin hetan Nia dalan. ✧

³⁴ See mak bele hatene tuir Nai Maromak nia hanoin?

See mak bele hanorin fali Nia? ✧

³⁵ See mak bele foo prezenti ba Maromak atu Maromak troka fali prezenti ho nia? ✧

³⁶ Tanba buat hotu-hotu iha lalehan ho rai mai husi Nia,

i sei iha nafatin tanba Nia,

Nia halo buat hotu-hotu atu hahii Nia.

Mai ita hahii adora Nia too tinan ba tinan. Amen. ✧

* **11:16** Matenek nain sira kona ba Biblia dehan, paun primeiru ho ai nia abut hatudu ba ema Judeu nia bei-ala sira. Sira nee oferese sira nia aan ba Maromak, nunee sira nia jerasaun mos Maromak nian. † **11:26** Jacó nee povu Israel nia bei-ala ida. ✧ **11:26** Isaias 59:20-21 ✧ **11:27** Jeremias 31:33-34 ✧ **11:33** Isaias 55:8 ✧ **11:34** Isaias 40:13 ✧ **11:35** Jó (Ayub) 41:11 ✧ **11:36** 1 Korintu 8:6

12

Foo imi nia aan tomak ba Nai Maromak

¹ Maun-alin sira, Maromak hatudu ona Nia laran luak ba ita. Nee duni hau husu atu foo imi nia aan tomak ba Nia hanesan sakrifisiu ida nebee sei moris, sakrifisiu ida nebee moos i halo haksolok Maromak nia laran. Liu husi hahalok nee mak imi adora Maromak ho lo-loos. ² La bele halo tuir ema iha mundu nee nia hahalok. Maibee husik Maromak halo foun imi nia hanoin hodi muda imi nia laran. Nunee imi bele hatene lo-loos Maromak nia hakarak ba imi. Maromak nia hakarak nee buat ida nebee diak, loos i halo Nia laran haksolok.

³ Tanba Maromak hatudu Nia laran diak mai hau too Nia hili hau sai apostolu, hau foo hanoin ba imi ida-ida: La bele foti aan. Diak liu kompiende kbiit nebee mak Maromak foo tiha ona ba imi ida-idak tanba imi nia fiar, atu nunee imi bele hatene imi nia aan.

⁴ Hau foo ezemplu ida husi ema nia isin lolon. Isin lolon ida iha parte oi-oin, i parte ida-idak nia knaar la hanesan. ⁵ Nunee mos ita sarani sira. Ita barak, maibee tanba ita laran ida ho Kristu, ita hamutuk hanesan isin lolon ida deit. ⁶ Maromak foo kbiit ba ita ida-ida, tuir Nia laran diak. Kbiit nebee ita simu nee la hanesan. Ema nebee mak simu kbiit atu foo tutan Maromak nia lia menon, nia tenki koalia tuir liafuan nebee mak nia fiar katak Maromak foo tiha ona ba nia. ⁷ Ema nebee simu kbiit atu serbi ema seluk, nia tenki serbi duni. Ema nebee mak simu kbiit atu hanorin, nia tenki hanorin. ⁸ Ema nebee mak simu kbiit atu hametin ema nia laran, nia tenki halo nunee. Ema nebee mak simu kbiit atu foo tulun ba ema seluk ho buat nebee mak nia iha, nia tenki foo ho laran. Ema nebee simu kbiit atu sai responsavel, nia tenki sai responsavel nebee badinas. Ema nebee mak simu kbiit atu ajuda ema seluk nebee susar, nia tenki ajuda ho laran haksolok. *

Halo diak ba malu

⁹ Hatudu imi nia domin lo-loos ba ema seluk, la bele finji. Hakribi buat nebee aat, kaer metin buat nebee mak diak. ¹⁰ Hadomi malu hanesan maun-alin. Haraik aan hodi hatudu respeitu ba malu. ¹¹ La bele baruk, maibee foo aan serbi Nai Jesus nafatin ho laran tomak. ¹² Imi tenki haksolok tanba imi laran metin ba Maromak. Aguenta ho pasiensia iha susar

laran. Halo orasaun beibeik. ¹³ Uza buat nebee imi iha hodi ajuda maluk sarani sira nebee presiza. Simu ema seluk iha imi nia uma ho laran tomak.

¹⁴ Se iha ema ruma halo terus imi, husu atu Maromak foo bensaun ba sira. Tenki husu bensaun, la bele husu atu Nia foo malisan. ¹⁵ Se iha ema ruma laran kontenti, kontenti hamutuk ho sira ba. I se iha ema ruma tanis tanis tristi, tanis hamutuk ho sira ba. ¹⁶ Imi tenki moris neon ida, laran ida. La bele halo aan, maibee hamalak ema kiik. Keta foti aan dehan, o mesak mak hatene. *

¹⁷ Se ema ruma halo buat aat ba imi, la bele halo aat fali ba ema nee. Hakaas aan halo buat nebee ema seluk mos konsidera diak. ¹⁸ Esforsu aan halo o nia parte atu moris dame malu ho ema hotu-hotu.

¹⁹ Maluk doben sira, la bele halo aat ba ema nebee mak halo aat imi. Husik atu Maromak foo kastigu sira. Tanba iha Livru Sagradu hakerek ona,

“Nai Maromak dehan,

‘Hau mak iha direitu atu foo kastigu ema, ema nebee mak halo aat imi, Hau mak foo kastigu.’” *

²⁰ Maibee imi tenki moris tuir liafuan nebee dehan,

“Se o nia inimigu hamlaha, foo hakaan ba nia.

Se nia hamrook, foo nia hemu.

Se o halo nunee, nia sei moe.”* *

²¹ Entaun keta husik buat aat manaan imi. Maibee halo beibeik buat diak, atu nunee imi bele halakon buat aat.

13

Hakruuk ba nai ulun sira

¹ Ita hotu tenki hakruuk ba nai ulun sira, tanba nai ulun sira hotu-hotu simu kbiit husi Maromak atu kaer ukun. Maromak mak foti sira. ² Nunee, ema nebee kontra nai ulun, nia kontra saida mak Maromak desidi ona. Husi nia hahalok nee, nia sei hetan kastigu.

³ Ema nebee halo buat loos, nia sei la tauk nai ulun sira, so ema nebee halo sala mak tauk. Entaun se imi lakohi moris iha tauk nai laran, diak liu halo buat nebee loos, para sira bele gaba imi. ⁴ Tanba nai ulun sira nee Maromak nia atan para halo diak ba imi. Maibee se imi halo sala, imi tenki tauk, tanba sira iha kbiit atu kastigu imi. Sira nee Maromak nia atan, Nia haruka sira kastigu ema nebee mak halo sala.

* **12:5** 1 Korintu 12:12 * **12:8** 1 Korintu 12:4-11 * **12:14** Mateus 5:44; Lucas 6:28 * **12:16** Provérbiu

(Amsal) 3:7 * **12:19** Deuteronomíu (Ulangan) 32:35 * **12:20** Iha nee Paulo hakerek dehan, “o sei tau ahi klaak

iha nia ulun leten.” Tuir matenek nain kona ba Biblia, liafuan nee dehan, o halo nia senti moe. * **12:20** Salmus

(Mazmur) 140:10; Provérbiu (Amsal) 25:21-22

⁵ Nunee imi tenki hakruuk ba nai ulun sira, laos deit tanba imi lakohi atu simu kastigu, maibee tanba imi hatene katak hahalok nee mak loos.

⁶ Nunee mos imi tenki selu taxa, tanba nai ulun sira nee serbi Maromak, i foo sira nia aan hodi ukun imi. ⁷ Entaun foo ba nai ulun sira tuir imi nia obrigasaun. Se imi tenki selu taxa, selu ba. Se imi tenki selu impostu, selu ba. Se ema ruma serve atu imi respeita, respeita nia ba. Se ema ruma serve atu imi gaba, gaba nia ba.*

Moris hadomi malu

⁸ Se imi deve osan ruma karik, tenki selu hotu, para hela tusan ida deit, tusan nee mak tenki hadomi malu. Tanba see mak hadomi nia maluk, nia kumpri ona Maromak nia lei hotu. ⁹ Maromak nia ukun fuan dehan, "La bele halo sala ho ema nia feen ka laen, la bele oho ema, la bele naok, la bele kaan ema nia sasaan." Ukun fuan hirak nee ho ukun fuan sira seluk nia huun mak nee: "O tenki hadomi o nia maluk hanesan o hadomi o nia aan rasik."* ¹⁰ Ema nebee mak hadomi nia maluk, la halo aat ba nia. Nunee se ita hadomi ita nia maluk, nee dehan katak ita halo tuir Maromak nia lei tomak.

Moris loos tanba Kristu atu fila fali mai ona

¹¹ Imi tenki halo buat sira nee hotu tanba imi kompiende tempu agora nee oin seluk ona. Oras too ona atu imi hadeer. Tanba loran nebee Maromak atu salva ita besik dadauk ona, laos hanesan uluk bainhira ita foin fiar ba Kristu. ¹² Oras kalan atu liu ona, rai besik loran ona. Nunee ita tenki soe tiha hahalok nakukun nian hodi uza fali ekipamentu funu hanesan tropas naroman nian. ¹³ Mai ita moris loos, hanesan ema nebee moris iha naroman. La bele halo festa haan-hemu too lanu arbiru tuun-sae. La bele halo sala seksual ho buat foer oi-oin. La bele istori malu, i la bele laran moras ema. ¹⁴ Maibee imi tenki halo tuir Nai Jesus Kristu nia moris. I la bele hanoin tan atu halo tuir imi nia hakarak aat.

14

La bele foo sala ba o nia maluk sarani

¹ Simu di-diak sarani sira nebee mak sei duvida, i la bele diskuti malu ho sira kona ba sira nia duvida nee. ² Ema sarani balu fiar katak ita bele haan hanaan saida deit. Balu sei duvida, sira haan modo tahan deit tanba sira hanoin dehan naan nee lulik

ba sira. ³ Ema nebee dehan bele haan saida deit, nia la bele hatuun ema nebee mak lakohi haan naan. Nunee mos, ema nebee mak lakohi haan naan, la bele foo sala ba ema nebee haan naan nee, tanba Maromak simu tiha ona nia.

⁴ Imi nee see fali mak imi foo sala ba Patraun seluk nia atan? Sira nia Patraun mak Maromak. Entaun Maromak deit mak bele tesi sira nia lia dehan, sira nee hamriik ka monu. I Nia mak bele tulun sira para sira hamriik.

⁵ Nunee mos, iha ema balu konsidera katak, loran balu loran boot, loran seluk loran baibain deit. Maibee iha ema seluk dehan, loran hotu-hotu hanesan deit iha Maromak nia oin. Ema ida-idak tenki desidi rasik kona ba buat nee. ⁶ Ema nebee konsidera liu loran balu, nia halo nunee atu hatudu nia respeitu ba ita nia Nai. I ema nebee haan naan, nia haan naan atu hatudu respeitu ba ita nia Nai, tanba nia foo agradese ba Maromak. Nunee mos ba ema nebee mak lakohi haan naan, nia mos halo nunee atu hatudu respeitu ba ita nia Nai, i nia mos foo agradese ba Maromak.*

⁷ Tanba durante ita moris, ita moris laos deit ba ita nia aan. Ita mate mos laos mate ba ita nia aan deit. ⁸ Bainhira ita sei moris, ita moris ba ita nia Nai. Ita mate mos, ita mate ba ita nia Nai. Nunee atu ita moris ka ita mate, ita nafatin Nai Maromak nian. ⁹ Tanba nee duni mak Kristu mate i moris fila fali, atu Nia bele sai Nai ba ema nebee mak mate tiha ona ho mos ba ema nebee mak sei moris.

¹⁰ Se nunee nusaa mak imi foo sala ba imi nia maluk sarani? Nusaa mak imi hatuun sira? Afinal ita hotu-hotu sei hamriik iha Maromak nia oin para Nia tesi ita nia lia.* ¹¹ Hanesan mos hakerek iha Livru Sagradu dehan, "Nai Maromak dehan,

'Hau, Maromak Moris jura katak, ema hotu-hotu sei hakruuk mai Hau, ema hotu-hotu sei foo sai katak, Hau mak Maromak.'**

¹² Entaun ita ida-idak tenki responsabiliza iha Maromak nia oin kona ba ita nia hahalok rasik.

La bele halo o nia maluk sarani monu ba sala

¹³ Tanba nee, la bele foo sala ba malu tan. Maibee kuidadu di-diak para imi nia hahalok la bele halo too imi nia maluk sarani sidi ka monu ba sala.

¹⁴ Tanba hau laran ida ho Nai Jesus, hau fiar metin katak, hanaan saida deit

* **13:7** Mateus 22:21; Marcos 12:17; Lucas 20:25 * **13:9** Ézodu (Keluaran) 20:13-15, 17; Deuteronomíu (Ulangan) 5:17-19, 21; Levítiku (Imamat) 19:18; Mateus 22:39; Marcos 12:29-31 * **14:6** Kolose 2:16 * **14:10** 2 Korintu 5:10

* **14:11** Isaias 45:23

Maromak la bandu. Maibee se ema ida hanoin katak Maromak bandu hahaan ruma, entaun ema nee la bele haan duni. ¹⁵ Se karik o haan buat nee iha nia oin, nia sei laran susar. Nunee bainhira o halo ida nee, o la hatudu domin ba nia. La bele estraga fali o nia maluk tanba deit o hakarak haan buat nee. Tanba Kristu mos mate ba nia. ¹⁶ Kuidadu, keta halo be o nia hahalok nebee o konsidera diak nee, halo ema seluk hatete aat fali o. ¹⁷ Tanba se Maromak ukun ita, saida mak ita haan-hemu nee, laos problema. Nia hakarak para ita moris loos, dame malu, i laran haksolok, tanba Espiritu Santu hela iha ita. ¹⁸ Ema nebee serbi Kristu nunee, nia halo haksolok Maromak nia laran, i ema seluk mos gaba nia.

¹⁹ Tanba nee, ita hotu tenki hakaas aan tulun malu atu moris iha dame nia laran, i hametin ita nia maluk sira nia fiar. ²⁰ La bele estraga Maromak nia servisu iha ema seluk nia moris tanba deit problema haan-hemu. Hahaan saida deit Maromak la bandu. Maibee se o haan buat ruma mak halo o nia maluk sidi, o sala. ²¹ Diak liu ita la bele haan naan ka hemu tua ka halo saida deit mak halo too ita nia maluk monu. ²² Husik Maromak deit mak hatene o nia hanoin kona ba buat sira nee. Se o fiar katak buat nebee o halo nee loos hela, i senti nee la sala ida, nee bensaun ida husi Maromak. ²³ Maibee se o haan buat ruma ho duvida katak, hahaan nee Maromak keta bandu karik, entaun Maromak foo sala ba o, tanba o la kumpri saida mak o rasik fiar. Tanba ema nebee la kumpri buat nebee nia rasik fiar, nia halo sala.

15

Moris halo haksolok ema seluk, laos deit ita nia aan

¹ Ita nebee fiar metin tenki iha pasiensia hodi ajuda maluk sira nebee mak duvida kona ba saida mak loos i saida mak sala. Ita la bele halo haksolok deit ita nia aan. ² Maibee ita ida-idak tenki halo haksolok ita nia maluk hodi halo diak ba nia, para hametin nia fiar. ³ Tanba Kristu rasik mos la moris halo haksolok deit Nia Aan. Iha Livru Sagradu, Kristu dehan ba Maromak, "Liafuan aat nebee ema hatete ba Ita Boot monu kona mos Hau."[✠]

⁴ Buat hotu-hotu nebee hakerek nanis ona iha Livru Sagradu, hakerek atu hanorin ita. Livru Sagradu nee tulun ita atu aguenta iha terus laran i foo korajen mai ita, atu nunee ita laran metin ba Maromak.

⁵ Maromak sempre tulun ita atu aguenta iha terus laran i foo korajen ba ita. Hau harohan atu Nia halo imi moris neon ida laran ida hodi tuir Kristu Jesus. ⁶ Nunee mak imi hamutuk lian ida hodi hahii adora Maromak. Nia mak ita nia Nai Jesus Kristu nia Aman.

Ema Judeu ho ema laos Judeu tenki simu malu

⁷ Tanba nee, imi tenki simu malu, hanesan Kristu simu tiha ona imi. Bainhira ema hree imi simu malu, sira sei foti aas Maromak nia naran. ⁸ La bele haluha, Kristu foo Nia Aan para serbi ema Judeu hodi hatudu ba sira katak, Maromak sempre halo tuir Nia promesa. Maromak nia promesa ba ita nia bei-ala sira, Kristu rasik mak kumpri. ⁹ Nunee ema nebee laos Judeu mos sei hahii adora Maromak tanba Nia mos hatudu Nia laran luak ba sira. Nee hanesan hakerek ona iha Livru Sagradu dehan,

"Tanba nee, hau sei hahii Ita Boot iha ema nebee laos Judeu nia leet.

Hau sei hananu hodi hahii Ita Boot nia naran."[✠]

¹⁰ Iha fatin seluk hakerek dehan,

"Imi sira nebee laos Judeu, haksolok hamutuk ho Maromak nia povu."[✠]

¹¹ Hakerek mos dehan,

"Imi nebee laos Judeu, hahii ita nia Nai! Ema husi nasaun hotu-hotu, hahii Nia!"[✠]

¹² Profeta Isaias mos dehan kona ba Kristu,

"Jessé nia Jerasaun ida sei mai, Nia sei ukun nasaun hotu-hotu.

Ema nebee laos Judeu laran metin ba Nia."[✠]

¹³ Maromak rasik mak halo ita laran metin ba Nia. Hau harohan atu Nia halo imi haksolok teb-tebes i foo pas ho hakmatek ba imi, tanba imi fiar ba Nia. Nunee kbiit Espiritu Santu nian sei halo imi laran metin beibeik ba Maromak.

Paulo nia servisu ba ema nebee laos Judeu

¹⁴ Maun-alin sira, hau fiar katak, imi nia laran diak teb-tebes, imi kompriende ona buat barak, i imi bele ona hanorin malu.

¹⁵ Maski nunee iha surat nee hau koalia mo-moos ba imi kona ba buat balu, tanba hau hakarak foo hanoin fila fali ba imi. Hau brani hakerek nunee tanba Maromak hatudu Nia laran diak mai hau. ¹⁶ Nia foti hau sai Kristu Jesus nia atan para serbi ema nebee laos Judeu. Hau kaer

✠ 15:3 Salmus (Mazmur) 69:8 ✠ 15:9 2 Samuel 22:50; Salmus (Mazmur) 18:50 ✠ 15:10 Deuteronomiu (Ulangan) 32:43 ✠ 15:11 Salmus (Mazmur) 117:1 ✠ 15:12 Isaias 11:10

knaar hanesan nai lulik ida hodi foo sai Maromak nia Liafuan Diak. Nunee ema nebee laos Judeu bele sai hanesan oferta ida nebee diak ba Maromak, oferta ida nebee Nia hakarak simu tanba Espiritu Santu halo sira sai moos tiha ona.

¹⁷ Nee mak hau nia laran haksolok loos ho hau nia servisu ba Maromak, tanba hau laran ida ho Kristu Jesus. ¹⁸ Hau la brani koalio buat seluk, hau so brani foo sai deit kona ba buat nebee Kristu halo ona liu husi hau. Ema nebee laos Judeu agora rona ba Maromak tanba hau nia liafuan ho hau nia hahalok, ¹⁹ ho sinal ho milagre bo-boot nebee mak hau halo ho Maromak nia Espiritu nia kbiit. Hau foo sai tiha ona Liafuan Diak kona ba Kristu husi Jerusalém too iha provinsia Iliriku, hau nia servisu iha rai nee hotu ona. ²⁰ Hori uluk kedas hau nia hakarak mak nee: Atu foo sai Liafuan Diak iha fatin nebee mak ema seidak rona kona ba Kristu. Tanba hau hakarak harii uma mesak, laos kontinua deit halo uma nebee ema seluk hahuu harii ona. ²¹ Nunee hau halo tuir liafuan nebee hakerek iha Livru Sagradu dehan,

“Ema nebee seidak rona kona ba Nia, sira sei hatene.

Ema nebee seidak simu Nia Liafuan, sira sei kompriende.”^{*}

Paulo nia planu atu baa iha sidade Roma

²²⁻²³ Durante tinan barak nia laran hau hakarak teb-tebes atu baa haree imi, maibee too agora la konsege tanba hau nia servisu iha nee.^{*} Agora servisu nee hotu ona. ²⁴ Nunee hau hanoin atu vizita imi molok hau baa iha Espanha, para kontenti hamutuk ho imi lai, depois imi bele ajuda hau baa liu Espanha.

²⁵ Maibee agora, hau baa Jerusalém lai, atu lori osan entrega ba Maromak nia povu sira iha nebaa. ²⁶ Tanba sarani sira iha provinsia Masedónia ho Akaiia hakarak foo tulun ba Maromak nia povu nebee mak kiak iha Jerusalém.^{*} ²⁷ Sira foo ho kontenti, i sira iha duni obrigasaun atu foo. Tanba sira nebee laos Judeu simu tiha ona bensaun husi Maromak liu husi ema Judeu. Tanba nee mak ema nebee laos Judeu iha obrigasaun atu ajuda ema Judeu.^{*}

²⁸ Entaun hau baa entrega lai osan nebee mak sira foo. Entrega hotu tiha, hau baa vizita imi mak foin baa liu iha Espanha. ²⁹ Hau laran metin katak bainhira hau

baa vizita imi, hau lori bensaun boot husi Kristu.

³⁰ Maun-alin sira, tanba Jesus Kristu sai ona ita nia Nai, i tanba Maromak nia Espiritu halo ita hadomi malu, nunee hau husu boot atu imi harohan makaas hamutuk ho hau para Maromak tulun hau. ³¹ Husu atu Maromak kuidadu hau iha provinsia Judeia, atu ema nebee mak lakohi fiar ba Maromak la bele halo aat hau. I husu atu bainhira hau entrega osan ba sarani sira iha Jerusalém, sira bele simu ho di-diak. ³² Depois, se Maromak hakarak, hau bele baa vizita imi ho laran haksolok, i ita nia laran bele hakmatek hamutuk. ³³ Hau harohan atu Maromak Dame Nain akompanha imi hotu. Amen.

16

Paulo foo kumprimentus ba maluk sarani sira iha Roma

¹ Liu husi surat nee hau foo konhese ita nia irman Febe. Nia nee serbi sarani sira iha sidade Senkreia. ² Simu nia ho di-diak, hanesan ita sarani sira baibain tenki simu malu, tanba nia tuir ita nia Nai. Se nia prezisa buat ruma, ajuda nia ba, tanba nia ajuda hau makaas, i nia mos ajuda ema barak tan.

³ Hatoo hau nia kumprimentus ba Priscila* ho nia laen Akila. Sira nain rua halao Kristu Jesus nia servisu hanesan ho hau.^{*} ⁴ Uluk sira atu mate sal-sala bainhira sira salva hau. Laos hau mesak deit mak foo obrigadu ba sira, maibee sarani sira hotu nebee laos Judeu mos foo obrigadu ba sira nia laran diak.

⁵ Kumprimentus ba sarani sira nebee baibain halibur malu halo orasaun iha Priscila ho Akila nia uma.

Kumprimentus ba hau nia belun diak Epenetus. Nia mak ema primeiru nebee fiar ba Kristu iha provinsia Ázia.

⁶ Kumprimentus ba Maria, nia servisu makaas ba imi.

⁷ Kumprimentus ba Andróniku ho Júnias. Sira nee hau nia maluk Judeu, ami uluk dadur hamutuk iha komarka. Sira mak fiar uluk ba Kristu, bainhira hau seidak fiar. Sira nain rua naran boot iha apostolu sira nia leet.

⁸ Kumprimentus ba Ampliátu. Hau hadomi nia tanba ami nain rua laran ida ho ita nia Nai.

⁹ Kumprimentus ba Urbano. Nia halao Kristu nia servisu hamutuk ho ami. Kumprimentus mos ba hau nia belun diak Estakis.

^{*} 15:21 Isaias 52:15 ^{*} 15:22-23 Roma 1:13 ^{*} 15:26 1 Korintu 16:1-4 ^{*} 15:27 1 Korintu 9:11 ^{*} 16:3 Iha nee Paulo hakerek “Prisca”. Priscila nee Prisca nia naran seluk. ^{*} 16:3 Apostolu sira nia Istoría 18:2

¹⁰ Kumprimentus ba Apeles, nia liu ona provasaun hodi fiar metin nafatin ba Kristu.

Kumprimentus ba ema hotu nebee hela iha Aristóbulo nia uma.

¹¹ Kumprimentus ba Herodiaun, hau nia maluk Judeu.

Kumprimentus ba maluk sira iha Narciso nia uma nebee fiar ba ita nia Nai.

¹² Kumprimentus ba ita nia maluk feto Trifena ho Trifosa. Sira nain rua servisu makaas ba ita nia Nai.

Kumprimentus ba hau nia belun diak Pérsida. Irman nee mos servisu makaas loos ba ita nia Nai.

¹³ Kumprimentus ba Rufu, ita nia Nai mak hili nia. Kumprimentus mos ba nia inan, hau konsidera nia hanesan hau nia inan rasik.*

¹⁴ Kumprimentus ba Asínkritu, Flegonte, Hermes, Pátrobas, Hermas ho mos maluk sarani sira seluk nebee baibain halibur hamutuk ho sira.

¹⁵ Kumprimentus ba Filólogo, Júlia, Nereu ho nia feton, ba Olimpás ho mos ba sarani sira seluk nebee mak baibain halibur hamutuk ho sira.

¹⁶ Rei malu hanesan maluk sarani. Kristu nia povu iha fat-fatin mos foo kumprimentus ba imi.*

Lia menon ikus

¹⁷ Maun-alin sira, hau husu atu imi kuidadu teb-tebes ho ema nebee mak hakarak halo imi sarani sira fahe malu i halo imi nia fiar nakdoko. Sira kontra fali hanorin nebee imi simu tiha ona. Nunee hadook aan husi ema hanesan nee.

¹⁸ Tanba ema hanesan nee laos serbi Kristu ita nia Nai, maibee serbi deit sira nia aan. Sira uza liafuan midar hodi kos-kose ema, ho nunee sira konsege bosok ema nebee mak la hatene tetu ema nia liafuan. ¹⁹ Ema hotu-hotu rona tiha ona katak imi moris tuir Maromak nia hakarak. Nee halo hau nia laran haksolok. Maibee Hau hakarak atu imi mos matenek halo buat nebee mak diak, i lalika halo buat aat. ²⁰ La kleur tan Maromak Dame Nain sei sama rahun tiha Satanás iha imi nia ain okos. Hau harohan atu ita nia Nai Jesus hatudu Nia laran diak ba imi.

²¹ Timóteo, hau nia kolega servisu foo kumprimentus ba imi, nunee mos Lúcio, Jason ho Sosípatru, sira nee hau nia maluk Judeu. *

²² Hau, Tércio mak hakerek Paulo nia liafuan iha surat nee. Hau foo kumprimentus ba imi, tanba ita hotu tuir ita nia Nai.

²³ Gaio mos foo kumprimentus ba imi. Hau, Paulo hela iha nia uma, i hau nia maluk sarani sira baibain halibur malu halo orasaun iha nee.

Erastu, xefi finansas iha sidade nee, ho ita nia maluk Quarto mos foo kumprimentus ba imi.*

²⁴ [Hau harohan atu ita nia Nai Jesus Kristu hatudu Nia laran diak ba imi hotu. Amen.]†

Hahii Nai Maromak

²⁵ Hahii Nai Maromak! Nia mak iha kbiit atu halo ita sai forti, liu husi Liafuan Diak nebee mak hau foo sai kona ba Jesus Kristu. Hori uluk liu, ema la hatene Maromak nia planu kona ba Kristu, tanba sei segredu hela. ²⁶ Maibee agora Maromak Rohan-Laek hatudu sai tiha ona planu nee ba ita ema. Fo-foun Nia haruka Nia profeta sira hakerek Nia planu segredu nee, agora Nia haruka ami foo sai iha nebee-nebee deit, atu ema husi nasaun hotu-hotu bele fiar ba Nia i halo tuir Nia hakarak. ²⁷ Nia deit mak Maromak, Nia deit mak hatene buat hotu-hotu. Mai ita hahii adora Nia too tinan ba tinan liu husi Jesus Kristu. Amen.

* **16:13** Marcos 15:21 * **16:16** 1 Korintu 16:20; 1 Tesalónika 5:26 * **16:21** Apostolu sira nia Istoría 16:1

* **16:23** Apostolu sira nia Istoría 19:29; 1 Korintu 1:14; 2 Timóteo 4:20 † **16:24** Kopia surat Roma nee husi tempu antigu barak. Versikulu 24 nee tama iha kopia nee balu, maibee iha kopia nebee antigu liu la tama.

Paulo nia surat primeiru ba sarani sira iha Korintu 1 Korintu

Paulo hahuu nia surat

¹ Surat nee husi hau, Paulo hamutuk ho ita nia maluk sarani Sóstenes. Maromak hili tiha ona hau hodi foti hau sai Kristu Jesus nia apostolu.

² Hau hakerek surat nee ba imi, Maromak nia povu iha sidade Korintu. Maromak bolu ona imi sai Nia ema, i halo imi nia laran moos ona liu husi Kristu Jesus. Nia mos halo nunee ba ema barak iha mundu tomak, sira nee hotu adora ita nia Nai Jesus Kristu. Jesus nee sira nia Nai ho mos ita nia Nai.*

³ Ami harohan atu ita nia Aman Maromak ho mos ita nia Nai Jesus Kristu hatudu Sira nia laran diak ba imi, i foo pas ho hakmatek ba imi.

Paulo foo agradese ba Nai Maromak

⁴ Hau sempre foo agradese ba Maromak, tanba Nia hatudu ona Nia laran diak ba imi liu husi Kristu Jesus. ⁵ Liu husi Kristu, Maromak foo ona bensaun oi-oin deit ba imi, para imi bele kompriende klean, i bele foo sai Nia liafuan ho diak. ⁶ Nee hatudu katak, buat nebee mak uluk ami foo sai ba imi kona ba Kristu, abut metin ona iha imi nia laran. ⁷ Maromak foo tiha ona kbiit oi-oin ba imi, nunee imi la falta buat ida atu halao Nia servisu durante imi hein ita nia Nai Jesus Kristu fila fali mai husi lalehan. ⁸ Maromak sei hametin imi nia fiar too rohan. Nunee, bainhira ita nia Nai Jesus Kristu fila fali mai husi lalehan hodi foo justisa ba ema hotu-hotu, imi livre ona husi sala. ⁹ Maromak sei halo imi nia fiar metin duni, tanba Nia sempre halo tuir saida mak Nia hatete, i Nia bolu ona imi atu sai laran ida ho Nia Oan Jesus Kristu, ita nia Nai.

Sarani sira la bele fahe malu

¹⁰ Maun-alin sira, hau husu hodi ita nia Nai Jesus Kristu nia naran atu imi haree malu diak. La bele haan malu beibeik, maibee moris neon ida laran ida.

¹¹ Maun-alin doben sira, iha ema husi Cloe nia uma hatete ba hau dehan, imi balu hakesuk malu hela deit ¹² kona ba ami responsavel sira. Imi balu hatete, "Hau tuir Paulo." Iha balu dehan, "Hau

tuir Apolo." Balu dehan, "Hau tuir Pedro."* Balu tan dehan, "Hau tuir Kristu deit."*

¹³ Bainhira imi fahe malu nunee, imi hanesan fahe fali Kristu! Hau, Paulo mak mate iha krus ba imi ka? Lae! Ema foo sarani imi hodi hau nia naran ka? Lae! ¹⁴ Hau foo agradese ba Maromak, tanba uluk hau hamutuk ho imi iha nebaa, hau la foo sarani ema, so Krispu ho Gaio deit mak hau foo sarani.* ¹⁵ Nunee imi ida la bele dehan, imi simu batizmu hodi hau nia naran. ¹⁶ Hau foin hanoin hetan, hau mos foo sarani Estéfanos ho nia uma laran. Maibee hau hanoin katak, la iha tan ema seluk mak hau foo sarani.* ¹⁷ Tanba Kristu haruka hau laos atu foo sarani ema, maibee atu foo sai Liafuan Diak. Nia lakohi atu hau foo sai ho matenek mundu nian. Se lae, bainhira hau foo sai kona ba Kristu nia mate iha krus, la iha folin ba sira.

Nai Maromak hatudu Nia kbiit ho matenek liu husi Nai Jesus nia mate

¹⁸ Iha ema balu hanoin dehan, buat nebee ami hanorin kona ba Kristu nia mate iha krus nee, beik liu. Sira nee lao dadauk tuir dalan mate nian. Maibee ba ita nebee mak lao tuir dalan salvasaun, Kristu nia mate nee hatudu sai Maromak nia kbiit. ¹⁹ Nee hanesan Maromak hatete tiha ona iha Livru Sagradu dehan, "Ema nebee halo aan dehan kompriende klean,

Hau sei hatuun sira nia matenek.

Matenek nain sira nia hanoin,

Hau sei halakon tiha."*

²⁰ Entaun ema matenek sira nee oinsaa? Matenek nain relijiaun ho lia nain sira oinsaa? Sira nee matenek tuir mundu nian, maibee Maromak halo sira nia matenek nee la vale tiha.*

²¹ Maromak nia matenek makaas tebetes. Nia desidi katak, ita ema la bele konhese Nia liu husi ita nia matenek rasik. Maibee Nia hakarak uza Liafuan Diak kona ba Kristu nia mate atu salva see-see deit mak fiar, maski ema iha mundu nee dehan Liafuan Diak nee buat beik ida. ²² Ema Judeu sira hakarak haree lai milagre mak fiar sira fiar. Ema Gregu sira hakarak rona lai buat nebee mak tama iha sira nia kakutak mak foin sira fiar. ²³ Maibee ami nee foo sai deit kona ba Kristu nia mate iha krus. Kristu nee Salvador nebee Maromak promete hori uluk kedas atu haruka mai. Kristu nia mate nee

* 1:2 Apostolu sira nia Istoría 18:1; Joel 2:32 * 1:12 Iha nee Paulo hakerek "Cefas". Cefas nee Pedro nia naran seluk. * 1:12 Apostolu sira nia Istoría 18:24 * 1:14 Apostolu sira nia Istoría 18:8, 19:29; Roma 16:23 * 1:16 1 Korintu 16:15 * 1:19 Isaias 29:14 * 1:20 Jó (Ayub) 12:17; Isaias 19:12, 33:18, 44:25

xoke ema Judeu nia laran. I ba ema Gregu, buat nee la tama sira nia ulun. ²⁴ Maibee ba ita nebee Maromak bolu ona atu sai Nia ema, atu ita ema Judeu ka laos Judeu, Kristu nia mate nee hatudu Maromak nia kbiit ho Maromak nia matenek. ²⁵ Ema balu konsidera Maromak nia matenek nee buat beik ida, afinal Nia matenek liu sira. Sira hanoin dehan Maromak la iha kbiit, afinal Nia kbiit boot liu sira nian.

²⁶ Maun-alin sira, hanoin took uluk bainhira Maromak bolu imi atu sai Nia ema, imi nee oinsaa? Imi uitoan deit mak matenek tuir mundu nian, uitoan deit mak ema boot, uitoan deit mak liurai nia jerasaun. ²⁷ Maibee Maromak hili ema sira nebee mak ema baibain konsidera beik atu hamoe ema nebee mak gaba aan dehan matenek. Nia hili ema sira nebee mak ema baibain konsidera fraku atu halo moe ema nebee mak gaba aan dehan iha kbiit. ²⁸ Nia hili ema sira nebee kiik iha mundu nee, sira nebee ema seluk hatuun, sira nebee ema seluk konsidera la iha folin. Nia hakarak uza ema kiik sira nee hodi hatuun fali ema nebee gaba aan dehan iha kbiit. ²⁹ Maromak halo nunee atu ema ida la bele foti aan iha Nia oin.

³⁰ Maromak mak halo imi sai laran ida ho Kristu Jesus, i Kristu hatudu Maromak nia matenek mai ita. Nee dehan katak, Kristu halo ita diak malu ho Maromak, Nia halo ita sai ema nebee moris ho laran moos, i Nia selu kotu ita nia tusan hodi foo liberdade mai ita. ³¹ Tanba nee, hanesan hakerek tiha ona iha Livru Sagradu dehan, "Diak liu gaba buat nebee mak ita nia Nai halo, duke gaba ita nia aan rasik."*

2

Paulo uza liafuan simples hodi foo sai kona ba Nai Jesus Kristu

¹ Maun-alin sira, uluk bainhira hau baa iha imi, hau foo sai ba imi Maromak nia planu nebee uluk taka hela. Maibee hau laos uza liafuan aas hodi hatudu aan hanesan ema matenek ida. ² Tanba hau desidi katak, durante hau hamutuk ho imi, hau sei haluha tiha buat hotu-hotu. Hau so hatene deit kona ba Jesus Kristu, liu-liu Nia mate iha krus.

³ Iha tempu nebaa bainhira hau hamutuk ho imi, hau senti hau la iha kbiit, hau tauk loos too nakdedar.* ⁴ Hau nia liafuan ho hau nia hanorin simples deit. Hau la uza liafuan ema matenek nian atu dada ema, maibee kbiit Espiritu Santu nian mak hatudu ba imi katak liafuan nee

loos. ⁵ Nunee Maromak nia kbiit mak halo imi fiar, laos tanba ema nia matenek rasik.

Paulo hanorin tuir matenek Espiritu Santu nian

⁶ Maska nunee bainhira ami koalia ho ema nebee abut metin ona iha Kristu, ami uza duni liafuan matenek nian. Maibee laos matenek mundu nian, i laos matenek tuir ukun nain sira iha mundu agora, tanba sira sei lakon hotu. ⁷ Matenek nebee mak ami foo sai nee, matenek Maromak nian. Molok mundu hahuu, Maromak iha planu nanis ona atu foti aas ita liu husi Jesus nia mate, maibee durante nee Nia planu nee sei taka hela. ⁸ Nai Jesus nee Kbiit Nain. Maibee ukun nain sira iha mundu nee, la iha ida mak kompriende Maromak nia planu kona ba Nia. Se sira kompriende karik, sira la brani oho ita nia Nai iha krus.

⁹ Iha Livru Sagradu hakerek kona ba Maromak nia planu nebee mak uluk sei segredu nee dehan,

"Ita ema nia matan seidak haree,

ita nia tilun seidak rona,

ita nia neon seidak hanoin hetan
buat nebee mak Maromak prepara tiha
ona

ba ema nebee mak hadomi Nia."*

¹⁰ Agora Maromak foo sai tiha ona Nia planu nee ba ita liu husi Nia Espiritu. Nia Espiritu nee buka hatene buat hotu-hotu too nia huun. Too Maromak nia hanoin nebee klean mos, Nia Espiritu buka tuir hotu.

¹¹ Ema ida la bele hatene lo-loos ema seluk nia hanoin, so ema nee rasik mak bele hatene. Maromak mos nunee. So Maromak nia Espiritu mak bele hatene Maromak nia hanoin. ¹² Ita simu ona Maromak nia Espiritu, laos espiritu mundu nian. Nunee ita bele kompriende bensaun boot nebee mak Maromak foo ona mai ita ho gratis.

¹³ Buat sira nee mak ami hatete sai ba ema. Ami laos uza liafuan nebee ema matenek hanorin mai ami, maibee ami uza liafuan nebee mak Maromak nia Espiritu foo. Nunee ami uza Espiritu nia liafuan hodi esplika buat nebee mak Espiritu nee foo sai mai ami. ¹⁴ Maibee se Maromak nia Espiritu la hela iha ema ida nia laran, ema nee sei la simu saida mak Maromak nia Espiritu koalia. Nia la bele kompriende, nia hanoin liafuan nee buat beik ida, tanba so ho Espiritu nia tulun mak ema bele kompriende. ¹⁵ Se Maromak nia Espiritu hela iha ema ida, ema nee bele tetu buat hotu-hotu hodi hatene saida mak loos,

* 1:31 Jeremias 9:24

* 2:3 Apostolu sira nia Istoria 18:9

* 2:9 Isaias 64:4

saida mak sala. Maibee ema seluk la hatene oinsaa atu tetu fali nia. ¹⁶ Iha Livru Sagradu hakerek dehan, "See mak bele kompriende Nai Maromak nia hanoin?"

See mak bele foo hanoin fali Nia?"^{*}

Maibee ita nebee Maromak nia Espiritu domina ona nee hanoin hanesan Kristu.

3

Sarani sira iha Korintu haksesuk malu

¹ Maun-alin sira, uluk hau hamutuk ho imi, hau koalia ba imi hanesan fali hau koalia ba ema nebee moris tuir mundu nia hakarak, ka ema nebee mak foin fiar ba Kristu. Hau la bele koalia ba imi hanesan hau koalia ba ema nebee moris tuir Espiritu Santu nia hakarak. ² Iha tempu nebaa hau tenki hanorin imi buat kamaan deit. Imi seidauk bele simu buat todan, tanba imi hanesan bebee nebee sei susu deit, seidauk bele haan. Too agora mos imi seidauk bele.^{*} ³ Imi sei hanoin hanesan fali ema mundu nian. Imi laran moras ba malu, i haksesuk malu. Nee hatudu katak imi tuir nafatin mundu nia hakarak. Nunee imi nia hahalok hanesan fali ema mundu nian. ⁴ Imi balu dehan, "Hau tuir Paulo." Balu dehan, "Hau tuir Apolo." Hahalok nee hatudu katak imi nafatin hanesan ema mundu nian.^{*}

⁵ Apolo nee see loos? I hau, Paulo nee see? Ami nee hanesan atan deit. Ami hatudu dalan ba imi atu imi bele fiar ba Kristu. Ami ida-idak halao knaar nebee ita nia Nai foo tiha ona ba ami. ⁶ Hau mak kuda Liafuan Diak iha imi, Apolo mak rega, maibee Maromak mak halo buras.^{*} ⁷ Entaun ema nebee kuda fini ho mos ida nebee rega, ru-rua la importante hotu. Importante mak Maromak, tanba Nia mak halo fini nee moris too sai buras. ⁸ Ema nebee kuda ho mos ema nebee rega, iha objektivu nebee hanesan, i Maromak sei selu ida-idak nia kolen. ^{9a} Ami nain rua nee halao Maromak nia servisu. I imi nee hanesan Maromak nia toos.

Paulo hahuu Nai Maromak nia servisu iha Korintu, ema seluk kontinua

^{9b} Imi mos hanesan uma ida nebee Maromak harii dadauk. ¹⁰ Maromak hatudu ona Nia laran diak mai hau hodi halo hau sai ema primeiru nebee hanorin imi kona ba Kristu. Hau hanesan badaen matenek ida nebee kee rai hodi hada fatuk para sai uma nia alsesu. Agora ema seluk hanorin tan imi. Sira nee hanesan badaen

nebee harii uma iha alsesu nee nia leten. Maibee badaen ida-idak tenki kuidadu, oinsaa mak nia halo uma nee. ¹¹ Tanba Maromak tau tiha ona uma nee nia alsesu, nee mak Jesus Kristu. Ita la bele tau tan seluk.

¹² Badaen sira bele harii uma iha alsesu nee nia leten, uza buat folin oi-oin, hanesan osan mean, osan mutin, fatuk murak, ai, duut manulain ho duut sel-seluk.

¹³ Maibee iha loron ikus bainhira Maromak tesi ema hotu-hotu nia lia, Nia sei tau ahi hodi koko badaen sira nia servisu. Ahi nee sei hatudu mo-moos, badaen ida-idak nia servisu dura ka lae. ¹⁴ Se uma nee dura nafatin, entaun Maromak sei selu badaen nee nia kolen. ¹⁵ Se uma nee mutuk tiha, entaun badaen nee lakon leet deit. Nia rasik mos atu mutuk sal-sala, maibee too ikus nia hetan salvasaun.

Sarani sira mak Nai Maromak nia uma kreda

¹⁶ Imi hatene katak, imi Maromak nia uma kreda, i Maromak nia Espiritu hela iha imi.^{*} ¹⁷ Se karik ema ruma sobu rahun Maromak nia uma, Maromak mos sei halo rahun nia. Tanba Maromak nia uma nee santu, i Nia uma mak imi sira nee.

¹⁸ Keta bosok imi nia aan. Se iha ema ida iha imi nia klaran hanoin dehan nia matenek tuir mundu nian, entaun diak liu nia husik tiha matenek nee, atu nia bele sai matenek iha Maromak nia oin. ¹⁹ Tanba Maromak konsidera matenek mundu nian buat beik ida. Nee hanesan hakerek tiha ona iha Livru Sagradu dehan, "Maromak sei hamonu matenek nain sira ho sira nia matenek rasik."^{*} ²⁰ Iha Livru Sagradu hakerek mos dehan, "Nai Maromak hatene katak, ema matenek sira nia hanoin la iha folin."^{*}

²¹ Nee duni la bele foti aan tan dehan imi tuir ema ida nee ka ema ida nebaa, tanba Maromak foo tiha ona buat hotu-hotu ba imi. ²² Atu hau Paulo ka, Apolo ka, Pedro,* atu mundu nee ka, atu moris ka mate, atu buat nebee agora iha ka buat nebee aban-bainrua sei mai, buat sira nee imi nian hotu. ²³ Imi nee Kristu nian. I Kristu nee Maromak nian.

4

Apostolu sira nia moris

¹ Nee duni imi tenki konsidera ami nee Kristu nia atan deit. Maromak foo fiar mai ami atu foo sai Nia planu segredu. ² Baibain kuandu patraun foo fiar ba nia

^{*} 2:16 Isaias 40:13 ^{*} 3:2 Ebreu 5:12-13 ^{*} 3:4 1 Korintu 1:12 ^{*} 3:6 Apostolu sira nia Istoria 18:4-11,24-28

^{*} 3:16 1 Korintu 6:19; 2 Korintu 6:16 ^{*} 3:19 Jó (Ayub) 5:13 ^{*} 3:20 Salmus (Mazmur) 94:11 * 3:22 Iha nee Paulo hakerek "Cefas". Cefas nee Pedro nia naran seluk.

atan ida, atan nee tenki foo laran ba nia patraun. ³ Hau nee atan ida oinsaa? Mai hau, imi atu dehan hau atan diak ka la diak, hau la preokupa. Atu tribunal mak desidi mos, hau la interese. Hau rasik mos la tetu hau nia moris hodi desidi, hau atan ida nebee diak ka lae. ⁴ Hau hanoin hau nia laran moos, maibee nee laos dehan katak hau la iha sala. Nai Jesus mak sei desidi, hau nee sala ka la sala. ⁵ Nee duni la bele sai juis ba ema seluk, tanba tempu atu tesi lia seidaok too. Hein too Nai Jesus fila fali mai husi lalahen. Nia sei tesi ema hotu-hotu nia lia. Saida deit mak ema subar iha nakukun laran, Nia sei foo sai iha ema hotu nia oin. Too ema nia hakarak nebee segredu hela mos, Nia sei hatudu sai. Depois Maromak sei gaba ema ida-ida tuir nia hahalok.

⁶ Maun-alin sira, iha hau nia liafuan ohin nee, hau hakarak uza hau ho Apolo hanesan ezemplu, para imi bele kompriende liafuan nebee dehan, "Halo tuir saida mak hakerek iha Livru Sagradu, la bele halo liu ida nee." Se imi halo tuir liafuan nee, imi sei la foti aas responsavel ida i hatuun fali ida seluk. ⁷ Imi hanoin dehan imi liu ema seluk ka? Buat hotu-hotu nebee imi iha, Maromak mak foo. Entaun nusaa mak imi foti aan hanesan fali imi hetan buat sira nee husi imi nia kbiit rasik?

⁸ Imi hanoin katak imi iha ona buat hotu-hotu, imi riku ona, imi ukun ona hanesan liurai. Maibee ami lae. Se imi sai liurai duni, entaun ami mos kontenti, tanba ami bele ukun hamutuk ho imi. ⁹ Tuir hau nia hanoin, Maromak halo ami apostolu sira hamriik iha fatin nebee ikus liu. Ami hanesan ema dadur nebee mak atu simu kastigu mate iha ema hotu-hotu nia oin. Ema iha mundu tomak hateke ba ami, anju sira mos hateke hela. ¹⁰ Ema hanoin dehan ami nee beik tanba ami tuir Kristu, maibee imi senti aan dehan imi matenek tanba imi Kristu nian. Ema konsidera ami fraku, maibee imi senti imi nia aan iha kbiit. Ema hatuun ami, maibee sira respeita fali imi. ¹¹ Too agora ami hamlaha-hamrook, i ami nia hena aat loos ona. Dala barak ema baku ami. Ami nia uma rasik la iha. ¹² Ami servisu makaas ho ami nia liman rasik hodi sustenta ami nia aan. Bainhira ema foo malisan mai ami, ami husu Maromak foo bensaun ba sira. Bainhira ema halo terus ami, ami aguenta deit. ¹³ Bainhira ema hatete aat ami, ami hataan ho diak. Too agora ema iha mundu nee konsidera ami hanesan buat foer ida, hanesan buat dodok ida nebee ema soe deit. ^{*}

¹⁴ Hau hakerek buat sira nee laos atu halo moe imi. Maibee hau hakarak foo hanoin ba imi nudar hau nia oan doben. ¹⁵ Iha ema rihun ba rihun mak hatudu dalan ba imi kona ba Kristu Jesus, maibee hau mesak deit mak sai imi nia aman. Tanba hau mak ema primeiru nebee foo sai ba imi Liafuan Diak kona ba Kristu Jesus. ¹⁶ Nunee hau husu atu imi moris tuir hau nia ezemplu. ^{*}

¹⁷ Tanba nee, hau haruka Timóteo atu baa ajuda imi. Hau hadomi nia hanesan hau nia oan rasik, nia mos ema ida nebee foo laran ba ita nia Nai. Timóteo sei foo hanoin ba imi kona ba hau nia lalaok moris nudar ema nebee tuir Kristu Jesus. Iha hau nia moris nee, hau sempre halo tuir buat nebee mak hau hanorin ba sarani sira iha nebee-nebee.

¹⁸ Iha imi balu hanoin dehan, hau la baa tan vizita imi. Nunee sira foti aan. ¹⁹ Maibee se ita nia Nai hakarak, la kleur tan hau baa iha nebaa. Depois hau sei haree, ema sira nebee foti aan nee koalia ho ibun boot deit ka sira iha duni kbiit. ²⁰ Tanba Maromak ukun ema ida nia moris, haree husi kbiit nebee Maromak foo ba nia, laos haree husi ema nee nia liafuan deit. ²¹ Agora imi hili deit. Imi hakarak hau baa ho rota atu koriji imi ka, imi hakarak hau baa hatudu domin ho laran maus?

5

Duni sai tiha sarani sira nebee halo buat aat

¹ Hau rona katak, iha ema ida husi imi mak halo sala seksual, nia hola fali nia aman nia feen kiik. Saida mak nia nia nee aat liu fali ema nebee mak la konhese Maromak. ^{*} ² Maibee imi foti aan nafatin hanesan fali buat ida la kona imi. Tuir loos imi tenki moe ho laran susar. I ema nee, imi tenki bandu atu la bele hamutuk tan ho imi sarani sira.

³ Maski hau dook husi imi, maibee hau nia laran hamutuk ho imi. Nunee hau desidi tiha ona ema nee nia kastigu oinsaa, hanesan fali hau mos iha nebaa. ⁴ Entaun imi tenki halibur malu hamutuk hodi Nai Jesus nia naran. Hau nia laran mos sei hamutuk ho imi iha nebaa. Depois hodi Nai Jesus nia kbiit ⁵ imi tenki duni sai ema nee husi sarani sira nia leet hodi entrega nia ba iha Satanás nia liman. Nunee nia sei hetan susar ho terus iha mundu nee, atu nia bele husik nia hahalok aat i bele hetan salvasaun bainhira Nai Jesus fila fali

^{*} **4:12** Apostolu sira nia Istoria 18:3 ^{*} **4:13** Ebreu 11:37

^{*} **4:16** 1 Korintu 11:1; Filipi 3:17 ^{*} **5:1** Deuteronomiu

(Ulangan) 22:30

mai husi lalehan hodi foo justisa ba ema hotu.

⁶ La bele foti aan tan! Keta haluha katak, ita kahur fermentu utoan deit ba trigu, bele halo masa trigu tomak nee sae. Nunee mos se imi husik ema halo buat aat iha imi nia klaran, sarani sira seluk mos bele halo tuir.* ⁷ Nee duni soe tiha fermentu tuan nee, para imi bele sai hanesan paun foun nebee la tau fermentu. Loos duni, imi nia sala hamoos tiha ona, tanba Kristu mate tiha ona hanesan bibi malae oan nebee ema Judeu oho nudar sakrifisiu iha tempu Paskua.* ⁸ Tanba nee, mai ita moris hanesan ema nebee selebra festa Paskua. Nunee ita la haan ona paun nebee mak tau fermentu tuan, nee dehan katak, ita la bele halo ona sala ho buat aat oi-oin. Maibee ita haan fali paun nebee mak la tau fermentu, nee dehan katak, ita moris ho laran moos i koalita buat nebee loos.*

⁹ Uluk hau hakerek ba imi dehan, imi la bele liga ema nebee mak halo sala seksual. ¹⁰ Maibee hau laos bandu imi atu liga ema jentiu sira nebee mak halo sala seksual ka sala sel-seluk, hanesan matan fuan naklosu ba osan, han-matak ema nia sasaan, ka adora fali lulik. Se ita lakohi liga ema jentiu sira hanesan nee, diak liu ita husik tiha mundu nee. ¹¹ Hau hakarak hatete mak nee: La bele liga ema nebee dehan nia fiar ba Kristu, maibee nia halo sala seksual, nia matan fuan naklosu ba osan, adora fali lulik, hatete aat ema, lanuteen ka han-matak ema nia sasaan. La bele liga ema hanesan nee, atu tuur haan hamutuk mos la bele.

¹²⁻¹³ Kona ba ema nebee la fiar ba Kristu, hau la iha direitu atu tesi sira nia lia. Maromak mak hatene sira sala ka la sala. Maibee kona ba imi nia maluk sarani, imi rasik tenki tesi sira nia lia. Hanesan hakerek tiha ona iha Livru Sagradu dehan, "Duni sai tiha ema aat husi imi nia klaran."*

6

Sarani sira la bele lori malu ba iha tribunal

¹ Bainhira imi sarani ho sarani mak halo problema, nusaa mak imi brani lori malu ba iha juis ida nebee la koneshe Maromak? Nusaa mak la foo ba Maromak nia povu mak rezolve? ² Imi hatene katak aban-bainrua Maromak nia povu mak sei tesi ema mundu nee nia lia. Entaun nusaa mak imi la bele rezolve problema kiik? ³ Imi mos hatene katak aban-bainrua ita sei tesi anju sira nia lia. Entaun tuir loos imi bele

rezolve problema nebee mosu iha imi nia moris loro-loron. ⁴ Nusaa mak problema hanesan nee, imi entrega fali ba juis nebee la iha naran diak iha sarani sira nia leet?

⁵ Hau koalita nunee atu halo imi moe. Keta halo be imi la iha ema ida nebee matenek atu tesi imi sarani sira nia lia. ⁶ Too imi lori fali imi nia maluk sarani baa kesar iha tribunal, iha loos ema jentiu sira nia oin.

⁷ Bainhira imi lori malu ba iha tribunal, bele dehan imi lakon ona. Se imi nia maluk sarani halo problema ho imi, diak liu simu tiha deit. Se sira han-matak imi nia sasaan ruma, diak liu husik deit ba. ⁸ Maibee imi la husik, imi rasik mos han-matak ema nia sasaan i halo problema ho ema. Aat liu tan, imi halo ba imi nia maluk sarani rasik.

⁹ Keta bosok imi nia aan. Imi hatene ona katak, ema aat sei la tama iha Maromak nia reinu. Hanesan ema nebee halo sala seksual, adora fali lulik, halo relasaan seksual ho ema nebee laos nia feen ka laen, mane ho mane hola fali malu, ¹⁰ naokteen, matan fuan naklosu ba osan, lanuteen, hatete aat ema, ka han-matak ema nia sasaan. See mak moris hanesan nee sei la tama iha Maromak nia reinu.

¹¹ Afinal uluk imi balu mos mahalok hanesan nee. Maibee agora Maromak hamoos tiha ona imi nia sala, Nia halo imi moris ho laran moos, i Nia simu ona imi. Ita nia Maromak halo buat sira nee hotu liu husi Nai Jesus Kristu hodi Maromak nia Espiritu nia kbiit.

Uza ita nia isin lolon hodi foti aas Nai Maromak nia naran

¹² Ema balu dehan, "Ita iha direitu atu halo buat saida deit." Maibee nee laos dehan katak, buat hotu diak ba ita. Hau rasik mos lakohi atu buat ruma domina fali hau.* ¹³ Ema balu mos dehan, "Ita nia kabun iha para simu hakaan, hakaan nia fatin mak kabun. Entaun haan deit ba!" Maibee too loron ida Maromak sei halo buat rua nee la iha tiha. Ita nia isin laos para halo sala seksual, maibee para serbi Nai Jesus, i Nia mak Nain ba ita nia isin. ¹⁴ Bainhira ita nia isin nee mate, Maromak sei uza Nia kbiit hodi halo ita moris fila fali ho isin lolon foun, hanesan mos uluk Nia halo moris fali Nai Jesus husi mate.

¹⁵ Keta haluha katak, imi nia isin lolon hola parte iha Kristu. Entaun hau nia isin lolon nebee sai tiha ona Kristu nian nee, hau atu uza fali hodi baa hamutuk ho fetu luroon ka? La bele! ¹⁶ Imi hatene

* 5:6 Galásia 5:9 * 5:7 Ézodu (Keluaran) 12:5 * 5:8 Ézodu (Keluaran) 13:7; Deuteronomiu (Ulangan) 16:3
* 5:12-13 Deuteronomiu (Ulangan) 13:5, 17:7, 19:19, 22:21,24, 24:7 * 6:12 1 Korintu 10:23

ona katak, ema nebee foo nia aan ba fetu luroon, nia sai ona ida ho fetu nee. Tanba iha Livru Sagradu hakerek dehan, "Sira nain rua sai ona ida."* 17 Maibee ema nebee mak foo nia aan ba ita nia Nai, sai laran ida ho Nia.

18 Imi tenki halai dook husi sala seksual. Tanba see mak halo sala seksual, nia halo sala hasoru nia isin rasik, sala sel-seluk laos hasoru nia isin. 19 Keta haluha katak imi nia isin lolon hanesan uma kreda ba Espiritu Santu atu hela. Maromak rasik mak foo Nia Espiritu nee ba imi, i Nia Espiritu hela iha imi nia laran. Nee duni imi nia isin nee laos imi nian, maibee Maromak nian.* 20 Maromak sosa kotu tiha ona imi ho folin nebee karun. Nee duni imi tenki uza imi nia isin hodi foti aas Maromak nia naran.

7

Feen ho laen

1 Agora hau hakarak hataan buat nebee mak imi husu iha imi nia surat dehan, "Se mane la hola fetu, nee diak ka lae?" Diak duni. 2 Maibee iha ema barak halo sala seksual. Entaun diak liu mane ida-idak iha nia feen rasik i fetu ida-idak mos iha nia laen rasik.

3 Imi kaben nain sira tenki halo tuir imi nia obrigasaun nudar feen-laen. Laen la bele hadook aan husi nia feen, nunee mos feen la bele hadook aan husi nia laen.

4 Feen la bele dehan nia isin nee ninian rasik, tanba nia foo tiha ona ba nia laen. Nunee mos laen la bele dehan nia isin nee ninian rasik, tanba nia foo tiha ona ba nia feen. 5 Imi feen-laen sira la bele hadook aan ba malu. Maibee se karik imi desidi hamutuk atu hadook aan para bele foo aan ba orasaun durante tempu badak, entaun bele. Maibee bainhira tempu nee hotu ona, imi tenki hamutuk fali nudar feen-laen. Keta halo be Satanás tenta imi tanba imi la aguenta. 6 Hau hatete ida nee laos atu haruka imi hadook aan ba malu durante tempu badak, maibee atu foo lisensa deit. 7 Tuir loos hau hakarak para ema hotu-hotu moris hanesan hau, lalika kaben. Maibee hau hatene katak, Maromak foo kbiit ba ema balu atu la kaben, i foo kbiit ba ema seluk atu kaben.

8 Hau hakarak hatete ba klosan sira ho mos fetu faluk sira katak, diak liu imi hanesan hau, lalika kaben. 9 Maibee se imi senti la domina aan tan, diak liu imi kaben duke la aguenta tan ona.

10 Agora hau foo orden ba kaben nain sira. Orden nee laos husi hau rasik,

maibee husi Nai Jesus. Feen la bele soe nia laen. 11 Maibee se nia soe nia laen karik, nia la bele kaben tan ho ema seluk. Nia bele mesak nafatin, se lae, dame malu fali ho nia laen. Laen mos la bele soe nia feen.*

12 Agora hau koalia ba sira seluk. Ida nee husi hau, laos husi Nai Jesus. Se mane ida fiar ba Kristu i nia feen la fiar, maibee fetu nee hakarak atu sira moris hamutuk nafatin, la bele soe nia. 13 Nunee mos, se fetu ida fiar ba Kristu i nia laen la fiar, maibee mane nee hakarak atu sira moris hamutuk nafatin, la bele soe nia. 14 Tanba mane nebee la fiar ba Kristu nee, Maromak konsidera moos tanba nia laran ida ho nia feen. Nunee mos fetu nebee la fiar ba Kristu, Maromak konsidera moos tanba nia laen nebee fiar. Sira nia oan mos Maromak konsidera moos. Se laos nunee, sira nia oan hanesan fali ema jentiu. 15 Maibee se ema nebee la fiar ba Kristu hakarak husik nia kaben nebee fiar, entaun husik ba. Nia kaben nebee fiar nee livre ona. Tanba Maromak bolu imi atu moris iha pas ho hakmatek nia laran. 16 Feen sira nebee mak fiar, dala ruma imi bele lori imi nia laen ba Kristu para nia mos hetan salvasaun, maibee dala ruma mos lae. Nunee mos laen sira nebee mak fiar, dala ruma imi bele lori imi nia feen ba Kristu para hetan salvasaun, maibee dala ruma lae.

Ita tenki tuir dalam moris nebee Nai Maromak foo ba ita

17 Ita nia Nai foo ba ita ida-idak dalam moris nebee la hanesan. Balu kaben nain, balu klosan, balu sunat, balu lae, balu atan, balu livre. Nunee diak liu imi ida-idak tuir nafatin imi nia dalam moris uluk nian bainhira Maromak fo-foun bolu imi atu tuir Nia. Regra nee hau hanorin ba sarani sira iha nebee-nebee. 18 Ezemplu, se ema ida sunat ona bainhira Maromak bolu nia, keta buka dalam atu halakon fali sunat nee. Nunee mos ho ema nebee mak seidauk sunat bainhira Maromak bolu nia, lalika husu atu sunat. 19 Tanba sunat ka la sunat, nee la importante. Importante mak ita halo tuir Maromak nia ukun fuan. 20 Diak liu imi ida-idak tuir nafatin imi nia dalam moris uluk nian bainhira Maromak fo-foun bolu imi atu tuir Nia.

21 Karik uluk Maromak bolu imi atu tuir Nia, imi ema nia atan, la buat ida. Maibee se imi nia patraun bele husik imi sai livre husi atan, diak liu tan. 22 Keta haluha, bainhira Maromak bolu ema ida atu tuir Nai Jesus, Nia la haree ba ema nee atan ka laos atan. Se ema nee atan ba patraun ida,

* 6:16 Jénesis (Kejadian) 2:24 * 6:19 1 Korintu 3:16; 2 Korintu 6:16 * 7:11 Mateus 5:32, 19:9; Marcos 10:11-12;

iha Nai Jesus nia oin, nia livre. Se nia laos atan ba ema, nia sai fali atan ba Kristu.²³ Maromak sosa kotu tiha ona imi ho folin nebee karun. Nee duni imi la bele sai tan atan ba ema seluk.

²⁴ Entaun maun-alin sira, iha imi nia moris hamutuk ho Maromak, diak liu imi ida-idak moris nafatin hanesan uluk bainhira Maromak bolu imi atu tuir Nai.

Lia menon ba ema nebee mak la kaben

²⁵ Imi husu hau kona ba ema nebee mak seidauk kaben. Ita nia Nai la foo hatene hau kona ba buat nee. Maibee tanba Nai Maromak nia laran luak mai hau mak hau sai ema ida nebee imi bele konfia. ²⁶ Tuir hau nia hanoin, diak liu klosan sira sai klosan nafatin tanba agora dadauk mundu nakonu ho terus oi-oin. ²⁷ Imi nebee iha feen, la bele fahe malu ho nia. Imi nebee la iha feen, lalika buka dalan atu kaben. ²⁸ Maibee se imi kaben, nee la sala ida. Nunee mos se fetu klosan kaben, la sala ida. Maibee ema nebee mak kaben sei hetan susar oi-oin iha mundu nee, i hau hakarak atu imi la bele hetan susar nunee.

²⁹ Maun-alin sira, hau nia hanoin nunee: Tempu besik hotu ona. Nunee komesa agora, ema nebee iha feen la bele hanoin deit nia feen. ³⁰ Ema nebee tanis la bele hanoin deit nia laran tristi nee. Ema nebee haksolok la bele hanoin deit nia haksolok nee. Ema nebee sosa sasaan la bele hanoin deit nia sasaan nee. ³¹ Ema nebee halo saida deit iha mundu nee la bele laran metin ba buat sira nee. Tanba la kleur tan mundu nebee ita haree dadauk nee la iha ona.

³² Hau lakohi atu imi preokupa kona ba buat oi-oin. Mane nebee la kaben, nia preokupa liu ba ita nia Nai, nia hakarak halo haksolok ita nia Nai nia laran. ³³ Maibee mane nebee iha feen, nia preokupa liu ba moris iha mundu nee, nia hakarak halo haksolok nia feen nia laran. ³⁴ Nee halo nia hanoin fahe ba rua. Nunee mos fetu nebee nia laen la iha ona ka fetu nebee sei klosan, nia preokupa liu ba ita nia Nai, nia hakarak foo nia isin ho klamar tomak ba ita nia Nai. Maibee fetu nebee iha laen, nia preokupa liu ba moris iha mundu nee, nia hakarak halo haksolok nia laen nia laran. ³⁵ Hau foo hanoin buat sira nee ba imi atu ajuda imi, laos atu bandu imi kaben ka la kaben. Hau hakarak atu imi moris tuir dalan nebee loos hodi serbi ita nia Nai ho laran tomak.

³⁶ Ba mane nebee troka prenda ona, se nia hakarak atu kaben ona tanba nia senti la aguenta tan i fetu nebee nia atu kaben mos tinan boot ba dadauk, entaun kaben

deit ba. Nee la sala ida. ³⁷ Maibee se nia desidi atu la kaben, nee mos buat diak ida. Naran katak nia bele domina aan, i nia rasik mak foti desizaun nee, laos ema seluk mak obriga. ³⁸ Nunee, se nia kaben ho nia namorada nee, nia halo buat nebee loos. Maibee se nia desidi atu la kaben, nee diak liu tan.

³⁹ Fetu nebee kaben ona, nia sai ida deit ho nia laen durante nia laen sei moris. Maibee se nia laen mate, nia bele kaben fali, naran katak nia laen ida foun nee mos fiar ba Nai Jesus. ⁴⁰ Tuir hau nia hanoin, se fetu faluk nee la kaben fali, nee diak liu tan. Hau hanoin liafuan nee mai husi Maromak nia Espiritu.

8

Kona ba naan nebee ema hamulak tiha ba lulik

¹ Agora hau hakarak koalio kona ba naan nebee mak ema hamulak tiha ba lulik. Ita sarani sira senti aan dehan ita hotu hatene ona kona ba buat nee. Baibain ema nebee hatene buat ruma, nia foti aan, maibee ema nebee iha domin, hametin nia maluk nia fiar. ² Ema nebee fiar aan dehan hatene ona buat ruma, afinal nia seidauk hatene lo-loos. ³ Maibee ema nebee hadomi Maromak, ema nee mak Maromak konhese.

⁴ Agora, kona ba naan nebee mak ema hamulak tiha ba lulik: Ita hotu hatene katak, lulik nebee ema adora iha mundu nee la vale buat ida. Tanba Maromak nee ida deit, la iha tan maromak seluk.^{*} ⁵ Ema adora buat bar-barak iha lalehan ho iha rai hanesan fali sira nia nai. Sira dehan buat sira nee mak sira nia maromak. ⁶ Maibee ba ita sarani sira, Maromak ida deit, Nia mak ita hotu nia Aman. Nia mak huun ba buat hotu-hotu, i ita moris atu serbi Nia. Ita nia Nai mos ida deit, Nia mak Jesus Kristu. Bainhira mundu seidauk iha, Maromak foo fiar ba Kristu atu halo lalehan ho rai ho buat hotu-hotu iha laran, ita mos hetan moris liu husi Nia.

⁷ Maski nunee sarani balu seidauk kom-priende too iha nebaa. Uluk sei jentiu, sira toman ona adora lulik. Nunee se sira haan naan nebee mak ema hamulak tiha ona ba lulik, sira hanoin dehan sira mos tama hotu iha nebaa. Sira senti sira halo sala, tanba sira nia laran ru-rua. ⁸ Maibee hajaan la bele lori ita hakbesik ba Maromak. Ita haan mos, la halo ita sai diak, la haan mos, la halo ita sai aat.

⁹ Maski nunee kuidadu. O livre atu haan naan saida deit, maibee keta halo be o uza o nia liberdade nee halo fali o nia

* 8:4 Deuteronomiu (Ulangan) 4:35,39, 6:4

maluk sarani nebee sei laran ru-rua monu ba sala. ¹⁰ O hatene katak haan naan nebee mak ema hamulak tiha ba lulik la sala. Maibee se ema nebee duvida hela haree o haan naan iha uma lulik, nia mos bele brani atu haan, maski nia hanoin katak sala karik. ¹¹ Nunee ho buat nebee o hatene nee, o estraga fali o nia maluk sarani nebee mak laran ru-rua. Afinal Kristu mos mate ba nia. ¹² Bainhira o halo sala hanesan nee hasoru o nia maluk sarani, o halo kanek nia laran nebee mak ru-rua nee, i o halo sala mos hasoru Kristu. ¹³ Entaun, se naan nebee hau haan nee halo hau nia maluk monu ba sala, hau prontu atu la haan naan tan. Tanba hau lakohi halo hau nia maluk monu.

9

Paulo lakohi uza nia direitu nudar apostolu

¹ Imi hanoin hau laos livre atu halo saida deit mak loos ka? Imi hanoin hau nee laos apostolu ka? Imi hanoin hau nunka haree ita nia Nai Jesus ka? Hau haree duni ho matan rasik! I liu husi hau nia servisu mak imi sira nee fiar ba Nai Jesus. ² Maski iha ema balu la rekonhese hau nudar apostolu, maibee ba imi, hau nee apostolu duni. Hau nia rezultadu servisu mos hatudu katak hau nee apostolu, tanba liu husi hau nia servisu mak imi fiar ba Nai Jesus.

³ Ba ema sira nebee foo sala hau, hau hakarak hataan nunee: ⁴ Imi hanoin dehan hau ho Barnabé la iha direitu atu imi foo haan-hemu ami ka? Ami iha duni direitu. ⁵ Imi hanoin dehan ami la iha direitu atu kaben ho feto sarani hodi akompanha ami ka? Afinal Pedro ^{*} ho apostolu sira seluk ho mos Nai Jesus nia alin sira lori sira nia kaben akompanha sira. ⁶ Imi hanoin hau ho Barnabé deit mak tenki servisu hodi sustenta ami nia aan ka? ⁷ Hanoin took. Soldadu nebee halo funu, nia la selu nia hanaan rasik. Ema nebee kuda uvas, nia bele haan nia fuan. Ema nebee hakiak bibi, nia bele hemu bibi nee nia susu been.

⁸ Hau koalia nunee laos tuir ita ema nia hanoin deit. Moisés nia lei mos foo hatene hanesan nee. ⁹ Iha lei nee hakerek dehan, "Se uza karau hodi halao servisu ruma, la bele kesi niaibun, atu nunee nia bele haan." ^{*} Maromak hanoin deit karau nee ka, ¹⁰ Nia mos hanoin ita ema? Loos duni, liafuan nee hakerek ba ita. Tanba ema nebee mak halai natar ho ema nebee mak

sama hare, sira hotu laran metin katak too ikus sira sei simu sira nia parte. ¹¹ Nunee mos ami nebee kuda Maromak nia liafuan iha imi nia laran, ami iha direitu atu imi foo haan-hemu ami. ^{*} ¹² Ema seluk nebee hanorin imi, sira iha direitu atu imi foo haan-hemu. Saa tan ami. Ami nia direitu liu fali sira! Maski nunee ami nunka uza ami nia direitu nee. Ami hanoin diak liu simu susar saida deit, tanba se ami husu karik, keta halo be taka fali dalan ba ema atu simu Liafuan Diak kona ba Kristu.

¹³ Imi hatene katak, nai lulik sira nebee mak serbi iha uma kreda boot, sira mos husi oferta nebee mak ema lori. I sira nebee serbi iha meza sakrifisiu, sira bele haan naan husi animal nebee mak ema lori. ^{*} ¹⁴ Nunee mos ita nia Nai foo orden dehan, ema nebee iha knaar hodi foo sai Liafuan Diak, sira bele moris husi sira nia servisu nee. ^{*}

¹⁵ Maski hau iha direitu, maibee hau nunka husu atu ema selu hau nia kolen. Hau mos la haruka surat nee ba imi atu husu imi foo buat ruma. Mai hau, diak liu hau mate duke hau husu! Tanba se hau husu, oinsaa mak hau bele gaba aan dehan hau foo sai Liafuan Diak ho gratis? ¹⁶ Maibee kona ba foo sai Liafuan Diak, hau la bele gaba aan, tanba Maromak mak haruka hau halo ida nee. Se hau la halo tuir, hau sei terus! ¹⁷ Se karik hau rasik mak hakarak atu foo sai Liafuan Diak nee, entaun hau bele hein atu simu hau nia kolen. Maibee Maromak mak foo fiar mai hau atu halao servisu nee. Nunee hau la hein atu simu buat ida, tanba hau halo tuir deit buat nebee mak Nia foo mai hau. ¹⁸ Entaun hau sei hetan saida hodi selu hau nia kolen? Buat nebee hau hetan mak nee: Hau bele haksolok foo sai Liafuan Diak ho gratis. Nee mak bainhira hau foo sai Liafuan Diak, hau nunka husu atu simu hau nia direitu.

¹⁹ Hau livre, laos ema ida nia atan. Maski nunee hau halo hau nia aan sai atan ba ema hotu atu nunee hau bele manaan ema barak liu tan hodi tuir Kristu. ²⁰ Ba ema Judeu, bainhira hau hamutuk ho sira, hau halo hau nia aan hanesan ema Judeu, atu nunee bele manaan sira. Ba ema nebee kaer metin Moisés nia lei, bainhira hau hamutuk ho sira, hau halo hau nia aan hanesan ema nebee kaer metin lei nee. Afinal hau laos moris iha lei nia okos, maibee hau halo nunee atu hau bele manaan sira. ²¹ Ba ema jentiu nebee la hatene Moisés nia lei, hau halo hau nia aan hanesan ema nebee mak la hatene lei nee,

^{*} 9:5 Iha nee Paulo hakerek "Cefas". Cefas nee Pedro nia naran seluk. ^{*} 9:9 Deuteronomíu (Ulangan) 25:4; 1 Timóteo 5:18 ^{*} 9:11 Roma 15:27 ^{*} 9:13 Deuteronomíu (Ulangan) 18:1 ^{*} 9:14 Mateus 10:10; Lucas 10:7

atu nunee bele manaan sira. Maibee hau la haluha Maromak nia lei, hau hakruuk ba Kristu nia ukun fuan.* ²² Ba ema nebee fraku, hau mos sai fraku, atu nunee bele manaan sira. Nunee ba see-see deit, hau halo hau nia aan hanesan sira, hau pruntu halo saida deit atu bele lori sira balu ba salvasaun. ²³ Hau halo buat sira nee hotu atu ema barak bele moris tuir Liafuan Diak. Liu husi nee hau hetan bensaun hamutuk ho sira.

²⁴ Bainhira ema halai taru, ema barak halai, maibee ida deit mak manaan premiu. Tanba nee, imi tenki halai makaas atu imi bele hetan premiu nee. ²⁵ Ema hotu nebee mak atu tama kompetisaun, sira tenki treinu sira nia aan ho disiplin. Sira halo nunee atu bele manaan premiu ida nebee la dura. Maibee ita nee treinu ita nia aan atu hetan premiu ida nebee dura tinan ba tinan. ²⁶ Nunee hau la halai arbiru. Se kompara ho kompetisaun tuku malu, hau laos tuku mamuk deit. ²⁷ Hau treinu makaas hau nia aan, too hau domina hau nia aan tomak. Se lae, hau foo sai Liafuan Diak ba ema, maibee too ikus hau rasik la simu premiu.

10

Keta adora lulik

¹ Maun-alin sira, keta haluha ita nia bei-ala sira nia istoria. Uluk bainhira sira iha rai fuik maran, sira hotu lao iha kalohan ida nia okos, i sira hotu lao hakur tasi.* ² Liu husi kalohan ho tasi nee, bele dehan sira hotu simu batizmu atu sai Moisés nia ema. ³ Sira hotu haan hahaan nebee mak Maromak nia Espiritu foo.* ⁴ Sira hotu hemu bee nebee mak Maromak nia Espiritu foo ba sira. Bee nee sai husi fatuk boot ida nebee akompanha sira. Fatuk nee mak Kristu.* ⁵ Maski nunee sira barak mak la halo haksolok Maromak nia laran, nunee too ikus sira mate namkari iha rai fuik maran.*

⁶ Buat nebee akontese ba ita nia bei-ala sira nee hanesan lisaun ida mai ita, atu keta husik hahalok aat domina fali ita nia hanoin.* ⁷ La bele adora fali lulik hanesan sira balu. Iha Livru Sagradu hakerek dehan, "Sira halo festa haan-hemu, depois komesa bidu-tebe hodi foti aas sira nia

estatua lulik."* ⁸ Ita la bele halo sala seksual hanesan sira balu. Tanba sira nia hahalok nee mak ema rihun rua-nulu resin tolu mate iha loran ida deit.* ⁹ Ita la bele koko Kristu hanesan sira balu. Tanba sira nia hahalok nee mak samea tata mate tiha sira.* ¹⁰ Ita mos la bele murmura hela deit hanesan sira balu. Tanba sira nia hahalok nee mak Maromak haruka Nia anju ida mai oho sira. Anju ida nee mak baibain lori kastigu husi Maromak.*

¹¹ Buat nebee akontese ba sira nee hanesan lisaun ida mai ita atu la bele halo tuir sira. I ema hakerek para foo hanoin mai ita nebee moris iha tempu ikus.

¹² Entaun se imi hanoin dehan imi hamriik metin, kuidadu atu imi la bele monu. ¹³ Bainhira imi hasoru tentasaun, keta haluha katak, ema seluk hasoru uluk tiha ona tentasaun nebee hanesan. Maromak mos sempre kumpri Nia liafuan. Nia sei la husik imi atu hasoru tentasaun nebee liu fali imi nia forsa. Maibee bainhira imi hasoru tentasaun, Nia sei hatudu dalan ba imi, atu imi bele hamriik nafatin.

¹⁴ Nee duni maluk doben sira, halai sees tiha husi buat adora lulik nee.

¹⁵ Imi ema nebee matenek. Entaun imi rasik mak tetu hau nia liafuan nee.

¹⁶ Bainhira ita halibur hamutuk hodi selibra Kristu nia mate, ita foo agradese ba kopu ho tua, depois hemu. Nee hatudu katak, ita hola parte iha Kristu nia raan. Nunee mos bainhira ita silu paun hodi haan, ita hola parte iha Kristu nia isin.* ¹⁷ Ita hotu haan husi paun fuan ida.

Nunee, maski ita barak, maibee ita hotu sai hanesan isin lolon ida deit, tanba paun nebee ita haan nee ida deit. ¹⁸ Hanoin took. Ema Israel baibain oho animal halo sakrifisiu ba Maromak iha meza sakrifisiu. Bainhira sira haan naan nee, sira hotu sai laran ida ho Maromak.*

¹⁹ Hau koalia nunee, keta halo be imi hanoin sakrifisiu nebee mak ema foo ba estatua lulik iha folin buat ruma ka, lulik nee iha kbiit. ²⁰ Lae! Maibee saida mak ema jentiu sira foo ba iha lulik nee, sira foo ba diabu, laos foo ba Maromak. I hau lakohi atu imi hola parte iha diabu sira nee.* ²¹ Imi nebee hemu tiha ona tua husi Nai Jesus nia kopu, la bele hemu tan tua husi diabu nian. Imi nebee haan tiha ona

* **9:21** Mateus 22:34-40; Marcos 12:28-34; Lucas 10:25-28; 1 Korintu 13:1-8 * **10:1** Iha Moisés nia tempu, Maromak lori povu Israel sai husi rai Ejitu liu husi rai fuik maran. Maromak uza kalohan ida nebee lao iha povu nia oin hodi hatudu dalan ba sira. Too iha Tasi Mean, Maromak fahé tiha tasi nee ba rua, atu nunee sira hotu bele liu iha klanan too tasi sorin ba. * **10:1** Ézodu (Keluaran) 13:21-22, 14:22-29 * **10:3** Ézodu (Keluaran) 16:35 * **10:4** Ézodu (Keluaran) 17:6; Númerus (Bilangan) 20:11 * **10:5** Númerus (Bilangan) 14:29-30 * **10:6** Númerus (Bilangan) 11:4 * **10:7** Ézodu (Keluaran) 32:6 * **10:8** Númerus (Bilangan) 25:1-18 * **10:9** Númerus (Bilangan) 21:5-6 * **10:10** Númerus (Bilangan) 16:41-49 * **10:16** Mateus 26:27-28; Marcos 14:22-24; Lucas 22:19-20 * **10:18** Levitiku (Imamat) 7:6 * **10:20** Deuteronomiu (Ulangan) 32:17

iha Nai Jesus nia meza, la bele haan tan iha diabu nian. ²² Ita brani provoka Nai Jesus ka? Ita senti ita nia aan forti liu fali Nia ka?*

Kona ba hakaan nebee mak ema hamulak tiha ba lulik

²³ Ema balu dehan, "Ita iha direitu atu halo buat saida deit." Maibee nee laos dehan katak, buat hotu diak ba ita. I laos buat hotu bele hametin ita nia maluk nia fiar.* ²⁴ La bele buka diak ba o nia aan rasik, maibee buka diak ba ema seluk.

²⁵ Se sosa naan iha merkadu, lalika husu, naan nee keta hamulak tiha ona ba lulik karik. Lalika tauk atu haan, ²⁶ tanba iha Livru Sagradu hakerek dehan, "Mundu ho buat hotu-hotu iha mundu nee, Nai Maromak nian."*

²⁷ Se iha ema jentiu ruma konvida imi baa haan iha nia uma, i imi hakarak baa, entaun baa deit. Haan saida deit mak sira foo ba imi, lalika husu, naan nee keta hamulak tiha ona ba lulik karik. ²⁸ Maibee karik ema ida mai foo hatene dehan, "Naan nee ema hamulak tiha ona ba lulik." Se nunee, diak liu lalika haan, tanba tuir ema nee nia hanoin, sarani sira la bele haan naan hanesan nee. ²⁹ Maski imi rasik hanoin katak haan naan nee la sala, maibee halo tuir deit ema nee nia hanoin ba.

Nusaa mak hau tenki tuir fali ema seluk nia hanoin? Afinal hau livre atu haan saida deit! ³⁰ Nusaa mak bainhira hau haan, ema foo sala fali hau? Afinal hau foo agradesese tiha ona ba Maromak mak foin haan.

³¹ Entaun, atu imi haan ka hemu ka halo saida deit, halo buat sira nee hotu para foti aas Maromak nia naran. ³² La bele halo ema seluk monu ba sala. Atu ema Judeu, ka ema nebee laos Judeu, ka Maromak nia povu, keta halo sira monu. ³³ Maibee halo hanesan hau. Hau koko atu halo haksolok ema hotu nia laran iha buat hotu. Hau laos buka diak ba hau nia aan, maibee buka diak ba ema barak, atu sira mos hetan salvasaun.

11

¹ Halo tuir hau nia ezemplu, hanesan mos hau halo tuir Kristu nia ezemplu.*

Regra ba ema nebee halo orasaun iha publiku

² Hau gaba imi tanba imi sempre hanoin hau i sempre halo tuir hanoin nebee hau foo tutan ona ba imi. ³ Agora hau hakarak atu imi kompriende buat tuir mai nee: Mane sira nia ulun mak Kristu, feen sira nia ulun mak sira nia laen, i Kristu nia ulun mak Maromak.

⁴ Se mane ida halo orasaun ka foo tutan Maromak nia lia menon, nia la bele taka ulun. Se lae nia la hatudu respeitu ba Kristu nudar nia ulun. ⁵ Maibee bainhira fetu halo orasaun ka foo tutan Maromak nia lia menon, nia tenki taka nia ulun. Se lae, nia la hatudu respeitu ba nia laen nudar nia ulun. Nia hanesan fali fetu nebee mak ema koi tiha nia ulun halo molik. ⁶ Se iha fetu ida lakohi taka nia ulun para hatudu respeitu ba nia laen, diak liu nia koi tiha nia fuuk halo molik. Maibee se nia senti nia ulun molik nee halo moe nia, diak liu nia taka nia ulun.

⁷ Mane la prezisa taka nia ulun, tanba Maromak halo mane hanesan Nia Aan, nunee mane hatudu sai Maromak nia kbiit boot. Maibee fetu hatudu sai mane nia kbiit.* ⁸ Bainhira Maromak halo mundu nee, Nia halo fetu husi mane, laos halo mane husi fetu. ⁹ I Nia halo fetu foo ba mane, laos halo mane foo ba fetu.* ¹⁰ Tanba nee, fetu tenki taka nia ulun hodi hatudu katak nia iha direitu atu halo orasaun i hatoo Maromak nia lia menon.* Se lae anju sira la gosta. ¹¹ Maibee ba ita nebee laran ida ho Nai Jesus, fetu ho mane la bele lao ida-idak nian. ¹² Tanba uluk liu, Maromak halo fetu husi mane, maibee husi tempu nebaa too agora, mane hotu-hotu mai husi fetu. I buat hotu-hotu mai husi Maromak.

¹³ Imi rasik tenki tetu di-diak: Se fetu la taka nia ulun bainhira nia halo orasaun ba Maromak, nee diak ka lae? ¹⁴ Iha mundu nee ita baibain haree, se mane nia fuuk naruk hanesan fetu, nee moe boot ida. ¹⁵ Maibee se fetu nia fuuk naruk, nee furak loos, tanba Maromak foo fuuk naruk atu taka nia ulun.

¹⁶ Se ema ruma hakarak atu diskuti malu kona ba buat nee, hau hakarak hatete deit, ami baibain halo hanesan nee, nunee mos Maromak nia povu iha fatin sel-seluk.

Bainhira simu komunhaun, la bele hadau malu

¹⁷ Agora hau hakarak hatete tan buat ida. Iha buat nee hau la gaba imi, tanba

* **10:22** Deuteronomiu (Ulangan) 32:21 * **10:23** 1 Korintu 6:12 * **10:26** Salmus (Mazmur) 24:1 * **11:1** 1 Korintu 4:16; Filipi 3:17 * **11:7** Jénesis (Kejadian) 1:26-27 * **11:9** Jénesis (Kejadian) 2:18-19 * **11:10** Paulo hakerek dehan fetu tenki taka nia ulun hanesan "sinal autoridade nian". Matenek nain sira balu dehan, sinal nee hatudu katak feen hakruuk ba nia laen nia autoridade. Balu dehan, sinal nee hatudu katak feen iha autoridade atu halo orasaun i hatoo Maromak nia lia menon.

bainhira imi sarani sira halibur hamutuk, imi nia hahalok laduun ajuda ema, maibee halo susar fali sira.

¹⁸ Primeiru, hau rona katak, bainhira imi halibur hamutuk, imi halo grupu keta-ketak. Hau hanoin informasaun nee balu loos, ¹⁹ tanba hanoin la hanesan sempre iha. Husi nee mak ema bele haree, see mak halo tuir Maromak nia hakarak, i see mak la halo tuir.

²⁰ Maibee bainhira imi haan hamutuk atu selebra Nai Jesus nia mate, buat nebee imi halo nee laos halo hodi hanoin ita nia Nai. ²¹ Tanba imi haan, la hein malu. Nunee balu la hetan hahaha too hamlaha, i balu haan bosu i hemu too lanu. ²² Imi halo saida mak nee? Imi la iha uma rasik atu haan-hemu ka? Keta halo be imi hakarak estraga sarani sira nia naran ka imi hakarak halo moe ema kiak. Hau atu dehan tan saida? Hau atu gaba imi nia hahalok nee ka? Lae liu!

Haan paun i hemu tua hodi selebra Nai Jesus nia mate

(Mateus 26:26-29; Marcos 14:22-25; Lucas 22:14-20)

²³ Hanorin tuir mai hau simu husi Nai Jesus rasik, i hau mos foo tutan tiha ona ba imi. Iha kalan ikus, molok ema atu faan Nai Jesus ba Nia inimigu, Nia foti paun ²⁴ hodi agradeba ba Maromak. Nia silu paun nee hodi hatete, "Nee Hau nia isin, Hau foo hodi salva imi. Halo hanesan nee nafatin hodi hanoin Hau." ²⁵ Nunee mos bainhira sira haan hotu ona, Nia foti tan tua kopu ida hodi dehan, "Tua nee hatudu Maromak nia promesa foun nebee Nia halo liu husi Hau nia raan. Bainhira deit mak imi hemu tua hanesan nee, imi tenki hanoin Hau."* ²⁶ Entaun bainhira deit mak imi haan paun ho hemu tua hanesan nee, imi foo sai ita nia Nai nia mate. Imi halo nunee nafatin too loron nebee Nia fila fali mai husi lalehan.

Se la konsidera Nai Jesus nia mate, lalika simu komunhaun

²⁷ Nee duni ema nebee mak haan ita nia Nai nia paun ho hemu Nia tua nee maibee la foo folin, ema nee halo sala hasoru Nai Jesus nia isin ho raan. ²⁸ Tanba nee, ema ida-ida tenki hatene tuir nia aan lai mak foin nia haan paun i hemu tua nee. ²⁹ Tanba ema nebee haan-hemu la konsidera Nai Jesus nia isin, nia rasik husu kastigu ba nia aan. ³⁰ Nee mak ema barak iha imi nia klanan moras ho fraku, i balu mos mate tiha ona.

³¹ Maibee se ita rasik hatene tuir ita nia aan, entaun ita la hetan kastigu. ³² Se ita

nia Nai kastigu ita agora, nee para hanorin ita, atu nunee iha loron ikus bainhira Maromak kastigu ema aat sira iha mundu nee, ita la simu kastigu hamutuk ho sira.

³³ Entaun maun-alin sira, bainhira imi halibur hamutuk hodi selebra Nai Jesus nia mate, imi haan tenki hein malu. ³⁴ Se imi hamlaha karik, haan lai buat ruma iha uma, atu nunee imi halibur hamutuk, la bele hetan Maromak nia kastigu.

Hau nia lia menon seluk, hau too iha nebaa mak hau foo.

12

Espiritu Santu foo kbiit oi-oin mai ita atu ajuda ema seluk

¹ Maun-alin sira, hau hakarak atu imi kompriende kbiit nebee mak Maromak nia Espiritu foo ba ita ida-idak atu halao Maromak nia servisu. ² Imi hatene katak, uluk imi seidauk konhese Maromak, imi nar-naran tuir buat nebee lori imi lao sala dalan, too imi adora fali buat lulik, maski buat lulik sira nee la hatene koalia. ³ Tanba nee, hau foo hanoin ba imi nunee: Ema nebee Maromak nia Espiritu domina mak foin bele dehan, "Jesus hau nia Nai." Ema nee nunka bele foo malisan ba Jesus, tanba Espiritu Santu domina hela nia.

⁴ Ita simu kbiit oi-oin, maibee Espiritu ida deit mak foo. ⁵ Ita simu servisu oi-oin, maibee ita serbi Nai ida deit.

⁶ Ita simu knaar oi-oin, maibee Maromak ida deit mak tulun ita atu halo knaar nee. ⁷ Maromak hatudu sai Nia Espiritu liu husi ita ida-idak nia moris atu ia bele tulun ema seluk. ⁸ Ema balu, Maromak nia Espiritu foo kbiit atu foo sai Maromak nia dalan atu ema bele kompriende. Iha ema seluk, Espiritu nee foo kbiit atu foo sai liafuan matenek husi Maromak. ⁹ Iha ema balu, Espiritu foo kbiit atu fiar metin ba Jesus Kristu. Iha tan balu mak Espiritu nee foo kbiit atu kura ema moras. ¹⁰ Ema balu simu kbiit atu halo milagre oi-oin. Ema balu simu kbiit atu foo tutan Maromak nia lia menon. Ema balu simu kbiit atu bele hatene, Espiritu nebee mak Maromak nian, espiritu nebee mak lae. Iha tan ema balu simu kbiit atu koalia lian oi-oin nebee sira nunka aprende, i ema seluk tan simu kbiit atu sai durbasa ba liafuan sira nee. ¹¹ Buat sira nee hotu, Espiritu ida deit mak halo. Nia foo kbiit ba ita ida-idak tuir Nia hakarak rasik.*

Sarani sira hanesan isin lolon ida ho parte oi-oin

¹² Hau foo ezemplu ida husi ema nia isin lolon. Isin lolon ida iha parte oi-oin. Maski

iha barak, maibee parte sira nee hamutuk isin lolon ida deit. Nunee mos Kristu nia povu.¹³ Atu ema Judeu ka laos Judeu, atu atan ka laos atan, ita hotu simu batizmu ho Espiritu nebee hanesan. Nunee Nia halo ita hotu sai hanesan isin lolon ida deit. Espiritu nee hanesan bee nebee Maromak foo mai ita hotu hemu.

¹⁴ Loos duni, ita nia isin lolon laos parte ida deit, maibee iha parte barak. ¹⁵ Se karik ita nia ain dehan, "Hau nee laos liman. Nunee hau la halo parte o nia isin lolon." Maska nia koalialia nunee, maibee nia tama nafatin iha isin lolon nee. ¹⁶ Se karik ita nia tilun dehan, "Hau nee laos matan. Nunee hau la halo parte o nia isin." Maska nia koalialia nunee, maibee nia tama nafatin iha isin lolon nee. ¹⁷ Hanoin took ba! Se karik ita nia isin lolon tomak matan deit, oinsaa mak bele rona? Se ita nia isin lolon tomak tilun deit, oinsaa mak bele horon buat ruma?

¹⁸ Maibee Maromak halo parte ida-idak tau iha nia fatin, tuir Maromak nia hakarak rasik. ¹⁹ Se iha parte ida deit, entaun laos isin lolon ona! ²⁰ Iha parte barak, maibee isin lolon ida deit.

²¹ Ita nia matan la bele hatete ba ita nia liman, "Hau la prezisa o." I ita nia ulun la bele hatete fali ba ita nia ain, "Hau la prezisa o." ²² Iha ita nia isin lolon, iha parte balu mak ita konsidera fraku, afinal parte sira nee mak importante liu. ²³ Iha parte balu mak ita konsidera laduun iha folin, maibee parte hirak nee mak ita kuidadu liu. Iha parte balu mak ita haree ba laduun furak, parte hirak nee mak ita foo hatais halo furak. ²⁴ Maibee parte nebee ita haree ba furak ona, laduun prezisa atu ita tau matan.

Entaun Maromak tau parte ida-idak tuir nia fatin, i Nia foo folin liu ba parte nebee mak ema konsidera laduun iha folin. ²⁵ Nia halo nunee atu parte hotu-hotu iha ita nia isin lolon bele haree malu diak, i tau matan ba malu. ²⁶ Se parte ida hetan terus, hotu-hotu senti. Se parte ida simu respeitu, hotu-hotu kontenti.

²⁷ Nunee mos imi. Imi hotu hanesan Kristu nia isin lolon, imi ida-idak halo parte iha Nia isin nee. ²⁸ Husi ita sarani sira, Maromak foti ema atu halo servisu oi-oin. Primeiru apostolu, segundu profeta, terseiru mestri. Nia mos hili ema balu atu halo milagre oi-oin, balu tan simu kbiit atu kura ema nia moras oi-oin, balu hatene ajuda ema, balu iha kbiit atu lidera ema

seluk, i balu bele koalialia lian oi-oin nebee sira nunka aprende.^{*}

²⁹ Ita hotu-hotu sai apostolu ka? Ita hotu sai profeta ka? Ita hotu sai mestri ka? Ita hotu halo milagre ka? ³⁰ Ita hotu simu kbiit atu kura ema nia moras ka? Ita hotu hatene koalialia lian oi-oin nebee ita nunka aprende ka? Ita hotu bele sai durbasa ba liafuan sira nee ka? Lae! ³¹ Entaun, imi tenki husu ba Maromak ho laran tomak atu imi simu kbiit nebee mak folin boot liu.

Agora hau hakarak hatudu ba imi dalan nebee mak diak liu tan.

13

Domin lo-loos

¹ Se karik hau bele koalialia lian oi-oin, atu ema nia lian ka anju nia lian, maibee hau la iha domin, hau nia liafuan mamuk deit, hanesan tambor nebee tarutu ka sinu nebee lian arbiru. ² Se karik hau iha kbiit atu foo tutan Maromak nia lia menon, hau kompriende Nia segredu hotu, hau hatene buat hotu, i hau fiar makaas too hau bele muda foho, maibee hau la iha domin, hau la iha folin ida.^{*} ³ Se karik hau fahe hau nia riku-soin tomak ba ema kiak, ka entrega hau nia aan atu ema sunu mutuk,^{*} maibee hau la iha domin, hau la manaan buat ida.

⁴ Domin nee pasiensia, domin nee laran diak, domin la laran moras ba ema, domin la gaba aan, domin la foti aan. ⁵ Domin konsidera ema seluk, domin lakohi manaan mesak deit, domin la hirus lalais, domin la hatene rai odi. ⁶ Domin la haksolok bainhira ema halo aat, maibee haksolok ho buat nebee mak loos. ⁷ Domin tahan nafatin buat hotu, fiar nafatin, hein ho laran metin nafatin, i aguenta nafatin.

⁸ Domin nunka hotu nunka remata. Maibee kbiit nebee Espiritu foo ba ita, bainhira mundu remata nia la prezisa tan. Ema sei la foo tutan Maromak nia lia menon tan, sira la simu tan kbiit atu koalialia lian oi-oin, i buat nebee sira hatene, sei la iha tiha. ⁹ Tanba agora ita hatene parte balu deit, i profeta nebee foo tutan Maromak nia lia menon mos foo parte balu deit. ¹⁰ Maibee aban-bainrua Maromak sei halo buat hotu-hotu kompletu. Iha loron nee, buat nebee la kompletu, sei lakon.

¹¹ Uluk hau sei kiik, hau koalialia hanesan labarik, kompriende hanesan labarik, hanoin hanesan labarik. Maibee bainhira hau boot ona, hau husik tiha hahalok labarik nian.

^{*} **12:12** Roma 12:4-5 ^{*} **12:28** Ézezu 4:11 ^{*} **13:2** Mateus 17:20, 21:21; Marcos 11:23 ^{*} **13:3** Kopia surat nee husi tempu antigu barak. Balu dehan, "entrega hau nia aan atu ema sunu mutuk". Balu dehan, "sakrifika Hau nia aan atu hau bele gaba aan".

¹² Saida mak ita agora dadauk haree nee, la moos, hanesan ema nebee haree nia lalatak iha vidru. Maibee too loron ida ita sei haree mo-moos, oin ho oin. Agora hau hatene buat balu deit, maibee aban-bainrua hau sei hatene mo-moos, hanesan mos Maromak agora hatene mo-moos hau.

¹³ Entaun, iha buat tolu mak sei hela nafatin, nee mak fiar, esperansa ho domin. Husi buat tolu nee, ida importante liu mak domin.

14

Diak liu foo tutan Maromak nia lia menon duke koalia lian oi-oin husi Espiritu Santu

¹ Hakaas aan atu hadomi ema. I husu ho laran atu Maromak nia Espiritu foo kbiit ba imi para bele halao Maromak nia servisu. Liu-liu husu nafatin kbiit hodi foo tutan Maromak nia lia menon.

² Tanba ema nebee hetan kbiit atu koalia lian oi-oin nebee nia nunka aprende, nia laos koalia ba ema, tanba ema ida la kompriende. Maromak nia Espiritu halo nia koalia buat nebee mak segredu hela, i nia liafuan nee hatoo ba Maromak deit.

³ Maibee ema nebee mak foo tutan Maromak nia lia menon, nia koalia ba ema. Nia foo forsa ba sira, hametin sira nia laran, i foo aten brani ba sira nebee laran susar. ⁴ Ema nebee mak koalia lian oi-oin husi Espiritu Santu, nia so hametin nia fiar rasik. Maibee ema nebee mak foo tutan Maromak nia lia menon, nia hametin sarani sira hotu nia fiar.

⁵ Tuir loos hau hakarak atu imi hotu bele koalia lian oi-oin husi Espiritu Santu. Maibee hau hakarak liu atu imi bele foo tutan Maromak nia lia menon. Tanba ema nebee foo tutan Maromak nia lia menon, folin boot liu fali ema nebee mak koalia lian oi-oin husi Espiritu Santu. Koalia ho lian oi-oin nee diak, naran katak iha ema ida bele durbasa, atu nunee bele foo forsa ba sarani sira.

⁶ Maun-alin sira, hanoin took. Karik hau baa iha imi, depois hau koalia ho imi ho lian nebee mak imi la kompriende, imi manaan saida? La manaan buat ida! Bainhira hau koalia ho imi, diak liu hau foo sai ba imi buat nebee mak Maromak hatudu ona mai hau. Diak liu hau foo tutan matenek ka lia menon ruma nebee mak Nia foo mai hau, ka hau hanorin buat ruma ba imi.

⁷ Ita bele kompara ho instrumentu muzika nebee lian maibee la iha iis, hanesan flauta ho viola. Se ita toka muzika maibee ita toka la tuir nia dalan, oinsaa

mak ema bele hatene muzika nee? ⁸ I se ema huu korneta la loos, oinsaa mak soldadu sira bele hatene atu prepara aan ba funu? ⁹ Nunee mos ho imi, se imi koalia ho lian nebee ema la kompriende, ema ida sei la hatene saida mak imi koalia. Nee hanesan fali imi koalia ba anin deit. ¹⁰ Iha mundu nee ema koalia lian oi-oin, lian ida-idak iha nia signifkadu rasik. ¹¹ Maibee se hau la kompriende buat nebee ema seluk hatete mai hau, ami nain rua sai ema fuik ho leet ba malu. ¹² Imi hakarak tebetes atu simu kbiit husi Espiritu Santu atu halao Maromak nia servisu. Entaun diak liu imi hakaas aan atu simu kbiit nebee mak imi bele uza atu foo forsa ba sarani sira.

¹³ Nee duni se imi iha ona kbiit atu koalia lian oi-oin husi Espiritu Santu, diak liu imi harohan ba Maromak atu foo mos kbiit hodi bele durbasa. ¹⁴ Tanba se hau harohan ho lian nebee ema la kompriende nee, hau nia klamar mak harohan, maibee hau nia kakutak la kompriende saida mak hau hatete. ¹⁵ Entaun diak liu oinsaa? Hau sei uza hau nia klamar ho kakutak hotu. Hau sei harohan ho hau nia klamar, i hau mos harohan ho liafuan nebee mak hau hatene. Hau sei kanta ba Maromak ho hau nia klamar, i hau mos kanta ho liafuan nebee mak hau hatene. ¹⁶ Tanba se ita nia klamar deit mak hahii Maromak, oinsaa mak ema seluk bele kompriende hodi hahii Maromak hamutuk ho ita? Se ita foo agradese ba Maromak, ema nee la bele hataan, "Amen, loos duni!", tanba nia la kompriende saida mak ita koalia. ¹⁷ Ita nia obrigadu ba Maromak bele diak too iha nebee mos, la hametin ema nee nia fiar.

¹⁸ Hau foo agradese ba Maromak tanba hau simu kbiit husi Espiritu Santu atu koalia lian oi-oin liu fali imi hotu. ¹⁹ Maibee bainhira sarani sira halibur hamutuk, diak liu hau hanorin sira uza liafuan lima nebee sira kompriende, duke hau uza liafuan rihun ba rihun nebee ema ida la kompriende.

²⁰ Maun-alin sira, imi nia hanoin sei hanesan labarik kiikoan. La bele nunee! Imi nia hanoin tenki hanesan ema boot. Maibee kona ba hahalok aat, imi tenki hanesan bebee nebee la hatene halo buat aat. ²¹ Iha Livru Sagradu hakerek nunee:

"Ita nia Nai dehan,

'Hau sei haruka ema husi rai liur hatoo Hau nia liafuan ba povu Israel.

Hau sei koalia ba sira

liu husi lian ida nebee sira nunka rona.

Maski nunee

sira lakohi rona Hau nafatin.'''*

²² Husi liafuan nee ita bele hatene katak, se ita koalia lian oi-oin husi Espiritu Santu, nee hatudu sai Maromak nia kbiit ba ema nebee mak la fiar ba Maromak, laos ba ema nebee fiar ona. Maibee se ita foo tutan Maromak nia lia menon, nee ajuda ema nebee fiar, laos ema nebee mak la fiar. ²³ Imajina took, imi sarani sira halibur hamutuk, de pois ema matan foun ka ema nebee la fiar tama iha imi nia klaran. Se karik imi hotu koalia lian oi-oin husi Espiritu Santu, entaun ema sira nee sei dehan imi bulak hotu ona. ²⁴ Maibee se imi foo tutan Maromak nia lia menon mak ema hanesan nee tama, buat nebee imi koalia nee kona loos nia hahalok. Nunee nia sei hatene aan katak nia nee sala nain i sei hetan kastigu. ²⁵ Depois buat nebee nia subar iha nia laran sei foo sai hotu. I nia hakneak adora Maromak hodi dehan, "Maromak iha duni imi nia klaran!"

Oinsaa sarani sira halibur hamutuk

²⁶ Entaun maun-alin sira, diak liu oinsaa? Bainhira imi sarani sira halibur hamutuk, imi ida-idak tenki uza kbiit nebee Maromak foo. Balu kanta, balu hanorin, balu hatoo buat nebee mak Maromak foo sai ba sira ida-idak, balu koalia lian oi-oin husi Espiritu Santu, i balu sai durbasa. Buat sira nee hotu imi tenki halo atu hametin sarani sira nia fiar.

²⁷ Se ema atu koalia lian oi-oin husi Espiritu Santu, nee diak. Maibee nain rua ka tolu deit too ona, la bele barak liu. Ema ida koalia hotu tiha lai, foin ida seluk koalia fali. I tenki iha ema ruma atu durbasa. ²⁸ Se la iha ema ida atu durbasa, entaun la bele koalia sai lian sira nee iha sarani sira nia klaran. Diak liu koalia mesesak deit ba Maromak.

²⁹ Bainhira imi halibur hamutuk, foo fatin ba ema nain rua ka tolu atu foo tutan Maromak nia lia menon, de pois sira seluk tenki tetu di-diak sira nia liafuan nee. ³⁰ Maibee se karik ema ida koalia hela, de pois Maromak foo sai buat ruma ba ema ida seluk nebee tuur hela iha nebaa, entaun ida nebee koalia uluk nee tenki para. ³¹ Nunee imi hotu bele troka malu foo tutan Maromak nia lia menon, atu imi hotu bele aprende i bele laran metin liu tan. ³² Profeta nebee mak foo tutan Maromak nia lia menon, nia tenki domina aan hodi hein nia tempu. ³³ Tanba Maromak la gosta atu ita rungu-ranga, Nia gosta mak pas ho hakmatek.

³⁴ Hanesan mos iha fatin sel-seluk, bainhira imi sarani sira halibur malu, feto sira tenki nonook, la bele koalia. Sira tenki hakruuk hodi rona, tuir buat nebee hakerek iha Moisés nia lei. ³⁵ Se feto sira hakarak hatene buat ruma, diak liu fila ba uma mak husu sira nia laen. Se sira husu iha ema nia oin, nee moe boot.

³⁶ Imi hanoin Maromak nia liafuan nia huun mak imi ka? Nia liafuan too deit iha imi ka? ³⁷ Se iha ema ruma senti katak nia profeta ida ka hetan kbiit seluk husi Maromak nia Espiritu, ema nee sei foo sai katak buat nebee mak hau hakerek ba imi nee orden ida husi Nai Jesus. ³⁸ Se iha ema ruma mak la simu orden nee, imi lalika simu nia.

³⁹ Tanba nee, maun-alin sira, imi nia laran tenki hakarak teb-tebes sai ema nebee foo tutan Maromak nia lia menon. I la bele bandu ema koalia lian oi-oin husi Espiritu Santu. ⁴⁰ Maibee halo buat hotu ho lo-loos i tuir nia dalan.

15

Nai Jesus Kristu moris fali husi mate

¹ Maun-alin sira, agora hau hakarak foo hanoin fila fali kona ba Liafuan Diak. Uluk hau foo sai tiha ona ba imi, imi mos simu ho diak, i imi abut metin nafatin too agora. ² Se imi kaer metin nafatin Liafuan Diak nee, imi hetan salvasaun. Se lae, imi nia fiar saugati deit.

³ Hanorin nebee hau simu, hau mos foo tutan ona ba imi. Hanorin nee nia huun mak nee: Kristu mate tanba ita nia sala, hanesan hakerek nanis ona iha Livru Sagradu.* ⁴ Ema hakoi tiha Nia, de pois iha laron tolu Maromak halo Nia moris fali, hanesan hakerek iha Livru Sagradu.* ⁵ Bainhira Nia moris fali, Kristu hatudu Aan ba Pedro.* Depois Nia hatudu Aan ba Nia apostolu nain sanulu resin rua.* ⁶ Tuir mai iha laron ida Nia hatudu Aan ba ita nia malu sarani atu lima resin. Husi sira nee, iha barak mak sei moris, uitoan deit mak mate tiha ona. ⁷ Depois Nia hatudu Aan fali ba Tiago, foin ba apostolu sira hotu.

⁸ Ikus mai Nia hatudu Aan mos ba hau. Afinal hau hanesan bebee nebee moris mai seidauk too nia laron, tuir loos abortu.* ⁹ Apostolu sira seluk boot liu hau. Tuir loos, hau la serve atu ema bolu hau apostolu, tanba hau uluk halo terus Maromak nia povu iha nebee-nebee.* ¹⁰ Maibee Maromak hatudu Nia

* 15:3 Isaias 53:5-12 * 15:4 Salmus (Mazmur) 16:8-10; Mateus 12:40; Apostolu sira nia Istoría 2:24-32 * 15:5 Iha nee Paulo hakerek "Cefas". Cefas nee Pedro nia naran seluk. * 15:5 Mateus 28:16-17; Marcos 16:14; Lucas 24:34,36; João 20:19 * 15:8 Apostolu sira nia Istoría 9:3-6 * 15:9 Apostolu sira nia Istoría 8:3

laran diak mai hau mak hau nia moris muda sai hanesan agora nee. I Nia laran diak mai hau la saugati, tanba durante nee hau servisu makaas liu fali hau nia maluk apostolu sira seluk. Maibee laos hau mak servisu, Maromak nia laran diak iha hau mak halo servisu nee.

¹¹ Entaun, atu hau mak foo sai Liafuan Diak ba imi ka, apostolu sira seluk mak foo sai, ami hotu hanorin buat nebee hanesan, i hanorin nee mak imi fiar.

Ema mate sei moris fila fali

¹² Ami sempre foo sai dehan, Maromak halo ona Kristu moris fali husi mate. Entaun nusaa mak imi balu dehan, ema mate sei la moris fali? ¹³ Se karik ema mate la moris fali, nee dehan katak Kristu mos la moris fali. ¹⁴ I se Kristu la moris fali karik, buat hotu nebee mak ami foo sai ba ema, la iha folin, imi nia fiar ba Nia mos saugati deit. ¹⁵ Laos nee deit. Se karik ema mate la moris fali, entaun ami nee nos foo sasin falsu kona ba Maromak. Tanba durante nee ami foo sasin katak, Maromak halo Kristu moris fila fali. Maibee se karik ema mate la moris fali, nee dehan katak Maromak nunka halo moris fali Kristu. ¹⁶ Tanba se ema mate la moris fali, entaun Kristu mos la moris fali. ¹⁷ Se Kristu la moris fali, entaun imi nia fiar la vale buat ida, imi sei moris iha sala nia laran, ¹⁸ i Kristu nia ema nebee mate tiha ona mos haketak aan ona husi Maromak. ¹⁹ Ita laran metin ba Kristu atu tulun ita so durante ita moris iha mundu nee deit ka? Se nunee koitadu, husi ema hotu-hotu iha mundu nee, ita mak sorti aat liu.

²⁰ Maibee laos nunee! Kristu mak ema primeiru nebee Maromak halo moris fali husi mate. Husi ida nee mak ita bele hatene mo-moos katak, ema seluk nebee mate mos sei moris fila fali. ²¹ Mate tama iha mundu tanba ema ida nia hahalok, ema nee mak Adão. Nunee mos ita hotu sei moris fali husi mate tanba Ema ida seluk nia hahalok, Ema nee mak Kristu. ²² Nudar Adão nia jerasaun, ita hotu mate. Maibee see-see deit mak laran ida ho Kristu sei moris fila fali.

²³ Maibee ida-idak tuir nia tempu. Kristu mak Ema primeiru nebee Maromak halo moris fali husi mate. Bainhira Nia fila fali mai husi lalehan foin Nia ema sira mos moris fila fali. ²⁴ Depois mak mundu nee remata. Iha tempu nee, Kristu sei halakon nai ulun sira, autoridade sira ho espiritu bo-boot sira hotu nebee kontra Maromak.

Hotu tiha Nia sei entrega fila fali Nia dire-itu tomak nudar Liurai ba Nia Aman Maromak. ²⁵ Tanba Kristu tenki ukun nafatin too Nia hamonu Nia inimigu sira iha Nia ain okos.* ²⁶ Inimigu nebee Nia halakon ikus liu mak buat nebee ita bolu mate nee. Nunee mate la iha tan ona. ²⁷ Iha Livru Sagradu hakerek dehan, "Maromak sei halo buat hotu-hotu hakruuk iha Nia ain okos." Bainhira dehan Maromak halo buat hotu-hotu hakruuk ba Kristu, Maromak rasik la tama iha laran. Nee klaru! Tanba Maromak mak halo buat hotu-hotu hakruuk ba Kristu.* ²⁸ Hotu tiha Kristu, nudar Maromak Nia Oan sei hakruuk ba Nia Aman, Ida nebee mak halo tiha ona buat hotu-hotu hakruuk ba Nia Oan. Too ikus Maromak ukun buat hotu-hotu iha nebee-nebee deit.

Se karik ema mate la moris fali, oinsaa?

²⁹ Iha ema balu hakarak simu batizmu atu troka ema mate nebee mak seidauk sarani. † Maibee se ema mate la moris fali, nusaa mak sira hakarak troka fali ema mate? Se nunee, la iha folin. ³⁰ Se ema mate la moris fali, nusaa mak oras ba oras ami foo aan ba mate? ³¹ Maun-alin sira, hau loro-loron besik atu mate. Ida nee loos! Iha tan buat seluk mak loos: Hau kontenti tanba imi fiar ba ita nia Nai Kristu Jesus. ³² Se hau nia moris mak iha mundu nee deit, entaun hau luta hasoru ema siak-teen sira iha sidade Éfézu nee, hau manaan saida? Se ema mate la moris fila fali, diak liu ita halo tuir ema nebee baibain dehan, "Mai ita haan-hemu rame-rame, tanba aban ita mate ona."³³

³³ Keta husik ema bosok imi. "Se o ranxu ho ema aat, o nia hahalok diak sei sai aat."

³⁴ Imi tenki hatene tuir imi nia aan fila fali. La bele halo sala tan! Tuir loos imi tenki moe, tanba imi balu matan tomak hela kona ba Maromak nia dalan.

Ita sei moris fila fali ho isin lolon foun

³⁵ Karik ema ruma husu, "Oinsaa mak ema mate moris fila fali? Sira moris fali ho isin lolon modelu oinsaa?" ³⁶ Beik liu! Bainhira imi kuda fini, fini nee tenki sai dodok iha rai okos mak foin bele moris sae. ³⁷ Fini nebee imi kuda nee, so musan deit, karik trigu musan ka musan seluk ruma. Maibee bainhira moris sae, nia modelu oin seluk fali, ³⁸ tuir modelu nebee mak Maromak foo. Fini ida-idak moris mai iha nia modelu rasik, tuir Maromak nia hakarak.

* 15:25 Salmus (Mazmur) 110:1 † 15:27 Salmus (Mazmur) 8:6 † 15:29 Matenek nain sira kona ba Biblia laduun hatene, simu batizmu hodi troka ema mate nee, dehan saida. Iha Biblia tomak la iha versikulu seluk mak temi kostumi nee. * 15:32 Isaias 22:13

³⁹ Nunee mos buat nebee iha iis, nia modelu oi-oin. Ema nia isin lolon oin ida, animal nia isin lolon oin seluk, manu fuik ho ikan mos isin lolon la hanesan.

⁴⁰ Laos nee deit. Buat nebee iha lalehan ho buat nebee iha rai, iha nia furak hotu, maibee la hanesan. ⁴¹ Loro matan nia furak oin ida, fulan nian oin seluk, fitun oin seluk fali. Too fitun ida-idak mos furak la hanesan.

⁴² Nunee mos bainhira ema mate moris fila fali. Mate isin nebee ema hakoi, sei dodok, maibee ita moris fila fali ho isin lolon nebee la dodok tan ona. ⁴³ Isin lolon nebee ema hakoi, ita haree ba aat loos, maibee ita moris fila fali ho isin lolon nebee furak. Isin lolon nebee ema hakoi, la iha kbiit, maibee ita moris fila fali ho isin lolon nebee forti. ⁴⁴ Isin lolon nebee ema hakoi nee, mundu nian, maibee bainhira ita moris fali, Maromak nia Espiritu sei foo fali isin lolon lalehan nian. Se isin lolon mundu nian iha, entaun isin lolon lalehan nian mos iha.

⁴⁵ Iha Livru Sagradu hakerek dehan, “Ema primeiru nebee Maromak foo iis mak Adão. Ikus mai iha tan Adão seluk, nee mak Kristu. Adão ida ikus nee Ema lalehan nian, i Nia mak huun ba moris rohan-laek.”⁴⁶ Maski nunee isin lolon mundu nian iha uluk mak foin isin lolon lalehan nian iha. ⁴⁷ Adão ida primeiru husi rai rahun, Adão ida segundu husi lalehan. ⁴⁸ Ema iha mundu nee, sira nia isin lolon hanesan Adão ida primeiru nebee husi rai. Ema nebee lalehan nian, sira nia isin lolon hanesan Adão ida segundu nebee mai husi lalehan. ⁴⁹ Agora dadauk ita nia ilas hanesan ema ida nebee husi rai. Nunee mos aban-bainrua ita nia ilas sei sai hanesan Ema ida nebee mai husi lalehan.

⁵⁰ Nunee maun-alin sira, hau hatete ba imi, isin ho raan la bele tama iha reinu lalehan. Ita nia isin nebee sei dodok, la bele tama ba iha fatin moris rohan-laek nian.

⁵¹ Rona di-diak! Hau hakarak loke segredu ida ba imi. Husi ita sira nee, balu deit mak sei mate. Maibee too loron ikus Maromak sei troka ita hotu nia isin lolon sai foun. ⁵² Nee sei akontese derepentit deit lais liu fali ema taka-loke matan, bainhira korneta ikus lian. Iha tempu nee, ema mate sei moris fila fali ho isin lolon nebee la dodok tan. I ita nebee mak sei moris, Maromak sei troka ita hotu nia isin lolon sai foun.⁵³ Tanba ita nia isin lolon nebee sei dodok nee, tenki troka ho isin lolon

ida nebee nunka dodok. Ita nia isin lolon nebee sei mate nee, tenki troka ho isin lolon ida nebee nunka mate. ⁵⁴ Buat nee sei akontese tuir saida mak hakerek iha Livru Sagradu dehan, “Maromak halakon tiha mate nia kbiit, i manaan tiha ona.”⁵⁵ “Hei, mate!

O lakon tiha ona!

Hei, mate!

O la iha veneno tan atu oho ami!”⁵⁶

⁵⁶ Veneno nebee lori ita ba mate mak ita nia sala. I buat nebee hatudu sai ita nia sala mak Maromak nia lei. ⁵⁷ Maibee ita foo agradese ba Maromak! Tanba liu husi ita nia Nai Jesus Kristu, Nia halo ita manaan.

⁵⁸ Nunee maun-alin doben sira, hamriik metin nafatin. La bele nakdoko. Halao nafatin Nai Jesus nia servisu ho laran tomak. Tanba imi hatene katak, imi nia servisu makaas ba ita nia Nai la saugati.

16

Ajuda ba sarani sira iha Jerusalém

¹ Agora hau hakarak hakerek kona ba osan nebee mak imi tau hamutuk atu ajuda Maromak nia povu iha Jerusalém. Hau foo hatene uluk ona ba sarani sira iha provinsia Galásia, oinsaa atu tau osan hamutuk. Diak liu imi mos halo tuir dalan nee.² Domingu-Domingu, imi ida-idak tenki rai osan balu tuir osan hira mak nia simu iha semana ida nia laran. Rai kedas osan nee, la bele hein too hau baa mak foin imi komesa tau osan hamutuk. ³ Depois, bainhira hau too iha imi, hau sei hakerek surat hodi foo konhese ema sira nebee mak imi hili, i sira bele lori osan ho surat nee ba iha Jerusalém. ⁴ Se ita senti dehan diak liu hau mos baa, entaun sira akompanha deit hau.

Paulo nia planu

⁵ Hau sei baa uluk provinsia Masedónia. Hau vizita fatin balu iha nebua mak foin hau baa haree imi.⁶ Dala ruma hau hela ho imi kleur uitoan, karik durante tempu malirin tomak. Depois imi bele ajuda hau baa iha fatin seluk tan. ⁷ Hau la baa vizita imi agora tanba hau lakohi vizita lalais deit. Maibee se ita nia Nai foo lisensa, hau hakarak atu hela kleur uitoan ho imi. ⁸ Agora dadauk hau iha sidade Éfezu. Hau sei hela iha nee too loron Pentakosta.⁹ Tanba odamatan nakloke mai hau atu halao Maromak nia servisu iha nee ho diak, maski ema barak kontra hau.⁹

✧ 15:45 Jénesis (Kejadian) 2:7 ✧ 15:52 1 Tesalónika 4:15-17 ✧ 15:54 Isaias 25:8 ✧ 15:55 Oseias (Hosea) 13:14 ✧ 16:1 Roma 15:25-26 ✧ 16:5 Apostolu sira nia Istoría 19:21 ✧ 16:8 Levítiku (Imamat) 23:15-21; Deuteronomíu (Ulangan) 16:9-11 ✧ 16:9 Apostolu sira nia Istoría 19:8-10

¹⁰ Kuandu Timóteo baa iha imi, simu nia ho diak atu nia la bele senti tauk iha imi nia klaran, tanba nia servisu ba ita nia Nai, hanesan mos hau.* ¹¹ Nee duni keta husik ema ida halo moe nia. Ajuda nia atu nia fila mai ho diak, tanba hau ho maluk sarani sira seluk hein hela nia iha nee.

¹² Iha tan buat ida. Hau husu fila-fila ona ba ita nia irmaun Apolo atu nia akompanha maluk sarani sira seluk hodi baa vizita imi. Maibee nia lakohi baa agora. Nia iha oportunidade mak nia baa.

Lia menon ikus

¹³ Imi tenki matan moris neon nain, kaer metin imi nia fiar, brani ba, i forsa nafatin.

¹⁴ Halo buat hotu-hotu ho domin.

¹⁵ Maun-alin sira, imi hatene katak Estéfnas ho nia uma laran sai ema primeiru nebee fiar ba Kristu iha provinsia Akaia, i sira foo aan tomak atu serbi sarani sira seluk. Nunee hau husu ho laran*

¹⁶ atu imi rona ema hanesan nee, rona mos ema seluk nebee foo aan hanesan sira hodi serbi sarani sira.

¹⁷ Bainhira Estéfnas, Fortunato ho Akaiku too iha nee, hau nia laran haksolok. Tanba ajuda nebee imi la bele foo ba hau, sira mak foo hodi imi nia naran. ¹⁸ Sira hametin hau nia laran, hanesan mos sira hametin imi nia laran. Imi tenki respeita ema hanesan nee.

Paulo taka nia surat

¹⁹ Sarani sira iha provinsia Ázia hatoo hela kumprimentus ba imi. Akila ho Priscila* foo hakuak boot ba imi hodi Nai Jesus nia naran. Sarani sira nebee baibain halibur hamutuk iha sira nia uma mos foo hakuak boot.* ²⁰ Maluk sarani sira hotu iha nee foo kumprimentus ba imi.

Rei malu hanesan maluk sarani.

²¹ Hau, Paulo mak hakerek kumprimentus nee ho hau nia liman rasik.

²² See mak la hadomi Nai Jesus, nia sei hetan malisan.

Nai Jesus, mai ona ba!

²³ Ami harohan atu ita nia Nai Jesus hatudu Nia laran diak ba imi.

²⁴ Hau hadomi imi hotu nebee laran ida ho Kristu Jesus.

Amen.

* 16:10 1 Korintu 4:17 * 16:15 1 Korintu 1:16 * 16:19 Iha nee Paulo hakerek "Prisca". Prisca nee Priscila nia naran seluk. * 16:19 Apostolu sira nia Istoria 18:2

Paulo nia surat segundu ba sarani sira iha Korintu 2 Korintu

Paulo hahuu nia surat

¹ Surat nee husi hau, Paulo hamutuk ho ita nia maluk sarani Timóteo. Maromak foti hau sai Kristu Jesus nia apostolu.

Ami haruka surat nee ba imi, Maromak nia povu iha sidade Korintu ho mos sarani sira hotu iha provinsia Akaia.*

² Ami harohan atu ita nia Aman Maromak ho mos ita nia Nai Jesus Kristu hatudu Sira nia laran diak ba imi, i foo pas ho hakmatek ba imi.

Nai Maromak sempre hametin ita nia laran

³ Mai ita hahii Maromak! Nia mak ita nia Nai Jesus Kristu nia Aman. Nia nee Aman ida nebee laran luak teb-tebes, i Nia sempre hametin ita nia laran. ⁴ Iha susar saida deit, Nia sempre foo ksolok mai ita, atu ksolok nebee ita simu husi Nia, ita mos bele foo tutan ba ema seluk nebee hetan susar saida deit. ⁵ Ita hetan terus oioin, hanesan mos Kristu uluk hetan terus. Maibee ita hetan terus too iha nebee mos, Maromak hametin nafatin ita nia laran liu husi Kristu. ⁶ Bainhira ami hetan susar, ida nee atu hametin imi nia laran i hasai imi husi buat aat. I bainhira Maromak hametin ami nia laran, ida nee atu ami bele hametin fali imi nia laran. Nunee bainhira imi hetan terus hanesan ami, imi mos sei aguenta ho pasiensa. ⁷ Ami laran metin ba imi, tanba ami hatene katak imi terus hanesan mos ami, i Maromak sei foo ksolok ba imi hanesan mos Nia foo mai ami.

⁸ Maun-alin sira, hau hakarak atu imi hatene kona ba susar nebee ami hetan iha provinsia Ázia. Susar nee todan teb-tebes, liu fali ami nia kbiit, too ami hanoin ami atu mate ona.* ⁹ Iha tempu nebaa ami senti katak ami hetan ona kastigu mate. Maibee buat sira nee akontese atu ami la bele laran metin ba ami nia aan, maibee ami laran metin ba Maromak. Tanba Nia mak halo moris fali ema mate. ¹⁰ Nia salva ona ami husi ameasa boot, i ami laran metin katak Nia sei salva ami nafatin. ¹¹ Imi mos tenki ajuda ami liu husi imi nia orasaun. I Maromak sei hataan ema barak nia orasaun hodi foo bensaun mai ami. Too ikus ema barak mos sei foo agradese ba Nia.

Paulo troka nia planu atu baa Korintu

¹² Ami orgulhu, tanba ami hatene katak saida deit mak ami halo iha mundu nee, liu-liu iha imi nia leet, ami halo ho lo-loos ho laran moos, tanba Maromak tulun ami halo nunee. Ami laos uza ita ema nia matenek, maibee Maromak nia laran diak mak servisu iha ami. ¹³⁻¹⁴ Bainhira ami haruka surat ba imi, ami sempre hakerek deit buat nebee mak imi bele lee ho kompriende. Agora imi kompriende balu deit kona ba ami nia hahalok, maibee hau hein katak too loron ida imi bele kompriende hotu. Nunee, bainhira Nai Jesus fila fali mai husi lalehan hodi foo justisa ba ema hotu-hotu, imi sei konta ami nia diak hanesan mos ami konta imi nia diak.

¹⁵ Hau laran metin nunee mak foin dadauk hau halo planu atu baa vizita imi dala rua, atu imi bele simu bensaun mos dala rua. ¹⁶ Tuir planu nee, hau atu baa uluk iha imi, depois baa liu provinsia Masedónia. Fila husi nebaa, hau atu baa tan vizita imi, depois mak imi ajuda hau baa liu provinsia Judeia.* ¹⁷ Maibee planu nee la sai realidade. Karik imi hanoin hau halo planu arbiru deit, ka hau niaibun dehan "Sin", maibee iha laran dehan "Lae", hanesan fali ema aat sira iha mundu nee. ¹⁸ Maibee Maromak sempre halo tuir buat nebee Nia koalia. Ami mos nunee. Bainhira ami niaibun dehan "Sin", ami nia laran nunka dehan "Lae."

¹⁹ Tanba bainhira Maromak nia Oan Jesus Kristu dehan "Sin", Nia sempre halo tuir, laosibun dehan "Sin", laran dehan "Lae." Kristu nee mak durante nee hau, Silas ho Timóteo foo sai tiha ona ba imi.* ²⁰ Liu husi Kristu, Maromak halo tuir buat hotu-hotu nebee Nia promete ona. Nunee Maromak dehan "Sin" ba Nia promesa hotu. Liu husi Kristu mos ita hataan "Amen, loos duni." Nunee ita foti aas Maromak nia naran. ²¹ Maromak foti ita sai Nia ema, i Nia mak halo ami ho mos imi hamriik metin hodi tuir Kristu. ²² Nia mos foo tiha ona Nia Espiritu hodi hela iha ita nia laran, hanesan marka nebee hatudu katak ita nee Maromak nian. Husi nee ita hatene katak aban-bainrua Nia sei foo tan buat hotu-hotu nebee Nia promete ona.

²³ Hau husu Maromak sai sasin katak, foin dadauk hau la fila ba Korintu tanba deit hau lakohi atu siak tan imi. ²⁴ Ami laos atu obriga imi kona ba saida mak imi atu fiar, tanba imi nia fiar metin ona. Maibee ami servisu hamutuk ho imi atu imi nia laran bele haksolok.

* 1:1 Apostolu sira nia Istoría 18:1 * 1:8 1 Korintu 15:32 * 1:16 Apostolu sira nia Istoría 19:21 * 1:19

2

¹ Nee duni hau kansela hau nia planu atu baa vizita fali imi para la bele halo imi laran moras hanesan uluk. ² Se hau baa duni, hau sei halo imi nia laran susar tan. Nunee la iha ema ida mak atu foo ksolok mai hau, tanba imi hotu laran susar ona. ³ Ho razaun ida nee mak molok hau baa, hau haruka uluk surat ida hodi foo hanoin imi atu muda imi nia hahalok, atu hau baa karik, imi la halo hau nia laran susar. Tuir lo-loos imi halo hau nia laran haksolok. I hau fiar katak, bainhira hau haksolok, imi mos haksolok hamutuk ho hau. ⁴ Iha tempu nebaa hau hakerek ho laran susar ho tristi too matan been suli. Hau hakerek laos atu halo imi laran susar, maibee atu imi hatene katak hau hadomi teb-tebes imi.

Foo perdaun ba ema nebee hakribi ona nia sala

(1 Korintu 5:1-13)

⁵ Imi nia maluk sarani ida nia hahalok halo hau nia laran susar, saa tan imi hotu, maski imi balu senti laduun todan. Maibee hau lakohi koalia makaas liu kona ba ida nee. ⁶ Imi maioría foti ona desizaun hodi kastigu nia, i kastigu nee natoon ona ba nia. ⁷ Agora imi tenki foo perdaun ba nia i hametin fali nia laran, atu nia la bele tristi demais too lakon esperansa. ⁸ Nunee hau husu ho laran atu imi hatudu fila fali imi nia domin ba ema nee.

⁹ Hau hakerek hau nia surat ida uluk nee atu koko imi, imi sei halo tuir buat hotu-hotu nebee hau haruka ka lae. ¹⁰ Se imi foo perdaun ba ema nee, hau mos foo perdaun ba nia. Se karik nia halo sala hasoru hau, hau foo perdaun iha Kristu nia oin para ajuda imi. ¹¹ Hau foo perdaun atu la bele foo fatin ba Satanás atu hamonu fali ita. Tanba ita hatene hela nia planu aat.

Apostolu sira nia servisu

¹² Uluk bainhira hau baa iha sidade Tróade atu foo sai Liafuan Diak kona ba Kristu, Nai Maromak loke dalan ba hau. ¹³ Maibee hau nia laran la hakmatek tanba hau la hasoru hau nia maluk sarani Tito iha nebaa. Entaun hau sai husi Tróade hodi mai iha provinsia Masedónia.*

¹⁴ Maibee agradese ba Maromak! Ami nebee uluk Maromak nia inimigu, Nia kaer tiha ona. Nia halo ami sai laran ida ho Kristu hodi lori ami tu-tuir Nia, atu ema hotu-hotu haree katak Kristu mak manaan. Agora Nia uza fali ami hodi foo konhese Kristu iha nebee-nebee deit, hanesan buat morin nebee ema hotu

horon. ¹⁵ Ami hanesan Kristu nia mina morin nebee halo haksolok Maromak nia laran. Ema nebee lao dadauk tuir dalan mate nian ho ema nebee lao tuir dalan salvasaun, sira horon hotu. ¹⁶ Ba ema nebee lao dadauk tuir dalan mate nian, sira senti ami nee hanesan buat dodok dois ida nebee lori sira ba mate. Maibee ba ema nebee lao tuir dalan salvasaun, ami nee hanesan buat morin ida nebee lori sira ba moris rohan-laek. See mak serve atu halo servisu nee? La iha!

¹⁷ Iha mestri barak mak hanorin Maromak nia liafuan ho objetivu atu manaan osan deit. Maibee ami la hanesan sira. Ami nee hanorin ho laran hodi Kristu nia naran, tanba Maromak mak haruka ami, i Nia haree hela ami.

3

Nai Maromak nia promesa foun furak liu Nia lei uluk

¹ Karik imi hanoin dehan ami koalia hanesan nee, ami komesa gaba aan fali. Imi hanoin ami hanesan mestri seluk nebee tenki lori surat rekomendasaun foo ba imi ka? Ami prezika hetan surat rekomendasaun husi imi atu foo konhese ami iha fatin seluk ka? Lae! ² Tanba imi sira nee mak ami nia surat rekomendasaun nebee rai iha ami nia laran. Ema hotu nebee lee imi nia moris sei hatene katak, ami halao duni ami nia servisu ho diak. ³ Loos duni, imi nee hanesan surat rekomendasaun nebee Kristu rasik hakerek foo mai ami atu lori. Nia laos hakerek ho tinta, i laos hakerek iha fatuk belar. Maibee Nia hakerek ho Maromak Moris nia Espiritu iha ita nia laran.*

⁴ Ami brani koalia nunee tanba Kristu halo ami laran metin ba Maromak. ⁵ Maibee laos dehan ami bele halo buat ida ho ami nia kbiit rasik. Ami nia kbiit mai husi Maromak. ⁶ Nia mak foo kbiit mai ami atu foo sai ba ema kona ba Nia promesa foun. Promesa foun nee laos foo liu husi Moisés nia lei nebee hakerek tiha ona. Lei nebee hakerek nee lori ita ba mate, tanba ita la bele halo tuir hotu. Maibee Maromak foo Nia promesa foun nee liu husi Nia Espiritu, i Nia Espiritu nee lori ita ba moris rohan-laek.*

⁷ Uluk bainhira Maromak hakerek Nia ukun fuan iha fatuk belar foo ba Moisés, naroman lalehan nian sai husi Moisés nia oin, too ema Israel la aguenta atu hateke ba nia oin. Naroman nee makaas teb-tebes, maibee la kleur lakon tiha. * Se Maromak nia lei nebee lori mate nee

* 2:13 Apostolu sira nia Istoría 20:1 * 3:3 Ézodu (Keluaran) 24:12; Jeremias 31:33; Ezequiel 11:19, 36:26 * 3:6 Jeremias 31:31 * 3:7 Ézodu (Keluaran) 34:29

mai ho makaas hanesan nee, ⁸ entaun Maromak nia promesa foun nebee Nia foo liu husi Nia Espiritu nee makaas liu tan. ⁹ Se lei nebee lori kastigu mai ho naroman makaas, saa tan promesa foun nebee halo ita ema diak malu fali ho Maromak. ¹⁰ Lei ida uluk nee makaas duni, maibee Maromak nia promesa foun makaas liu tan. Kompara ho ida nee, lei uluk nee hanesan fali buat kiik ida. ¹¹ Se lei ida uluk nian nebee troka tiha ona nee mai ho naroman lalehan nian, saa tan promesa foun nebee dura tinan ba tinan!

¹² Ami laran metin nunee mak ami brani koalia. ¹³ Ami la halo hanesan Moisés. Bainhira naroman lalehan nian sai husi nia oin, nia sempre taka ho hena atu ema Israel la bele hateke ba nia oin, maski naroman nee la kleur lakon tiha. ¹⁴ Maibee ema Israel sira nee sai beik tiha. Too agora mos, bainhira ema lee Maromak nia lei ho promesa antigu nian, sira rona hela, maibee hanesan fali hena ida taka sira nia oin. Ita fiar ba Kristu mak foin Maromak hasai hena nee. ¹⁵ Nee mak too ohin leron, bainhira sira rona ema lee livru Moisés nian hanesan fali hena taka sira nia hanoin.

¹⁶ Maibee see-see deit mak fila ba ita nia Nai, ita nia Nai sei loka fali nia hanoin. ¹⁷ Ita nia Nai nebee hau temi nee mak Nai Maromak nia Espiritu. Se Nia Espiritu hela iha ema ida nia laran, ema nee livre ona. ¹⁸ Agora ita hotu nia oin la taka ona. Nunee ita haree hetan ita nia Nai nia kbiit boot. I Maromak nia Espiritu muda beibeik ita nia aan too ita sai hanesan ita nia Nai. Nunee Nia halo ita nia Nai nia naroman sai nabilan ba beibeik iha ita nia aan.

4

Buat murak mean nebee tau fali iha sanan rai

¹ Maromak hatudu ona Nia laran luak mai ami hodi haruka ami halao Nia servisus nee. Tanba nee, ami la hakiduk. ² Ami lakohi hamoe ami nia aan ho hahalok nakukun nian. Ami la bosok, i la inventa Maromak nia liafuan, maibee ami koalia mo-moos kona ba buat nebee loos. Ho nunee ami hatudu ba ema hotu-hotu katak ami halao ami nia servisus ho lo-loos. Maromak mos hatene ida nee. ³ Maski nunee, ba ema nebee lao dadauk tuir dalan mate nian, Liafuan Diak nebee ami foo sai nee sei taka hela ba sira. ⁴ Satanás hanesan fali sira nia maromak. Ema nebee la fiar ba Kristu, Satanás taka tiha sira nia hanoin, halo sira la bele kompriende

Liafuan Diak, maski Liafuan Diak nee naroman ida hodi foo sai Kristu nia kbiit boot. Kristu nee hanesan lo-loos Maromak.

⁵ Ami haklaken katak Jesus Kristu mak Nai. Ami laos haklaken kona ba ami nia aan rasik, ami so dehan deit katak ami nee imi nia atan tanba ami serbi Jesus. ⁶ Uluk, bainhira Maromak halo lalehan ho rai, Nia dehan, "Tenki iha naroman hodi leno iha nakukun laran." Agora mos Maromak foo Nia naroman hodi leno ita nia laran. Nunee ita bele hatene katak Maromak nee makaas teb-tebes, tanba ita haree naroman lalehan nian iha Kristu nia oin. ^{*}

⁷ Liafuan Diak nee buat murak mean ida, i ami nee hanesan sanan rai deit. Maibee Maromak rai fali buat murak mean nee iha ami, atu hatudu ba ema hotu katak kbiit boot nee mai husi Maromak, laos mai husi ami. ⁸ Hau kompara nunee tanba ema habit ami husi sor-sorin, maibee ami sei bele dada iis. Ami hanoin la hetan, maibee la lakon esperansa. ⁹ Ema halo terus ami, maibee Maromak la husik ami mesak. Ema baku ami, maibee la konsege halo lakon ami. ¹⁰ Liu husi terus nee, ami sempre senti Jesus nia mate iha ami nia isin lolon, atu nunee Jesus nia moris mos ema haree iha ami nia isin. ¹¹ Iha ami nia moris nee, ami dala barak atu mate sal-sala tanba tuir Jesus. Nunee ema mos haree katak, Jesus moris iha ami nia isin lolon nebee leron ida sei mate nee. ¹² Entaun ami sempre foo aan ba mate, atu nunee imi hetan moris rohan-laek.

¹³ Iha Livru Sagradu hakerek dehan, "Hau fiar, nee mak hau koalia." Ami mos nunee. Ami fiar ba Maromak, nee mak ami koalia. ¹⁴ Tanba ami hatene katak Maromak halo moris fali ona Nai Jesus husi mate, i Nia mos sei halo ami moris fila fali hamutuk ho Jesus. Aban-bainrua Maromak sei lori ami ho imi hamutuk baa hamriik iha Nia oin. ¹⁵ Buat hotu nebee akontese ba ami nee lori diak ba imi, atu nunee ema nebee senti Maromak nia laran diak bele aumenta ba beibeik. Liu husi nee ema barak liu tan sei foo agradese ba Maromak hodi hahii adora Nia.

¹⁶ Tanba nee, ami la lakon esperansa. Maski ami nia isin fraku ba beibeik, maibee leron ba leron Maromak hafoun ami nia laran. ¹⁷ Terus nebee ami hetan agora dadauk nee hanesan buat kamaan ida nebee la kleur sei hotu. Liu husi terus nee, aban-bainrua ami sei moris iha naroman lalehan nian too tinan ba tinan. Kompara ho ida nee, ami nia terus agora

^{*} 3:13 Ézodu (Keluaran) 34:33-35

^{*} 3:16 Ézodu (Keluaran) 34:34

^{*} 4:6 Jénesis (Kejadian) 1:3

^{*} 4:13

nee buat kiik ida. ¹⁸ Nunee ami la hateke ba buat nebee mak ami haree ho matan, tanba buat sira nee la dura. Ami so hateke ba buat nebee ami nia matan la haree, tanba buat sira nee mak dura tinan ba tinan.

5

Ita sei hetan isin lolon foun iha lalehan

¹ Ita nia isin lolon agora nee hanesan tenda ida nebee loran ida sei dodok. Maibee ita hatene katak, Maromak prepara tiha ona isin lolon lalehan nian ba ita, hanesan uma ida nebee dura tinan ba tinan. Uma nee laos ema mak harii. ² Agora nee ita halerik, ita hakarak teb-tebes atu hetan isin lolon lalehan nian. ³ Aban-bainrua ita laos klamar deit, maibee sei hetan fali isin lolon foun. ⁴ Durante ita sei moris ho isin lolon mundu nian, ita senti todan hodi halerik hela deit. Maski nunee ita lakohi atu sai klamar deit, la iha isin lolon. Ita hakarak hetan fali isin lolon lalehan nian, atu nunee ita nia isin nebee sei mate nee, troka ho isin nebee moris tinan ba tinan. ⁵ Maromak rasik mak prepara ita atu hetan isin lolon foun nee. Nia mos foo uluk ona Nia Espiritu mai ita atu ita laran metin katak, aban-bainrua Nia sei foo tan buat hotu-hotu nebee Nia promete ona atu foo.

⁶ Tanba nee, ita brani nafatin. Ita hatene katak, durante ita sei iha ita nia isin lolon mundu nian, ita seidauk hela hamutuk ho ita nia Nai iha lalehan. ⁷ Ita moris laos liu husi buat nebee mak ita bele haree ho matan, maibee liu husi ita nia fiar ba Maromak. ⁸ Nunee ita brani nafatin. Tuir loos ita hakarak atu husik tiha ita nia isin lolon mundu nian hodi hela hamutuk ho ita nia Nai iha lalehan. ⁹ Entaun, atu ita sei moris iha mundu nee ka ita husik ona mundu, ita nia hakarak mak nee. Atu halo haksolok ita nia Nai nia laran. ¹⁰ Tanba aban-bainrua ita hotu sei hamriik iha Kristu nia oin para Nia tesi ita nia lia. I ita ida-idak nia hahalok iha mundu nee atu diak ka aat, ita sei simu tuir ida nee.✧

Paulo hanesan Kristu nia embaixador

¹¹ Ami hamtauk ba ita nia Nai. Tanba nee, ami hakaas aan dada ema seluk atu fiar ba Maromak. Nia hatene lo-loos ami nia laran, hau hein katak imi mos hatene. ¹² Ami laos atu gaba aan iha imi nia oin. Maibee ami hakarak atu imi hatene ami, para imi bele kontu ami nia diak. Nunee imi bele hataan ba ema sira nebee gosta gaba deit buat nebee sira bele haree husi liur, maibee la haree ba ema nia laran. ¹³ Karik imi konsidera ami nee ema bulak,

husik ba. Afinal buat nebee imi konsidera bulak nee, ami halo atu serbi Maromak. Dala ruma imi konsidera ami iha hanoin nebee loos, ami halo hanesan nee atu serbi imi.

¹⁴ Bele halo nusaa mos Kristu nia domin ukun nafatin ami nia moris. Tanba ami fiar katak Kristu mate tiha ona iha ema hotu nia fatin. Nunee bele dehan ita ema mos mate hotu ona. ¹⁵ Kristu mate ba ita hotu-hotu, atu ita hotu nebee moris iha mundu nee la bele tuir ona ita nia hakarak rasik. Maibee ita tenki moris tuir Kristu nia hakarak, tanba Kristu mate i moris fila fali ba ita.

¹⁶ Entaun komesa agora ami la tetu tan ema nia moris tuir buat nebee ita ema bele haree husi liur. Uluk ami tetu duni Kristu nunee, maibee agora lae ona. ¹⁷ Ema nebee laran ida ho Kristu sai tiha ona ema foun. Nia moris ida uluk nee la iha ona, troka tiha ona ho moris foun. ¹⁸ Maromak mak halo ida nee. Nia halo ona ita dame malu ho Nia liu husi Kristu. Depois Nia foo knaar mai ami atu lori ema seluk mos dame malu ho Nia. ¹⁹ Ami foo sai katak liu husi Kristu, Maromak halo ema iha mundu nee dame malu fali ho Nia, Nia la sura ona ita nia sala. Nia mos foo fiar mai ami atu haklaken kona ba dame nee.

²⁰ Ami nee Kristu nia embaixador. Nunee bainhira ami foo sai Maromak nia hakarak, nee hanesan Maromak rasik mak koalia liu husi ami. Hodi Kristu nia naran, ami husu ho laran atu imi simu Maromak nia dame. ²¹ Kristu rasik nunka halo sala. Maibee Maromak halo Nia lori ita nia sala, atu ita nebee laran ida ho Kristu bele diak malu ho Maromak.

6

¹ Ami servisu hamutuk ho Maromak, nunee ami husu atu imi la bele fila kotuk ba Maromak nia laran diak nebee Nia hatudu ona ba imi. ² Tanba iha Livru Sagradu Maromak dehan, "Iha tempu nebee Hau hili, Hau rona ona o.

Iha loron nebee Hau salva ema, Hau tulun ona o." ✧

Hanoin di-diak! Tempu nebee Maromak hili mak agora nee. Loron atu Nia salva ema mak agora.

Paulo hetan terus tanba tuir Nai Jesus

³ Ami hakaas aan atu ami nia hahalok la bele halo ema seluk monu, atu nunee ema la bele hatete aat ami nia servisu. ⁴ Nunee, iha buat saida deit, ami sempre hatudu katak ami nee Maromak nia atan nebee diak. Ami hetan terus ho susar, i hasoru

problema oi-oin, maibee ami aguenta ho pasiensia nafatin. ⁵ Ema baku tasak ami, dadur ami iha komarka, i ema rame-rame ataka ami. Ami servisu too kosar metan sulii, ami kalan la toba, i dala barak hamlaha.* ⁶ Ami moris ho laran moos, iha matenek husi Maromak, iha pasiensia, halo diak ba ema, sadere ba Espiritu Santu, i hadomi ema ho laran. ⁷ Ami sempre koalia buat nebee loos, i Maromak nia kbiit servisu iha ami. Ami moris loos, tanba nee, ami bele hasoru see-see deit mak kontra ami, nunee ami hanesan soldadu nebee kaer ekipamentu funu nian iha nia liman loos ho karuk. ⁸ Atu ema foti aas ami ka hatuun ami, atu ema gaba ami ka hatete aat ami, ami la hakiduk. Ami sempre koalia lia loos, maibee ema bolu ami bosok-teen. ⁹ Ami naran boot, maibee ema dehan la konhese ami. Ami atu mate sal-sala, maibee sei iha iis. Ami simu kastigu todan, maibee la mate. ¹⁰ Ami laran tristi, maibee haksolok nafatin. Ami kiak, maibee halo ema barak sai riku. Ami buat ida la iha, maibee ami iha buat hotu-hotu.

¹¹ Maluk Korintu sira, ami koalia mo-moos ona ba imi, i ami hadomi imi ho laran tomak. ¹² Ami hatudu ona ami nia domin ba imi, maibee la hatudu domin mai ami. ¹³ Nunee agora hau husu ba imi hanesan hau husu ba hau nia oan rasik, atu imi mos bele hatudu domin mai ami ho laran tomak.

La bele laran ida ho ema nebee la fiar ba Kristu

¹⁴ La bele laran ida ho ema nebee la fiar ba Kristu. Hanoin took. Ema nebee moris loos bele par ho ema nebee halo buat aat ka? Naroman ho nakukun bele hamutuk ka? Lae! ¹⁵ Kristu ho Satanás hanoin hanesan ka? Ema nebee fiar ba Kristu, sira nia moris hanesan ho ema nebee la fiar ka? Lae! ¹⁶ Buat lulik merese atu tau fali iha Maromak nia uma kreda boot ka? Lae! Ita nee mak Maromak Moris nia uma kreda. Iha Livru Sagradu Maromak dehan, "Hau sei hela iha sira nia klaran,

i moris hamutuk ho sira.

Hau sei sai sira nia Maromak,
i sira sei sai Hau nia povu."*

¹⁷ Nai Maromak dehan tan,

"Nee duni imi tenki sai husi ema aat sira nia klaran,

i haketak aan husi sira.

Hadook aan husi buat nebee Hau hakribi,
nunee mak Hau sei simu imi."*

¹⁸ "Hau sei sai imi nia Aman,

i imi sei sai Hau nia oan feto ho oan mane.

Liafuan nee mai husi Nai Maromak Kbiit Nain."*

7

¹ Maluk doben sira, Maromak promete tiha ona buat sira nee ba ita. Tanba nee, mai ita hamoos ita nia isin ho klamar husi saida deit mak halo foer ita. Ita tenki hamoos tu-tuir nafatin halo ita nia laran moos liu, tanba ita hamtauk Maromak.

Paulo haksolok tanba ema Korintu hakribi sira nia sala

² Hau husu atu imi simu ami ho laran. Tanba ami nunka halo sala hasoru ema ida, ami nunka lori ema ida ba buat aat, ami nunka han-matak ema ida nia sasaan. ³ Hau hatete nunee laos atu foo sala ba imi. Ohin hau dehan tiha ona katak ami hadomi imi. Atu ami mate ka moris, imi nafatin iha ami nia laran. ⁴ Hau fiar imi, i imi halo hau orgulhu teb-tebes. Imi hametin hau nia laran. Maski ami hetan susar oi-oin, maibee hau nia laran haksolok liu tanba imi.

⁵ Uluk bainhira ami too mai iha provin-sia Masedónia, ami kole atu mate. Ami hasoru susar husi nebee-nebee, susar nee husi ami nia laran ho mos husi liur. Husi laran ami preokupa, husi liur ema kontra ami.* ⁶ Maibee Maromak sempre foo ksolok ba ema nebee laran susar. Nia mos foo ksolok mai ami bainhira Nia haruka Tito mai iha ami. ⁷ Ami nia laran haksolok nee laos deit tanba Tito mai ona, maibee tanba nia konta katak imi hametin nia laran bainhira nia iha nebaa. Nia mos dehan, imi hakarak teb-tebes atu hasoru malu fali ho hau, imi tristi loos ho problema nebee mak akontese iha imi nia leet, i imi foo laran mai hau. Rona nunee, hau nia laran haksolok liu tan.*

⁸ Iha hau nia surat ida uluk hau koriji makaas imi nebee halo sala, too halo imi nia laran tristi. Iha momentu nebaa hau mos preokupa, tanba hau hatene katak hau nia liafuan nee xoke imi nia fuan, maibee la kleur ida. Nunee agora hau la preokupa tan. ⁹ Hau kontenti. Laos imi nia laran tristi mak halo hau kontenti. Maibee imi nia laran tristi nee halo imi hakribi ona imi nia sala, nee mak hau kontenti. Imi nia halalok nee hatudu katak imi nia tristi nee tuir Maromak nia hakarak. Entaun ami nia surat ida uluk nee la halo imi tristi saugati deit. ¹⁰ Tristi tuir Maromak nia hakarak halo ita hakribi ita nia sala, nunee

* 6:5 Apostolu sira nia Istoría 16:23 * 6:16 Levítiku (Imamat) 26:11-12; Ezequiel 37:26-27; 1 Korintu 3:16, 6:19; Ézezu 2:21 * 6:17 Isaiás 52:11 * 6:18 2 Samuel 7:14; 1 Krónikas (Tawarikh) 17:13; Isaiás 43:6; Jeremias 31:9
* 7:5 2 Korintu 2:13 * 7:7 2 Korintu 2:5

ita hetan salvasaun, i la preokupa tan ona ita nia sala nee. Maibee tristi tuir mundu nian la halo ita hakribi ita nia sala, nunee lori ita ba mate.

¹¹ Haree ba! Imi nia laran tristi tuir Maromak nia hakarak nee lori imi ba buat nebee diak. Agora imi foo aan atu moris loos, imi hakaas aan halo morin imi nia naran, imi hakribi hahalok aat, i tauk atu halo sala. Imi hakarak teb-tebes atu haree hau, i imi mos hakarak teb-tebes atu ema nebee halo sala tenki hetan kastigu. Iha buat sira nee hotu imi hatudu katak imi halo buat nebee loos. ¹² Entaun hau hakerek surat ida uluk nee laos atu dehan see mak halo sala hasoru see. Maibee hau hakerek atu imi rasik bele haree katak imi foo laran ba ami. Maromak mos haree nunee. ¹³ Buat sira nee hotu hametin ami nia laran.

Laos nee deit, maibee ami mos haksolok teb-tebes bainhira ami haree Tito fila mai ho kontenti tanba imi haree nia diak hodi halo kamaan nia laran. ¹⁴ Molok Tito baa vizita imi, hau konti tiha ona ba nia kona ba imi nia diak. Nia too iha nebaa, nia rasik haree katak buat nebee hau konti ba nia nee loos duni, hanesan mos hau nia liafuan ba imi durante nee sempre loos. Nunee imi la halo moe hau. ¹⁵ Agora Tito nia domin ba imi boot liu, tanba nia hanoin nafatin oinsaa imi rona nia i simu nia ho respeitu ho tauk. ¹⁶ Hau nia laran haksolok tanba hau bele konfia imi iha buat hotu.

8

Foo ajuda ho laran

¹ Maun-alin sira, ami hakarak atu imi hatene tuir Maromak nia laran diak ba sarani sira iha provinsia Masedónia. ² Iha susar todan loos mak koko sira, i sira kiak rabat rai. Maski nunee Maromak nia laran diak halo sira haksolok teb-tebes hodi foo ajuda ho laran luak ba maluk sarani sira seluk. ³ Hau rasik bele foo sasin dehan, sira foo tuir sira nia kbiit, too foo liu tan. Ida nee tuir sira nia desizaun rasik. ⁴ Sira husu fila-fila atu sira mos bele foo kontribuisaun ba sarani sira iha Jerusalém nebee mak hetan susar.* ⁵ Sira mos foo liu fali buat nebee ami hanoin. Tanba primeiru sira hakruuk ba Nai Jesus, depois sira mos hakruuk ba ami, tuir Maromak nia hakarak.

⁶ Entaun ami husu atu Tito baa ajuda fali imi atu imi prepara hotu osan nebee mak imi atu foo. Tanba uluk nia mak foo dalan ba imi atu halao karidade ida

nee.* ⁷ Durante nee imi halo buat hotu-hotu ho diak teb-tebes. Imi fiar metin, imi matenek koalia, imi hatene klean, imi badinas tuir Maromak, i imi hadomi teb-tebes ami. Nunee agora hau husu ba imi atu foo mos kontribuisaun nee ho laran luak teb-tebes.

⁸ Hau laos manda imi atu halo buat nee. Maibee hau hakarak kompara imi ho sarani sira seluk nebee badinas ajuda, atu nunee hau bele hatene imi nia domin ba ema seluk too iha nebee. ⁹ Tanba imi hatene ita nia Nai Jesus Kristu nia laran diak nebee Nia hatudu ba imi. Nia riku nanis, maibee Nia halo Nia Aan sai ema kiak atu imi bele hetan diak. Nia sai kiak atu imi bele sai riku.

¹⁰ Tinan liu ba, imi mak sarani primeiru nebee komesa tau osan hamutuk atu foo ba sarani sira iha Jerusalém. Laos nee deit, maibee imi mos sarani primeiru nebee hakarak atu foo. Entaun hau foo hanoin ba imi nunee: Diak liu ¹¹ imi prepara hotu osan nebee mak imi atu foo. Uluk imi hakarak ho laran atu foo, agora halo tuir imi nia hakarak nee. Foo tuir imi nia kbiit. ¹² Tanba se imi foo ho laran tuir buat nebee mak imi iha, Maromak simu. Buat nebee mak imi la iha, Nia la husu.

¹³ Hau nia hanoin laos atu halo todan imi hodi halo ema seluk kamaan fali. Maibee hau hakarak atu ema hotu-hotu bele moris hanesan. ¹⁴ Agora dadauk imi iha barak, i imi bele ajuda maluk sarani sira nebee la iha. Se aban-bainrua imi presiza buat ruma, sira mos bele foo ba imi. Ho nunee hotu-hotu bele moris hanesan. ¹⁵ Nee tuir buat nebee hakerek ona iha Livru Sagradu dehan,

“Ema nebee hetan barak,
sei la resin.

Ema nebee hetan uitoan,
natoon ba sira.”*

Paulo haruka Tito baa iha Korintu

¹⁶ Hau foo agrades ba Maromak, tanba Nia mak halo Tito hakarak ajuda imi hanesan mos hau hakarak ajuda. ¹⁷ Ami husu ona Tito atu baa vizita imi, i nia simu ho laran. Afinal nia mos hakarak hela atu baa. ¹⁸ Ami mos haruka maluk sarani ida tan atu akompanha Tito. Sarani sira hotu gaba ema nee tanba nia badinas foo sai Liafuan Diak. ¹⁹ I sira mak hili nia atu akompanha ami bainhira ami lori osan oferta ba iha Jerusalém. Ami halao servisu nee atu foti aas ita nia Nai nia naran i hatudu katak ami mos hakarak ajuda sira.

²⁰ Ami kuidadu teb-tebes ho osan barak nebee imi atu foo nee, para ema la bele

duun ami dehan ami kaer osan la loos.
²¹ Ami hakaas aan atu halo buat nebee loos
 iha Nai Maromak nia oin ho mos iha ema
 nia oin.*

²² Ami mos haruka maluk sarani ida tan
 hamutuk ho Tito ho nia kolega nee. Dala
 barak ona ami haree nia nee badinas halao
 Maromak nia servisu. Agora nia hakarak
 liu tan atu ajuda imi, tanba nia fiar loos ba
 imi.

²³ Se iha ema ruma husu kona ba Tito,
 foo hatene katak Tito nee hau nia kolega
 nebee servisu hamutuk ho hau atu ajuda
 imi. Kona ba maluk nain rua nee, sarani
 sira iha nee mak haruka, i sira nain rua nia
 hahalok foti aas Kristu nia naran. ²⁴ Nee
 duni imi tenki hatudu domin ba ema sira
 nee, atu sarani sira iha nebee-nebee mos
 bele haree imi nia domin. Nunee sira
 hatene katak imi merese atu ami gaba.

9

Osan oferta ba sarani sira iha Jerusalém

¹ Tuir lo-loos hau la presiza hakerek
 ba imi kona ba foo ajuda ba sarani
 sira iha Jerusalém. ² Tanba hau hatene
 imi hakarak teb-tebes atu ajuda. Hau
 mos konta beibeik imi nia diak ba ema
 Masedónia sira. Hau konta ba sira katak,
 tinan liu ba imi iha provinsia Akaia pruntu
 ona atu foo ajuda. Rona nunee, sira barak
 mos hakarak foo sira nia kontribuisaun.
³ Hau hein katak imi nia osan oferta
 pruntu duni, tuir hau konta ona ba sira.
 Tanba nee mak hau haruka maluk sarani
 nain tolu nee baa iha imi atu haree kona
 ba ida nee. Hau lakohi atu buat nebee hau
 konta ba sira nee saugati deit. ⁴ Keta halo
 be ema Masedónia lao hamutuk ho hau
 baa vizita imi, i sira haree imi nia osan
 seidauk tau hamutuk. Se nunee, ami moe
 tanba ami fiar ba imi saugati deit. I imi
 sei moe liu tan! ⁵ Tanba nee, hau desidi
 katak, diak liu hau haruka ita nia maluk
 sarani nain tolu nee baa uluk iha imi, atu
 ajuda imi prepara osan oferta nee tuir buat
 nebee imi uluk promete tiha ona. Nunee
 oferta nebee imi foo nee, imi bele foo ho
 laran, laos tanba obriga.

⁶ Keta haluha, ema nebee kuda fini
 uitoan, nia hetan rezultadu mos uitoan.
 Ema nebee kuda fini barak, nia hetan
 rezultadu mos barak. ⁷ Ema ida-idak tenki
 desidi rasik, nia atu foo hira. La bele
 foo ho laran todan ka ema mak obriga,
 tanba Maromak gosta ema nebee foo ho
 haksolok. ⁸ Maromak iha kbiit hodi foo
 bensaun bar-barak ba imi. Nunee imi

sempre hetan buat hotu-hotu nebee mak
 imi presiza, i liu fali imi nia presiza, para
 imi mos bele halo buat diak oi-oin deit ba
 ema seluk. ⁹ Nee hanesan hakerek ona iha
 Livru Sagradu dehan,

"Nia fahe buat bar-barak ba ema kiak sira,
 nia hahalok diak nee iha nafatin too
 tinan ba tinan."*

¹⁰ Maromak mak foo fini ba ema toos
 nain kuda, i Nia mak foo ai haan atu ita
 bele haan. Nunee mos Nia sei foo bensaun
 ba imi, i aumenta bensaun nee laron ba
 laron, atu nunee imi nia hahalok diak mos
 aumenta ba beibeik.* ¹¹ Maromak sei halo
 imi riku iha buat oi-oin, atu bainhira deit
 imi mos bele fahe ho laran luak. I osan
 oferta nebee imi foo liu husi ami, sei halo
 ema barak foo agrades ba Maromak.

¹² Imi nia ajuda nee laos deit hataan
 Maromak nia povu nia presiza, maibee
 ema barak sei foo obrigadu ba Maromak
 tanba imi nia hahalok nee. ¹³ Imi foo sai
 tiha ona katak imi fiar Liafuan Diak kona
 ba Kristu. Liu husi ajuda nebee imi foo
 nee, imi hatudu katak imi moris tuir duni
 Liafuan Diak nee. Ema barak sei haree
 imi nia laran luak nee, i sira sei hahii
 Maromak tanba ajuda nebee imi foo ba
 sira ho mos ba ema seluk tan. ¹⁴ Bainhira
 sira halo orasaun ba Maromak kona ba
 imi, sira hanoin teb-tebes imi, tanba Maro-
 mak nia laran luak nebee nakonu iha imi.
¹⁵ Agrades ba Maromak tanba Nia foo tiha
 ona prezenti furak teb-tebes mai ita, ita
 ema nia liafuan la too atu esplika.

10

Paulo defende nia servisu nudar apos- tolu

¹ Ema balu dehan, iha imi nia oin hau
 la brani koriji imi, husi dook mak foin
 hau brani. Agora ho Kristu nia laran
 maus ho haraik aan, hau, Paulo husu ² atu
 bainhira hau too iha nebaa, imi la bele
 provoka tan hau. Tanba hau iha hanoin
 atu hatudu hau nia brani hodi kontra
 makaas ema sira nebee duun dehan ami
 moris tuir fali dalan mundu nian. ³ Loos
 duni, ami moris iha mundu nee, maibee
 ami luta laos tuir dalan mundu nian.
⁴ Tanba ami nia ekipamentu funu nian laos
 hanesan ema mundu nian. Maibee ami
 uza Maromak nia kbiit hodi sobu rahun
 tiha moru nebee haleu inimigu nia fatin.
⁵ Ema nebee foti aan hasoru Maromak,
 ami sobu rahun tiha sira nia hanorin falsu
 nebee halo ema la konhese Maromak. Ami
 halakon tiha hanoin hotu-hotu nebee la
 loos, para hanoin hotu-hotu tuir deit Kristu

nia hakarak.* ⁶ I bainhira imi halo tuir lo-loos ona Kristu nia hakarak, ami mos prontu atu foo kastigu ba see-see deit mak seidauk halo tuir.

⁷ Imi sira nee gosta haree husi liur deit. Se iha ema ruma fiar aan dehan Kristu mak haruka, entaun nia tenki hatene katak, ami mos Kristu mak haruka, laos nia deit. ⁸ Karik hau gaba aan kona ba kbiit nebee mak ita nia Nai foo mai ami, hau la moe atu gaba aan nunee. Tanba kbiit nee ami simu atu bele hametin imi nia fiar, laos atu halo rahun fali imi. ⁹ Keta halo be imi hanoin hau hakerek surat sira nee atu halo tauk imi. ¹⁰ Iha ema balu dehan, "Paulo nia liafuan iha surat laran makaas loos, maibee bainhira nia hamutuk ho ita, nia ema nebee fraku i nia koalia hanesan ema beik ida." ¹¹ Ema nebee koalia hanesan nee tenki hatene aan katak, ami nia hahalok iha imi nia oin sei hanesan ho buat nebee ami hakerek tiha ona iha surat laran.

¹² Iha ema balu hatudu aan dehan sira mak diak. Sira sukat sira nia aan tuir sira nia hanoin rasik, i kompara sira nia aan ho ema nebee hanesan ho sira. Sira beik liu! Ami la brani gaba ami nia aan hodi kompara ami nia aan hanesan fali sira. ¹³ Ami nee so gaba deit kona ba ami nia servisu iha area nebee mak Maromak foo tiha ona mai ami. Ami lakohi gaba aan liu fali ida nee. Imi iha Korintu mos tama hotu iha ami nia area servisu nee. ¹⁴ Ami nee mak ema primeiru nebee foo sai ba imi Liafuan Diak kona ba Kristu. Se karik Maromak nunka haruka ami baa iha imi, maibee ami gaba aan kona ba ida nee, entaun nee la loos. ¹⁵ Ami mos la gaba aan kona ba servisu nebee ema seluk mak halo. Ami hakarak atu imi nia fiar buras ba beibeik. Ho nunee ami nia area servisu bele luan liu tan, ¹⁶ too ami mos bele hakat liu ba rai seluk hodi haklaken Liafuan Diak iha fatin nebee ema seidauk rona. Tanba ami lakohi gaba aan kona ba servisu nebee Maromak foo tiha ona ba ema seluk atu halo.

¹⁷ Iha Livru Sagradu dehan, "Diak liu gaba buat nebee mak ita nia Nai halo duke gaba ita nia aan rasik."* ¹⁸ Ita gaba ita nia aan, la iha folin. Folin liu mak Maromak gaba ita.

11

Paulo la hanesan ho apostolu falsu sira

¹ Agora hau gaba aan uitoan. Maski gaba aan nee buat beik ida, maibee hau husu atu imi pasiensia tan ho hau. ² Tanba

imi nee hanesan feto raan ida nebee hau promete tiha ona atu foo kaben ho mane ida, mane nee mak Kristu. Hau hakarak aprezena imi ba Nia hanesan feto raan ida nebee moos. Se karik imi husik fali Kristu, hau nia laran moras liu, hanesan mos Maromak laran moras. ³ Agora dadauk imi tuir hela Kristu ho laran tomak. Maibee hau tauk, keta halo be ema ruma baa lohi imi para lao sees fali husi Kristu, hanesan iha tempu uluk samea lohi door mai lohi Eva.* ⁴ Bainhira ema ruma baa hanorin imi la loos kona ba Jesus, imi simu deit! Afinal Jesus ida nebee sira hanorin nee la hanesan ho Ida nebee ami hanorin tiha ona ba imi. Se iha espiritu ida nebee oin seluk, imi simu tan. Se sira bobar fali Liafuan Diak nebee uluk imi simu husi ami mos, imi tuir hotu.

⁵ Mestri sira nee hanoin dehan sira nee apostolu boot, maibee hau hanoin sira la liu hau. ⁶ Karik hau la matenek koalia, maibee buat nebee hau hanorin, hau kompiende duni. Imi hatene buat nee mo-moos ona tanba ami hatudu fila-fila ba imi.

⁷ Uluk hau foo sai Maromak nia Liafuan Diak ba imi, hau la husu atu imi selu hau. Ho nunee hau halo hau nia aan hanesan ema kiik, atu bele foti aas imi. Hahalok nee sala ka? ⁸ Iha tempu nebaa sarani sira iha fatin seluk mak sustenta hau. Bele dehan hau hadau husi sira para bele serbi imi. ⁹ Uluk hau hela hamutuk ho imi, bainhira hau presiza buat ruma, hau la tau todan ba imi. Ita nia maluk sarani sira nebee mai husi provinsi Masedonia mak foo buat nebee hau presiza. Hau la tau todan ba imi, uitoan mos lae. I aban-bainrua mos hau lakohi halo todan imi.* ¹⁰ Kristu nia liafuan loos, hau nia liafuan tuir mai nee mos loos: Hau sei la husu suporta husi imi. Hau sei gaba aan nafatin dehan hau la husu imi nia ajuda. Imi hotu iha provinsi Akaia la bele kontra fali hau nia liafuan nee. ¹¹ Nusaa mak hau lakohi husu? Tanba hau la hadomi imi ka? Lae! Maromak hatene hau hadomi imi.

¹² Maibee hau nafatin lakohi husu suporta husi imi, para ema nebee foti aan hanesan apostolu boot la bele dehan, sira halao sira nia servisu hanesan ami. ¹³ Ema sira nee bosok dehan Maromak mak haruka, sira finji halao Maromak nia servisu, i sira halo aan hanesan fali Kristu nia apostolu. ¹⁴ Lalika hakfodak ho sira nia hahalok nee, tanba Satanás mos finji hanesan anju naroman nian. ¹⁵ Nee duni imi lalika hakfodak se diabu nia atan sira nee finji hanesan atan nebee mak laran

* 10:17 Jeremias 9:24

* 11:3 Jénesis (Kejadian) 3:1-5, 13

* 11:9 Filipi 4:15-18

moos. Too ikus ema sira nee sei hetan kastigu tuir sira nia hahalok.

Paulo nia terus hatudu katak nia apostolu duni

¹⁶ Hau repete tan dala ida: Keta hanoin dehan hau nee ema beik. Maibee se karik imi balu hanoin hau nee beik duni, entaun husik hau gaba aan uitoan hanesan ema beik. ¹⁷ Hau hakarak gaba aan, maski hahalok nee laos husi ita nia Nai, maibee hahalok ema beik nian. ¹⁸ Iha ema barak mak gosta gaba aan tuir ema mundu baibain halo. Nunee agora hau mos halo hanesan nee. ¹⁹ Imi konsidera aan hanesan ema matenek, maibee imi gosta simu ema beik. ²⁰ Laos nee deit. Bainhira ema manda imi tuun-sae hanesan fali atan, imi simu deit. Bainhira sira haan imi nia osan saugati deit, foti sira nia aan sai boot, ka basa imi nia hasan, imi pasiensia ho sira. ²¹ Imi hanoin dehan, ami tenki moe tanba ami la iha forsa atu hanehan imi hanesan sira hanehan imi ka?

Maibee sira brani gaba aan kona ba saida deit, hau mos brani gaba aan kona ba buat nee, maski hau nia liafuan nee hanesan ema beik nia liafuan. ²² Sira nee ema Ebreu isin ka? Hau mos Ebreu isin. Sira ema Israel ka? Hau mos ema Israel. Sira Abraão nia jerasaun ka? Hau mos Abraão nia jerasaun. ²³ Sira nee Kristu nia atan ka? Hau koalia hanesan fali ema bulak, maibee hau Kristu nia atan nebee diak liu fali sira. Hau servisu makaas liu. Ema hatama hau ba komarka dala barak liu, ema baku hau makaas liu, i dala barak hau atu mate sal-sala. ²⁴ Ema Judeu baku hau ho sikoti fila-fila too dala tolu-nulu resin sia, ida nee akontese dala lima. ²⁵ Dala tolu ema baku hau ho ai dona, dala ida ema tuda ho fatuk atu oho hau, dala tolu roo nebee mak lori hau mout iha tasi laran, i dala ida hau namlele iha tasi leten loran ida kalan ida. ²⁶ Hau sempre lao husi fatin ida ba fatin seluk. Iha buat oi-oin mak ameasa hau: Mota boot atu lori hau. Ema hadau hau nia sasaan. Hau nia maluk Judeu sira rasik halo aat hau, nunee mos ema nebee laos Judeu. Hau atu mate sal-sala iha sidade laran, iha rai fuik, ho mos iha tasi laran. Too ema nebee finji sai hau nia maluk sarani mos ameasa hau. ²⁷ Hau servisu makaas la hatene kole. Dala barak hau kalan la toba, la iha hanaan i hamlaha-hamrook. Hau aguenta iha malirin tanba la iha hena. ²⁸ Laos nee deit, maibee loroloron hau mos senti todan tanba preokupa

sarani sira iha nebee-nebee deit. ²⁹ Se hau rona sarani ida senti fraku, hau mos senti fraku. Se hau rona dehan ema ruma lori sarani ida monu ba sala, hau mos hirus.

³⁰ Se imi obriga hau atu gaba aan, entaun hau sei gaba kona ba hau nia frakeza. ³¹ Maromak hatene katak hau la bosok. Maromak nee ita nia Nai Jesus Kristu nia Aman, i ema hahii Nia too tinan ba tinan.

³² Uluk hau iha sidade Damasku, liurai Aretas nia representante haruka soldadu sira hein iha portaun sidade nian atu kaer hau. ³³ Maibee hau nia maluk sira hatama hau iha bote boot ida, depois sira hatuun hau liu husi janela ida iha moru nebee haleu sidade nee. Nunee hau konsege halai sai.*

12

Paulo haree buat furak iha lalehan maibee nia mos hetan terus

¹ Hau tenki gaba aan nafatin, maski buat gaba aan nee la iha folin. Maibee hau hakarak konta kona ba buat oi-oin nebee ita nia Nai Jesus hatudu sai hanesan iha mehi. ² Hau konhese Kristu nia ema ida. Iha tinan sanulu resin haat liu ba, Maromak foti nia sae ba iha lalehan, iha fatin nebee aas liu. Ema nee sae ho nia isin ka, nia haree deit iha mehi, hau la hatene, Maromak mak hatene. ³ Hau repete tan, ema nee sae ho nia isin ka, nia haree deit iha mehi, hau la hatene, Maromak mak hatene. ⁴ Maibee hau hatene nia sae too iha fatin furak nian. Iha nebaa nia rona liafuan nebee halo nia admira teb-tebes, ita ema nia liafuan la too atu bele esplika. Maromak mos bandu atu ema ida la bele foo sai.

⁵ Ema hanesan nee, hau gaba duni. Maibee hau lakohi gaba hau nia aan. Hau so gaba kona ba hau nia frakeza. ⁶ Afinal ema nebee sae ba lalehan nee mak hau nia aan rasik. Entaun se karik hau atu gaba aan, hau laos koalia nar-naran deit, tanba buat nebee hau koalia nee loos. Maibee hau lakohi konta tan. Diak liu ema respeita hau tuir buat nebee mak hau halo ho buat nebee hau koalia, la bele liu fali ida nee.

⁷ Maromak lakohi atu hau foti aan kona ba buat furak teb-tebes nebee Nia hatudu ona mai hau. Tanba nee, Nia husik hau hetan terus todan ida husi Satanás. Hau senti hanesan fali ai tarak ida sona hela hau nia isin. ⁸ Dala tolu ona hau husu ho laran atu Nai Jesus hasai moras nee husi hau. ⁹ Maibee Nia hataan fali dehan, "Hau

* 11:23 Apostolu sira nia Istoría 16:23 * 11:24 Deuteronomiu (Ulangan) 25:3 * 11:25 Apostolu sira nia Istoría 16:22, 14:19 * 11:26 Apostolu sira nia Istoría 9:23, 14:5 * 11:33 Apostolu sira nia Istoría 9:23-25

sempre hatudu Hau nia laran diak ba o, nee too ba o. Tanba bainhira o la iha kbiit, iha tempu nee mak Hau hatudu mo-moos Hau nia kbiit iha o.” Nee mak hau sempre haksolok koalia kona ba hau nia frakeza, para Kristu nia kbiit bele hamahon nafatin hau. ¹⁰ Nunee hau haksolok bainhira hau la iha kbiit, ka ema hatete aat hau, ka hau iha susar laran, ka ema halo terus hau, ka hau hetan difikuldade oi-oin tanba tuir Kristu. Tanba iha tempu nebee hau fraku, iha tempu nee mak hau hetan kbiit.

Paulo preokupa ho sarani sira iha Korintu

¹¹ Tuir lo-loos imi mak gaba hau. Maibee imi tau fali hau iha kotuk, nunee imi obriga fali hau atu gaba hau nia aan, hanesan ema beik ida. Hau la iha folin, maibee se kompara hau nia aan ho ema sira nebee foti aan dehan apostolu boot, sira la liu hau. ¹² Uluk ho pasiensia boot hau halo milagre ho sinal oi-oin iha imi nia leet, halo ema admira. Ho nunee hau hatudu katak hau nee apostolu lo-loos. ¹³ Entaun nusaa mak imi hanoin katak, hau konsidera sarani sira iha fatin sel-seluk liu fali imi? Tanba deit hau simu sira nia suportu maibee la tau todan ba imi atu suportu hau ka? Se imi hanoin dehan nee sala, entaun keta hirus.

¹⁴ Agora hau pruntu ona atu baa vizita tan imi, vizita ida nee mak dala tolu ona. Hau la husu imi atu sustenta hau. Hau hakarak imi nia aan, laos imi nia riku-soin. Tanba baibain inan-aman mak rai riku-soin ba nia oan sira, laos oan sira mak rai fali riku-soin ba nia inan-aman. ¹⁵ Nunee hau kontenti loos foo buat hotu-hotu nebee hau iha ba imi, too hau foo tan hau nia aan tomak. Hau nia domin ba imi boot ba beibeik. Entaun nusaa mak imi nia domin mai hau menus fali?

¹⁶ Imi hatene ona, hau la tau todan ba imi. Maibee sei iha ema balu duun dehan hau ema lohi door ida. Sira dehan hau halo manipulasau hodi halo lakon imi. ¹⁷ Entaun ema nebee hau uluk haruka ba imi nee, iha ida mak han-matak imi nia osan ka? ¹⁸ Uluk hau husu ba Tito atu baa vizita imi, i haruka mos ita nia maluk sarani ida tan atu akompanha nia. Durante Tito iha nebaa, nia manipula tiha imi nia osan balu ka? Lae! Ami nain rua nia hanoin ho ami nia hahalok hanesan deit.

¹⁹ Maluk doben sira, dala ruma bainhira imi lee surat nee, imi hanoin dehan ami defende ami nia aan beibeik. Maibee laos hanesan nee. Ami laran ida ho Kristu, i buat hotu-hotu nebee ami koalia iha surat

nee, Maromak mos haree. Buat hotu-hotu nebee ami halo nee, ami halo atu hametin imi nia fiar.

²⁰ Hau tauk, bainhira hau baa iha nebaa, imi nia hahalok la monu ba hau nia laran, i hau nia hahalok mos la monu ba imi nia laran. Hau tauk imi istori malu hela, laran moras ba malu, nervozu aat, hanoin imi nia aan deit, hatete aat ema, konta aat ema nia vida, foti aan i halo rungu-ranga. ²¹ Hau tauk, kuandu hau too iha nebaa, Maromak halo moe hau iha imi nia oin. Keta halo be hau mos laran tristi tanba imi barak nebee uluk moris iha sala nia laran seidauk hakribi imi nia sala. Imi sei nafatin halo sala seksual ho sala foer oi-oin too la hatene moe.

13

Paulo nia lia menon ikus

¹ Ida nee mak dala tolu ona hau atu baa haree imi. Hau sei tesi imi nia lia tuir liafuan nebee hakerek iha Livru Sagradu dehan, “Bainhira tesi lia, tenki iha ema nain rua ka tolu nebee foo sasin hanesan foin bele hakotu lia.”² Iha hau nia vizita segundu ba iha imi, hau foo hanoin kedas ona ba ema nebee halo sala. Agora liu husi surat nee, hau repete fali ba sira ho mos ba imi hotu katak, bainhira hau fila fali ba nebaa, hau sei kastigu see-see deit mak halo sala. ³ I kuandu hau koriji imi mak imi sei haree katak Kristu koalia duni liu husi hau, tanba durante nee imi hakarak haree ida nee. Keta hanoin dehan Kristu koriji imi ho fraku. Lae! Nia sei hatudu Nia kbiit boot iha imi. ⁴ Loos duni, bainhira ema prega Kristu iha krus too mate, Nia fraku. Maibee agora Nia moris ho Maromak nia kbiit. Nudar Kristu nia ema, ami mos fraku. Maibee Maromak foo kbiit mai ami atu moris laran ida ho Nia hodi serbi imi.

⁵ Imi kaer metin imi nia fiar ka lae? Imi rasik tenki tetu di-diak imi nia aan. Koko di-diak ba. Se imi kaer metin duni imi nia fiar, entaun imi sei hatene katak Kristu Jesus hela iha imi nia laran. Se lae, imi fiar ba Kristuibun tutun deit. ⁶ Bainhira imi hatene tuir ona imi nia aan, hau hein katak imi mos sei hatene, ami nee apostolu lo-loos. ⁷ Ami harohan ba Maromak atu imi la bele halo sala saida deit. Ami harohan nunee laos para ema bele dehan ami nee apostolu lo-loos, maibee tanba ami hakarak atu imi halo buat nebee diak. Se ema balu konsidera ami nee laos apostolu mos, la buat ida. ⁸ Tanba ami sempre tuir buat nebee loos, la bele kontra fali. ⁹ Se imi forti, ami kontenti,

maski ema konsidera ami fraku. Ami harohan atu imi sai ema nebee moris loos. ¹⁰Ho razaun ida nee mak hau haruka surat nee ba imi molok hau baa, atu bainhira hau too iha nebaa, hau lalika uza hau nia kbiit nudar apostolu hodi siak imi. Tanba kbiit nee ita nia Nai foo mai hau atu bele hametin imi nia fiar, laos atu halo rahun fali imi.

Paulo taka nia surat

¹¹Maun-alin sira, hau nia liafuan ikus mak nee: Haksolok ba! Hakaas aan atu halo beibeik buat nebee loos. Rona di-diak hau nia liafuan, moris neon ida laran ida, i buka atu moris dame malu ho ema hotu-hotu. Nunee Maromak Domin Nain ho Dame Nain sei hamutuk ho imi nafatin.

¹²Rei malu hanesan maluk sarani.

Maromak nia povu iha nee hatoo kumprimentus ba imi.

¹³Ami harohan atu ita nia Nai Jesus Kristu hatudu Nia laran diak ba imi, i Maromak foo Nia domin ba imi, i Espiritu Santu mos hela hamutuk ho imi hotu.

Paulo nia surat ba sarani sira iha Galásia

Paulo hahuu nia surat

¹⁻² Hau Paulo, ho maluk sarani sira hotu nebee hamutuk ho hau, haruka surat nee ba sarani sira iha fat-fatin iha provinsia Galásia.

Hau sai apostolu laos tanba ema kriatura ruma mak hili, maibee Jesus Kristu ho Aman Maromak mak foo knaar nee mai hau. Kristu nee mak Salvador nebee Maromak promete hori uluk kedas atu haruka mai. Nia mate tiha, maibee Aman Maromak halo Nia moris fali ona.

³ Ami harohan ba ita nia Aman Maromak ho Nai Jesus Kristu para hatudu Sira nia laran diak ba imi, i foo pas ho hakmatek ba imi. ⁴ Kristu foo Aan ba mate hodi hamoos ita nia sala i hasai ita husi buat aat iha mundu nee. Nia halo nunee tuir ita nia Aman Maromak nia hakarak. ⁵ Mai hahii adora Maromak too tinan ba tinan nafatin! Amen.

Nusaa mak imi tuir fali hanorin nebee la loos?

⁶ Hau admira! Nusaa mak bele sai nunee?! Maromak bolu ona imi atu hatene Nia laran diak. Maibee imi fila kotuk lalais deit ba Nia hodi tuir fali hanorin seluk ⁷ nebee la loos. Tuir lo-loos, Kristu nia Liafuan Diak ida deit, la iha tan seluk. Maibee agora iha ema balu mai bobar fali Liafuan Diak nee tuun-sae, halo imi la hatene atu tuir dalam ida nebee.

⁸ Kuidadu! See-see deit mak hanorin la hanesan ho Liafuan Diak nebee uluk ami hanorin ba imi, husik malisan kona nia ba! Maski ami rasik ka, anju husi lalehan mos, malisan sei kona. ⁹ Ami hatete tiha ona, agora hau repete dala ida tan: Se iha ema ruma hanorin fali oin seluk, la tuir Liafuan Diak nebee uluk imi simu tiha ona nee, Maromak sei kastigu nia tinan ba tinan nafatin.

¹⁰ Hau koalia hanesan nee atu ema bele gaba hau ka? Lae! Hau hakarak atu halo haksolok Maromak nia laran, laos atu halo haksolok ema nia laran. Se hau buka atu ema gaba hau karik, entaun hau la serve sai Kristu nia atan.

Nai Jesus Kristu rasik mak hili Paulo hodi lori Liafuan Diak

¹¹ Maun-alin sira, hau foo hatene lo-loos ba imi katak, Liafuan Diak nebee hau hanorin nee, laos inventa. ¹² Hau laos simu husi ema, laos ema mak hanorin hau, maibee Jesus Kristu rasik mak hatudu mai hau.

¹³ Imi rona ona kona ba hau nia moris uluk, bainhira hau sei tuir relijiaun Judeu nian. Iha tempu nebaa hau halo Maromak nia povu terus liu, i hakaas aan para halo rahun sira.* ¹⁴ Hau foo neon ho laran tomak hodi estuda relijiaun Judeu nian i halo tuir; liu fali ema Judeu sira seluk nebee idade hanesan hau. Hau badinas liu halo tuir ita nia bei-ala sira nia lisan ho lei relijiaun hotu.*

¹⁵⁻¹⁶ Maski nunee Maromak desidi atu hatudu Nia Oan Jesus mai hau. Bainhira hau sei iha hau nia inan nia kabun laran, Nia hatudu ona Nia laran diak mai hau hodi hili hau atu baa foo sai Liafuan Diak kona ba Jesus ba ema nebee laos Judeu. Bainhira Nia hatudu Nia Oan mai hau, hau la baa husu ema seluk nia hanoin.* ¹⁷ Hau mos la baa iha sidade Jerusalém atu hasoru malu ho apostolu sira seluk nebee Jesus foti uluk ona. Maibee hau baa kedas iha rai Arabi. Hotu tiha hau fila fali mai iha sidade Damasku.

¹⁸ Liu tiha tinan tolu foin hau baa iha Jerusalém hodi hasoru malu ho Pedro.* I hau hela ho nia durante loran sanulu resin lima.* ¹⁹ Iha momentu nebaa hau mos hasoru Nai Jesus nia alin, Tiago. Maibee hau la haree apostolu sira seluk. ²⁰ Buat nebee hau hakerek nee, loos duni. Maromak hatene hau la bosok.

²¹ Depois hau baa iha provinsia Síria ho Silísia. ²² Iha tempu nebaa Kristu nia povu iha fat-fatin iha provinsia Judeia seidaok konhese hau. ²³ Sira rona deit ema konta dehan, “Ema ida nebee uluk halo terus ita nee mak agora foo sai fali Liafuan Diak kona ba Kristu. Afinal uluk nia obriga ita atu fila kotuk ba Kristu.” ²⁴ I sira hahii Maromak tanba Maromak muda ona hau nia moris.

2

Apostolu sira seluk simu Paulo nia hanorin

¹ Liu tiha tinan sanulu resin haat, hau baa fali Jerusalém, hamutuk ho Barnabé. Ami lori mos Tito.* ² Hau baa tanba Maromak mak haruka. Iha nebaa hau hasoru malu ho naiulun sarani sira hodi konta fali ba sira Liafuan Diak nebee mak

* 1:13 Apostolu sira nia Iatoria 8:3, 22:4-5, 26:9-11 * 1:14 Apostolu sira nia Iatoria 22:3 * 1:15-16 Apostolu sira nia Iatoria 9:3-6, 22:6-10, 26:13-18 * 1:18 Paulo temi Pedro nia naran “Cefas”. Nee Pedro nia naran ho lisan Aram. * 1:18 Apostolu sira nia Iatoria 9:26-30 * 2:1 Apostolu sira nia Iatoria 11:30, 15:2

durante nee hau foo sai ba ema nebee laos Judeu. Hau koalia ho nai ulun sira deit, atu sira bele tetu di-diak hau nia hanorin nee loos ka lae. Tanba hau lakohi para servisu nebee hau halao nee saugati deit.

³ Nai ulun sira simu hau nia liafuan ho diak. Sira simu mos Tito. Maski nia ema Gregu, laos ema Judeu, maibee sira la obriga nia atu sunat.* ⁴ Iha duni ema balu hakarak obriga nia para sunat tuir ema Judeu sira nia lei relijiaun. Ema sira nee finji fiar ba Jesus hodi tama iha sarani sira nia leet. Kristu Jesus foo ona liberdade mai ita, maibee ema sira nee hakarak hadau fali liberdade nee hodi halo ita sai atan fali ba lei relijiaun Judeu nian. Nee mak sira atu obriga Tito para sunat. ⁵ Maski nunee ami nunka halo tuir, para imi bele fiar nafatin Liafuan Diak nebee imi simu husi ami, tanba Liafuan nee mak loos.

⁶ Nai ulun sira nee hanesan ema boot iha sarani sira nia oin. Maibee mai hau, atu boot ka kiik, hau la interese, tanba Maromak la haree ba ida nee. Bainhira hau hatoo hau nia hanorin ba sira, sira simu ho diak i la aumenta liafuan ida.*

⁷ Laos nee deit, sira mos rekonhese katak Maromak foo fiar ona mai hau para foo sai Liafuan Diak ba ema nebee laos Judeu, hanesan mos Nia foo fiar ba Pedro lori Liafuan Diak ba ema Judeu. ⁸ Sira haree katak Maromak foo kbiit ba Pedro hodi halao nia servisu nudar apostolu ba ema Judeu. Nunee mos Nia foo kbiit mai hau nudar apostolu ba ema nebee laos Judeu. ⁹ Tiago, Pedro† ho João rekonhese katak, Maromak foo ona knaar nee mai hau. Sira nain tolu nee, sarani sira respeita nudar ulun boot igreja nian. Sira kaer liman ho hau ho Barnabé hanesan sinal katak ami hotu laran ida. Sira konkorda para ami lori nafatin Liafuan Diak ba ema nebee laos Judeu, i sira mak lori ba ema Judeu. ¹⁰ So buat ida deit mak sira husu mai ami, atu ami tulun ema kiak sira iha Jerusalém. I hau mos hakarak duni halo nunee.

Paulo siak Pedro tanba haketak aan husi ema nebee laos Judeu

¹¹ Depois iha loron ida, Pedro mai iha sidade Antiokia, hau siak nia iha sarani sira nia oin tanba nia hahalok la loos. ¹² Bainhira Pedro foin too mai, nia kontenti haan hamutuk ho sarani sira nebee laos Judeu. Maibee kuandu Tiago nia kolega

sira too mai, Pedro haketak aan tiha husi sarani sira nebee laos Judeu. Nia tauk nia maluk Judeu sira nee, tanba sira hanorin dehan sarani sira hotu tenki sunat tuir lei relijiaun Judeu nian.‡ ¹³ Ema Judeu sira seluk mos komesa halo tuir Pedro nia hahalok finjidu nee, too Barnabé mos halo tuir i lakohi haan tan ho ema nebee laos Judeu.

¹⁴ Hau haree sira nia hahalok nee la tuir lia loos nebee mak Liafuan Diak hanorin. Nunee hau siak Pedro iha sira hotu nia oin dehan, “Irmaun moris mai ema Judeu. Maibee irmaun rasik la moris ona tuir lei relijiaun Judeu nian. Entaun nusaa mak agora ita hakarak obriga ema nebee laos Judeu atu sira tuir fali lei nee hotu?”

¹⁵ Loos duni, ami moris mai ema Judeu nanis, ami laos sala nain hanesan ema nebee laos Judeu. ¹⁶ Maibee agora ami hatene katak, la iha ema ida mak Maromak simu tanba nia tuir lei relijiaun. Maromak simu ema tanba fiar ba Jesus Kristu. Nee mak ami mos fiar ba Kristu, para Maromak bele simu ami tanba ami nia fiar, laos tanba ami tuir lei relijiaun.*

¹⁷ Ami fiar katak Maromak simu ami tanba ami laran ida ho Kristu. Maibee too ikus ema Judeu balu foo sala mai ami dehan, ami halo sala tanba la tuir ona lei relijiaun. Se nunee, Kristu mak halo ami sala ka? Lae liu! ¹⁸ Hau husik tiha ona sistema lei relijiaun nian, hau la bele kaer fali. Se hau kaer fali, nee hau sala. ¹⁹ Uluk hau hakaas aan halo tuir lei relijiaun, maibee lei nee la bele halo hau diak malu ho Maromak. Agora kona ba lei nee, hau hanesan mate tiha ona, para hau bele foo hau nia moris tomak ba Maromak. ²⁰ Bele dehan, hanesan hau mate tiha ona iha krus hamutuk ho Kristu. Agora laos hau mak moris tan, maibee Kristu mak moris iha hau. Durante hau moris iha mundu nee, hau laran metin deit ba Maromak nia Oan. Nia hadomi teb-tebes hau, too foin nia Aan hodi mate iha hau nia fatin. ²¹ Maromak simu hau tanba Nia laran diak. Hau lakohi fila kotuk ba Nia laran diak nee. Tanba se karik Maromak simu ita tanba ita halo tuir lei relijiaun, entaun nee dehan katak, Kristu nia mate la iha folin.

3

* **2:3** Ema Judeu sira halo serimonia sunat ba labarik mane hotu-hotu bainhira sira halo loron walu. Nee sinal ida hodi hatudu katak labarik nee Maromak nian, i tama ona ba Maromak nia povu. † **2:6** Deuteronomíu (Ulangan)

10:17 † **2:9** Paulo temi Pedro nia naran “Cefas”. Nee Pedro nia naran ho lian Aram. Nunee mos iha versikulu 11 ho 14. ‡ **2:12** Iha nee Paulo bolu Tiago nia kolega sira nee “grupu sunat nian”. Ema sira nee hanorin dehan,

sarani sira tenki sunat tuir lei relijiaun Judeu nian i tenki kaer metin lei nee tomak. Sira mos hanorin dehan, ema Judeu la bele haan hamutuk ho ema nebee laos Judeu. † **2:16** Salmus (Mazmur) 143:2; Roma 3:20,22

Nai Maromak simu ita tanba ita fiar ba Jesus Kristu

¹ Imi ema Galásia, imi beik-teen liu! Keta ema lohi imi karik! Uluk hau foo hatene mo-moos tiha ona ba imi kona ba Jesus Kristu nia mate iha krus. ² Agora hataan took mai. Tanba saa mak Maromak foo Nia Espiritu ba imi? Nia foo tanba imi tuir lei relijiaun ka? Lae! Nia Espiritu tuun ba iha imi tanba imi fiar Liafuan Diak nebee imi rona ona. ³ Entaun nusaa mak imi beik demais nunee?! Fo-foun imi moris tuir Espiritu Santu. Maibee agora imi hakarak lao too rohan ho imi nia kbiit rasik. ⁴ Imi hetan terus barak ona tanba imi fiar ba Kristu. Keta halo be imi nia terus nee hotu sai saugati deit. ⁵ Maromak foo Nia Espiritu ba imi, i halo milagre iha imi nia leet. Imi hanoin Nia halo nunee tanba imi halo tuir lei relijiaun ka? Lae! Nia halo nunee, tanba imi fiar ba Liafuan Diak nebee imi rona tiha ona.

⁶ Hanoin took ema Judeu sira nia bei-ala Abraão. Iha Livru Sagradu hakerek dehan, "Nia fiar ba Maromak, nee mak Maromak hamoos nia sala hodi simu nia."* ⁷ Imi tenki kompriende di-diak buat nee: Ema nebee fiar ba Maromak, nia mak sai hanesan Abraão nia oan. ⁸ Livru Sagradu foo hatene nanis ona dehan, Maromak sei simu mos ema nebee laos Judeu, naran katak sira fiar ba Nia. Tanba hori uluk keda Nia hatete ona Liafuan Diak ba Abraão dehan, "Ema iha nasauun hotu-hotu sei hetan bensaun tanba o."* ⁹ Nee duni Maromak foo bensaun ba ema hotu nebee fiar ba Nia, hanesan mos Nia foo ba Abraão tanba nia fiar.

¹⁰ Ema nebee fiar aan katak Maromak sei simu nia tanba deit nia moris tuir lei relijiaun, ema nee hetan malisan. Tanba iha Livru Sagradu hakerek dehan, "Ema nebee mak la kumpri hotu lei relijiaun, nia hetan malisan."* ¹¹ La iha ema ida mak bele kumpri lei nee tomak. Nunee la iha ema ida mak Maromak simu tanba nia moris tuir lei relijiaun. Nee klaru! Tanba hakerek ona dehan, "Ema tenki fiar ba Maromak mak foin Maromak simu nia hodi foo moris rohan-laek ba nia."* ¹² Maibee lei la haree ba fiar, lei haree deit, ita kumpri tomak ka lae. Tanba iha lei nee hakerek dehan, "Ema nebee mak halo tuir buat sira nee tomak, nia sei hetan moris."*

¹³ Maibee Kristu foo nia Aan hodi hasai ita husi lei relijiaun nia okos, para lei nee la bele lori malisan mai ita. Hanesan

nee Nia rasik simu fali ita nia malisan. Tanba iha Livru Sagradu hakerek dehan, "Ema nebee mate iha ai riin, nia hetan malisan."* ¹⁴ Kristu Jesus foo liberdade mai ita para bensaun nebee Maromak uluk foo ba Abraão, tuun mos ba ema nebee laos Judeu. Nunee se ita fiar ba Kristu, ita bele simu Maromak nia Espiritu nebee Nia promete tiha ona.

Nai Maromak kaer metin Nia promesa

¹⁵ Maun-alin sira, agora hau hakarak foo ezemplu husi ita nia moris loro-loron. Se ema nain rua hakerek surat akordu ida, depois sira asina tiha, surat nee vale ona. Ema ida la bele kansela, i la bele aumenta tan liafuan ruma ba iha surat nee. ¹⁶ Nunee mos bainhira Maromak halo promesa ba Abraão ho nia jerasaun. Iha momentu nebaa Maromak dehan, "Hau halo promesa nee ho o nia jerasaun ida."* Nia laos dehan, "o nia jerasaun sira", tanba Nia la foo promesa nee ba ema barak. Maibee Nia foo ba Abraão nia jerasaun ida, nee mak Kristu. ¹⁷ Buat nebee hau hakarak hatete mak nee: Maromak halo promesa uluk ho Abraão. Liu tiha tinan atus haat tolu-nulu foin Nia hatuun lei relijiaun. Maibee lei nee laos troka Maromak nia promesa ida uluk nee, promesa nee lao nafatin.* ¹⁸ Se karik Maromak foo bensaun ba ita tanba ita tuir lei relijiaun, entaun ita la simu ona bensaun tuir Maromak nia promesa. Maibee laos hanesan nee! Maromak hatudu Nia laran diak hodi foo bensaun ba Abraão tanba Nia promete tiha ona atu foo.*

¹⁹ Entaun Maromak foo lei relijiaun atu halo saida? Nia foo lei relijiaun hodi hanorin katak, ita ema nee sala nain. Nia hakarak atu lei nee vale too deit Abraão nia jerasaun ida nebee temi iha promesa nee too mai.

Bainhira Maromak foo lei relijiaun ba ema Judeu sira, Nia foo ba anju sira mak entrega fali ba Moisés para foo tutan ba povu. ²⁰ Maibee bainhira Nia halo promesa ho Abraão, Nia foo laos liu husi ema seluk. Maromak rasik mak koalía.

Lei relijiaun hanorin kona ba ema nia sala

²¹ Karik imi hanoin katak, lei relijiaun kontra fali Maromak nia promesa. Lae liu! Se karik lei nee bele lori ita ba moris rohan-laek, entaun ita tuir lei, ita diak malu ho Maromak. Maibee la bele duni, ²² tanba iha Livru Sagradu hakerek

* 3:6 Jénesis (Kejadian) 15:6; Roma 4:3 * 3:8 Jénesis (Kejadian) 12:3 * 3:10 Deuteronomíu (Ulangan) 27:26

* 3:11 Habakuk 2:4 * 3:12 Levitiku (Imamat) 18:5 * 3:13 Deuteronomíu (Ulangan) 21:23 * 3:16 Iha nee Paulo hakerek dehan, Maromak halo promesa ho Abraão nia "fini". Nee dehan katak, nia jerasaun. Haree mos iha Jénesis (Kejadian) 12:7. * 3:17 Ezodu (Keluaran) 12:40 * 3:18 Roma 4:14

dehan, sala kesi metin ema hotu-hotu iha mundu. Nee duni so ema nebee fiar ba Jesus Kristu deit mak bele simu buat nebee mak Maromak promete tiha ona.

²³ Uluk, Jesus Kristu seidaik mai, lei relijiaun kesi metin hela ami ema Judeu. Ami hanesan fali dadur too Maromak foo sai katak ema tenki fiar ba Kristu. ²⁴ Nunee lei relijiaun eduka ami too Kristu mai, para ami bele diak malu fali ho Maromak liu husi ami nia fiar ba Kristu. ²⁵ Agora ami fiar ona ba Kristu, ami laos iha lei relijiaun nia okos ona.

Ema nebee fiar ba Kristu sai Maromak nia oan

²⁶ Agora imi hotu-hotu sai ona Maromak nia oan, tanba imi fiar ba Kristu Jesus. ²⁷ Imi simu ona batizmu atu sai ida deit ho Kristu, i agora imi moris tuir Nia ezemplu, bele dehan hanesan imi falun aan ho Kristu nia hahalok. ²⁸ Imi hotu-hotu nebee fiar ba Kristu Jesus sai ona ida. Nunee, atu imi ema Judeu ka laos ema Judeu, atan ka laos atan, mane ka feto, hanesan deit.

²⁹ Imi Kristu nia ema. Nunee imi mos sai ona Abraão nia jerasaun, i bensaan nebee mak Maromak promete ba Abraão, imi mos sei simu.✠

4

¹ Hau foo ezemplu ida tan. Bainhira aman ida mate, nia oan iha direitu atu simu nia riku-soin. Maibee se nia oan nee tinan seidaik too, nia sei hanesan atan. Maski riku-soin hotu-hotu aban-bainrua sai ninian, ² maibee ema seluk mak tau matan ba nia ho nia sasaan sira nee too tempu nebee mak nia aman desidi tiha ona.

³ Uluk Jesus seidaik mai, ita mos hanesan labarik nee. Ita sei hakruuk ba lisan mundu nee nian, hanesan atan. ⁴ Maibee too nia tempu, Maromak haruka Nia Oan mai. Maromak nia Oan nee moris husi feto ida, i moris iha lei relijiaun nia okos. ⁵ Nia mai atu foo liberdade ba ema hotu-hotu nebee moris iha lei relijiaun nia okos, para ita mos bele sai Maromak nia oan.

⁶ Imi sai ona Maromak nia oan. Tanba nee mak Maromak mos haruka Nia Oan nia Espiritu mai tama iha ita nia laran. I Espiritu iha ita nee halo ita brani bolu Maromak, "hau nia Aman doben." ⁷ Entaun agora imi laos atan ona, maibee imi sai ona Maromak nia oan. Tanba imi sai Nia oan mak imi iha direitu simu riku-soin hotu-hotu nebee Nia promete ona ba Nia oan sira.✠

Paulo preokupa ho sarani sira iha Galásia

⁸ Uluk bainhira imi seidaik konhese Maromak, imi sai atan hodi adora buat nebee laos Maromak. ⁹ Maibee agora, imi konhese ona Maromak. Tuir loos hau dehan, Maromak mak konhese imi. Entaun nusaa mak imi hakarak fila fali baa tuir lisan mundu nian, maski lisan nee fraku, i la bele salva imi? Imi hakarak hakruuk fali ba buat sira nee hodi sai fali atan ka? ¹⁰ Hau rona dehan, imi halao serimonia tuir loron, fulan, loron boot ho tinan, ho objetivu atu Maromak simu imi. ¹¹ Nee halo hau hanoin barak! Keta halo be hau hanorin imi durante nee, saugati deit.

¹² Maun-alin sira, hau husu boot atu imi livre husi buat sira nee, hanesan mos hau. Tanba hau rona livre ona husi lei relijiaun Judeu, hanesan mos imi nebee laos ema Judeu. Uluk, bainhira ita sei hamutuk, imi la halo buat aat ida mai hau. ¹³ Imi hotu hatene, fo-foun hau baa foo sai Liafuan Diak ba imi, hau hamutuk ho imi tanba hau nia saude laduun diak. ¹⁴ Maski hau nia kondisaun nee foo todan ba imi, maibee imi la hakribi hau. Imi simu hau hanesan fali Maromak nia anju ida. I liu tan, imi simu hau hanesan imi simu Kristu Jesus rasik. ¹⁵ Iha tempu nebaa imi hotu haksolok teb-tebes. Nusaa mak agora imi la haksolok tan? Hau hatene, iha momentu nebaa imi hadomi teb-tebes hau, too imi pruntu hasai imi nia matan fuan atu foo mai hau. ¹⁶ Maibee agora imi konsidera hau hanesan fali imi nia inimigu tanba hau koalia ba imi buat nebee mak loos ka?

¹⁷ Ema lohi door sira nee hakaas aan dada imi para tuir sira, laos atu halo diak ba imi. Sira hakarak halo imi dook tiha husi ami hodi tuir fali sira ho laran tomak. ¹⁸ Imi halo buat ruma ho laran tomak, nee diak, maibee imi tenki iha objetivu nebee mak diak. Entaun, atu hau hamutuk ho imi ka dook husi imi mos, hakaas aan halo nafatin buat nebee mak diak.

¹⁹ Hau nia oan doben sira, agora hau esforsu aan ho terus ba imi dala ida tan, hanesan feto nebee kanotak moras atu tuur ahi. I hau sei esforsu aan nafatin, too imi nia laran sai hanesan Kristu. ²⁰ Maibee agora, hau la hatene atu halo saida tan. Tuir loos hau hakarak atu baa koalia rasik ho imi, atu hau la bele koalia makaas hanesan nee.

Komparasaun kona ba Hagar ho Sara

²¹ Se imi hakarak hakruuk ba ema Judeu sira nia lei relijiaun karik, diak liu imi kompiende lai, lei nee dehan saida loos. ²² Iha Livru Sagradu hakerek dehan,

Abraão iha oan mane nain rua, ida husi nia atan feto Hagar, ida husi nia kaben Sara nebee ema livre.*²³ Nia atan nee hetan oan tanba ema kriatura nia hakarak. Maibee nia kaben nebee livre nee hetan oan tanba Maromak promete ona nunee.

²⁴ Feto nain rua nee, ita bele kompara ho promesa rua nebee Maromak halo ho ema. Promesa ida, Nia halo ho Moisés iha foho Sinai, bainhira Nia hatuun lei relijiaun ba ema Judeu sira. Ema sira nebee moris iha lei nia okos, sira mos sai atan hanesan Hagar. ²⁵ Nunee Hagar kompara ho foho Sinai iha rai Arabi. I nia mos bele kompara ho ema Jerusalém nebee agora dadauk moris hanesan atan iha lei nee nia okos.

²⁶ Maibee ita nebee fiar ba Kristu, ita laos atan ona, ita livre hanesan ita nia inan Sara. Nunee ita nia sidade mak Jerusalém foun iha lalehan. ²⁷ Kona ba Sara ho Jerusalém foun, iha Livru Sagradu hakerek dehan,

“Feto nebee nunka iha oan,
haksolok ona ba!

Feto nebee nunka senti kanotak moras atu tuur ahi,

haklalak ona ba!

Feto nebee nia laen husik hela,
sei hetan oan barak liu fali feto nebee mak iha laen.”*

²⁸ Maun-alin sira, imi sai ona Maromak nia oan, tanba Maromak mak promete nunee. Entaun imi hanesan Sara nia oan Isac, tanba nia mos moris mai tuir Maromak nia promesa. ²⁹ Iha tempu nebaa Abraão nia oan nebee moris mai tanba ema nia hakarak, bainhira boot ona, nia halo terus fali Isac, maski Isac nee moris mai tanba Maromak nia Espiritu nia hakarak. Agora dadauk mos ema nebee moris iha lei nia okos halo terus ema nebee moris livre.*³⁰ Maibee iha Livru Sagradu hakerek dehan, “Duni sai tiha atan feto nee ho nia oan. Tanba atan nia oan la iha direitu simu nia aman nia riku-soin. So oan husi nia kaben nebee livre mak iha direitu.”*

³¹ Entaun, maun-alin sira, ita laos atan nee nia oan, maibee ita hanesan oan husi Abraão nia kaben nebee livre.

5

Kaer metin liberdade nebee Kristu foo

¹ Kristu hasai ona ita husi lei relijiaun nia okos, atu nunee ita bele moris livre. Neebee kaer metin imi nia liberdade nee, i keta husik ema halo imi sai atan fali.

² Rona mai! Hau Paulo mak koalita. Se imi simu sunat para bele diak malu ho Maromak, entaun Kristu nia mate la iha folin ba imi. ³ Hau hatete dala ida tan: See mak simu sunat tuir ema Judeu nia lei relijiaun, nia mos tenki halo tuir lei nee tomak. ⁴ Ema nebee hakaas aan moris tuir lei para Maromak bele simu nia, ema nee moris haketak aan husi Kristu, nia fila kotuk ba Maromak nia laran diak. ⁵ Maibee Maromak nia Espiritu halo ita laran metin katak, Maromak sei simu ita tanba ita fiar ba Kristu. ⁶ Nunee, se ita laran ida ho Kristu Jesus, ita sunat ka para la sunat, nee la iha buat ida. Importante mak nee: Ita fiar ba Kristu, i hatudu fiar nee liu husi hadomi ema seluk.

⁷ Fo-foun imi moris tuir Kristu ho lo-loos. See mak bosok imi hodi sees fali husi dalan loos nee? ⁸ Lia bosok nebee imi rona nee, laos mai husi Maromak. Tanba Nia mak bolu imi sai Nia oan. ⁹ Ema dehan, “Fermentu uitoan tau ba trigu halo masa tomak sae.” Nunee mos hanorin falsu, maski uitoan deit, bele lori ema barak ba dalan sala.*¹⁰ Bele nunee mos, hau laran metin ba Nai Jesus katak, imi sei la tuir sira nia hanorin falsu nee. I see-see deit mak halo imi konfuzau, Maromak sei kastigu.

¹¹ Maun-alin sira, se karik hau hanorin nafatin katak, ema tenki sunat, entaun nusaa mak ema Judeu halo terus hau? Se nunee, hau nia hanorin kona ba Jesus nia mate iha krus, la halo sira hirus. ¹² Maibee ema nebee halo imi sai konfuzau kona ba sunat, husik ba, sira halo liu tan too sira rasik kapa sira nia aan ba!

¹³ Maun-alin sira, Maromak bolu ona imi para sai ema nebee livre. Maibee la bele uza imi nia liberdade nee atu halo saida deit tuir imi nia hakarak rasik. Imi tenki hadomi malu hodi serbi malu. ¹⁴ Lei tomak nia huun mak ukun fuan ida nee: “O tenki hadomi o nia maluk hanesan o hadomi o nia aan rasik.”*¹⁵ Maibee se imi lees malu i haan malu hela deit mak imi sei haree. Imi sei rahun hotu.

Moris tuir Espiritu Santu, laos tuir ita ema nia hakarak

¹⁶ Buat nebee hau atu hatete ba imi mak nee: Imi tenki moris tuir Espiritu Santu nia hakarak. Se imi moris nunee, entaun imi sei la halo buat aat tuir imi nia hakarak rasik. ¹⁷ Tanba ita ema nia hakarak la haan malu ho Espiritu nia hakarak. I Espiritu nia hakarak la haan malu ho ita ema nia hakarak. Buat rua nee kontra malu. Tanba nee mak buat nebee imi hakarak halo, imi

* 4:22 Jénesis (Kejadian) 16:15, 21:2
* 5:9 1 Korintu 5:6

* 4:27 Isaias 54:1

* 4:29 Jénesis (Kejadian) 21:9

* 4:30 Jénesis (Kejadian) 21:10
* 5:17 Roma 7:15-23

la bele halo.¹⁸ Maibee se Espiritu Santu mak imi nia matadalan, imi la moris tan iha lei relijiaun nia okos.

¹⁹ Imi hatene mo-moos ona, ema nebee halo aat tuir sira nia hakarak, sira nia hahalok oinsaa. Por ezeptu, halo sala seksual ho sala foer oi-oin too la hatene moe, ²⁰ adora lulik, kaer ai kulit aat, odi malu, istori malu, kaan ema nia sasaan, nervozu aat, buka diak deit ba nia aan rasik, forma grupu keta-ketak hodi la simu malu, ²¹ laran moras ema, lanu-teen, festa too halo arbiru tuun-sae, i buat aat sel-seluk tan. Uluk hau foo hatene tiha ona ba imi, agora hau foo hanoin dala ida tan: Ema sira nebee moris hanesan nee, sira sei la tama iha Maromak nia reinu.

²² Maibee se ita moris tuir Espiritu Santu nia hakarak mak Nia halo ita sai ema nebee hatene hadomi, laran haksolok, pas, pasiensa, laran diak, tulun ema, halo tuir buat nebee ita promete, ²³ laran maus, i domina aan. La iha lei ida mak bandu hahalok sira nee. ²⁴ See mak sai ona Kristu Jesus nia ema, nia la moris tan tuir nia hakarak nebee aat. Tanba hakarak aat ho hanoin aat hotu-hotu, nia prega tiha ona iha krus. ²⁵ Espiritu Santu foo ona moris foun mai ita, nunee ita tenki moris tuir Nia hakarak. ²⁶ Ita la bele foti aan, la bele sadik malu, i la bele laran moras ba malu.

6

Tulun malu

¹ Maun-alin sira, se ema sarani ida monu ona ba sala, entaun imi nebee mak moris tuir Espiritu Santu nia hakarak, tenki baa koalia di-diak ho nia hodi lori nia fila fali ba dalan loos. Maibee kuidadu imi nia aan, para la bele monu tuir nia. ² Se imi ruma hetan susar, imi tenki ajuda malu, i nunee imi halo tuir Kristu nia lei. ³ Se ema ruma hanoin dehan, nia diak liu ema seluk, afinal lae, nia bosok nia aan. ⁴ Neebee ema ida-idak tenki haree ba nia hahalok rasik. Se diak karik, kontenti ba. Maibee la bele kompara ho buat nebee ema seluk halo. ⁵ Tanba ema ida-idak tenki responsabiliza ba nia aan rasik.

⁶ Ema nebee hanorin Maromak nia lia-fuan ba imi, keta haluha suporta nia ho buat nebee imi iha.

⁷ Keta bosok imi nia aan dehan Maromak la hatene buat nebee mak imi halo. Tanba buat nebee ema kuda agora, ida nee mak aban-bainrua nia sei kuu. ⁸ Nunee mos, buat nebee nia halo agora, aban-bainrua nia sei simu nia rezultadu. See mak halo aat tuir nia hakarak rasik, nia sei rahun. Maibee see mak moris tuir Maromak nia Espiritu nia hakarak, nia sei simu moris

rohan-laek husi Espiritu nee. ⁹ Nee duni la bele baruk halo buat nebee diak. Tanba too iha nia loron, ita sei simu rezultadu diak, naran katak ita halo diak nafatin. ¹⁰ Nunee, bainhira ita hetan oportunidade atu ajuda ema seluk, halo deit ba. Saa tan ita nia maluk sira nebee fiar ba Kristu.

Paulo taka nia surat

¹¹ Haree ba! Liafuan sira nee, hau rasik mak hakerek ho letra bo-boot.

¹² Ema sira nebee hatudu aan iha ema Judeu sira nia oin, sira nee hakarak obriga imi atu sunat. Afinal sira halo nunee so atu ema Judeu la bele halo terus sira. Tanba se sira laran metin deit ba Kristu nia mate iha krus, entaun ema Judeu sei halo terus sira. ¹³ Maski sira sunat ona mos, sira rasik la tuir lei relijiaun tomak. Maibee sira hakarak atu imi sunat para sira bele gaba aan dehan, imi halo tuir ona lei nee.

¹⁴ Maibee ba hau, hau lakohi gaba buat ida, hau so gaba deit kona ba ita nia Nai Jesus Kristu nia mate iha krus. Tanba Nia mate iha krus mak buat mundu nian la iha tan folin mai hau. I tuir ema mundu nia hanoin, hau mos hanesan mate tiha ona. ¹⁵ Atu sunat ka la sunat, nee la importante. Importante mak Maromak halo foun ona ita nia moris. ¹⁶ Ema hotu-hotu nebee tuir hanorin nee, sira sai ona Maromak nia povu lo-loos. Maromak mos sei hatudu Nia laran luak ba sira i foo pas ho hakmatek ba sira.

¹⁷ Hau lakohi para ema halo tan problema ho hau. Tanba fitar sira iha hau nia isin nee hatudu katak hau serbi Jesus.

¹⁸ Maun-alin sira, hau harohan atu ita nia Nai Jesus Kristu hatudu Nia laran diak ba imi hotu. Amen.

Paulo nia surat ba sarani sira iha Éfezu

Paulo hahuu nia surat

¹ Surat nee husi hau, Paulo. Maromak rasik mak foti hau sai Kristu Jesus nia apostolu.

Hau hakerek surat nee ba imi, Maromak nia povu iha sidade Éfezu.* Imi ida deit ho Kristu Jesus i tuir nafatin Nia ho laran tomak.†

² Hau harohan ba ita nia Aman Maromak ho Nai Jesus Kristu para hatudu Sira nia laran diak ba imi, i foo pas ho hakmatek ba imi.

Nai Maromak hatudu Nia laran diak liu husi Jesus Kristu

³ Mai ita hahii Maromak! Nia mak ita nia Nai Jesus Kristu nia Aman. Nia foo ona bensaun bar-barak husi lalehan mai ita, tanba ita laran ida ona ho Kristu.

⁴ Molok Maromak halo mundu, Nia hili tiha ona ita sai Kristu nia ema. Nia hakarak atu ita moris ho laran moos iha Nia oin, i livre husi sala. Maromak hadomi ita, ⁵ nee mak Nia desidi ona hori uluk kedas atu foti ita sai Nia oan. Jesus Kristu mak halo Maromak nia desizaun nee sai realidade. Nee hotu tuir Maromak nia hakarak rasik, i halo Nia laran haksolok. ⁶ Mai ita hahii adora Nia! Tanba Nia laran diak teb-tebes, i Nia hatudu Nia laran diak nee liu husi Nia Oan doben.

⁷ Kristu nia raan fakar too mate para selu kotu ita nia tusan hodi foo liberdade mai ita, nee dehan katak ita nia sala hamoos tiha ona. Ho nunee Maromak hatudu Nia laran osan mean mai ita. † ⁸ Nia mos foo matenek klean mai ita hodi loke ita nia neon. ⁹ I Nia planu nebee uluk taka hela ba ita ema, agora Nia hatudu ona mai ita. Nia planu nee, Nia desidi hori uluk ona atu Kristu mak halao. Nia hakarak atu ita hatene katak, ¹⁰ bainhira too ona nia tempu, Maromak sei halo buat hotu-hotu iha lalehan ho iha rai hamutuk ida deit, i Kristu mak sei ukun hotu-hotu.

¹¹ Hori uluk kedas Maromak hili ami ema Judeu sai Nia povu para ami laran ida ho Kristu. Ida nee tuir Nia planu, i buat nebee Nia desidi ona Nia sempre halo tuir. ¹² Nia hili ami atu ami nebee fiar uluk ba Kristu bele hahii adora Maromak tanba Nia nee Kbiit Nain!

¹³ Imi nebee laos ema Judeu mos rona ona Liafuan Diak kona ba Kristu hodi fiar ba Nia. Liafuan nee mak loos, i lori salvasaun ba imi. Bainhira imi fiar ba Kristu, Maromak mos foo Nia Espiritu Santu ba imi tuir Nia promesa uluk. Espiritu Santu nee hanesan sinal ida katak, imi sai tiha ona Kristu nia ema. ¹⁴ Tanba Maromak foo ona Nia Espiritu Santu ba ita mak ita laran metin katak, aban-bainrua Nia sei foo tan buat hotu-hotu nebee Nia promete ona. I ita nebee sai ona Nia povu, Nia sei hasai ita husi ita nia sala hotu. Mai ita hahii adora Maromak tanba Nia nee Kbiit Nain!

Paulo halo orasaun ba sarani sira iha Éfezu

¹⁵ Hau rona dehan, imi fiar metin ba Nai Jesus i hadomi Maromak nia povu hotu. Dezde hau rona nunee, ¹⁶ hau sempre foo agradece ba Maromak tanba imi, i bainhira hau halo orasaun, hau sempre husu atu Maromak tulun imi. ¹⁷ Nia mak ita nia Nai Jesus Kristu nia Maromak. Nia mak ita nia Aman ida nebee Kbiit Nain. Hau husu atu Nia Espiritu loke imi nia neon i hatudu Maromak ba imi, para imi bele konhese Maromak diak liu tan. ¹⁸ Hau harohan atu Maromak foo naroman ba imi para imi bele kompriende buat hotu-hotu nebee Nia promete ona atu foo. Imi hein ho laran metin atu simu buat sira nee tanba Nia bolu ona imi sai Nia ema. Hau mos harohan atu imi kompriende katak, bensaun nebee Maromak promete ona atu foo ba Nia povu nee boot teb-tebes.

¹⁹ Hau harohan atu imi bele hatene Maromak nia kbiit. Nia kbiit nee makaas teb-tebes, boot liu hotu-hotu. Hodi kbiit nee mak Nia tulun ita nebee fiar ba Nia. Hodi kbiit ida nee mos ²⁰ Nia halo Kristu moris fali husi mate, i foti Kristu tuur iha Nia sorin loos iha lalehan.† ²¹ Kristu boot liu buat hotu-hotu iha lalehan ho rai. Nia boot liu nai ulun sira, autoridade sira ho espiritu bo-boot sira hotu. Nia naran aas liu see-see deit mak kaer ukun, laos deit sira nebee ukun agora, maibee mos sira nebee sei ukun aban-bainrua. ²² Maromak halo buat hotu-hotu hakruuk ba Kristu, i foti Kristu sai Ulun hodi ukun buat hotu-hotu, atu nunee Nia bele tulun Nia povu.† ²³ Kristu mak Ulun, i ita sarani sira hanesan Nia isin lonlon. Ita simu ita nia moris tomak husi Kristu, nunee mos Kristu foo moris ba buat hotu-hotu iha lalehan ho rai.†

* **1:1** Surat Éfezu nee iha kopia barak husi tempu antigu. Kopia balu hakerek "iha Éfezu", balu lae. † **1:1** Apostolu sira nia Istoría 18:19-21, 19:1 † **1:7** Kolose 1:14 † **1:20** Salmus (Mazmur) 110:1 † **1:22** Salmus (Mazmur) 8:6 † **1:23** Kolose 1:18

2

Nai Maromak salva ita tanba Nia laran diak

¹ Uluk imi hanesan mate tiha ona, tanba imi kontra Maromak nia lei i halo sala oi-oin. ² Iha tempu nebaa imi moris tuir mundu nia hakarak i tuir Satanás nia hakarak. Satanás mak ukoni espiritu aat sira, i agora nia servisu hela iha ema sira nebee lakohi tuir Maromak. ³ Uluk ita hotu moris nunee. Ita halo buat aat saida deit mak ita kaan atu halo, i tuir deit ita nia hakarak ho hanoin nebee aat. Tanba nee, Maromak atu kastigu ona ita, hanesan mos Nia atu kastigu ema aat sira seluk.

⁴ Maibee Maromak hadomi loos ita i hatudu Nia laran luak mai ita. ⁵ Maski ita hanesan mate tiha ona tanba ita nia sala, maibee Nia halo ita moris fali ona hamutuk ho Kristu. Tanba deit Maromak nia laran diak mak Nia salva ita. ⁶ Maromak halo moris fali ita hamutuk ho Kristu Jesus i foti ona ita tuur hamutuk ho Nia iha lalehan. ⁷ Maromak halo nunee para iha tempu oin mai Nia bele hatudu sai Nia laran diak mai ita liu husi Kristu Jesus. Nunee ita ema bele hatene Nia domin nebee boot teb-tebes, ita sukat la bele. ⁸ Maromak salva imi bainhira imi fiar ba Kristu. Nia salva imi tanba Nia laran diak, laos tanba imi nia diak. Salvasaun nee, Nia foo saugati deit, ⁹ laos tanba imi nia hahalok diak. Entaun imi ida la bele gaba aan. ¹⁰ Ita nee Maromak nia liman fatin. I Kristu Jesus foo moris foun mai ita para ita bele halao buat nebee diak iha ita nia moris loro-loron. Buat diak sira nee, Maromak prepara tiha ona ba ita hori uluk kedas.

Nai Jesus Kristu halo ita sai ida deit

¹¹ Imi nebee laos Judeu, imi hatene katak, uluk ema Judeu sira la konsidera imi tanba imi la sunat tuir lei relijiaun Judeu nian. * Afinal sunat nee, ema mak halo iha isin lolon deit, nee la muda ema nia laran. ¹² Keta haluha, iha tempu nebaa imi dook husi Kristu. Imi hanesan ema lao rai, la iha direitu atu halo parte iha Maromak nia povu Israel, i la tama iha promesa nebee Maromak halo ba sira. Imi hela iha mundu nee, la iha relasaun ida ho Maromak, i la iha esperansa. ¹³ Maski iha tempu nebaa imi dook husi Maromak, maibee agora imi laran ida ho Kristu Jesus. Nunee Maromak halo ona imi besik malu ho Nia, tanba Kristu nia raan fakar too mate ba imi.

¹⁴ Uluk ami ema Judeu ho imi nebee laos Judeu odi malu, nee hanesan moru ida haketak ita. Maibee agora Kristu rasik halo ita dame malu ona. Nia halo rahun tiha moru nee hodi halo ita hotu sai povu ida. ¹⁵ Uluk lei relijiaun Judeu ho nia regra bar-barak haketak ema Judeu husi ema seluk. Maibee liu husi Kristu nia mate, Nia halo sistema lei nee la vale ona, atu nunee ema Judeu ho ema nebee laos Judeu hamutuk laran ida ho Nia. Ho nunee Kristu halo povu rua nee sai povu ida nebee moris iha dame nia laran. ¹⁶ Entaun Kristu mate iha krus halo povu rua nee sai ida deit, i halo ita mos dame malu ho Maromak, tanba Kristu harahun tiha ona buat hotu-hotu nebee uluk halo ita odi malu. ¹⁷ Kristu mai iha mundu hodi foo sai kona ba dame ba imi nebee uluk dook husi Maromak, ho mos ba ami ema Judeu nebee besik Nia. ¹⁸ Kristu loke ona dalan ba ita hotu too ba iha Aman Maromak nia futar oin. Atu ita ema Judeu ka laos Judeu, Maromak nia Espiritu tulun ita hotu atu bele hakbesik aan ba Maromak.

Kristu nia povu hanesan uma santu ida ba Nai Maromak

¹⁹ Entaun, maski uluk imi hanesan ema lao rai i la halo parte iha Maromak nia povu, maibee agora imi sai ona ema rai nain hamutuk ho Nia povu sira seluk. Imi mos sai ona Maromak nia familia uma laran. ²⁰ Nee hanesan Maromak harii uma ida. Kristu Jesus hanesan fatuk prinsipal liu iha uma nee. Nia apostolu sira ho profeta sira nebee tatoli Nia liafuan mak hanesan fatuk nebee Maromak hada nudar alsesu. Depois Nia hada mos imi hamutuk iha fatuk sira nee nia leten. ²¹ Kristu mak halo uma nee hamriik metin i sae ba beibeik, too sai uma kreda santu ida para ita nia Nai hodi hela. ²² Entaun, tanba imi laran ida ona ho Kristu, Maromak hada mos imi nebee laos Judeu hamutuk ho Nia ema sira seluk, para ita hotu sai Maromak nia Espiritu nia hela fatin.

3

Paulo lori Liafuan Diak ba ema nebee laos Judeu

¹ Hau, Paulo agora dadauk dadur hela iha komarka tanba hau halao servisu nebee Kristu Jesus foo mai hau. Servisu nee mak foo sai Liafuan Diak ba imi nebee laos Judeu. ² Imi rona ona katak, Maromak foo fiar mai hau halo servisu nee ba imi tanba Nia laran diak mai hau. ³ Nia foo sai

* 2:5 Kolose 2:13 * 2:9 Tito 3:5 * 2:11 Ema Judeu sira halo serimonia sunat ba labarik mane hotu-hotu bainhira sira halo loron walu. Nee sinal ida hodi hatudu katak labarik nee Maromak nian, i tama ona ba Maromak nia povu. * 2:15 Kolose 2:14 * 2:16 Kolose 1:20 * 2:17 Isaia 57:19

ona Nia planu segredu mai hau, hanesan hau hakerek tiha ona uitoan iha leten. ⁴ Bainhira imi lee ona ida nee, imi sei hatene katak hau kompriende Maromak nia planu kona ba Kristu. ⁵ Uluk segredu nee seidauk foo sai ba ema ida. Maibee agora Maromak foo sai ona liu husi Nia Espiritu ba Nia apostolu sira ho profeta sira. ⁶ Segredu nee mak nee: Se ema nebee laos Judeu fiar ba Liafuan Diak, entaun sira sei simu bensaun nebee Maromak foo ba Nia oan sira, hanesan mos ema Judeu. Sira ho ema Judeu hamutuk sai povu ida, nee hanesan sira halo parte iha isin lolon ida deit. Sira hotu simu buat nebee mak Maromak promete ona ba Nia povu tanba sira laran ida ho Kristu Jesus.

⁷ Maromak hatudu Nia laran diak mai hau hodi hili hau foo sai Liafuan Diak. I Nia foo Nia kbiit mai hau para halao servisu nee. ⁸ Husi Maromak nia ema hotu-hotu, hau mak kiik liu. Maski nunee Maromak foo fiar mai hau para foo hatene ba ema nebee laos Judeu kona ba bensaun boot nebee Kristu foo mai ita. Nia bensaun nee, ita sukat la too. ⁹ Desde Maromak halo mundu, Maromak nia planu segredu hela. Maibee agora Nia haruka hau esplika ba ema hotu-hotu kona ba oinsaa mak Nia atu halao Nia planu nee. ¹⁰ Liu husi Nia povu, Maromak hakarak hatudu Nia matenek klean teb-tebes para espiritu bo-boot sira nebee kaer ukun bele haree. ¹¹ Maromak sei halo buat sira nee hotu tuir planu nebee Nia desidi tiha ona molok Nia halo mundu. I Nia foo planu nee ba Kristu Jesus ita nia Nai mak halao. ¹² Ita nebee fiar ona ba Kristu i laran ida ho Nia, la bele tauk atu hakbesik aan ba iha Maromak, tanba odamatan sempre nakloke ba ita. ¹³ Tanba nee, hau husu ba imi, maski hau hetan terus tanba hau serbi imi nebee laos Judeu, maibee keta laran susar. Tanba hau nia terus nee lori diak ba imi.

Paulo halo orasaun ba sarani sira iha Éfezu

¹⁴ Bainhira hau hanoin Maromak nia planu furak nee, hau hakneak hodi halo orasaun ba Aman Maromak. ¹⁵ Nia mak Aman ba familia hotu-hotu iha lalehan ho rai. ¹⁶ Maromak nia kbiit boot teb-tebes. Nunee Hau harohan atu Nia Espiritu foo kbiit ba imi hodi hametin imi nia laran. ¹⁷ Hau harohan atu Kristu hela metin iha imi nia laran, tanba imi fiar ba Nia. Hau mos harohan atu domin sai huun ba imi nia moris para imi sai hanesan ai huun nebee hamriik metin tanba nia abut tama klean ba rai. ¹⁸⁻¹⁹ Se nunee, imi

hamutuk ho Maromak nia povu sira hotu bele kompriende Kristu nia domin, maski ita ema nunka bele kompriende. Tanba Nia domin nee boot teb-tebes, luan teb-tebes, aas teb-tebes i klean teb-tebes. Hau harohan atu imi bele hatene lo-loos Kristu nia domin nee, atu nunee imi bele hatudu Maromak nia diak ho Nia domin iha imi nia moris tomak.*

²⁰ Maromak nia kbiit makaas teb-tebes. Nia bele halo liu fali saida deit mak ita husu ba Nia, i bele halo liu fali saida deit mak ita bele hanoin. Hodi Nia kbiit boot nee mak Nia servisu iha ita nia laran. ²¹ Mai ita hahii adora Nia, tanba Nia kbiit nebee Nia hatudu ba Nia povu liu husi Kristu Jesus. Mai ita hahii adora Nia, husi jersaun ba jersaun, too tinan ba tinan. Amen.

4

Kristu nia povu sai ida deit

¹ Hau dadur hela tanba serbi ita nia Nai. Nunee hau husu boot atu imi bele moris tuir Maromak nia hakarak, tanba Nia bolu ona imi sai Nia ema. ² Imi tenki moris haraik aan, laran maus, pasiensia ba malu, i hadomi malu. Se ema ruma halo sala hasoru imi, lalika lori ba lia.* ³ Espiritu Santu foo ona unidade ba imi. Nee duni hakaas aan atu moris iha dame nia laran, para imi nia unidade nee bele metin nafatin. ⁴ Ita hamutuk halo parte iha isin lolon ida deit. Ita hotu simu ona Maromak nia Espiritu, Espiritu nee ida deit. Maromak bolu ona ita hotu sai Nia ema, entaun ita nia esperansa ba aban-bainrua mos hanesan. ⁵ Ita nia Nai ida deit, ita nia fiar ida deit, i ita hotu simu batizmu ida deit. ⁶ Maromak ida deit, Nia mak ita hotu nia Aman. Nia ukun ita hotu-hotu, Nia halao Nia servisu liu husi ita hotu-hotu, i Nia hela iha ita hotu nia laran.

Kristu foo knaar oi-oin atu Nia povu sai forti

⁷ Maski ita hotu ida deit, maibee Kristu fahe kbiit mai ita ida-idak para bele halao Nia servisu. ⁸ Nee tuir buat nebee hakerek tiha ona iha Livru Sagradu dehan,

“Bainhira Nia sae ba iha fatin aas,

Nia lori inimigu sira nebee Nia hadau iha funu laran,

i Nia fahe prezenti oi-oin ba Nia ema.”*

⁹ Liafuan “Nia sae” nee dehan saida? Nee dehan katak, uluk Nia tuun tiha ona mai iha mundu, iha fatin nebee kraik liu. ¹⁰ Ida nebee tuun mai nee, Ida nee mak sae fila fali ba lalehan, iha fatin nebee aas

liu, atu nunee fatin nebee-nebee deit, Nia prezensa nakonu iha nebaa. Nia nee mak Kristu.

¹¹ Kristu mak foo kbiit ba Nia ema, atu sira halao servisu nebee Nia fahe ba sira. Nia foti balu sai apostolu. Balu Nia foti sai profeta para tatoli Nia liafuan, balu sai ema nebee foo sai Nia Liafuan Diak ba ema nebee seidauk rona, i balu fali sai bibi atan ho mestri hodi tau matan ba Nia povu i hanorin sira. ¹² Nia foti sira nee para sira bele prepara Maromak nia povu atu ita hotu-hotu halao Nia servisu. Ho nunee ita hotu, nudar Kristu nia isin lolon, sai forti ba beibeik, ¹³⁻¹⁴ too ita hotu neon ida laran ida fiar ba Maromak nia Oan i konhese di-diak Nia. Too ikus ita laos hanesan labarik tan, maibee sai boot ona, too ita sai hanesan lo-loos Kristu. Entaun, ita nia fiar la nakdoko ona hanesan laloran nebee anin huu ba-mai. Ema bosok-teen mai inventa tuun-sae hanorin buat nebee la loos mos, ita la tuir, ita la monu ba sira nia lia bosok. ¹⁵ Maibee ita so koalia buat nebee loos hodi hatudu domin ba malu. Se ita halo nunee, neineik-neineik ita sai hanesan Kristu iha ita nia moris tomak. Kristu nee mak Ulun. ¹⁶ I ita hanesan Nia isin lolon. Nia tau ita ida-idak tuir nia fatin, i halo ita hotu iha ligasaun ba malu. Se ita hadomi malu i ida-idak halao nia knaar mak ita hamutuk boot ba dadauk i sai forti.*

Husik tiha moris uluk nian hodi moris tuir Kristu

¹⁷ Rona di-diak saida mak hau atu hatete agora, tanba hau koalia hodi Nai Jesus nia naran. Imi la bele moris tan hanesan ema nebee la fiar Maromak. Tanba sira nia hanoin arbiru deit. ¹⁸ Sira nia neon nakukun tiha ona. Sira moris dook husi Maromak, tanba sira ulun toos, i lakohi hatene Maromak nia dalan. ¹⁹ Sira la iha ona moe. Nee mak sira nia moris hanesan animal. Sira foo sira nia aan ba hahalok aat, i sempre hakarak atu halo sala tan.

²⁰ Maibee bainhira imi aprende kona ba Kristu, imi nunka aprende atu moris aat hanesan nee! ²¹ Tanba hau hatene katak, ema nebee uluk hanorin imi kona ba Kristu, hanorin buat nebee mak loos. ²² Uluk imi hakarak halo buat aat oi-oin, i imi nia hakarak nee lohi imi, too estraga imi nia aan. Maibee ema nebee hanorin imi kona ba Kristu, sira haruka imi husik tiha imi nia moris uluk nee,* ²³ i foo fatin ba Maromak para halo foun imi nia neon ho laran. ²⁴ Imi nia moris tomak tenki

sai foun, tanba Maromak halo imi sai foun tiha ona para imi bele moris loos ho laran moos hanesan Nia.*

²⁵ Nee duni la bele bosok tan. Imi koalia ba malu, tenki koalia loos, tanba ita hotu halo parte iha isin lolon ida.* ²⁶ Se imi hirus, keta husik hirus nee lori imi ba sala, i la bele rai hirus too loro matan monu,* ²⁷ atu nunee imi la foo fatin ba diabu.

²⁸ Ema nebee naok-teen, la bele naok tan ona. Maibee nia tenki servisu ho nia liman rasik atu nia bele iha buat ruma para fahe ba ema kiak sira.

²⁹ Bainhira imi koalia, la bele koalia liafuan aat. Maibee koalia deit liafuan diak nebee ema prezisa rona, para hametin sira nia laran, atu nunee imi nia liafuan bele ajuda sira.

³⁰ La bele halo Maromak nia Espiritu Santu tristi. Tanba Espiritu Santu nee Maromak foo hanesan marka ida hodi hatudu katak, imi nee Maromak nian i loron ida Maromak sei hasai imi husi imi nia sala hotu.

³¹ La bele ona rai odi ba ema. La bele hirus. La bele hakilar ema. La bele istori malu. La bele hatete aat ema. I la bele halo buat aat saida deit. ³² Maibee imi tenki hadomi malu, i halo diak ba malu. Imi tenki foo perdaun ba malu, hanesan Maromak mos foo ona perdaun ba imi liu husi Kristu nia mate.*

5

Moris tuir Maromak nia ezemplu

¹ Imi Maromak nia oan doben. Nee duni moris tuir Nia ezemplu. ² Moris iha domin nia laran, hanesan mos Kristu hadomi ita, too Nia foo Aan ba mate hodi troka ita. Ho Nia mate nee Nia sai hanesan sakrifisiu morin nebee halo haksolok Maromak nia laran.*

³ Imi Maromak nia ema. Nee duni la bele halo sala seksual. Atu hanoin deit hahalok foer sira nee mos, la bele. La bele kaan ema nia sasaan. ⁴ La bele tolok, ka koalia nar-naran, ka konta liafuan aat, tanba buat sira nee la serve atu Maromak nia ema koalia. Maibee foo agradese ba Maromak. ⁵ Hanoin di-diak! Ema nebee halo sala seksual ka halo sala foer ka kaan ema nia sasaan, sira sei la halo parte iha Kristu ho Maromak nia reinu. Tanba sira adora buat sira nee hanesan fali sira nia maromak.

⁶ Karik ema ruma lohi imi dehan sala sira nee la buat ida, keta fiar. Tanba hahalok aat sira nee halo Maromak hirus teb-tebes hodi foo kastigu ba ema nebee la

* **4:16** Kolose 2:19 * **4:22** Kolose 3:9 * **4:24** Jénesis (Kejadian) 1:26; Kolose 3:10; Roma 12:1-2 * **4:25** Zacarias 8:16 * **4:26** Salmus (Mazmur) 4:4 * **4:32** Kolose 3:13 * **5:2** Ézodu (Keluuaran) 29:18; Salmus (Mazmur) 40:6

tuir Nia hakarak. ⁷ Nee duni la bele liga ema nebee moris hanesan nee.

⁸ Uluk imi moris iha nakukun laran. Maibee agora, imi laran ida ho Nai Jesus i tama ona iha naroman. Nee mak imi tenki moris hanesan ema naroman nian. ⁹ Ema nebee moris iha naroman, nia sei halo buat diak, moris loos, i koalia loos. ¹⁰ Hakaas aan buka hatene oinsaa mak imi bele halo haksolok Nai Maromak nia laran. ¹¹⁻¹² La bele halo parte iha hahalok nakukun nian, hahalok aat nee la iha folin ida. Buat nebee ema halo sub-subar nee aat teb-tebes, ita atu koalia mos, ita moe. Diak liu imi hatete sai katak hahalok nakukun nian nee sala. ¹³ Nee hanesan naroman leno buat nebee iha nakukun laran, atu ema bele haree buat hotu ho mo-moos. ¹⁴ Tanba naroman halo buat hotu-hotu sai klaru. Iha kantiku ida dehan, "Imi nebee dukur, hadeer ona ba; imi nebee mate, moris fali ona ba. I Kristu sei foo naroman ba imi."

Husik Espiritu Santu domina imi

¹⁵ Tanba nee, kuidadu di-diak imi nia moris. La bele moris hanesan ema beik, maibee tenki moris hanesan ema matenek. ¹⁶ Ohin laron ema barak halo buat aat. Nee duni kuandu iha oportunidade saida deit para halo diak ba ema, halo ona ba.*

¹⁷ Keta beik-teen, maibee hakaas aan atu kompiende saida mak ita nia Nai hakarak.

¹⁸ La bele tua lanu. Se lae, tua nee mak domina fali imi too imi halo buat aat oi-oin. Maibee husik Espiritu Santu mak domina imi. ¹⁹ Bainhira imi koalia ba malu, temi liafuan husi hananu oi-oin, hanesan husi livru Salmus, kanta nebee Espiritu Santu foo, ho hananu seluk nebee adora Maromak. Hananu hahii ita nia Nai ho laran tomak. ²⁰ Iha situasaun saida deit, sempre agradese ba Aman Maromak ba buat hotu-hotu hodi ita nia Nai Jesus Kristu nia naran.*

²¹ Imi hotu-hotu tenki hakruuk ba malu tanba imi respeita Kristu.

Feen ho laen

²² Imi feen sira, hakruuk ba imi nia laen, hanesan mos imi hakruuk ba Nai Jesus. * ²³ Tanba laen nudarulun ba nia feen, hanesan mos Kristu mak Ulun ba Nia povu. Nia povu hanesan Nia isin lolon, i Nia mak salva sira. ²⁴ Kristu nia povu hakruuk ba Nia. Nunee mos, feen sira tenki hakruuk ba sira nia laen iha buat hotu-hotu.

²⁵ Imi laen sira mos tenki hadomi imi nia feen, hanesan Kristu hadomi Nia povu,

too Nia entrega Nia Aan ba mate iha sira nia fatin,* ²⁶ para halo sira moris ho laran moos. Nia fase moos sira nia laran bainhira sira rona Nia liafuan i sarani ho bee. ²⁷ Kristu halo nunee para Nia bele aprezena Nia povu ba Nia Aan rasik hanesan feto raan ida nebee kapaas teb-tebes. Sira la iha foer ka noda i la namkurut, maibee laran moos i livre husi sala.

²⁸ Nunee mos, imi laen sira tenki hadomi imi nia feen hanesan imi hadomi imi nia isin lolon rasik. See mak hadomi nia feen, nia hadomi nia aan. ²⁹ La iha ema ida odi nia aan, maibee nia foo haan i kuidadu di-diak, hanesan Kristu mos kuidadu Nia povu, ³⁰ tanba ita hanesan Nia isin lolon. ³¹ Iha Livru Sagradu hakerek dehan, "Tanba nee, mane tenki husik nia inan-aman, para baa moris laran ida ho nia feen, i sira nain rua sai ona ida."* ³² Liafuan nee klean teb-tebes, i tuir hau haree, hatudu mos ba Kristu ho Nia povu. ³³ Nee duni laen ida-idak tenki hadomi nia feen hanesan nia hadomi nia aan rasik. I feen ida-idak mos tenki respeita nia laen.

6

Oan ho inan-aman

¹ Oan sira, nudar ema nebee tuir Nai Jesus, imi tenki rona imi nia inan-aman, tanba hahalok ida nee mak loos.* ² Husi ukun fuan sanulu, iha ida dehan, "O tenki respeita o nia inan-aman." Husi ukun fuan sira nee, too iha ida nee mak Maromak foin foo promesa ba ema nebee halo tuir. ³ Nia promete dehan, "Se halo nunee, o sei moris diak i hetan vida naruk iha rai nee."*

⁴ Aman sira, la bele siak hela deit imi nia oan sira halo sira laran moras. Maibee tau matan di-diak ba sira husi kiik kedas hodi hanorin sira i foo hanoin ba sira tuir ita nia Nai nia hakarak.*

Atan ho patraun

⁵ Atan sira, imi tenki halo tuir orden nebee imi nia patraun iha mundu nee foo ba imi, hanesan imi halo tuir Kristu nia hakarak. Imi tenki respeita sira, rona sira, i servisu ba sira ho laran. ⁶ Nudar Kristu nia atan, imi la bele servisu hodi buka oin deit. Atu patraun iha ka la iha, imi tenki servisu ho lo-loos hodi halo tuir Maromak nia hakarak ho laran tomak. ⁷ Halo imi nia servisu ho haksolok, hanesan imi serbi ba Nai Jesus, laos ba ema deit. ⁸ Keta haluha katak, atu atan ka laos atan, se ita halo

* 5:16 Kolose 4:5 * 5:20 Kolose 3:16-17 * 5:22 Kolose 3:18; 1 Pedro 3:1 * 5:25 Kolose 3:19; 1 Pedro 3:7

* 5:31 Jénesis (Kejadian) 2:24 * 6:1 Kolose 3:20 * 6:3 Ézodu (Keluaran) 20:12; Deuteronomíu (Ulangan) 5:16

* 6:4 Kolose 3:21 * 6:8 Kolose 3:22-24

diak, aban-bainrua ita nia Nai sei selu fali ita nia kolen tuir buat diak nebee ita halo.*

⁹ Patraun sira, imi mos tenki haree imi nia atan sira ho diak. La bele ameasa sira. Tanba imi hatene katak, sira ho imi iha Patraun ida deit iha lalehan, i Patraun nee la fihir oin.*

Uza ekipamentu funu tomak nebee Nai Maromak foo

¹⁰ Hau nia liafuan ikus mak nee: Sai forti ba! Tanba imi laran ida ho ita nia Nai, i Nia kbiit makaas teb-tebas foo forsa mai ita. ¹¹ Imi tenki uza ekipamentu funu nian kompletu nebee Maromak foo ba imi, para imi bele hamriik metin hodi hasoru diabu nia manobra. ¹² Tanba ita funu, laos hasoru ema. Maibee ita funu hasoru diabu bo-boot nebee ita la haree ho matan, hasoru espiritu aat oi-oin nebee ukun iha nakukun laran. ¹³ Nee duni imi tenki uza ekipamentu funu nian tomak nebee Maromak foo. Nunee bainhira loron aat nee too mai, imi bele tuba rai metin. I kuandu imi funu hotu ona, imi sei hamriik metin nafatin.

¹⁴ Entaun, hamriik metin ba. Kaer metin lia loos, nee hanesan imi kesi sintu iha imi nia kanotak.* Moris loos, nee hanesan imi taka besi belar iha hirus matan para defende aan.* ¹⁵ Imi tenki prontu foo sai Liafuan Diak kona ba oinsaa bele dame malu ho Maromak, nee hanesan imi tau sapatu tropas nian.* ¹⁶ Imi mos tenki kaer metin nafatin imi nia fiar ba Jesus, nee hanesan imi kaer besi kabelak hodi defende imi nia aan. Nunee bainhira Satanás hana rama ahi ba imi, la borus, i ahi nee mate kedas. ¹⁷ Laran metin ba, katak Maromak salva tiha ona imi, nee hanesan imi taka kapaseti besi. Kaer metin Maromak nia liafuan, nee hanesan surik ida nebee Espiritu Santu foo ba imi.*

¹⁸ Halo orasaun loron-kalan ho Espiritu Santu nia tulun. Iha situasaun saida deit, husu Maromak nia ajuda. Matan moris neon nain nafatin, i sempre halo orasaun ba Maromak nia povu hotu-hotu. ¹⁹ Keta haluha halo orasaun mos mai hau, para bainhira hau loke hau nia ibun, Maromak foo liafuan mai hau, atu hau bele foo sai segredu Liafuan Diak nian ho brani.* ²⁰ Jesus foti hau sai Nia embaixador para foo sai Liafuan Diak nee. Tanba nee mak agora hau dadur hela iha kadeia. Nee duni harohan mai hau, atu hau bele foo sai Nia Liafuan ho brani, tanba ida nee mak hau nia obrigasaun duni.

Paulo taka nia surat

²¹ Hau haruka Tíkiku ba imi, para konta buat hotu-hotu kona ba hau, atu imi bele hatene kona ba hau nia situasaun ho hau nia servisu. Tíkiku nee ita nia irmaun doben, i nia badinas halao ita nia Nai nia servisu.* ²² Hau haruka nia ba imi, atu nia bele konta kona ba ami nia moris iha nee, i bele hametin imi nia laran.*

²³ Maun-alin sira, hau harohan ba ita nia Aman Maromak ho Jesus Kristu ita nia Nai, para Sira foo pas ho hakmatek ba imi, i tulun imi atu hadomi malu i fiar nafatin ba Kristu. ²⁴ Hau mos harohan atu Maromak hatudu Nia laran diak ba ema hotu-hotu nebee hadomi ita nia Nai Jesus Kristu ho domin ida nebee la iha rohan.

* **6:9** Deuteronomíu (Ulangan) 10:17; Kolose 3:25, 4:1; Tiago 5:4 * **6:14** Kuandu tropas Roma sira atu baa funu, sira kesi sintu para sira nia hena la bele atrapalha sira. * **6:14** Isaias 11:5, 59:17 * **6:15** Isaias 52:7 * **6:17** Isaias 59:17 * **6:19** Kolose 4:4 * **6:21** Apostolu sira nia Istoria 20:4; 2 Timóteo 4:12 * **6:22** Kolose 4:7-8

Paulo nia surat ba sarani sira iha Filipi

*Paulo hahuu nia surat
(Apostolu sira nia Istoría 16:12)*

¹ Surat nee husi Paulo ho Timóteo, Kristu Jesus nia atan.

Ami haruka surat nee ba Kristu Jesus nia ema hotu iha sidade Filipi, ba responsavel sarani sira ho mos ba ema nebee ajuda responsavel sira.

² Ami harohan ba ita nia Aman Maromak ho Nai Jesus Kristu para hatudu Sira nia laran diak ba imi, i foo pas ho hakmatek ba imi.

*Paulo halo orasaun ba sarani sira iha
Filipi*

³ Bainhira hau hanoin imi, hau sempre agradez ba Maromak. ⁴ Hau sempre halo orasaun ba imi hotu ho laran haksolok, ⁵ tanba husi loran primeiru imi simu Maromak nia Liafuan Diak too agora, imi ajuda hau hodi foo sai Liafuan Diak nee. ⁶ Maromak hahuu ona halo servisu diak iha imi. I hau laran metin katak, Nia sei kontinua nafatin too Nia servisu nee hotu iha loran nebee Kristu Jesus fila fali mai husi lalehan.

⁷ Hau senti nunee kona ba imi tanba imi iha hau nia laran, tanba Maromak foo fiar ba imi atu servisu hamutuk ho hau. Bainhira Hau defende Nia Liafuan Diak hodi hatudu ba ema katak Liafuan nee loos, imi sempre halo parte iha servisu nee. Bainhira hau iha dadur laran mos, imi halo parte nafatin. ⁸ Maromak rasik hatene katak, hau hakarak teb-tebes atu haree imi, i hau hadomi imi hanesan Kristu Jesus mos hadomi imi.

⁹ Hau halo orasaun ba Maromak para imi nia domin bele buras ba beibeik. Hau mos harohan atu Nia aumenta beibeik matenek ba imi hodi halo imi hatene saida mak loos, saida mak sala. ¹⁰ Nunee imi bele hili saida mak diak hodi moris loos i livre husi sala too Kristu fila fali mai. ¹¹ Liu husi Jesus Kristu nia tulun, imi sei hatudu hahalok diak iha imi nia moris tomak. Ho nunee, ema sei hahii Maromak i foti aas Nia naran.

*Paulo nia terus halo ema barak fiar ba
Kristu*

¹² Maun-alin sira, hau hakarak atu imi hatene katak, maski ema halo susar hau, maibee hau nia terus nee halo ema barak liu tan fiar ba Jesus nia Liafuan Diak.

¹³ Seguransa sira iha rezidensia nai ulun nian ho ema sira seluk iha nee mos hatene katak, hau dadur hela tanba serbi Kristu.*

¹⁴ Tanba hau iha dadur laran mos, sarani sira barak liu mak laran metin ba Nai Jesus. Agora sira brani liu, i la tauk tan atu foo sai Maromak nia liafuan.

¹⁵ Iha ema balu foo sai kona ba Kristu ho hanoin nebee diak, maibee iha mos balu halo nunee tanba sira laran moras hau i hakarak para ema tuir deit sira. ¹⁶ Sira nebee ho hanoin diak, sira foo sai kona ba Kristu tanba sira hadomi hau. Sira hatene katak, Maromak tau hau iha fatin nee para defende Liafuan Diak. ¹⁷ Maibee sira nebee laran moras hau, sira foo sai kona ba Kristu para buka naran deit, laos ho objetivu nebee diak. Sira hanoin atu foo todan liu tan mai hau iha kadeia nee.

¹⁸ Maibee husik deit ba. Ema atu hanorin ho laran moos ka la moos, la buat ida, naran katak sira hanorin kona ba Kristu. Ida nee mak halo hau nia laran haksolok.

Hau sei haksolok nafatin, ¹⁹ tanba hau hatene katak, ho imi nia orasaun mai hau, ho mos Jesus Kristu nia Espiritu nia tulun, too ikus Maromak sei salva hau. ²⁰ Hau hakarak ho laran metin atu hau brani nafatin foo sasin kona ba Kristu, hanesan mos uluk, atu hau moris ka hau mate, hau foti aas nafatin Kristu nia naran. Se nunee, hau la moe.

²¹ Ba hau, se hau moris, hau moris ba Kristu. Se hau mate, nee diak liu tan.

²² Se karik hau moris nafatin iha mundu nee, hau bele halo servisu nebee iha folin. Entaun hau la hatene atu hili moris ka hili mate. ²³ Susar atu hili ida nebee. Hau hakarak atu husik tiha mundu nee hodi baa moris hamutuk ho Kristu, tanba ida nee mak diak liu ba hau. ²⁴ Maibee imi sei presiza hau, entaun diak liu hau hela lai iha mundu. ²⁵ Tanba imi presiza mak hau laran metin katak, hau sei moris nafatin iha mundu. Hau sei hamutuk ho imi atu imi nia fiar ba Maromak bele buras i imi bele haksolok liu tan. ²⁶ Nunee imi sei foti aas Kristu Jesus nia naran, tanba Nia mak loke dalan atu hau bele baa haree fali imi.

Moris loos nafatin

²⁷ Bele halo nusaa mos, imi tenki moris tuir lo-loos Kristu nia Liafuan Diak. Nunee se hau rasik baa vizita fali imi ka rona deit husi ema mos, hau bele hatene katak, imi hamriik metin ho neon ida laran ida. I hau bele hatene katak, imi hotu servisu makaas para ema seluk mos fiar ba Liafuan Diak nee. ²⁸ Bainhira ema kontra imi, la bele tauk sira. Imi nia brani nee sei hatudu ba sira katak, Maromak rasik sei

* 1:13 Apostolu sira nia Istoría 28:30

salva imi maibee sei halo lakon tiha sira.
²⁹ Maromak hatudu ona Nia laran diak ba imi hodi loke dalam ba imi para fiar ba Kristu. Laos nee deit, maibee Nia mos bolu imi atu terus tanba tuir Nia. ³⁰ Imi nia luta hanesan ho hau nia luta. Uluk imi haree hau luta ba Kristu, i agora mos imi rona dehan hau luta nafatin.*

2

Ita tenki haraik aan hanesan Nai Jesus Kristu

¹ Imi laran metin tanba imi sai ona ida ho Kristu. Imi nia laran hakmatek tanba Kristu hadomi imi. Imi lao hamutuk ho Maromak nia Espiritu. Imi hatudu laran diak ba malu, i hadomi malu. ² Imi moris nunee, halo hau nia laran haksolok. Agora hau husu atu imi hanoin ida deit, i hadomi malu ho neon ida laran ida atu nunee hau bele haksolok liu tan. ³ La bele halo saida deit hodi buka naran. La bele foti aan, maibee tenki haraik aan hodi konsidera ema seluk diak liu fali imi. ⁴ La bele servisu deit ba imi nia interese privadu, maibee imi ida-idak mos tenki haree ba ema seluk nia interese.

⁵ Imi tenki haraik aan hanesan Kristu Jesus.

⁶ Nia nee Maromak.

Maski nunee Nia pruntu husik Nia pozisaun nudar Maromak.

⁷ Nia husik tiha buat hotu-hotu hodi sai ema

i moris hanesan atan.

⁸ Nia sai tiha ema,

Nia haraik Aan

hodi moris tuir Maromak nia hakarak

too foo Aan ba mate iha krus hanesan fali ema aat ida.

⁹ Tanba nee, Maromak foti aas Nia liu buat hotu-hotu,

i foo ba Nia, naran ida nebee boot liu naran hotu-hotu.

¹⁰ Maromak halo nunee atu kriatura hotu-hotu iha lalehan ho iha rai,

ho mos iha ema mate nia fatin, hakneak hodi adora Jesus.

¹¹ Hotu-hotu sei hatete, "Jesus Kristu mak Nai!"

Ho nunee sira foti aas Aman Maromak nia naran.

Ita tenki moris tuir Maromak nia hakarak

¹² Maluk doben sira, uluk hau sei hamutuk ho imi, imi sempre halo tuir Maromak nia hakarak. Agora ita dook malu, imi tenki halo tuir liu tan. Maromak salva tiha ona imi. Atu salvasaun nee too iha rohan,

imi tenki hakaas aan nafatin atu moris tuir Maromak nia hakarak hodi hamtauk ho respeita Nia. ¹³ Tanba Maromak rasik servisu iha imi nia laran. Nia halo imi pruntu atu tuir Nia hakarak, i foo mos kbiit ba imi atu bele halo tuir.

¹⁴ Imi halo saida deit, la bele murmura, i la bele istori malu. ¹⁵ Nunee, nudar Maromak nia oan, imi bele moris ho laran moos, livre husi sala, buat aat ida mos la iha. Imi moris iha ema aat sira nia leet. Entaun imi tenki sai hanesan fitun iha lalehan hodi foo naroman ba sira.*

¹⁶ Hatoo ba sira, Maromak nia liafuan nebee foo moris. Se imi halo nunee, entaun aban-bainrua Kristu fila fali mai husi lalehan, hau nia laran sei haksolok, tanba hau nia servisu ho hau nia kolen la saugati.

¹⁷ Tanba imi fiar ba Kristu, imi mos serbi Maromak hodi entrega imi nia aan tomak sai hanesan sakrifisiu ba Nia. Se hau tenki mate tanba tuir Kristu, bele dehan hau nia raan tau tan ba imi nia sakrifisiu nee hodi oferese ba Maromak. * Se nunee mos, hau nia laran haksolok hamutuk ho imi. ¹⁸ Imi mos tenki haksolok hamutuk ho hau.

Paulo hakarak haruka Timóteo baa vizita sidade Filipi

¹⁹ Hau hein katak, la kleur tan Nai Jesus foo dalam atu hau haruka Timóteo baa iha imi. Bainhira nia fila fali mai, nia bele konta mai hau kona ba imi, nunee halo hau nia laran haksolok. ²⁰ Iha nee la iha ema seluk hanesan Timóteo. So nia deit mak iha interese teb-tebes ho imi. ²¹ Sira seluk so hanoin deit sira nia aan. Buat nebee Jesus Kristu hakarak, sira la interese. ²² Maibee imi rasik hatene, Timóteo servisu makaas hodi foo sai Liafuan Diak. Nia servisu hamutuk ho hau, hanesan oan ida servisu ho nia aman. ²³ Nee duni hau hakarak hein too hau rona buat nebee mak atu akontese mai hau, depois mak hau haruka kedas nia ba imi. ²⁴ I Nai Jesus halo hau laran metin katak, la kleur tan, hau mos bele baa vizita imi.

Paulo hakarak haruka Epafroditu ba Filipi

²⁵ Uluk imi hili Epafroditu para mai tau matan ba hau. Durante nee nia sai hanesan hau nia alin ida hodi halao Maromak nia servisu hamutuk ho hau, i nia luta hamutuk ho hau hanesan funu nain ida. Maibee agora, hau hanoin hau tenki haruka nia fila fali ba imi. ²⁶ Tanba nia hanoin teb-tebes imi hotu-hotu, i nia

* 1:30 Apostolu sira nia Istoría 16:19-40 * 2:15 Deuteronomíu (Ulangan) 32:5 * 2:17 Númerus (Bilangan) 28:7

mos preokupa hela tanba imi rona dehan nia moras. ²⁷ Loos duni, momentu nebaa, nia moras todan besik atu mate, maibee Maromak hatudu Nia laran luak ba nia hodi kura nia moras. Hanesan nee Maromak mos hatudu Nia laran luak mai hau, para hau la bele tristi liu tan. ²⁸ Tanba nee mak hau hakarak liu tan haruka Epafroditu fila fali ba imi, para imi haree nia, imi haksolok, i hau mos laran hakmatek. ²⁹ Imi tenki simu nia ho haksolok teb-tebes, nudar imi nia maluk sarani. I imi mos tenki respeita ema hotu nebee hahalok hanesan nia. ³⁰ Tanba nia halao Kristu nia servisu too nia besik atu mate. Nia foo aan ba mate, para bele ajuda hau hodi imi nia fatin.

3

Nai Maromak simu ema tanba fiar ba Kristu

¹ Maun-alin sira, haksolok ba, tanba imi laran ida ho Nai Jesus. Maski hau hakerek fali buat nebee uluk hau hakerek tiha ona, maibee hau la baruk foo hanoin ba imi dala ida tan, atu imi keta monu ba ema nia liafuan bosok.

² Kuidadu ho asu sira nee! Ema sira nee halo buat aat hodi bosok dehan tenki sunat mak foin Maromak simu ita. ³ Afinal ita nee mak Maromak nia ema. Ita mak adora Maromak hodi Nia Espiritu nia tulun. Ita foti aas Kristu Jesus nia naran, i la depende ba saida deit mak ita ema halo.

⁴ Se karik Maromak bele simu ita tanba ita nia hahalok ka ita nia huun, entaun hau rasik bele dehan, hau loos tiha ona. Karik ema seluk gaba aan kona ba buat sira nee, hau bele gaba aan liu fali nia. ⁵ Hau moris mai, iha loron walu ema sunat hau tuir lei relijiaun. Hau ema Ebreu isin, husi suku Benjamim, husi ema Israel. Uluk hau seidauk tuir Kristu, hau nudar ema grupu Farizeu badinas teb-tebes halo tuir lei relijiaun, ⁶ too la iha ema ida foo sala mai hau. Laos nee deit, iha tempu nebaa hau mos halo terus sarani sira, tanba hau hanoin ema sira nee soe tiha ona ita nia lei relijiaun. ⁷

Uluk hau hanoin dehan, buat sira nee folin boot mai hau. Maibee agora hau konsidera la iha folin ida, tanba hau tuir Kristu. ⁸ Ida nebee hau konsidera folin boot liu mak nee: Hau bele konhese Kristu Jesus hau nia Nai. Buat sira seluk, hau husik tiha ona, i konsidera hanesan lixu deit, para hau bele besik liu Kristu. ⁹ i bele laran ida ho Nia. Maromak simu hau laos

tanba hau tuir lei relijiaun, maibee tanba hau fiar ba Kristu. Tanba hau nia fiar mak Maromak simu hau.

¹⁰ Hau hakarak konhese Kristu liu tan. Hau hakarak para Maromak servisu iha hau nia laran ho kbiit ida nebee Nia uza hodi halo Kristu moris fali husi mate. Hau hakarak halo parte iha Kristu nia terus. Kona ba mate mos, hau hakarak sai hanesan Nia. ¹¹ Tanba hau laran metin katak, aban-bainrua Nia sei halo moris fali hau husi mate.

Hakaas aan nafatin too rohan

¹² Hau laos hatete katak, hau hetan ona buat sira nee ka hau moris loos ona. Maibee hau hakaas aan nafatin atu moris tuir Kristu Jesus nia hakarak, tanba ho objetivu nee mak Nia hili hau sai Nia ema. ¹³ Maun-alin sira, hau la hanoin katak hau too ona objetivu nee. Maibee buat nebee hau halo mak nee: Hau haluha tiha buat nebee iha kotuk hodi halai makaas ba oin. ¹⁴ Hau hakaas aan ba oin nafatin too rohan para manaan premiu. Hau nia premiu mak nee: Aban-bainrua Maromak bolu hau tama iha lalehan, tanba Kristu Jesus mate mai hau.

¹⁵ Tuir loos ita hotu nebee abut metin ona iha Kristu, tenki hanoin hanesan nee. Maibee se imi balu iha hanoin ruma la hanesan mak Maromak sei foo hanoin ba nia. ¹⁶ Bele halo nusaa mos, ita tenki halo tuir buat hotu nebee Maromak hatudu ona mai ita.

¹⁷ Maun-alin sira, imi tenki moris tuir hau nia ezemplu, i aprende di-diak husi ema seluk nebee tuir ona ezemplu nebee hau foo. ¹⁸ Hau hatete dala barak ona ba imi katak, iha ema barak moris hanesan Kristu nia inimigu, sira la foo folin ba Nia mate iha krus. Agora hau foo hanoin tan ho matan been. ¹⁹ Too ikus Maromak sei halo lakon tiha ema sira nee. Sira so buka halo kontenti deit sira nia isin. Hahalok aat nebee sira halo, tuir loos halo ema moe, maibee sira tebe rai dehan, diak loos. Sira hanoin deit buat mundu nian.

²⁰ Maibee ita nee sai ona ema lalehan nian. Agora ita hein ho laran metin ita nia Salvador Nai Jesus Kristu tuun fila fali mai husi lalehan. ²¹ Bainhira Nia mai, Nia sei troka ita nia isin lolon mundu nian nebee fraku nee sai fali isin lolon lalehan nian nebee forti, hanesan Nia isin lolon rasik. Nia bele halo ida nee tanba Nia iha kbiit hodi ukun buat hotu-hotu.

* 3:2 Ema Judeu sira halo serimonia sunat ba labarik mane hotu-hotu bainhira sira halo loron walu. Nee sinal ida hodi hatudu katak labarik nee Maromak nian, i tama ona ba Maromak nia povu. ✧ 3:6 Roma 11:1; Apostolu sira nia Istoría 8:3, 22:4-5, 23:6, 26:5,9-11 ✧ 3:17 1 Korintu 4:16, 11:1

4

¹ Tanba nee, maun-alin doben sira, imi tenki hamriik metin ho Nai Jesus. Hau hakarak teb-tebes atu haree imi, tanba imi hanesan premiu ida husi hau nia servisu, i imi halo hau nia laran haksolok.

Paulo nia lia menon

² Hau husu boot ba Evódia ho Síntike atu imi nain rua la bele istori malu tan, maibee tenki neon ida laran ida, tanba imi nain rua Nai Jesus nia ema. ³ Hau nia kolega servisu nebee hau konfia, hau husu o ajuda hela senhora nain rua nee atu dame malu. Tanba uluk sira servisu makaas ajuda hau foo sai Liafuan Diak, hamutuk ho Clemente ho kolega sira seluk. Sira hotu nia naran, Maromak hakerek tiha ona iha lista ema moris rohan-laek nian.*

⁴ Loron-kalan haksolok deit ba, tanba imi Nai Jesus nia ema. Dala ida tan hau hatete: Haksolok nafatin ba!

⁵ Hatudu laran maus ba ema hotu-hotu, tanba Nai Jesus besik fila mai ona. ⁶ La bele preokupa kona ba saida deit. Maibee iha situasaun nebee deit, halo orasaun ba Maromak. Saida mak imi presiza, hatoo ba Nia hodi husu Nia tulun i foo agrades ba Nia. ⁷ Se imi halo nunee, Maromak sei halo imi nia laran hakmatek. Hakmatek nebee Nia foo nee, ita ema la bele kompriende too iha nebaa. Ho hakmatek nee, Maromak sei kuidadu imi nia neon ho laran para imi la bele preokupa ona, tanba imi Kristu Jesus nia ema.

⁸ Entaun, maun-alin sira, imi tenki kuidadu di-diak imi nia hanoin. Hanoin beibeik kona ba buat nebee mak loos, ho buat nebee iha valor. Hanoin kona ba buat nebee moos i halo haksolok Maromak nia laran, ho buat furak nebee foo ksolok ba ema. Saida deit mak diak teb-tebes i saida deit mak ita bele gaba, nee mak imi tenki hanoin. ⁹ Halo tuir buat nebee imi aprende ona husi hau, liu husi hau nia liafuan ka hau nia hahalok. Kuandu imi halo nunee mak Maromak Dame Nain sei akompanha imi.

Paulo foo obrigadu ba sarani sira nia ajuda

¹⁰ Hau haksolok teb-tebes hodi hahii Nai Jesus, tanba dala ida tan imi ajuda hau. Hau hatene katak, uluk kedas imi hadomi hau, maibee kleur ona imi la iha oportuidade hodi tulun. ¹¹ Hau hatete nunee laos tanba hau falta buat ruma. Hau aprende ona moris kontenti ho buat nebee

mak hau iha. ¹² Hau hatene oinsaa moris iha susar nia laran, i hatene mos moris ho buat hotu-hotu kompletu. Hau aprende ona segredu nee: Oinsaa bele moris ho kontenti iha situasaun saida deit. Atu bosu ka hamlaha, atu iha buat barak ka iha deit uitoan, hau kontenti nafatin. ¹³ Hau bele hasoru situasaun saida deit tanba Kristu mak foo forsa mai hau.

¹⁴ Maski nunee foin dadauk imi ajuda hau iha susar laran, nee buat diak ida. ¹⁵ Uluk mos, bainhira imi foin simu Liafuan Diak, i hau sai husi provinsia Masedónia, so imi iha sidade Filipi deit mak foo ajuda mai hau. *Sarani sira seluk lae. Maibee imi hatene ona istoria nee. ¹⁶ Bainhira hau sei iha sidade Tesalónika mos, imi haruka osan mai hau dala rua hodi suporta hau.* ¹⁷ Hau koalia hanesan nee laos tanba hau hakarak atu imi foo tan. Maibee hau hakarak para Maromak foo bensaun ba imi tanba imi nia laran diak. ¹⁸ Hau simu ona ajuda hotu-hotu nebee imi haruka mai hau liu husi Epafroditu. Agora hau la falta buat ida, i sei iha resin tan. Imi nia tulun nee hanesan sakrifisiu morin ida nebee imi foo ba Maromak, Nia simu ho laran haksolok.*

¹⁹ Hau nia Maromak riku teb-tebes. I Nia sei foo ba imi, buat hotu-hotu nebee imi presiza, tanba imi laran ida ho Kristu Jesus. ²⁰ Mai ita hahii adora ita nia Aman Maromak too tinan ba tinan nafatin! Amen.

Paulo taka nia surat

²¹ Hatoo hau nia kumprimentus ba Kristu Jesus nia ema hotu-hotu iha nebaa. Maluk sarani sira nebee hamutuk ho hau, ²² ho mos sarani sira seluk iha sidade nee, liu-liu sira nebee servisu iha liurai boot César nia uma, sira hotu hatoo kumprimentus.

²³ Hau harohan atu Nai Jesus Kristu hatudu Nia laran diak ba imi hotu.

* 4:3 Ema hotu-hotu nebee hetan moris rohan-laek hamutuk ho Kristu iha lalehan, sira nia naran hakerek iha lista iha Maromak nia livru ida. Haree Apokalipse 20:12. ✧ 4:15 2 Korintu 11:9 ✧ 4:16 Apostolu sira nia Istoría 17:1

✧ 4:18 Ézodu (Keluaran) 29:18

Paulo nia surat ba sarani sira iha Kolose

Paulo hahuu nia surat

¹ Surat nee husi hau, Paulo hamutuk ho ita nia maluk sarani Timóteo. Maromak foti hau sai Kristu Jesus nia apostolu.

² Ami haruka surat nee ba maluk sarani sira iha sidade Kolose. Imi Maromak nia povu, i tuir Kristu ho laran tomak.

Ami harohan ba ita nia Aman Maromak para hatudu Nia laran diak ba imi, i foo pas ho hakmatek ba imi.

Paulo halo orasaun ba sarani sira iha Kolose

³ Bainhira ami halo orasaun ba imi, ami sempre agradese ba Maromak, ita nia Nai Jesus Kristu nia Aman. ⁴ Ami agradese ba Nia tanba ami rona dehan, imi fiar ba Kristu Jesus i hadomi Maromak nia povu hotu. ⁵ Imi nia fiar ho imi nia domin nee buras tanba imi hein ho laran metin atu simu bensaun nebee mak Maromak prepara tiha ona ba imi iha lalehan. Imi rona kona ba bensaun nee bainhira imi rona Liafuan Diak kona ba Jesus. Liafuan nee mak loos, ⁶ i buras ba beibeik hodi muda ema nia moris iha fatin bar-barak. Nunee mos muda imi nia moris, komesa husi loron primeiru imi rona Liafuan Diak nee hodi kompriende lo-loos Maromak nia laran diak. ⁷ Imi aprende Liafuan Diak nee husi ita nia maluk doben Epafras. Nia Kristu nia atan hanesan mos ami, i nia badinas halao Kristu nia servisu iha imi nia leet.* ⁸ Nia mak konta mai ami katak, imi hadomi malu tuir domin nebee mak Maromak nia Espiritu foo ba imi.

⁹ Tanba nee, hahuu husi loron primeiru ami rona kona ba imi, ami halo orasaun beibeik ba imi. Ami husu ba Maromak atu imi bele hetan matenek hodi kompriende buat barak, tuir Espiritu Santu hanorin imi, atu nunee imi bele hatene lo-loos Nia hakarak. ¹⁰ Ho nunee, imi nia moris sei foti aas Nai Jesus nia naran, i sempre halo haksolok Nia laran. Imi mos sei halo diak beibeik ba ema, i konhese Maromak diak liu tan.

¹¹ Ami harohan atu Maromak Kbiit Nain foo kbiit ba imi, para imi bele iha forza hodi aguenta ho pasiensa iha terus laran. ¹²⁻¹³ Ami harohan atu imi foo agradese beibeik ba Aman Maromak ho laran haksolok. Nia mak loke dalan para imi bele simu bensaun nebee mak Nia prepara tiha

ona ba Nia povu iha lalehan. Nia hasai tiha ona ita husi forza nakukun hodi halo ita moris iha naroman laran. I Nia foti Nia Oan doben Jesus Kristu sai ita nia Liurai. ¹⁴ Jesus Kristu selu kotu ona ita nia tusan hodi foo liberdade mai ita. Nee dehan katak ita nia sala hamoos tiha ona.*

Kristu boot liu buat hotu-hotu

¹⁵ Kristu hanesan lo-loos Maromak. Ita ema la bele haree Maromak, maibee Kristu hatudu mai ita, Maromak nee oinsaa.

Kristu mak boot liu hodi ukun buat hotu-hotu nebee Maromak halo.

¹⁶ Tanba Maromak foo fiar ba Nia para halo lalehan ho rai ho buat hotu-hotu iha laran,

buat nebee ita ema bele haree, ho mos buat nebee ita la bele haree.

Nia halo nai ulun sira, liurai boot sira, autoridade sira ho espiritu bo-boot sira nebee kaer ukun.

Maromak halo buat hotu-hotu para foo ba Kristu,

i Nia foo fiar ba Kristu mak halao servisu nee.

¹⁷ Kristu iha nanis tiha ona, molok buat hotu-hotu iha,

i buat hotu-hotu lao nafatin tuir nia dalan tanba Nia mak tau matan.

¹⁸ Kristu mak ema sarani sira nia Ulun, i sarani sira hanesan Nia isin lolon.

Kristu mak moris nia huun.

Nia mak Ema primeiru nebee Maromak halo moris fali husi mate,

para Nia mak boot liu hotu-hotu.*

¹⁹ Buat hotu-hotu nebee iha Maromak nia Aan,

iha mos iha Kristu, tanba Maromak hakarak hanesan nee.

²⁰ Liu husi Kristu nia mate,

Maromak dame malu ho buat hotu-hotu

Maromak diak malu fali ho buat hotu-hotu iha lalehan ho iha rai

liu husi Kristu nia raan fakar too mate iha krus.*

²¹ Uluk imi moris dook husi Maromak. Imi hanoin buat aat iha imi nia ulun, i imi nia hahalok mos aat, halo imi sai Nia inimigu. ²² Maibee, tanba Kristu sai ema hodi foo Aan ba mate, agora Maromak halo imi dame malu ona ho Nia. Kristu mate para bele lori imi baa apresenta iha Maromak nia oin ho laran moos, la iha nodada ida, i la iha ema ida bele hatudu liman ba imi. ²³ Naran katak imi hamriik

metin hodi fiar nafatin. Keta nakdoko, maibee laran metin nafatin katak Maromak halo tuir duni buat nebee Nia promete ona iha Nia Liafuan Diak. Liafuan Diak nee, ema foo sai ona iha nebee-nebee deit iha mundu nee. I hau, Paulo, mos simu knaar para foo sai Liafuan nee.

Paulo servisu makaas ba Maromak nia povu

²⁴ Agora dadauk hau terus hela ba imi. Maibee terus nee halo hau nia laran haksolok. Hanesan Kristu terus, nunee mos hau simu terus nebee mak hau tenki hasoru, atu bele ajuda Kristu nia povu, tanba Nia povu hanesan Nia isin lolon. ²⁵ Maromak foti ona hau para serbi imi hodi foo sai Nia planu tomak ba imi. ²⁶ Hori uluk liu, Maromak nia planu nee sei taka hela ba ita ema. Maibee agora, Maromak loke ona Nia planu ba Nia povu. ²⁷ Nia desidi atu hatudu ba sira katak, Nia planu ba imi nebee laos Judeu furak i boot teb-tebes. Nia planu mak nee: Kristu hela iha imi nia laran. Tanba nee mak imi laran metin katak, aban-bainrua Nia sei halo buat furak teb-tebes ba imi iha lalehan.

²⁸ Ami sempre foo hatene ba ema iha nebee-nebee deit kona ba Kristu. Ho matenek hotu nebee Maromak foo, ami hanorin sira i foo hanoin ba sira. Ami halo nunee atu aban-bainrua ami aprezena sira ba Maromak, sira nee ema nebee abut metin ona iha Kristu. ²⁹ Ho objetivu nee mak hau servisu mate aan ho forsa tomak nebee Kristu foo mai hau. I Nia forsa nee makaas teb-tebes.

2

¹ Hau hakarak atu imi iha sidade Kolose hatene katak, hau servisu makaas ba imi, hanesan mos ba sarani sira iha sidade Laodiseia ho mos ba sira seluk nebee seidak konhese hau. ² Hau hakaas aan nunee atu hametin imi hotu nia laran para imi hadomi malu ho neon ida laran ida. Ho nunee imi bele kompriende lo-loos Maromak nia planu nebee uluk segredu hela, i bele laran metin katak planu nee loos duni. Maromak nia segredu mak Kristu rasik. ³ Kristu mak bele halo ita sai matenek hodi kompriende Maromak nia dalan. Tanba matenek nee hanesan osan mean nebee subar hela iha Nia.

⁴ Hau foo hatene buat sira nee ba imi, atu ema la bele bosok imi ho liafuan midar. ⁵ Maski hau dook husi imi, maibee imi sempre iha hau nia laran. I hau kontenti, tanba hau hatene, imi moris laran ida i fiar metin ba Kristu.

Moris ho Kristu

⁶ Imi simu ona Kristu Jesus hanesan imi nia Nai. Agora imi mos tenki moris laran ida ho Nia nafatin. ⁷ Fiar metin nafatin ba Nia, hanesan ai huun nebee abut tama klean ba rai, i hanesan uma nebee ema harii dadauk ho riin nebee mak forti. Kaer metin nafatin hanorin nebee imi simu ona, i sempre agradese ba Maromak.

⁸ Kuidadu di-diak atu ema la bele bosok imi halo imi monu ba lasu laran. Tanba sira nia hanorin nee la huun la dikin, so mai deit husi matenek ema nian ho regra mundu nian, laos mai husi Kristu.

⁹ Kristu sai ema. Maski nunee buat hotu-hotu nebee iha Maromak, iha mos iha Kristu. ¹⁰ I tanba imi moris laran ida ho Kristu, entaun imi nia moris espiritual la falta buat ida. Tanba Nia mak boot liu nai ulun ho espiritu bo-boot sira hotu nebee kaer ukun.

¹¹ Tanba imi laran ida ho Kristu, entaun imi mos hanesan sunat tiha ona. Ida nee laos sunat nebee ema mak halo iha imi nia isin lolon, maibee Kristu mak halo iha imi nia laran hodi tesi soe tiha imi nia hakarak aat sira nebee uluk domina hela imi. ¹² Momentu imi simu batizmu, nee hanesan imi mate tiha ona i hako hamutuk ho Kristu. Liu husi batizmu, imi mos moris fali hamutuk ho Kristu, tanba imi fiar katak Maromak iha kbiit hodi halo Nia moris fali husi mate.*

¹³ Uluk imi hanesan mate tiha ona, tanba imi sala nain i imi nia hakarak aat sei domina hela imi. Maski nunee Maromak halo moris fali imi hamutuk ho Kristu. Nia hamoos tiha ona ita nia sala hotu.* ¹⁴ Nia kansela tiha dokumentu nebee mak hakerek ita nia sala hotu-hotu hodi prega dokumentu nee ba iha krus hamutuk ho Kristu.* ¹⁵ Ho Kristu nia mate iha krus, Maromak halo lakon tiha nai ulun ho espiritu aat sira hotu-hotu nebee kaer ukun. I Nia halo moe sira iha ema barak nia oin, hanesan tropas sira halo moe inimigu nebee sira hadau iha funu laran.

¹⁶ Nee duni se ema ruma atu kritika imi kona ba regra haan-hemu, lalika rona. I se ema ruma halo problema ho imi tanba imi la tuir sira nia regulamentu ba laron boot, ka festa fulan foin mosu, ka deskansa iha laron Sabadu, lalika rona.* ¹⁷ Tanba buat sira nee hanesan simbolu deit hodi hatudu ba realidade. Maibee nia realidade mak Kristu.

¹⁸ Se ema ruma kritika imi tanba imi la tuir regra nebee sira rasik mak halo, lalika rona. Sira hanorin dehan, ita tenki haraik aan hodi adora fali anju. Keta tuir! Se

lae imi sei la simu premiu nebee Maromak promete tiha ona atu foo ba imi. Ema sira nee hatete, mehi mak hatudu regra nee ba sira, i sira foti aan dehan, sira diak liu ema seluk. Maibee lae. Sira inventa deit tanba sira nia hanoin tuir deit mundu nia hanoin. ¹⁹ Ema sira nee haketak aan ona husi Kristu, maski Nia mak Ulun, i Nia povu hanesan Nia isin lolon. Kristu halo Nia povu hotu hamutuk sai ida deit, hanesan mos ita nia uat sira liga metin ita nia ruin iha isin lolon tomak. Nunee Kristu halo ita hotu buras ba beibeik, tuir Maromak nia planu duni.*

Kristu mak foo moris foun ba ita, regra la bele muda ita nia moris

²⁰ Imi mate tiha ona hamutuk ho Kristu. Nunee regra ema mundu nian la domina ona imi. Entaun, nusaa mak imi tuir nafatin regra sira nee? Hanesan: ²¹ “Keta kaer ida nee. Keta haan ida nebaa. Keta kona buat nee.” ²² Regra sira nee, ema mak halo i ema mak hanorin, maibee so koalia deit kona ba sasaan nebee ita uza i la kleur aat ona. ²³ Iha ema balu hanoin katak, regra sira nee diak, tanba se iha ema ida halo tuir karik, ema seluk konsidera nia hanesan ema matenek ida. Tanba bainhira nia halo tuir, nia hatudu aan hanesan ema nebee badinas adora Maromak, haraik aan, i halo terus nia aan. Maibee lae! Regra sira nee la iha folin ida, tanba kuandu ita hakarak atu halo buat aat, regra nee la iha kbiit atu muda ita nia hakarak aat nee.

3

¹ Maromak halo imi moris fali ona hamutuk ho Kristu. Agora Kristu tuur iha lalehan, iha Maromak nia sorin loos. Nee duni hanoin beibeik buat lalehan nian.* ² Foo atensaun beibeik ba buat lalehan nian, la bele preokupa ho buat nebee iha mundu. ³ Tanba imi mate ona hamutuk ho Kristu. I agora imi mos moris hamutuk ho Nia iha Maromak nia oin, maski ema seluk seidauk haree. ⁴ Kristu foo ona moris foun ba imi. I aban-bainrua Nia fila fali mai, imi mos mosu hamutuk ho Nia, ho naroman lalehan nian.

Troka moris tuan ba moris foun

⁵ Nee duni imi tenki hamate tiha halalok aat hotu-hotu iha imi nia moris, hanesan sala seksual, hanoin foer, kaan atu halo sala seksual, hakarak atu halo buat aat saida deit, ho kaan sasaan. Tanba se imi kaan sasaan, nee hanesan imi foti aas

sasaan liu fali Maromak. ⁶ Sala sira nee halo Maromak hirus teb-tebes too Nia atu kastigu ona ema sira nebee lakohi rona Nia.* ⁷ Uluk imi rasik mos moris nunee. ⁸ Maibee agora, imi tenki halakon tiha halalok aat sira nee. La bele ona hirus, laran nakali, ka odi ema. La bele tan konta aat ema nia vida, tolok, ⁹⁻¹⁰ ka bosok malu. Tanba imi nia moris ida uluk ho halalok aat sira nee, imi soe tiha ona.

Agora imi troka tiha ona moris tuan nee ho moris foun. Nee hanesan ema soe tiha nia ropa bosan hodi hatais fali ropa foun. Maromak mak foo moris foun nee ba imi. I agora Nia kontinua hafoun imi nia moris hodi sai hanesan Nia, atu nunee imi bele konhese liu tan Nia.* ¹¹ Iha moris foun nee, ema atu Judeu ka laos Judeu, sunat ka la sunat, ema lao rai ka ema fuik, atan ka livre, buat sira nee la importante. Importante mak Kristu. I Kristu hela iha ita ida-idak nia laran.

¹² Maromak hadomi teb-tebes imi i hili ona imi sai Nia povu hodi entrega imi nia moris tomak ba Nia. Nee duni imi tenki sai ema nebee laran diak, ajuda ema iha susar nia laran, haraik aan, laran maus, ho pasiensia. ¹³ Kuandu ema halo buat ruma la monu ba imi nia laran, kompriende deit ba. I se ema ruma halo sala ba imi, foo perdaun ba nia, hanesan mos Nai Maromak foo perdaun ona ba imi nia sala.* ¹⁴ Laos buat sira nee deit. Maibee importante liu tan mak hadomi malu, tanba domin mak kesi metin imi hotu sai ida deit.

¹⁵ Kristu foo pas ba imi. Entaun husik Nia pas nee domina imi nia laran. Tanba imi halo parte hamutuk iha isin lolon ida, i Maromak bolu imi para moris iha dame nia laran. I sempre agradese ba Maromak.

¹⁶ Kristu nia liafuan tenki domina imi nia laran. Ho nunee imi hetan matenek klean hodi hanorin malu i foo hanoin ba malu. Hananu kantiku oi-oin, hanesan husi livru Salmus, kantiku nebee Espiritu Santu foo, ho kantiku seluk nebee adora Maromak. Hananu hodi agradese ba Maromak ho laran tomak. ¹⁷ Imi halo saida deit, halo hodi Nai Jesus nia naran. I imi koalia saida deit, koalia hodi Nia naran. Sempre foo agradese ba Aman Maromak liu husi Nai Jesus.*

Oinsaa ema sarani sira moris hamutuk

¹⁸ Imi feen sira, hakruuk ba imi nia laen, tanba ida nee imi nia obrigasaun nudar ema nebee tuir Nai Jesus Kristu.*

* 2:19 Éfezu 4:16 * 3:1 Salmus (Mazmur) 110:1 * 3:6 Kopia surat nee husi tempu antigu barak. Liafuan “ema sira nebee lakohi rona Nia” tama iha kopia nee balu, maibee iha kopia balu la tama. * 3:9-10 Jénesis (Kejadian) 1:26; Éfezu 4:22,24 * 3:13 Éfezu 4:2,32 * 3:17 Éfezu 5:19-20 * 3:18 Éfezu 5:22; 1 Pedro 3:1 * 3:19 Éfezu 5:25; 1 Pedro 3:7

¹⁹ Laen sira, imi tenki hadomi imi nia feen, i la bele hanehan sira.*

²⁰ Oan sira, imi tenki halo tuir buat hotu-hotu nebee imi nia inan-aman haruka, tanba ida nee mak halo haksolok ita nia Nai nia laran.*

²¹ Aman sira, keta hakaas demais imi nia oan halo sira nervozu, para sira la bele baruk atu rona tan.*

²² Atan sira, imi tenki halo tuir buat hotu-hotu nebee imi nia patraun iha mundu nee haruka. La bele halo tuir deit bainhira sira haree hela imi, para buka oin. Maibee servisu ho laran, tanba imi respeita Nai Maromak. ²³ Imi halo saida deit, halo ho laran tomak, hanesan imi servisu ba Nai Jesus Kristu, laos ba ema deit. ²⁴ Tanba imi serbi mak Nia. Keta haluha, aban-bainrua Nia sei selu imi nia kolen hodi foo bensaun nebee mak Nia promete tiha ona.* ²⁵ Maibee se imi halo sala, Maromak sei kastigu imi, tanba atu atan ka patraun, Maromak la haree ba ida nee.

4

¹ Patraun sira, imi tenki tau matan di-diak ba imi nia atan sira. Keta haluha katak imi mos iha Patraun ida iha lalahan.*

Paulo foo hanoin tan

² Imi tenki badinas halo orasaun ho matan moris neon nain, i sempre agradese ba Maromak. ³ Keta haluha harohan mos mai ami. Husu atu Maromak loke dalan para ami bele foo sai ba ema, buat nebee uluk segredu hela kona ba Kristu. Tanba hau foo hatene segredu nee mak hau agora iha kadeia laran. ⁴ Harohan para hau bele foo sai ho klaru, tanba hau nia obrigasaun mak nee duni.

⁵ Bainhira imi hamutuk ho ema nebee seidauk fiar ba Kristu, hatudu hahalok diak ba sira. Iha opotunidade saida deit, uza di-diak ba.* ⁶ Bainhira imi koalia, uza liafuan midar nebee monu ba ema nia laran. Nunee se ema ruma husu pergunta ba imi, imi bele hataan ho diak.

Paulo taka nia surat

⁷ Ita nia irmaun doben Tikiku sei konta ba imi buat hotu-hotu kona ba hau. Nia badinas halao Nai Jesus nia servisu hamutuk ho hau.* ⁸ Hau haruka nia ba imi para imi bele hatene kona ba hau nia situasaun,

i nia bele hametin imi nia laran.* ⁹ Ita nia irmaun doben Onésimu sei akompanha nia. Onésimu nee imi nia ema rasik, i nia mos tuir Kristu ho laran tomak. Sira nain rua sei konta saida mak akontese iha nee.*

¹⁰ Aristarku dadur hela iha kadeia hamutuk ho hau. Nia hatoo kumprimentus ba imi. Barnabé nia primu Marcos mos hatoo kumprimentus. Uluk hau hameno ona ba imi dehan, kuandu Marcos baa vizita imi, simu nia ho diak.* ¹¹ Irmaun Jesus, ida nebee ema mos bolu Justo, nia mos hatoo kumprimentus ba imi. Husi maluk sarani sira nebee hamutuk ho hau hanorin kona ba Maromak ukun nudar Liurai, sira nain tolu deit mak ema Judeu. I sira hametin hau nia laran.

¹² Kumprimentus mos husi Epafras. Nia rai ida ho imi i serbi Kristu Jesus. Nia sempre halo orasaun makaas hodi husu Maromak foo forsa ba imi para hamriik metin, i halo imi kompriende di-diak Nia hakarak.* ¹³ Hau rasik haree katak, Epafras nee servisu makaas ba imi ho mos ba sarani sira iha sidade Laodiseia ho Hierápolis.

¹⁴ Kumprimentus husi ita nia belun doben doutor Lucas ho mos husi Demas.*

¹⁵ Hatoo hau nia kumprimentus ba sarani sira iha Laodiseia, ho mos ba senhora Ninfa ho sarani sira nebee baibain halibur malu iha nia uma.

¹⁶ Bainhira imi ida lee sai tiha ona surat nee ba imi sarani sira iha Kolose, haruka fali ba sarani sira iha Laodiseia para ema mos bele lee sai ba sira. Iha surat ketak ida nebee hau haruka tiha ona ba sira, ida nee mos imi tenki lee.

¹⁷ Hatete ba Arkipu dehan, “Knaar nebee ita nia Nai foo ba o nee, o tenki kaer metin too rohan.”*

¹⁸ Hau rasik mak hakerek liafuan tuir mai nee: *Kumprimentus husi hau, Paulo*.* La bele haluha katak, hau dadur hela.

Hau harohan atu Maromak hatudu Nia laran diak ba imi.

* **3:20** Éfezu 6:1 * **3:21** Éfezu 6:4 * **3:24** Éfezu 6:5-8 * **4:1** Éfezu 6:9 * **4:5** Éfezu 5:16 * **4:7** Apostolu sira nia Istoría 20:4; 2 Timóteo 4:12 * **4:8** Éfezu 6:21-22 * **4:9** Filemón 10-12 * **4:10** Apostolu sira nia Istoría 19:29, 27:2; Filemón 24; Apostolu sira nia Istoría 12:12, 25, 13:13, 15:37-39 * **4:12** Kolose 1:7; Filemón 23 * **4:14** 2 Timóteo 4:10-11; Filemón 24 * **4:17** Filemón 2 * **4:18** Tuir kostumi iha tempu nebaa, bainhira ema boot haruka surat, nia koalia, i ema seluk hakerek tuir lo-loos nia liafuan. Hotu tiha ema boot nee hakerek liafuan balu nudar asinatura ida.

Paulo nia surat primeiru ba sarani sira iha Tesalónika 1 Tesalónika

Paulo hahuu nia surat

¹ Surat nee husi hau, Paulo hamutuk ho Silas* ho Timóteo.

Ami hakerek surat nee ba sarani sira iha sidade Tesalónika.* Imi laran ida ho Aman Maromak ho Nai Jesus Kristu.

Ami harohan ba Maromak atu hatudu Nia laran diak ba imi i foo pas ho hak-matek ba imi.

Sarani Tesalónika sai ezemplu ba sarani sira seluk

² Bainhira ami halo orasaun, ami sempre temi imi hodi agradese ba Maromak. ³ Iha ita nia Aman Maromak nia oin, ami sempre rekonhese katak imi servisu makaas tanba imi nia fiar, imi mos badinas ajuda ema seluk tanba hadomi sira. I bainhira ema halo terus imi, imi aguenta ho pasiensi nafatin tanba imi laran metin ba ita nia Nai Jesus Kristu.

⁴ Maun-alin sira, Maromak hadomi imi. Ami hatene katak Nia hili tiha ona imi hodi sai Nia povu. ⁵ Tanba uluk ami baa hatoo Liafuan Diak ba imi, ami laos foo sai ho liafuan deit, maibee ami foo sai ho kbiit husi Espiritu Santu ho fiar metin katak Liafuan Diak nee loos duni. Imi hatene katak bainhira ami hela hamutuk ho imi, ami sempre halo diak ba imi. ⁶ Imi mos halo tuir ami nia ezemplu ho Nai Jesus nia ezemplu. Masi ema halo imi terus tebebes, maibee imi simu Liafuan Diak ho laran haksolok, tanba Espiritu Santu foo ksolok ba imi.*

⁷ Nunee imi sai ezemplu ba sarani sira hotu iha provinsia Masedónia ho Akaia. ⁸ Tanba Liafuan Diak kona ba Nai Jesus namkari ona husi imi iha Tesalónika too iha provinsia rua nee tomak. Laos nee deit, maibee ema iha nebee-nebee deit hatene ona kona ba imi nia fiar ba Maromak. Nunee ami la presiza konta tan. ⁹ Ema sira nee rasik konta dehan, uluk imi simu ami ho laran tomak. Sira dehan, imi husik tiha hotu lulik sira nebee uluk imi adora hodi serbi fali Maromak ida nebee mak loos ho moris. ¹⁰ Sira konta tan dehan, imi hein hela Maromak nia Oan Jesus atu fila fali mai husi lalehan. Jesus nee Maromak halo moris fali ona

husi mate, i Nia mak salva ita husi kastigu nebee Maromak atu fakar tuun mai.

2

Paulo nia servisu iha Tesalónika

¹ Maun-alin sira, imi rasik hatene katak, uluk ami baa hela ho imi, ami laos lakon tempu deit. ² Imi hatene katak molok ami atu baa iha imi nia rain, ema iha sidade Filipi halo terus ami i hatete aat ami. Maibee ho Maromak nia tulun ami brani foo sai Nia Liafuan Diak ba imi, masi ema barak kontra makaas.* ³ Bainhira ami foo hanoin ba imi atu tuir Liafuan Diak nee, ami laos hanorin falsu, la iha hanoin aat i laos atu lohi imi. ⁴ Ami foo sai Liafuan Diak tanba Maromak mak foo fiar mai ami. Nunee ami laos atu halo kontenti ema nia laran, maibee atu halo kontenti Maromak, tanba Nia mak koko ami nia laran. ⁵ Imi hatene katak ami nunka kos-kose imi, i ami laos matan naklosu ba osan. Tebes! Maromak mak ami nia sasin katak ami nunka halo hanesan nee. ⁶ Ami laos buka oin atu imi bele gaba ami ka, ema seluk bele gaba ami. Nudar Kristu nia apostolu, ami iha direitu atu imi simu ami hanesan ema boot, maibee ami lakohi. ⁷ Ami hatudu ami nia laran maus iha imi nia leet, hanesan inan ida tau matan ba nia oan nurak. ⁸ Ami hadomi teb-tebes imi, nunee ami kontenti hatoo Liafuan Diak ba imi. Laos nee deit, maibee ami foo aan tomak hodi ajuda imi tanba imi sai ona ami nia maluk doben.

⁹ Maun-alin sira, imi sei hanoin uluk ami foo sai Maromak nia Liafuan Diak ba imi, ami servisu makaas loron-kalan atu bele sustenta ami nia aan. Ami halo nunee tanba ami lakohi tau todan ba imi. ¹⁰ Imi hotu sai sasin, Maromak mos sai sasin katak, bainhira ami sei hamutuk ho imi sarani sira, ami moris loos, ho laran moos i livre husi sala. ¹¹ Imi hatene katak, ami haree imi hanesan aman ida haree nia oan rasik. ¹² Ami hametin imi nia laran, konsola imi, i foo hanoin beibeik atu imi moris halo haksolok Maromak nia laran. Tanba Nia mak bolu imi atu tama iha Nia reinu hodi moris hamutuk ho Nia iha naroman lalehan nian.

¹³ Iha tan buat nia nebee halo ami sempre foo agradese ba Maromak, mak nee: Bainhira ami foo sai Maromak nia liafuan ba imi, imi rekonhese katak liafuan nebee imi rona nee mai husi Maromak, laos husi ema. I Nia Liafuan nee servisu hela iha imi sarani sira nia laran.

* **1:1** Iha nee Paulo hakerek "Silvano". Nee Silas nia naran seluk. Haree iha Apostolu sira nia Istoría 15:22. * **1:1** Apostolu sira nia Istoría 17:1 * **1:6** Apostolu sira nia Istoría 17:5-9 * **2:2** Apostolu sira nia Istoría 16:19-24, 17:1-9

¹⁴Maun-alin sira, imi nia maluk sira husi imi nia rain rasik halo terus imi tanba imi tuir Jesus. Nunee imi sai hanesan Maromak nia povu iha provinsia Judeia. Sira fiar ba Kristu Jesus mak sira nia maluk Judeu halo terus sira.* ¹⁵Ema Judeu nebee la fiar nee mak oho Nai Jesus, oho Maromak nia profeta, i ikus mai duni sai ami.* Nunee sira sai inimigu ba ema hotu, i Maromak la gosta liu sira nia hahalok. ¹⁶Sira hakaas aan taka dalam atu ami la bele foo sai tan Maromak nia Liafuan Diak ba ema nebee laos Judeu, tanba sira lakohi atu Maromak salva ema nebee laos Judeu. Nunee sira nia sala aumenta ba beibeik too demais liu ona. Ikus liu Maromak hirus teb-tebes sira, i atu kastigu ona sira.

Paulo hakarak hasoru tan sarani sira iha Tesalónika

¹⁷Maun-alin sira, uluk ami tenki sees aan husi imi, maibee la kleur ida. Maski ami dook husi imi, maibee imi nafatin iha ami nia laran. Tanba ami hanoin teb-tebes imi, ami hakaas aan buka dalam atu baa haree fali imi. ¹⁸Ami hakarak fila ba imi, i hau rasik koko fila-fila ona, maibee Satanás taka nafatin ami nia dalam. ¹⁹Ami hakarak haree fali imi, tanba aban-bainrua Nai Jesus fila fali mai husi lalehan, imi mak sei halo ami laran metin ho haksolok iha Nia oin. Imi hanesan premiu nebee hatudu katak ami manaan tiha ona. ²⁰Loos duni! Imi mak halo ami nia naran sai boot i halo ami haksolok liu.

3

¹⁻²Ami hanoin teb-tebes imi, too ikus ami la aguenta tan ona. Nunee ami desidi haruka ita nia maluk Timóteo baa haree imi, ami hela deit iha sidade Atenas. Timóteo nee servisu hamutuk ho ami hodi foo sai Liafuan Diak kona ba Kristu. Ami haruka nia baa atu hametin imi nia laran i foo korajen ba imi atu imi fiar metin nafatin ba Kristu,* ³para imi la bele nakdoko bainhira ema halo terus imi. Imi hatene mo-moos katak ita tenki hetan terus hanesan nee. ⁴Tanba uluk bainhira ami hamutuk ho imi, ami foo hatene fila-fila ona katak ita sei hetan terus tanba ita nia fiar. Imi rasik hatene, sai nunee duni. ⁵Nee mak hau tauk, keta halo be diabu tentador konsege intenta imi atu fila kotuk ba Kristu. Se nunee, servisu boot nebee uluk ami halo nee saugati deit.

* **2:14** Apostolu sira nia Istoría 17:5 * **2:15** Apostolu sira nia Istoría 9:23,29, 13:45,50, 14:2, 5, 19, 17:5, 13, 18:12

* **3:1-2** Apostolu sira nia Istoría 17:15 * **3:6** Apostolu sira nia Istoría 18:5 * **3:13** Iha nee Paulo hakerek dehan, Nai Jesus fila fali mai ho Nia "santu sira". La klaru, Paulo koalía kona ba Nai Jesus nia povu ka koalía kona ba anju. * **4:4** Iha nee Paulo hakerek dehan "tenki domina aan". Tuir matenek nain Biblia nian balu, Paulo iha nee soe lia hodi hatudu ba ema nia feen, laos nia aan. Se nunee, ita bele tradus "tenki moris loos ho nia feen".

Tanba nee, bainhira hau la aguenta tan ona, hau haruka Timóteo ba iha imi hodi buka hatene, imi sei fiar nafatin ba Kristu ka lae.

Timóteo lori informasaun husi sarani sira iha Tesalónika

⁶Agora Timóteo fila fali ona husi nebaa. Nia konta mai ami dehan, imi fiar nafatin ba Kristu i hadomi malu nafatin. Ida nee halo ami kontenti. Nia mos dehan, imi sempre hanoin ami ho kontenti, i imi hakarak teb-tebes atu hasoru ami, hanesan mos ami hakarak hasoru imi.*

⁷Nee duni maun-alin sira, maski ami hetan terus ho susar oi-oin, maibee bainhira ami rona katak imi fiar metin nafatin ba Kristu, nee halo ami nia laran kamaan tiha. ⁸Agora ami senti moris fila fali tanba imi hamriik metin nafatin ho Nai Jesus.

⁹Imi halo ami haksolok teb-tebes iha Maromak nia oin, too la hatene oinsaa atu foo agradese ba Nia! ¹⁰Loron-kalan ami halo orasaun ba Maromak ho laran tomak, atu ami bele hasoru malu fali ho imi hodi hanorin buat nebee mak imi sei prezisa para hametin imi nia fiar.

¹¹Ami harohan ba ita nia Aman Maromak ho ita nia Nai Jesus, atu loke dalam para ami baa hasoru tan imi. ¹²Ami husu ba Nai Jesus atu tulun imi para hadomi malu liu tan i haboot mos imi nia domin ba ema hotu-hotu, hanesan ami hadomi imi. ¹³Ami husu para Ita nia Nai Jesus hametin imi nia laran. Nunee bainhira Nai Jesus fila fali mai ho Nia povu hotu-hotu,* imi bele laran moos i livre husi sala iha ita nia Aman Maromak nia oin.

4

Moris nebee halo haksolok Nai Maromak

¹Maun-alin sira, uluk ami hanorin tiha ona imi kona ba oinsaa imi bele moris halo haksolok Maromak nia laran. Imi agora moris duni nunee, maibee tanba ita laran ida ho Nai Jesus, ami husu atu imi halo liu tan. ²Imi hatene ona saida mak ami hanorin ba imi hodi Nai Jesus nia naran. ³Maromak nia hakarak ba imi nunee; Imi tenki moris ho laran moos. La bele halo sala seksual. ⁴Ida-idak tenki hatene domina aan* hodi moris loos, para ema bele respeita imi. ⁵La bele nakar fetu ka nakar mane hanesan ema jentiu, sira nee la konhese Maromak. ⁶La bele halo sala

hasoru imi nia maluk sarani hodi book nia feen. Hori uluk kedas ami foo hanoin fila-fila ba imi katak, ita nia Nai sei foo kastigu ba ema nebee halo sala hanesan nee. ⁷ Tanba Maromak bolu ita atu moris ho laran moos, laos atu moris tuir hahalok foer sira nee. ⁸ Nee duni see mak lakohi simu hanorin nee, nia laos kontra ema kriatura, maibee nia kontra Maromak, Ida nebee foo Nia Espiritu Santu ba imi.

⁹ Ami la presiza hakerek ba imi kona ba oinsaa hadomi maluk sarani sira, tanba Maromak rasik hanorin ona imi atu hadomi malu. ¹⁰ Loos duni, imi hadomi tiha ona maluk sarani sira hotu iha provin-sia Masedónia. Maibee agora, maun-alin sira, ami husu atu imi hadomi malu liu tan. ¹¹ Hakaas aan atu moris hakmatek, keta mete ema seluk nia moris, i servisu ho imi nia liman rasik hodi sustenta imi nia aan, tuir buat nebee ami hanorin ona ba imi. ¹² Se imi moris nunee, imi sei la tane liman ba ema seluk, i ema nebee la fiar ba Kristu sei respeita imi.

Kona ba sarani sira nebee mate tiha ona

¹³ Maun-alin sira, ami hakarak atu imi hatene tuir kona ba sarani sira nebee mate. Ami lakohi atu imi laran tristi demais hanesan ema sira nebee mak la iha esperansa. ¹⁴ Ita hatene katak Jesus mate, depois moris fali ona. Nee mak ita fiar katak see mak laran ida ho Jesus, se sira mate, aban-bainrua Maromak sei halo sira moris fali hodi halibur sira hamutuk ho Jesus.

¹⁵ Iha nee ami foo tutan Nai Jesus nia liafuan rasik kona ba sarani sira nebee mate tiha ona. Aban-bainrua Nai Jesus fila fali mai, laos ita nebee sei moris mak hasoru uluk Nia. Lae! ¹⁶ Nai Jesus sei tuun fali mai husi lalehan hodi foo orden ho lian makaas. Ema sei rona anju sira nia boot ida nia lian, ho Maromak nia korneta lian. Depois Kristu nia ema nebee mate tiha ona sei moris fila fali. ¹⁷ Nee mak foin Maromak foti ita nebee mak sei moris hela para ita hamutuk ho sira iha kalohan laran hodi rame-rame simu Nai Jesus iha nebaa. Depois ita sei hela hamutuk ho Nia tinan ba tinan. ¹⁸ Nee duni foo korajen ba malu ho liafuan sira nee.

5

Ita tenki prontu simu Nai Jesus fila fali mai husi lalehan

¹ Maun-alin sira, ami la presiza hakerek ba imi kona ba saa tempu ka saa laron mak Nai Jesus sei fila fali mai husi lalehan. ² Tanba imi hatene lo-loos katak, ita nia

Nai sei mai derepentí deit, hanesan naok-teen mai iha kalan boot. ³ Bainhira ema dehan, “Buat hotu lao diak, hak-matek hela”, iha tempu nee duni mak sira derepentí hetan dezastre, hanesan mos feto isin rua nebee derepentí kanotak moras atu tuur ahi. Kuandu dezastre nee akontese ona, sira atu sees mos la biban.

⁴ Maibee, maun-alin sira, imi laos moris iha nakukun laran. Nunee bainhira too iha Jesus nia laron atu fila fali mai, imi la hakfodak hanesan ema nebee haree naok-teen tama uma. ⁵ Imi hotu ema laron nian, imi moris iha naroman laran. Ita laos ema kalan nian para moris fali iha nakukun laran. ⁶ Entaun ita la bele dukur hanesan ema seluk. Maibee ita tenki hadeer nafatin i domina aan. ⁷ Tanba ema nebee atu toba, kalan mak toba. I ema nebee atu lanu, kalan mak lanu. ⁸ Maibee ita nee ema laron nian. Nunee ita tenki domina ita nia aan. Ita tenki fiar ba Kristu i hadomi ema seluk, nee hanesan tropas sira taka besi belar ba sira nia hirus matan hodi defende aan. Ita tenki laran metin katak Jesus sei salva ita, nee hanesan ita taka kapaseti besi ba ulun. ⁹

⁹ Maromak hili ita laos atu kastigu, maibee atu salva ita liu husi ita nia Nai Jesus Kristu. ¹⁰ Jesus mate tiha ona iha ita nia fatin. Nunee aban-bainrua Nia fila fali mai, bele ita sei moris hela ka ita mate tiha ona mos, ita sei moris hamutuk ho Nia. ¹¹ Nee duni imi tenki foo korajen ba malu, i hametin imi nia maluk sira nia laran hanesan agora dadauk imi halo nee.

Paulo nia lia menon ba sarani sira

¹² Maun-alin sira, ami husu atu imi respeita responsavel sarani sira nebee servisu makaas iha imi nia leet. Sira foo hanoin beibeik ba imi atu moris loos. ¹³ Respeita teb-tebes sira, i hadomi sira tanba sira nia servisu nee. Moris dame malu ba.

¹⁴ Maun-alin sira, ami husu para imi foo hanoin ba ema baruk-teen sira tenki servisu. Foo aten brani ba sira nebee moris iha tauk nia laran, ajuda sira nebee mak fraku, i pasiensia ho ema hotu-hotu.

¹⁵ La bele halo aat ba ema nebee mak halo aat imi. Maibee sempre hakaas aan halo buat diak ba imi nia maluk sarani sira ho mos ba ema hotu-hotu.

¹⁶ Haksolok beibeik ba! ¹⁷ Sempre halo orasaun. ¹⁸ Iha situasaun saida deit, agradese ba Maromak. Tanba Maromak hakarak imi nebee tuir Kristu Jesus tenki halo nunee.

✧ 4:17 1 Korintu 15:51-52 ✧ 5:2 Mateus 24:43; Lucas 12:39; 2 Pedro 3:10 ✧ 5:8 Isaias 59:17; Éfezu 6:13-17

✧ 5:10 1 Tesalónika 4:13-18

¹⁹ La bele hamate ahi Espiritu Santu nebee lakan iha imi. ²⁰ Se iha maluk sarani ida foo sai katak, nia simu lia menon husi Maromak, la bele dehan nee la iha folin. ²¹ Maibee tenki tetu di-diak atu hatene lia menon nee mai duni husi Maromak ka lae. Se loos duni, tenki simu. ²² Hadook aan husi buat aat saida deit.

Paulo taka nia surat

²³ Ami harohan atu Maromak Dame Nain halo imi moris ho laran moos iha imi nia vida tomak. Ami husu para Nia halo imi nia isin ho imi nia klamar ho espiritu tomak livre husi sala, too Nai Jesus Kristu fila fali mai. ²⁴ Maromak bolu tiha ona imi atu sai Nia ema. Nia sei halo imi nia laran moos duni, tanba Nia sempre halo tuir Nia promesa.

²⁵ Maun-alin sira, halo orasaun mai ami.

²⁶ Rei Maromak nia povu hanesan maluk sarani.

²⁷ Hodi Nai Jesus nia naran, hau haruka imi lee sai surat nee ba maluk sarani sira hotu.

²⁸ Ami harohan atu ita nia Nai Jesus Kristu hatudu Nia laran diak ba imi.

Paulo nia surat segundu ba sarani sira iha Tesalónika 2 Tesalónika

Paulo hahuu nia surat

¹ Surat nee husi hau, Paulo hamutuk ho Silas* ho Timóteo.

Ami hakerek surat nee ba sarani sira iha sidade Tesalónika. Imi laran ida ho ita nia Aman Maromak ho Nai Jesus Kristu.*

² Ami harohan atu Aman Maromak ho Nai Jesus Kristu hatudu Sira nia laran diak ba imi i foo pas ho hakmatek ba imi.

Nai Jesus sei fila mai husi lalehan hodi foo justisa ba ema hotu

³ Maun-alin sira, ami sempre agradeese ba Maromak tanba imi nia fiar ba Kristu ho imi nia domin ba malu. Ami tenki agradeese duni, tanba husi laron ba laron imi nia fiar buras ba beibeik i imi nia domin ba maluk sira mos aumenta ba beibeik. ⁴ Nee mak bainhira ami hasoru malu ho sarani sira iha fat-fatin, ami sempre konta sai imi nia diak. Ami konta ba sira katak, maski ema halo imi terus ho susar tanba imi tuir Kristu, maibee imi agenta ho pasiensia hodi fiar metin nafatin ba Kristu.

⁵ Nee hatudu katak, Maromak sempre foo justisa ho lo-loos. Nunee imi nebee agora terus hela tanba imi hakruuk ba Maromak nudar Liurai, aban-bainrua Nia sei konsidera imi serve duni hola parte iha Nia reinu. ⁶ Maromak sempre tesi lia ho loos. Nunee aban-bainrua Nia sei halo terus fali ema nebee agora halo terus imi, ⁷ i Nia sei foo kamaan ba imi nebee terus, ho mos ba ami. Nee sei akontese bainhira Nai Jesus mosu mai husi lalehan hamutuk ho Nia anju sira mesak forti deit, ⁸ ho ahi lakan boot haleu sira. Depois Nai Jesus foo kastigu ba ema sira nebee lakohi hatene Maromak i lakohi halo tuir Nai Jesus nia Liafuan Diak. ⁹ Nai Jesus sei foo kastigu mate ba sira too tinan ba tinan, nunee sira dook husi Nai Jesus nia prezensa, i la hetan tan Nia kbiit lalehan nian.* ¹⁰ Buat nee sei akontese bainhira Nai Jesus fila fali mai atu Nia povu foti aas Nia naran, i ema hotu-hotu nebee fiar ba Nia hahii Nia. Imi mos sei halo parte, tanba imi fiar tiha ona saida mak ami foo sai ba imi.

¹¹ Nunee ami sempre harohan para ita nia Maromak haree imi nee serve atu moris nudar Nia povu, tanba Nia bolu ona

imi ba ida nee. Imi nia fiar ba Jesus halo imi hakarak halo buat nebee diak. Ami harohan atu Maromak foo kbiit ba imi atu bele halo duni buat diak sira nee hotu. ¹² Ami halo orasaun nunee atu ema foti aas ita nia Nai Jesus nia naran tanba imi, i Nia mos sei foti aas imi nia naran, tanba ita nia Maromak ho Nai Jesus Kristu sira nia laran diak.

2

Ema ida aat liu sei mai uluk foin Nai Jesus fila mai husi lalehan

¹ Maun-alin sira, ami hakarak foo hanoin kona ba aban-bainrua ita nia Nai Jesus Kristu fila fali mai husi lalehan i ita halibur malu hamutuk ho Nia. * ² Bainhira ema foo hatene imi dehan Nai Jesus mai tiha ona, lalika hakfodak ka laran susar lalais. Maski sira dehan sira foo tutan Maromak nia lia menon, ka dehan sira rona tutan husi ema, ka dehan ami mak hakerek iha surat, la bele fiar. ³ Keta husik atu ema lohi imi. Tanba molok Nai Jesus fila, ema barak sei hamriik hodi kontra makaas Maromak. I ema aat ida sei mosu, ema nee iha ona dalan ba infernu. ⁴ Ema aat nee sei kontra Maromak, i kontra lulik sira ho buat hotu-hotu nebee ema adora hodi foti nia aan liu fali sira hotu. Too nia mos baa tuur iha Maromak nia uma kreda laran hodi deklara nia aan katak nia mak Maromak.*

⁵ Keta haluha, uluk hau sei hela hamutuk ho imi, hau sempre foo hatene ba imi kona ba buat sira nee. ⁶ Imi hatene ona saida mak agora sei tahan hela ema aat nee, para too nia tempu mak foin nia hatudu aan. ⁷ Agora forsa nakukun nian servisu sub-subar hela halo ema kontra Maromak nia lei, maibee sei iha ida nebee tahan netik. Too iha laron ida, ida nebee tahan forsa nakukun nee sei sees tiha, ⁸ depois mak foin ema aat nee hatudu aan. Maibee bainhira Nai Jesus mai ho naroman lalehan nian, ema aat nee sei lakon kedas. Nai Jesus huu deit iis husi Nia ibun, ema nee mohu tiha.*

⁹ Bainhira ema aat nee mai, nia mai ho Satanás nia kbiit hodi halo milagre ho sinal oi-oin nebee halo ema admira, too ema hanoin katak nia kbiit nee mai husi Maromak.* ¹⁰ Ema aat nee sei halo buat aat oi-oin deit atu bosok ema. Sira nebee monu ba bosok nee mak ema nebee lao dadauk tuir dalan mate nian. Tuir lo-loos Maromak hakarak salva sira, maibee sira lakohi foo laran ba lia loos. ¹¹ Nee mak Maromak halo sira hanoin la loos hotu

* **1:1** Iha nee Paulo hakerek "Silvano". Nee Silas nia naran seluk. Haree Apostolu sira nia Istoría 15:22. * **1:1** Apostolu sira nia Istoría 17:1 * **1:9** Isaias 2:10 * **2:1** 1 Tesalónika 4:15-17 * **2:4** Daniel 11:36; Ezequiel 28:2 * **2:8** Isaias 11:4 * **2:9** Mateus 24:24

para sira fiar ba lia bosok nee. ¹² Ho nunee aban-bainrua Maromak hamonu kastigu todan ba sira hotu nebee gosta liu halo buat aat i lakohi fiar ba lia loos.

Sarani sira tenki fiar metin nafatin

¹³ Maun-alin sira nebee Nai Jesus hadomi, ami sempre agradese ba Maromak, tanba hori uluk kedas Nia hili ona imi atu salva imi. Nia salva imi liu husi Espiritu Santu nia servisu hodi halo imi moris ho laran moos, ho mos liu husi imi nia fiar ba lia loos. ¹⁴ Maromak uza Liafuan Diak nebee ami hatoo ona ba imi, atu bolu imi ba salvasaun nee, atu nunee Nia bele foti aas imi hanesan mos Nia foti aas ita nia Nai Jesus Kristu.

¹⁵ Nee duni maun-alin sira, hamriik metin ba, i kaer metin nafatin hanorin nebee ami foo tutan tiha ona ba imi liu husi ami nia liafuan rasik ho mos liu husi surat.

¹⁶⁻¹⁷ Maromak hadomi teb-tebes ita. Tanba Nia laran diak mak Nia sempre foo ksolok ho esperansa boot mai ita iha susar laran. Nunee, ami harohan ba Jesus Kristu ita nia Nai, ho ita nia Aman Maromak, para hametin imi nia laran hodi tulun imi atu sempre halo buat nebee diak i koalia buat nebee diak.

3

Paulo husu sarani sira nia orasaun

¹ Agora, maun-alin sira, ami husu atu imi halo orasaun mai ami, para Nai Jesus nia Liafuan Diak bele namkari lalais too iha fat-fatin. Harohan atu ema iha nebee-nebee bele simu Liafuan Diak nee ho respeitu, hanesan mos uluk imi simu. ² Harohan mos atu Maromak bele salva ami husi ema aat sira nia liman laran. Tanba laos ema hotu-hotu fiar Liafuan Diak.

³ Maibee ita nia Nai sempre halo tuir buat nebee Nia koalia. Nia sei foo forsa ba imi, i kuidadu imi husi aat nain. ⁴ Ami laran metin katak Nai Jesus ajuda hela imi para halo tuir buat nebee ami hameno, i imi mos sei halo tuir nafatin. ⁵ Ami harohan atu Nai Jesus halo imi kompriende liu tan katak Maromak hadomi imi, i ajuda imi atu aguenta ho pasiensia iha terus laran, hanesan mos Jesus Kristu.

Ema hotu tenki badinas halo servisu

⁶ Maun-alin sira, hau foo orden ba imi hodi Nai Jesus Kristu nia naran atu imi la bele liga maluk sarani nebee baruk-teen i lakohi moris tuir hanorin nebee mak imi simu tiha ona husi ami. ⁷ Imi hatene katak imi tenki tuir ami nia ezemplu. Uluk ami sei hela hamutuk ho imi, ami laos baruk-teen. ⁸ Loron-kalan ami servisu makaas

para la bele foo todan ba ema ida iha imi nia klaran, i bainhira ema ruma foo hahaan mai ami, ami sempre selu. ⁹ Tuir loos ami iha direitu atu husu imi nia ajuda, maibee ami lakohi, tanba ami hakarak hatudu ezemplu diak para imi mos bele halo tuir. ¹⁰ Iha tempu nebaa ami rai hela regra ida ba imi nunee: "See mak lakohi halo servisu, la bele haan."

¹¹ Agora ami rona fali dehan, imi balu baruk-teen, la halo servisu, i so mete deit ema nia vida. ¹² Ami husu makaas i foo orden hodi Nai Jesus Kristu nia naran dehan, ema sira nee tenki moris ho lo-loos, i tenki servisu hodi foo haan sira nia aan rasik.

¹³ Maun-alin sira, la bele baruk atu halo buat nebee loos.

¹⁴ Se iha ema ruma lakohi halo tuir buat nebee mak ami hakerek iha surat nee, haree di-diak ema nee see. La bele liga nia, para nia moe tiha. ¹⁵ Maibee keta konsidera nia hanesan inimigu, kontinua foo hanoin nafatin ba nia nudar imi nia maluk sarani.

Paulo taka nia surat

¹⁶ Ami harohan atu Nai Jesus sempre foo pas ho hakmatek ba imi iha situasaun saida deit, tanba Nia mak Dame Nain. Nai Jesus hamutuk ho imi hotu.

¹⁷ Hau, Paulo mak hakerek kumprimetus nee ho hau nia liman rasik. Iha hau nia surat hotu-hotu hau halo hanesan nee atu ema hatene katak surat nee husi hau duni.

¹⁸ Hau harohan atu ita nia Nai Jesus Kristu hatudu Nia laran diak ba imi hotu.

Paulo nia surat primeiru ba Timóteo 1 Timóteo

Paulo hahuu nia surat

¹ Surat nee husi hau, Paulo. Hau Kristu Jesus nia apostolu, tanba simu orden husi Maromak ita nia Salvador ho Kristu Jesus. Nia mak hametin ita nia laran.

² Hau hakerek surat nee ba o, Timóteo. O hanesan hau nia oan rasik tanba o mos fiar ba Kristu.

Hau harohan atu Aman Maromak ho ita nia Nai Kristu Jesus hatudu Sira nia laran diak ho laran luak ba o, i foo pas ho hakmatek ba o.*

Kuidadu ho hanorin falsu

³ Uluk hau baa iha provinsia Masedónia, hau husu atu o hela nafatin iha sidade Éfezu hodi bandu mestri falsu sira iha nebua atu la bele hanorin falsu tan. Agora hau husu nunee nafatin. ⁴ Haruka sira la bele soe tempu kontu ai knanoik i kontu tu-tuir sira nia bei-ala bar-barak. Tanba buat sira nee la ajuda ema atu fiar ba Maromak hodi halao Nia servisu, maibee provoka ema para istori malu fali. ⁵ Hau foo hanoin nunee, atu ema bele moris hadomi malu. Atu hadomi malu, ema tenki laran moos, hatene hili dalan loos, i fiar Maromak ho laran tomak. ⁶ Iha mestri balu husik ona buat sira nee hodi koalía fali buat nebee la iha folin. ⁷ Sira hakarak sai mestri relijiaun, i sira tebe rai dehan buat nebee sira hanorin nee mak loos. Maibee sira la hatene saida mak sira koalía.

⁸ Ita hatene katak Maromak nia lei nee diak, naran katak ita uza ho lo-loos. ⁹ Ita mos hatene katak, lei nee laos foo ba ema nebee moris loos. Maibee foo ba ema sira nebee kontra lei, lakohi hakruuk ba Maromak, la interese Nia, moris iha sala nia laran, laran foer, la respeita Maromak, i oho-door ema too oho sira nia inan-aman rasik. ¹⁰ Lei nee foo ba ema nebee halo sala seksual, ba mane ho mane nebee hola fali malu, ba ema nebee naok ema hodi faan, ba bosok-teen sira, ema nebee jura falsu, ho ema nebee halo saida deit mak kontra hanorin nebee loos. ¹¹ Hanorin nebee loos nee mai husi Maromak nia Liafuan Diak. Maromak nee kbiit boot i buat diak hotu nia huun. Nia mak foo fiar mai hau atu foo sai Nia Liafuan Diak nee.

Agradese ba Nai Maromak tanba Nia laran diak

¹² Hau agradese ba Kristu Jesus ita nia Nai tanba Nia konfia hau hodi foti hau atu halao Nia servisu, Nia mos foo forsa mai hau. ¹³ Afinal uluk hau hatete aat Nia i halo terus ema nebee tuir Nia hodi sama sira too rai. Maibee Nia la kastigu hau, tanba tempu nebua hau seidauk fiar ba Nia, i hau la hatene saida mak hau halo.* ¹⁴ Ita nia Nai hatudu Nia laran diak tebebes mai hau, too hau bele fiar ba Nia i sai laran ida ho Nia hodi hadomi ema seluk.

¹⁵ Kristu Jesus mai iha mundu nee para salva ema sala nain. Liafuan nee loos duni, ita tenki simu ho laran tomak. Husi ema sala nain hotu-hotu, hau mak aat liu. ¹⁶ Tanba nee mak Nai hatudu Nia laran luak mai hau, atu nunee ema bele haree Kristu Jesus nia pasiensia boot tebebes mai hau, sala nain nebee aat liu nee. Nunee hau sai ezemplu ba see-see deit mak sei fiar ba Nia para hetan moris rohan-laek. ¹⁷ Mai ita respeita i hahii adora Maromak too tinan ba tinan. Nia mak Liurai nebee ukun rohan-laek, Nia nunka mate, ema la bele haree Nia ho matan. So Nia deit mak Maromak. Amen.

¹⁸ Hau nia oan Timóteo, buat nebee agora hau haruka o halo nee, la sees husi Maromak nia lia menon kona ba o nia servisu. Se o kaer metin liafuan nee, entaun o sei luta nafatin hanesan funu nain diak ida. ¹⁹ Fiar metin nafatin ba Kristu, i kuidadu o nia aan para sempre halo buat nebee loos. Tanba iha ema balu hatene saida mak loos, maibee lakohi halo tuir. Nunee sira halo rahun tiha sira nia fiar, hanesan roo nebee mak mout iha tasi laran tanba kona fatuk. ²⁰ Husi sira nee, ida mak Himeneu, ida Alexandre. Hau entrega tiha ona sira nain rua ba Satanás para sira bele aprende atu la bele hatete aat tan Maromak.

2

Hanorin kona ba orasaun

¹ Nee duni hau husu liu-liu atu imi halo orasaun ba ema hotu-hotu. Harohan husu Maromak nia tulun, i agradese ba Nia. ² Halo orasaun nunee ba liurai sira ho ukun nain sira hotu, atu ita bele moris iha pas ho hakmatek hodi moris tuir Maromak nia hakarak i hamtauk ba Nia. ³ Orasaun hanesan nee diak i halo haksolok Maromak ita nia Salvador, ⁴ tanba Nia hakarak atu ema hotu-hotu hetan salvasaun i kom-priente lia loos. ⁵ Maromak mesak ida deit. I so Kristu Jesus deit mak bele halo dame entre Maromak ho ita ema. Nia rasik ema, ⁶ i Nia foo Nia Aan para selu kotu ita ema hotu-hotu nia tusan hodi foo

* 1:2 Apostolu sira nia Istoria 16:1 * 1:13 Apostolu sira nia Istoria 8:3, 9:4-5

liberdade ba ita. Ho nunee, tuir tempu nebee Maromak desidi ona, Nia hatudu mo-moos mai ita katak Nia hakarak salva ema hotu. ⁷ Tanba nee Nia hili hau sai apostolu hodi baa haklaken Liafuan Diak ba sira nebee laos ema Judeu, i hanorin Maromak nia lia loos ba sira atu sira mos fiar ba Jesus. Hau apostolu duni, hau la bosok.*

⁸ Bainhira sarani sira halibur malu halo orasaun iha nebee-nebee, hau hakarak atu mane sira halo orasaun ho laran moos. La bele hirus ka istori malu. ⁹ Nunee mos hau hakarak atu fetu sira hatais ropa tenki hatene aan, tenki tau ropa nebee hatudu respeitu. Lalika halo fuuk oi-oin ka uza osan mean ka morteen perola rebo-rebo, ka hatais ropa folin karun para enfeita aan.* ¹⁰ Diak liu imi enfeita aan ho hahalok diak. Nee mak serve ba fetu nebee dehan nia adora Maromak.

¹¹ Bainhira ema hanorin Maromak nia liafuan, fetu sira tenki nonook hodi rona ho respeitu tomak. ¹² Hau la foo lisensa ba fetu sira atu hanorin mane ka manda mane sira, fetu tenki nonook. ¹³ Tanba Maromak halo uluk Adão mak foin halo Eva.* ¹⁴ I laos Adão mak monu ba Satanás nia lia bosok, maibee Eva mak monu hodi kontra Maromak nia orden. * ¹⁵ Maibee bele nunee mos, fetu sira sei hetan salvasaun liu husi hetan oan,* naran katak sira nafatin fiar ba Kristu, hadomi ema seluk, moris ho laran moos, i hatene aan.

3

Kriteria ba responsavel sarani sira

¹ Ema nebee hakarak sai responsavel ba sarani sira, nia hakarak halo servisu ida nebee iha folin. Liafuan nee loos duni. ² Responsavel sarani nian tenki ema nebee naran diak, nia tenki moris ho feen ida deit, nia tenki hatene aan, domina aan, hahalok diak, simu bainaka iha uma ho laran haksolok, i hatene hanorin. ³ Responsavel sarani nian la bele lanuteen, i laos ema nebee gosta baku malu, maibee tenki laran diak i gosta dame. Nia la bele matan fuan naklosu ba osan. ⁴ Nia tenki hatene eduka nia familia, i hanorin nia oan sira para rona nia ho respeitu. ⁵ Tanba se nia la hatene eduka nia familia uma laran, oinsaa mak nia bele tau matan ba Maromak nia povu?

⁶ La bele foti ema nebee foin fiar ba Jesus hodi sai responsavel ba sarani sira.

Keta halo be nia foti aan dehan nia mak diak liu, nunee nia bele hetan kastigu hanesan kastigu nebee Maromak uluk foo ba Satanás. ⁷ Responsavel tenki naran diak iha komunidade nia leet. Se lae ema iha komunidade bele hatete aat nia, too ikus nia bele monu ba Satanás nia lasu. *

Kriteria ba ema nebee kaer knaar ajuda Maromak nia povu

⁸ Nunee mos ho ema nebee kaer knaar ajuda Maromak nia povu. Nia tenki ema nebee naran diak, la bele bosok-teen, la bele hemu tua barak liu, i la bele matan fuan naklosu ba osan. ⁹ Nia tenki kaer metin lia loos nebee Maromak hatudu mai ita, i tenki laran moos. ¹⁰ Bainhira atu foti ema ida kaer knaar ajuda Maromak nia povu, haree di-diak lai nia moris oinsaa. Se ema nee moris loos foin bele foti nia.

¹¹ Nunee mos nia feen* tenki hahalok diak para ema respeita. Nia tenki hatene aan, la bele konta ema nia vida, i ema bele konfia nia iha buat hotu-hotu.

¹² Ema nebee kaer knaar ajuda Maromak nia povu tenki moris ho feen ida deit. I nia tenki hatene eduka nia oan sira ho nia ema uma laran. ¹³ Se nia serbi sarani sira ho diak, ema sei respeita loos nia, nunee nia sei brani liu tan koalia kona ba nia fiar ba Kristu Jesus.

Fiar nebee loos

¹⁴ Hau hein katak la kleur tan hau sei baa vizita o. Maski nunee hau hakerek buat sira nee ba o. ¹⁵ Nunee se hau demora karik, o sei hatene, Maromak nia familia tenki hahalok oinsaa. Maromak nee mak Maromak Moris. Nia familia mak Nia povu, i Nia povu hanesan alsesu ho uma riin nebee suporta lia loos.

¹⁶ Maromak foo sai ona segredu nebee mak lori ita moris tuir Nia hakarak. Segredu nee furak teb-tebes, la iha ema ida bele nega. Segredu nee foo sai kona ba Jesus nunee:

Nia fila Aan sai Ema.

Espiritu Santu hatudu katak, Nia moris loos duni.

Anju sira haree Nia.

Maromak foti sae tiha Nia ba iha fatin aas iha naroman lalehan nian.

Ema foo sai kona ba Nia too iha nasaun hotu-hotu;

ema iha mundu tomak fiar ba Nia.

* 2:7 2 Timóteo 1:11 * 2:9 1 Pedro 3:3 * 2:13 Jénesis (Kejadian) 2:7, 2:21-22 * 2:14 Jénesis (Kejadian)

3:1-6 * 2:15 Liafuan "fetu sira sei hetan salvasaun liu husi hetan oan", nia signifikadu laduun klaru. * 3:7 Tito

1:6-9 * 3:11 Liafuan Gregu iha nee bele dehan "nia feen". Bele mos "feto". Iha ema balu dehan, iha nee Paulo koalia kona ba fetu nebee kaer knaar ajuda Maromak nia povu. Maibee se nunee, lian Gregu baibain uza liafuan seluk. (Haree Roma 16:1.)

4

Kuidadu ho mestri falsu

¹ Maromak nia Espiritu foo hatene moos mai ita katak, molok mundu atu remata, sarani balu sei husik tiha sira nia fiar ba Kristu hodi tuir fali espiritu bosok-teen ho diabu sira nia hanorin. ² Hanorin hanesan nee mai husi ema bosok-teen, sira koalia oin ida, hahalok oin seluk. Tanba sira halo sala beibeik, agora sira la hatene ona saida mak diak, saida mak aat. ³ Sira hanorin katak ema la bele kaben, i hanaan balu sira bandu la bele haan. Maibee hanaan sira nee hotu, Maromak mak halo. Nunee ita nebee fiar ba Kristu i hatene lia loos, ita bele simu hodi foo agradese ba Maromak. ⁴ Buat saida deit mak Maromak halo, diak hotu. Nunee la iha buat ida mak ita bele hakribi, naran katak ita simu hodi foo agradese ba Maromak. ⁵ Tanba liu husi Maromak nia liafuan ho ita nia orasaun, buat sira nee hotu sai moos tiha.

Nai Jesus nia atan nebee diak

⁶ Hanorin buat sira nee hotu ba maluk sarani sira. Se o halo nunee mak o serbi Kristu Jesus nudar Nia atan ida nebee diak. I o sei sai forti tanba liafuan kona ba fiar ho mos hanorin diak nebee o moris tuir, nee hanesan hanaan diak ba o. ⁷ Hadook aan husi ai knanoik nebee la ajuda ema atu moris tuir Maromak nia hakarak, istoria sira nee la iha folin. Diak liu treinu o nia aan di-diak para moris tuir Maromak nia hakarak. ⁸ Treinu ita nia isin lolon iha folin. Maibee treinu ita nia aan para moris tuir Maromak nia hakarak iha folin boot tui, tanba ajuda ita nia moris agora iha mundu nee, ho mos aban-bainrua iha mundu seluk. ⁹ Liafuan nee loos duni, ita tenki simu ho laran tomak. ¹⁰ Nee duni ita hakaas aan hodi servisu makaas, tanba ita laran metin ba Maromak Moris. Nia mak Salvador ba ema hotu-hotu, liu-liu ba ita nebee fiar ba Jesus.

¹¹ Hanorin buat sira nee hotu, i haruka ema halo tuir. ¹² Keta husik ema ida hatuun o tanba deit o sei joven. O tenki hatudu ezemplu diak ba sarani sira, liu husi o nia koalia, o nia hahalok, o nia domin, o nia fiar, ho o nia laran moos. ¹³ Bainhira hau seidaok too iha nebaa, o tenki foo aan hodi lee Livru Sagradu ba sarani sira, foo sai Maromak nia liafuan ho mos hanorin sira. ¹⁴ O tenki badinas uza kbiit nebee o simu bainhira responsavel sarani sira tau liman ba o nia ulun hodi foo tutan Maromak nia lia menon ba o. ¹⁵ Halo buat sira nee hotu ho badinas, ho laran tomak, para ema hotu bele haree katak o lao ba oin. ¹⁶ Kuidadu di-diak o nia hahalok ho o nia hanorin. Halo nunee

beibeik mak Maromak sei hasai o husi buat aat, i salva mos ema nebee rona o.

5

Tenki konsidera sarani sira hanesan familia

¹ Bainhira o hasee mane nebee mak idade boot liu o, la bele siak nia, maibee foo hanoin ba nia ho respeitu, hanesan o halo ba o nia aman rasik. Konsidera mane joven sira hanesan o nia alin rasik. ² Feto sira nebee idade boot liu o, o tenki haree hanesan o nia inan. I feto joven sira o tenki haree hanesan o haree o nia feton, o nia laran tenki moos ba sira.

Kona ba feto faluk sira

³ Sarani sira tenki respeita i tulun feto faluk sira nebee moris mes-mesak. ⁴ Maibee se feto faluk ida iha oan ka beioan, entaun sira tenki aprende tau matan uluk ba nia hodi selu nia kolen. Nunee sira hatudu katak sira serbi Maromak, i sira halo kontenti Maromak nia laran. ⁵ Feto faluk nebee mes-mesak, la iha tan ema ida atu tau matan, nia so laran metin deit ba Maromak. Loron-kalan nia harohan husu tulun ba Maromak. ⁶ Maibee feto faluk nebee moris goza hela deit, nia hanesan ema nebee mate tiha ona, maski nia sei moris.

⁷ Hatoo regra sira nee ba sarani sira atu sira halo tuir, para ema la bele foo sala ba sira. ⁸ Se karik ema sarani ida la tau matan ba nia familia, liu-liu nia familia uma laran, nee hatudu katak nia nega tiha ona nia fiar ba Kristu. Ema hanesan nee aat liu fali ema nebee la fiar.

⁹ Bainhira halo lista feto faluk sira, hili deit ema hanesan tuir mai nee: Nia tinan neen-nulu ba leten, i uluk moris ho laen ida deit. ¹⁰ Ema rekonhese nia hanesan ema ida nebee sempre halo diak ba ema seluk. Ezemplu, nia tau matan ba nia oan sira ho diak, simu bainaka iha nia uma, serbi sarani sira ho haraik aan, ajuda ema nebee iha susar laran, i sempre halo buat diak oi-oin deit.

¹¹ Feto faluk nebee seidaok ferik, la bele hatama sira nia naran iha lista faluk sira. Keta halo be sira nia hakarak atu hola mane domina fali sira, too sira laduun foo laran ona ba Kristu, i sira hakarak atu kaben fali. ¹² Nunee sira hetan kastigu tanba sira la kumpri ona sira nia promesa uluk. ¹³ Feto faluk sira nee bele mos sai baruk-teen hodi tama uma sai uma. Laos nee deit, sira mos bele konta ema nia vida, mete ema nia problema, i koalia buat nebee la serve atu koalia. ¹⁴ Tanba nee, hau foo hanoin ba feto faluk sira nebee seidaok ferik, diak liu sira kaben fali, iha

oan, i tau matan ba sira nia uma kain. Nunee ita nia inimigu la iha razaun atu hatete aat ita. ¹⁵ Hau hatete nunee tanba iha ona feto faluk balu mak sees husi dalan loos hodi tuir fali Satanás.

¹⁶ Se feto sarani ida nia familia ruma faluk, nia la bele foo todan ba Kristu nia povu atu tau matan ba feto faluk nee, nia rasik mak tenki tau matan. Nunee Kristu nia povu bele tau matan ba feto faluk sira nebee mak moris mes-mesak.

Kona ba responsavel sarani sira

¹⁷ Responsavel sarani sira nebee mak halao sira nia knaar ho diak, sira serve simu sira nia kolen dala rua. Liu-liu sira nebee mak foo sai Maromak nia liafuan ho mos hanorin sarani sira. ¹⁸ Tanba iha Livru Sagradu dehan, "Se uza karau hodi halao servisu ruma, la bele kesi nia ibun, atu nunee nia bele haan." * Nunee mos, "Ema nebee servisu iha direitu atu ema selu nia kolen." *

¹⁹ Se iha ema ida foo sala ba responsavel sarani ruma, la bele rona lai. Tenki iha ema nain rua ka tolu foo sasin hanesan, foin o rona hodi tetu. * ²⁰ Se responsavel ida halo sala, koriji nia iha sarani sira nia oin, nee hanesan lisaun ba ema seluk atu la bele halo sala.

²¹ Ba responsavel see-see deit, o tenki uza regra sira nee hodi tesi sira nia sala, la bele fihir ema. Hau foo orden nee ba o iha Maromak nia oin, ho mos iha Kristu Jesus nia oin, i anju sira nebee Maromak hili mos sai sasin.

²² La bele ansi tau liman ba ema nia ulun hodi foti nia sai responsavel ba sarani sira. Maibee haree di-diak lai. Tanba se o foti ema, depois ema nee halo sala, o mos sei lori todan. Kuidadu o nia aan para o laran moos nafatin.

²³ Tanba o nia kabun moras beibeik, diak liu la bele hemu bee deit, hemu mos tua uitoan hanesan aimoruk.

²⁴ Iha ema balu halo sala, seidauk too iha justisa, sira nia sala ema seluk haree mo-moos tiha ona. Iha ema seluk halo sala, kleur foin ema hatene. ²⁵ Hahalok diak mos nunee. Balu ema haree mo-moos agora. Maibee hahalok diak nebee seidauk haree agora mos, aban-bainrua sei la subar tan.

6

Kona ba atan

¹ Atan nebee fiar ba Kristu tenki respeita nia patraun, atu nunee ema la bele hatete aat Maromak nia naran ka koalia aat ita nia hanorin. ^{2a} Se nia patraun

mos fiar ba Kristu, patraun ho atan nee maluk sarani. Maski nunee atan nee tenki respeita nafatin nia patraun, i tenki hakaas aan liu tan hodi serbi nia patraun ho diak. Tanba nia serbi nia maluk sarani nebee nia hadomi.

Hanorin nebee falsu, ho riku-soin loos

^{2b} O tenki hanorin buat sira nee ba sarani sira, i hametin sira nia laran para halo tuir. ³ Ema balu hanorin fali buat seluk, la haan malu ho lia loos husi ita nia Nai Jesus Kristu. Sira nia hanorin la ajuda ema atu moris tuir Maromak nia hakarak. ⁴ Ema sira nee foti aan, maibee la kompriende buat ida. Sira nia moras aat ida mak gosta diskuti malu ho istori malu kona ba liafuan. Hahalok nee halo ema laran moras ba malu, tarata malu, hatete aat ema, i deskonfia ema nar-naran deit. ⁵ Sira sempre istori malu hela deit. Sira nia hanoin la loos ona, i sira la hatene ona saida mak loos. Sira hanoin dehan, hanorin kona ba Maromak nia hakarak bele halo sira manaan osan hodi sai riku.

⁶ Loos duni, se ita moris tuir Maromak nia hakarak, i ita kontenti ho buat nebee mak ita iha, ita manaan boot. ⁷ Tanba ita moris mai iha mundu nee, ita la lori buat ida. Ita sai husi mundu nee mos, la lori buat ida. ⁸ Nunee, naran katak ita iha ai haan ho hena para hatais, ita kontenti ona ho ida nee.

⁹ Maibee ema sira nebee hanoin deit atu sai riku, sira monu ba tentasaun i monu ba lasu. Sira hakarak buat beik oi-oin nebee estraga sira, halo sira terus too mohu. ¹⁰ Tanba ema nebee matan naklosu ba osan, nia pruntu halo buat aat oi-oin deit. Iha ema balu buka demais osan, too sira husik tiha sira nia fiar. Nunee sira halo terus sira nia aan, hanesan sira rasik sona sira nia aan ho tudik.

Lia menon ikus ba Timóteo

¹¹ Maibee Timóteo, o nee Maromak nia ema. Nunee, hadook aan tiha husi buat aat sira nee hotu. Hakaas aan atu moris loos tuir Maromak nia hakarak, atu fiar nafatin ba Kristu, hadomi ema seluk, aguenta ho pasiensia iha terus laran, i hatudu laran maus. ¹² Hanesan ema nebee mak halai taru, o mos tenki luta iha o nia fiar. Uluk bainhira o deklarasi iha ema barak nia oin katak o fiar ba Jesus Kristu, Maromak bolu o tama iha moris rohan-laek. Kaer metin moris nee. ¹³ Agora hau manda o iha Maromak nia oin, ho mos Kristu Jesus nia oin. Tanba Maromak mak foo moris ba

* 5:18 Deuteronomiu (Ulangan) 25:4; 1 Korintu 9:9 * 5:18 Mateus 10:10; Lucas 10:7 * 5:19 Deuteronomiu (Ulangan) 17:6, 19:15

buat hotu-hotu, i Kristu Jesus foo sasin lo-loos kona ba Nia Aan iha governador Pónsiu Pilatus nia oin. Hau manda o hanesan nee: ¹⁴ Halo tuir Maromak nia orden tomak ho lo-loos too ita nia Nai Jesus Kristu fila mai husi lalehan ¹⁵ iha loron nebee Maromak desidi. Maromak nee buat diak hotu-hotu nia huun. Nia mesak deit mak kaer ukun. Nia mak liurai hotu-hotu nia Liurai, ho nai hotu-hotu nia Nai. ¹⁶ So Nia deit mak nunka mate. Nia moris iha naroman ida nebee mak ita ema la bele besik. Ema ida seidak haree Nia, i la iha ema ida mak bele haree Nia. Mai ita respeita Nia! Nia mak iha kbiit hodi ukun tinan ba tinan. Amen.

Kona ba ema riku

¹⁷ Haruka ema nebee riku ho sasaan mundu nian, la bele foti aan, i la bele laran metin ba sira nia riku-soin, tanba riku-soin sira nee bele mohu. Haruka sira laran metin ba Maromak, tanba Nia mak foo buat hotu-hotu mai ita too resin, atu ita bele moris haksolok. ¹⁸ Hatete ba sira para halo beibeik buat nebee diak hodi tulun ema seluk, i la bele karak, maibee tenki prontu foo buat nebee mak sira iha. ¹⁹ Nunee sira nia hahalok diak nee sai hanesan riku-soin nebee mak sira rai ba loron ikus, para sira bele hetan moris nebee mak ema bolu "moris lo-loos."

Paulo taka nia surat

²⁰ Timóteo, kuidadu di-diak knaar nebee Maromak tau ona iha o nia kabaas. Lalika diskuti malu ho ema nebee koalia la huun la dikin i kontra Maromak nia liafuan. Sira gaba aan dehan matenek, maibee lae. ²¹ Iha ema balu fiar ba sira nia liafuan bosok nee, too husik tiha sira nia fiar ba Maromak.

Hau harohan ba Maromak atu hatudu Nia laran diak ba imi hotu.

Paulo nia surat segundu ba Timóteo 2 Timóteo

Paulo hahuu nia surat

¹ Surat nee husi hau, Paulo. Maromak foti hau sai Kristu Jesus nia apostolu, i haruka hau baa foo sai kona ba moris rohan-laek. Moris nee Nia promete atu foo ba ema nebee laran ida ho Kristu Jesus.

² Hau hakerek surat nee ba o, Timóteo.* O hanesan hau nia oan doben.

Hau harohan atu Aman Maromak ho ita nia Nai Kristu Jesus hatudu Sira nia laran diak ho laran luak ba o, i foo pas ho hakmatek ba o.

Defende lia loos

³ Loron-kalan hau halo orasaun ba o hodi foo agradese ba Maromak. Hau serbi Nia ho laran moos, hanesan mos hau nia bei-ala sira. ⁴ Hau hanoin fali uluk, kuandu ita nain rua fahe malu, o nia matan been turu. Agora hau hakarak loos haree o, atu hau nia laran bele haksolok. ⁵ Hau la haluha katak o fiar ba Kristu ho laran tomak. O nia avoo fetu Lóide ho o nia inan Eunice mak fiar uluk,* i hau laran metin katak agora o mos fiar hanesan sira.

⁶ Tanba nee hau foo hanoin fila fali ba o atu halakan beibeik kbiit nebee mak Maromak uluk foo ba o bainhira hau tau liman ba o niaulun hodi halo orasaun.

⁷ Tanba Espiritu nebee mak Maromak foo mai ita laos halo ita sai tauk-teen. Maibee Espiritu nee halo ita forsa, hadomi ema i domina aan. ⁸ Nee duni keta moe atu foo sasin kona ba ita nia Nai, i la bele moe kona ba hau maski hau dadur hela iha komarka laran tanba hau serbi Nia. Diak liu o mos terus hamutuk ho hau para foo sai Liafuan Diak. I Maromak sei foo forsa ba o atu aguenta iha terus nee. ⁹ Maromak salva ona ita, i bolu ita sai Nia ema para ita moris ho laran moos. Nia halo nunee, laos tanba ita nia hahalok diak ruma, maibee tuir Nia planu rasik ho mos Nia laran diak. Molok Maromak halo lalehan ho rai, Nia laran diak mai ita liu husi Kristu Jesus iha nanis ona. ¹⁰ Agora ita haree tiha ona Nia laran diak nee, tanba ita nia Salvador Kristu Jesus mai tiha ona. Kristu halo rahun tiha ona mate nia kbiit. I Nia foo sai liu husi Liafuan Diak katak, Nia loke dalan ba ita atu hetan moris rohan-laek. ¹¹ I Maromak foti hau sai apostolu ho mestri hodi foo sai Nia Liafuan Diak

nee. * ¹² Tanba nee mak hau terus hela iha kadeia laran. Maibee hau la moe, tanba hau konhese Kristu i fiar ba Nia. I hau hatene lo-loos katak Nia sei kuidadu Nia Liafuan Diak nebee Nia tau ona iha hau nia kabaas, too Nia fila fali mai husi lalehan.

¹³ Buat nebee hau hanorin tiha ona ba o, o tenki kaer metin nudar matadalan hanorin loos nian. Fiar nafatin ba Jesus i hadomi ema seluk, tanba ita laran ida ona ho Kristu Jesus. ¹⁴ Hanorin loos nee hanesan osan mean nebee Maromak entrega ona ba o para o kuidadu. Defende lia loos nee hodi Espiritu Santu nia tulun, tanba Nia hela iha ita nia laran.

Onesiforu ajuda Paulo dala barak

¹⁵ O hatene katak Fijelu ho Hermójenes ho sira seluk nebee hela iha provinsiás Ázia* husik tiha ona hau.

¹⁶ Hau harohan ba Nai atu hatudu Nia laran luak ba Onesiforu ho nia familia tanba Onesiforu dala barak halo kamaan hau nia laran. Maski hau iha komarka laran maibee nia la moe kona ba hau.

¹⁷ Uluk, bainhira nia too iha sidade Roma, nia buka hau tuun-sae too hetan hau.

¹⁸ O hatene mo-moos katak uluk hau iha sidade Éfezu, nia mos foo ajuda oi-oin mai hau. Hau harohan atu aban-bainrua Nai Jesus tesi ema hotu-hotu nia lia, Nai Jesus hatudu Nia laran luak ba Onesiforu.

2

Tenki tuir Kristu hanesan soldadu diak ida

¹ Entaun hau nia oan, sai forti ba! Tanba Kristu Jesus hatudu Nia laran diak ba o hodi foo kbiit ba o. ² Uluk hau hanorin iha ema barak nia oin, o mos tuir hotu. Buat sira nebee o rona husi hau nee, o tenki foo tutan ba ema nebee o konfia, para sira mos bele hanorin tutan fali ba ema seluk.

³ Nudar Kristu Jesus nia soldadu diak, o tenki aguenta iha terus laran, hanesan ho ami. ⁴ Soldadu nebee halo dadauk funu, nia la hanoin tan atu halo buat seluk, tanba nia hakarak halo kontenti nia komandante. ⁵ Nunee mos, ema nebee halai taru tenki halai tuir nia regra, se lae nia la bele manaan premiu. ⁶ Haree mos ba toos nain nebee servisu mate aan, nia mak merese hetan uluk rezultadu toos nian. ⁷ Hanoin di-diak ezemplu hirak nee, i Nai sei halo o kompriende buat sira nee hotu.

⁸ Hanoin beibeik kona ba Jesus Kristu, liurai David nia Jerasaun. Maromak halo

* 1:2 Apostolu sira nia Istoría 16:1 * 1:5 Apostolu sira nia Istoría 16:1 * 1:11 1 Timóteo 2:7 * 1:15

Provincia Ázia nee agora Turkia loromonu.

Nia moris fali ona husi mate. Ida nee mak Liafuan Diak nebee hau foo sai. ⁹ Tanba hau foo sai Liafuan Diak nee mak agora dadauk hau terus hela, too ema kesi tan hau ho korenti hanesan fali ema nebee halo krimi. Maibee la iha ema ida mak kesi Maromak nia liafuan. ¹⁰ Tanba nee, hau aguenta ho pasiensia iha terus saida deit, para ema sira nebee Maromak hili ona mos bele hetan salvasaun liu husi Kristu Jesus. Nunee sira mos moris iha naroman lalehan nian too tinan ba tinan.

¹¹ Liafuan tuir mai nee loos duni.

“Se ita mate hamutuk ho Kristu,
ita mos sei moris hamutuk ho Nia.

¹² Se ita aguenta iha terus laran,
ita mos sei ukun hamutuk ho Nia.

Se ita nega Nia,
Nia mos sei nega ita.”

¹³ Se ita la foo laran ba Nia,
Nia nafatin foo laran mai ita,
tanba Nia la bele nega Nia Aan.”

Servisu nain nebee diak

¹⁴ Foo hanoin beibeik sarani sira kona ba buat sira nee. Hatete ba sira hodi Maromak nia naran atu la bele istori malu kona ba liafuan. Hahalok hanesan nee la iha folin, i so estraga deit ema nebee rona. ¹⁵ Hakaas aan halao o nia knaar ho di-diak atu Maromak rekonhese o nudar servisu nain diak ida. Nunee o la moe kona ba o nia servisu, tanba o hanorin lia loos ho di-diak. ¹⁶ Hadook aan husi koalia la huun la dikin nebee kontra Maromak nia liafuan, tanba ema nebee koalia hanesan nee dook ba beibeik husi Maromak. ¹⁷ Sira nia liafuan hanesan kanek dodok nebee aumenta ba beibeik. Himeneu ho Filetu hanesan nee. ¹⁸ Sira nain rua hanorin dehan, ema sira nebee mate, moris fali tiha ona. Nunee sira sees tiha husi lia loos, i estraga ema balu nia fiar. ¹⁹ Maski nunee, uma nebee Maromak harii, nia huun forti i la nakdoko. Iha uma huun nee hakerek dehan, “Nai Maromak hatene see mak Ninian.” Hakerek mos dehan, “See mak foo sai katak nia tuir Nai Maromak, tenki fila kotuk ba buat aat.”

²⁰ Iha ema riku nia uma, iha bikan oi-oin. Balu halo husi osan mean ka osan mutin. Iha mos balu halo husi ai ka husi rai. Bikan diak nian, uma nain uza ba loron boot deit. Maibee bikan baratun nian, uza hodi tau foer. ²¹ Nunee mos ho ita ema. See mak hadook aan husi buat nebee aat, nia hanesan bikan diak sira nee, i Maromak sei uza nia ba servisu nebee diak. Tanba

nia laran moos ona, nia serve para nia Nain bele uza, i nia prontu halo buat diak saida deit.

²² Timóteo, o tenki halai sees husi buat aat nebee foinsae sira balu gosta halo. Hakaas aan atu moris loos, fiar nafatin ba Maromak, hadomi o nia maluk i moris pas ho ema seluk. Ema hotu nebee adora Nai Maromak ho laran moos tenki moris hanesan nee. ²³ Bainhira ema diskuti malu kona ba buat nebee la iha folin, o lalika tama iha laran, tanba so halo ema istori malu deit. ²⁴ Nai Maromak nia atan la bele istori malu ho ema, maibee tenki laran diak ba ema hotu, hatene hanorin ema, i pasiensia ba ema nebee halo problema. ²⁵ Ema sira nebee kontra nia, nia tenki koriji ho laran maus, tanba dala ruma Maromak bele tulun sira atu husik sira nia sala hodi simu lia loos. ²⁶ Nunee sira nia hanoin bele sai loos fali, i sira bele halai sai husi Satanás nia lasu, maski uluk Satanás halo sira dadur atu obriga sira tuir nia hakarak.

3

Ema nia hahalok aat iha loron ikus

¹ Hanoin di-diak, molok mundu atu remata, terus ho susar barak sei mosu. ² Ema sei hadomi deit sira nia aan rasik, i matan fuan naklosu ba osan. Sira gaba aan, foti aan, gusta hatete aat ema, lakohi rona sira nia inan-aman, la hatene foo obrigadu, i la hamtauk Maromak. ³ Sira la hatene hadomi ema, i lakohi foo perdaun ba ema. Sira konta aat ema nia vida, la domina aan, gusta halo violensia, i nunka gusta buat nebee diak. ⁴ Sira traidor, la hanoin naruk, i foti aan dehan boot. Sira la hadomi Maromak, maibee hanoin mak goza deit. ⁵ Sira hatudu jeitu hanesan ema nebee fiar ba Maromak, maibee sira lakohi simu Maromak nia kbiit para bele moris loos. Ema hanesan nee, keta liga.

⁶ Ema sira nee balu buka dalan atu tama-sai iha feto beik-teen sira nia uma hodi dada feto sira nee tuir sira. Feto sira nee fasil loos tuir see-see deit, sira nia laran la hakmatek tanba sira halo sala barak ona, i sira nia hakarak aat oi-oin domina sira. ⁷ Sira gusta rona hanorin foun, maibee nunka hatene lia loos. ⁸ Mestri sira nee kontra lia loos, hanesan uluk Janes ho Jambres kontra Moisés.* Mestri sira nee nia hanoin sai aat tiha ona, i saida mak sira fiar nee la vale buat ida. ⁹ Sira la lao ba oin, tanba ema hotu sei hatene katak

✧ 2:12 Mateus 10:33; Lucas 12:9 ✧ 2:19 Número (Bilangan) 16:5 * 3:8 Antigu Testamentu la koalia kona ba Janes ho Jambres. Maibee tuir Judeu sira nia istoria balu, sira nain rua nee matan-dook husi rai Ejitu nebee kontra Moisés momentu nia lori povu Israel sai husi nebaa. Haree Ezodu (Keluaran) 7:11-25.

sira beik-teen, hanesan mos uluk akontese ba Janes ho Jambres.

Halao Maromak nia servisu too remata

¹⁰ Maibee o nee akompanha ona hau nia moris tomak. O hatene hau nia hanorin, hau nia hahalok ho hau nia objetivu moris. O haree ona hau nia fiar, hau nia pasiensia, hau nia domin ba ema seluk, i oinsaa hau aguenta ho pasiensia iha terus laran. ¹¹ O mos hatene katak ema hanehan hau i halo terus hau. Ema iha sidade Antiokia, Ikóniu ho Listra halo terus hau oinsaa, o hatene hotu. Maibee Nai Jesus hasai ona hau husi terus ho susar sira nee hotu. ✧ ¹² Loos duni, see-see deit mak fiar ba Kristu Jesus i buka atu moris tuir Maromak nia hakarak, ema sei halo terus sira. ¹³ Maibee ema aat ho ema bosok-teen sira sei sai aat ba beibeik. Sira lohi ema, ema mos lohi sira.

¹⁴ Maibee o tenki kaer metin nafatin buat nebee o aprende tiha ona. O laran metin ona katak buat sira nee loos, tanba o hatene see mak hanorin ba o. ✧ ¹⁵ Komesa o sei kiik, o hatene ona Livru Sagradu. Husi Livru Sagradu nee, o hatene katak, Maromak salva o bainhira o fiar ba Kristu Jesus. ¹⁶ Liafuan hotu-hotu iha Livru Sagradu mai husi Maromak. Liafuan sira nee serve para hanorin ema, hatudu sai ema nia sala, koriji ema, i eduka ema para moris loos. ¹⁷ Nee hotu treinu di-diak ema nebee halao Maromak nia servisu atu sira bele halo buat diak oi-oin.

4

¹ Kristu Jesus sei fila fali mai husi lalehan hodi ukun nudar Liurai, i Nia sei foo justisa ba ema sira nebee sei moris ho sira nebee mate tiha ona. Nunee, iha Maromak nia oin ho mos Kristu Jesus nia oin, hau foo orden ba o nunee: ² Foo sai Maromak nia liafuan, iha tempu diak ka la diak mos, o tenki prontu. Hanorin Maromak nia liafuan ho pasiensia hodi koriji ema nebee halo sala, bandu sira para la bele halo tan i hametin ema hotu nia laran. ³ Tanba too loron ida, ema sei lakohi rona tan hanorin nebee mak loos. Sira sei tuir deit sira nia hakarak rasik hodi halibur mestri bar-barak para hanorin sira tuir saida mak sira gosta rona. ⁴ Sira sei taka tilun ba hanorin nebee mak loos hodi see tilun fali ba ai knanoik.

⁵ Maibee o nee tenki domina aan iha situasaun saida deit. Aguenta ho pasiensia iha terus laran. Baa foo sai Liafuan Diak ba ema sira nebee seidauk rona. Halao servisu hotu-hotu nebee Maromak tau ona iha o nia kabaas.

⁶ Kona ba hau nia aan, hau nia loron mate besik ona. Hau hanesan tua kopu ida nebee fakar dadauk ba altar leten hanesan oferta ida ba Maromak. ✧ ⁷ Hau luta tiha ona too hotu ho diak. Hau halai taru too ona nia rohan. Hau kaer metin nafatin hau nia fiar. ⁸ Agora Nai Jesus prepara tiha ona premiu ida atu foo mai hau. Premiu nee Nia prepara ba ema nebee moris loos, i Nia sei fahe bainhira Nia mai nudar Juis hodi tesi lia ho lo-loos. Laos deit hau, maibee ema hotu-hotu nebee hein ho laran haksolok atu Nai Jesus fila fali mai, sira mos sei hetan hotu.

Lia menon ba Timóteo

⁹ Timóteo, hakaas aan mai lalais haree hau. ¹⁰ Tanba Demas husik tiha ona hau hodi baa iha sidade Tesalónika, tanba nia hadomi liu buat mundu nian. Kresente baa tiha ona provinsia Galásia, i Tito mos baa tiha ona rai Dalmásia. ✧ ¹¹ So Lucas deit mak sei hamutuk ho hau. Bainhira o atu mai, o baa hasoru uluk Marcos, para imi nain rua mai hamutuk, tanba Marcos bele ajuda hau iha hau nia servisu. ✧ ¹² Hau haruka ona Tíkiku baa iha sidade Éfezu. ✧ ¹³ Bainhira o mai, lori ho hau nia faru manas nebee hau rai hela iha Karpu nia uma iha sidade Tróade. ✧ Lori mos hau nia livru, liu-liu livru nebee halo husi animal nia kulit.

¹⁴ Alexandre, ida badaen besi nee halo ona buat aat barak mai hau. Nai Jesus sei kastigu nia tuir nia hahalok. ✧ ¹⁵ O tenki kuidadu ho ema nee, tanba nia kontra makaas ita nia hanorin.

¹⁶ Bainhira hau primeira ves hamriik iha juis nia oin hodi defende hau nia aan, la iha ema ida mak ajuda defende hau, sira hotu husik tiha hau. Hau harohan atu Maromak la bele foo sala ba sira. ¹⁷ Maski nunee iha momentu nebaa Nai Jesus hamriik iha hau nia sorin hodi foo forsa mai hau para hau bele foo sai Liafuan Diak too hotu, nunee sira nebee laos ema Judeu bele rona. I Nai Jesus hasai hau husi liaun nia ibun. ¹⁸ Nia sei hasai hau husi buat aat

✧ **3:11** Apostolu sira nia Istoria 13:14-52, 14:1-7,8-20 ✧ **3:14** 2 Timóteo 1:5, 2:2 ✧ **4:6** Loro-loron iha uma kreda boot, nai lulik Judeu oho bibi ida tau iha meza sakrifisui nia leten, tau mos trigu ho mina azeite. Depois nia fui tan tua mak foin tunu. Paulo kompara nia moris hanesan tua nebee fui ba sakrifisui nee hodi foo tomak ba Nai Maromak. Haree Ézodu (Keluaran) 29:38-41. ✧ **4:10** Kolose 4:14; Filemón 24; 2 Korintu 8:23; Galásia 2:3; Tito 1:4 ✧ **4:11** Kolose 4:14; Filemón 24; Apostolu sira nia Istoria 12:12, 25, 13:13, 15:37-39; Kolose 4:10 ✧ **4:12** Apostolu sira nia Istoria 20:4; Éfezu 6:21-22; Kolose 4:7-8 ✧ **4:13** Apostolu sira nia Istoria 20:6 ✧ **4:14** 1 Timóteo 1:20; Salmus (Mazmur) 62:12; Roma 2:6

hotu. I Nia sei lori hau ho diak tama ba iha reinu lalehan. Mai ita hahii adora Nia too tinan ba tinan nafatin. Amen.

Paulo taka nia surat

¹⁹ Hatoo kumprimentus ba Priscila[†] ho nia kabén Akila. Kumprimentus mos ba Onesiforu nia uma kain.[✧] ²⁰ Erastu hela nafatin iha sidade Korintu. I hau husik hela Trófimú iha sidade Miletu tanba nia moras.[✧] ²¹ Hakaas aan mai too iha nee molok tempu malirin. Eubulu, Pudente, Lino, Cláudia, ho sarani sira seluk hatoo kumprimentus ba o.

²² Hau harohan atu Nai Jesus hamutuk ho o, i Maromak hatudu Nia laran diak ba imi hotu.

[†] **4:19** Iha nee Paulo hakerek “Prisca”. Nee Priscila nia naran seluk. [✧] **4:19** Apostolu sira nia Istoría 18:2; 2 Timóteo 1:16-17 [✧] **4:20** Apostolu sira nia Istoría 19:22; Roma 16:23; Apostolu sira nia Istoría 20:4, 21:29

Paulo nia surat ba Tito

Paulo hahuu nia surat

¹ Surat nee husi hau, Paulo. Hau Maromak nia atan ho Jesus Kristu nia apostolu. Maromak haruka hau tulun ema sira nebee Nia hili ona atu sira nia fiar ba Nia bele sai forti. Maromak mos haruka hau hanorin lia loos ba sira atu sira hatene moris tuir nia hakarak. ² Nunee sira bele laran metin katak, iha loron ida sira sei moris hamutuk ho Maromak too tinan ba tinan. Ida nee promesa nebee Maromak halo nanis kedas molok mundu nee iha, i Nia nunka bosok. ³ Agora, too ona nia tempu, Maromak foo sai Liafuan Diak kona ba moris rohan-laek nee. I Nia foo fiar mai hau atu haklaken Liafuan Diak nee ba ema. Hau halao servisu nee tanba orden husi Maromak ita nia Salvador.

⁴ Hau hakerek surat nee ba o, Tito. O hanesan hau nia oan rasik tanba ita nain rua fiar ba Kristu.

Hau harohan ba Aman Maromak ho Kristu Jesus ita nia Salvador, para hatudu Sira nia laran diak ba o, i foo pas ho hakmatek ba o. *

Tito nia servisu iha rai Kreta

⁵ Uluk, hau sai husi rai Kreta, hau husu o hela nafatin iha nebaa para halo remata servisu balu nebee seidauk hotu. Momentu nebaa hau husu para o foti ema sai responsavel sarani iha vila ida-idak. Keta haluha hau nia lia menon nee. ⁶ Ema nebee sai responsavel ba sarani sira tenki hanesan tuir mai nee: Nia tenki livre husi sala, i tenki moris ho feen ida deit. Nia oan sira mos tenki fiar ba Jesus Kristu, keta halo be ema konhese sira nudar nakar-teen ka oan nebee lakohi rona nia inan-aman. ⁷ Responsavel sarani nia knaar mak toma konta Maromak nia servisu. Nee duni nia tenki livre husi sala. Nia la bele hakarak manaan mesak deit, la bele nervozu door, lanu-teen ka baku door ema, i la bele matan fuan naklosu ba osan. ⁸ Nia tenki simu bainaka iha uma laran ho haksolak, i gosta halo buat nebee diak. Nia tenki ema kalma, moris loos, laran moos i hatene domina aan. ⁹ Nia tenki kaer metin hanorin nebee uluk ita foo ba nia, tanba hanorin nee loos. Nunee nia bele hametin ema nia laran ho hanorin nebee loos, i bele koriji ema nebee mak kontra hanorin nee.*

¹⁰ Tanba iha ema barak kontra hanorin nebee loos. Sira bosok-teen i koalia naranan deit, liu-liu ema nebee hanorin dehan, atu hetan salvasaun, tenki sunat tuir lei relijiaun Judeu nian. ¹¹ Tuir loos sira la bele hanorin nunee. Haruka sira para tiha. Tanba sira nia hanorin estraga uma kain barak nia fiar, i sira hanorin so atu manaan osan deit. ¹² Uluk matan-dook ida husi sira nia rai Kreta koalia kona ba nia ema rasik dehan, "Ema Kreta sira mesak bosok-teen, laran aat, baruk-teen, i moris atu foo haan kabun deit." ¹³ Liafuan nee kona duni sira. Tanba nee, o tenki hasee sira makaas para sira bele fiar metin lia loos ¹⁴ hodi husik tiha ema Judeu sira nia ai knanoik, i la bele preokupa tan regra husi ema nebee fila kotuk ba lia loos.

¹⁵ Ema nebee laran moos, buat hotu-hotu moos ba sira. Maibee ba ema nebee laran foer i la fiar ba Nai Jesus, la iha buat ida mak moos, tanba sira nia hanoin aat tiha ona i sira la hatene ona saida mak diak, saida mak aat. ¹⁶ Sira dehan, sira konhese Maromak, maibee sira nia hahalok hatudu katak sira la konhese Nia. Sira nia hahalok aat halo ema hakribi, i sira lakohi halo tuir Maromak nia hakarak. Atu halo buat diak ida mos la iha.

2

Hanorin buat nebee loos para ema moris tuir

¹ Maibee Tito, o tenki hanorin buat nebee loos. ² Hanorin katuas sira atu hatene aan i domina aan para ema bele respeita. Hanorin sira atu fiar metin ba Maromak, hadomi ema ho laran tomak, i pasiensia iha terus nia laran.

³ Nunee mos hanorin ferik sira atu moris nudar ema nebee respeita Maromak. Hatete ba sira la bele konta aat ema nia vida, i la bele sai tua atan. Maibee sira tenki hanorin buat nebee diak. ⁴ Ho nunee ferik sira eduka fetu maluk sira nebee idade kiik liu sira atu hadomi sira nia laen ho sira nia oan, ⁵ domina aan, moris loos, badinas kaer servisu uma laran nian, laran diak, i hakruuk ba sira nia laen. Se sira moris nunee mak la iha ema ida atu hatete aat Maromak nia liafuan.

⁶ Nunee mos foo hanoin nafatin ba mane joven sira atu domina sira nia aan. ⁷ O tenki halo diak ba ema iha buat hotu-hotu, nunee o sai ezemplu diak ba joven sira nee. Bainhira o hanorin ema, hanorin ho laran, keta halimar ho o nia servisu nee, ⁸ i hanorin ho loos para ema la bele foo sala ba o. Nunee ema sira nebee kontra o, sei

moe tanba sira la iha razaun atu hatete aat ita.

⁹ O tenki hanorin atan sira atu hakruuk ba sira nia patraun iha buat saida deit. Sira tenki hakaas aan halo haksolok patraun nia laran, la bele koaliala hasoru patraun, ¹⁰ i la bele naok nia sasaan. Maibee sira tenki hatudu hahalok diak para patraun bele konfia sira. Nunee ema sei haree katak ita nia hanorin kona ba Maromak ita nia Salvador nee furak duni.

¹¹ O tenki hanorin buat sira nee hotu tanba Maromak hatudu ona Nia laran diak ba ema hodi loke dalan ba ema hotu-hotu atu hetan salvasaun. ¹² Maromak nia laran diak hanorin ita atu la bele fila kotuk ba Nia hakarak i la bele kaan tan buat aat mundu nian. Durante ita sei moris iha mundu, ita tenki domina aan, moris loos, i halo tuir Maromak nia hakarak. ¹³ Iha ita nia moris nee, ita laran haksolok hodi hein loran nebee Jesus Kristu fila mai mundu ho naroman lalehan nian. Jesus Kristu nee ita nia Maromak Kbiit Nain, Nia nee ita nia Salvador. ¹⁴ Nia foo Aan ba mate hodi hasai ita husi buat aat hotu-hotu i hamoos ita nia laran para ita sai Nia povu rasik i ita sempre pruntu halo buat nebee diak. ✧

¹⁵ Nee duni hanorin buat sira nee hotu ba sarani sira, hatete beibeik ba sira para halo tuir, i koriji see mak halo sala. Uza o nia autoridade tomak hodi halao knaar nee. Keta husik ema la respeita o.

3

Nai Maromak salva ita atu ita halo diak ba ema

¹ Foo hanoin ba sarani sira atu hakruuk ba nai ulun sira hodi rona sira, i sempre pruntu halo buat nebee diak. ² Hatete ba sira la bele konta aat ema seluk i la bele istori malu, maibee tenki hatudu laran maus ho laran diak ba ema hotu.

³ Tanba uluk ita beik-teen hela, ita lakohi rona Maromak, i tuir fali lia bosok. Ita hakarak halo buat aat saida deit, ita halo ona. Ita nia moris nakonu ho hanoin aat, laran moras ema, i odi malu. ⁴ Maski nunee, Maromak ita nia Salvador hatudu Nia laran diak ho domin mai ita ⁵⁻⁶ hodi salva ita. Nia salva ita laos tanba ita halo buat diak ruma, maibee tanba Nia laran luak. Nia salva ita nunee: Liu husi Jesus Kristu ita nia Salvador, Maromak fakar Nia Espiritu Santu mai ita hanesan bee nebee fakar too nakonu resin. Espiritu Santu nee hamoos ita nia laran hodi halo foun ita nia

moris, halo ita moris fila fali. ⁷ Maromak hamoos tiha ona ita nia sala hodi simu ita tanba Nia laran diak. Nunee Espiritu Santu halo ita laran metin katak, Maromak sei foo moris rohan-laek mai ita, hanesan Nia promete tiha ona atu foo ba Nia oan sira hotu. ⁸ Liafuan nee loos duni. Nunee o tenki koaliala beibeik saida mak hau dehan nee, atu ema nebee mak fiar ba Maromak bele badinas halo buat nebee diak. Tanba hanorin nee diak i iha folin ba ema hotu.

⁹ Hadook aan husi diskusaun sira nebee la huun la dikin. Lalika dada lia kona ba ida-idak nia huun, ka haksasuk malu kona ba lei relijiaun Judeu nian. Buat sira nee hotu la iha folin ida, so halo ema lakon tempu deit. ¹⁰ Karik iha ema ruma fahe sarani sira, koriji nia. Se nia halo nafatin, koriji nia dala ida tan. Se nia lakohi rona nafatin, lalika liga tan nia. ¹¹ Tanba o hatene katak, ema hanesan nee hanoin la loos tiha ona, i nia hahalok rasik hatudu katak nia sala.

Paulo taka nia surat

¹² Hau atu haruka Artemas se lae Tifikiku baa iha o. Bainhira nia too iha nebaa, o tenki hakaas aan mai lalais hasoru hau iha sidade Nikópolis, tanba hau desidi ona atu hela iha nebaa durante tempu rai malirin. ✧ ¹³ Esforsu aan atu ajuda advogadu Zenas ho nia kolega Apolo bainhira sira sai husi rai Kreta, para sira la bele falta buat ida iha dalan. ✧ ¹⁴ Ita nia maluk sarani sira tenki aprende hakaas aan halo buat nebee diak hodi ajuda ema nebee susar. Ho nunee sarani sira nia moris la saugati.

¹⁵ Ami hotu iha nee hatoo kumprimentus ba o. Hatoo mos kumprimentus ba ita nia maluk sarani sira nebee hadomi ami.

Hau harohan atu Maromak hatudu Nia laran diak ba imi hotu.

✧ **2:14** Salmus (Mazmur) 130:8; Ézodu (Keluaran) 19:5; Deuteronomiu (Ulangan) 4:20, 7:6, 14:2; 1 Pedro 2:9 ✧ **3:12** Apostolu sira nia Istoriala 20:4; Éfézu 6:21-22; Kolose 4:7-8; 2 Timóteo 4:12 ✧ **3:13** Apostolu sira nia Istoriala 18:24; 1 Korintu 16:12

Paulo nia surat ba Filemón

Paulo hahuu nia surat

¹ Surat nee husi hau, Paulo hamutuk ho ita nia maluk sarani Timóteo. Hau dadur hela iha kadeia laran tanba hau tuir Kristu Jesus.

Ami hakerek surat nee ba ami nia belun diak Filemón, senhor halao Maromak nia servisu hanesan ami. ² Surat nee mos ba sarani sira nebee baibain halibur malu halo orasaun iha senhor nia uma, ho mos ba ami nia maluk feto Afia ho ami nia maluk luta nain Arkipu. *

³ Hau harohan ba ita nia Aman Maromak ho Nai Jesus Kristu para hatudu Sira nia laran diak ba imi, i foo pas ho hakmatek ba imi.

Paulo agradese ba Maromak tanba Filemón

⁴ Senhor Filemón, bainhira hau halo orasaun, hau sempre temi ita nia naran hodi foo agradese ba Maromak. ⁵ Tanba hau rona kona ba ita nia domin ba Maromak nia povu hotu ho mos ita nia fiar ba Nai Jesus. ⁶ Senhor nia fiar nee halo ita boot moris neon ida laran ida ho sarani sira seluk. Hau harohan atu liu husi senhor nia domin nee, senhor bele kompriende klean liu tan bensaun hotu-hotu nebee Maromak foo mai ita tanba ita laran ida ho Kristu. ⁷ Belun, Ita boot hadomi Maromak nia povu hodi halo sira nia laran haksolok. Hahalok nee halo hau nia laran mos haksolok teb-tebes, i foo forsa mai hau.

Paulo husu Filemón simu fali nia atan nebee uluk halai lakon

⁸⁻⁹ Tanba nee, hau hakarak husu buat ida. Nudar Kristu Jesus nia apostolu, hau iha direitu atu manda senhor halo buat nebee mak loos. Maibee hau lakohi manda, so husu deit, tanba senhor hadomi Maromak nia povu. Hau mos katuas ona, i hau dadur hela iha kadeia laran tanba hau tuir Kristu Jesus. ¹⁰ Nee mak hau husu atu senhor simu fali ita nia atan Onésimu ho diak. Iha komarka nee nia sai hanesan hau nia oan rasik, tanba hau mak lori nia atu fiar ba Jesus.*

¹¹ Uluk Onésimu nee la iha folin ba senhor, maibee agora nia iha folin, laos deit ba senhor, maibee iha folin mos mai hau.* ¹² Hau hadomi teb-tebes nia, maibee

la iha buat ida, agora hau haruka nia fila fali ba senhor:

¹³ Hau iha kadeia laran nee tanba hau fook sai Maromak nia Liafuan Diak. Tuir loos hau hakarak atu Onésimu hela nafatin ho hau para bele fook ajuda mai hau hodi senhor nia naran. ¹⁴ Maibee se senhor seidaok hataan, hau lakohi foti desizaun. Hau hakarak atu tulun nebee ita fook mai hau sai husi ita nia laran, laos tanba hau mak obriga.

¹⁵ Uluk Onésimu halai lakon tiha husi senhor nia uma. Dala ruma Maromak husik nia sees aan husi ita iha tempu badak para agora nia bele fila fali baa hela metin ho senhor. ¹⁶ Uluk nia nee ita nia atan deit. Maibee agora nia fila fali, nia mos sai ita nia maluk sarani. Hau hadomi teb-tebes nia, maibee ita sei hadomi liu tan nia, tanba agora nia laos deit senhor nia atan, maibee nia mos tuir Nai Jesus hanesan ita.

¹⁷ Nee duni se senhor konsidera hau nudar ita nia maluk sarani nebee halao servisu hamutuk, entaun hau husu atu senhor simu Onésimu hanesan mos ita simu hau. ¹⁸ Se Onésimu uluk halo sala ruma hasoru senhor, ka nia iha tusan ruma, hau mak selu. ¹⁹ Hau hakerek ho hau nia liman rasik: *Hau, Paulo promete atu selu hotu Onésimu nia tusan ba Filemón*. Maibee keta haluha katak, senhor nia tusan ba hau nee boot liu, tanba liu husi hau mak ita hetan moris foun husi Maromak.

²⁰ Entaun belun, halo ida nee para ajuda hau, tanba ita nain rua laran ida ona ho ita nia Nai Jesus Kristu. Nune ita sei halo hau nia laran haksolok.

Paulo taka nia surat

²¹ Hau hakerek surat nee ho kontenti tanba hau hatene katak senhor sei halo tuir, i sei halo liu fali buat nebee mak hau husu.

²² Iha tan buat ida. Prepara fatin ida mai hau, tanba hau hein katak Maromak sei rona imi nia orasaun hodi loke dalan atu hau bele baa fali haree imi.

²³ Epafras dadur hela hamutuk ho hau tanba nia mos fook sai kona ba Kristu Jesus. Nia hatoo kumprimentus ba senhor.* ²⁴ Marcos, Aristarku, Demas, ho Lucas servisu hamutuk ho hau, i sira mos fook kumprimentus.*

²⁵ Hau harohan atu ita nia Nai Jesus Kristu hatudu Nia laran diak ba imi hotu.

* 1:2 Kolose 4:17 * 1:10 Kolose 4:9 * 1:11 Naran Onésimu katak "iha folin". * 1:23 Kolose 1:7, 4:12

* 1:24 Apostolu sira nia Istoría 12:12, 25, 13:13, 15:37-39, 19:29, 27:2; Kolose 4:10, 4:14; 2 Timóteo 4:10-11

Surat ba ema Ebreu

Maromak nia Oan Jesus boot liu profeta sira hotu

¹ Uluk, Maromak uza dalam oi-oin hodi koalia fila-fila ba ita nia bei-ala sira liu husi Nia profeta. ² Maibee ohin loron, mundu besik remata ona, Maromak koalia ba ita liu husi Nia Oan rasik. Hori uluk liu Maromak foo fiar ba Nia Oan mak halo lalehan ho rai, i Maromak promete katak aban-bainrua Nia Oan mak sei simu buat sira nee hotu. ³ Maromak nia Oan hanesan lo-loos Maromak, Nia hatudu sai Maromak nia kbiit ho naroman lalehan nian, i Nia liafuan iha kbiit boot. Hodi Nia liafuan nee Nia tane nafatin buat hotu-hotu iha lalehan ho rai. Nia loke tiha ona dalam para Maromak bele hamoos ema nia sala. Hotu tiha Nia sae ba lalehan hodi tuur iha Maromak Aas Liu nia sorin loos.

Maromak nia Oan boot liu anju sira

⁴ Nunee Maromak foti Nia Oan aas liu Nia anju sira hotu. I fatin nebee mak Nia foo ba Nia Oan mos aas liu anju sira nia fatin. ⁵ Maromak hatete ba Nia Oan nunee: "O nee Hau nia Oan.

Ohin loron Hau deklara katak Hau nee O nia Aman."[✧]

Nia mos foo sai dehan,
"Hau nee Nia Aman,
Nia, Hau nia Oan."[✧]

Maromak nunka koalia nunee kona ba anju sira.

⁶ Bainhira Maromak haruka Nia Oan mane mesak mai moris iha mundu, Nia dehan,

"Hau nia anju sira hotu tenki adora Nia."[✧]

⁷ Maibee kona ba anju sira, Maromak dehan,

"Hau nia anju sira Hau nia atan.

Hau haruka sira hanesan anin i hanesan ahi lakan."[✧]

⁸ Maibee ba Nia Oan, Maromak dehan,
"O nee Maromak, O sei ukun tinan ba tinan.

O sempre ukun O nia reinu ho lo-loos.

⁹ O haksolok bainhira ema halo buat diak, i hakribi hahalok aat.

Tanba nee Hau, O nia Maromak, foti O aas liu O nia maluk sira,
i kose mina ba O nia ulun hodi halo O nia laran haksolok."[✧]

¹⁰ Maromak mos dehan ba Nia Oan nunee:

"Nai, hori uluk liu O halo mundu nee, lalehan nee O nia liman fatin.

¹¹ Buat sira nee hotu aban-bainrua sei lakon, maibee O iha nafatin.

Buat sira nee sei sai bosan hanesan faru tuan.

¹² O sei lulun hanesan faru,

i sei troka fali hanesan ema troka faru foun.

Maibee O nunka muda,

O nia moris sei la remata."[✧]

¹³ Maromak koalia tan nunee ba Nia Oan:

"Mai tuur iha Hau nia sorin loos

too Hau halo O nia inimigu sira taka rabat iha O nia ain okos."[✧]

Maibee Maromak nunka koalia nunee ba Nia anju sira.

¹⁴ Entaun anju sira nee see? Sira nee espiritu nebee serbi Maromak. I Nia haruka sira mai tulun ema nebee mak atu hetan salvasaun.

2

Kaer metin lia loos kona ba salvasaun

¹ Tanba nee, ita tenki kaer metin liu tan lia loos nebee ita rona tiha ona, para ita la bele lao sala dalam. ² Uluk anju sira hatoo

Maromak nia lia menon ba ita nia bei-ala sira. Buat nebee mak anju sira hatoo nee loos, i see mak kontra, nia simu kastigu

tuir nia hahalok. ³ Saa tan salvasaun nebee mak Nai Jesus foo. Salvasaun nee boot teb-

tebes, i see mak la interese, nia sei la sees husi Maromak nia kastigu. Tanba dalam

salvasaun nee Nai Jesus rasik mak foo sai uluk, i ema sira nebee mak rona, sira foo

foosin mai ita katak Nia liafuan nee loos. ⁴ Laos sira deit mak foo sasin, Maromak

rasik foo sasin liu husi milagre ho sinal oi-oin nebee halo ema admira. Nia foo tan

kbiit oi-oin liu husi Espiritu Santu tuir Nia hakarak. Buat sira nee hotu hatudu mai

ita katak Jesus nia liafuan nee loos duni.

Nai Jesus sai ema para salva ita

⁵ Agora ita koalia kona ba mundu foun nebee mak sei mai. Mundu foun nee laos

foo ba anju sira mak ukun. ⁶ Iha Livru Sagradu dehan,

"Maromak, ami ema kriatura nee see loos, too Ita Boot interese ami?

Ami ema kbiit-laek nee see loos, too Ita Boot tau matan mai ami?

⁷ Ita Boot halo ami kiik liu uitoan anju sira;

✧ 1:5 Salmus (Mazmur) 2:7 ✧ 1:5 2 Samuel 7:14; 1 Krónikas (Tawarikh) 17:13 ✧ 1:6 Deuteronomíu (Ulangan) 32:43; Lucas 2:13-14 ✧ 1:7 Salmus (Mazmur) 104:4 ✧ 1:9 Salmus (Mazmur) 45:7-8 ✧ 1:12 Salmus (Mazmur) 102:26-28 ✧ 1:13 Salmus (Mazmur) 110:1 ✧ 2:8 Salmus (Mazmur) 8:5-7

Ita Boot foo fatin aas ba ami i foti aas
ami nia naran;

⁸ Ita Boot halo buat hotu-hotu
hakruuk mai ami.”[✧]

Tuir liafuan nee, Maromak foti ita ema
para ukun buat hotu-hotu. Nee dehan
katak, buat hotu-hotu tenki hakruuk ba ita
ema. Agora ita seidauk haree nunee iha
ita nia moris. ⁹ Maibee ita haree ona iha
Jesus nia moris. Durante Jesus moris iha
mundu nee, Nia kiik liu uitoan anju sira,
i agora Maromak foo tiha ona fatin aas ba
Nia hodi foti aas Nia naran, tanba Nia terus
too mate iha ita hotu nia fatin. Nunee Nia
hatudu sai Maromak nia laran diak.

¹⁰ Maromak halo lalehan ho rai, buat
hotu-hotu nebee iha, iha tanba Nia. Nia
mak desidi katak Jesus tenki terus, i liu
husi Nia terus nee, Maromak halo Nia
serve atu loke dalam ba ita ema hodi simu
salvasaun. Nunee Jesus lori ema barak
hamutuk ho Nia ba iha naroman lalehan
nian. Maromak nia desizaun nee diak teb-
tebes.

¹¹ Bainhira Jesus hamoos ema ida nia
sala, ema nee sai Maromak nia oan. Nunee
Jesus ho ema sira nebee Nia halo moos ona
nee, hotu-hotu Aman ida deit. Nee mak
Jesus la moe bolu ita dehan, ita nee Nia
alin. ¹² Nia dehan ba Maromak,

“Hau sei koalialia sai ba Hau nia alin sira
kona ba Ita Boot nia diak;

hau sei hananu hahii Ita Boot iha sira
nia leet.”[✧]

¹³ Jesus mos dehan,

“Hau sei laran metin nafatin ba Maro-
mak.”

Nia dehan tan,

“Hau mak nee, Hau hamutuk ho Maromak
nia oan sira nebee mak Maromak
foo ona mai Hau.”[✧]

¹⁴ Maromak nia oan sira nee iha isin
ho raan. Nunee Jesus rasik mos sai ema
para Nia bele mate, i liu husi Nia mate,
Nia bele halo lakon tiha ida nebee mak
ukun mate, nee mak Satanás. ¹⁵ I see-see
deit mak tauk mate, too sira sai hanesan
fali atan ba tauk nee durante sira nia
moris tomak, Jesus foo liberdade ba sira.
¹⁶ Jesus laos tulun anju sira, maibee Nia
tulun ita nebee mak mai husi Abraão nia
jerasaun. Nee klaru. ¹⁷ Tanba nee, Jesus
tenki sai hanesan lo-loos Nia maluk sira,
para Nia bele sai Nai Lulik Boot ida nebee
hadomi ho kompriende teb-tebes ita i serbi
Maromak ho laran tomak. Nia foo Aan ba
mate hodi hamoos ita ema nia sala. ¹⁸ Nia
rasik terus bainhira hetan tentasaun. Nee

mak Nia bele tulun ita bainhira ita mos
hetan tentasaun.

3

Nai Jesus boot liu Moisés

¹ Maun-alin sira, imi nee Maromak nian,
i Nia hili ona imi atu tama iha lalehan. Imi
tenki hanoin klean kona ba Jesus. Tanba
ita rekonehese katak Nia mak Maromak
nia Apostolu, i Nia nee Nai Lulik Boot.
² Bainhira Maromak haruka Jesus mai, Je-
sus halo tuir lo-loos Maromak nia hakarak,
hanesan mos Moisés uluk halo tuir Maro-
mak nia hakarak hodi serbi Maromak nia
povu hotu.”[✧] ³ Maibee Jesus mak serve
atu simu respeitu liu fali Moisés. Ita bele
kompára ho ema nebee halo uma, ema
seluk gaba liu ema nee duke sira gaba uma
nebee mak nia halo. ⁴ Uma ida-idak, ema
mak halo, maibee buat hotu-hotu nebee
iha, Maromak mak halo. ⁵ Moisés halo tuir
Maromak nia hakarak hodi serbi Maro-
mak nia povu nudar atan ida iha Maromak
nia uma laran. I nia koalialia kona ba buat
nebee mak Maromak atu foo sai aban-
bainrua. ⁶ Maibee Jesus Kristu halo tuir
Maromak nia hakarak hodi toma konta
Maromak nia uma laran nudar Maromak
nia Oan rasik. I ita nee Nia familia uma
laran, naran katak ita brani nafatin hodi
laran metin ba promesa nebee Maromak
foo ona mai ita.

La bele ulun toos kontra Nai Maromak

⁷ Tanba nee mak imi tenki halo tuir buat
nebee Espiritu Santu dehan,

“Ohin loron, se imi rona Maromak nia
liafuan,

⁸ la bele ulun toos

hanesan imi nia bei-ala sira uluk kontra
Maromak

hodi koko Nia iha rai fuik maran.

⁹ Durante tinan haat-nulu nia laran sira
haree Nia milagre,

maibee sira koko Nia nafatin.

¹⁰ Tanba nee mak Nia hirus sira hodi
dehan,

‘Ema sira nee sempre lao sees husi
dalam loos,

i lakohi rona Hau nia liafuan.’

¹¹ Maromak hirus too Nia jura dehan,

‘Ema sira nee sei la tama iha Hau nia
fatin deskansa.’”[✧]

¹² Nunee maun-alin sira, kuidadu! Keta
halo be imi balu nia laran hakarak halo
sala i lakohi fiar too fila kotuk ba Maromak
Moris. ¹³ Agora sei tama iha tempu nebee
Espiritu Santu bolu “ohin loron”. Nunee
imi tenki foo hanoin ba malu loro-loron,
para imi la bele monu ba sala hodi tuir

✧ 2:12 Salmus (Mazmur) 22:23 ✧ 2:13 Isaias 8:17, 18

✧ 3:2 Númerus (Bilangan) 12:7

✧ 3:11 Salmus

(Mazmur) 95:7-11

fali lia bosok too sai ulun toos kontra Maromak. ¹⁴ Ita sai ona laran ida ho Jesus Kristu, naran katak ita kaer metin nafatin ita nia fiar husi huun too rohan. ¹⁵ Hanesan ohin hatete tiha ona iha leten: "Ohin laron, se imi rona Maromak nia liafuan,

la bele ulun toos

hanesan imi nia bei-ala sira uluk kontra Maromak."*

¹⁶ See mak rona Maromak nia liafuan maibee kontra fali nee? Sira nee mak ita nia bei-ala sira nebee Moisés lori sai tiha ona husi rai Ejitu. ¹⁷ Durante tinan haat-nulu nia laran Maromak hirus see? Nia hirus ita nia bei-ala sira nebee halo sala, sira mate namkari iha rai fuik maran. ¹⁸ Momentu nebaa Maromak jura dehan, "Ema sira nee sei la tama iha Hau nia fatin deskansa." Nia koalia kona ba see? Nia koalia kona ba ema sira nebee mak lakohi rona Nia.* ¹⁹ Nunee ita hatene ona katak, sira la bele tama iha fatin deskansa nee tanba sira lakohi fiar ba Maromak.

4

See mak fiar Nai Maromak sei tama ba fatin deskansa hamutuk ho Nia

¹ Maromak promete ona atu Nia povu bele tama ba iha Nia fatin deskansa, i Nia promesa nee sei vale nafatin. Entaun kuidadu atu imi hotu tama iha nebaa. Keta halo be husi imi balu la konsege tama. ² Tanba ema foo sai tiha ona Liafuan Diak ba ita, hanesan mos uluk ema foo sai ba ita nia bei-ala sira. Maibee liafuan nebee sira rona nee la iha folin ba sira, tanba sira la fiar. ³ Ita nebee fiar Maromak nia liafuan bele tama iha fatin deskansa nee. Maibee kona ba ema nebee la fiar, Maromak hatete,

"Hau hirus too Hau jura dehan,

'Ema sira nee sei la tama iha Hau nia fatin deskansa.' "

Maromak jura nunee, afinal uluk kedad Nia prepara tiha ona fatin deskansa nee bainhira Nia remata halo lalehan ho rai.* ⁴ Iha Livru Sagradu hakerek nunee kona ba deskansa nee: "Too laron hitu, Maromak nia servisu hotu ona, Nia mos deskansa."* ⁵ Maibee iha liafuan ohin nee, Maromak bandu dehan, "Ema sira nee sei la tama iha Hau nia fatin deskansa."*

⁶ Nee dehan katak, ema nebee uluk rona Liafuan Diak maibee la halo tur, sira la bele tama ba fatin deskansa nee. Maski sira la tama, maibee sei iha ema seluk mak bele tama. ⁷ Tanba nee mak liu tiha tinan

barak nia laran, Maromak foo sai dehan Nia hili fali tempu seluk para ema bele tama iha Nia fatin deskansa. Tempu nee mak Nia bolu "ohin laron". Maromak foo sai kona ba tempu nee liu husi liurai David, hanesan hau foin temi dadauk nee:

"Ohin laron, se imi rona Maromak nia liafuan,

la bele ulun toos."*

⁸ Uluk bainhira Josué lori ita nia bei-ala sira tama ba rai nebee mak Maromak promete ba sira, Josué la konsege foo deskansa lo-loos ba sira iha nebaa. Nee mak Maromak koalia fali kona ba tempu seluk.* ⁹ Nunee ita hatene katak Maromak prepara ona tempu seluk para Nia ema sira deskansa, hanesan Nia mos deskansa iha laron hitu. ¹⁰ Ema nebee tama ona hodi deskansa hamutuk ho Maromak, nia para ona husi nia servisu, hanesan mos Maromak para husi Nia servisu.* ¹¹ Tanba nee, mai ita hakaas aan nafatin atu tama ba iha fatin deskansa nee. Keta halo be iha balu monu tanba halo tur fali ita nia bei-ala sira nebee mak lakohi rona Maromak.

¹² Keta haluha, Maromak nia liafuan moris i makaas teb-tebes. Nia liafuan kroat, borus too ita nia laran, hanesan surik ida oin-kotuk kroat hotu bele sona borus too haketak ita nia ruin ho uat hotu. Nia liafuan nee iha kbiit tama liu ba ita nia fuan ho laran hodi tetu ita nia hanoin ho ita nia hakarak hotu. ¹³ Iha lalehan ho rai la iha buat ida mak bele subar husi Maromak. Ba Nia, buat hotu-hotu nakloke, Nia haree borus hela. Too laron ida ita tenki hataan iha Maromak nia oin kona ba buat hotu-hotu nebee mak ita halo.

Nai Jesus mak Nai Lulik Boot ida nebee diak teb-tebes

¹⁴ Ita iha Nai Lulik Boot ida nebee diak teb-tebes, Nia tama tiha ona too iha Maromak nia oin. Nia mak Jesus, Maromak nia Oan. Nee duni ita tenki kaer metin ita nia fiar. ¹⁵ Ita nia Nai Lulik Boot nee kompriende liu ita, Nia hatene katak ita ema nee fraku. Nia hatene tulun ita tanba uluk Nia rasik hasoru tentasaun oi-oin hanesan mos ita. Maski nunee Nia nunka monu ba sala. ¹⁶ Entaun mai ita brani hakbesik aan ba Maromak. Nia mak ukun buat hotu-hotu, i Nia sempre hatudu Nia laran diak mai ita. Se ita hakbesik ba Nia, Nia sei hatudu domin mai ita hodi tulun ita iha tempu susar nia laran.

* 3:15 Salmus (Mazmur) 95:7-8 * 3:18 Númerus (Bilangan) 14:1-35 * 4:3 Salmus (Mazmur) 95:11 * 4:4 Jénesis (Kejadian) 2:2 * 4:5 Salmus (Mazmur) 95:11 * 4:7 Salmus (Mazmur) 95:7-8 * 4:8 Deuteronomíu (Ulangan) 31:7; Josué 22:4 * 4:10 Jénesis (Kejadian) 2:2

5

¹ Bainhira Maromak hili ema ida atu sai nai lulik boot, Nia sempre fihir ema ida husi povu nia leet hodi foti nia sai povu nia representante iha Maromak nia oin. Nai lulik boot hasae povu nia oferta ba Maromak i oho animal nebee mak povu lori hanesan sakrifisiu para hamoos sira nia sala. ² Se ema ruma la hatene dalan nebee loos ka lao sees husi dalan nee, nai lulik boot iha pasiensia ho ema nee, tanba nia rasik mos ema nebee fraku. ³ Nee mak nia tenki oho animal hodi halo sakrifisiu para hamoos nia sala rasik ho mos ba povu nia sala.*

⁴ La iha ema ida bele foti nia aan rasik sai nai lulik boot, maibee Maromak mak foti nia, hanesan uluk Nia foti Arão.*
⁵ Jesus Kristu mos nunee. Nia laos foti Nia Aan rasik sai Nai Lulik Boot, maibee Maromak mak foti Nia para kaer kargu boot nee. Maromak dehan,

“O nee Hau nia Oan.

Ohin loron Hau deklara sai katak Hau nee O nia Aman.”*

⁶ Iha fatin seluk Maromak mos dehan,

“O sai nai lulik too tinan ba tinan,

O hanesan nai lulik Melkizedek uluk.”*

⁷ Bainhira Jesus sei moris iha mundu nee, Nia harohan ho tanis hakilar ba Maromak, tanba Maromak mak bele salva Nia husi mate. I Maromak rona Nia orasaun, tanba Jesus haraik aan hodi hakruuk ba Maromak.*
⁸ Jesus nee Maromak nia Oan rasik. Maska nunee Nia aprende rona Maromak liu husi Nia terus. ⁹ Nee mak Nia serve atu foo salvasaun rohan-laek nian ba ema nebee mak halo tuir Nia hakarak. ¹⁰ I Maromak foti Nia para sai Nai Lulik Boot hanesan Melkizedek uluk.

Keta fila kotuk ba Nai Jesus Kristu

¹¹ Sei iha buat barak mak hau hakarak koalia kona ba Kristu ho Melkizedek, maibee hau atu esprika ba imi susar, tanba imi ulun fatuk toos. ¹² Tuir lo-loos, imi sai ona mestri hodi hanorin ema seluk. Maibee buat baziku husi Maromak nia liafuan mos, imi seidauk hatene, imi prezisa nafatin ema seluk atu hanorin imi. Imi hanesan fali bebee nebee sei susu deit, i seidauk bele haan. ¹³ Ema nebee sei susu deit, nia hanesan labarik kiikoan, nia seidauk hatene saida mak diak, saida mak aat.*
¹⁴ So ema nebee boot ona mak bele haan hanaan toos, nee dehan katak ema nebee hatoman aan tetu buat hotu-hotu

too hatene lo-loos ona saida mak diak, saida mak aat.

6

¹ Nee duni mai ita lao ba oin hodi aprende buat nebee klean liu. La bele aprende fila-fila lisaun primeiru kona ba Kristu. Tuir loos imi la prezisa tan buat baziku nebee mak hanorin ita para husik ita nia sala nebee lori ita ba mate, i hanorin ita atu fiar ba Maromak. ² Tuir loos imi la prezisa tan hanorin kona ba batizmu, kona ba tau liman ba ema para Maromak foo bensaun, hanorin kona ba Maromak sei halo moris fali ema mate, ho hanorin kona ba aban-bainrua Maromak sei tesi ema hotu-hotu nia lia hodi desidi, see mak bele hetan moris rohan-laek, i see mak la hetan. Buat sira nee imi la prezisa aprende fila-fila. ³ Se Maromak foo lisensa, mai ita muda ba hanorin nebee klean liu.

⁴ Tanba ema nebee fiar ona ba Kristu, se karik too ikus sira fila kotuk ba Nia, entaun ita atu lori sira husik fali sira nia sala, la bele ona. Tanba sira hetan ona naroman husi Maromak, sira koko ona bensaun lalehan nian, i sira simu ona Espiritu Santu. ⁵ Sira hatene husi sira nia esperiensa moris katak Maromak nia liafuan furak teb-tebes. Maromak nia kbiit nebee mak Nia sei hatudu iha tempu ikus mos, sira senti tiha ona. ⁶ Se karik too ikus sira fila kotuk ba Kristu, entaun ita atu halo sira husik sira nia sala hodi fila fali ba Maromak, la bele ona. Tanba sira hanesan prega mate fila fali Maromak nia Oan iha krus, i halo ema hatete aat Nia iha ema barak nia oin. Sira nia hahalok nee mos lori terus ba sira nia aan rasik.

⁷ Ita bele kompara ema ho rai. Rai nebee simu beibeik udan been, se rai nee foo rezultadu diak ba toos nain, entaun Maromak foo bensaun ba rai nee. ⁸ Maibee se rai nee nia rezultadu mak ai tarak deit, entaun la iha folin. Maromak sei foo malisan ba rai nee, too ikus sunu mutuk tiha.*

⁹ Maluk doben sira, maski hau koalia nunee, maibee hau fiar metin katak imi laos ema nebee fila kotuk ba Kristu, imi sei halo buat nebee mak diak tanba Maromak salva tiha ona imi. ¹⁰ Maromak nee sempre halo buat nebee mak loos. Nia sei la haluha imi nia kolen ho imi nia domin ba Nia, tanba hori uluk too agora, imi tulun Maromak nia povu, nee hatudu katak imi mos hadomi Maromak. ¹¹ Ami hakarak atu imi ida-idak hatudu nafatin imi nia domin nee too rohan, atu nunee imi bele laran

* 5:3 Levítiku (Imamat) 9:7 * 5:4 Ézodu (Keluaran) 28:1 * 5:5 Salmus (Mazmur) 2:7 * 5:6 Salmus (Mazmur) 110:4 * 5:7 Mateus 26:36-46; Marcos 14:32-42; Lucas 22:39-46 * 5:13 1 Korintu 3:2 * 6:8 Jénesis (Kejadian) 3:17-18

metin katak, imi sei hetan buat nebee mak Maromak promete tiha ona atu foo ba imi. ¹² Ami lakohi atu imi sai baruk-teen. Maibee imi tenki halo tuir ema sira nebee mak uluk fiar metin ba Maromak hodi hein nafatin ho pasiensia too sira hetan buat nebee mak Maromak promete ona atu foo ba sira.

Nai Maromak nia promesa sei la muda

¹³ Uluk bainhira Maromak halo promesa ba Abraão, Nia halo mos juramentu para hametin Nia promesa nee. La iha ida mak boot liu Maromak. Tanba nee Nia jura hodi Nia naran rasik. ¹⁴ Nia jura dehan, "Hau, Maromak sei foo bensaun ba o, i Hau sei halo o nia jersaun sai barak teb-tebes." ¹⁵ Entaun Abraão hein ho pasiensia, i too ikus hetan duni buat nebee mak Maromak promete ba nia.

¹⁶ Bainhira ema jura, nia baibain temi ida nebee boot liu nia, para ema hatene katak nia sei halo tuir duni buat nebee nia promete ona, i nunee ema la prezisa diskuti tan.* ¹⁷ Maromak hakarak para ema nebee simu Nia promesa nee, hatene mo-moos katak buat nebee Nia promete ona sei la muda. Tanba nee, Nia hametin Nia promesa ho juramentu. ¹⁸ Nia promesa ho Nia juramentu nee sei la muda, tanba Maromak la hatene bosok. Nunee Nia halo juramentu nee para ita nebee buka mahon ona iha Nia bele laran metin ba Nia promesa nee. ¹⁹ Ita nia laran metin nee hanesan besi ankor nebee kaer metin tasi kidun hodi halo roo ida para iha fatin. Nunee ita nia laran hakmatek i la nakdoko. Ita nia laran metin nee kuda tiha ona iha Maromak nia prezensa, iha Fatin nebee Lulik Liu, fatin nee haketak ho kurtina boot.* ²⁰ Jesus tama uluk tiha ona ba iha nebaa hodi harohan ba ita. Nia sai ona Nai Lulik Boot too tinan ba tinan, hanesan Melkizedek uluk.*

7

Melkizedek boot liu nai lulik sira husi Levi nia jersaun

¹ Melkizedek nee liurai sidade Salém, i nia mos nai lulik hodi serbi Maromak Aas Liu. Iha loran ida, Abraão baa halo funu hasoru liurai nain haat, i nia mak manaan. Bainhira Abraão iha dalan atu fila fali ba uma, Melkizedek hasoru nia hodi foo bensaun ba nia. ² Hotu tiha buat hotu-hotu nebee Abraão hadau husi nia inimigu sira, nia foo parte ida husi parte sanulu ba Melkizedek. Naran Melkizedek nee katak "liurai nebee moris loos". I liurai Salém

katak "liurai nebee lori dame". ³ La iha ema ida hakerek kona ba Melkizedek nia inan-aman ho nia bei-ala sira, la iha ema ida hakerek nia loran moris ho loran mate. Nia hanesan Maromak nia Oan, tanba nia nai lulik too tinan ba tinan.*

⁴ Hanoin took! Melkizedek nee ema boot duni, too ita nia bei-ala Abraão foo ba nia, sasaan parte ida husi parte sanulu.

⁵ Liu tiha tinan barak, lei Moisés nia foo sai katak, Levi nia jersaun mak bele sai nai lulik, i nai lulik sira nee tenki simu oferta parte ida husi parte sanulu. Oferta nee povu mak foo. Afinal nai lulik sira ho povu sira seluk maun-alin, tanba sira hotu mesak Abraão nia jersaun.*

⁶ Maibee Melkizedek nee laos mai husi Levi nia jersaun. Maski nunee Abraão foo sasaan parte ida husi parte sanulu ba nia. Melkizedek mos foo bensaun ba Abraão. Afinal Abraão nee uluk simu tiha ona Maromak nia promesa. ⁷ Ita hotu hatene katak, ema nebee foo bensaun nee, nia boot liu ema nebee simu.

⁸ Nai lulik sira husi Levi nia jersaun simu oferta parte ida husi parte sanulu, maibee too ikus sira mate. Melkizedek mos simu oferta hanesan, maibee tuir Livru Sagradu nia moris nafatin. ⁹ Ita bele dehan katak, bainhira Abraão foo oferta ba Melkizedek, Levi mos foo nia parte. ¹⁰ Tanba maski Levi seidauk moris iha momentu nebaa, maibee ita bele konsidera katak, nia bei-ala Abraão foo mos Levi nia parte.

Nai Jesus sai nai lulik hanesan Melkizedek

¹¹ Tuir lei Moisés nian, nai lulik sira tenki mai husi Levi nia jersaun. Nai lulik sira husi Levi nia jersaun nee la iha kbiit atu halao buat hotu tuir Maromak nia hakarak. Nee mak ita prezisa tan nai lulik ida oin seluk, nai lulik ida nebee hanesan Melkizedek, i laos hanesan Arão, Levi nia jersaun primeiru nebee sai nai lulik boot. ¹² Se troka sistema nai lulik nian nunee, entaun lei mos tenki troka.

¹³⁻¹⁴ Nai lulik ida oin seluk nebee ita temi nee mak ita nia Nai Jesus. Ita hotu hatene katak, Jesus husi Judá nia jersaun, laos husi Levi nian. Ema husi Judá nia jersaun nee nunka serbi iha altar nudar nai lulik, i Moisés mos nunka dehan sira bele sai nai lulik. ¹⁵ Entaun bainhira Jesus sai nai lulik hanesan Melkizedek, nee hatudu mo-moos katak lei muda tiha ona. ¹⁶ Jesus sai nai lulik, laos bazeia ba lei nebee dehan tenki Levi nia jersaun mak bele sai nai lulik. Maibee Nia sai nai lulik tanba Nia

* 6:16 Jénesis (Kejadian) 22:16-17 * 6:19 Levítiku (Imamat) 16:2 * 6:20 Salmus (Mazmur) 110:4 * 7:3 Jénesis (Kejadian) 14:17-20 * 7:5 Númerus (Bilangan) 18:21

iha kbiit hodi moris tinan ba tinan. ¹⁷ Iha Livru Sagradu hakerek kona ba Nia nunee: "O sai nai lulik tinan ba tinan,

O hanesan nai lulik Melkizedek uluk."[☆]

¹⁸ Ho nunee Maromak kansela tiha lei ida tuan, tanba lei nee fraku i la iha kbiit atu tulun ema. ¹⁹ Lei nee la bele halo ema moris loos. Maibee agora ita hetan ona esperansa boot liu, nunee ita bele hakbesik aan ba Maromak.

Nai Jesus boot liu nai lulik sira husi Levi nia jersaun

²⁰⁻²¹ Uluk bainhira Maromak foti Levi nia jersaun sai nai lulik, Nia la halo juramentu ho sira. Maibee bainhira Maromak foti Jesus sai nai lulik, Nia jura dehan, "Hau, Nai Maromak, jura tiha ona, i sei la muda Hau nia promesa:

O sai nai lulik tinan ba tinan."[☆]

²² Tanba Maromak jura nunee, Jesus halo ita nia laran metin katak Maromak sei kumpri duni Nia promesa ida nebee diak liu nee.

²³ Iha tan diferensa ida. Nai lulik sira seluk barak, tanba sira mate husik hela sira nia servisu, i nunee troka fali ho nai lulik foun. ²⁴ Maibee Jesus moris tinan ba tinan, nunee la iha ema ida atu troka Nia. ²⁵ Tanba nee, Jesus iha kbiit atu salva see deit mak buka Maromak liu husi Nia. Nia bele salva sira agora i too tinan ba tinan, tanba Nia moris nafatin hodi harohan ba Maromak atu tulun sira.

²⁶ Jesus nee Nai Lulik Boot nebee mak diak liu. Ita prezisa teb-tebes nai lulik ida hanesan nee, tanba Nia ema ida nebee santu, livre husi sala, buat aat ida mos la iha. Maromak haketak ona Nia husi ema sala nain sira hodi foti Nia ba iha fatin aas liu iha lalehan. ²⁷ Nai lulik sira seluk tenki oho animal loro-loron hodi halo sakrifisiu. Sira hasae uluk sakrifisiu atu hamoos sira nia sala rasik, hotu tiha mak foin hasae fali sakrifisiu para hamoos povu nia sala. Maibee Jesus entrega Nia Aan para sai sakrifisiu dala ida deit. Nee too ona para Maromak hamoos ema hotu-hotu nia sala too tinan ba tinan.[☆] ²⁸ Ema nebee sai nai lulik boot tuir Moisés nia lei, sira ema nebee fraku. Maibee ikus mai, Maromak jura hodi foti Nia Oan sai Nai Lulik Boot, i Nia Oan nee sempre halo tuir Maromak nia hakarak.

8

Nai Jesus mak Nai Lulik Boot nebee lori promesa foun

¹ Buat nebee ohin ita koalia nee nia pontu prinsipal mak nee: Agora ita iha ona Nai Lulik Boot nebee diak liu, Nia tuur hela iha Maromak nia sorin loos iha lalehan hodi kaer ukun.[☆] ² Nia halao hela Nia servisu hanesan Nai Lulik Boot iha tenda orasaun nebee Nai Maromak rasik mak harii, laos ema mak harii.

³ Nai lulik boot hotu-hotu tenki hasae oferta ho sakrifisiu ba Maromak. Nee mak Jesus mos tenki hasae buat ruma hanesan sakrifisiu. ⁴ Se karik Jesus agora iha munda, entaun Nia la bele sai nai lulik, tanba iha tiha ona nai lulik para foo oferta ho sakrifisiu ba Maromak tuir lei Moisés nian. ⁵ Nai lulik sira nee halao sira nia servisu iha tenda orasaun, maibee tenda orasaun ida iha munda nee hanesan lalatak ka kopia deit. Tenda orasaun lo-loos mak iha lalehan. Tanba nee, bainhira Maromak haruka Moisés halo tenda orasaun, Nia foo hanoin dehan, "Kuidadu di-diak atu halo tenda orasaun nee tuir lo-loos modelu nebee Hau hatudu ona ba o iha foho leten."[☆] ⁶ Maibee servisu nebee Jesus simu aas liu fali nai lulik hotu-hotu iha munda. I Maromak nia promesa nebee mak Jesus lori mai ita mos diak liu fali Maromak nia promesa ba ita nia bei-ala sira.

⁷ Se karik promesa uluk nee bele halo ita dame malu ho Maromak, entaun Maromak la prezisa halo tan promesa foun. Maibee prezisa duni, ⁸ tanba Maromak hatene katak povu la moris tuir Nia hakarak. Nee mak Nia dehan, "Rona mai!

Hau, Nai Maromak mak hatete:

Iha tempu oin mai Hau sei halo promesa foun

ho povu Israel ho mos povu Judá.

⁹ Promesa nee la hanesan ho promesa nebee uluk Hau halo ho sira nia bei-ala sira.

Momentu nebaa Hau kaer sira nia liman hodi lori sira sai husi rai Ejitu.

Maibee sira la halo tuir sira nia promesa mai Hau.

Nee mak Hau husik tiha sira.

¹⁰ Agora Hau, Nai Maromak foo sai katak, promesa nebee Hau sei halo ho povu Israel mak nee:

Hau sei tau Hau nia lei iha sira nia neon, i sei hakerek Hau nia ukun fuan iha sira nia laran.

Hau sei sai sira nia Maromak, i sira sei sai Hau nia povu.

¹¹ Sira sei la prezisa tan hanorin sira nia maluk ka sira nia maun-alin

☆ 7:17 Salmus (Mazmur) 110:4

☆ 7:20-21 Salmus (Mazmur) 110:4

☆ 7:27 Levítiku (Imamat) 9:7

☆ 8:1

Salmus (Mazmur) 110:1 ☆ 8:5 Ézodu (Keluaran) 25:40

dehan, 'O tenki konhese Nai Maromak',
tanba sira hotu-hotu, husi kiik too boot,
sei konhese Hau.

¹² Hau sei hamoos sira nia sala hotu,
i sei la hanoin tan sira nia hahalok
aat."^{*}

¹³ Bainhira Maromak koalia kona ba
Nia promesa foun, nee dehan katak, Nia
promesa tuan la vale ona. I buat nebee
tuan i la vale ona, la kleur tan sei lakon.

9

*Regra oinsaa adora Nai Maromak iha
tenda orasaun uluk nian*

¹ Bainhira Maromak halo Nia promesa
ida uluk ho ita nia bei-ala sira, Nia foo
ho regra kona ba oinsaa atu adora Nia, i
oinsaa atu harii fatin ida para adora Nia.
² Entaun sira harii tenda orasaun, fahe ba
kuartu rua. Kuartu ida iha oin naran Fatin
Lulik. Iha kuartu nee iha ahi-oan riin ida
ho meza ida para tau paun hodi oferese ba
Maromak.^{*}

³ Iha tan kuartu ida iha kotuk naran
Fatin nebee Lulik Liu. Kuartu nee taka ho
kurtina boot.^{*} ⁴ Iha Fatin nebee Lulik Liu
nee iha altar osan mean hodi sunu ai been
morin. Iha mos kaixoti promesa nian, nia
liur-laran taka tomak ho osan mean. Iha
kaixoti nee nia laran iha sanan osan mean.
Sanan nee paun manaa mak iha laran. Iha
kaixoti laran nee iha mos Arão nia ai tonka
nebee uluk dikin fali ona, ho mos fatuk
belar rua. Iha fatuk nee hakerek Maromak
nia ukun fuan.^{*} ⁵ Iha kaixoti nia leten,
iha estatua rua hanesan kerubin. Kerubin
rua nee hatudu Maromak Kbiit Nain nia
prezensa. Sira nia liras nakloke hela hodi
taka kaixoti nia matan. Iha fatin nee mak
Maromak hamoos ema nia sala. Maibee
agora laos tempu atu koalia klean liu kona
ba buat sira nee.

⁶ Buat sira nee hotu tau tuir nia fatin.
Depois nai lulik sira loro-loron tama ba
iha kuartu oin hodi halo sira nia servisu.^{*}

⁷ Maibee Fatin nebee Lulik Liu, so nai
lulik boot deit mak bele tama, i nia so
bele tama tinan ida dala ida. Bainhira nia
tama, nia tenki lori animal nia raan hodi
oferese ba Maromak, para husu perdaun
ba nia sala rasik ho mos ba povu sira
nia sala nebee mak sira rasik la hatene
tuir.^{*} ⁸ Liu husi regra sira nee, Espiritu
Santu hatudu mai ita katak, durante tenda
orasaun nee sei iha, dalan seidauk nakloke
ba ita ema atu bele tama ba Fatin nebee

Lulik Liu. ⁹ Buat sira nee foo hanoin mai
ita nebee moris agora katak, oferta ho
sakrifisiu nebee ema foo ba Maromak la
bele halo kamaan sira nia laran, tanba sira
hanoin nafatin sira nia sala. ¹⁰ Regra kona
ba oferta ho sakrifisiu so koalia kona ba
isin lolon nian deit, hanesan haan-hemu
ho serimonia hamoos aan. Maski nunee
regra sira nee lao nafatin too Maromak
hatuun Nia promesa foun.

*Nai Jesus foo Aan ba mate hanesan
sakrifisiu nebee diak liu*

¹¹ Maibee agora, Kristu mai tiha ona.
Kristu nee mak Salvador nebee Maromak
promete ona hori uluk kedas atu haruka
mai. Nia sai ona Nai Lulik Boot hodi halo
buat diak mai ita. Nia halao nia knaar
hanesan nai lulik iha tenda orasaun ida
nebee aas liu ho diak liu. Tenda orasaun
nee laos iha mundu, nee katak laos ema
kriatura mak halo. ¹² Nai lulik boot sira
seluk tama ba iha Fatin nebee Lulik Liu
tinan ida dala ida, lori bibi nia raan ka
karau nia raan. Maibee Kristu tama dala
ida deit, lori Nia raan rasik. Ho Nia raan
nee Nia hasai tiha ita husi ita nia sala too
tinan ba tinan.

¹³ Tuir lei Moisés nian, ema nebee kontra
lei nee konsidera foer. Maibee se nai
lulik hisik nia ho bibi nia raan ka karau
nia raan, ka ahu kdesan husi karau inan
tunu, ema nee konsidera moos fali.^{*} ¹⁴ Se
animal nia raan bele halo ema moos fali,
saa tan Kristu nia raan! Tanba ho Espiritu
rohan-laek nia tulun, Kristu foo Nia Aan ba
Maromak nudar sakrifisiu ida nebee moos
loos, foer uitoan mos la iha. Nee mak Nia
raan hamoos ita nia laran para ita livre
husi hahalok nebee mak lori ita ba mate,
atu nunee ita bele adora Maromak Moris.

¹⁵ Tanba nee, Maromak foo fiar ba Kristu
para lori Nia promesa foun mai ita ema.
Nunee ema nebee Maromak bolu atu sai
Nia povu bele simu buat hotu-hotu nebee
Nia promete tiha ona atu foo, too tinan ba
tinan. Ema nebee uluk moris iha promesa
tuan nia okos mos sei simu buat sira nee
hotu, tanba Kristu mate ona hodi hasai sira
husi sala nebee mak sira halo iha tempu
nebaa.

¹⁶ Hau foo ezemplu kona ba ema nebee
hakerek surat deklarasaun hodi promete,
see mak atu hetan nia riku-soin bainhira
nia mate. Molok atu fahe nia riku-soin,
tenki hatudu uluk lai katak ema nee mate
tiha ona. ¹⁷ Tanba bainhira ema nee sei
moris, promesa nebee mak nia hakerek

^{*} **8:12** Jeremias 31:31-34 ^{*} **9:2** Ézodu (Keluaran) 26:1-30, 25:23-40 ^{*} **9:3** Ézodu (Keluaran) 26:31-33

^{*} **9:4** Ézodu (Keluaran) 30:1-6, 25:10-16, 16:33; Númerus (Bilangan) 17:8-10; Ézodu (Keluaran) 25:16; Deuteronomíu (Ulangan) 10:3-5 ^{*} **9:6** Númerus (Bilangan) 18:2-6 ^{*} **9:7** Levítiku (Imamat) 16:2-34 ^{*} **9:13** Levítiku (Imamat) 16:15-16; Númerus (Bilangan) 19:9,17-19

iha surat nee seidauk halao. Nia mate tiha foin bele halao. ¹⁸ Nunee mos bainhira Maromak halo Nia promesa tuan ho ita nia bei-ala sira. Tenki ho raan hodi hatudu katak animal mate mak foin Nia promesa nee halao. ¹⁹ Iha tempu nebaa Maromak hatuun Nia promesa ho Nia lei dala ida liu husi Moisés. Depois Moisés halibur povu Israel tomak hodi foo sai ba sira Maromak nia lei tomak. Foo sai tiha hotu, nia oho karau ho bibi hodi hasai nia raan, i kahur raan nee ho bee. Nia kesi bibi fulun mean iha ai hisopu nia sanak, depois habokon ho raan nee hodi hisik ba livru nebee hakerek Maromak nia lei, i hisik mos ba povu. ²⁰ Nia hisik raan nee hodi dehan, "Raan nee hanesan sinal katak Maromak halo ona Nia promesa ho imi i haruka imi halo tuir Nia lei nee hotu."* ²¹ Moisés mos hisik raan nee ba tenda orasaan ho mos ba sasaan hotu-hotu iha tenda laran nebee sira uza hodi adora Maromak.* ²² Tanba tuir Maromak nia lei, kuaze buat hotu-hotu tenki hamoos ho raan. Atu hamoos ita ema nia sala mos, tenki fakar raan.*

²³ Sasaan sira nee hotu kopia deit tuir buat nebee mak iha lalehan. Atu hamoos buat sira nee para bele uza hodi adora Maromak, tenki oho animal halo sakrifisiu. Maibee buat lalehan nian presiza sakrifisiu nebee diak liu tan. ²⁴ Kristu la tama ba Fatin Lulik nebee ema kriatura mak halo, ida nebee kopia tuir deit lalehan nian, maibee Nia tama liu ba lalehan. Agora Nia iha hela Maromak nia prezensa hodi harohan ba ita. ²⁵ Nai lulik boot sira iha mundu tama ba iha Fatin nebee Lulik Liu tin-tinan, lori animal nia raan, laos sira nia raan rasik. Maibee Kristu tama ba iha lalehan, lori Nia raan rasik. Nia la presiza foo Nia Aan ba mate fila-fila. ²⁶ Tanba se karik Nia tenki foo Nia Aan fila-fila, nee dehan katak Nia terus hela deit komesa Maromak halo mundu nee. Maibee laos nunee. Agora tempu ikus ona, Nia foo Nia Aan hanesan sakrifisiu dala ida deit hodi halakon ita nia sala. ²⁷ Nudar ema, ita tenki mate dala ida, depois Maromak tesi ita nia lia. ²⁸ Kristu mos mate dala ida deit, hanesan sakrifisiu hodi hamoos ema barak nia sala. Nia sei fila fali mai, laos atu kasu ita ema nia sala tan, maibee atu salva ema sira nebee mak hein hela Nia ho laran metin.*

10

Jesus Kristu mate dala ida deit hodi halo ema livre husi sala too tinan ba tinan

¹ Lei Moisés nian la lori ita ba buat diak nebee mak Maromak atu foo mai ita aban-bainrua, lei nee so hatudu buat sira nee nia lalatak deit. Nunee, maski tintinan ema oho animal hodi halo sakrifisiu beibeik tuir lei, maibee sakrifisiu nee la bele hamoos sira nia laran. ² Se bele hamoos sira nia laran karik, entaun sira lori sakrifisiu dala ida deit too ona. Tanba sakrifisiu ida nee bele hamoos ona sira nia sala hotu-hotu hodi halo sira senti kamaan fali. Maibee laos nunee. ³ Sakrifisiu nebee sira halo tin-tinan nee, so foo hanoin beibeik ba sira kona ba sira nia sala. ⁴ Tanba karau nia raan ka bibi nia raan nunka bele hamoos ema nia sala.

⁵ Tanba nee, bainhira Kristu mai iha mundu, Nia hatete ba Maromak nunee:

"Ita Boot nia hakarak laos atu ema lori oferta i oho animal sai sakrifisiu ba Ita Boot.

Nee mak Ita Boot foo isin lolon mai Hau atu Hau mak sai sakrifisiu.

⁶ Ita Boot la haksolok ho animal nebee ema tunu halo sakrifisiu,

Ita Boot la kontenti ho sakrifisiu nebee ema foo hodi husu perdaun.

⁷ Entaun Hau dehan,

'Maromak, Hau mak nee.

Hau mai atu halo tuir Ita Boot nia hakarak, hanesan hakerek ona kona ba Hau iha Livru Sagradu.'**

⁸ Primeiru Kristu dehan, "Ita Boot nia hakarak laos atu ema lori oferta i oho animal sai sakrifisiu. Ita Boot nia hakarak laos atu ema tunu animal halo sakrifisiu ka foo sakrifisiu hodi husu perdaun. Buat sira nee hotu la halo Ita Boot nia laran haksolok." Kristu dehan nunee maski lei Moisés nian haruka ema lori sakrifisiu sira nee hotu. ⁹ Depois Nia hatutan tan, "Hau mak nee, Hau mai atu halo tuir Ita Boot nia hakarak." Nee dehan katak, Maromak halakon tiha lei tuan kona ba sakrifisiu hodi troka fali ho Kristu nia sakrifisiu. ¹⁰ Tanba Maromak nia hakarak mak nee: Jesus Kristu tenki mate hanesan sakrifisiu dala ida deit, i liu husi Nia sakrifisiu nee, Nia hamoos tiha ona ita nia laran too tinan ba tinan.

¹¹ Loro-loron, nai lulik sira hamriik halao sira nia knaar hodi oho beibeik animal halo sakrifisiu. Afinal sakrifisiu sira nee nunka bele kasu ema nia sala.* ¹² Maibee Kristu foo Nia Aan sai sakrifisiu dala ida deit. Nee too ona hodi hamoos ita nia sala too tinan ba tinan. Hotu tiha, Nia baa tuur iha Maromak nia sorin loos. ¹³ Iha

* **9:20** Ézodu (Keluaran) 24:6-8 * **9:21** Levitiku (Imamat) 8:15 * **9:22** Levitiku (Imamat) 17:11 * **9:28** Isaias 53:12 * **10:7** Salmus (Mazmur) 40:7-9 * **10:11** Ézodu (Keluaran) 29:38 * **10:13** Salmus (Mazmur) 110:1

nebaa Nia hein hela too Maromak halo Nia inimigu sira taka rabat iha Nia ain okos.[✧]
 14 Tanba liu husi Kristu nia sakrifisiu dala ida deit, Nia hamoos Nia ema sira nia laran, halo sira sai livre husi sala too tinan ba tinan.

15 Espiritu Santu mos foo hatene mai ita kona ba buat nee. Nia dehan,

16 “Agora Hau, Nai Maromak dehan, promesa nebee Hau sei halo ho sira mak nee:

Hau sei tau Hau nia lei iha sira nia laran, i sei hakerek Hau nia ukun fuan iha sira nia neon.”[✧]

17 Depois Nia dehan tan,
 “Hau sei la hanoin tan sira nia sala ho sira nia hahalok aat hotu-hotu.”[✧]

18 Se Maromak hamoos tiha ona ita nia sala, entaun ita la presiza foo tan sakrifisiu para hamoos ita nia sala.

Mai ita hakbesik aan ba Nai Maromak

19 Maun-alin sira, ita brani tama ba iha Maromak nia prezensa iha Fatin nebee Lulik Liu, tanba Jesus nia raan fakar too mate mai ita. 20 Nunee Nia loke ona dalan foun para ita bele tama liu husi kurtina hodi simu moris, nee dehan katak, ita tama liu husi Nia isin lolon rasik. 21 Ita iha Nai Lulik ida nebee diak teb-tebes hodi toma konta Maromak nia uma laran tomak. 22 Tanba nee, mai ita hakbesik aan ba Maromak ho laran moos i fiar metin ba Nia. Tanba Jesus hamoos tiha ona ita nia laran, too ita la hanoin tan sala nebee uluk ita halo. Nee hanesan Nia fase ita nia isin lolon hodi bee nebee moos.[✧] 23 Mai ita hein ho laran metin nafatin atu simu buat nebee mak Maromak promete ona atu foo mai ita, hanesan mos ita foo sai tiha ona ba ema seluk. Lalika duvida, tanba Maromak sempre halo tuir Nia promesa. 24 Mai ita foo hanoin ba malu ho dalan oi-oin atu ita hotu hatudu domin ba ita nia maluk hodi halo diak ba sira. 25 I mai ita badinas halibur hamutuk ho maluk sarani sira seluk. La bele halo tuir ema sira nebee mak lakohi halibur hamutuk ona. Maibee ita tenki hametin ita nia maluk sira nia laran, liu-liu tanba ita hatene katak loron besik ona atu Jesus fila fali mai husi lalehan.

Ita tenki kaer metin ita nia fiar

26 Ita hatene ona lia loos kona ba Jesus Kristu. Maibee se karik ita rasik desidi fila kotuk ba Nia hodi moris nafatin iha sala laran, entaun la iha tan sakrifisiu seluk mak bele hamoos ita nia sala. 27 Se ita fila

kotuk ba Nia, ita so hein deit ho laran tauk atu Maromak kastigu ita, i ahi lakan boot haan mutuk tiha ema hotu nebee kontra Maromak.[✧] 28 Uluk, se ema ruma kontra lei nebee Maromak foo ba Moisés, i ema nain rua ka tolu sai sasin, ema nee la hetan perdaun, nia tenki mate.[✧] 29 Saa tan ema nebee sama Maromak nia Oan ba rai! Ema nee konsidera Jesus nia raan la iha folin, afinal Jesus nia raan nee mak hametin Maromak nia promesa hodi hamoos ema nee nia laran. Maromak nia Espiritu mos nia hatete aat hotu, maski Espiritu nee laran diak teb-tebes. Ema hanesan nee merese simu kastigu todan liu fali ema nebee kontra Moisés nia lei.[✧] 30 Tanba ita hatene Maromak rasik dehan nunee: “Hau mak iha direitu foo kastigu ba ema nebee halo aat. Hau sei halo aat ba sira tuir sira nia hahalok.” Hakerek mos dehan, “Nai Maromak sei foo justisa ba Nia ema.”[✧]

31 Se Maromak Moris hamonu Nia kastigu mai ita nunee, todan teb-tebes.

32 Keta haluha tempu uluk, bainhira imi foin hetan naroman. Iha tempu nebaa imi hamriik metin maski imi hasoru terus ho susar oi-oin. 33 Momentu nebaa ema koalia aat imi, i halo aat imi iha ema barak nia oin. Bainhira ema halo aat imi nia maluk sarani sira seluk, imi mos pruntu terus hamutuk ho sira. 34 Imi hanoin ema dadur sira iha kadeia laran. I bainhira ema hadau imi nia sasaan, imi kontenti hodi husik deit, tanba imi hatene katak, imi sei simu fali riku-soin nebee diak liu, i riku-soin nee sei dura too tinan ba tinan.

35 Nee duni la bele husik imi nia fiar. Tanba se imi laran metin nafatin, Maromak sei foo premiu boot ba imi. 36 Aguenta ho pasiensia deit ba, atu nunee imi halo tuir nafatin Maromak nia hakarak, i too ikus imi simu buat hotu-hotu nebee Nia promete ona ba imi. 37 Tanba iha Livru Sagradu hakerek ona dehan,
 “La kleur tan, Ema ida nebee atu mai nee, sei too,
 Nia sei la demora.

38 Hau nia ema sira nebee moris loos, sira fiar mai Hau iha sira nia moris tomak.

Se sira husik fali Hau karik, Hau nia laran la simu.”[✧]

39 Sira nebee husik hela Maromak, too ikus sei rahun. Maibee ita lae. Ita nee ema nebee fiar, i hetan salvasaun.

11

Bei-ala sira nebee fiar ba Nai Maromak

✧ 10:16 Jeremias 31:33 ✧ 10:17 Jeremias 31:34 ✧ 10:22 Levítiku (Imamat) 8:30, 16:4; Ezequiel 36:25
 ✧ 10:27 Isaias 26:11 ✧ 10:28 Deuteronomíu (Ulangan) 17:6, 19:15 ✧ 10:29 Ézodu (Keluaran) 24:8 ✧ 10:30 Deuteronomíu (Ulangan) 32:35,36 ✧ 10:38 Habakuk 2:3-4

¹ Entaun fiar nee saida loos? Fiar ba Maromak katak, ita laran metin nafatin ba buat nebee ita hein atu simu, i ita la duvida katak, buat nebee ita seidak haree ho matan, iha duni. ² Ita nia bei-ala sira nia fiar hanesan nee. Tanba nee mak Maromak gaba sira.

³ Tanba ita fiar ba Maromak mak ita bele komprien de katak, bainhira Maromak halo lalehan ho rai, Nia foo deit oren mak lalehan ho rai iha kedas. Nunee, buat nebee ita haree ho matan, Nia halo husi buat nebee mak ita ema la bele haree.*

⁴ Abel fiar ba Maromak. Nee mak nia foo ba Maromak sakrifisiu ida nebee diak liu duke Kaïn nian. Tanba Abel nia fiar mak Maromak simu nia sakrifisiu i konsidera nia ema ida nebee moris loos. Nunee, maski Abel mate kleur ona, maibee ita bele aprende nafatin husi nia fiar.*

⁵ Enoke fiar ba Maromak. Nee mak nia la mate, maibee Maromak foti sae nia ba lalehan. Ema buka nia mos la hetan, tanba Maromak lori ona nia. Molok Maromak foti sae nia, Maromak dehan katak, Enoke ema ida nebee halo haksolok Maromak nia laran.* ⁶ Se ita la fiar ba Maromak, ita la bele halo haksolok Maromak nia laran. Tanba ita tenki fiar katak Maromak iha duni, i ita mos tenki laran metin katak Nia sei foo buat diak ba ema nebee buka Nia. Nee mak foin ita bele hakbesik ba Nia.

⁷ Noé fiar ba Maromak. Nee mak bainhira Maromak foo hatene dehan, Nia atu halo rai nabeen, Noé mos rona. Maski Noé seidak haree buat nee, maibee nia hamtauk ba Maromak, nunee nia halo roo hodi salva nia aan ho mos nia uma kain. Tanba nia fiar nee, Maromak konsidera nia ema ida nebee moris loos. Maibee ema sira seluk iha tempu nebaa hetan kastigu too mate mohu tanba sira la fiar ba Maromak hanesan Noé.*

⁸ Abraão fiar ba Maromak. Nee mak nia halo tuir deit bainhira Maromak bolu nia i haruka nia baa iha rai nebee Maromak promete atu foo ba nia. Abraão baa deit, maski nia la hatene atu baa loos nebee.*

⁹ Too tiha rai nebee Maromak promete atu foo ba nia nee, nia fiar nafatin. Nee mak nia prontu moris hanesan ema lao rai hodi hela iha tenda okos deit. Maromak nia promesa nebee Abraão simu nee tuun mos ba nia oan Isac ho nia bei-oan Jacó, i sira mos moris hanesan ema lao rai nafatin.*

¹⁰ Abraão hein ho pasiensia tanba nia

laran metin katak, aban-bainrua nia sei hela iha sidade ida nebee hamriik metin, sidade nee Maromak mak harii tuir Nia hakarak rasik.

¹¹ Tanba Abraão fiar ba Maromak mak nia kaben Sara bele hetan oan, maski sira nain rua ferik-katuas liu ona, i desde uluk kedas Sara la bele hetan oan. Maibee too ikus sira hetan duni oan tanba Abraão fiar katak Maromak sei halo tuir Nia promesa.*

¹² Iha momentu nebaa Abraão nee katuas liu ona, maibee ikus mai nia jersaun barak teb-tebes hanesan fitun iha lalehan ho rai henek iha tasi ibun, ema sura la bele.*

¹³ Ema sira nee hotu fiar nafatin ba Maromak too mate. Iha sira nia moris sira seidak simu buat nebee mak Maromak promete ona ba sira. Maski nunee sira hein nafatin ho laran haksolok, hanesan ema nebee haree ona buat sira nee husi dook. Sira dehan katak, sira hanesan ema rai liur ka ema lao rai deit iha mundu.*

¹⁴ Ema nebee koalia nunee hatudu katak sira buka nafatin rai ida hodi sai sira nia rain rasik. ¹⁵ Rai nebee sira husik ona nee, sira la hanoin tan ona. Se karik sira hanoin nafatin rai ida uluk nee, entaun sira bele fila fali baa hela iha nebaa. ¹⁶ Maibee sira nia hakarak mak rai ida nebee diak liu, fatin nee mak iha lalehan. Nee mak bainhira sira dehan, Maromak mak sira nia Nai, nee halo Nia laran haksolok, tanba Nia prepara tiha ona sidade ida ba sira iha lalehan.

¹⁷⁻¹⁸ Tanba Abraão fiar ba Maromak mak bainhira Maromak koko nia hodi haruka nia oho nia oan Isac nudar sakrifisiu ba Maromak, Abraão prontu atu halo tuir.* Isac nee Abraão nia oan mane mesak, i Maromak hatete ona ba nia dehan, "Liu husi Isac mak o sei hetan jersaun nebee Hau promete ona ba o."* Maski nunee Abraão foo nia oan atu sai sakrifisiu ba Maromak, ¹⁹ tanba nia laran metin katak, Maromak bele halo moris fali ema mate. I momentu nebaa, hanesan fali Abraão simu duni nia oan husi mate, tanba Maromak salva tiha nia.

²⁰ Isac fiar ba Maromak. Nee mak bainhira nia katuas ona, nia foo hatene ba nia oan Jacó ho Esaú kona ba bensaun nebee mak sira atu simu aban-bainrua.*

²¹ Jacó fiar ba Maromak. Nee mak bainhira nia besik atu mate, nia harohan ba Maromak para foo bensaun ba nia oan

* **11:3** Jénesis (Kejadian) 1:1; Salmus (Mazmur) 33:6, 9; João 1:3 * **11:4** Jénesis (Kejadian) 4:3-10 * **11:5** Jénesis (Kejadian) 5:21-24 * **11:7** Jénesis (Kejadian) 6:13-22 * **11:8** Jénesis (Kejadian) 12:1-5 * **11:9** Jénesis (Kejadian) 35:27 * **11:11** Jénesis (Kejadian) 18:11-14, 21:2 * **11:12** Jénesis (Kejadian) 15:5, 22:17, 32:12 * **11:13** Jénesis (Kejadian) 23:4; 1 Krónikas (Tawarikh) 29:15; Salmus (Mazmur) 39:13 * **11:17-18** Jénesis (Kejadian) 22:1-14 * **11:17-18** Jénesis (Kejadian) 21:12 * **11:20** Jénesis (Kejadian) 27:27-29,39-40

José nia oan ida-idak. Depois Jacó hakruuk kaer ai tonka hodi adora Maromak.*

²² José fiar ba Maromak. Nee mak bainhira nia atu mate, nia hatete katak, Maromak sei lori povu Israel sai husi rai Ejitu. I nia rai hela lia menon ba sira, para bainhira sira baa, tenki lori ho nia mate ruin.*

²³ Moisés nia inan-aman fiar ba Maromak. Nee mak bainhira nia moris mai, sira subar nia durante fulan tolu, tanba sira haree katak sira nia oan nee oin kapaas loos. Sira la tauk atu kontra liurai Ejitu nia orden nebee dehan, se ema Israel nia oan moris mai mane, tenki oho kedas.*

²⁴ Moisés fiar ba Maromak. Nee mak bainhira nia boot ona, nia lakohi atu ema konsidera nia hanesan liurai Ejitu nia bei-oan, maski liurai nia oan fetu mak hakiak nia desde kiik.* ²⁵ Tuir nia hanoin, diak liu nia terus hamutuk ho Maromak nia povu Israel, duke iha tempu badak nia laran nia moris goza deit buat nebee mak la loos. ²⁶ Iha tempu nebaa ema hatete aat nia tanba nia laran metin ba Kristu, Salvador nebee Maromak atu haruka mai. Maibee Moisés konsidera terus ida nee folin liu fali riku-soin rai Ejitu nian tomak, tanba nia laran metin katak aban-bainrua Maromak foo fali buat nebee diak liu ba nia. ²⁷ Tanba Moisés nia fiar mak nia brani sai husi Ejitu. Maski liurai hirus, nia la tauk. Nia lao ba oin nafatin, tanba nia hanesan fali haree tiha ona Maromak, maski ita ema la bele haree.*

²⁸ Tanba Moisés nia fiar mak nia haruka povu Israel halo festa Paskua. Nia haruka sira hisik bibi nia raan iha sira nia odamatan. Nunee anju nebee Maromak haruka atu oho oan mane boot hotu-hotu iha rai Ejitu, la tama baa oho ema Israel nia oan sira.*

²⁹ Povu Israel fiar ba Maromak. Nee mak sira lao hakur Tasi Mean hanesan fali sira lao iha rai maran. Tropas Ejitu sira koko atu duni tuir, maibee sira mout mate hotu iha tasi laran.*

³⁰ Tanba povu Israel nia fiar mak sira lao haleu sidade Jerikó too loron hitu. Depois sidade nee nia moru mos rahun hotu.*

³¹ Rahab, fetu luroon iha sidade Jerikó, fiar ba Maromak. Nee mak bainhira Israel nia espiaun sira too iha Jerikó, nia simu ho

diak. Too ikus Maromak halo mate hotu ema Jerikó sira nebee lakohi rona ba Nia, maibee Nia salva Rahab tanba nia fiar.*

³² Hau sei bele koaliala naruk tan kona ba ema seluk nebee fiar ba Maromak. Maibee tempu la too atu konta hotu kona ba Gideão, Barak, Sansão, Jefté, David, Samuel ho Maromak nia profeta sira seluk.* ³³ Sira hotu fiar ba Maromak. Nee mak sira balu manaan nasaun seluk, balu ukun nasaun ho lo-loos, i balu simu buat nebee mak Maromak promete atu foo ba sira. Balu taka liaun nia ibun,* ³⁴ balu hamate ahi lakan boot, i balu konsege halai sai husi ema nebee mak atu oho sira ho surik. Balu la iha forsa maibee Maromak foo forsa ba sira. Balu sai funu nain makaas too sira duni sai tropas inimigu nebee tama husi rai liur.* ³⁵ Senhora balu nia maluk mate tiha ona, Maibee Maromak halo moris fila fali.

Iha mos balu, ema halo terus too mate tanba sira fiar ba Maromak. Sira lakohi nega Maromak para ema hasai sira husi terus nee, tanba sira laran metin katak, bainhira sira mate, sira sei simu fali moris ida nebee diak liu.* ³⁶ Balu ema tarata i baku ho sikoti. Balu ema kesi ho korenti hodi hatama ba kadeia laran.* ³⁷ Balu ema tuda ho fatuk too mate, balu ema kadoo fahe ba rua, balu ema oho hodi surik. Balu lao lemo rai hatais bibi nia kulit, sira moris kiak rabat rai, ema halo sira terus ho susar.* ³⁸ Sira lao lemo-lemo iha rai fuik maran i sae-tuun foho hodi hela deit iha fatuk kuak ho rai kuak. Ema fiar makaas hanesan nee, mundu nee la serve ba sira atu hela.

³⁹ Maromak gaba ema sira nee hotu tanba sira nia fiar ba Nia. Maski nunee too sira mate mos, sira seidak simu hotu buat nebee mak Maromak promete ona atu foo. ⁴⁰ Nee tanba Maromak desidi itu halo buat nebee diak liu tan. Nia hakarak para sira tenki hein ita nebee moris agora mak foin bele simu hotu.

12

Hakaas aan tuir Nai Jesus nia ezemplu

¹ Entaun, oinsaa ho ita agora? Ita hanesan ema nebee halai taru. Ita nia bei-ala sira barak teb-tebes sai ona sasin kona ba fiar, i agora sira haleu hela ita

* **11:21** Jénesis (Kejadian) 47:31—48:20 * **11:22** Jénesis (Kejadian) 50:24-25; Ézodu (Keluaran) 13:19 * **11:23** Ézodu (Keluaran) 2:2, 1:22 * **11:24** Ézodu (Keluaran) 2:10-12 * **11:27** Ézodu (Keluaran) 2:15 * **11:28** Ézodu (Keluaran) 12:21-30 * **11:29** Ézodu (Keluaran) 14:21-31 * **11:30** Josué 6:12-21 * **11:31** Josué 6:22-25, 2:1-21 * **11:32** Juis sira (Hakim) 6:11—8:32, 4:6—5:31, 13:2—16:31, 11:1—12:7; 1 Samuel 16:1—1 Liurai sira (Reis, Raja-raja) 2:11; 1 Samuel 1:1—25:1 * **11:33** Daniel 6:1-27 * **11:34** Daniel 3:1-30 * **11:35** 1 Liurai sira (Reis, Raja-raja) 17:17-24; 2 Liurai sira (Reis, Raja-raja) 4:25-37 * **11:36** 1 Liurai sira (Reis, Raja-raja) 22:26-27; 2 Krónikas (Tawarikh) 18:25-26; Jeremias 20:2, 37:15, 38:6 * **11:37** 2 Krónikas (Tawarikh) 24:21

hodi asisti. Tanba nee, mai ita soe tiha buat todan saida deit mak halo ita halai la bele, liu-liu ita nia sala nebee kesi metin ita. Mai ita hakaas aan halai nafatin too rohan tuir dalan nebee Maromak hatudu ona ba ita. ² Ita tenki hateke deit ba Jesus, tanba ita nia fiar mai husi Nia, i Nia mak halo ita nia fiar sai metin too rohan. Bainhira Jesus terus iha krus, Nia aguenta ho pasiensa i la interese katak mate iha krus nee moe boot ida, tanba Nia hatene katak, Maromak sei halo Nia laran haksolok. I sai nunee duni. Agora Jesus tuir hela iha Maromak nia sorin loos hodi ukun hamutuk. ³ Hanoin di-diak, oinsaa Jesus aguenta bainhira ema aat sira kontra makaas Nia. Hanoin nafatin Nia ezemplu nee, para imi la bele lakon esperansa too sai baruk tiha.

Nai Maromak hanorin ita hanesan aman ida hanorin nia oan

⁴ Imi luta ona hasoru buat aat, maibee seidauk luta too imi nia raan fakar. ⁵ Keta halo be imi haluha ona Maromak nia liafuan domin nebee bolu imi nee Nia oan. Nia dehan nunee:

“Hau nia oan, bainhira Nai Maromak koriji o,

la bele hanoin katak buat nee la iha folin ba o.

La bele lakon esperansa

bainhira Nia hasee makaas o.

⁶ Tanba Nai Maromak koriji ema nebee mak Nia hadomi,

i kastigu ema nebee mak Nia konsid-
era hanesan Nia oan.”[✧]

⁷ Nunee, bainhira imi hetan terus ho susar, aguenta ho pasiensa ba. Tanba terus nee hatudu katak Maromak hanorin imi hanesan aman ida hanorin nia oan. Aman sira hotu-hotu koriji sira nia oan. ⁸ Se Maromak la koriji imi, nee dehan katak imi laos Maromak nia oan, tanba Nia koriji Nia oan sira hotu.

⁹ Ita nia aman sira iha mundu koriji ita, i ita respeita sira. Saa tan ita nia Aman iha lalehan! Ita tenki hakruuk ba Nia para ita bele hetan moris rohan-laek. ¹⁰ Ita nia aman sira iha mundu nee koriji ita iha tempu badak, tuir sira nia matenek deit. Maibee Maromak koriji ita para tulun ita, atu ita bele moris ho laran moos hanesan Nia. ¹¹ Bainhira Maromak koriji ita ka ema ruma koriji ita, ita senti tristi, laos kontenti. Maibee se ita aprende ona husi buat sira nee, too ikus halo ita moris loos ho laran hakmatek.

¹² Nee duni, halo forti imi nia liman nebee mak fraku, i hametin imi nia ain tuur para la bele nakdedar. ¹³ Lao nafatin tuir dalan loos para imi nia belun sira nebee ain aat bele hetan kura i sira nia kondisaun la bele sai todan liu tan.”[✧]

La bele fila kotuk ba Nai Maromak

¹⁴ Hakaas aan para moris dame ho ema hotu-hotu. I buka atu moris ho laran moos, tanba so ema nebee moris ho laran moos mak aban-bainrua bele haree Nai Maromak. ¹⁵ Foo korajen ba malu nafatin para ema ida husi imi nia leet la bele dada aan husi Maromak nia laran diak. Kuidadu para imi ida la bele sai hanesan ai abut ida nebee moruk hodi estraga ema nia moris too halo sira lao sala dalan.”[✧]

¹⁶ Kuidadu para ema ida la bele halo sala seksual, ka moris la interese Maromak, hanesan Esaú. Uluk Esaú nee faan tiha nia direitu nudar oan mane boot para hetan deit hakaan bikan ida.”[✧] ¹⁷ Imi hatene katak, too ikus Esaú hakarak atu simu bensaun nee husi nia aman, maibee la bele ona. Maski nia husu ho tanis mos, nia la bele hetan fali buat nebee uluk nia soe ona nee.”[✧]

¹⁸ Imi mai ona iha Maromak nia prezensa, maibee laos ona hanesan uluk bainhira Maromak hatuun nia promesa ba povu Israel iha foho Sinai. Sira baa iha foho ida nebee ema bele haree ho matan. Iha foho Sinai nee nia tutun, ahi lakan boot ho anin boot, i nakukun falun metin foho nee. ¹⁹ Iha momentu nebaa sira rona korneta lian. Sira mos rona Maromak nia lian makaas teb-tebes, too sira husu ho tauk para la bele rona tan Maromak nia lian nee.”[✧] ²⁰ Tanba sira la aguenta ho orden nebee haruka sira dehan, “Ema ka animal nebee deit mak lao sama foho nee, tenki tuda mate.”[✧] ²¹ Buat nebee povu Israel haree nee, halo sira tauk teb-tebes too Moisés mos dehan, “Hau tauk ho nakdedar.”[✧]

²² Maibee agora imi mai iha Maromak nia prezensa iha Jerusalém lalehan nian, iha foho Siaun, iha Maromak Moris nia sidade. Iha nebaa anju token ba token halibur malu ho haksolok. ²³ Iha mos Maromak nia oan sira primeiru halibur hamutuk. Sira hotu nia naran hakerek ona iha lalehan. Imi mai ona iha Maromak. Nia mak Juis nebee sei tesi ema hotu-hotu nia lia. Imi mai iha matebian sira nebee mak uluk moris tuir dalan loos. Agora Maromak halo sira sai moos liu ona, sala

✧ **12:6** Jó (Ayub) 5:17; Provérbiu (Amsal) 3:11-12 ✧ **12:13** Isaias 35:3; Provérbiu (Amsal) 4:26 ✧ **12:15** Deuteronomíu (Ulangan) 29:18 ✧ **12:16** Jénesis (Kejadian) 25:29-34 ✧ **12:17** Jénesis (Kejadian) 27:30-40 ✧ **12:19** Ézodu (Keluaran) 19:16-22, 20:18-21; Deuteronomíu (Ulangan) 4:11-12, 5:22-27 ✧ **12:20** Ézodu (Keluaran) 19:12-13 ✧ **12:21** Deuteronomíu (Ulangan) 9:19

uitoan mos la iha. ²⁴ Imi mai ona iha Jesus. Nia mak lori Maromak nia promesa foun mai ita ema, i Nia raan fakar too mate hodi salva ita. Nia raan nee diak liu Abel nian, tanba Abel nia raan nee husu atu Maromak foo kastigu.*

²⁵ Tanba nee, bainhira Maromak koalia ba imi, see tilun di-diak hodi rona. Uluk Moisés hatoo Maromak nia liafuan iha mundu nee, maibee ita nia bei-ala sira lakohi rona. Nee mak Maromak kastigu sira, too sira halai la biban. Saa tan ita, se ita lakohi rona Maromak koalia mai ita husi lalehan.* ²⁶ Iha Moisés nia tempu, Maromak nia lian makaas teb-tebes, halo rai nakdoko. Maibee agora Nia promete dehan, “Hau sei halo rai nakdoko dala ida tan. Laos deit rai, maibee lalehan mos sei nakdoko hotu.”* ²⁷ Liafuan “dala ida tan” hatudu katak, too ikus buat hotu-hotu nebee Maromak halo sei nakdoko too lakon tiha hotu. So buat nebee metin too tinan ba tinan mak sei hela.

²⁸ Nee duni mai ita agrades ba Maromak, tanba Nia simu ita sai Nia reinu, i Nia ukun la nakdoko. Mai ita adora Nia ho respeitu ho tauk tuir Nia hakarak. ²⁹ Tanba ita nia Maromak hanesan ahi lakan boot nebee haan mutuk too mohu.*

13

Moris halo haksolok Nai Maromak

¹ Hadomi nafatin imi nia maluk sarani hanesan maun-alin. ² Keta haluha simu ema oin foun iha imi nia uma. Tanba ema balu simu tiha bainaka oin foun, sira hanoin dehan ema baibain, afinal bainaka nebee sira simu nee anju.* ³ Tau matan ba ema dadur sira, hanesan fali imi iha kadeia hamutuk ho sira. I hanoin ema nebee terus tanba ema halo aat sira, hanesan imi rasik mak hetan terus nee.

⁴ Ema hotu-hotu tenki respeita kaza-mentu. Feen-laen tenki foo laran ba malu. Tanba see mak halo relasaan seksual ho ema nebee laos nia feen ka laen ka halo sala seksual sel-seluk, Maromak sei kastigu nia.

⁵ La bele matan naklosu ba osan, maibee tenki kontenti ho buat nebee mak imi iha. Tanba Maromak dehan nunee:

“Hau nunka atu haluha imi,
Hau nunka atu husik imi mesak.”*

⁶ Tanba nee, ita laran metin hodi dehan,
“Nai Maromak sempre tulun hau.

Nunee hau la tauk ida.

See mak bele halo aat hau?”*

⁷ La bele haluha imi nia lider sira nebee uluk foo sai Maromak nia liafuan ba imi. Hanoin buat diak nebee mak sira halo iha sira nia moris loro-loron, i halo tuir sira nia fiar. ⁸ Tanba Jesus Kristu nunka muda. Nia nafatin deit, hori uluk too ohin loron too tinan ba tinan.

⁹ Nunee se ema hanorin buat falsu oi-oin deit, keta halo tuir hodi sees fali husi dalan loos. Atu hametin imi nia laran, tenki depende ba Maromak nia laran diak. La bele depende fali ba regra kona ba haan-hemu, tanba regra sira nee la ajuda ita.

¹⁰ Ita iha meza sakrifisiu ida nebee diak liu. Nai lulik Judeu nebee serbi iha tenda orasaun la iha direitu atu haan iha meza nee. ¹¹ Tuir regra uluk, nai lulik boot tin-tinan oho animal i lori nia raan baa ofere se iha Fatin nebee Lulik Liu, atu Maromak hamoos povu nia sala. Depois animal nee nia isin lori sai husi povu nia hela fatin hodi sunu mutuk iha liur.* ¹² Nunee mos ho Jesus. Nia terus too mate laos iha sidade laran, maibee iha liur, para Nia hamoos povu nia sala hodi Nia raan. ¹³ Nee duni mai ita baa hamutuk ho Jesus iha liur nebaa. La bele moe atu husik regra Judeu nian, maski ema hatete aat ita hanesan mos sira hatete aat Nia. ¹⁴ Tanba iha mundu nee, la iha sidade ida nebee permanente ba ita atu hela. Maibee ita hein atu aban-bainrua bele hela iha sidade ida nebee permanente.

¹⁵ Nunee mai ita hahii beibeik Maromak liu husi Jesus. Ida nee sai hanesan ita nia sakrifisiu ba Maromak, tanba ita foo sai katak Maromak mak ita nia Nai. ¹⁶ La bele haluha halo buat diak ba ema seluk, i se sira prezisa buat ruma, ajuda sira. Tanba hahalok nee mos hanesan sakrifisiu nebee ita foo ba Maromak hodi halo haksolok Nia laran.

¹⁷ Imi tenki rona imi nia lider igreja hodi halo tuir buat nebee sira haruka. Tanba sira tau matan ba imi loron-kalan, i aban-bainrua sira tenki hataan ba Maromak kona ba sira nia servisu nee. Se imi rona sira mak sira sei servisu ho laran haksolok. Se lae, sira nia laran tristi, i nee la diak ba imi.

¹⁸ Halo orasaun mai ami nafatin. Ami laran metin katak ami nia laran moos, i ami sempre hakarak atu halo buat nebee mak loos. ¹⁹ Hau husu liu-liu atu imi harohan para hau bele fila lalais ba imi.

Orasaun ho kumprimentus

* 12:24 Jénesis (Kejadian) 4:10 * 12:25 Ézodu (Keluaran) 20:22 * 12:26 Ajeu (Hagai) 2:6 * 12:29 Deuteronomíu (Ulangan) 4:24 * 13:2 Jénesis (Kejadian) 18:1-8, 19:1-3 * 13:5 Deuteronomíu (Ulangan) 31:6, 8; Josué 1:5 * 13:6 Salmus (Mazmur) 118:6 * 13:11 Levítiku (Imamat) 16:27

²⁰ Maromak Dame Nain mak halo moris fali ita nia Nai Jesus husi mate. Liu husi Jesus nia mate, Maromak halo metin Nia promesa ho ita ema, i Nia promesa nee vale nafatin too tinan ba tinan. Nunee Jesus sai ona Bibi Atan diak liu hodi tau matan ba Nia bibi sira. Nee duni hau harohan ²¹ atu Maromak foo saida deit mak imi presiza atu imi bele halo tuir Nia hakarak. Hau mos harohan atu Nia servisu iha ita hotu liu husi Jesus Kristu nia tulun, atu nunee ita bele moris halo haksolok Nia laran. Mai ita hahii adora Nia too tinan ba tinan nafatin. Amen.

²² Maun-alin sira, hau hakerek surat ida nee para hametin imi nia laran. Surat nee la naruk ida, nunee hau husu atu imi rona ho pasiensia.

²³ Hau hakarak foo hatene ba imi katak ita nia maluk Timóteo sai tiha ona husi komarka. Se nia too mai iha tempu badak, entaun hau sei lori nia baa vizita imi.

²⁴ Hatoo hau nia kumprimentus ba imi nia lider sira hotu, ho mos ba Maromak nia povu hotu-hotu. Maluk sira husi Itália mos foo kumprimentus ba imi.

²⁵ Hau harohan ba Maromak atu hatudu Nia laran diak ba imi hotu.

Surat husi Tiago

Tiago hahuu nia surat

¹ Surat nee husi hau, Tiago.* Hau Maromak nia atan ho Nai Jesus Kristu nia atan.

Hau hakerek surat nee ba maluk Judeu sira nebee namkari hela iha nasaun sel-seluk. Kumprimentus ba imi hotu.

Hamriik metin iha tentasaun laran

² Maun-alin sira, bainhira imi hasoru tentasaun oi-oin, haksolok deit ba. ³ Tanba imi hatene katak, se ita liu tentasaun nebee koko ita nia fiar mak ita aprende atu aguenta nafatin. ⁴ Imi tenki aguenta nafatin too imi sai ema nebee moris loos, kompletu, i la falta buat ida.

⁵ Maibee se iha imi ruma falta matenek hodi hatene Maromak nia hakarak, entaun husu ba Maromak mak Nia sei foo. Tanba Nia foo ba ema hotu-hotu ho laran luak, i Nia la litik ita bainhira ita husu. ⁶ Maibee bainhira imi husu, imi tenki husu ho laran metin, la bele laran ru-rua. Tanba see mak laran ru-rua, nia hanesan laloran nebee baku ba-mai iha anin boot. ⁷ Ema hanesan nee lalika mehi atu simu buat ruma husi Nai Maromak. ⁸ Ema nee ohin hanoin ida, aban hanoin seluk fali. Saida mak nia halo, nia namlele hela deit.

Ema kiak ho ema riku

⁹ Ema sarani nebee kiak, tenki haksolok, tanba Maromak hasae tiha nia ba iha fatin aas. ¹⁰ I ema sarani nebee riku, tenki haksolok bainhira Maromak hatuun nia. Tanba ema riku sei la dura, hanesan ai funan fuik nebee la kleur namlaik ona. ¹¹ Ai funan bele kapaas, maibee bainhira loro matan sae, nia manas halo ai nee namlaik tiha i nia funan monu, nunee nia furak lakon tiha. Ema riku mos sei sai hanesan nee. Iha tempu nebee nia sei fadigadu hela ho nia negosiu, nia namlaik monu tiha.*

Tentasaun nunka mai husi Nai Maromak

¹² Maromak foo bensaun ba ema nebee aguenta ho pasiensa kuanu hasoru tentasaun oi-oin nebee koko nia fiar. Bainhira nia manaan, Maromak sei foo premiu ba nia. Premiu nee mak moris nebee Maromak promete ona atu foo ba ema nebee hadomi Nia.

¹³ Se iha buat ruma mak dada imi atu halo sala, imi la bele dehan, "Ida nee mai

husi Maromak." Tanba la iha buat ida mak bele dada Maromak atu halo sala, i Maromak mos nunka dada ema ida atu monu ba sala. ¹⁴ Maibee hakarak aat nebee iha ita nia laran mak provoka ita hodi rasta ita monu ba lasu. ¹⁵ Se ita halo tuir hakarak aat nebee mak iha ita nia laran nee, ita halo sala. I se sala nee buras iha ita nia aan, too ikus sala nee lori ita ba mate.

¹⁶ Maun-alin doben sira, bainhira ema bosok imi kona ba buat sira nee, keta fiar! ¹⁷ Prezenti diak ho furak hotu-hotu nebee ita simu, mai husi Aman Maromak. Nia mak halo loro matan, fulan ho fitun sira. Buat sira nee muda bei-beik, maibee Maromak nunka muda. ¹⁸ Maromak desidi atu foo moris mai ita liu husi Nia liafuan, Nia liafuan nee loos. Nunee, husi buat hotu-hotu nebee Nia halo iha lalehan ho rai, Nia konsidera liu ita, hanesan batar fulin diak nian nebee toos nain taa uluk hodi oferese ba Maromak.

Rona Nai Maromak nia liafuan hodi halo tuir

¹⁹ Maun-alin doben sira, hanoin di-diak! Imi tenki prontu hodi rona, keta ansi koalia, i keta hirus lalais. ²⁰ Tanba ita ema nia hirus la lori ita atu moris loos tuir Maromak nia hakarak. ²¹ Nee duni imi tenki soe tiha imi nia hahalok foer ho hahalok aat sira hotu. Haraik aan hodi simu liafuan nebee Maromak kuda iha imi nia laran, liafuan nee mak bele salva imi.

²² Maromak nia liafuan nee, imi tenki halo tuir, la bele rona deit! Se lae, imi bosok imi nia aan rasik. ²³ Kuandu ema rona ona liafuan nee, maibee la halo tuir, nee hanesan nia fihir nia aan iha lalenok. ²⁴ Haree hotu tiha, nia fila kotuk haluha kedas nia oin halo nusaa. ²⁵ Maromak nia lei nee diak teb-tebes i bele foo liberdade mai ita. Nunee imi tenki foo atensaun di-diak ba lei nee. Keta haluha fali buat nebee imi rona tiha ona, maibee hanoin bei-beik hodi halo tuir. Se imi halo hanesan nee, imi hetan bensaun husi Maromak iha buat hotu-hotu nebee imi halo.

²⁶ Se ema ruma hanoin nia badinas tuir relijiaun, maibee la sukut di-diak nia ibun, nia bosok nia aan rasik. Relijiaun hanesan nee saugati deit. ²⁷ Relijiaun nebee ita nia Aman Maromak konsidera loos ho moos mak nee: Ita tenki tau matan ba oan kiak sira ho feto faluk sira nebee iha susar nia laran, i tenki kuidadu ita nia aan atu la bele tuir hahalok aat mundu nian.

* 1:1 Mateus 13:55; Marcos 6:3; Apostolu sira nia Istoría 15:13; Galásia 1:19 * 1:11 Isaias 40:6-7

2

La bele fhir ema

¹ Maun-alin sira, ita nia Nai Jesus Kristu nee Kbiit Nain. Nudar ema nebee fiar ba Nia, imi la bele fhir ema. ² Ezemplu, iha ema nain rua baa tuir imi nia enkontru. Ida riku hatais ropa folin karun ho kadeli osan mean iha nia liman, ida kiak hatais hena bosan nebee naklees. ³ I imi simu kedas ema riku nee ho respeitu hodi dehan, "Senhor, favor mai tuur iha oin." Maibee ba ida kiak nee, imi dehan, "O hamriik iha kotuk nebaa", se lae, "Tuur deit iha rai." ⁴ Se imi halo nunee, imi foti imi nia aan hanesan fali juis nebee laran aat hodi konsidera imi nia maluk sarani balu liu fali sira seluk.

⁵ Maun-alin doben sira, rona mai. Maromak hili ona ema kiak iha mundu nee atu riku iha fiar hodi tama iha Nia reinu, hanesan Nia promete tiha ona ba ema nebee hadomi Nia. ⁶ Maibee imi hatuun fali ema kiak. Afinal imi hatene katak ema riku mak hanehan imi hodi obriga imi baa hataan iha tribunal. ⁷ Sira mak hatete aat ita nia Nai nia naran nebee boot teb-tebes.

⁸ Iha Livru Sagradu ita nia Liurai foo ukun fuan ida nebee dehan, "O tenki hadomi o nia maluk hanesan o hadomi o nia aan rasik." Se imi halo tuir ukun fuan nee, imi halo buat nebee loos.* ⁹ Maibee se imi haree ema balu diak i la konsidera ema seluk, imi halo sala, i hatudu katak imi ema nebee kontra Maromak nia ukun fuan. ¹⁰ Se ema ruma halo tuir ukun fuan tomak maibee nia kontra fali ukun fuan ida deit mos, nia kontra tiha ona ukun fuan hotu kedas. ¹¹ Ezemplu, Maromak foo ona ukun fuan ida nunee: "La bele halo sala ho ema nia feen ka laen." Nia mos foo ukun fuan seluk dehan, "La bele oho ema." Nunee, se imi la halo sala ho ema nia kaben, maibee imi oho ema, imi sai ona ema nebee kontra Maromak nia ukun fuan tomak.*

¹² Aban-bainrua Maromak sei foo justisa tuir ukun fuan nebee mak halo ita sai livre. Nee duni, imi nia liafuan ho imi nia hahalok tenki haan malu ho ukun fuan nee. ¹³ Tanba ema nebee mak la hatudu laran luak ba nia maluk sira, aban-bainrua Maromak tesi ema hotu nia lia, Nia mos la hatudu laran luak ba ema nee. Maibee see mak hatudu laran luak ba nia maluk, Maromak mos hatudu laran luak ba nia.

Fiar ba Nai Jesus maibee la hatudu hahalok diak, la iha folin

* 2:8 Levítiku (Imamat) 19:18 * 2:11 Ézodu (Keluaran) 20:13, 14; Deuteronomiu (Ulangan) 5:17, 18 * 2:21 Jénesis (Kejadian) 22:1-14 * 2:23 Jénesis (Kejadian) 15:6; 2 Krónikas (Tawarikh) 20:7; Isaias 41:8 * 2:25 Josué 2:1-21

¹⁴ Maun-alin sira, se ema ruma dehan nia fiar ba Jesus Kristu maibee nia hahalok diak la iha, fiar hanesan nee iha folin saida? Fiar nee bele salva nia ka lae? La bele! ¹⁵ Hanoin took, se karik iha maluk sarani ruma prezisa hena ka hahaan, ¹⁶ maibee imi la foo, i imi dehan deit, "Fila ho laran hakmatek. Hatais faru manas ba, i haan halo bosu ba!" Liafuan nee la iha folin buat ida. ¹⁷ Nunee mos ita nia fiar, se ita la hatudu liu husi hahalok, fiar nee buat maten ida.

¹⁸ Karik ema ruma dehan, "Iha ema balu fiar deit, i balu hatudu hahalok diak." Hau hataan, "Se o la hatudu hahalok diak, oinsaa mak hau bele haree katak o fiar ba Kristu? Maibee o bele haree katak hau fiar, liu husi hau nia hahalok." ¹⁹ O fiar Maromak mesak ida deit, la iha tan seluk. Nee loos! Maibee diabu sira mos fiar nunee, nee mak diabu sira nee nakdedar ho tauk.

²⁰ Beik-teen! Imi hakarak hau esplika saida tan para imi bele kompiende katak, fiar ba Maromak maibee la hatudu liu husi hahalok, saugati deit? ²¹ Hanoin took ita nia bei-ala Abraão. Nia halo tuir Maromak nia orden hodi tau nia oan Isac ba iha meza sakrifisiu atu ofereba ba Maromak. Tanba nee mak Maromak simu Abraão hodi konsidera nia ema ida nebee moris loos.* ²² Nunee ita haree katak Abraão nia fiar ho nia hahalok lao hamutuk. Nia hahalok halo nia fiar sai kompletu. ²³ Nee tuir lo-loos buat nebee hakerek iha Livru Sagradu dehan, "Abraão fiar ba Maromak, nee mak Maromak hamoos nia sala hodi simu nia." I Maromak bolu nia dehan, "belun."* ²⁴ Agora imi hatene ona katak, ita fiar deit la too, ita tenki hatudu hahalok diak foin Maromak simu ita.

²⁵ Haree ezemplu ida tan husi Rahab, feto luroon ida. Bainhira espiaun Israel sira baa iha Rahab nia rain, nia subar sira iha uma, depois haruka sira halai sai liu husi dalan seluk, para ema la bele oho. Tanba Rahab nia hahalok diak nee mak Maromak simu nia hodi konsidera nia ema ida nebee moris loos.*

²⁶ Isin lolon nebee la iha iis, mate. Nunee mos fiar nebee la hatudu ho hahalok diak, nee hanesan buat maten ida.

3

Kuidadu di-diak o nia ibun

¹ Maun-alin sira, diak liu imi balu deit mak sai mestri hodi hanorin sarani sira, la bele barak. Tanba imi hatene katak, ita

nebee hanorin sarani sira, Maromak sei foo justisa todan liu ba ita duke ba ema seluk. ² Ita hotu halo sala oi-oin. Se iha ema ruma nebee nunka koalia sala karik, ema nee moris loos i nia konsege domina nia aan tomak. ³ Ita bele foti ezemplu husi kuda. Ita kesi tali iha kuda niaibun para ita bele domina kuda nee. Nunee kuda lao ba-mai tuir ita nia hakarak. ⁴ Ezemplu ida tan mak roo. Maski roo boot, i anin nebee dudu roo nee mos makaas, maibee kapitaun roo bele dulas kamudi kiikoan hodi halo roo boot nee fila ba fila mai tuir nia hakarak. ⁵ Nunee mos ita niaibun.* Maski ita niaibun nee parte kiikoan iha ita nia isin lolon, maibee ita uza hodi foti aan kona ba buat boot. Hanoin took. Ahi kiikoan ida bele sunu mutuk ai laran boot ida. ⁶ Ita niaibun mos hanesan ahi. Iha ita nia isin lolon nee, ita niaibun nakonu ho buat aat nebee estraga ita nia aan tomak. Nee hanesan ita niaibun lori ahi infernu nian hodi sunu ita nia moris tomak.

⁷ Ita ema bele hamaus animal fuik oi-oin, manu fuik, animal nebee dolar iha rai, ho ikan iha tasi. Animal sira nee hotu ita domina tiha ona para halo tuir ita nia hakarak. ⁸ Maibee la iha ema ida mak bele domina niaibun para halo tuir nia hakarak. Tanba ita niaibun fuik ho aat, nakonu ho veneno nebee halo mate ema.

⁹ Ita uza ita niaibun hodi hahii Nai Maromak ita nia Aman. Ita mos uza ita niaibun nee hodi foo malisan ba ema seluk, afinal ema nee mos Maromak halo hanesan Nia Aan. ¹⁰ Nunee ita uza ita niaibun hodi hahii Maromak ho mos foo malisan ba ema seluk. Maun-alin sira, la bele nunee! ¹¹ Bee moos ho bee meer la bele sai husi bee matan ida deit. ¹² Maun-alin sira, ai figeira bele foo fuan oliveira ka? Ai uvas bele foo fuan figeira ka? La iha. Nunee mos bee matan ida nebee meer la bele foo fali bee moos.

Matenek lo-loos mai husi Nai Maromak

¹³ Iha ema ruma husi imi matenek hodi kompriende Maromak nia dalan ka? Se nunee nia tenki moris loos i halo buat diak ho haraik aan hodi hatudu katak matenek nee mai husi Maromak. ¹⁴ Maibee se o laran moras hela deit ema seluk i hakarak manaan mesak deit, entaun la bele bosok ema hodi gaba aan dehan o nee ema matenek. ¹⁵ Matenek hanesan nee laos mai husi lalehan maibee mai husi mundu. Matenek nee laos tuir Maromak nia Espiritu, maibee tuir fali diabu. ¹⁶ Se o laran moras hela deit ema seluk i hakarak

manaan mesak deit, o sei halo rungu-ranga ho hahalok aat oi-oin deit.

¹⁷ Maibee matenek nebee mai husi Maromak mak nee: Primeiru tenki moos, depois halo ita gosta dame, konsidera ema seluk, rona ema seluk, laran luak, gosta ajuda ema, la haree ba ema boot ka kiik, i halo ho laran. ¹⁸ Bainhira dame nain sira lori dame, too ikus ema mos halo buat diak ba malu, hanesan mos toos nain kuda fini, too nia tempu nia hetan rezultadu barak.

4

Hakruuk ba Nai Maromak

¹ Tanba saida mak imi istori malu beibeik, too baku malu? Tanba imi kaan buat oi-oin deit, halo imi nia laran la hakmatek. ² Imi kaan atu hetan buat ruma, maibee la hetan, nunee imi atu oho malu tan. Imi hakarak teb-tebes atu hetan sasaan hanesan imi nia maluk nian, maibee imi la hetan, nunee imi istori malu i baku malu. Imi la hetan tanba imi la husu ba Maromak. ³ Imi husu ba Maromak mos, imi la hetan nafatin, tanba imi husu ho objetivu nebee la loos. Imi hakarak hetan para imi goza deit.

⁴ Imi nia laran la foo ba Maromak, hanesan feen nebee gosta fali mane seluk. Imi hatene katak see mak hadomi liu buat mundu nian, nia kontra Maromak. See mak hakarak halo belun ho buat aat iha mundu nee, nia sai Maromak nia inimigu. ⁵ Iha Livru Sagradu hatete, "Maromak tau tiha ona Nia Espiritu iha ita nia laran. Nia Espiritu nee hakarak atu ita foo laran ba Maromak mesak deit, se lae Nia lakohi simu." Keta hanoin katak liafuan nee mamuk. ⁶ Maski nunee Maromak hatudu liu tan Nia laran diak ba ita. Nee hanesan hakerek iha Livru Sagradu dehan,

"Maromak kontra ema nebee mak foti aan, maibee Nia hatudu Nia laran diak ba ema nebee mak haraik aan."*

⁷ Nee duni hakruuk ba Maromak. Tuba rai metin hodi hasoru Satanás mak Satanás sei halai sees husi imi. ⁸ Hakbesik aan ba Maromak mak Maromak mos hakbesik Aan ba imi. Imi nebee moris iha sala nia laran, hamoos imi nia aan ba. I imi nebee laran ru-rua, foo imi nia laran tomak ba Maromak. ⁹ Diak liu imi laran tristi hodi tanis halerik tanba imi nia sala. Lalika hamnasa tan, maibee tanis ba! Lalika kontenti tan, maibee tristi ba. ¹⁰ Imi tenki haraik aan iha ita nia Nai nia oin mak Nia sei foti sae imi.

La bele hatete aat ema

* 3:5 Iha versikulu 5-10, Tiago temi "nanaal" hodi hatudu ba ema nia koalia. Iha lian Tetun, ita dehan "ibun". Por ezemplu, ita dehan "ibun boot", laos "nanaal boot". ✧ 3:10 Jénesis (Kejadian) 1:26 ✧ 4:6 Provérbu (Amsal) 3:34

¹¹ Maun-alin sira, la bele hatete aat imi nia maluk sarani. Se o hatete aat o nia maluk hodi foo sala ba nia, entaun o hatete aat Maromak nia lei hodi dehan lei nee la diak. Se o foo sala ba Maromak nia lei nunee, entaun o laos ona ema nebee tuir Nia lei, maibee o foti aan hanesan fali juis nebee desidi lei nee vale ka la vale. ¹² Maromak mak halo lei, i Nia deit mak iha direitu atu tesi ema nia lia. So Nia deit mak bele salva ema ka foo kastigu ba ema. O nee see fali mak o mos foo sala ba o nia maluk?!

La bele gaba aan

¹³ Iha kontratu nain balu dehan, "Ohin ka aban ami sei baa iha sidade ida nee ka sidade ida nebaa. Ami sei hela iha nebaa tinan ida hodi kontratu manaan osan barak." Imi nebee foti aan hanesan nee, rona mai! ¹⁴ Imi la hatene lora aban nee saida mak sei mosu. Ita ema nia moris hanesan abu-abu nebee ema haree lalais deit, depois lakon tiha.* ¹⁵ Tuir loos imi tenki dehan, "Se Nai Maromak hakarak, ami sei moris hodi halo ida nee ka ida nebaa." ¹⁶ Maibee imi gaba aan hodi hanoin katak planu hotu-hotu iha imi nia liman laran. Foti aan hanesan nee sala boot.

¹⁷ Hanoin di-diak! Se ita hatene buat diak nebee ita tenki halo, maibee ita la halo, nee sala ona.

5

Nai Maromak sei kastigu ema riku nebee hanehan ema

¹ Imi ema riku sira, rona mai! Tanis halerik ona ba, tanba terus ho susar atu kona ona imi. ² Imi nia riku-soin nabehn hotu ona. Imi nia hena diak sira mos, barata haan halo kuak tiha ona. ³ Imi nia osan mean ho osan mutin aat tiha ona. Aban-bainrua osan nebee aat ona nee sei sai hanesan sasin hodi hatudu imi nia sala, i sai hanesan ahi hodi haan mutuk tiha imi nia isin. Maski munda atu besik remata ona, maibee imi sei rai nafatin riku-soin barak ba imi nia aan. ⁴ Ema nebee servisu mate aan ba imi iha imi nia toos, imi la selu. Agora sira halerik tanba kole saugati deit, i sira nia halerik too tiha ona iha Nai Maromak Kbiit Nain nia tilun.* ⁵ Iha munda nee imi moris patarata hodi goza tuun-sae. Imi halo bokur imi nia aan hanesan karau nebee ema hakiak halo bokur di-diak para oho. ⁶ Ema nebee la iha

sala, imi hamonu kastigu hodi oho sira, i sira la iha kbiit atu kontra imi.*

Pasiensia iha terus nia laran

⁷ Nee duni maun-alin sira, imi tenki pasiensia hodi hein Nai Jesus fila fali mai husi lalehan. Haree ba toos nain sira, sira pasiensia hodi hein too udan monu rai foin bele kuda fini. Depois hein tan udan atu rega toos para batat foo isin. ⁸ Imi mos tenki pasiensia nunee, i laran metin nafatin, tanba Nai Jesus besik fila ona.

⁹ Maun-alin sira, keta murmura ba malu, se lae Maromak sei kastigu imi. Haree ba, Juis Boot hamriik ona iha odamatan oin!

¹⁰ Maun-alin sira, profeta sira nebee koaliala hodi Nai Maromak nia naran, foo ezemplu diak mai ita atu halo tuir. Maski sira hetan terus oi-oin, maibee sira pasiensia nafatin. ¹¹ Keta haluha ema sira nebee aguenta nafatin iha terus laran, ita rekonhese katak sira nee ema nebee hetan bensaun. Ida mak Jó. Imi hatene oinsaa mak nia aguenta iha susar laran, too ikus Nai Maromak foo bensaun ba nia.* Tanba Nai Maromak laran luak tebetes i sempre hanoin ema nebee terus.

La bele jura

¹² Maun-alin sira, rona di-diak mai. La bele jura! Atu jura temi lalehan, ka jura temi rai ka buat sel-seluk tan mos, la bele. Se buat ruma loos, dehan deit "Loos." Se lae, dehan deit "Lae", para Maromak keta kastigu imi.*

Orasaun nebee iha kbiit

¹³ Se imi sira nee ida hetan terus ho susar, nia tenki harohan ba Maromak. Se imi ida haksolok, nia tenki hananu hahii Maromak. ¹⁴ Se iha ema ruma moras, nia tenki haruka bolu responsavel sarani sira nian atu sira mai harohan ba nia, i kose mina ba nia hodi Nai Jesus nia naran.* ¹⁵ Se sira halo orasaun ho fiar, sira nia orasaun sei halo ema moras nee diak fali. Ita nia Nai sei kura nia, i se ema nee halo sala ruma, Maromak sei hamoos tiha nia sala nee. ¹⁶ Nee duni imi tenki foo sai imi nia sala ba malu i halo orasaun ba malu, atu nunee imi bele hetan kura. Ema nebee moris loos, sira nia orasaun iha forsa tebetes hodi halo buat barak. ¹⁷ Ezemplu ida mak profeta Elias. Nia ema hanesan mos ita, maibee bainhira nia harohan ho laran tomak para udan la bele monu iha rai Israel, udan la mai duni durante tinan tolu ho balu.* ¹⁸ Depois nia harohan atu udan bele tuun fali mak udan tuun husi

* 4:14 Provérbu (Amsal) 27:1 * 5:4 Deuteronomiu (Ulangan) 24:14-15 * 5:6 Mateus 6:19 * 5:11 Jó (Ayub) 1:21-22, 2:10; Salmus (Mazmur) 103:8; Tiago 1:2-3,12 * 5:12 Mateus 5:34-37 * 5:14 Marcos 6:13 * 5:17 1 Liurai sira (Reis, Raja-raja) 17:1, 18:1 * 5:18 1 Liurai sira (Reis, Raja-raja) 18:42-45

lalehan. Nunee ema nia toos foo fali rezultadu diak.[☆]

¹⁹ Maun-alin sira, se imi ida lao sees husi dalan loos, depois ema ruma lori nia fila fali ba Maromak, ²⁰ hanoin di-diak. See mak halo ema sala nain ida fila kotuk ba nia sala, nia salva ona ema nee husi mate tinan ba tinan. I sala barak nebee ema nee halo tiha ona, Maromak sei hamoos.[☆]

[☆] 5:20 Provérbui (Amsal) 10:12; 1 Pedro 4:8

Pedro nia surat primeiru 1 Pedro

Pedro hahuu nia surat

¹⁻² Surat nee husi hau, Pedro, nudar Jesus Kristu nia apostolu.

Hau hakerek surat nee ba imi hotu nebee mak Maromak hili tiha ona. Imi sai ema lao rai, namkari iha fat-fatin iha rai Pontu, Galásia, Kapadósia, Ázia ho mos Bitínia. Hori uluk kedas Aman Maromak hili tiha ona imi atu sai Nia ema para imi moris tuir Jesus Kristu nia hakarak. Jesus hisik Nia raan ba imi hodi hamoos imi nia sala. I Maromak nia Espiritu halo imi sai ema nebee moris loos.

Hau harohan atu Maromak loron ba loron hatudu Nia laran diak ba imi, i foo pas ho hakmatek ida nebee boot teb-tebes ba imi.

Ita laran metin katak Nai Maromak sei foo salvasaun mai ita

³ Mai ita hahii Maromak! Nia mak ita nia Nai Jesus Kristu nia Aman. Maromak hadomi teb-tebes ita, too Nia foo moris foun mai ita. Ita bele simu moris foun nee tanba Nia halo moris fali ona Jesus Kristu husi mate. Nunee agora ita moris ho esperansa ida nebee metin ⁴ hodi hein atu simu riku-soin nebee mak Maromak prepara ona ba ita iha lalehan. Riku-soin nee nunka moho, nunka dodok, i nunka menus. ⁵ Tanba imi fiar ba Maromak, entaun Nia sei kuidadu nafatin imi hodi Nia kbiit too imi simu salvasaun nebee Maromak prepara tiha ona atu hatudu sai bainhira mundu nee remata.

⁶ Tanba nee, imi nia laran haksolok, maski iha imi nia moris agora imi laran susar tanba tenki hasoru tentasaun oin, maibee tentasaun nee la kleur ida. ⁷ Imi hetan tentasaun nee para bele hatudu katak imi fiar metin duni ba Maromak. Imi nia fiar nee bele kompara ho osan mean. Osan mean nee too loron ida sei aat. Maski la dura, maibee ita koko ho ahi. Saa tan imi nia fiar. Imi nia fiar folin aas liu fali osan mean. Nee mak Maromak husik imi hasoru tentasaun para koko imi nia fiar nee. Se imi fiar nafatin, entaun aban-bainrua bainhira Jesus Kristu fila fali mai husi lalehan iha ema hotu-hotu nia oin, Maromak sei gaba imi, respeita imi i foti aas imi nia naran.

⁸ Maski imi nia matan seidauk haree Jesus, maibee imi hadomi Nia. Maski imi seidauk haree Nia mos, imi fiar Nia. Imi

nia laran haksolok liu too imi la hatene atu koalia oinsaa, ⁹ tanba liu husi imi nia fiar nee imi hetan ona salvasaun.

¹⁰ Maromak nia profeta sira uluk foo sai ona katak, Maromak atu hatudu Nia laran diak ba imi. Sira buka tu-tuir para bele hatene diak liu tan, oinsaa mak Maromak atu salva imi. ¹¹ Iha momentu nebaa Kristu nia Espiritu hela iha sira nia laran i foo hatene katak, aban-bainrua Kristu sei hetan terus mak foin Maromak foti aas Nia. Entaun profeta sira buka hatene bainhira loos mak buat sira nee atu akontese i atu akontese oinsaa. ¹² Kristu nia Espiritu foo hatene ba sira katak, buat nebee sira foo sai nee, laos sira mak atu haree, maibee imi mak sei haree. Liafuan Diak nebee profeta sira foo sai nee, ikus mai imi mos rona husi ema seluk. Espiritu Santu husi lalehan mak foo kbiit ba sira para haklaken Nia Liafuan Diak nee ba imi. Afinal anju sira mos hakarak teb-tebes atu hatene buat sira nee.

Ita tenki moris loos

¹³ Tanba nee, matan moris neon nain hodi komprien de-diak buat sira nee hotu. Imi tenki matan moos. Hein ho laran metin nafatin atu Maromak hatudu Nia laran diak ba imi bainhira Jesus Kristu fila fali mai iha ema hotu-hotu nia oin. ¹⁴ Imi tenki rona di-diak Maromak, hanesan labarik ida rona nia inan-aman. La bele halo tuir fali imi nia hakarak aat uluk nian bainhira imi seidauk konhese Maromak. ¹⁵ Nia bolu ona imi atu sai Nia ema, i Nia nee laran moos. Nunee iha imi nia moris tomak, imi mos tenki moris ho laran moos. ¹⁶ Tanba iha Livru Sagradu hakerek nunee: "Imi tenki moris ho laran moos, tanba Hau laran moos."¹⁶

¹⁷ Bainhira imi halo orasaun, imi bolu Maromak imi nia Aman. Ida nebee imi bolu Aman nee sei tesi ema hotu-hotu nia lia tuir ida-idak nia hahalok, Nia la fihir ba ema. Tanba nee, imi tenki hamtauk ho respeita Nia iha imi nia moris nudar ema lao rai iha mundu nee.

¹⁸ Uluk imi moris tuir dalan nebee mak imi nia bei-ala sira hatudu hela ba imi, dalan nee la iha folin. Maibee imi hatene katak Kristu selu kotu ona hodi hasai imi husi imi nia moris ida uluk nee. Nia laos selu imi nia moris nee ho buat ruma nebee too ikus sei moho, hanesan osan mean ka osan mutin. ¹⁹ Maibee Nia selu ho Nia raan rasik. Nia raan nee folin karun teb-tebes! Kristu mate hanesan bibi malae oan nebee ema oho hodi halo sakrifisiu ba Maromak. Nia sai sakrifisiu ida nebee moos loos, sala uitoan mos la iha.

* 1:16 Levítiku (Imamat) 11:44-45, 19:2, 20:7

²⁰ Uluk liu, molok Maromak halo mundu nee, Nia hili tiha ona Kristu atu selu kotu imi. Agora, mundu besik atu remata ona foin Maromak haruka Kristu mai para tulun imi. ²¹ Liu husi Kristu mak imi fiar ba Maromak. Tanba Maromak halo moris fali ona Kristu husi mate hodi foti aas Nia, atu ita fiar ba Nia, i laran metin ba Nia promesa.

²² Imi hamoos ona imi nia aan hodi hatudu imi nia domin lo-loos ba maluk sarani sira, tanba imi moris tuir buat nebee mak loos. Agora hau husu atu imi hadomi malu nafatin ho fuan ho laran, ²³ tanba imi hetan ona moris foun. I moris foun nee, laos mai husi ema nebee la kleur tan sei mate, maibee mai husi Maromak, imi nia Aman nebee moris tinan ba tinan. Moris foun nee imi hetan liu husi Maromak nia liafuan, tanba Nia liafuan nee iha nafatin too tinan ba tinan hodi foo moris ba ita ema. ²⁴ Iha Livru Sagradu dehan nunee:

“Ema hotu-hotu hanesan duut;
sira nia furak hanesan ai funan nebee moris iha rai fuik.

Duut sei namlaik, nia funan sei monu ba rai.

²⁵ Maibee Nai Maromak nia liafuan iha nafatin.”

Nia liafuan nee mak Liafuan Diak nebee ema foo sai tiha ona ba imi.✧

2

Nai Jesus Kristu hanesan fatuk prinsipal

¹ Tanba nee, soe tiha hahalok aat hotu-hotu! La bele bosok, la bele koaliala oin ida hahalok oin seluk, la bele laran moras ba ema, i la bele hatete aat ema seluk.

² Hanesan bebee ida nebee foin moris hamrook atu susu, nunee mos imi tenki hamrook ba Maromak nia liafuan. Tanba Nia liafuan hanesan susu been diak nian ba imi nia klamar, halo imi laron ba laron buras ba beibeik, too imi hetan salvasaun. ³ Tanba imi senti ona Ita nia Nai nia laran diak.✧

⁴ Jesus Kristu hanesan fatuk isin nebee moris. Ema lakohi simu fatuk nee, maibee Maromak hili Nia i konsidera Nia folin tebebes. Imi hakbesik ona ba Jesus Kristu. ⁵ Nunee imi ida-ida mos hanesan fatuk isin nebee moris, i Maromak hada dadauk imi hotu too imi hamutuk sai uma ida para Nia Espiritu hela. Maromak mos halo imi sai hanesan nai lulik nebee moris ho laran moos hodi foo sakrifisiu espirtual ba

Nia. Sakrifisiu nee Nia simu ho haksolok, liu husi Jesus Kristu. ⁶ Tanba iha Livru Sagradu Maromak dehan,
“Haree ba! Hau tau hela fatuk ida iha foho Siaun.

Fatuk nee folin boot teb-tebes,
i Hau hili fatuk nee para sai fatuk ida nebee prinsipal liu iha sidade nee.

See mak fiar ba Nia
sei la moe.”✧

⁷ Fatuk nee mak Jesus Kristu. Nia folin boot ba imi nebee fiar Nia. Maibee ba ema nebee la fiar, Livru Sagradu hakerek dehan,

“Iha fatuk ida nebee badaen fatuk sira lakohi uza,
maibee agora fatuk nee mak sai fali fatuk nebee prinsipal.”✧

⁸ I hakerek mos nunee:
“Fatuk nee halo ema sidi,
i halo sira monu.”✧

Sira sidi iha fatuk nee tanba sira lakohi rona Maromak nia liafuan. Maromak mos desidi nanis ona atu sira sai nunee.

⁹ Maibee imi nee laos nunee. Imi Maromak hili tiha ona hodi sai Nia povu. Imi hanesan nai lulik nebee mak serbi liurai. Imi hanesan nasaun ida nebee moris loos. Imi Maromak nia povu. Maromak hili imi nunee para imi bele kontasai buat diak nebee mak Nia halo tiha ona ba imi. Tanba Nia mak bolu imi sai husi nakukun hodi tama ba iha Nia naroman ida nebee furak teb-tebes.✧ ¹⁰ Uluk imi laos Maromak nia povu, maibee agora imi sai tiha ona Nia povu. Uluk imi seidaik hatene Maromak nia laran luak, maibee agora imi hatene ona.✧

Hakaas aan para moris loos

¹¹ Maluk doben sira, imi nee ema lao rai deit, imi hela iha mundu nee la kleur ida. Tanba nee, hau husu atu imi hadook aan tiha husi imi nia hakarak nebee aat, tanba imi nia hakarak aat sempre halo funu hasoru imi nia aan. ¹² Imi tenki hakaas aan para moris loos iha jentiu sira nia leet. Nunee, se sira duun matak imi, sira bele haree deit imi nia hahalok diak, i bainhira Jesus fila fali mai husi lalahan, jentiu sira nee sei hahii adora Maromak.

Hakruuk ba ukun nain sira

¹³ Ita nia Nai Jesus hakarak imi tenki hakruuk ba ukun nain hotu-hotu iha mundu nee. Imi tenki hakruuk ba liurai, tanba nia mak ukun nain nebee boot liu. ¹⁴ Hakruuk mos ba ukun nain sira seluk, tanba liurai foti sira para kastigu ema

✧ 1:25 Isaias 40:6-8 ✧ 2:3 Salmus (Mazmur) 34:10

✧ 2:8 Isaias 8:14-15 ✧ 2:9 Ézodu (Keluaran) 19:5-6; Isaias 43:20-21; Deuteronomiu (Ulangan) 4:20, 7:6, 14:2; Tito

2:14; Isaias 9:2 ✧ 2:10 Oseias (Hosea) 2:23

✧ 2:6 Isaias 28:16 ✧ 2:7 Salmus (Mazmur) 118:22

nebee mak halo aat i gaba ema nebee mak hahalok diak. ¹⁵ Tanba Maromak hakarak para imi halo buat nebee diak, atu ema beik-teen sira nebee mak la hatene buat ida, la iha liafuan ida atu koalia hasoru imi. ¹⁶ Imi simu ona liberdade husi Maromak. Nunee imi tenki moris hanesan ema nebee livre ona. La bele uza sala liberdade nee hodi halo fali buat aat, maibee moris serbi Maromak nudar Nia atan. ¹⁷ Hatudu respeitu ba ema hotu-hotu, hadomi imi nia maluk sarani sira, hamtauk Maromak, i respeita liurai.

Aguenta iha terus laran hanesan Nai Jesus Kristu

¹⁸ Atan sira, hakruuk ba imi nia patraun, i respeita sira. La bele hakruuk deit ba patraun nebee mak laran diak i ibun midar. Maibee hakruuk mos ba patraun nebee mak siak-teen. ¹⁹ Se karik imi la halo sala maibee ema kastigu imi, depois imi aguenta ho pasiensia nafatin tanba imi hanoin Maromak, entaun imi nia hahalok nee halo haksolok Maromak nia laran. ²⁰ Se karik imi halo sala mak ema baku, i imi simu terus nee ho pasiensia, imi manaan saida? Maibee se imi hetan terus tanba halo buat diak, depois imi aguenta, ida nee halo haksolok Maromak nia laran. ²¹ Maromak bolu imi para moris nunee, tanba Kristu mos terus ba imi. Nunee Nia sai ezemplu atu imi lao tuir Nia ain fatin. ²² Iha Livru Sagradu hakerek nunee: "Nia nunka halo sala.

Liafuan bosok nunka sai husi Nia ibun."[✠]

²³ Bainhira ema tolok Nia, Nia la hataan. Bainhira ema halo Nia terus, Nia la ameasa atu halo aat fali sira. Maibee Nia entrega Nia Aan ba Maromak nia liman, tanba Maromak mak tesi lia ho lo-loos.[✠] ²⁴ Kristu rasik mak lori ita nia sala iha ai krus leten para ita bele livre husi sala hodi moris loos. Nia kanek nee mak kura ona imi.[✠] ²⁵ Uluk imi hanesan bibi malae nebee mak lao sala dalan. Maibee agora imi fila fali ona ba imi nia Bibi Atan, i Nia mak tau matan ba imi.

3

Lia menon ba feen-laen

¹⁻² Hanesan ita hotu tenki hakruuk ba ita nia ukun nain sira, nunee mos imi feen sira tenki hakruuk ba imi nia laen. Nunee se imi nia laen sira la fiar ba Maromak nia liafuan karik, sira bele haree imi nia moris nebee hatudu laran moos ho respeitu. Too

ikus sira mos bele fiar, laos husi imi nia liafuan, maibee husi imi nia hahalok nee.[✠]

³ Imi feto sira nia furak laos husi buat nebee mak imi tau ba imi nia isin lolon, hanesan hadia fuuk tuir modelu oi-oin deit, tara osan mean, ka hatais ropa folin karun.[✠] ⁴ Maibee buat nebee mak halo imi feto sira sai furak mak imi nia laran. Feto nebee laran maus ho kalma, sira nee mak furak ba nafatin, i Maromak mos foo folin ba sira nia hahalok nee. ⁵ Feto sira nebee uluk moris ho laran moos hodi laran metin ba Maromak, sira nia furak mos nunee. Sira hakruuk ba sira nia laen, ⁶ hanesan Sara. Nia rona nia kaben Abraão hodi respeita nia too bolu nia patraun. Imi mos sai hanesan Sara nia oan, se imi halo buat nebee mak loos i la tauk buat ida.[✠]

⁷ Nunee mos imi laen sira. Imi tenki uza matenek oinsaa mak atu moris hamutuk ho imi nia feen. Hatudu imi nia respeitu ba sira tanba imi kompriende katak sira nia forsa la hanesan imi nian, i sira sei simu moris rohan-laek husi Maromak nia laran diak hanesan mos imi. Halo nunee para Maromak rona nafatin imi nia orasaun.[✠]

Hadomi malu, i prontu simu terus tanba halo buat diak

⁸ Agora hau husu para imi hotu neon ida laran ida, hadomi imi nia maluk sarani sira, hatudu laran maus ba malu i haraik aan. ⁹ Se ema ruma halo aat ba imi, la bele halo aat fali ba sira. Se ema ruma hatete aat imi, la bele hatete aat fali sira, maibee harohan atu Maromak halo buat diak ba sira. Tanba Maromak bolu imi atu halo nunee para imi mos hetan bensaun husi Nia. ¹⁰ Iha Livru Sagradu hakerek dehan, "Ema nebee mak buka moris diak,

i buka moris naruk,
nia tenki kuidadu nia ibun para la bele koalia aat,
i la bele koalia bosok.

¹¹ Nia tenki fila kotuk ba buat aat hodi halo buat nebee diak.
Nia tenki hakaas aan atu moris dame malu ho ema hotu-hotu,
i buka nafatin dame too hetan.

¹² Tanba Nai Maromak tau matan ba ema nebee mak moris loos,
Nia see tilun ba sira nia orasaun.
Maibee Nai Maromak kontra ema nebee mak halo aat."[✠]

¹³ Se imi hakaas aan halo buat nebee diak, ema atu halo aat imi ka? ¹⁴ Maibee bele mos akontese. I se imi halo duni buat nebee loos mak ema halo terus imi, entaun

✠ 2:22 Isaias 53:9 ✠ 2:23 Isaias 53:7 ✠ 2:24 Isaias 53:6 ✠ 3:1-2 Ézezu 5:22; Kolose 3:18 ✠ 3:3 1 Timóteo 2:9-10 ✠ 3:6 Jénesis (Kejadian) 18:12 ✠ 3:7 Ézezu 5:25; Kolose 3:19 ✠ 3:12 Salmus (Mazmur) 34:12-17

✠ 3:14 Mateus 5:10

imi hetan bensaun. Se nunee, la bele tauk ema i la bele hanoin barak.* ¹⁵ Hamtauk Kristu nudar imi nia Nai.

Se ema ruma husu imi, tanba saa mak imi laran metin ba Maromak, imi tenki pruntu hataan. Maibee hataan ho liafuan mamar ho respeitu.* ¹⁶ Imi nia laran tenki moos. Karik ema balu koalia aat imi hodi kritika buat diak nebee mak imi halo tanba imi tuir Kristu. Maibee se imi halo diak nafatin, too ikus sira rasik moe ba sira nia liafuan nee. ¹⁷ Se Maromak hakarak para ita hetan terus tanba halo buat diak, ida nee diak liu duke hetan terus tanba halo buat aat.

¹⁸ Kristu mate dala ida deit
tanba ita ema nia sala.

Ida nebee moris loos mate ba sala nain sira para lori imi ba Maromak.

Nudar ema nebee iha isin ho raan, ema oho tiha Nia,

maibee Maromak nia Espiritu halo moris fali Nia.

¹⁹ Maromak nia Espiritu mos foo kbiit ba Kristu hodi baa foo sai Maromak nia liafuan ba matebian sira nebee sei dadur hela. ²⁰ Sira nee mak uluk lakohi halo tuir Maromak nia liafuan iha Noé nia tempu. Bainhira Noé halo roo boot, Maromak hein ho pasiensia para ema sira nee hakribi sira nia sala, maibee sira lakohi arepende. Too ikus bee sae, i ema nain walu deit mak hetan salvasaun iha roo laran.* ²¹ Bee boot nee hanesan ezemplu kona ba batizmu, tanba agora nee batizmu mak foo salvasaun ba imi. Bainhira imi simu batizmu, bee nee laos atu hasai foer iha imi nia isin, maibee bee nee signifika katak, imi harohan atu Maromak hamoos imi nia neon ho laran. Batizmu nee bele foo salvasaun ba imi tanba Jesus Kristu moris fali ona husi mate. ²² Agora Nia sae tiha ona ba lalehan hodi tuur iha Maromak nia sorin loos. I anju sira ho espiritu bo-boot sira nebee kaer ukun, sira hotu-hotu hakruuk ba Nia.

4

Ita tenki moris tuir Nai Maromak nia hakarak i pruntu simu terus

¹ Bainhira Kristu sei iha mundu, Nia hetan terus ho susar oi-oin. Entaun imi mos tenki pruntu simu terus, tanba ema nebee mak terus iha nia moris, nia la halo tan sala. ² Nunee agora ba oin, imi nia moris iha mundu nee sei tuir deit Maromak nia hakarak, imi nia hakarak rasik imi la tuir tan ona. ³ Tanba uluk imi sõe tempu barak hodi moris hanesan ema

nebee la konhese Maromak. Iha tempu nebaa imi moris la hatene moe, imi kaan atu halo sala seksual, imi sai lanu-teen, i halo festa hemu lanu too halo arbiru tuunsae. Imi mos adora lulik, maski hahalok adora lulik nee Maromak hakribi. ⁴ Agora ema nebee la konhese Maromak, sira la kompriende nusaa mak imi la halo tuir ona sira nia hahalok aat oi-oin nee, i sira hatete aat imi. ⁵ Maibee aban-bainrua sira tenki hataan iha Maromak nia oin. Nia pruntu atu tesi ema hotu-hotu nia lia, atu ema nebee mak mate tiha ona ka ema nebee mak sei moris. ⁶ Tanba nee mak uluk Jesus baa foo sai Liafuan Diak ba ema nebee mate tiha ona. Nunee maski nudar ema sira hetan kastigu iha mundu nee, maibee aban-bainrua sira nia klamar bele moris hamutuk ho Maromak.

Uza di-diak kbiit nebee Nai Maromak foo

⁷ Mundu nee besik remata ona. Tanba nee, imi tenki hanoin klean i domina aan para bele halo orasaun ho diak. ⁸ Importante liu tan mak imi tenki hadomi malu ho laran tomak. Tanba bainhira ita hadomi malu, ita hatene perduua ita nia maluk, maski nia halo sala barak hasoru ita.* ⁹ Simu ema seluk iha imi nia uma ho laran haksolok.

¹⁰ Maromak foo kbiit ba imi ida-idak la hanesan. Uza di-diak kbiit nebee Nia foo ba imi nee hodi serbi ema seluk. ¹¹ See mak hetan kbiit para koalia, nia tenki koalia liafuan husi Maromak. I see mak hetan kbiit para serbi ema seluk, nia tenki serbi ho forsa tomak nebee nia hetan husi Maromak. Se imi halo nunee, ema sei haree katak imi halo buat hotu-hotu tanba Jesus Kristu, i sira sei hahii Maromak. Mai ita hahii adora Nia too tinan ba tinan. Nia ukun la hotu la remata. Amen.

Terus tanba sai Kristaun

¹² Maluk doben sira, agora dadauk imi terus hela, i terus nee koko imi. La bele hakfodak, i la bele hanoin dehan ema nebee fiar Maromak sei la hetan terus. ¹³ Maibee haksolok ba, tanba imi bele hetan terus hanesan Kristu uluk mos terus. Se imi haksolok nunee, aban-bainrua bainhira ema hotu-hotu haree Jesus Kristu fila fali mai ho naroman lalehan nian, imi sei haksolok liu tan. ¹⁴ Bainhira ema hatete aat imi tanba imi fiar ba Kristu, imi hetan bensaun, tanba Espiritu naroman lalehan nian hela iha imi. Espiritu nee mak Maromak nia Espiritu. ¹⁵ Keta halo be imi terus tanba imi sai oho-door, ka naok-teen, ka halo buat aat saida deit, ka sai

* 3:15 Isaias 8:12-13

* 3:20 Jénesis (Kejadian) 6:1—7:24

* 4:8 Provérbu (Amsal) 10:12; João 13:34-35

ema nebee mete ema nia moris. ¹⁶ Maibee se imi hetan terus tanba imi sai Kristaun, la bele moe. Diak liu imi hahii Maromak tanba imi lori Kristu nia naran.

¹⁷ Tempu too ona atu Maromak tesi ema nia lia. Nia sei foo justisa uluk ba Nia oan sira. Se ita mos hetan justisa, saa tan ema nebee mak lakohi rona Maromak nia Liafuan Diak! Sira nia kastigu sei todan. ¹⁸ Tanba iha Livru Sagradu hakerek dehan, "Se ema nebee moris loos mos susar atu hetan salvasaun,

saa tan ema nebee la interese Maromak hodi moris iha sala nia laran!"[✧]

¹⁹ Entaun se imi terus tanba Maromak hakarak nunee, imi tenki halo nafatin buat nebee mak diak hodi entrega imi nia aan tomak ba Nia. Tanba Nia mak imi nia Kriador i Nia sempre halo tuir Nia promesa.

5

Lia menon ba responsavel sarani sira

¹ Agora hau hakerek ba responsavel sarani sira. Hau mos responsavel sarani hanesan imi. Hau rasik akompanha Kristu nia terus. I aban-bainrua bainhira ema hotu-hotu haree Kristu fila fali mai ho naroman lalehan nian, hau mos sei simu naroman lalehan nee. Hau husu ba imi responsavel sira, ² tau matan di-diak ba ema nebee mak Maromak entrega ona ba imi, hanesan bibi atan nebee tau matan ba nia bibi sira. Haree di-diak sira, laos tanba imi nia obrigasaun, maibee husi imi nia laran, tuir Maromak nia hakarak. Imi la bele servisu hanesan ema nebee mak hakarak manaan osan deit, maibee tenki servisu ho badinas hodi serbi sarani sira.[✧]

³ La bele foti aan hodi manda tuun-sae sarani sira nebee mak Maromak foo ba imi atu tau matan. Maibee imi tenki sai ezemplu nebee diak para sira bele halo tuir. ⁴ Se imi halo nunee, aban-bainrua bainhira bibi atan sira nia Xefi fila fali mai, imi sei simu premiu naroman lalehan nian, i premiu nee dura ba nafatin.

Lia menon ba sarani sira

⁵ Nunee mos imi foinsae sira, imi tenki hakruuk ba ferik-katuas sira. Sarani hotu-hotu la bele foti aan, maibee tenki haraik aan ba malu, tanba iha Livru Sagradu hakerek nunee:

"Maromak kontra ema nebee mak foti aan, maibee Nia hatudu Nia laran diak ba ema nebee mak haraik aan."[✧]

⁶ Tanba nee, haraik aan ba Maromak Kbiit Nain, para bainhira too iha nia tempu, Nia foti aas imi.[✧] ⁷ La bele preokupa ba imi nia problema, maibee entrega hotu ba Maromak, tanba Nia sempre tau matan ba imi.

⁸ Matan moris neon nain, tanba imi nia inimigu Satanás hakarak estraga imi, hanesan liaun nebee mak lao ba-mai ho lian makaas hodi buka ema atu haan. ⁹ Imi tenki hamriik firmi hasoru nia hodi kaer metin imi nia fiar, tanba imi hatene katak imi nia maluk sarani sira iha mundu tomak mos hetan terus hanesan imi. ¹⁰ Maski agora imi terus, maibee la kleur tan Maromak rasik sei halo imi diak fila fali. Nia sei foo forsa ba imi, i halo imi hamriik metin hodi aguenta nafatin. Tanba Nia sempre hatudu Nia laran diak ba ita ema i Nia rasik mak bolu imi atu simu naroman lalehan nian too tinan ba tinan, hamutuk ho Kristu. ¹¹ Maromak deit mak iha kbiit hodi ukun buat hotu-hotu too tinan ba tinan. Amen.

Pedro taka nia surat

¹² Silas* mak ajuda hau hakerek surat badak nee. Nia nee ita nia maluk sarani nebee hau konfia. Hau hakerek surat nee ba imi para hametin imi nia laran, i foo sasin lo-loos kona ba Maromak nia laran diak. Hamriik metin ba, la bele fila kotuk ba Nia laran diak nee.

¹³ Sarani sira husi Babilónia foo kumpri-mentus ba imi. Maromak hili sira hanesan mos Nia hili imi. Marcos mos foo kumpri-mentus. Hau haree nia hanesan hau nia oan rasik.[✧]

¹⁴ Kumprimenta malu ho domin. Hau harohan atu imi hotu nebee fiar ba Kristu bele moris iha pas ho hakmatek.

✧ 4:18 Provérbui (Amsal) 11:31 ✧ 5:2 João 21:15-17 ✧ 5:5 Provérbui (Amsal) 3:34 ✧ 5:6 Mateus 23:12; Lucas 14:11, 18:14 * 5:12 Iha nee Paulo hakerek "Silvano". Silvano nee Silas nia naran seluk. Bele lee nia istoria iha Apostolu sira nia Istoría 15:22, 32-40. ✧ 5:13 Apostolu sira nia Istoría 12:12, 25, 13:13, 15:37-39; Kolose 4:10; Filemón 24

Pedro nia surat segundu 2 Pedro

Pedro hahuu nia surat

¹ Surat nee husi hau, Simão Pedro, nudar Jesus Kristu nia atan ho mos Nia apostolu.

Hau hakerek surat nee ba imi nebee simu tiha ona fiar ida nebee folin boot, hanesan mos ami. Imi simu fiar nee tanba Jesus Kristu sempre halo buat nebee mak loos. Nia mak ita nia Maromak ho ita nia Salvador.

² Hau harohan atu Maromak loran ba loran hatudu Nia laran diak ba imi i foo pas ho hakmatek ida nebee boot teb-tebes ba imi. Imi sei simu buat sira nee tanba imi konhese ona Maromak i konhese mos ita nia Nai Jesus.

Hakaas aan moris loos

³ Ita konhese ona Maromak. Tanba nee, husi Nia kbiit rasik Nia foo mai ita saida deit mak ita presiza atu ita bele moris loos tuir Nia hakarak. Nia mos bolu ona ita sai Nia ema, tanba Nia mak Kbiit Nain i diak liu. ⁴ Husi Nia boot ho Nia diak nee mak Nia foo mai ita promesa nebee boot ho folin teb-tebes. Hodi Nia promesa nee mak ita bele livre tiha husi hakarak aat hotu-hotu nebee estraga ema mundu nee nia moris, i ita nia laran bele sai hanesan fali Maromak nian.

⁵ Tanba nee, imi tenki hakaas aan moris loos para halo kompletu imi nia fiar. Moris loos mos seidauk too, imi presiza hatene tan saida mak loos i saida mak sala. ⁶ Laos atu hatene deit, imi mos tenki domina aan i hatene aguenta nafatin para la bele hakiduk. Esforsu aan mos atu moris halo tuir Maromak nia hakarak. ⁷ Laos nee deit, imi mos tenki laran diak ba imi nia maluk sarani sira, i hatudu domin ba ema hotu-hotu. ⁸ Se hahalok diak sira nee hotu buras ba beibeik iha imi nia moris, entaun imi sei konhese diak liu tan ita nia Nai Jesus Kristu, i imi nia moris iha folin i la saugati. ⁹ Maibee se ema ruma la moris tuir buat diak sira nee, entaun nia la haree saida mak iha nia oin, nia hanesan fali ema matan delek. Nia haluha katak Maromak hamoos tiha ona nia sala uluk nian.

¹⁰ Nunee maun-alin sira, sai badinas liu tan para hahalok diak sira nee buras iha imi nia moris. Hahalok nee hatudu katak Maromak hili tiha ona imi i bolu tiha ona imi sai Nia ema. Se imi moris nunee, imi

sei la monu, ¹¹ i aban-bainrua Maromak sei simu imi ho laran tomak hodi tama iha Jesus Kristu nia reinu. Jesus Kristu mak ita nia Nai ho ita nia Salvador, i Nia ukun la hotu la remata.

Tansaa mak Pedro hakerek nunee

¹² Imi hatene buat sira nee ona, imi mos hamriik metin ona tanba imi fiar ba buat nebee mak loos. Maski nunee hau hakarak foo hanoin fila-fila ba imi. ¹³ Hau hanoin hau iha obrigasaun para foo hanoin buat sira nee ba imi durante hau sei moris iha mundu. ¹⁴ Tanba hau hatene katak la kleur tan hau sei mate, tuir saida mak ita nia Nai Jesus Kristu foo sai tiha ona ba hau. ¹⁵ Nunee hau hakaas aan para foo hatene buat sira nee ba imi para aban-bainrua hau mate husik hela imi, imi la bele haluha.

Pedro rasik haree Nai Jesus iha naroman lalehan nian

¹⁶ Uluk ami foo sai ba imi katak ita nia Nai Jesus Kristu sei fila fali mai husi lalehan ho kbiit boot. Momentu nebaa ami laos kontu tuir ai knanoik nebee mak ema inventa. Maibee ami rasik haree Nia kbiit nee ho matan, ¹⁷⁻¹⁸ bainhira ami hamutuk ho Nia iha Maromak nia foho. Iha nebaa Aman Maromak rasik foo respeitu i foti aas Jesus nia naran iha ami nia oin. Ami rona Maromak Aas Liu nia lian tuun mai husi lalehan dehan, "Nee Hau nia Oan doben. Nia halo haksolok Hau nia laran."^o

¹⁹ Nee hatudu mai ita katak buat nebee Maromak nia profeta sira uluk koalio kona ba Jesus Kristu loos duni. Nunee imi tenki see tilun hodi rona di-diak profeta sira nia liafuan. Tanba sira nia liafuan nee hanesan ahi-oan nebee foo naroman iha fatin nakukun, too Jesus Kristu fila fali mai husi lalehan. Nia sei mai hanesan loro matan nebee foin sae, i hanesan fitun dadeer nian hodi foo naroman ba imi.

²⁰ Liu-liu imi tenki hatene katak, profeta sira nia lia menon nebee hakerek iha Livru Sagradu, laos mai husi sira nia matenek rasik.* ²¹ Tanba profeta sira nia lia menon nunka mai husi ema mundu nee nia hakarak. Maibee sira hatoo liafuan husi Maromak tuir saida mak Espiritu Santu hatudu ba sira.

2

Mestri falsu sira

¹ Uluk profeta falsu mosu iha povu Israel nia leet. Nunee mos agora, iha mestri falsu iha hela imi nia leet. Sira taka falta

^o 1:17-18 Mateus 17:1-5; Marcos 9:2-7; Lucas 9:28-35

* 1:20 Matenek nain balu kona ba Biblia kompriende iha Livru Sagradu, ita la bele kompriende tuir ita nia matenek rasik, maibee presiza Espiritu Santu nia tulun.

hodi hanorin lia falsu too nega mos ita nia Nai Jesus. Afinal Nia mak sosa kotu tiha sira. Derepentni mestri sira nee sei rahun hotu. I se imi halo tuir sira, imi mos sei rahun. ² Maski nunee ema barak sei tuir mestri falsu sira nee hodi halo arbiru too la hatene moe. Bainhira ema seluk haree sira nia hahalok aat nee, sira sei hatete aat fali Maromak nia dalan loos. ³ Mestri falsu sira nee matan osan liu. Sira inventa istoria tuun-sae para han-matak imi. Maibee hori uluk kedas Maromak desidi ona atu kastigu sira, i la kleur tan sira sei rahun.

⁴ Hanoin took! Uluk bainhira anju balu halo sala, Maromak la haluha kastigu sira. Nia sulan sira iha rai kuak nakukun, sira dadur hela iha nebaa too Maromak foo justisa ba sira.

⁵ Nunee mos Maromak la haluha kastigu ema sira nebee moris iha Noé nia tempu uluk. Iha tempu nebaa Maromak halo rai nabene hodi halo mate ema hotu nebee la interese Nia. Maromak salva deit Noé hamutuk ho ema nain hitu. Noé nee hanorin ema para moris loos.*

⁶ Nunee mos povu sidade Sodoma ho Gomora. Maromak kastigu sidade rua nee ho ahi too sai tiha ahu kdesan hotu. Nee hanesan ezemplu ida hodi hatudu katak, Maromak sei foo kastigu todan ba ema nebee mak la interese Nia.* ⁷ Iha tempu nebaa Maromak salva deit Ló. Ló nee ema ida nebee moris loos, i nia laran tristi teb-tebes tanba povu kontra buat nebee mak loos hodi moris iha sala foer nia laran.* ⁸ Maski Ló moris loos, maibee nia moris iha ema aat sira nia leet. Loro-loron nia haree i rona beibeik sira nia hahalok aat nee, halo nia laran susar teb-tebes.

⁹ Ezemplu hirak nee hatudu katak, Nai Maromak hatene salva ema nebee mak halo tuir Nia hakarak, bainhira sira hasoru tentasaun. Nia mos hatene foo kastigu ba ema nebee mak moris la loos. I Nia dadur nafatin sira too tempu atu Nia tesi ema hotu-hotu nia lia. ¹⁰ Kastigu nebee todan liu sei monu ba ema nebee toman halo buat foer tuir sira nia hakarak aat i lakohi rona see-see deit mak ukun iha lalehan ka iha rai.

Mestri falsu sira nee la tauk ema ida. Sira foti aan liu, too sira mos brani atu koalia aat Maromak nia anju sira. ¹¹ Afinal anju sira nee boot liu i forsa liu mestri falsu sira. Maski nunee anju sira la foo sala ba mestri sira nee hodi koalia aat sira iha Nai Maromak nia oin.

¹² Maibee mestri falsu sira nee gosta koalia aat buat nebee mak sira rasik la kompriennde. Sira hanesan animal nebee mak la iha neon maibee tuir deit sira nia hakarak rasik. Sira hanesan animal nebee too ikus tama ba lasu i rahun. ¹³ Maromak sei foo terus ba sira tuir terus nebee mak sira foo ona ba ema seluk. Mestri falsu sira nee, iha laron manas boot mos halo festa arbiru deit too halo sala oi-oin. Bainhira sira haan hamutuk ho imi mos, sira halo tuir deit sira nia hakarak aat. Sira nia hahalok nee halo moe deit ita. ¹⁴ Sira nia matan halai tuun-sae hodi buka feto nebee mak atu halo sala foer ho sira. Sira sempre kaan atu halo sala. Sira buka ema nebee mak fiar seidauk metin hodi lohi ema nee para lao sala dalan. Sira nia laran toman ona kaan sasaan. Maromak foo ona malisan ba sira!*

¹⁵ Sira sees ona husi dalan loos hodi tuir fali Balaão, Beor nia oan. Balaão nee gosta liu manaan osan husi nia hahalok aat. ¹⁶ Maibee iha laron ida, nia kuda buru rasik siak nia para la bele halo tan nia hahalok beik-teen nee. Maski kuda buru nee la hatene koalia, maibee derepentni deit nia bele koalia hanesan fali ema.*

¹⁷ Mestri falsu sira nee hanesan bee matan nebee maran hela. Sira hanesan abu-abu nebee anin huu halo lakon tiha. Maromak prepara tiha ona ba sira fatin ida nebee nakukun liu. ¹⁸ Tanba sira tebe rai loos, maibee koalia liafuan mamuk deit. Sira gosta buka ema nebee mak foin komesa husik nia sala. Depois sira dada ema nee para moris tuir fali buat aat saida deit mak ema nee kaan atu halo. ¹⁹ Mestri falsu sira nee promete katak ema nebee tuir sira sei moris livre. Afinal sira rasik sai tiha ona atan ba sira nia hahalok aat. Tanba ita ema sai atan ba saida deit mak ukun ita. ²⁰ Ema nebee konhese ona Nai Jesus Kristu ita nia Salvador, nia husik tiha ona buat aat iha munda nee. Maibee se nia monu fali ba hahalok aat too hahalok nee ukun fali nia, entaun too ikus nia moris aat liu fali uluk nian. ²¹ Diak liu uluk kedas ema nee la hatene dalan moris loos nian, duke nia hatene tiha maibee too ikus fila kotuk fali ba Maromak nia ukun fuan nebee nia rona tiha ona. ²² Iha ema soe lia nunee: "Bainhira asu muta, nia rasik sei lambe fila fali." Iha mos seluk dehan, "Fahi nebee foo hariis moos tiha ona sei duir aan fali iha tahu laran."*

3

* 2:5 Jénesis (Kejadian) 6:1—7:24 * 2:6 Jénesis (Kejadian) 19:24 * 2:7 Jénesis (Kejadian) 19:1-6 * 2:14 Jénesis (Kejadian) 6:5 * 2:16 Númerus (Bilangan) 22:4-35 * 2:22 Provérbu (Amsal) 26:11

Nai Jesus sei fila fali mai husi lalehan

¹ Maluk doben sira, ida nee hau nia surat segundu ba imi. Iha hau nia surat rua nee, hau foo hanoin ba imi kona ba buat nebee imi hatene ona, tanba hau hakarak dudu imi ba hanoin nebee mak loos. ² Hau hakarak atu imi hanoin nafatin Maromak nia profeta sira nia liafuan uluk. Imi tenki hanoin mos hanorin nebee ita nia Salvador Nai Jesus foo ba imi liu husi Nia apostolu sira. ³ Liu-liu imi tenki hatene katak, bainhira mundu nee besik remata ona, sei iha ema nebee gosta goza imi. Sira sei moris tuir deit sira nia hakarak aat, i sei abuza imi⁴ dehan, "Jesus promete atu mai fali. Agora Nia iha nebee? Komesa husi ita nia bei-ala sira mate too ohin loron mos, buat ida la muda. Hotu-hotu lao nafatin, komesa husi Maromak halo lalehan ho rai."

⁵ Bainhira mestri falsu sira koaliala nunee, sira finji haluha katak, uluk fo-foun Maromak foo deit orden mak lalehan ho rai iha kedas.^{*} Rai nee mai husi bee, i sai husi bee. ⁶ Hodi bee mos Maromak uluk kastigu ema iha mundu nee, bainhira Nia halo bee sae makaas hodi halo lakon tiha buat hotu-hotu.^{*} ⁷ Nunee mos Maromak foo orden mak lalehan ho rai nebee agora dadauk iha, hein hela too loron nebee mak Nia tesi ema hotu-hotu nia lia. Iha loron nee Maromak sei uza ahi hodi sunu tiha lalehan ho rai too halo mate mohu ema nebee mak la interese Nia.

⁸ Maluk doben sira, keta haluha buat nee: Ita nia Nai la sura tempu hanesan ita. Tuir Nia, loron ida hanesan fali tinan rihun ida. I tinan rihun ida hanesan fali loron ida.^{*} ⁹ Entaun, se ita nia Nai seidauk halo tuir Nia promesa, nee laos dehan Nia demora, maski ema balu hanoin hanesan nee. Maibee Nia sei pasiensia ho imi. Nia hakarak atu ema hotu-hotu tenki hakribi sira nia sala, tanba Nia lakohi atu ema ida mate haketak aan husi Nia.

¹⁰ Maibee Nai Jesus sei fila fali mai derepenti deit hanesan naok-teen. Lalehan sei tarutu makaas loos too lakon tiha. Loro matan, fulan ho fitun sira iha lalehan, ahi haan hotu kedas. I mundu ho buat hotu-hotu iha mundu nee mos sei lakon hotu.^{*}

¹¹ Se buat hotu-hotu sei lakon tiha nunee, entaun imi tenki moris oinsaa? Imi tenki moris ho laran moos hodi tuir Maromak nia hakarak, ¹² i hein nafatin atu Maromak nia loron too lalais. Iha loron nee, lalehan ahi haan mohu tiha. I loro matan, fulan

ho fitun sira iha lalehan mos nabeen hotu tanba manas liu.

¹³ Maibee ita hein hela lalehan foun ho mundu foun, tuir buat nebee mak Maromak promete tiha ona. Fatin nee so ba ema nebee mak moris loos.^{*}

¹⁴ Nunee maluk doben sira, durante imi hein hela buat sira nee, imi tenki hakaas aan para sai ema nebee mak moos liu, livre husi sala, i moris diak malu ho Maromak.

¹⁵ Hanoin took. Kuandu Nai Maromak pasiensia ho ita ema, nee dehan katak Nia foo tempu ba ita para ita bele hetan salvasaun. Ita nia maluk doben Paulo mos hakerek ona ba imi nunee, ho matenek nebee mak nia simu husi Maromak. ¹⁶ Iha Paulo nia surat hotu-hotu nia koaliala hanesan nee. Iha nia surat laran iha buat balu mak susar atu kompriende. Ema nebee beik-teen i fiar la metin bobar fali nia liafuan nee, hanesan mos sira bobar liafuan iha parte seluk iha Livru Sagradu. Ema hanesan nee sei mate haketak aan husi Maromak.

¹⁷ Maluk doben sira, imi hatene ona buat sira nee. Nunee kuidadu! Mestri falsu sira nee kontra buat nebee mak loos. Kuidadu para sira la bele lori imi sees husi dalan loos. Tanba imi hamriik metin ona, maibee se imi tuir sira, imi sei monu. ¹⁸ Hakaas aan para loron ba loron konhese diak liu Nai Jesus Kristu ita nia Salvador, i hatene liu tan Nia laran diak.

Mai ita hahii adora Nia agora too tinan ba tinan. Amen.

^{*} 3:3 Judas 1:18 ^{*} 3:5 Jénesis (Kejadian) 1:6-9 ^{*} 3:6 Jénesis (Kejadian) 7:11 ^{*} 3:8 Salmus (Mazmur) 90:5
^{*} 3:10 Mateus 24:43; Lucas 12:39; 1 Tesalónika 5:2; Apokalipse 16:15 ^{*} 3:13 Isaias 65:17, 66:22; Apokalipse 21:1

João nia surat primeiru 1 João

Jesus mak Maromak nia Liafuan nebee foo moris rohan-laek

¹ Surat nee koalia kona ba Liafuan nebee foo moris. Liafuan nebee foo moris nee, Nia iha hori uluk kedas, molok Maromak halo mundu nee. Ami rona ona Nia lian, ami haree Nia ho ami nia matan rasik, ami akompanha Nia, ami mos kaer rasik ho liman.*² Bainhira Ida nebee foo Moris nee mosu iha ami nia leet, ami haree Nia. Nee mak ami foo sasin kona ba Nia, i ami foo sai ba imi katak, Nia mak foo moris rohan-laek. Nia hamutuk ho Nia Aman Maromak hori uluk kedas, maibee agora Nia hatudu ona Nia Aan ba ami.*³ Saida mak ami haree i rona rasik, ida nee mak ami foo sai ba imi, para imi bele sai laran ida ho ami, i nunee ita hotu hamutuk laran ida ho Aman Maromak ho Nia Oan Jesus Kristu.⁴ Ami hakerek buat sira nee ba imi para ita hotu bele haksolok liu tan.

Moris iha naroman laran

⁵ Lia menon tuir mai ami rona husi Jesus Kristu i foo tutan fali ba imi: Maromak nee naroman, nakukun ida mos la iha.⁶ Se ita dehan ita laran ida ho Nia, maibee ita sei moris iha nakukun laran, ita bosok ita nia aan i ita la moris tuir buat nebee mak loos.⁷ Maibee se ita moris iha naroman laran, hanesan mos Maromak, entaun ita nia relasaun ho maluk sarani sira sai metin, i Nia Oan Jesus nia raan sei hamoos ita nia sala tomak.

⁸ Se ita dehan ita la iha sala, ita bosok ita nia aan rasik i ita la hatene buat nebee mak loos.⁹ Maibee se ita foo sai ita nia sala ba Maromak, entaun Nia sei foo perdaun ba ita i sei hamoos ita nia hahalok aat hotu. Tanba Maromak la haluha Nia promesa, i Nia sempre halo buat nebee mak loos.¹⁰ Maromak dehan ona katak ita hotu sala nain. Se ita dehan ita nunka halo sala, entaun ita dehan fali Maromak nee bosok-teen, i ita lakohi simu Nia liafuan.

2

¹ Hau nia oan doben sira, hau hakerek buat sira nee ba imi, atu imi la bele halo sala. Maibee se ita halo sala, iha ona Ema ida mak koalia ba Aman Maromak para simu ita nafatin. Ema nee mak Jesus Kristu, Ida nebee sempre moris loos.² Nia foo Aan ba mate hanesan sakrifisiu hodi

hamoos ita nia sala, i laos deit ita nia sala maibee ema hotu-hotu nia sala.

Ita tenki halo tuir Nai Maromak nia liafuan

³ Oinsaa mak ita bele hatene lo-loos katak ita konhese Maromak? Ita hatene tanba ita halo tuir Nia liafuan.⁴ Se karik ema ruma dehan, "Hau konhese Maromak", maibee la halo tuir Maromak nia liafuan, ema nee bosok-teen, i la moris tuir lia loos.⁵ Maibee ema nebee moris tuir Maromak nia liafuan, ema nee hadomi tebes Maromak. Oinsaa mak ita bele hatene katak ita laran ida ho Maromak?⁶ Ita hatene tanba ita laos koalia ho ibun tutun deit, maibee ita mos halo tuir Jesus nia hahalok.

⁷ Maluk doben sira, hau foo hanoin ba imi kona ba ukun fuan ida nee: Imi tenki hadomi malu. Ukun fuan nee laos buat foun ida, maibee tuan ona, imi mos rona kleur ona.*⁸ Maski nunee ukun fuan nebee hau hakerek nee, sei foun hela, tanba ita foin hatene lo-loos ukun fuan nee nia lalaok liu husi Jesus Kristu nia moris. I ema mos sei haree domin nee iha imi, tanba iha imi nia moris, nakukun lakon dadauk i naroman mosu ona.

⁹ Ema nebee dehan nia moris iha naroman laran maibee sei odi nia maluk, afinal ema nee sei moris nafatin iha nakukun laran.¹⁰ Maibee ema nebee hadomi nia maluk, nia moris iha naroman laran, i la iha buat ida mak bele halo nia monu ba sala.¹¹ Ema nebee sei odi nia maluk, nia moris nafatin iha nakukun laran. Nia la hatene atu baa loos nebee, tanba nakukun taka metin nia matan.

¹² Hau nia oan doben sira, hau hakerek liafuan nee ba imi tanba Maromak hamoos tiha ona imi nia sala liu husi Jesus Kristu nia mate.

¹³ Inan-aman sira, hau hakerek ba imi tanba imi konhese Ema ida nebee iha ona hori uluk kedas.

Joven sira, hau hakerek ba imi tanba imi halo lakon tiha aat nain.

¹⁴ Hau nia oan doben sira, hau hakerek ba imi tanba imi konhese ita nia Aman Maromak.

Inan-aman sira, hau hakerek ba imi tanba imi konhese Ema ida nebee iha ona hori uluk kedas.

Joven sira, hau hakerek ba imi tanba imi forti, moris tuir Maromak nia liafuan, i halo lakon tiha aat nain.

La bele hadomi buat mundu nian

¹⁵ La bele hadomi buat mundu nian. See mak hadomi buat mundu nian, nia la

hadomi Aman Maromak. ¹⁶ Tanba hahalok mundu nian hanesan nee: Hakarak moris goza deit, kaan sasaan oi-oin, foti aan kona ba sira nia riku-soin. Buat sira nee hotu laos mai husi Aman Maromak maibee mai husi mundu. ¹⁷ Mundu ho buat hotu-hotu nebee ema baibain buka nee aban-bainrua sei mohu. Maibee ema nebee tuir Maromak nia hakarak, nia sei moris tinan ba tinan nafatin.

Kuidadu ho Jesus Kristu nia inimigu

¹⁸ Oan doben sira, mundu nee besik remata ona. Uluk ami hatete tiha ona ba imi katak Kristu nia inimigu ida nebee boot sei mai.* Agora dadauk mos Kristu nia inimigu barak mosu tiha ona. Tanba nee mak ita hatene katak mundu besik remata ona.* ¹⁹ Kristu nia inimigu balu uluk hamutuk ho ita sarani sira, maibee agora sees ona husi ita. Maski sira uluk iha ita nia klaran, maibee sira laos ita nia maluk sarani lo-loos, nee mak sira lakohi hamutuk ona ho ita. Sira husik tiha ita, nee hatudu katak, sira nee laos ita nia maluk sarani.

²⁰ Maibee imi la hanesan ho sira. Jesus Kristu haraik ona Nia Espiritu Santu ba imi, i nunee imi hotu hatene ona lia loos. ²¹ Entaun hau hakerek surat nee ba imi laos tanba imi la hatene lia loos, lae. Hau hakerek tanba imi hatene duni i imi mos hatene katak, Maromak nia liafuan nunka bosok. ²² Entaun see mak bosok? Ida nebee hatete katak Jesus laos Kristu, nee dehan katak Jesus laos Salvador nebee Maromak promete hori uluk kedas atu haruka mai. See mak koalia nunee, nia sai Kristu nia inimigu. Nia nega Maromak nia Oan i nega mos Aman Maromak. ²³ Ema nebee nega Maromak nia Oan, nia la bele sai laran ida ho Aman Maromak. Maibee see mak rekonhese Maromak nia Oan, nia sai laran ida ho Nia Aman.

²⁴ Tanba nee, kaer metin nafatin lia loos nebee imi rona ona hori uluk. Se imi halo nunee, imi neon ida laran ida nafatin ho Aman Maromak ho mos Nia Oan. ²⁵ I Maromak promete ba ita katak ita sei hetan moris rohan-laek.

²⁶ Hau hakerek buat sira nee para foo hanoin ba imi kona ba ema nebee hakarak lohi imi lao sala dalan. ²⁷ Maibee imi simu ona Maromak nia Espiritu, i Nia Espiritu hela nafatin ho imi. Nunee imi la presiza mestri seluk atu hanorin imi, tanba Maromak nia Espiritu rasik mak hanorin imi kona ba buat hotu-hotu, i

saida mak Nia hanorin nee loos hotu, ida mos la sala. Entaun imi tenki moris laran ida nafatin ho Jesus Kristu tuir Nia Espiritu hanorin ona ba imi.

²⁸ Nee duni oan doben sira, imi tenki moris laran ida ho Jesus Kristu nafatin, para aban-bainrua Jesus fila fali mai husi lalehan, ita la tauk i la moe hamriki iha Nia oin.

²⁹ Imi hatene ona katak, Maromak sempre halo buat nebee mak loos. Nunee bainhira ema halo beibeik buat nebee mak loos, imi konhese katak, ema nee Maromak nia oan.

3

Moris nudar Maromak nia oan

¹ Ita nia Aman Maromak nia domin mai ita boot teb-tebes, ita sukat la bele! Nia hadomi ita too Nia mos konsidera ita nudar Nia oan. Loos duni, ita Maromak nia oan. Maibee ema nebee moris tuir mundu nia hakarak, sira la kompriende ita nee see, tanba sira la konhese Maromak.* ² Maluk doben sira, ita sai ona Maromak nia oan. Maibee Maromak seidaok foo sai ba ita, aban-bainrua ita sei sai oinsaa. Maski nunee ita hatene ona, bainhira Jesus Kristu fila fali mai husi lalehan, ita sei sai hanesan Nia, tanba ita sei haree Nia mo-moos. ³ Tanba nee, ema hotu-hotu nebee hein ho laran metin atu sai hanesan Nia, sira sempre kuidadu sira nia aan para moris loos, hanesan Jesus Kristu mos moris loos.

⁴ Ema nebee halo sala, nia kontra Maromak nia ukun fuan. Tanba sala katak, lakohi halo tuir Nia ukun fuan. ⁵ Imi hatene katak Jesus Kristu mai para hamoso ita ema nia sala, i Nia rasik la iha sala.* ⁶ Tanba nee, ema nebee sai ona laran ida ho Kristu sei la moris ona iha sala nia laran. Se ema halo sala nafatin, nee hatudu katak nia seidaok konhese Jesus Kristu i seidaok kompriende Jesus nee see.

⁷ Oan doben sira, la bele tuir ema nebee mak hakarak lori imi lao sala dalan. See mak sempre halo buat nebee mak loos, ema nee laran moos, hanesan Jesus Kristu. ⁸ Maibee see mak halo sala beibeik, ema nee Satanás nia oan, tanba Satanás halo sala dezde uluk kedas. Maromak nia Oan mai iha mundu para harahun tiha Satanás nia servisu. ⁹ Nunee ema nebee sai ona Maromak nia oan, nia sei la halo sala beibeik, tanba nia hahalok tuir nia Aman Maromak. Nia la bele moris nafatin iha

* **2:18** Tuir ema matenek balu kona ba Biblia, Kristu nia inimigu boot nee ema ida nebee aat liu. Aban-bainrua nia sei mosu, i simu forsa husi Satanás hodi kontra Nai Jesus. Haree mos "ema aat" iha 2 Tesalónika 2:3-4 ho "animal siak" iha Apokalipse 13. ✧ **2:18** 2 Tesalónika 2:1-12 ✧ **3:1** João 1:12 ✧ **3:5** João 1:29

sala laran, tanba nia sai ona Maromak nia oan. ¹⁰ Maibee see mak la halo buat nebee loos ka la hatene hadomi nia maluk sarani, ema nee laos Maromak nia oan. Nunee mak imi bele hatene ida nebee mak Maromak nia oan, i ida nebee mak Satanás nia oan.

Ita tenki hadomi malu

¹¹ Hori uluk kedas imi simu lia menon ida nee: Ita ema sarani tenki hadomi malu.* ¹² La bele sai hanesan Kain. Nia hanesan fali aat nain nia oan, too nia oho nia alin rasik. Nusaa mak Kain oho nia alin? Tanba nia halo buat nebee mak aat, maibee nia alin halo buat nebee diak iha Maromak nia oin.* ¹³ Nunee maun-alin sira, se ema nebee moris tuir mundu nia hakarak odi imi karik, lalika hakfodak. ¹⁴ Ita hatene katak, uluk ita hanesan mate tiha ona tanba ita haketak aan husi Maromak, maibee agora ita simu ona moris rohan-laek. Oinsaa mak ita bele hatene katak ita hetan ona moris rohan-laek? Tanba ita hadomi ita nia maluk. Maibee see mak la hadomi nia maluk, nia hanesan nafatin ema mate.*

¹⁵ See mak odi nia maluk, nia hanesan fali oho door. I imi hatene ona katak, oho door la hetan moris rohan-laek.

¹⁶ Domin lo-loos mak saida? Liu husi Jesus Kristu mak ita bele hatene. Nia hadomi ita too foo Aan ba mate. Nee hanesan ezemplu para ita halo tuir. ¹⁷ Se ema ida iha hakaan ka hena, maibee la foo ba nia maluk nebee moris iha susar nia laran, oinsaa nia bele dehan nia hadomi Maromak?! ¹⁸ Oan doben sira, ita la bele hadomi ita nia maluk sira ho ibun tutun deit, maibee ita tenki hatudu ita nia domin lo-loos liu husi ita nia hahalok.

¹⁹ Se ita hadomi lo-loos ita nia maluk sira, nee hatudu katak ita moris tuir dalan loos. Nunee ita nia laran bele hakmatek iha Maromak nia oin. ²⁰ Dala ruma ita sei duvida, keta halo be ita nia hahalok diak seidauk too. Maski nunee ita lalika tauk, tanba Maromak boot liu ita nia hanoin i Nia hatene buat hotu-hotu kona ba ita.

²¹ Maluk doben sira, se ita la duvida ba hahalok diak nebee mak ita halo, ita bele brani harohan ba Maromak. ²² Ita husu saida deit, Nia sei foo, tanba ita moris tuir Nia ukun fuan i halo haksolok Nia laran. ²³ Maromak nia ukun fuan mak nee: Ita tenki fiar ba Nia Oan Jesus Kristu i tenki hadomi malu tuir Jesus Kristu hanorin.* ²⁴ Ema hotu-hotu nebee tuir Maromak nia ukun fuan, sira laran ida ho Maromak, i Nia mos hela ho sira. Oinsaa mak ita

hatene katak Maromak hela ho ita? Tanba Nia foo ona Nia Espiritu hela iha ita nia laran.

4

Kuidadu para ema la bele bosok imi

¹ Maluk doben sira, se ema ruma mai dehan, Maromak nia Espiritu iha nia, keta tuir lai. Imi tenki koko uluk para hatene, espiritu nebee sira iha nee mai duni husi Maromak ka lae. Tanba iha mundu nee profeta falsu barak ona. ² Nunee imi tenki koko lai sira. Oinsaa mak imi bele hatene katak Maromak nia Espiritu hela iha sira? Se sira dehan katak Jesus Kristu mai iha mundu nee sai ema, entaun sira nia liafuan mai husi Maromak nia Espiritu. ³ Maibee se sira dehan Jesus Kristu la sai ema, entaun laos Maromak nia Espiritu mak hela iha sira nia laran. Espiritu nebee hela iha ema nee mai husi Kristu nia inimigu boot. Uluk imi rona tiha ona katak Kristu nia inimigu boot nee sei mai, i agora dadauk nia espiritu komesa servisu ona iha mundu nee.

⁴ Maibee oan doben sira, imi nee Maromak nia ema. I imi halo lakon tiha ona profeta falsu sira, tanba Espiritu nebee hela iha imi nee, forti liu espiritu ida nebee hela iha ema aat iha mundu nee. ⁵ Profeta falsu sira nee, nia huun mak mundu nee deit, nee mak sira sempre koalia tuir matenek mundu nian, i ema mundu nian mos rona sira. ⁶ Maibee ami nee Maromak nia ema. I ema nebee konhese ona Maromak, sira nee mak rona ami. Ema nebee laos Maromak nia ema, sira lakohi rona. Husi nee ita bele hatene, Espiritu nebee mak hanorin lia loos i espiritu nebee mak bosok.

Maromak mak Domin Nain

⁷ Maluk doben sira, mai ita hadomi ita nia maluk, tanba domin nee mai husi Maromak. Ema nebee hadomi nia maluk, nia Maromak nia oan i nia konhese Maromak. ⁸ Maibee ema nebee la hadomi nia maluk, nia la konhese Maromak, tanba Maromak mak Domin Nain. ⁹ Maromak hatudu Nia domin nunee: Nia haruka nia Oan mane mesak mai iha mundu para lori ita ba moris rohan-laek. ¹⁰ Atu hatene domin lo-loos, keta haree ba ita ema nia domin ba Maromak, maibee haree ba Maromak nia domin mai ita. Nee mak Nia haruka Nia Oan mai foo Aan ba mate hanesan sakrifisiu hodi hamoso ita nia sala. ¹¹ Maluk doben sira, Maromak hadomi teb-tebes ita, nunee ita mos tenki hadomi malu. ¹² La iha ema ida mak haree

ona Maromak, maibee se ita hadomi malu, Maromak hela ho ita i halo ita hatene domin lo-loos.*

¹³ Maromak foo tiha ona Nia Espiritu ba ita, nee mak ita hatene ona katak, ita laran ida ho Maromak i Nia mos hela ho ita. ¹⁴ Ami rasik haree ona Maromak nia Oan, i ami foo sasin katak, Maromak haruka Nia Oan mai para salva ema hotu-hotu iha mundu nee. ¹⁵ Ema nebee dehan Jesus nee Maromak nia Oan, Maromak hela ho nia, i nia mos laran ida ho Maromak. ¹⁶ Ita hatene Maromak nia domin, i ita laran metin ba Nia domin nee. Nia sempre hadomi ita ema, nunee ema nebee sempre hadomi Maromak i hadomi nia maluk sira, ema nee laran ida ho Maromak, i Maromak mos hela ho nia.

¹⁷ Se ita hatene domin lo-loos, aban-bainrua iha loron nebee Maromak tesi ema hotu nia lia, ita sei la tauk, tanba iha mundu nee ita nia moris hanesan Jesus Kristu nian. ¹⁸ Se ita hatene domin, ita la tauk ona, tanba domin lo-loos halo lakon tiha ita nia tauk. Baibain ema tauk Maromak atu kastigu sira. Maibee ema nebee tauk nafatin Maromak nia kastigu, ema nee seidauk hatene domin lo-loos.

¹⁹ Ita hadomi ita nia maluk sira i hadomi Maromak tanba Nia mak hadomi uluk ita. ²⁰ Se ema ruma dehan, "Hau hadomi Maromak", maibee nia odi nia maluk, ema nee bosok-teen. Tanba nia maluk, nia bele haree, maibee Maromak, nia la haree ho matan. Nunee se nia la hadomi nia maluk, nia mos la bele hadomi Maromak. ²¹ Entaun Maromak foo Nia ukun fuan mai ita dehan, se o hadomi Maromak, o mos tenki hadomi o nia maluk sira.

5

Fiar ba Maromak nia Oan

¹ See-see deit mak fiar katak Jesus mak Kristu, Salvador nebee Maromak promete hori uluk kedas atu haruka mai, ema nee Maromak nia oan. Se ita hadomi aman ida, ita mos hadomi nia oan. ² Nunee mos, se ita hadomi Maromak i halo tuir Nia ukun fuan mak ita hatene katak ita mos hadomi Maromak nia oan sira. ³ Tanba se ita halo tuir Maromak nia ukun fuan, nee dehan katak, ita hadomi Maromak. I Nia ukun fuan la todan ida,* ⁴ tanba ema nebee sai Maromak nia oan, nia la halo tuir tan buat aat mundu nian. Nia manaan ona tanba nia fiar ba Jesus. ⁵ See mak bele manaan buat aat mundu nian? So ema nebee mak fiar katak Jesus Maromak nia Oan.

Sasin forti kona ba Jesus Kristu

⁶ Uluk Jesus Kristu mai iha mundu nee, ema foo sarani Nia ho bee, i too ikus Nia raan fakar too mate. Nia mai laos deit atu simu batizmu ho bee, maibee mos atu Nia raan fakar too mate. I Maromak nia Espiritu mak foo sasin kona ba Jesus, tanba Maromak nia Espiritu sempre koalia buat nebee mak loos. ⁷ Nunee iha buat tolu mak sai sasin kona ba Jesus: ⁸ Maromak nia Espiritu, bee sarani ho Jesus nia raan. Buat tolu nee foo sasin nebee hanesan. ⁹ Baibain ita fiar sasin nebee ema foo. Maibee sasin nebee Maromak foo nee forti liu fali ita ema nia sasin hotu, tanba Nia mak Maromak, i Nia foo sasin kona ba Nia Oan rasik. ¹⁰ Tanba nee, ema nebee fiar Maromak nia Oan, nia hatene mo-moos katak saida mak Maromak koalia kona ba Nia Oan nee loos. Maibee ema nebee la fiar Maromak nia sasin nee, nia dehan fali Maromak bosok-teen, tanba nia la fiar saida mak Maromak koalia kona ba Nia Oan. ¹¹ Buat nebee Maromak koalia mak nee: Maromak loke ona dalan atu ita moris tinan ba tinan hamutuk ho Nia, i moris rohan-laek nee ita hetan tanba ita laran ida ho Nia Oan.* ¹² Ema nebee laran ida ho Maromak nia Oan, hetan moris rohan-laek. Maibee ema nebee la hamutuk ho Maromak nia Oan sei la hetan moris rohan-laek.

Lalika tauk atu harohan ba Nai Maromak

¹³ Hau hakerek surat nee ba imi nebee fiar ba Maromak nia Oan, para imi bele hatene katak, imi sei moris hamutuk ho Maromak nafatin too tinan ba tinan. ¹⁴ Nee mak ita la tauk atu harohan ba Maromak, tanba ita laran metin katak ita husu saida deit tuir Nia hakarak, Nia rona. ¹⁵ I tanba Nia rona, ita mos hatene katak, Nia sei foo buat nebee mak ita husu.

¹⁶ Se karik imi haree imi nia maluk sarani ida halo sala, maibee laos sala ida nebee bele lori nia ba mate, entaun imi tenki harohan ba Maromak para salva nia, i Maromak sei foo moris ba nia. Hau haruka imi harohan ba ema nebee nia sala la lori nia ba mate. Iha mos sala balu nebee halo ema haketak aan husi Maromak. Se imi nia maluk sarani ruma halo sala hanesan nee, hau laos haruka imi harohan ba nia. ¹⁷ Hahalok aat hotu-hotu sala, maibee laos sala hotu-hotu mak lori ema ba mate.

Adora mak Nai Maromak deit

¹⁸ Ita hatene katak ema nebee sai ona Maromak nia oan, nia la halo sala beibeik, tanba Maromak nia Oan Jesus Kristu tau

matan ba nia. Nunee aat nain la bele halo aat nia. ¹⁹ Ita hatene katak, ita sai ona Maromak nia ema, maski aat nain mak domina ema sira seluk iha mundu nee. ²⁰ Ita hatene katak Maromak nia Oan mai ona, i Nia loke ona ita nia neon para ita bele konhese Ida nebee mak loos. Ita laran ida ona ho Ida nebee mak loos, ita mos laran ida ho Nia Oan Jesus Kristu. Nia mak Maromak lo-loos, i Nia mak moris rohan-laek nia huun.

²¹ Nunee, oan doben sira, kuidadu di-diak imi nia aan para la bele adora fali lulik.

João nia surat segundu 2 João

João hahuu nia surat

¹ Surat nee husi hau, nudar responsavel sarani sira nian.

Senhora nebee Maromak hili, hau hakerek ba senhora ho mos ba senhora nia oan sira.* Hau hadomi teb-tebes imi. Laos hau deit maibee ema hotu-hotu nebee hatene lia loos mos hadomi imi. ² Hau hadomi imi tanba lia loos nee moris ona iha ita hotu nia laran, i lia loos nee sei metin nafatin iha ita too tinan ba tinan.

³ Hau harohan atu ita nia Aman Maromak ho Nia Oan Jesus Kristu hatudu Sira nia laran diak ba ita hotu, hadomi ita, i foo pas ho hakmatek ba ita, para ita kaer metin lia loos i hadomi malu.

Hadomi malu i kaer metin lia loos

⁴ Hau haksolok teb-tebes, tanba hau rona katak senhora nia oan sira balu moris tuir lia loos, tuir duni buat nebee mak Aman Maromak haruka ita halo. ⁵ Entaun senhora doben, hau husu para ita hotu hadomi malu. Ukun fuan nee laos buat foun ida, ita simu tiha ona hori uluk kedas.* ⁶ Domin lo-loos mak nee: Ita moris tuir Maromak nia ukun fuan. I ukun fuan nebee mak imi rona hori uluk kedas mak nee: Imi tenki moris iha domin nia laran.

⁷ Ohin loron, bosok-teen barak lao lemo-lemo lori lia falsu dehan, Jesus Kristu moris iha mundu nee, Nia la iha isin ho raan. Ema nebee koalia nunee, sira bosok-teen, i sira Kristu nia inimigu. ⁸ Kuidadu di-diak, keta rona ema sira nee, maibee kaer metin lia loos, para aban-bainrua imi bele simu bensaun hotu nebee mak Maromak atu foo ba imi. Se lae, ami nia servisu ba imi mos saugati deit. ⁹ Ema nebee la kaer metin Kristu nia hanorin, maibee halai sees fali, ema nee la hamutuk ho Maromak. Maibee see mak kaer nafatin Kristu nia hanorin, nia laran ida ho Aman Maromak ho mos Nia Oan Jesus Kristu. ¹⁰ Nunee se karik ema ruma mai atu hanorin imi maibee sees fali husi buat nebee mak Kristu hanorin, lalika simu ema nee iha imi nia uma, lalika liga sira. ¹¹ Tanba, see mak simu ema nunee, nia mos lori todan ba ema nee nia hahalok aat.

João taka nia surat

¹² Iha buat barak mak hau hakarak hatete ba imi, maibee hau hanoin diak liu

la bele liu husi surat. Hau hakarak baa vizita imi, i koalia rasik ho imi atu ita hotu-hotu bele haksolok liu tan.

¹³ Maromak mos hili ona senhora nia feto maluk iha nee. Nia oan sira foo kumprimentus ba ita boot.

* 1:1 Tuir matenek nain Biblia nian balu, liafuan "senhora ho nia oan sira" nebee João temi nee, hanesan naran kodigu ida hodi hatudu ba sarani sira iha sidade ida. ✧ 1:5 João 13:34, 15:12, 17

João nia surat terseiru 3 João

João hahuu nia surat

¹⁻² Surat nee husi hau, nudar respon-savel sarani sira nian.*

Belun Gaio mak hau hadomi teb-tebes, hau harohan ba Maromak atu buat hotu-hotu lao diak. Hau harohan para o nia isin forti nafatin hanesan o nia relasaun ho Maromak forti ona. ³ Hau nia laran haksolok teb-tebes, tanba sarani balu mai konta dehan, o kaer metin lia loos, i moris tuir nafatin buat nebee Maromak hanorin. ⁴ Bainhira hau rona katak hau nia oan sira moris tuir lia loos, ida nee mak halo hau nia laran haksolok liu.

Gaio ajuda ema nebee lori Jesus nia hanorin

⁵ Belun, o sempre ajuda maluk sira nebee mak lao haleu hodi haklaken Maromak nia liafuan, nee hatudu katak o serbi Maromak ho diak. Maski o seidauk konhese sira, maibee o simu sira ho diak. ⁶ Sira balu mai konta ba sarani sira iha nee kona ba o nia domin ba sira. Agora hau husu ba o atu foo ajuda nafatin buat nebee mak sira presiza iha dalan, tanba ajuda nee halo haksolok Maromak nia laran. ⁷ Sira nee lao haleu hodi Jesus Kristu nia naran. Maibee ema sira nebee mak la konhese Maromak, la foo suporta ba sira. ⁸ Entaun ita mak tenki suporta sira, atu nunee ita mos servisu hamutuk ho sira hodi foo sai lia loos.

Moris tuir ezemplu nebee diak

⁹ Hau haruka ona surat ba sarani sira iha nebaa, maibee Diótrefes hakarak ukun iha igreja, i lakohi rona hau. ¹⁰ Tanba nee, bainhira hau too iha nebaa, hau sei konta sai Diótrefes nia hahalok aat nee, para sarani sira hotu hatene katak nia gosta koalia aat ami. I laos nee deit, maibee ita nia maluk sira baa iha nebaa, Diótrefes lakohi simu. Sarani sira seluk atu simu maluk sira nee, maibee Diótrefes bandu i hasai sarani sira nee husi igreja.

¹¹ Belun, la bele halo tuir ema nia hahalok aat, maibee halo tuir nafatin ezemplu nebee diak. See mak halo buat diak, nia Maromak nia ema. Maibee see mak halo buat aat, nia seidauk konhese Maromak.

¹² Kona ba Demétriu, nia ema ida nebee diak. Nia moris loos. Ema hotu-hotu gaba

nia, ami mos gaba, i o hatene katak ami la bosok.

João taka nia surat

¹³ Iha buat barak mak hau hakarak hatete ba o, maibee hau hanoin diak liu la bele liu husi surat. ¹⁴ Hau hakarak atu la kleur tan ita hasoru malu, para ita bele koalia.

¹⁵ Hau harohan atu Maromak foo pas ho hakmatek ba o. Ita nia maluk sira iha nee foo kumprimentus. Hatoo mos hau nia kumprimentus ba hau nia maluk sarani sira ida-ida iha nebaa.

* 1:1-2 Apostolu sira nia Istoría 19:29; Roma 16:23; 1 Korintu 1:14

Surat husi Judas

Judas hahuu nia surat

¹ Surat nee husi hau, Judas. Hau Jesus Kristu nia atan ho Tiago nia alin. ✧

Hau hakerek surat nee ba imi nebee Maromak bolu tiha ona atu sai Nia ema. Aman Maromak hadomi imi i Jesus Kristu sempre kuidadu imi.

² Hau harohan atu Maromak loran ba loran hatudu Nia laran luak ho domin ba imi, i foo pas ho hakmatek ida nebee boot teb-tebes ba imi.

Kuidadu ho ema bosok-teen sira

³ Maluk doben sira, tuir lo-loos hau hakarak teb-tebes hakerek ba imi kona ba salvasaun nebee mak ita hotu-hotu hetan. Maibee agora hau senti katak, hau tenki hakerek fali buat seluk hodi foo hanoin ba imi atu defende lia loos nebee Maromak foo ona ba Nia povu. Lia loos nee dura nafatin too tinan ba tinan. ⁴ Hau foo hanoin ba imi nunee tanba iha ona ema balu tama sub-subar iha imi nia leet. Sira nee la interese Maromak, i fila lia tuun-sae kona ba Nia laran diak. Sira dehan, tanba Maromak nee laran diak, entaun ita bele halo sala saida deit konformi ita nia hakarak. Sira mos nega Jesus Kristu. Afinal Nia mak ita nia Liurai ho ita nia Nai. Iha Livru Sagradu hakerek nanis ona kona ba kastigu nebee mak sira sei hetan.

⁵ Imi hatene ona istoria nebee mak hau atu koalia, maibee hau hakarak foo hanoin fila fali ba imi. Uluk Nai Maromak lori povu Israel sai husi rai Ejitu. Maski Nia salva sira, maibee too ikus Nia halo rahun tiha sira nebee mak la fiar ba Nia. ✧ ⁶ Nunee mos anju nebee husik tiha sira nia knaar ho sira nia hela fatin. Maromak kesi metin sira ho korenti iha fatin nakukun laran hodi hein loran nebee Maromak tesi ema hotu-hotu nia lia. ⁷ I keta haluha povu sidade Sodoma ho Gomora, ho aldeia sira seluk nebee besik. Sira gosta halo sala seksual ho sala foer oi-oin deit. Too ikus Maromak kastigu sira iha ahi nebee nunka mate. Nee sai ezemplu ida hodi foo hanoin mai ita hotu. ✧

⁸ Nunee mos ho ema aat sira nebee tama iha imi nia leet nee. Sira halo sala hodi

hafoer sira nia aan rasik, i dehan mehi mak foo sai ba sira para halo nunee. Sira lakohi rona see-see deit mak kaer ukun iha lalehan ka iha rai, too hatete aat Maromak nia anju sira. ⁹ Maibee anju sira nia boot Miguel rasik la brani halo hanesan nee. Bainhira Moisés foin mate, Miguel hakesuk malu ho Satanás kona ba see mak atu hetan Moisés nia mate isin. Iha tempu nebaa Miguel la brani foo sala ba Satanás hodi koalia aat nia. Miguel so dehan deit, “Nai Maromak sei kastigu o.” ✧ ¹⁰ Maibee ema sira nee gosta hatete aat buat nebee mak sira la kompiende. Sira so hatene sira nia hakarak deit, hanesan fali animal nebee la iha neon. I hahalok nee mak halo rahun sira.

¹¹ Sira sei terus! Tanba sira tuir Kaín nia dalan. Sira hakarak teb-tebes hetan osan, too monu ba sala hanesan Balaão. I sira hanesan Koré, too ikus rahun tanba kontra nai ulun sira. ✧ ✧

¹² Bainhira imi sarani sira halibur malu hodi haan-hemu hamutuk, ema sira nee mos haan hamutuk ho imi, maibee sira kaan-teen i la hatene moe. Nunee sira hanesan bibi atan nebee foo haan deit nia aan, i hanesan buat foer ida iha imi nia klaran. † Sira hanesan kalohan nebee anin huu, maibee udan la tau. Sira hanesan ai nebee la foo fuan, maski too ona nia tempu. Ikus mai ai nee mate tiha tanba toos nain fokit nia huun too nia abut sai hotu. ¹³ Sira hatudu hahalok nebee halo moe deit ita, hanesan laloran boot nebee mak baku hasai nia furin iha bee leten. Sira hanesan fitun nebee lao la tuir dalan. Maromak prepara tiha ona fatin ida nakukun liu ba sira, para sira hela iha nebaa too tinan ba tinan.

¹⁴ Enoke foo sai hori uluk kedad kona ba ema hanesan nee. Se ita sira Adão nia jersaun, Enoke tama ba jersaun hitu. ✧ Nia dehan nunee: “Haree ba! Ita nia Nai mai ho Nia anju santu rihun ba rihun. ¹⁵ Nia mai atu tesi ema hotu-hotu nia lia. Nia sei kastigu ema sira nebee mak la interese Maromak, tanba sala hotu-hotu nebee ema aat sira nee halo hasoru Maromak, ho liafuan aat hotu-hotu nebee sira koalia kontra Nia.” ¹⁶ Ema sira nee so hatene murmura i foo sala ba ema seluk. Sira moris tuir deit sira nia hakarak aat rasik. Sira gaba aan, i kos-kose ema seluk para halo tuir sira nia hakarak.

✧ **1:1** Mateus 13:55; Marcos 6:3 ✧ **1:5** Ézodu (Keluaran) 12:51; Númerus (Bilangan) 14:29-30 ✧ **1:7** Jénesis (Kejadian) 19:1-24 ✧ **1:9** Daniel 10:13,21, 12:1; Apokalipse 12:7; Deuteronomiu (Ulangan) 34:6; Zacarias 3:2 ✧ **1:11** Kaín oho nia alin rasik tanba laran moras ba nia. Balaão simu osan para lori ema Israel atu adora fali maromak falsu. I Koré lori ema barak kontra Moisés ho Arão, tanba nee, Maromak oho nia. ✧ **1:11** Jénesis (Kejadian) 4:3-8; Númerus (Bilangan) 22:1-35, 16:1-35 † **1:12** Lian Gregu iha nee nia signifikadu la klaru. Bele “buat foer”, bele mos “fatuk isin”. ✧ **1:14** Jénesis (Kejadian) 5:18,21-24

Lia menon

¹⁷ Maibee maluk doben sira, la bele haluha liafuan nebee ita nia Nai Jesus Kristu nia apostolu sira foo sai tiha ona ba imi. ¹⁸ Sira foo sai katak, bainhira mundu nee besik remata ona, ema balu sei gosta goza Maromak nia povu, i moris tuir deit sira nia hakarak aat.[☆] ¹⁹ Agora ema sira nee iha tiha ona. Sira nee halo imi fahe malu. Sira nia hakarak aat domina tiha ona sira. I sira la iha Maromak nia Espiritu.

²⁰ Maibee maluk doben sira, hakaas aan atu hametin liu tan imi nia fiar ba Jesus Kristu, tanba imi nia fiar nee santu. Halo orasaun ho Espiritu Santu nia tulun. ²¹ Imi hein hela ita nia Nai Jesus Kristu atu hatudu Nia laran luak ba imi hodi lori imi ba moris rohan-laek. Durante imi hein, keta husik Maromak nia domin.

²² Imi tenki hadomi ema sira nebee mak fiar la metin, ²³ i dada sai ema seluk husi ahi laran para salva sira. Iha tan ema seluk mak imi tenki hadomi, maibee kuidadu. Maski imi hanoin sira, maibee imi mos tenki hakribi sira nia sala, too hakribi mos sira nia hena nebee foer tanba sira nia hahalok aat nee.

Hahii Nai Maromak

²⁴ Mai ita hahii Maromak! Nia mak iha kbiit hodi kuidadu imi para imi la bele monu. Maromak Kbiit Nain mak bele halo imi livre husi sala hodi lori imi ba iha Nia futar oin ho haksolok teb-tebes. ²⁵ So Nia mesak deit mak Maromak, Nia mak ita nia Salvador. Mai ita hotu-hotu hahii adora Nia liu husi ita nia Nai Jesus Kristu. Maromak nee boot teb-tebes, kbiit hotu-hotu Ninian, Nia mak kaer ukun, molok mundu nee iha, agora, i too tinan ba tinan nafatin. Amen.

Apokalipse Nai Maromak nia Lia Tatoli liu husi João

Livru nee foo sai buat nebee mak sei akontese

¹ Iha livru nee hakerek kona ba buat nebee mak la kleur tan sei akontese. Maromak foo hatene ona buat sira nee ba Jesus Kristu atu nunee Jesus bele foo sai ba Nia atan sira. Depois Jesus Kristu haruka Nia anju ida mai hatudu sai ba Nia atan hau João. ² Hau haree ho matan rasik. Nunee agora hau konta Maromak nia liafuan nebee Jesus Kristu hatudu sai mai hau. ³ See mak lee sai Maromak nia liafuan nebee hakerek iha livru nee, nia hetan bensaun. I see mak rona hodi halo tuir, nia mos hetan bensaun. Tanba buat sira nee besik atu akontese ona.

⁴⁻⁵ Hau, João hakerek buat sira nee ba maluk sarani sira husi sidade hitu iha provinsia Ázia.*

Hau harohan atu Maromak, Espiritu Santu ho mos Jesus Kristu hatudu Sira nia laran diak ba imi i foo pas ho hakmatek ba imi. Maromak iha hori uluk kedas, agora iha, i iha nafatin too tinan ba tinan. Espiritu Santu nee hatudu Aan mai hau hanesan espiritu hitu[†] nebee iha hela Maromak nia kadeira ukun nia oin. I Jesus Kristu sempre foo sasin nebee loos. Nia mak ema primeiru nebee moris fali husi mate, i Nia mak ukun liurai hotu-hotu iha mundu nee. *

Jesus hadomi ita, nee mak Nia raan fakar too mate para ita bele livre husi sala.*

⁶ Nia foti ona ita sai Nia reinu. Nia mos foti ita sai nai lulik para serbi Nia Aman Maromak. Nunee mai ita hahii adora Jesus Kristu, tanba Nia mak iha kbiit hodi ukun tinan ba tinan. Amen, loos duni![‡]

⁷ Haree ba! Jesus sei tuun mai husi lalahan iha kalohan laran, i ema hotu-hotu sei haree Nia, too ema nebee mak uluk sona Nia, sira mos sei haree. Ema husi nasaun hotu-hotu iha mundu nee sei tanis tanba Nia. Buat nee sei sai nunee duni. Amen.*

⁸ Nai Maromak dehan, “Hau mak primeiru ho ikus. Hau iha hori uluk kedas, agora iha, i iha nafatin too tinan ba tinan. Hau mak Kbiit Nain.”*[‡]

João haree Nai Jesus

⁹ Hau João, imi nia maun. Ita hotu hetan susar ho terus tanba ita hakruuk ba Jesus nudar Liurai, maibee ita aguenta ho pasiensia nafatin tanba ita laran ida ho Jesus. Hau dadur hela iha rai oan Patmos tanba hau foo sai Maromak nia liafuan i foo sasin kona ba Jesus. ¹⁰ Iha loron Domingu ida, Maromak nia Espiritu domina hau i hau rona lian makaas hanesan korneta lian iha hau nia kotuk. ¹¹ Lian nee dehan nunee: “Buat nebee mak o haree, o tenki hakerek iha livru lulun ida, depois haruka ba sarani sira iha sidade hitu tuir mai nee: Éfezu, Esmirna, Pérgamu, Tiatira, Sardis, Filadélfia ho Laodiseia.”

¹² Hau hateka ba kotuk atu haree see mak koalia mai hau nee. I hau haree fali ahi-oan riin hitu halo ho osan mean. ¹³ Ema ida hamriik hela iha ahi-oan riin hitu nee nia klaran. Nia hanesan Ida nebee ema baibain temi Ema Umanu nia Oan. Nia hatais batina naruk too iha ain tutun. Iha nia hirus matan kesi hena naruk ida enfeira ho osan mean.* ¹⁴ Nia fuuk mutin teb-tebes. ‡ Nia matan hanesan fali ahi nebee mak lakan makaas. * ¹⁵ Nia ain lakan hanesan riti nebee mak ema tau ba ahi. Nia lian tarutu makaas hanesan mota tuun.* ¹⁶ Nia liman loos kaer hela fitun hitu, i surik ida oin-kotuk kroat hotu sai husi Nia ibun. Nia oin nabalan hanesan lora matan iha loron manas boot.

¹⁷ Bainhira hau haree Nia, hau monu kedas iha Nia oin hanesan ema mate. Maibee Nia tau Nia liman loos ba hau hodi dehan, “Keta tauk. Hau mak huun ho rohan.* ¹⁸ Hau mak Moris Nain. Uluk Hau mate, maibee agora, haree ba, Hau moris tinan ba tinan. I Hau mak kaer xavi hodi loke odamatan ba matebian sira nia fatin, Hau mak iha kbiit hodi halo moris fali ema mate.

¹⁹ Entaun o tenki hakerek buat hotu-hotu nebee o haree nee, kona ba buat nebee akontese agora dadauk ho mos buat nebee aban-bainrua sei mosu. ²⁰ Ohin o haree

* **1:4-5** a: Roma nia provinsia Ázia agora sai fali parte ida iha nasaun Turkia. † **1:4-5** b: Ema Judeu uza numeru hitu hodi hatudu ba buat nebee kompletu i la falta buat ida. Maromak nia Espiritu Santu ida deit, maibee João haree hanesan fali iha hitu, nunee ita bele hatene katak Espiritu Santu nee perfeitu, la falta buat ida. * **1:4-5** Ézodu (Keluaran) 3:14; Apokalipse 4:5 * **1:4-5** Isaias 55:4; Salmus (Mazmur) 89:27 * **1:6** Ézodu (Keluaran) 19:6; Apokalipse 5:10 * **1:7** Daniel 7:13; Mateus 24:30; Marcos 13:26; Lucas 21:27; 1 Tesalónika 4:17; Zacarias 12:10; João 19:34,37 * **1:8** Apokalipse 22:13; Ézodu (Keluaran) 3:14 * **1:13** Daniel 7:13, 10:5 ‡ **1:14** Iha nee hakerek dehan, “Nia ulun ho Nia fuuk mutin hanesan bibi malae nia fulun, i mutin hanesan neve (*saiju*).” Iha rai Israel buat rua nee mutin teb-tebes. * **1:14** Daniel 7:9 * **1:15** Daniel 10:6; Ezequiel 43:2 * **1:17** Isaias 44:6, 48:12; Apokalipse 2:8, 22:13

fitun hitu iha Hau nia liman loos, ho ahi-oan riin osan mean hitu. Nia signifikaadu mak nee: Ahi-oan riin sira nee mak sarani sira iha sidade hitu. I fitun hitu nee mak anju hitu nebee tau matan ba sira.”

2

Nai Jesus nia lia menon ba sarani sira iha Éfezu

¹ Ida nebee koaliala mai hau hatete, “Hakerek hanesan nee ba sarani sira iha sidade Éfezu:*

‘Hau mak kaer fitun hitu iha Hau nia liman loos, i Hau lao haleu ahi-oan riin osan mean hitu nee. Hau nia lia menon mak nee:

² Hau hatene buat hotu-hotu nebee imi halo: Hau hatene imi servisu makaas hodi serbi Maromak, i imi aguenta ho pasiensia iha terus nia laran. Hau mos hatene imi la simu ema aat iha imi nia leet. Se iha ema ruma mai lohi imi dehan, sira nee Hau nia apostolu, imi sempre koko sira i deskobre katak sira bosok. ³ Ema halo terus imi tanba imi fiar mai Hau, maibee imi aguenta nafatin, i la hakiduk.

⁴ Maibee iha buat ida mak Hau la simu: Imi la hatudu tan imi nia domin mai Hau hanesan uluk. ⁵ Imi monu aat liu ona! Agora, hanoin fila fali imi nia domin uluk. Hakribi tiha imi nia sala nee hodi moris fali tuir imi nia hahalok uluk nian. Se lae, Hau sei mai hasai imi nia ahi-oan riin. ⁶ Maski nuneen imi halo buat diak ida: Imi la simu Nicolau nia ema sira nia hahalok, Hau mos la simu.

⁷ Imi nebee iha tilun, rona di-diak saida mak Maromak nia Espiritu hatete ba sarani sira. Ema nebee manaan, aban-bainrua Hau sei foo direitu ba nia para bele haan ai fuan nebee mak lori nia ba moris rohan-laek. Ai fuan nee nia huun moris iha Maromak nia toos.”*

Nai Jesus nia lia menon ba sarani sira iha Esmirna

⁸ Depois Ida nebee koaliala mai hau hatete, “Hakerek hanesan nee ba sarani sira iha sidade Esmirna:

‘Hau mak huun ho rohan. Uluk Hau mate maibee agora Hau moris fali ona. Hau nia lia menon mak nee:*

⁹ Hau hatene imi moris iha terus ho kiak nia laran. Maski nuneen iha Maromak nia oin imi riku. Hau hatene ema balu hatete aat imi. Sira deklarala sira nia aan dehan sira Maromak nia ema, afinal lae. Sira la hakruuk ba Maromak maibee hakruuk fali ba Satanás. ¹⁰ Maski nuneen imi lalika tauk kona ba terus nebee mak la kleur tan imi sei hetan. Hau hatete ba imi, Satanás sei halo imi balu baa dadur iha kadeia para koko imi, i imi sei hetan terus too lonon sanulu. Ema atu oho imi mos, imi tenki tuir nafatin Hau. Se imi halo nuneen, Hau sei foo premiu moris rohan-laek nian ba imi.

¹¹ Imi nebee iha tilun, rona di-diak saida mak Maromak nia Espiritu hatete ba sarani sira. See mak manaan, aban-bainrua nia sei la mate ba dala rua.”*

Nai Jesus nia lia menon ba sarani sira iha Pérgamu

¹² Depois Ida nebee koaliala mai hau hatete, “Hakerek hanesan nee ba sarani sira iha sidade Pérgamu:

‘Hau mak kaer surik oin-kotuk kroat hotu. Hau nia lia menon mak nee:

¹³ Hau hatene imi nia hela fatin nee, Satanás mak hela iha nebaa hodi ukun. Maski nuneen imi kaer metin nafatin Hau nia naran. Iha imi nia sidade nee mos, ema oho tiha Antipas, ema ida nebee sempre foo sasin lo-loos kona ba Hau. Sira oho tiha nia mos, imi la husik imi nia fiar mai Hau.

¹⁴ Maibee iha buat balu mak Hau la simu: Imi balu tuir fali Balaão nia hanorin. Uluk Balaão hanorin ema ida naran Balak para lohi ema Israel monu ba sala. Nuneen sira haan fali hanaan nebee mak ema foo haan tiha ba estatua lulik, i sira halo sala seksual.* ¹⁵ Imi balu mos tuir doutrina falsu nebee Nicolau nia ema sira hanorin.* ¹⁶ Hakribi ona imi nia sala nee! Se lae, la kleur tan Hau baa lori surik nebee mak iha Hau niaibun laran nee hodi halo funu hasoru imi.

¹⁷ Imi nebee iha tilun, rona di-diak saida mak Maromak nia Espiritu hatete ba sarani sira. See mak manaan, aban-bainrua Hau sei foo paun manaa, paun nee agora sei subar hela. Hau mos sei foo fatuk mutin ba sira ida-ida. Iha fatuk nee hakerek naran foun, naran nee ema

* **2:1** Iha nee João hakerek dehan, “ba anju sarani sira nian iha sidade Éfezu.” Matenek nain kona ba Biblia, barak dehan, “anju” iha nee hatudu ba sarani sira, balu dehan hatudu ba anju nebee tau matan ba sarani sira iha fatin nee, i balu dehan hatudu ba lideransa sarani nian. Nuneen mos iha 2:8,12,18; 3:1, 7,14. * **2:7** Jénesis (Kejadian) 2:9; Apokalipse 22:2; Ezequiel 28:13, 31:8 * **2:8** Isaias 44:6, 48:12; Apokalipse 1:17, 22:13 * **2:11** Apokalipse 20:14, 21:8 * **2:14** Númerus (Bilangan) 22:5, 7, 25:1-3, 31:16; Deuteronomiu (Ulangan) 23:4 * **2:15** Apokalipse 2:6 * **2:17** Ézodu (Keluaran) 16:14-15, 16:33-34; João 6:48-50; Isaias 62:2, 65:15

seluk sei la hatene, so ema nebee simu fatuk nee mak hatene.'*✠

Nai Jesus nia lia menon ba sarani sira iha Tiatira

¹⁸ Depois Ida nebee koalia mai hau hatete, "Hakerek hanesan nee ba sarani sira iha sidade Tiatira:

'Hau Maromak nia Oan. Hau nia matan hanesan ahi lakan, i Hau nia ain lakan hanesan riti nebee mak ema sunu ba ahi. Hau nia lia menon mak nee:

¹⁹ Hau hatene buat hotu-hotu nebee imi halo: Imi hadomi imi nia maluk, i fiar metin mai Hau. Imi serbi ema seluk i aguenta ho pasiensi iha terus laran. Hau mos hatene, agora imi halao Hau nia servisu ho badinas liu fali uluk.

²⁰ Maibee iha buat ida mak hau la simu: Imi husik deit feto Jezabel hanorin sala. Nia foti aan dehan nia Maromak nia profeta ida. Maibee nia hanorin sarani sira lao sala dalan, too sira mos halo sala seksual i haan fali hanaan nebee mak ema foo haan tiha ona ba estatua lulik. ²¹ Hau foo ona tempu ba Jezabel atu hakribi nia sala nee, maibee nia lakohi.

²² Nunee Hau sei riba tuun nia iha nia toba fatin halo nia terus iha nebaa. Ema nebee halo sala seksual ho nia mos, se sira la hakribi sira nia sala nee, Hau sei foo terus todan ba sira. ²³ Sira nebee tuir Jezabel hanesan fali oan halo tuir nia inan, Hau sei oho sira. Nunee sarani sira iha nebee-nebee deit sei hatene katak, Hau konhese mo-moos ema nia neon ho laran i Hau foo todan ba ema ida-ida tuir nia hahalok.*

²⁴ Maibee imi balu iha Tiatira la tuir feto nee nia hanorin aat. Maski ema balu dehan nia hanorin "Satanás nia segredu boot" mos, imi lakohi rona. Ba imi sira nee, Hau la foo tan todan, ²⁵ naran katak imi kaer metin nafatin imi nia fiar too Hau fila fali mai. ²⁶⁻²⁷ Ema nebee manaan hodi halo tuir nafatin Hau nia hakarak too rohan, Hau sei foo ba sira kbiit nebee mak Hau hetan husi Hau nia Aman. Hau foo kbiit ba sira para ukun nasaun sira nebee kontra Maromak. Sira sei ukun ho rota nebee mak halo ho besi, i hodi rota nee sira sei halo rahun tiha povu hanesan fali ema halo rahun sanan rai. ²⁸ Ba ema nebee halo tuir nafatin Hau nia hakarak too rohan, Hau sei foo tan fitun dadeer nian.*

²⁹ Imi nebee iha tilun, rona di-diak saida mak Maromak nia Espiritu hatete ba sarani sira.' "

3

Nai Jesus nia lia menon ba sarani sira iha Sardis

¹ Depois Ida nebee koalia mai hau hatete, "Hakerek hanesan nee ba sarani sira iha sidade Sardis:

'Hau mak kaer Maromak nia espiritu hitu,* i kaer fitun hitu. Hau nia lia menon mak nee:

² Hau hatene buat hotu-hotu nebee imi halo: Ema dehan imi sei moris hela maibee imi hanesan ema nebee mate tiha ona. Hadeer ona! Imi nia fiar besik atu mohu, entaun hametin ona ba. Tanba Hau haree imi nia hahalok, la iha ida mak tuir lo-loos Maromak nia hakarak. ³ Tanba nee, hanoin fila fali hanorin nebee mak uluk imi rona i simu. Imi tenki halo tuir hanorin nee, i hakribi imi nia sala. Se imi dukur nafatin, Hau sei mai derepent deit hanesan naokteen, imi sei la hatene bainhira loos mak Hau mai.*

⁴ Maibee husi imi iha Sardis, iha balu mak laran moos nafatin, hanesan ema nebee la halo foer nia hena. Sira nee sei lao hamutuk ho Hau, hatais hena mutin, tanba sira serve duni. ⁵ See mak manaan, nia mos sei hatais hena mutin hotu. Hau sei la hasai nia naran husi lista ema moris rohan-laek nian. I abanbainrua iha Hau nia Aman nia oin ho mos anju sira nia oin, Hau sei foo sai katak, nia nee Hau nia ema.*

⁶ Imi nebee iha tilun, rona di-diak saida mak Maromak nia Espiritu hatete ba sarani sira.' "

Nai Jesus nia lia menon ba sarani sira iha Filadélfia

⁷ Depois Ida nebee koalia mai hau hatete, "Hakerek hanesan nee ba sarani sira iha sidade Filadélfia:

'Hau mak santu i loos. Hau mak kaer xavi liurai David nian. Kuandu Hau loke odamatan, la iha ema ida mak bele taka fali. I kuandu hau taka odamatan, la iha ema ida mak bele loke. Hau nia lia menon mak nee:*

⁸ Hau hatene buat hotu-hotu nebee imi halo. Imi nia kbiit la too. Maibee imi tuir nafatin Hau nia liafuan, i la nega Hau. Haree ba! Hau loke tiha ona odamatan ba imi, i la iha ema ida mak

* 2:23 Jeremias 17:10 ✠ 2:28 Salmus (Mazmur) 2:8-9

ba espiritu hitu. ✠ 3:3 Mateus 24:43-44; Lucas 12:39-40; Apokalipse 16:15 ✠ 3:5 Ézodu (Keluaran) 32:32-33; Salmus (Mazmur) 69:29; Apokalipse 2:7, 20:12; Mateus 10:32; Lucas 12:8 ✠ 3:7 Isaias 22:22; Jó (Ayub) 12:14

* 3:1 Haree komentariu iha Apokalipse 1:4-5 kona

bele taka fali. ⁹ Iha ema balu dehan sira Maromak nia ema, maibee sira bosok, sira la hakruuk ba Maromak maibee hakruuk fali ba Satanás. Aban-bainrua Hau sei halo sira monu ain ba imi, i sira sei rekonhese katak Hau hadomi imi. ¹⁰ Hau uluk haruka imi aguenta ho pasiensia iha terus nia laran, i imi halo tuir duni Hau nia liafuan nee. Tanba nee, aban-bainrua Hau sei kuidadu di-diak imi iha tempu susar ho terus nebee mak sei mai iha mundu tomak. Maromak sei uza susar ho terus nee hodi koko ema hotu-hotu iha mundu.

¹¹ Hau besik atu mai ona. Nee duni kaer metin buat nebee mak imi iha tiha ona para ema seluk la bele hadau fali premiu nebee mak prepara tiha ona ba imi. ¹² See mak manaan, Hau sei halo nia sai hanesan ai riin boot iha Hau nia Maromak nia uma kreda boot, i nia sei hela metin iha nebaa too tinan ba tinan. Hau sei hakerek Hau nia Maromak nia naran iha ema nee nia isin lolon, ho mos Jerusalém foun nia naran. Jerusalém foun nee Maromak nia sidade, i aban-bainrua sidade nee sei tuun husi lalehan, husi Hau nia Maromak. Hau mos sei hakerek Hau nia naran foun iha ema nee nia isin lolon. ^{*}

¹³ Imi nebee iha tilun, rona di-diak saida mak Maromak nia Espiritu hatete ba sarani sira.'''

Nai Jesus nia lia menon ba sarani sira iha Laodiseia

¹⁴ Depois Ida nebee koalia mai hau hatete, "Hakerek hanesan nee ba sarani sira iha sidade Laodiseia:

'Hau mak Ida nebee ema bolu "Amen, loos duni". Hau sempre foo sasin lo-loos. Hau mak huun ba lalehan ho rai ho buat hotu-hotu nebee Maromak halo. Hau nia lia menon mak nee: ^{*}

¹⁵ Hau hatene buat hotu-hotu nebee imi halo: Imi manas mos lae, malirin mos lae. Hau hakarak para imi manas karik, manas liu, malirin karik, malirin liu ba! ¹⁶ Maibee imi hanesan bee morna deit, la manas, la malirin. Nunee mak Hau atu tafui sai imi husi Hau nia ibun. [†]

¹⁷ Imi dehan imi riku ona, moris diak ona, la presiza tan buat seluk. Maibee imi la hatene katak, imi hanesan fali

ema nebee susar liu, moris la diak, kiak rabat rai, matan delek, i isin molik. ¹⁸ Nunee diak liu imi sosa osan mean diak nian husi Hau para imi sai riku. Imi sosa hena mutin husi Hau hodi bele taka imi nia isin molik para imi la bele moe tan. I sosa aimoruk husi Hau hodi kose ba imi nia matan delek sira nee para bele haree fali.

¹⁹ Ema nebee Hau hadomi, sira nee mak Hau koriji i Hau kastigu. Entaun imi tenki badinas hodi hakribi imi nia sala. ^{*}

²⁰ Haree ba! Hau hamriik hela iha odamatan oin hodi dere odamatan. Ema nebee mak rona Hau nia lian hodi loke odamatan mai Hau, Hau sei tama ba laran i ami sei haan hamutuk. [‡]

²¹ See mak manaan, Hau sei foo direitu ba nia para tuur ukun hamutuk ho Hau, hanesan mos Hau manaan tiha ona, i agora Hau tuur ukun hamutuk ho Hau nia Aman.

²² Imi nebee iha tilun, rona di-diak saida mak Maromak nia Espiritu hatete ba sarani sira.'''

4

Nai Maromak simu adorasaun iha lalehan

¹ Hotu tiha, hau haree tan buat seluk. Hau haree iha lalehan, odamatan ida nakloke hela. I hau rona fali lian ida nebee mak uluk hau rona, lian nee hanesan korneta lian. Agora lian nee hatete mai hau dehan, "Sae mai, Hau sei hatudu ba o saida mak sei akontese aban-bainrua."

² Iha momentu nee kedas Maromak nia Espiritu domina hau. Derepent deit hau haree kadeira ukun ida iha lalehan, i Ema ida tuur hela iha kadeira nee. ³ Ema nee nabilan hanesan fatuk murak jasje ho sardoniu. Iha arkuiris ida haleu hela kadeira ukun nee. Arkuiris nee nabilan hanesan fatuk murak esmeralda. ^{*} ⁴ Iha mos kadeira ukun rua-nulu resin haat mak haleu kadeira ukun nee, i katuas lia nain rua-nulu resin haat tuur hela iha kadeira sira nee. Sira hotu hatais hena mutin, sira nia ulun tau koroa liurai nian halo ho osan mean. ⁵ Rai lakan ho rai tarutu makaas sai husi kadeira ukun nebee mak iha klaran nee. Iha mos ahi-oan hitu lakan hela iha kadeira ukun nee nia oin, ahi-oan

^{*} 3:9 Isaias 49:23, 60:14, 43:4 ^{*} 3:12 Apokalipse 21:2; Isaias 62:2, 65:15 ^{*} 3:14 Provérbiu (Amsal) 8:22

[†] 3:16 Iha sarani balu, sira la nega Nai Jesus, maibee sira mos lakohi tuir Nia ho laran tomak. Nai Jesus kompara sira hanesan bee nebee la manas, la malirin, morna deit. Iha rai Laodiseia iha tempu nebaa, bee morna la iha folin.

^{*} 3:19 Provérbiu (Amsal) 3:12; Ebreu 12:6 [‡] 3:20 Nai Jesus husu atu ita loke ita nia laran hodi simu Nia, ho nunee ita bele sai laran ida ho Nia. ^{*} 4:3 Ezequiel 1:26-28, 10:1 ^{*} 4:5 Haree komentariu iha Apokalipse 1:4 kona ba 'espiritu hitu'. ^{*} 4:5 Ézodu (Keluaran) 19:16; Apokalipse 1:4, 8:5, 11:19, 16:18; Ezequiel 1:13; Zacarias 4:2

nee mak Maromak nia espiritu hitu.* ✧
 6 Iha kadeira ukun nia oin iha mos buat ida hanesan tasi maibee moos loos hanesan vidru.

Iha animal moris haat haleu hela kadeira ukun nee. Animal sira nee nia oin-kotuk matan nakonu.* ✧ 7 Animal primeiru hanesan liaun. Ida tuir mai hanesan karau aman. Ida seluk, nia oin hanesan ema nia oin. Ida ikus liu hanesan manu makikit ida nebee semo hela.† ✧ ✧ 8 Animal moris haat nee ida-idak iha liras neen. Matan nakonu iha sira nia isin tomak, too sira nia liras parte liur-laran matan nakonu hotu. Loron-kalan animal haat nee hananu la para dehan,
 "Santu, santu,

Nai Maromak mak santu.

Nia mak Kbiit Nain.

Nia iha hori uluk kedas,

agora iha,

i iha nafatin too tinan ba tinan."✧

9 Animal moris sira nee hananu hodi hahii Ida nebee mak tuur iha kadeira ukun, Nia moris tinan ba tinan nafatin. Sira foti aas Nia naran hodi foo agradese ba Nia. Bainhira animal sira nee hananu, 10 katuas lia nain rua-nulu resin haat nee hakneak hakruuk too rai iha kadeira ukun nee nia oin. Sira adora Ida nebee tuur iha kadeira ukun nee, Nia moris too tinan ba tinan. Sira mos hasai sira nia koroa liurai nian i tau iha kadeira ukun nia oin hodi hahii Nia dehan,

11 "Maromak ami nia Nai,

Ita Boot mak serve atu ema hotu-hotu hahii foti aas Ita Boot nia naran.

Tanba Ita Boot mak forsa tebetes,

Ita Boot mak halo buat hotu-hotu;

buat sira nee hotu iha tanba Ita Boot mak hakarak."

5

Nai Jesus mak iha direitu atu loke livru lulun

1 Depois hau haree Ida nebee mak tuur iha kadeira ukun nee kaer hela livru lulun ida iha Nia liman loos. Livru lulun nee nia liur-laran hakerek nakonu hotu, i taka metin tiha ho lilin been iha fatin hitu, tau

mos karimbu tuir lilin been fatin hitu nee ida-idak.* ✧ 2 I hau haree anju forti ida husu ho lian makaas dehan, "See mak serve atu loke karimbu fatin iha livru lulun nee hodi loke livru nee?" 3 Maibee la iha ema ida iha lalehan ka iha rai ka iha rai okos mak bele loke livru nee para bele haree saida mak hakerek iha livru laran. 4 Haree nunee, hau tanis tristi loos tanba la iha ema ida mak serve atu loke livru lulun nee para bele haree saida mak hakerek iha laran. 5 Depois ema ida husi katuas lia nain rua-nulu resin haat nee dehan mai hau, "Keta tanis. Haree ba! Liurai David nia Jerasaun ida nebee makaas tebetes, ema bolu Nia 'Liaun husi suku Judá',* Nia manaan tiha ona. Nunee Nia bele loke karimbu fatin hitu hodi loke livru nee."✧

6 Depois hau haree Bibi Oan ida hamriik hela iha klaran besik kadeira ukun. I animal moris haat ho katuas lia nain rua-nulu resin haat nee, sira hotu haleu kadeira ukun. Bibi Oan nee, hau haree, iha fitar iha Nia isin, hatudu katak uluk ema oho tiha ona. Nia iha dikur hitu ho matan hitu. Matan hitu nee nia signifkadu mak Maromak nia espiritu hitu nebee mak Nia haruka ona ba iha munda tomak.† ✧ 7 Bibi Oan nee baa iha Ida nebee mak tuur iha kadeira ukun hodi simu livru lulun nee husi Nia liman loos. 8 Bainhira Bibi Oan simu livru nee, animal moris haat ho katuas lia nain rua-nulu resin haat nee hakneak i hakruuk too rai iha Nia oin. Sira ida-idak kaer buat ida hanesan viola, i kaer mos manko osan mean ida, ai been morin nakonu iha laran.‡ Ai been morin nee mak Maromak nia povu sira nia orasaun.* ✧ 9 Sira hotu hananu kantiku foun ida hanesan nee:

"Ita Boot mak serve simu livru lulun nee hodi loke nia karimbu fatin,

tanba ema oho tiha ona Ita Boot.

Hodi Ita Boot nia raan,

Ita Boot sosa kotu ona ema husi suku, lian, povu ho nasaun hotu-hotu para sai Maromak nia ema.* ✧

10 Ita Boot foti sira sai Maromak nia reinu, i hili sira sai nai lulik para serbi ita nia Maromak.

I sira sei kaer ukun iha munda."✧

✧ 4:6 Ezequiel 1:22 † 4:7 Tuir matenek nain kona ba Biblia, animal haat nee nia signifkadu mak nee: Liaun mak iha kbiit liu atu ukun nudar liurai, karau aman mak isin forti liu, ema mak matenek liu, i makikit mak lais liu.

✧ 4:7 Ezequiel 1:5-10, 10:14 ✧ 4:8 Ezequiel 1:18, 10:12; Isaias 6:2-3 ✧ 5:1 Ezequiel 2:9-10; Isaias 29:11 * 5:5 Iha tempu nebaa ema Judeu uza liaun hanesan simbolu ba liurai nebee mak ukun ho diak. "Liaun husi suku Judá" hatudu ba Nai Jesus Kristu. ✧ 5:5 Jénesis (Kejadian) 49:9; Isaias 11:1, 10 † 5:6 Ema Judeu uza numeru hitu hodi hatudu ba buat nebee kompletu i la falta buat ida. Bibi Oan nia dikur hitu hatudu Nia kbiit boot. Nia matan hitu hatudu katak Nia hatene buat hotu-hotu. Espiritu hitu hatudu ba Maromak nia Espiritu Santu. ✧ 5:6 Isaias 53:7; Zacarias 4:10 ‡ 5:8 Ai been morin nee nai lulik sira baibain sunu para halo suar morin. ✧ 5:8 Salmus (Mazmur) 141:2 ✧ 5:9 Salmus (Mazmur) 33:3, 98:1; Isaias 42:10 ✧ 5:10 Ézodu (Keluaran) 19:6; 1 Pedro 2:5,9; Apokalipse 1:6

¹¹ Depois hau haree tan, iha anju rihun ba rihun, tokon ba tokon. Sira haleu hela kadeira ukun ho mos animal moris haat ho katuas lia nain sira. Hau rona^{*} ¹² anju sira nee hananu ho lian makaas dehan, "Bibi Oan nebee mak ema oho tiha ona nee,

Nia mak serve atu ema hotu-hotu respeita, hahii, i foti aas Nia naran.

Tanba Nia kbiit boot liu,

Nia riku teb-tebes,

Nia matenek klean liu,

Nia forsa teb-tebes!"

¹³ Tuir mai, hau rona tan kriatura hotu-hotu iha lalehan, iha rai, iha rai okos ho mos iha tasi laran, sira hotu hananu hamutuk dehan,

"Ida nebee mak tuur iha kadeira ukun ho mos Bibi Oan,

Sira nee mak ami hahii, respeita i foti aas too tinan ba tinan.

Sira nia kbiit la hotu la remata."

¹⁴ Depois animal haat nee hataan, "Amen, loos duni!" I katuas lia nain ruanulu resin haat hakneak i hakruuk too rai hodi adora Ida nebee tuur iha kadeira ukun ho mos Bibi Oan.

6

Bibi Oan loke karimbu fatin neen

¹ Hotu tiha hau haree Bibi Oan loke karimbu fatin primeiru husi karimbu fatin hitu nebee mak tau iha livru lulun nee. Depois hau rona animal ida husi animal moris haat nee hatete ho lian makaas hanesan rai tarutu dehan, "Mai ona!" ² Derepent i hau haree kuda mutin ida, ema ida sae kuda nee haree ba hanesan funu nain ida. Nia kaer hela rama, i agora nia simu tan koroa liurai nian. Depois nia baa atu halo tan funu halakon nia inimigu sira.^{*}

³ Depois Bibi Oan loke karimbu fatin numeru rua. I hau rona animal moris segundu hatete, "Mai ona!" ⁴ Kuda mean lakan ida mos sai mai. Ema nebee mak sae hela kuda nee, nia simu kbiit atu lori funu ba iha mundu para halo ema oho malu. Nia mos simu surik boot ida.^{*}

⁵ Depois Bibi Oan loke karimbu fatin numeru tolu. I hau rona animal moris numeru tolu hatete, "Mai ona!" Hau haree kuda metan ida, ema ida sae kuda nee kaer hela dasin ida atu tetu ai haan.^{*} ⁶ Depois hau rona buat ida hanesan ema nia lian sai husi animal haat nee nia klaran dehan,

"La kleur tan, rai sei hamlaha boot. Osan nebee ema manaan iha laron ida, sei too deit para sosa trigu kilu tolu. Se trigu diak nian, hetan deit kilu ida. Maibee keta estraga ai oliveira ho ai uvass."^{*}

⁷ Depois Bibi Oan loke karimbu fatin numeru haat. I hau rona animal moris numeru haat hatete, "Mai ona." ⁸ Hau haree tan kuda ida kor kamutis. Ema nebee mak sae kuda nee, nia naran "Mate". Iha ema ida tan naran "Matebian sira nia Fatin" lao tu-tuir nia. Sira nain rua simu kbiit atu baa oho ema lubun ida iha mundu, uza surik, ho rai hamlaha, ho moras, ho mos animal siak. Se ita fahe ema hotu-hotu iha mundu ba parte haat, parte ida sei mate hotu.^{*}

⁹ Depois Bibi Oan loke karimbu fatin numeru lima. I hau haree ema sira nebee uluk ema oho, sira nia kllamar iha meza sakrifisiu nia okos. Sira nee ema oho tanba sira kaer metin Maromak nia liafuan hodi foo sai ba ema seluk. ¹⁰ Sira koalia ho lian makaas dehan, "Nai Maromak Kbiit Nain, Ita Boot mak santu i loos. Bainhira loos mak Ita Boot tesi lia ba ema iha mundu hodi kastigu ema sira nebee mak uluk oho ami?"

¹¹ Depois sira ida-idak simu batina mutin naruk. Sira mos simu orden atu hein tan uitoan, too sira nia numeru kompletu. Tanba husi sira nia maluk sarani sira nebee sei serbi Kristu iha mundu, iha balu mak ema sei oho tan, hanesan mos sira uluk.

¹² Depois hau haree Bibi Oan loke tan karimbu fatin numeru neen. Derepent i rai nakdoko makaas. Loro matan sai nakukun hanesan hena metan, fulan sai mean hanesan raan.^{*} ¹³ Fitun sira namtate tuun ba rai, hanesan fali ai fuan figeira matak mak namtate ba rai bainhira anin huu makaas. ¹⁴ Hau haree lalehan lulun aan too lakon tiha, hanesan fali ema lulun surat tahan. Foho ho ilha mos hotu-hotu muda tiha husi sira nia fatin.^{*} ¹⁵ Haree nunee, liurai sira iha mundu, nai ulun sira, komandante militar, ema riku, ema boot too ema baibain ho atan, sira hotu-hotu halai ba iha foho hodi subar iha fatuk kuak ka subar iha fatuk leet.^{*} ¹⁶ Sira halerik ba foho ho fatuk boot sira dehan, "Monu taka tiha ami ba! Subar ami para Nia nebee tuur iha kadeira ukun la bele haree ami, i Bibi Oan la bele kastigu ami.^{*} ¹⁷ Tanba laron kastigu too ona. Agora Sira fakar

^{*} **5:11** Daniel 7:10 ^{*} **6:2** Zacarias 1:8, 6:3, 6 ^{*} **6:4** Zacarias 1:8, 6:2 ^{*} **6:5** Zacarias 6:2, 6 ^{*} **6:6** Iha rai nebaa, ema moris husi ai huun rua nee. Nunee rai hamlaha boot, ema sei la mate hamlaha naran katak ai huun rua nee iha nafatin. ^{*} **6:8** Ezequiel 14:21 ^{*} **6:12** Apokalipse 11:13, 16:18; Isaias 13:10; Joel 2:10,31, 3:15; Mateus 24:29; Marcos 13:24-25; Lucas 21:25 ^{*} **6:14** Isaias 34:4; Apokalipse 16:20 ^{*} **6:15** Isaias 2:19, 21 ^{*} **6:16** Oseias (Hosea) 10:8; Lucas 23:30 ^{*} **6:17** Joel 2:11; Malakias 3:2

Sira nia hirus mai ami, too la iha ema ida mak bele aguenta!"*

7

Nai Maromak tau marka ba Nia ema 144.000

¹ Hotu tiha, hau haree anju haat hamriik hela iha mundu nia lidun haat hodi satan netik anin para la bele huu ba rai maran ho tasi. Ai huun ida mos anin la kona.*

² Anju haat nee simu ona kbiit atu estraga rai ho tasi. Depois hau haree anju ida seluk mai husi lorasae lori hela karimbu husi Maromak Moris. Anju nee koaliala ho lian makaas ba anju haat nee ³ dehan, "Hein lai! Ami sei tau marka iha ita nia Maromak nia atan sira nia reen toos lai. Marka hotu mak imi foin bele estraga rai maran ho tasi ho mos ai huun sira hotu."*

⁴ Depois hau rona dehan, ema nebee simu marka nee, hamutuk rihun atus ida haat-nulu resin haat.* Sira husi suku Israel hotu mak hanesan tuir mai nee:

⁵ Husi suku Judá, ema rihun sanulu resin rua.

Suku Ruben, ema rihun sanulu resin rua.

Suku Gade, ema rihun sanulu resin rua.

⁶ Suku Asér, ema rihun sanulu resin rua.

Suku Naftali, ema rihun sanulu resin rua.

Suku Manassés, ema rihun sanulu resin rua.

⁷ Suku Simeão, ema rihun sanulu resin rua.

Suku Levi, ema rihun sanulu resin rua.

Suku Isakar, ema rihun sanulu resin rua.

⁸ Suku Zebulón, ema rihun sanulu resin rua.

Suku José, ema rihun sanulu resin rua. I suku Benjamim, ema rihun sanulu resin rua.

Ema barak loos hatais batina mutin

⁹ Hotu tiha, hau haree ema barak loos, too sura la bele. Ema sira nee husi nasaun, suku, povu ho lian hotu-hotu iha mundu. Sira hotu hatais batina mutin, hamriik iha kadeira ukun nia oin ho Bibi Oan nia oin. Sira kaer ramus ¹⁰ hodi haklalak dehan, "Ita nia Maromak tuur iha kadeira ukun. Nia ho Bibi Oan mak salva ita."

* **7:1** Jeremias 49:36; Daniel 7:2; Zacarias 6:5 * **7:3** Ezequiel 9:4, 6 * **7:4** 144.000 = 12 x 12 x 1000. Numeru 12 kodigu ida nebee dehan "kompletu". Nunee 144.000 hanesan kodigu ida nebee dehan "kompletu liu", la iha ida mak falta. * **7:14** Daniel 12:1; Mateus 24:21; Marcos 13:19 * **7:16** Isaias 49:10 * **7:17** Salmus (Mazmur) 23:1-2; Ezequiel 34:23; Isaias 49:10; Isaias 25:8

¹¹ Anju hotu-hotu hamriik haleu kadeira ukun nee ho katuas lia nain sira ho mos animal moris haat. Sira hotu hakneak i hakruuk too rai iha kadeira ukun nia oin hodi adora Maromak ¹² dehan,

"Amen, loos duni!

Ami hahii Maromak, ami foti aas Ita Boot nia naran, ami agradese Ita Boot, ami respeita Ita Boot.

Ita Boot nia matenek klean liu,

Ita Boot mak kbiit Nain,

Ita Boot forsa teb-tebes.

Ita Boot deit mak ami adora too tinan ba tinan. Amen!"

¹³ Depois katuas lia nain sira nee ida mai husu hau dehan, "Sira nebee hatais batina mutin nee, see? Sira mai husi nebee?"

¹⁴ Hau hataan, "Hau la hatene senhor. Ita Boot mak hatene."

Katuas nee hatete mai hau, "Sira nee uluk hetan terus boot tanba sira nia fiar.

Sira fase tiha ona sira nia batina ho Bibi Oan nia raan, nee mak sira nia batina sai mutin.*

¹⁵ Tanba nee, sira hamriik iha Maromak nia kadeira ukun nia oin hodi serbi Nia loron-kalan iha Nia uma kreda boot.

I Nia nebee tuur iha kadeira ukun nee sei hamahon sira.

¹⁶ Sira sei la hamlaha tan, i sei la hamrook tan.

Loro manas sei la halo terus tan sira, i rai manas sei la halo sira senti atu mutuk.*

¹⁷ Tanba Bibi Oan nebee mak hamriik iha klaran besik kadeira ukun nee mak sei sai sira nia Bibi Atan.

Nia sei lori sira ba bee matan hodi foo hemu bee nebee foo moris rohan-laek.

I Maromak sei hamaran sira nia matan been.*

8

Bibi Oan loke karimbu fatin numeru hitu

¹ Hotu tiha Bibi Oan loke karimbu fatin numeru hitu. Iha lalehan tomak nonook hotu maizoumenus oras sorin balu. ² Depois hau haree anju hitu nebee mak baibain hamriik iha Maromak nia oin, sira ida-idak simu korneta.

³ Iha anju seluk mai lori manko osan mean ida hamriik iha altar oin. Nia simu ai been morin barak iha nia manko atu hasae ba Maromak hamutuk ho Maromak nia povu nia orasaun. Nia sunu ai been morin nee iha altar osan mean iha kadeira ukun nia oin.* ⁴ I ai been morin nia suar ho povu sira nia orasaun sae hamutuk husi anju nia liman too iha Maromak nia oin.

⁵ Depois anju fotei manko osan mean nee hodi enxe ahi husi altar leten ba manko laran halo nakonu, i nia riba tuun ba mundu. Derepentí rai tarutu makaas iha fat-fatin, rai lakan taa ba-mai, rai mos nakdoko.*

⁶ Hotu tiha anju hitu nebee mak kaer hela korneta prepara aan atu huu sira nia korneta.

Anju haat primeiru huu sira nia korneta

⁷ Anju primeiru huu nia korneta. Derepentí iha udan jelu fatuk ho ahi ho raan kahur malu fakar tuun mai iha mundu. Parte ida husi parte tolu husi mundu nee, ahi haan mutuk tiha. Nunee mos duut matak ho ai huun sira, ahi haan mutuk parte ida husi parte tolu.*

⁸ Anju numeru rua huu nia korneta. Derepentí iha buat boot ida hanesan fali foho boot nebee lakan makaas, riba tuun ba tasi laran. Tasi parte ida husi parte tolu sai tiha raan. ⁹ Nunee ikan ho animal nebee moris iha tasi laran, parte ida husi parte tolu mate. I roo nebee lao iha tasi laran mos, parte ida husi parte tolu rahun.

¹⁰⁻¹¹ Anju numeru tolu huu nia korneta. Derepentí fitun boot ida nebee lakan makaas hanesan ahi lakan monu tuun husi lalahen. Fitun nee nia naran “Moruk”. Nia monu tama ba mota ho bee matan, halo parte ida husi parte tolu sai moruk. Too ikus ema barak mate tanba sira hemu bee moruk nee.*

¹² Anju numeru haat huu nia korneta. Derepentí hanesan buat ruma xoke loro matan, fulan ho mos fitun, halo parte ida husi parte tolu sai nakukun tiha. Nunee, se oras loron ida nian ita fahe ba tolu, entaun oras rua iha naroman, oras ida sai nakukun tiha. Kalan mos hanesan.*

¹³ Depois hau haree manu makikit ida semo aas, i hau rona manu nee foo sai ho lian makaas dehan. “Aii, susar! Susar! Ema hotu-hotu iha mundu sei hetan susar

boot liu tanba sei iha tan anju tolu mak sei huu sira nia korneta.”

9

Anju numeru lima huu nia korneta

¹ Anju numeru lima huu nia korneta. Derepentí hau haree fitun ida monu tiha ona iha rai. Fitun nee simu xavi ida para loke rai kuak klean nakukun.

² Momentu fitun nee loke rai kuak klean nee, ahi suar makaas sai kedas hanesan suar sai husi fornu boot. Suar nee taka metin loro matan, halo rai nakukun tiha.*

³ Gafanhotu barak teb-tebes sai husi ahi suar laran tuun mai mundu. Maromak foo kbiit ba gafanhotu sira nee atu bele tata ema hanesan fali sakunar tata ema.*

⁴ Maibee Nia bandu sira la bele estraga duut, ai huun ho ai horis sel-seluk. Sira so bele halo terus ema nebee mak la iha Maromak nia marka iha sira nia reen toos.* ⁵ Gafanhotu sira nee la simu lisensa atu oho ema sira nee maibee so halo terus deit durante fulan lima. Gafanhotu nee tata ema halo moras liu, hanesan fali sakunar mak tata. ⁶ Durante fulan lima nia laran, ema sira nee hakarak atu mate lalais, too sira buka dalan oi-oin, maibee la konsege mate.*

⁷ Gafanhotu nee nia modelu hanesan kuda nebee pruntu ona atu ema sae hodi baa halo funu. Iha sira nia ulun taka buat ruma hanesan koroa liurai nian halo ho osan mean. Sira nia oin hanesan fali ema nia oin.* ⁸ Sira nia fuuk naruk hanesan feto nia fuuk, i sira nia nehan kroat hanesan liaun nia nehan.* ⁹ Sira nia hirus matan taka ho buat ida hanesan besi funu nian. Sira nia liras tarutu makaas hanesan kuda kareta lubuk ida nebee halai makaas atu baa funu.* ¹⁰ Sira nia ikun forsa teb-tebes tanba iha veneno hanesan sakunar nian. Ho sira nia ikun nee sira bele halo terus ema too fulan lima. ¹¹ Gafanhotu sira nia liurai mak anju ida nebee toma konta ba rai kuak klean nakukun.* Nia naran ho lian Ebreu dehan, Abadon, ho lian Gregu dehan, Apólion. Naran rua nee katak, “Harahun door”.

¹² Terus boot primeiru liu ona. Maibee sei iha tan terus boot rua.

Anju numeru neen huu nia korneta

¹³ Hotu tiha anju numeru neen huu nia korneta. Hau rona lian ida sai husi altar

* **8:3** Amós 9:1; Ézodu (Keluaran) 30:1, 3 * **8:5** Levítiku (Imamat) 16:12; Ezequiel 10:2; Ézodu (Keluaran) 19:16; Apokalipse 11:19, 16:18 * **8:7** Ézodu (Keluaran) 9:23-25; Ezequiel 38:22 * **8:10-11** Isaias 14:12; Jeremias 9:15

* **8:12** Isaias 13:10; Ezequiel 32:7; Joel 2:10,31, 3:15 * **9:2** Jénesis (Kejadian) 19:28 * **9:3** Ézodu (Keluaran) 10:12-15 * **9:4** Ezequiel 9:4 * **9:6** Jó (Ayub) 3:21; Jeremias 8:3 * **9:7** Joel 2:4 * **9:8** Joel 1:6 * **9:9**

Joel 2:5 * **9:11** Gafanhotu sira nia liurai nee anju aat ida. Anju aat katak anju nebee uluk serbi Nai Maromak, maibee too ikus fila kotuk ba Nia. * **9:13** Ézodu (Keluaran) 30:1-3

osan mean nia lidun haat, altar nee iha hela Maromak nia oin.¹⁴ Lian nee hatete ba anju numeru neen dehan, “Baa kore tiha anju haat nebee kesi hela besik mota boot Eufrates.”¹⁵ Entaun anju nee baa kore tiha sira para sira bele baa oho ema. Tanba uluk kedas Maromak desidi katak anju haat nee mak tenki baa oho ema iha oras, loron, fulan ho tinan ida nee duni. Husi ema hotu-hotu iha mundu, parte ida husi parte tolu mak sira oho.¹⁶ Anju haat nia tropas nebee sae kuda barak teb-tebes, hau rona dehan, sira hamutuk tokon atus rua.

¹⁷ Hau haree tropas ho sira nia kuda hanesan nee: Tropa sira nia hirus matan taka ho besi funu kor tolu: mean lakan, azul tuan, ho kinur. Kuda sira nee nia ulun hanesan fali liaun nia ulun. Ahi lakan, ahi suar ho fatuk dois naran enxofre sai husi sira nia ibun laran.¹⁸ Buat tolu nebee sai husi kuda sira nia ibun nee halo ema parte ida husi parte tolu iha mundu mate.¹⁹ Kuda sira nee nia forsa iha sira nia ibun ho mos sira nia ikun, tanba sira nia ikun hanesan fali samea. Sira nia ikun nee mos iha nia ulun rasik, i sira uza ulun nee hodi tata halo terus ema.

²⁰ Maski ema barak mate iha terus boot sira nee, maibee ema nebee sei moris lakohi hakribi sira nia hahalok aat. Sira adora nafatin diabu, adora mos estatua lulik nebee halo ho osan mean, osan mutin, ribe, fatuk ho ai. Maski buat sira nee la book aan, la haree, i la rona, maibee sira adora nafatin.²¹ Sira mos lakohi hakribi sira nia sala sira seluk hanesan oho ema, uza ai kulit aat, halo sala seksual ho naok.

10

Anju ho livru kiikoan

¹ Depois hau haree anju forti ida tan tuun mai husi lalehan. Kalohan falun metin nia isin, i arkuiris ida haleu nia ulun. Nia oin nabilan loos hanesan loro matan, i nia ain lakan makaas hanesan fali ahi.² Nia kaer hela livru kiikoan ida. Livru nee baibain lulun maibee agora nakloke hela. Nia hamriik ain loos sama tasi, ain karuk sama rai maran.³ Depois anju nee koalia ho lian makaas hanesan liaun nia lian. Nia koalia tiha hotu, rai tarutu simu malu too dala hitu hodi hataan ba nia.⁴ Rai tarutu liu tiha, hau atu hakerek liafuan nebee mak sai husi rai tarutu nee. Maibee hau rona fali lian ida husi lalehan dehan, “O la bele konta sai buat nebee mak

rai tarutu hitu nee foo sai, la bele hakerek nia liafuan.”

⁵ Depois anju nebee mak hamriik ain sorin sama tasi ho ain sorin sama rai maran nee foti nia liman loos ba lalehan.⁶ I nia halo juramentu hodi Maromak nia naran, tanba Maromak moris tinan ba tinan i Nia mak halo lalehan, rai, tasi ho buat hotu-hotu iha laran. Anju nee jura dehan, “Maromak sei la demora tan.⁷ Bainhira anju numeru hitu huu nia korneta, Maromak sei halao Nia planu segredu, tuir lo-loos buat nebee uluk Nia foo hatene ona ba Nia atan sira nebee serbi Nia nudar profeta.”⁸

⁸ Depois lian nebee mak hau ohin rona husi lalehan nee koalia dala ida tan mai hau dehan, “Baa iha anju nebee mak hamriik ain sorin sama tasi ho ain sorin sama rai maran nee hodi simu livru lulun nebee mak nakloke hela iha nia liman laran.”

⁹ Entaun hau baa iha anju nee hodi husu livru lulun kiikoan nee. Nia dehan mai hau, “Simu ba hodi haan. Bainhira o haan livru nee, o nia ibun sei midar hanesan bani been, maibee iha o nia kabun laran sei moruk.”

¹⁰ Hau mos foti livru lulun nee husi anju nia liman i hau haan. Loos duni, iha hau nia ibun senti midar hanesan bani been, maibee bainhira hau tolan tiha, iha hau nia kabun senti moruk.¹¹ Depois hau rona orden dehan, “O tenki foo sai fali Maromak nia lia menon kona ba saida mak sei akontese ba povu sira, nasaun sira, ema husi lian oi-oin, ho liurai sira.”

11

Nai Maromak haruka Nia sasin nain rua

¹ Depois hau simu ai sukat ida. Hau mos simu orden nunee: “O baa sukat Maromak nia uma kreda boot, sukat mos nia meza sakrifisiu, i sura ema nain hira mak adora hela Maromak iha nebaa.”² Maibee lalika sukat area nebee haleu uma kreda boot iha moru laran, tanba area liur nee foo tiha ona ba ema jentiu sira. Aban-bainrua sira nee sei sama hanehan Maromak nia sidade nee too fulan haat-nulu resin rua.³ Hau sei haruka Hau nia sasin nain rua, i sira sei hatais hena lutu hodi foo sai Hau nia lia menon durante fulan hirak nee hotu. Nee hamutuk loron rihun ida atus rua neen-nulu.”

⁴ Sasin nain rua nee hanesan ai huun oliveira rua ho mos hanesan ahi-oan riin

✧ 9:20 Salmus (Mazmur) 115:4-7, 135:15-17; Daniel 5:23 32:40; Daniel 12:7; Amós 3:7 ✧ 10:10 Ezequiel 2:8—3:3 21:24 ✧ 11:4 Zacarias 4:3,11-14

✧ 10:7 Ézodu (Keluaran) 20:11; Deuteronomíu (Ulangan)

✧ 11:1 Ezequiel 40:3; Zacarias 2:1-2 ✧ 11:2 Lucas

rua nebee mak hamriik iha Nai Maromak nia oin, Nia mak ukun mundu tomak.*
 5 Se inimigu ruma atu halo aat sasin nain rua nee, ahi lakan sei sai husi sira nain rua nia ibun laran hodi haan mutuk tiha sira. See-see deit mak hakarak halo aat sira, sei mate hotu. 6 Sira nain rua sei iha kbiit hodi taka kalohan para udan la bele tuun durante sira foo tutan Maromak nia liafuan. Sira mos iha kbiit para halo bee sai fali raan, ho kbiit para halo dezastre sel-seluk tan iha mundu, tuir sira nia hakarak.*

7 Bainhira sasin nain rua nee foo sai hotu tiha Maromak nia lia menon, animal siak ida sei sai husi rai kuak klean nakukun. Animal nee sei ataka sira nain rua, nia mak forti liu i oho tiha sira* 8 iha sidade boot. Fatin nee mos uluk ema oho sasin nain rua nia Nai iha krus. Ema iha sidade nee mahalok aat teb-tebes hanesan ema Sodoma ho Ejitu uluk. Depois sasin nain rua nia mate isin husik hela deit iha estrada boot. 9 Ema husi lian, suku ho nasaan hotu-hotu mai haree mate isin rua nee durante laron tolu ho balu, i sira la hataan para ema hakoi.* 10 Ema iha mundu tomak kontenti tanba sasin nain rua nee mate tiha ona, tanba sira nain rua halo terus ema iha mundu. Nunee sira rame-rame halo festa i foo prezenti ba malu.

11 Liu tiha laron tolu ho balu, Maromak foo fali iis ba sira nain rua, i sira hadeer hamriik fali. Ema hotu-hotu nebee haree, tauk teb-tebes.* 12 Depois sira nain rua rona lian ida husi lalehan dehan, "Sae mai iha nee!" Sira mos sae ba lalehan iha kalohan laran, iha sira nia inimigu sira nia oin.*

13 Derepent deit rai nakdoko makaas. Nunee se ita fahe sidade nee ba parte sanulu, parte ida rahun hotu. I ema rihun hitu mate. Ema nebee mak sei moris, tauk teb-tebes, i sira hahii adora Maromak iha lalehan.*

14 Nunee terus boot numeru rua liu ona. Maibee terus boot numeru tolu besik atu mai ona.

Anju numeru hitu huu nia korneta. Nai Maromak ho Jesus Kristu ukun mundu

15 Depois anju numeru hitu huu nia korneta. I hau rona anju iha lalehan haklalak dehan, "Agora ita nia Nai Maromak ukun ona mundu tomak.

Mesias, Salvador nebee Maromak foti hori uluk kedas mos ukun hamutuk ho Nia.

Nia ukun la hotu la remata.*

16 Katuas lia nain rua-nulu resin haat nebee tuur hela iha kadeira ukun iha Maromak nia oin, sira hotu hakneak i hakruuk too rai iha Nai Maromak nia ain hodi adora Nia. 17 Sira dehan,

"Nai Maromak Kbiit Nain,

Ita Boot iha hori uluk kedas.

Ami agradese Ita Boot

tanba agora Ita Boot hatudu sai ona Ita nia kbiit makaas

hodi ukun mundu.

18 Povu sira nebee mak la konhese Maromak, sira laran nakali.

Maibee agora Ita Boot mos fakar sai Ita nia hirus,

i too ona tempu atu Ita Boot tesi ema mate sira nia lia.

Too ona tempu para Ita Boot foo premiu ba ema nebee mak uluk serbi Ita Boot,

hanesan Ita Boot nia profeta sira

ho mos Ita Boot nia povu sira kiik ho boot nebee mak hamtauk Ita Boot.

Too ona tempu para Ita Boot halo rahun tiha ema sira nebee mak uluk halo rahun ema seluk iha mundu.*

19 Depois Maromak nia uma kreda boot iha lalehan nia odamatan nakloke. I hau haree kaixoti promesa iha laran. Rai lakan mos taa ba-mai, rai tarutu makaas iha fatatin, rai nakdoko, i udan jelu fatuk boot monu tuun mai rai.*

12

Samea ulun hitu ameasa senhora ida ho nia Oan

1 Hotu tiha, iha sinal ida oin seluk liu mosu iha lalehan. Iha senhora ida, nia isin falun ho loro matan, nia ain sama fulan. Iha nia ulun tau koroo liurai nian, koroo nee iha fitun sanulu resin rua. 2 Senhora nee isin rua hela, besik atu tuur ahi, i nia tanis hakilar tanba nia kanotak moras loos.

3 Iha tan sinal ida mosu iha lalehan. Iha samea mean boot ida, nia ulun hitu, dikur sanulu. Iha nia ulun hitu nee tau koroo liurai nian ida-ida.* 4 Samea ulun hitu nee uza nia ikun hodi baku makaas fitun parte ida husi parte tolu tuun ba mundu. Depois nia baa hamriik iha senhora isin rua nee nia oin para nia oan moris mai

* 11:6 1 Liurai sira (Reis, Raja-raja) 17:1; Ézodu (Keluaran) 7:17-19; 1 Samuel 4:8 * 11:7 Daniel 7:7; Apokalipse 13:5-7, 17:8; Daniel 7:21 * 11:9 Isaias 1:9-10 * 11:11 Ezequiel 37:10 * 11:12 2 Liurai sira (Reis, Raja-raja) 2:11 * 11:13 Apokalipse 6:12, 16:18 * 11:15 Ézodu (Keluaran) 15:18; Daniel 2:44, 7:14,27 * 11:18 Salmus (Mazmur) 2:5, 110:5, 115:13 * 11:19 Apokalipse 8:5, 16:18, 16:21 * 12:3 Daniel 7:7 * 12:4 Daniel 8:10

tolan kedas.* 5 Senhora nee tuur ahi, Oan mane ida, Nia mak sei ukun nasaun hotu-hotu ho kroat. Depois anju ida mai hadau tiha Labarik nee husi nia inan, i lori ba iha Maromak, iha Nia kadeira ukun.* 6 Senhora nee halai kedas ba iha rai fuik maran, iha fatin ida nebee mak Maromak prepara tiha ona ba nia. Maromak sei tau matan ba nia iha fatin nee too tinan tolu ho balu, nee hamutuk loron rihun ida atus rua neen-nulu.

7 Depois funu boot mosu iha lalehan. Maromak nia anju boot ida naran Miguel ho anju sira nebee mak tuir nia, halo funu hasoru samea ulun hitu nee. Samea ulun hitu nee mos iha nia anju, nunee sira funu hasoru Miguel ho nia anju sira.* 8 Too ikus samea nee lakon, nunee nia ho nia anju sira la bele hela tan iha lalehan. 9 Miguel ho nia anju sira soe sai tiha samea ulun hitu nee husi lalehan. Sira soe tiha samea mai mundu hamutuk ho nia anju sira hotu. Samea ulun hitu nee mak ema bolu 'diabu nia boot' ka 'Satanás'. Hori uluk kedas samea nee lohi ema hotu iha mundu para lao sala dalan.*

10 Depois hau rona lian makaas ida husi lalehan dehan nunee:

"Agora tempu too ona atu Maromak salva ema.

Ita nia Maromak hatudu ona Nia kbiit hodi ukun nudar Liurai.

Mesias, Salvador nebee mak Nia foti hori uluk kedas mos hatudu ona Nia kbiit.

Tanba uluk samea ulun hitu nee loron-kalan hamriik iha Maromak nia oin hodi foo sala ba ita nia maluk sarani sira,

maibee agora samea nee soe sai tiha ona husi lalehan.*

11 Ita nia maluk sarani sira manaan tiha ona samea ulun hitu nee,

tanba Bibi Oan nia raan fakar hodi salva sira,

i tanba sira foo sai nafatin Maromak nia liafuan.

Maski ema atu oho sira mos sira la hakiduk.

12 Nunee lalehan ho buat hotu-hotu iha lalehan haksolok ba!

Maibee buat hotu-hotu nebee moris iha rai ho tasi sei terus,

tanba Satanás tuun ona baa iha imi.

Nia laran nakali ona tanba nia hatene katak,

nia tempu atu halo buat aat besik hotu ona."

13 Bainhira samea ulun hitu nee hatene katak, sira soe tuun tiha ona nia iha mundu, nia baa buka tuir senhora nebee mak tuur ahi Oan mane nee, atu halo terus nia. 14 Maibee senhora nee simu liras rua hanesan manu makikit boot ida nia liras para semo ba fatin nebee prepara tiha ona ba nia iha rai fuik maran. Iha nebaa Maromak sei hamahon nia durante tinan tolu ho balu* para samea ulun hitu nee la bele halo buat aat ba nia. 15 Haree nunee, samea ulun hitu nee fakar sai bele barak hanesan mota boot husi nia ibun para mota bele lori senhora nee. 16 Maibee rai mak ajuda senhora nee hodi tolan tiha bee nebee mak sai husi samea nia ibun. 17 Nunee samea ulun hitu nee hirus teb-tebes senhora nee, too nia baa buka senhora nee nia oan sira seluk. Sira nee mak ema nebee halo tuir Maromak nia ukun fuan i foo sasin kona ba Jesus. 18 Depois samea nee baa hamriik iha tasi ibun.†

13

Animal siak nebee sai husi tasi

1 Depois hau haree animal siak ida sai husi tasi laran. Animal nee nia ulun hitu, dikur sanulu. Iha nia dikur sanulu nee tau koroa liurai nian ida-idak. Iha nia ulun ida-idak hakerek naran nebee hatete aat Maromak.* 2 Animal nebee mak hau haree nee, nia isin hanesan tigre. Nia ain boot hanesan animal fuik ursu nia ain, i nia ibun hanesan liaun nia ibun. Samea ulun hitu nee foo nia kbiit ho forsa ba animal siak nee hodi entrega nia kadeira ukun ba nia.* 3 Animal siak nee, nia ulun ida iha fitar, haree ba hanesan uluk kanek boot. Tuir lo-loos nia mate, maibee kanek nee diak fali ona. Ema hotu-hotu iha mundu admira ho animal siak nee hodi tuir nia. 4 Sira hotu adora samea ulun hitu hanesan fali Maromak, tanba samea nee foo tiha ona kbiit ba animal siak nee. Sira mos adora animal siak nee hodi dehan, "La iha ida mak forsa hanesan animal nee! La iha ida mak bele manaan nia."

5 Maromak husik deit animal siak nee foti aan i hatete aat Maromak. Animal nee mos hetan lisensa para kaer ukun durante fulan haat-nulu resin rua, nee hamutuk tinan tolu ho balu. 6 Nia hatete aat Maromak, i hatete aat Maromak nia

* 12:5 Isaias 66:7; Salmus (Mazmur) 2:9 * 12:7 Daniel 10:13,21, 12:1; Judas 9 * 12:9 Jénesis (Kejadian) 3:1;

Lucas 10:18 * 12:10 Jó (Ayub) 1:9-11; Zacarias 3:1 * 12:14 Iha nee hakerek dehan, "tempu ida, tempu rua, ho tempu sorin balu". Nee dehan katak tinan tolu ho balu. † 12:18 Kopia livru Apokalipse husi tempu antigu barak.

Balu dehan "Nia hamriik", nunee refere ba samea ulun hitu. Balu tan dehan "Hau hamriik" hodi refere ba João.

* 13:1 Daniel 7:3; Apokalipse 17:3,7-12 * 13:2 Daniel 7:4-6

naran ho Nia hela fatin. Nia mos hatete aat hotu-hotu nebee hela iha lalehan.*

⁷ Animal siak nee hetan lisensa atu halo funu hasoru Maromak nia povu too manaan. Nia mos simu kbiit para ukun ema hotu-hotu husi suku, povu, lian ho nasaun hotu-hotu.* ⁸ Ema hotu-hotu iha mundu nee sei adora animal siak nee. So ema nebee naran hakerek ona iha lista ema moris rohan-laek nian mak la adora nia. Lista nee Bibi Oan nian, Ida nebee mak ema oho. Lista nee hakerek nanis ona molok Maromak halo mundu.*

⁹ Imi nebee iha tilun, rona di-diak ba!

¹⁰ Se Maromak desidi ona katak, ema ruma tenki sai dadur,

nia sei sai dadur duni.

Se Maromak desidi ona katak, ema ruma tenki mate ho surik,

nia sei mate duni ho surik.

Nee duni sarani sira tenki aguenta ho pasiensia nafatin i fiar metin too rohan.*

Animal siak nebee sai husi rai

¹¹ Depois hau haree animal siak ida tan sai mai husi rai. Animal segundu nee nia dikur rua, hanesan bibi malae oan nia dikur, maibee nia lian hanesan samea ulun hitu nia lian. ¹² Nia simu kbiit husi animal siak primeiru, ida nebee uluk kanek boot i tuir loos mate maibee diak fali ona. Nunee nia halao servisu hodi animal siak primeiru nia naran, i nia obriga ema hotu-hotu iha mundu atu adora fali animal siak primeiru nee. ¹³ Animal segundu nee halo milagre bo-boot halo ema hotu-hotu admira, too nia mos halo ahi monu tuun husi lalehan iha ema barak nia oin. ¹⁴ Ho milagre nebee nia halo hodi animal siak primeiru nia naran nee, nia lohi ema hotu iha mundu. Nia haruka ema harii estatua animal primeiru nian para foti aas animal primeiru nee, ida nebee uluk ema halo kanek ho surik, maibee sei moris hela. ¹⁵ Maromak husik animal segundu halo estatua nee bele iha iis para bele koalialia. I estatua nee haruka oho tiha ema hotu-hotu nebee lakohi adora nia. ¹⁶ Animal segundu nee obriga ema hotu-hotu, kiik-boot, riku-kiak, atan ka ema baibain, tenki simu marka iha sira nia liman loos ka iha sira nia reen toos. ¹⁷ Ema nebee la iha marka nee, sira la bele faan sasaan ka sosa buat ida. Iha marka nee hakerek animal siak primeiru nia naran, ka numeru nebee reprezenta nia naran.

* **13:6** Daniel 7:8,25, 11:36 * **13:7** Daniel 7:21 * **13:8** Salmus (Mazmur) 69:29 * **13:10** Jeremias 15:2, 43:11

* **13:18** Tuir ema matenek sira kona ba Biblia, iha tempu nebaa, numeru 6 nee kodigu ba buat nebee la diak ka la kompletu. Nunee numeru 666 dehan "aat liu". * **14:1** Ezequiel 9:4; Apokalipse 7:3 * **14:5** Sofonias (Zefanya)

3:13 * **14:8** Isaias 21:9; Jeremias 51:8; Apokalipse 18:2

¹⁸ Iha nee ita presiza uza matenek. Ema nebee hanoin klean bele kompiende kodigu numeru nee. Numeru nee mak 666, i hatudu ba ema ida.*

14

Bibi Oan ho Nia ema 144.000

¹ Depois hau haree tan buat foun ida. Hau haree Bibi Oan hamriik hela iha foho Siaun nia tutun, hamutuk ho ema rihun atus ida haat-nulu resin haat. Iha sira hotu nia reen toos hakerek Bibi Oan nia naran ho mos Bibi Oan nia Aman nia naran.* ² I hau rona buat ida iha lalehan, hanesan laloran boot ka rai tarutu makaas. Lian nebee hau rona nee mos hanesan ema barak toka muzika ho viola. ³ Ema rihun atus ida haat-nulu resin haat nee hamriik hela iha Maromak nia kadeira ukun nia oin ho animal moris haat ho katuas lia nain rua-nulu resin haat nia oin. Ema sira nee hananu kantiku foun ida. Kanta nee ema seluk la hatene, so ema sira nee mak hatene, tanba husi mundu tomak, sira nee mak Maromak sosa kotu tiha ona. ⁴ Ema sira nee moris loos, hanesan mane klosan ida nebee mak sempre kuidadu nia aan para la bele halo sala seksual ho feto. Sira sempre lao tu-tuir Bibi Oan. Sira nee Maromak sosa kotu ona para sai Nia povu. Sira mos hanesan batar fulin diak nian nebee toos nain taa uluk hodi oferese ba Maromak ho mos ba Bibi Oan. ⁵ Ema sira nee nunka bosok, i sira livre husi sala.*

João haree anju tolu

⁶ Depois hau haree anju ida semo aas lori Liafuan Diak nebee rohan-laek para foo sai ba ema husi povu, suku, lian ho nasaun hotu iha mundu tomak. ⁷ Anju nee hatete ho lian makaas dehan, "Hotu-hotu tenki hamtauk Maromak i hahii adora Nia, tanba tempu too ona atu Maromak tesi ema hotu-hotu nia lia. Adora Nia, tanba Nia mak halo lalehan ho rai, tasi ho bee matan."

⁸ Iha tan anju ida seluk semo tuir anju primeiru nee hodi dehan, "Sidade boot Babilónia rahun tiha ona! Rahun too rai! Tanba uluk sidade nee hanesan feto luroon nebee obriga nasaun hotu-hotu iha mundu hemu lanu too halo sala seksual tuun-sae.*"

⁹ Depois anju ida tan semo tuir anju rua nee. Anju nee foo sai ho lian makaas dehan, "See mak adora animal siak nee ho nia estatua, i simu nia marka iha sira nia

reen toos ka liman, ¹⁰ Maromak sei fakar Nia hirus ba sira. Nia hirus nee hanesan tua ulun nebee manas teb-tebes. Maski manas, sira tenki hemu. Maromak sei halo sira terus teb-tebes iha ahi lakan boot nia laran, iha anju santu sira ho Bibi Oan nia oin.* ¹¹ Ema hotu-hotu nebee mak adora animal siak nee ho nia estatua i sira nebee iha marka animal nia naran, sei hetan terus loron-kalan iha ahi laran. I ahi nebee halo sira terus nee, nia suar sae la para too tinan ba tinan.”*

¹² Entaun Maromak nia povu, ita nebee halo tuir Maromak nia ukun fuan i fiar metin ba Jesus too rohan, ita tenki aguenta ho pasiensia nafatin.

¹³ Hotu tiha hau rona lian ida husi lalehan dehan, “Hakerek nunee: Komesa agora, ema nebee laran metin ba Nai Jesus too rohan, bainhira sira mate, sira simu bensau.”

Maromak nia Espiritu hataan, “Loos duni, sira sei deskansa, sira nia servisu todan sei remata, tanba Maromak sei selu fali sira nia kolen.”

Maromak kastigu mundu hanesan ema lere hare ka koa uvas

¹⁴ Depois hau haree kalohan mutin ida. Iha kalohan nee nia leten hau haree hanesan Ema ida mak tuur. Iha Nia ulun iha koroa liurai nian halo ho osan mean, i Nia kaer hela tudik koa hare nian kroat loos.*

¹⁵ Depois anju ida sai husi uma kreda boot. Anju nee koalia ho lian makaas ba Ema nebee tuur iha kalohan leten dehan, “Hodi tudik nee koa ona ba, tanba hare hotu-hotu iha mundu tasak ona, tempu too ona atu koa.”* ¹⁶ Entaun Ema nebee tuur iha kalohan leten nee, hodi Nia tudik kroat koa hare hotu-hotu iha mundu.

¹⁷ Depois iha anju ida tan sai husi uma kreda boot iha lalehan, nia mos kaer tudik kroat ida. ¹⁸ Iha anju ida seluk nebee toma konta sunu ai been morin iha altar, nia lao mai husi altar. Nia hatete ho lian makaas ba anju nebee kaer tudik kroat nee dehan, “Hodi tudik kroat nee koa tiha uvas ba! Tanba uvas hotu-hotu iha mundu tasak ona.” ¹⁹ Anju nee mos hodi nia tudik koa uvas hotu-hotu husi nia sanak. Koa tiha hotu, nia soe ba iha tanki laran para sama hasai nia been. Sama uvas nee hatudu Maromak nia hirus. ²⁰ Fatin sama uvas nee iha liur, laos iha sidade laran. I bainhira sira sama uvas nee, raan mak suli sai husi fatin nee hanesan fali mota tuun. Mota

raan nee nia naruk kilometru atus tolu, i nia klean metru ida ho balu.*

15

Anju hitu atu lori terus boot ikus ba mundu

¹ Hotu tiha hau haree tan sinal ida iha lalehan halo hau admira teb-tebes. Iha anju hitu, ida-idak ho nia kbiit para fakar terus boot ida mai mundu. Terus boot hitu nee mak terus ikus ona, tanba liu tiha nee, Maromak sei la fakar tan Nia hirus mai mundu.

² Depois hau haree buat ida hanesan tasi, maibee haree hanesan fali vidru kahur ho ahi. Hau mos haree ema barak nebee mak manaan tiha animal siak ho nia estatua tanba sira la adora nia i la simu nia marka ho nia numeru nebee mak reprezenta nia naran. Ema sira nee hamriik iha tasi ninin i kaer hela viola nebee Maromak foo ba sira. ³ Sira hotu hananu kantiku ida husi Maromak nia atan Moisés ho Bibi Oan nunee:

“Nai Maromak Kbiit Nain,
buat hotu-hotu nebee mak Ita Boot halo makaas teb-tebes,

halo ema admira!
Ita Boot mak nasaun hotu-hotu nia Liurai;
Ita Boot halo saida deit sempre loos.*

⁴ Nai, ema hotu-hotu tauk Ita Boot
i hahii adora Ita Boot,

tanba so Ita Boot deit mak santu.
Ema husi nasaun hotu-hotu sei mai adora
Ita Boot,

tanba ema hotu-hotu haree ona katak
Ita Boot halo saida deit sempre
diak ho loos.”*

⁵ Bainhira sira hananu hotu ona, hau haree iha lalehan, fatin nebee mak lunak liu iha tenda orasaun nia laran, odamatan loke tiha.* ⁶ I anju hitu nebee mak lori terus boot nee sai mai. Sira hatais hena naban nabilan i kesi hena naruk osan mean iha sira nia hirus matan. ⁷ Depois animal moris haat nee ida fahe manko osan mean ba anju hitu nee ida-idak. Manko nee nakonu ho kastigu nebee Maromak atu fakar mai mundu. Maromak nee moris tinan ba tinan nafatin. ⁸ La kleur tenda orasaun nee ahi suar nakonu tiha. Ahi suar nee hatudu Maromak nia kbiit ho Nia forsa. La iha ema ida mak bele tama ba iha tenda orasaun nee. Too terus boot hitu nebee anju hitu atu fakar mai mundu nee hotu ona mak foin bele tama fali.*

* **14:10** Isaias 51:17; Jénesis (Kejadian) 19:24; Ezequiel 38:22 * **14:11** Isaias 34:10 * **14:14** Daniel 7:13 * **14:15** Joel 3:13 * **14:20** Isaias 63:3; Lamentasoens (Ratapan) 1:15; Apokalipse 19:15 * **15:3** Ézodu (Keluaran) 15:1-18 * **15:4** Jeremias 10:7; Salmus (Mazmur) 86:9 * **15:5** Ézodu (Keluaran) 38:21 * **15:8** Ézodu (Keluaran) 40:34; 1 Liurai sira (Reis, Raja-raja) 8:10-11; 2 Krónikas (Tawarikh) 5:13-14; Isaias 6:4

16

Nai Maromak fakar Nia hirus ba mundu

¹ Depois hau rona lian makaas ida sai husi uma kreda boot hodi haruka anju hitu nunee, "Baa ona! Baa fakar tiha Maromak nia hirus nebee mak iha manko hitu nee ba mundu."

² Anju numeru ida fakar uluk Maromak nia hirus nebee iha nia manko laran nee ba rai. Derepentí deit ema sira nebee mak simu animal siak nia marka i adora nia estatua, sira nia isin sai kanek dodok hotu, halo sira senti moras loos.*

³ Anju numeru rua fakar Maromak nia hirus nebee mak iha nia manko laran ba tasi. Derepentí tasi sai raan hanesan fali ema mate nia raan, i buat hotu-hotu nebee moris iha tasi laran mate mohu.

⁴ Anju numeru tolu fakar Maromak nia hirus nebee mak iha nia manko laran ba mota ho bee matan, halo bee hirak nee sai tiha raan.* ⁵ Depois hau rona anju ida nebee toma konta bee hotu iha mundu dehan nunee:

"Maromak santu,

Ita Boot iha hori uluk kedas i iha nafatin.

Kastigu nebee mak Ita Boot foo ba sira nee loos,

⁶ tanba sira halo Ita Boot nia povu ho profeta sira nia raan fakar too mate, i agora Ita Boot obriga sira hemu fali raan. Sira merese duni hetan kastigu nee."

⁷ Depois hau rona lian ida husi meza sakrifisiu hataan nunee: "Loos duni! Nai Maromak Kbiit Nain, Ita Boot tesi lia ho loos.

Sira merese duni simu kastigu nebee Ita Boot foo ba sira."

⁸ Hotu tiha anju numeru haat fakar Maromak nia hirus nebee mak iha nia manko laran ba loro matan. Derepentí loro matan simu kbiit para sai manas liu too sunu ema nia isin hanesan fali ahi. ⁹ Loro manas makaas halo sira nia isin kanek, i sira hatete aat Maromak nia naran, tanba Nia mak iha kbiit hodi foo terus boot nee ba sira. Maski nunee sira la hakribi sira nia sala, i lakohi hahii adora Maromak.

¹⁰ Anju numeru lima fakar Maromak nia hirus nebee mak iha nia manko laran ba animal siak nia kadeira ukun. Derepentí nakukun taka metin animal siak nee nia reinu hotu, i sira hotu-hotu tata nanaal

tanba sira terus liu.* ¹¹ Sira hotu-hotu koalia aat Maromak iha lalehan tanba sira nia kanek moras teb-tebes. Maski sira terus nunee, maibee la iha ema ida atu hakribi nia hahalok aat.

¹² Anju numeru neen fakar Maromak nia hirus nebee mak iha nia manko laran ba mota boot Eufrates. Derepentí mota nee sai maran tiha hodi loke dalan ba liurai sira husi lorosae bele liu.* ¹³ Depois hau haree tan espiritu aat tolu, haree hanesan manduku. Ida sai husi samea ulun hitu nia ibun, ida seluk sai husi animal siak primeiru nia ibun, ida tan sai husi profeta falsu nia ibun. Profeta falsu nee mak animal siak segundu. ¹⁴ Espiritu aat tolu nee iha kbiit hodi halo milagre oi-oin. I sira baa konvida liurai sira iha mundu tomak atu mai halibur hamutuk hodi halo funu hasoru Maromak Kbiit Nain. Afinal tempu nebee sira marka atu funu nee mak Maromak nia loran para kastigu Nia inimigu sira. ¹⁵⁻¹⁶ Fatin nebee liurai sira halibur atu halo funu nee ho lian Ebreu dehan Armagedon.

Jesus Kristu hatete, "Rona di-diak! Hau sei mai derepentí deit hanesan naok-teen. Ema nebee hadeer hela deit hodi hatais nia ropa nafatin, ema nee hetan bensaun. Se lae, nia moe loos, tanba ema seluk haree nia lao isin molik hela."*

¹⁷ Depois anju numeru hitu fakar Maromak nia hirus nebee mak iha nia manko laran ba anin. Derepentí lian makaas ida sai husi kadeira ukun iha uma kreda boot dehan, "Hotu ona!" ¹⁸ Depois rai lakan taa ba-mai, rai tarutu makaas iha fat-fatin, rai mos nakdoko. Dezde Maromak halo ema, seidauk iha rai nakdoko makaas hanesan nee.* ¹⁹ Sidade boot Babilónia nakfera fahe ba tolu, i sidade hotu-hotu iha nasaun sira seluk mos rahun. Maromak la haluha ema Babilónia nia hahalok aat. Nee mak Nia fakar Nia hirus ba iha kopu tua nian halo nakonu hodi obriga sira hemu.* ²⁰ Rai oan sira iha tasi klanan mout tiha, foho sira mos lakon hotu.* ²¹ Udan jelu fatuk bo-boot monu husi kalohan hanehan ema, udan jelu fatuk nee nia todan too kilu haat-nulu.* Ema sira nee hatete aat Maromak nia naran tanba terus nebee sira simu nee todan liu. *

17

Sidade Babilónia hanesan fetu luroon

* **16:2** Ézodu (Keluaran) 9:10 * **16:4** Ézodu (Keluaran) 7:17-21; Salmus (Mazmur) 78:44 * **16:10** Ézodu (Keluaran) 10:21 * **16:12** Isaias 11:15 * **16:15-16** Mateus 24:43-44; Lucas 12:39-40; Apokalipse 3:3; 2 Liurai sira (Reis, Raja-raja) 23:29; Zacarias 12:11 * **16:18** Apokalipse 8:5, 11:13, 19 * **16:19** Isaias 51:17 * **16:20** Apokalipse 6:14 * **16:21** Iha nee hakerek dehan todan hanesan "talenta" ida. Nee maizoumenus kilu 40. * **16:21** Ézodu (Keluaran) 9:23; Apokalipse 11:19

¹ Depois anju ida husi anju hitu nebee kaer manko sira nee, mai iha hau hodi dehan, “Mai para hau hatudu ba o oinsaa Maromak kastigu sidade boot nebee harii besik mota barak. Sidade boot nee hanesan fali fetu luroon nebee naran boot.*

✧ ² Uluk liurai sira husi mundu tomak mai halo sala seksual ho nia. I povu husi mundu tomak mos hemu nia tua too lanu hodi halo tuir nia hahalok aat.”✧

³ Depois Maromak nia Espiritu domina hau, i anju nee lori hau ba rai fuik maran. Iha nebaa hau haree fetu ida tuur hela iha animal siak mean ida nia leten. Iha animal siak nee nia isin lolon tomak hakerek liafuan nebee hatete aat Maromak. Animal nee iha ulun hitu, dikur sanulu.* ⁴ Feto nee hatais hena folin karun teb-tebes, kor mean ho kor kafe. I nia tau osan mean, fatuk murak, ho morteen perola mesak karun. Nia kaer hela kopu osan mean ida. Kopu nee nakonu ho nia hahalok aat, hanesan sala seksual ho buat aat ho buat foer sel-seluk nebee mak nia halo.* ⁵ Iha fetu nee nia reen toos hakerek naran ida, nia signifikaadu sei segredu hela. Nia naran nunee:

“Sidade boot Babilónia,

fetu luroon hotu-hotu nia inan,
hahalok foer hotu-hotu iha mundu nia huun.”

⁶ Hau haree fetu aat nee, raan mak lanu tiha nia. Nia gosta liu oho Maromak nia povu, gosta oho ema nebee foo sasin kona ba Jesus Kristu.

Bainhira hau haree nia, hau admira teb-tebes. ⁷ Maibee anju nee husu mai hau, “Nusaa mak o admira nunee? Hau sei esplika ba o buat nebee mak sei subar hela kona ba fetu nee ho mos animal ulun hitu dikur sanulu nebee nia sae nee. ⁸ Animal siak nee uluk moris iha mundu, maibee agora la iha tiha ona. Aban-bainrua nia sei mosu fali mai husi rai kuak klean nakukun. Bainhira nia mosu fali mai, ema hotu-hotu iha mundu nebee naran la hakerek iha lista ema moris rohan-laek nian molok Maromak halo mundu nee, sira sei admira haree animal siak nee. Tanba animal siak nee uluk moris, depois la iha tiha ona, maibee sei mosu fila fali. Too ikus Maromak sei halo rahun tiha nia.*

⁹ Ema presiza uza matenek para bele kompriende animal siak nee. Nia ulun hitu nee hatudu ba foho hitu, fetu nee baibain tuur iha foho hitu nee nia leten. ¹⁰ Nia

ulun hitu nee mos hatudu ba liurai nain hitu. Nain lima monu tiha ona, nain ida agora ukun hela, i ida seluk seidauk mai, maibee bainhira nia mai, nia tenki ukun lalais deit. ¹¹ Animal siak nebee mak uluk iha i agora la iha ona, nia mos uluk halo parte iha liurai nain hitu nee. Maibee aban-bainrua nia sei ukun fila fali para sai liurai numeru walu. Too ikus Maromak sei halo rahun tiha nia.

¹² Dikur sanulu nebee o haree nee, hatudu ba liurai nain sanulu tan nebee seidauk kaer ukun. Sira sei hetan kbiit para ukun hamutuk ho animal siak nee, maibee ukun too oras ida deit.* ¹³ Liurai nain sanulu nee laran ida deit hodi entrega sira nia kbiit ba animal siak nee. ¹⁴ Sira sei halo funu kontra Bibi Oan. Maibee Bibi Oan ho Nia povu sei manaan, tanba Bibi Oan nee mak nai hotu-hotu nia Nai, ho liurai hotu-hotu nia Liurai. Nia povu nee mak ema nebee Nia hili ho bolu tiha ona, i sira foo laran ba Nia.”

¹⁵ Anju nee esplika tan, “Ohin o haree fetu luroon nee tuur besik iha mota barak. Mota nee hatudu ba ema husi suku, povu, lian ho nasaun hotu-hotu iha mundu.

¹⁶ Ohin o mos haree dikur sanulu nebee hatudu ba liurai nain sanulu, liurai sira nee ho animal siak sei odi fetu luroon nee. Sira sei hadau tiha fetu nee nia sasaan hotu-hotu too kolu molik tiha nia. Sira sei haan tiha nia isin, depois nia isin restu soe ba ahi laran. ¹⁷ Maromak mak halo liurai nain sanulu nee laran ida foo sira nia kbiit ba animal siak nee hodi ukun. I sira sei tuir animal siak nee too buat hotu nebee mak Maromak hatete tiha ona, sai realidade duni.

¹⁸ Feto luroon nebee o haree nee hatudu ba sidade boot nebee mak ukun liurai hotu-hotu iha mundu.”

18

Sidade Babilónia rahun tiha ona

¹ Hotu tiha hau haree anju ida tan tuun mai husi lalehan. Anju nee nia kbiit boot, i nia nabilan too halo mundu nee sai naroman hotu. ² Nia koaliala ho lian makaas dehan,

“Sidade boot Babilónia rahun tiha ona!

Rahun too rai.

Sidade nee sai tiha ona diabu sira nia hela fatin,

ho espiritu aat hotu-hotu nia subar fatin.

* **17:1** Iha Biblia, dala barak kompara ema sarani nia relasaun ho Nai Maromak hanesan relasaun entre feen ho laen. Se karik ita adora fali maromak falsu, nee hanesan kaben nain ida baa halo fali sala seksual ho ema seluk.

✧ **17:1** Jeremias 51:13 ✧ **17:2** Isaias 23:17; Jeremias 51:7 ✧ **17:3** Apokalipse 13:1 ✧ **17:4** Jeremias 51:7

✧ **17:8** Daniel 7:7; Apokalipse 11:7; Salmus (Mazmur) 69:29 ✧ **17:12** Daniel 7:24

Manu buan ho manu fuik sel-seluk nebee
ema hakribi,

halo nia knuuk iha nebaa.*

³ Tanba nasaun hotu-hotu iha mundu,
mai hemu nia tua too lanu hodi halo
sala seksual tuun-sae,
i liurai hotu-hotu iha mundu
mai halo sala seksual ho nia.

Ema Babilónia kaan atu sosa sasaan di-
diak deit,

nunee halo kontratu nain sira husi
mundu tomak sai riku.**

⁴ Depois hau rona tan lian ida husi
lalehan dehan nunee:

“Hau nia povu,
sai tiha husi sidade boot nee.

La bele halo tuir nia hahalok aat,
se lae imi mos hetan hotu kastigu
hamutuk ho nia.**

⁵ Tanba nia sala butuk aas too ona lalehan,
i Maromak la haluha nia hahalok aat.**

⁶ Nee duni foo terus ba nia
tuir terus nebee mak nia foo ona ba
ema seluk,

maibee nia hahalok aat nee,
tenki selu too dala rua.

Uluk nia kahur tua manas foo ba ema
seluk hemu,
agora tenki obriga nia hemu tua nebee
manas makaas liu dala rua.*

⁷ Uluk nia foti aan liu hodi moris goza deit,
agora tenki foo fali terus ho susar boot
liu ba nia.

Feto luroon nee gaba aan dehan,
‘Hau nee liurai feti!

Hau nunka sai feti faluk,
i nunka hatene tristi.’

⁸ Tanba nee, iha loron ida deit terus boot
sei kona nia:

tanis leli, hamlaha ho mate,
too ahi haan mutuk tiha nia isin.

Tanba Nai Maromak Kbiit Nain
mak foo justisa ba nia nunee.**

⁹ Bainhira ahi haan nia, liurai sira husi
mundu tomak nebee uluk mai halo sala
seksual hodi moris goza hamutuk ho nia,
sira sei haree ahi suar sae, i tanis leli ba
nia. ¹⁰ Sira tauk nia terus nee kona mos
sira, entaun sira hamriik husi dook deit
hodi dehan,
“Koitudu Babilónia!

Koitudu sidade boot ho forti nee!

Derepentí o hetan kastigu;

iha oras ida deit o rahun tiha ona.**

¹¹ Kontratu nain sira husi mundu tomak
mos tanis leli ba sidade nee, tanba la

iha tan ema ida atu sosa sira nia sasaan,*

¹² sira nia osan mean, osan mutin, fatuk
murak, ka morteen perola, sira nia hena
mesak furak, sira nia hena diak nian kor
mean ho kor kafe. Ema la sosa tan sira
nia ai morin, sasaan oi-oin nebee halo husi
elefante nia nehan, ai nebee karun, riti,
besi ka fatuk marmore. ¹³ Ema la sosa tan
sira nia ai kanela ka temperus oi-oin, sira
nia ai been morin ka mina morin oi-oin,
sira nia tua, mina azeiti, trigu diak nian,
ka trigu musan. La iha tan ema atu sosa
sira nia karau, bibi malae ka kuda, sira nia
kuda kareta ka sira nia atan.*

¹⁴ Kontratu nain sira sei dehan ba sidade
nee, “Buat hotu-hotu nebee o kaan, mohu
tiha ona. O nia riku-soin ho sasaan furak
sira nee hotu-hotu nabeen tiha ona, i o sei
la hetan tan.”

¹⁵ Kontratu nain sira nee riku tiha ona
tanba uluk mai faan sira nia sasaan iha
sidade nee. Sira hotu sei hamriik husi
dook deit, tanba tauk sidade nee nia terus
kona mos sira. I sira sei tanis leli dehan,
¹⁶ “Koitudu! Koitudu sidade boot nee!

Uluk o hatais hena masak furak, kor mean
ho kor kafe ho folin karun teb-tebes.

Uluk o enfeita aan ho osan mean, fatuk
murak ho morteen perola.*

¹⁷ Maibee iha oras ida nia lahan deit,
o nia riku-soin sira nian mohu tiha
hotu.”

Ema sira nebee kaer roo, ema nebee
servisu iha roo laran, pasajeiru sira ho mos
ema sira nebee mak buka moris iha tasi,
sira hotu-hotu mos hamriik husi dook*
¹⁸ bainhira ahi haan sidade nee. Kuandu
sira haree ahi suar sae, sira halerik ho lian
makaas dehan, ‘La iha tan sidade seluk
hanesan sidade boot ida nee!’*

¹⁹ Sira raut rai rahun tau ba sira nia ulun
hodi hatudu sira nia laran tristi, i tanis leli
dehan,

“Koitudu! Koitudu sidade boot nee!

Ami nebee lori roo ba-mai iha tasi laran
halo kontratu,

ami hotu sai riku ona husi o nia riku-
soin.

Maibee iha oras ida nia lahan deit,
o rahun kedas.”*

²⁰ Depois hau rona lian ida dehan,
“Imi nebee moris iha lalehan,

haksolok ba!

Maromak nia povu, apostolu sira ho pro-
feta sira,

haksolok ba!

* **18:2** Isaias 21:9; Jeremias 51:8; Apokalipse 14:8; Isaias 13:21; Jeremias 50:39 * **18:3** Isaias 23:17; Jeremias 51:7

* **18:4** Isaias 48:20; Jeremias 50:8, 51:6, 45 * **18:5** Jénesis (Kejadian) 18:20-21; Jeremias 51:9 * **18:6** Salmus (Mazmur) 137:8; Jeremias 50:29 * **18:8** Isaias 47:7-9 * **18:10** Ezequiel 26:16-17 * **18:11** Ezequiel 27:31, 36

* **18:13** Ezequiel 27:12, 13, 22 * **18:16** Ezequiel 27:31, 36 * **18:17** Isaias 23:14; Ezequiel 27:26-30 * **18:18** Ezequiel 27:32 * **18:19** Ezequiel 27:30-34

Tanba Maromak kastigu ona sidade nee,
tuir saida mak uluk nia halo ba imi.”[✧]

²¹ Hotu tiha anju forti ida hiit sae fatuk
boot hanesan meza, nia riba tuun ba tasi
laran hodi dehan,

“Hanesan nee mos Maromak sei riba tuun
sidade boot Babilónia,
i ema sei la haree tan.”[✧]

²² Iha fatin nee, sei la rona tan ema kanta;
la rona tan ema toka viola ka huu
flauta ho korneta.

La iha tan badaen atu servisu tuir ida-idak
nia area;

la iha ona ema dulas haree.”[✧]

²³ Ahi-oan sei la foo tan naroman ba sidade
nee;

La iha tan festa kazamentu.

Tanba uluk nia kontratu nain sira mak sai
ema boot liu iha mundu,

i nia ema uza ai kulit aat hodi bosok
nasaun hotu-hotu.”[✧]

²⁴ Uluk ema Babilónia halo Maromak nia
profeta sira ho Nia povu sira seluk
raan fakar too mate.

See-see deit mak ema oho iha mundu
nee, Babilónia mak lori todan.”[✧]

19

*Ema barak haklalak hahii Nai Maro-
mak*

¹ Hotu tiha hau rona hanesan ema barak
teb-tebes haklalak iha lalehan dehan,
“Aleluia! Hahii adora ita nia Maromak!

Nia mak salva ita;

Nia kbiit boot teb-tebes.

² Nia sempre tesi lia ho lo-loos;

Nia foti ona desizaun atu kastigu fetu
luroon aat nee.

Feto aat nee dada ema husi mundu tomak
para halo sala seksual ho nia,

nunee ema sira nee mos sai aat hotu.

Nia halo Maromak nia atan sira raan fakar
too mate;

agora Maromak foo ona kastigu ba
nia.”[✧]

³ Depois ema barak nee haklalak tan
dehan,

“Aleluia! Hahii Maromak!

Ahi haan mutuk tiha ona fetu luroon nee;

ahi nee nia suar sae beibeik too tinan
ba tinan.”[✧]

⁴ Depois katuas lia nain rua-nulu resin
haat ho mos animal moris haat nee
hakneak i hakruuk too rai iha Maromak
nia kadeira ukun nia oin hodi adora Nia
dehan,

“Amen, aleluia! Hahii Maromak!”

Bibi Oan nia festa kazamentu

⁵ Depois lian ida mai husi kadeira ukun
nee dehan,

“Imi hotu-hotu nebee serbi Maromak,
imi kiik-boot nebee hamtauk Nia,
hahii ita nia Maromak ba!”[✧]

⁶ Depois hau rona buat ruma hanesan
ema barak teb-tebes nia lian, hanesan
fali laloran boot, ka hanesan rai tarutu
makaas. Lian nee dehan,

“Aleluia! Hahii Maromak ita nia Nai,
tanba Maromak Kbiit Nain mak
ukun.”[✧]

⁷ Mai ita foti aas Maromak nia naran

ho laran haksolok ho kontenti,

tanba Bibi Oan nia loron kazamentu too
ona,

i Nia noiva hatais prontu ona atu
kaben ho Nia.

⁸ Vestidu mutin nabilan nebee nia hatais
nee Maromak mak foo.”

Vestidu nabilan nee signifika sarani sira
nia hahalok diak.

⁹ Depois anju nee dehan mai hau, “Hak-
erek nunee: See-see deit mak hetan kon-
vite atu asisti Bibi Oan nia festa kazamentu
nee, sira hetan bensaun.” Anju nee hatu-
tan tan dehan, “Maromak nia liafuan nee
loos duni!”[✧]

¹⁰ Depois hau hakneak i hakruuk too rai
iha anju nee nia oin atu adora nia, maibee
nia bandu dehan, “La bele! Adora mak
Maromak deit! Tanba hau nee Maromak
nia atan hanesan mos o ho o nia maluk
sira seluk nebee foo sasin kona ba Jesus.
Tanba see mak foo sasin kona ba Jesus, nia
foo tutan lo-loos Maromak nia lia menon.”

Nai Jesus sae kuda mutin manaan funu

¹¹ Depois hau haree lalehan nakloke
hela, i hau haree kuda mutin ida iha
nebaa. Ema nebee tuur iha kuda leten nee,
Nia naran mak “Kaer Metin Nia Promesa”
ho “Ema Loos”. Bainhira Nia tesi ema
nia lia, Nia tesi lia ho lo-loos, i bainhira
Nia halo funu, Nia halo ho laran moos.”[✧]

¹² Ema nee nia matan hanesan fali ahi
nebee mak lakan makaas. Iha Nia ulun tau
koroa liurai nian barak. Iha Nia isin lolon
hakerek naran ida, maibee so Nia deit mak
hatene naran nee, ema seluk la hatene.”[✧]

¹³ Nia hatais hena nebee habokon tiha ho
raan. Ema temi Nia naran “Maromak nia
Liafuan”. ¹⁴ Iha mos tropas lalehan nian
sae kuda mutin tuir Nia. Tropas sira nee

✧ 18:20 Deuteronomiu (Ulangan) 32:43; Jeremias 51:48

Ezequiel 26:13; Isaias 24:8 ✧ 18:23 Jeremias 7:34, 25:10

✧ 18:24 Jeremias 51:49 ✧ 19:2 Deuteronomiu

(Ulangan) 32:43; 2 Liurai sira (Reis, Raja-raja) 9:7 ✧ 19:3 Isaias 34:10

✧ 19:5 Salmus (Mazmur) 115:13 ✧ 19:6

Ezequiel 1:24; Salmus (Mazmur) 93:1, 97:1, 99:1 ✧ 19:9 Mateus 22:2-3

✧ 19:11 Ezequiel 1:1; Salmus (Mazmur)

96:13; Isaias 11:4 ✧ 19:12 Daniel 10:6

✧ 18:21 Jeremias 51:63-64; Ezequiel 26:21 ✧ 18:22

✧ 18:24 Jeremias 51:49 ✧ 19:2 Deuteronomiu

(Ulangan) 32:43; 2 Liurai sira (Reis, Raja-raja) 9:7 ✧ 19:3 Isaias 34:10

✧ 19:5 Salmus (Mazmur) 115:13 ✧ 19:6

Ezequiel 1:24; Salmus (Mazmur) 93:1, 97:1, 99:1 ✧ 19:9 Mateus 22:2-3

✧ 19:11 Ezequiel 1:1; Salmus (Mazmur)

96:13; Isaias 11:4 ✧ 19:12 Daniel 10:6

hotu hatais hena mutin nabilan. ¹⁵ Ema nee iha surik kroat ida sai husi nia ibun, i Nia sei uza surik nee para halo lakon nasaun hotu-hotu iha mundu. Depois Nia sei ukun nasaun sira nee ho kroat. Nia sei sama sira hanesan fali ema sama uvas iha tanki laran hodi hasai nia been. Nia halo nunee hodi hatudu katak, Maromak Kbiit Nain fakar Nia hirus ba sira.*

¹⁶ Iha Ema nee nia batina ho mos iha Nia kelen hakerek naran ida nunee:

“Liurai hotu-hotu nia Liurai,
nai hotu-hotu nia Nai.”

¹⁷ Depois hau haree tan anju ida hamriik hela iha loro matan leten. Anju nee koalia ho lian makaas ba manu fuik hotu-hotu nebee mak semo aas. Nia dehan, “Mai halibur hamutuk hodi haan rame-rame iha Maromak nia festa boot. ¹⁸ Iha mate isin bar-barak iha nee: husi liurai sira, komandante militar ho aswain sira, husi kuda ho soldadu sira nebee mak sae kuda, husi ema boot ho kiik, atan ho ema nebee livre. Mai haan tiha sira hotu nia mate isin ba!”*

¹⁹ Depois hau haree fali animal siak nebee uluk sai husi tasi laran nee. Nia halibur hamutuk ho liurai sira iha mundu ho sira nia tropas hodi halo funu hasoru Ema ida nebee mak sae kuda mutin nee ho Nia tropas. ²⁰ Maibee ema nebee sae kuda mutin nee manaan tiha animal siak nee ho nia profeta falsu. Profeta falsu nee mak uluk hatudu nia milagre bo-boot hodi animal siak nia naran. Ho milagre sira nee nia bosok ema hotu-hotu nebee mak simu ona animal siak nia marka i adora animal nee nia estatua. Agora Ema ida nebee sae kuda mutin nee kaer animal siak nee ho nia profeta falsu, i soe moris sira nain rua ba iha ahi lakan boot nia laran.* ²¹ Depois Nia uza surik nebee sai husi Nia ibun laran hodi oho ema hotu nebee tuir animal siak nee. I manu fuik mai rame-rame hodi haan tiha sira nia isin too bosu di-diak.

20

Satanás dadur durante tinan rihun ida

¹ Depois hau haree anju ida tuun mai husi lalehan. Iha nia liman nia kaer hela xavi rai kuak klean nakukun nian ho mos korenti boot ida. ² Depois anju nee kaer tiha samea ulun hitu. Samea antigu nee, ema mos bolu diabu nia boot ka Satanás. Anju nee kesi tiha samea ulun hitu ho korenti, atu dadur too tinan rihun ida.* ³ Anju nee soe nia ba rai kuak klean nakukun laran i xavi metin tiha para nia

la bele lohi tan ema husi nasaun hotu-hotu iha mundu. Liu tiha tinan rihun ida mak husik fali nia, maibee la kleur.

⁴ Hau mos haree kadeira ukun barak, iha ema tuur hela iha kadeira ida-idak. Maromak foo ona kbiit ba ema sira nee hodi foo justisa. Uluk sira sei moris iha mundu, ema tesi tiha sira nia kakorok tanba sira foo sasin kona ba Jesus Kristu i foo sai Maromak nia liafuan. Sira nee nunka adora animal siak ho nia estatua, i la simu animal nee nia marka iha sira nia reen toos ka iha sira nia liman. Maski ema oho tiha ona sira, maibee Maromak halo moris fali sira, i sira ukun hamutuk ho Kristu too tinan rihun ida.* ⁵ Sira nee mak ema primeiru nebee Maromak halo moris fali husi mate. Ema mate sira seluk tenki hein too tinan rihun ida nee hotu foin Maromak halo moris fali sira. ⁶ Sira nebee moris fali primeiru nee hetan ona bensaun. Sira sai ona Maromak nia povu santu. Sira la mate ba dala rua. Sira sei sai nai lulik hodi serbi Maromak ho Kristu, i sei ukun hamutuk ho Kristu durante tinan rihun ida.

Satanás lakon funu

⁷ Bainhira tinan rihun ida nee hotu ona, Maromak sei haruka husik Satanás husi nia dadur fatin, ⁸ i Satanás sei sai mai lohi nasaun hotu-hotu iha mundu tomak. Nasaun sira nee ema temi dehan, Gog ka Magog. Satanás sei bosok ema para sira halibur hamutuk hodi halo funu. Ema nebee mak halibur hamutuk nee barak teb-tebes, hanesan rai henek iha tasi ibun.* ⁹ Sira lao mai husi fatin hotu-hotu iha mundu hodi haleu Maromak nia povu nia hela fatin atu asalta. Fatin nee mak sidade nebee Maromak hadomi. Maibee ahi lakan ida monu tuun husi lalehan haan mutuk tiha sira hotu. ¹⁰ Satanás, ida nebee uluk bosok sira hotu, sei soe tama tiha iha ahi lakan boot nia laran. Iha nebaa nia sei terus loron-kalan hamutuk ho animal siak ho nia profeta falsu too tinan ba tinan.

Nai Maromak tesi ema hotu-hotu nia lia

¹¹ Hotu tiha hau haree kadeira ukun mutin boot ida, ho mos Ida nebee tuur iha kadeira ukun nee. Derepent deit lalehan ho rai halai sees husi Nia futar oin too lakon tiha.

¹² Hau haree ema sira nebee mate tiha ona, kiik-boot hotu-hotu hamriik hela iha kadeira ukun nia oin. Depois anju loke livru nebee mak hakerek ema hotu-hotu nia hahalok iha mundu. Anju mos loke livru ida seluk, iha livru nee hakerek ema

* 19:15 Salmus (Mazmur) 2:9; Isaias 63:3; Joel 3:13; Apokalipse 14:20 * 19:18 Ezequiel 39:17-20 * 19:20 Apokalipse 13:1-18 * 20:2 Jénesis (Kejadian) 3:1 * 20:4 Daniel 7:9,22 * 20:8 Ezequiel 7:2, 38:2, 9, 15

nebee mak sei hetan moris rohan-laek. I Maromak tesi ema ida-idak nia lia tuir sira nia hahalok nebee mak hakerek tiha ona iha livru laran.* ¹³ Ema nebee mak uluk mate iha tasi laran, tasi nee entrega fila fali. Ema mate sira seluk mos, Mate ho Matebian nia Fatin entrega fali. I Maromak tesi sira ida-ida nia lia tuir saida mak sira uluk halo. ¹⁴ Hotu tiha Matebian nia Fatin soe tiha ba iha ahi lakan boot nia laran, i buat ida naran Mate mos soe hotu iha nebaa. Ahi lakan boot nee mak ema bolu dehan, "mate ba dala rua". ¹⁵ Ema sira nebee naran la hakerek iha livru ema moris rohan-laek nian mos, soe tama hotu ba iha ahi lakan boot nee nia laran.

21

Lalehan foun ho mundu foun

¹ Depois hau haree lalehan foun ho mundu foun. Lalehan ida uluk ho mundu ida uluk la iha tiha ona. Tasi mos la iha tiha ona.* ² Hau haree Jerusalém foun tuun mai husi Maromak iha lalehan. Sidade nee sidade santu, i kapaas tebetes hanesan noiva ida nebee enfeita aan furak loos ona atu hasoru nia noivu iha sira nia laron kazamentu.* ³ Hau rona lian makaas ida sai husi kadeira ukun nee dehan, "Haree ba! Hahuu agora Maromak nia hela fatin iha ema sira nia leet. Nia hela hamutuk ho sira. Nia sai sira nia Maromak i sira sai Nia povu. Maromak rasik hela hamutuk ho sira.* ⁴ Nia sei hamaran sira nia matan been. La iha tan terus, la iha tan mate ka tanis leli, la iha tan tristi. Tanba buat sira uluk nian nee liu tiha ona."*

⁵ Depois Ida nebee tuur iha kadeira ukun nee dehan, "Rona mai! Agora Hau halo buat hotu-hotu sai foun." Depois Nia koalia tan mai hau dehan, "Hakerek liafuan sira ohin nee, tanba liafuan sira nee loos, i ema hotu-hotu bele fiar."

⁶ Nia dehan tan, "Buat sira nee kumpri hotu ona! Hau mak primeiru ho ikus, huun ho rohan. Ema nebee hamrook, Hau sei foo bee husi bee matan nebee foo moris rohan-laek, para nia hemu gratis deit.* ⁷ Ema hotu-hotu nebee manaan, sira sei simu bensaun sira nee hotu. Hau sei sai sira nia Maromak, i sira sei sai Hau nia oan.* ⁸ Mailbee sira nebee hakiduk tanba tauk, sira nebee la fiar, ema nebee halo sala foer oi-oin, oho-door, ema nebee halo

sala seksual, ema nebee kaer ai kulit aat, sira nebee adora lulik, ema bosok-teen, sira nee hotu Hau sei soe tama ba iha ahi lakan boot nia laran. Ida nee mak mate ba dala rua."

Sidade Jerusalém foun

⁹ Depois anju ida husi anju hitu nebee kaer manko nakonu ho Maromak nia kastigu ikus, nia mai dehan ba hau, "Mai, hau sei hatudu ba o noiva nebee mak atu kaben ho Bibi Oan." ¹⁰ Derepentni Maromak nia Espiritu domina hau, i anju nee lori hau ba iha foho ida aas tebetes. Iha nebaa anju nee hatudu sidade santu Jerusalém tuun mai husi Maromak iha lalehan.* ¹¹ Sidade nee kapaas tebetes. Iha naroman lalehan nian sai husi Maromak, halo sidade nee nabilan hanesan fatuk murak nebee karun tebetes, lakan hanesan fatuk murak jaspe, i moos loos hanesan vidru. ¹² Iha moru boot haleu sidade nee. Moru nee aas ho mahar. Moru nee nia portaun sanulu resin rua, i anju ida-ida hamriik hein portaun sira nee. Iha portaun ida-ida hakerek naran ida husi suku Israel sanulu resin rua. ¹³ Portaun tolu see oin ba lorosae, tolu see oin ba loromonu, tolu see oin ba norte i tolu tan see oin ba sul.* ¹⁴ Moru nee harii iha fatuk boot sanulu resin rua nia leten, iha fatuk ida-ida hakerek Bibi Oan nia apostolu nain sanulu resin rua nia naran.

¹⁵ Anju nebee ohin koalia ho hau nee kaer hela ai sukat ida halo husi osan mean, para sukat sidade nee tomak ho mos nia portaun ho moru.* ¹⁶ Anju nee sukat uluk sidade ho nia ai sukat nee. Sidade nee nia naruk sasukat rihun sanulu resin rua, nia luan ho nia aas mos hanesan hotu.* ¹⁷ Depois anju nee sukat moru nia mahar tuir ita ema nia sasukat. Moru nia mahar sasukat liman atus ida haat-nulu resin haat.† ¹⁸ Moru nee halo husi fatuk murak jaspe, sidade nee tomak halo husi osan mean diak nian i lakan nabilan hanesan vidru.

¹⁹ Fatuk boot sanulu resin rua nebee tane moru nee, enfeita ho fatuk murak oi-oin. Fatuk murak sira nee lakan kor oi-oin i karun tebetes. Fatuk boot primeiru halo ho fatuk jaspe, numeru rua halo ho fatuk safira, numeru tolu halo ho fatuk kalsedonia, numeru haat halo ho fatuk esmeralda, ²⁰ numeru lima halo ho fatuk sardoniu, numeru neen halo ho fatuk sardiu,

* **20:12** Daniel 7:9-10 * **21:1** Isaias 65:17, 66:22; 2 Pedro 3:13 * **21:2** Isaias 52:1; Apokalipse 3:12; Isaias 61:10 * **21:3** Ezequiel 37:27; Levitiku (Imamat) 26:11, 12 * **21:4** Isaias 25:8, 35:10, 65:19 * **21:6** Isaias 55:1
* **21:7** 2 Samuel 7:14; Salmus (Mazmur) 89:26-27 * **21:10** Ezequiel 40:2 * **21:13** Ezequiel 48:30-35 * **21:15** Ezequiel 40:3 * **21:16** Nee maizoumenus kilometru 2200. † **21:17** 144 nee mak 12 vezes 12. Numeru 12 kodigu ida nebee dehan, "kompletu". Nunee 144 dehan "kompletu liu". Sira nia sasukat 144 maizoumenus metru 65.

numeru hitu halo ho fatuk krisolitu, numeru walu halo ho fatuk berilu, numeru sia halo ho fatuk topasiu, numeru sanulu halo ho fatuk krisoprazu, numeru sanulu resin ida halo ho fatuk jasintu, i numeru sanulu resin rua halo ho fatuk ametista. ²¹ Moru nee nia portaun sanulu resin rua halo ho morteen perola sanulu resin rua, portaun ida-idak halo husi perola boot ida. Estrada iha sidade nee halo ho osan mean diak nian i lakan nabilan hanesan vidru.*

²² Iha sidade nee tomak hau la haree uma kreda boot, tanba Nai Maromak Kbiit Nain ho Bibi Oan, Sira rasik mak sai uma kreda ba sidade nee. ²³ Iha sidade nee la presiza loro matan ho fulan para foo naroman. Tanba naroman lalehan nian sai husi Maromak, i Bibi Oan mos hanesan ahi-oan hodi leno sidade nee.* ²⁴ Nasaun hotu-hotu sei moris iha naroman nee nia laran. Liurai sira husi mundu tomak sei lori sira nia riku-soin ba iha sidade nee.* ²⁵ Portaun atu tama sidade nunka taka, tanba iha nebaa la iha tan kalan. ²⁶ Ema husi nasaun hotu-hotu iha mundu lori sira nia riku-soin mesak kapaas deit ba iha sidade nee hodi foo ba Maromak i adora Nia.* ²⁷ Maibee buat aat ida mos la bele tama iha nebaa. Ema nebee halo sala foer ka adora fali lulik, ho ema bosok-teen, sira hotu la bele tama. So ema nebee mak nia naran hakerek tiha ona iha Bibi Oan nia livru mak bele tama iha sidade nee, tanba livru nee hakerek see mak sei hetan moris rohan-laek.*

22

Mota ho ai huun nebee foo moris tinan ba tinan

¹ Depois anju nee hatudu mota ida mai hau, bee husi mota nee foo moris tinan ba tinan i moos loos hanesan vidru. Mota nee sai husi Maromak ho Bibi Oan nia kadeira ukun,* ² i suli liu husi estrada boot nia klaran iha sidade nee. Iha mota nee nia sor-sorin iha ai nebee foo fuan, i ai fuan sira nee mos foo moris rohan-laek. Ai huun nee foo fuan tinan ida dala sanulu resin rua, fulan ida fuan dala ida. I ai nee nia tahan uza hanesan aimoruk hodi kura ema iha nasaun hotu-hotu.*

³ Buat nebee Maromak foo malisan la tama iha sidade nee. Maromak ho Bibi Oan nia kadeira ukun iha hela sidade nee nia laran, i Maromak nia povu serbi Nia iha nebaa.* ⁴ Sira haree Nia oin, i Nia

naran hakerek iha sira nia reen toos. ⁵ Iha sidade nee, la iha tan kalan. Maromak nia povu la presiza ona loro matan ka ahi-oan, tanba Nai Maromak rasik mak foo naroman ba sira. I Nia povu sei ukun iha nebaa too tinan ba tinan.*

Nai Jesus fila fali mai

⁶ Depois anju nee dehan mai hau, "Buat hotu-hotu nebee hau foo hatene ba o nee loos, i ema hotu-hotu bele fiar. Nai Maromak sempre foo nia Espiritu ba Nia profeta sira para sira bele foo tutan Nia liafuan. Agora Nai Maromak haruka tan Nia anju mai hatudu ba Nia atan sira, saida mak la kleur tan sei akontese."

⁷ Jesus dehan, "Rona mai! La kleur tan Hau sei mai. Ema nebee halo tuir Maromak nia lia menon iha livru nee, sira hetan bensaun."

⁸ Hau, João mak rona buat sira nee hotu, i haree rasik ho matan. Bainhira hau rona ho haree tiha hotu, hau hakneak i hakruuk too rai atu adora anju nebee mak hatudu buat sira nee mai hau. ⁹ Maibee anju nee bandu hau dehan, "La bele! Adora mak Maromak deit! Tanba hau nee Maromak nia atan hanesan mos o ho o nia maluk profeta sira seluk ho mos ema hotu-hotu nebee mak halo tuir liafuan iha livru nee."

¹⁰ Depois anju nee dehan tan mai hau, "La bele taka liafuan sira nebee mak Maromak foo sai tiha ona iha livru nee, tanba loran besik ona atu buat sira nee akontese. ¹¹ Ema nebee halo buat aat, husik sira halo buat aat nafatin ba. Ema nebee halo buat foer, husik sira halo buat foer nafatin ba. Maibee ema nebee halo buat diak, sira tenki halo buat diak nafatin. I ema nebee moris ho laran moos, tenki moris ho laran moos nafatin."*

¹² Jesus dehan, "Rona mai! La kleur tan Hau sei mai. Hau lori premiu hodi selu ema ida-idak tuir buat nebee mak nia halo tiha ona.* ¹³ Hau mak primeiru ho ikus, Hau mak hahuu ho remata, Hau mak huun ho rohan.*

¹⁴ Ema nebee fase tiha ona sira nia hena too moos, sira hetan bensaun nunee: Sira iha direitu tama ba sidade laran liu husi portaun para bele haan ai fuan nebee mak foo moris rohan-laek.* ¹⁵ Maibee ema aat sira, ema nebee kaer ai kulit aat, halo sala seksual, oho-door, adora lulik, ka gosta bosok, sira nee sei hela hotu iha liur.

¹⁶ Hau Jesus. Hau haruka ona Hau nia anju lori liafuan nee ba imi, para imi foo

* **21:21** Isaias 54:11-12 * **21:23** Isaias 60:19-20 * **21:24** Isaias 60:3 * **21:26** Isaias 60:11 * **21:27** Isaias 52:1; Ezequiel 44:9 * **22:1** Ezequiel 47:1; Zacarias 14:8 * **22:2** Jénesis (Kejadian) 2:9 * **22:3** Zacarias 14:11
* **22:5** Isaias 60:19; Daniel 7:18 * **22:11** Daniel 12:10 * **22:12** Isaias 40:10, 62:11; Salmus (Mazmur) 28:4; Jeremias 17:10 * **22:13** Apokalipse 1:8; Isaias 44:6, 48:12; Apokalipse 1:17, 2:8 * **22:14** Jénesis (Kejadian) 2:9, 3:2

tutan ba sarani sira. Hau nee liurai David nia Jerasaun, Hau mak fitun dadeer, ida nebee lakan makaas.”[☆]

¹⁷ Maromak nia Espirítu ho noiva nee dehan, “Mai ona!” Ema nebee rona mos tenki koalia tuir, “Mai ona!”

See mak hamrook, mai ona. See mak hakarak hemu bee nebee foo moris tinan ba tinan, kuru deit tuir imi nia hakarak, lalika selu.[☆]

João nia lia menon ikus

¹⁸ Hau, João, foo hanoin ba ema hotu-hotu nebee sei rona Maromak nia lia menon iha livru nee: Se ema ruma aummenta tan buat ruma ba lia menon nee, Maromak mos sei aummenta kastigu todan ba nia, tuir kastigu nebee mak hakerek iha livru nee. ¹⁹ I se ema ruma hasai liafuan ruma husi lia menon iha livru nee, Maromak mos sei hasai nia direitu atu tama ba iha sidade santu. Nia la bele haan ai fuan nebee foo moris tinan ba tinan, hanesan hakerek tiha ona iha livru nee.[☆]

²⁰ Ida nebee foo sai buat sira nee hotu dehan, “Loos duni! La kleur tan, Hau mai ona.”

Amen. Nai Jesus, mai ona ba!

²¹ Hau harohan atu Nai Jesus hatudu Nia laran diak ba Maromak nia povu hotu-hotu. Amen.

nian

thank offering sakrifisiu agradesimentu foo agradesimentu nudar sakrifisiu